

BIBLIOTECA ȘCOLARULUI

Petre
ISPIRESCU
LEGENDE
SAU
BASMELE ROMÂNILOR

LITERA

CHIȘINĂU 1998

CZU 859.0-93+938(=590)

I-85

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Textele ediției de față sunt reproduse după :

Petre Ispirescu, *Opere*. Ediție îngrijită, note și variante, glosar și bibliografie de Aristida Avramescu, studiu introductiv de Corneliu Brădulescu. EPL, București, 1969, vol. I; vol II, Editura Minerva, București, 1971.

Petre Ispirescu. *Legende sau basmele românilor*. Editura Facla. Timișoara, 1984.

Petre Ispirescu. *Basmele românilor*. Ediție îngrijită, postfață și bibliografie de Viola Vancea. Colecția "Arcade". Editura Minerva. București, 1986.

Textele, cu excepția particularităților de limbă și stil populare, respectă în parte normele ortografice în vigoare.

Coperta: *Isai Cărmu*

ISBN 9975-74-048-0

© «LITERA», 1997

TABEL CRONOLOGIC

- 1830 *ianuarie* se na=te la Bucure=ti,]n mahalaua Pesc[ria Veche, Petre Ispirescu, scriitor =i folclorist. Tat[] s[u Gheorghe avea o frizerie. Mama, Elena, de origine transilv[nean[, era, se pare, o povestitoare ne]ntrecut[. De la p[rin\i sau de la calfele =i clien\ii tat[lui s[u, Ispirescu a putut asculta,]n copil[rie, numeroase crea\ii populare, mai ales basme. “N-am trecut nici patru clase primare”, m[r]turise=te Ispirescu lui J. U. Jarnic. Din ini\iativa mamei, Petre este deprins s[citeasc[de c[tre dasc[lul Nicolai de la biserica Udricani din cartierul lor (pe atunci Bucure=tii aveau 90 de cartiere).
- 1840 Petre Ispirescu]=i continu[studiile la cantorul Lupescu de la biserica Olteni.
- 1842 B[iatul]nva\ “psaltichia” cu profesorul de muzic[George Voiculescu de la biserica Domni\va B[la=a. Cur`nd,]mpreun[cu al\i cinci elevi, el c`nt[]n fiecare duminic[la mes[=i c`=tig[astfel lunar; timp de doi ani de zile, c`te 10 lei pa lun[. Din pricina lipsurilor materiale, se vede nevoit, la 12 ani, s[=i asigure singur existen\va.
- 1844 Nereu=ind s[=i des[v`r=easc[instruc\ia]n =coal[, dar avid de c`t mai multe cuno=tin\e, Ispirescu intr[ucenic la tipografia condus[de Z. Carcalechi, sper`nd c[acolo unde se tip[resc c[r]ile se poate studia. Z. Carcalechi edita din 1843 ziarul “Vestitorul rom`nesc”. Aici Ispirescu luca c`te 14 ore pe zi.
- 1848 Se calific[]n meseria de tipograf. Devine serios, st[r]uitor =i solitar. Patronul]i m[re=te salariul =i responsabil\ile, iar duminicile]l invit[s[=i petreac[timpul liber]n familia sa, probabil,]n speran\va de a=]i m[rita fiica dup[d`nsul.
- 1849 Pentru a o distra pe maic[-sa]ntristat[de doliul recent, Petre]nva\ s[c`nte la ghtar[.]nzestrat cu sim\ artistic, scrie primele sale versuri. Dar continu[s[cread[pe parcursul]ntregii vie\i, f[r] a putea fi satisf[cut: lipsa sa de instruire este prea mare. La fel =i]n cazul prozei memorialiste,

- ca =i]n cel al versurilor,]ncerc[rile sale r[m`n]mbin[ri hibride de influen\le insuficient asimilate.
- 1853 Un amic]n v`rst[, medic, =i un negustor; un om retras de afaceri,]l]nva\[franceza d`ndu-i lec\ii seara dup[lucru. Nop\ile medita. C`nd avea timp scria pe tot felul de h`rtii =i citea tot ce-i c[dea]n m`n[.
- 1854 Patronul s[u. de ast[dat[,]i propune s-o ia]n c[s[torie pe-o nepoat[. Petre refuz[, p[r]se=te tipografia =i se angajeaz[la alta Copainig. Aici se tip[resc]n traducere *Atala, Paul =i Virginia*, Swift, Rousseau, Dumas, Victor Hugo, Cervantes. Petre continu[s[locuiasc[]mpreun[cu mama =i=i petrecea duminicile acas[; depune eforturi s[citeasc[*Fabulele lui Florian*]n original.
- 1858 Accept[s[imprime, f[r] a prezenta textul cenzurii, *Coresponden\la secret[a principelui Vogoride*, un text util al unui grup de partizani ai Unirii Principatelor. Poli\ia]i aresteaz[pe to\i participan\ii afacerii,]n afar[de Ispirescu, care petrece trei s[pt[m`ni]n]nchisoare, pierz`ndu=i serviciul =i r[m`n`nd astfel trei luni f[r] lucru. Abia la finele anului, Vasile Boerescu, participant al Unirii =i viitorul ministru de externe,]i oferi direc\ia unei tipografii mai moderne, care poseda prima pres[mecanic[din Bucure=ti =i imprima revista "Na\ionalul".
- 1859 Are loc Unirea celor dou[principate rom`ne=ti prin alegerea domnitorului Moldovei =i al Valahiei A.I.Cuza. Ispirescu urm[re=te cu interes evenimentele.
- 1860 La tipografie, el devine asociatul unei p[r]i egale: Boerescu de\ine capitalul, iar Ispirescu direc\ia =i activitatea. Lucr[torii =i clien\ii]i poart[stima =i respectul. A fost perioada cea mai fericit[din via\a lui, mai luminoas[]n stare a bucura pe maica lui s[rman[. Tr[ia]n lini=te =i pace, cu con=tiin\la]mp[cat[.
- 1861 Decide s[se]nsoare. =i=cump[r] o cas[pe strada S[lciiilor, ast[zi]n plin centrul Bucure=tilor. Activitatea sa de tipograf]l face s[]ntre]n contact cu scriitorii =i cu oamenii timpului s[u. (I. Ionescu de la Brad, N. Filimon, I. Ghica, D. Bolintineanu).
- 1862 Talentul s[u se dezv[luie]ns[]n basme, c[ci limbajul popular]i era mai apropiat =i]l st[p`nea ca un adev[rat povestitor anonim. Primele basme, =ase la num[r, le public[]n "]ranul rom`n" la]ndemnul lui N. Filimon. Este vorba de basmele *Tinere\le f[r] b[tr`ne\le =i via\[f[r] moarte, Pr`slea*

- cel voinic =i merele de aur, Balaurul cel cu =apte capete, Fata de]mp[rat =i pescarul, Fiul v`n[torului =. a. }n acela=i an tip[re=te =i prima culegere de basme ast[zi devenit[o raritate bibliografic[.*
- 1863 Vasile Boerescu, asociatul s[u,]=i vinde imprimeria =i Ispirescu r[m`ne f[r[lucru. C. A. Rosetti, viitor ministru,]l invit[s[ia direc[ia imprimeriei unde ie=ea de sub tipar *Rom`nul*, revista partidului liberal, atunci]n opozi[ie.
- 1864 Guvernul suprim[*Rom`nul*: Ispirescu din nou se afl[f[r[serviciu.]mpreun[cu al[i asocia[i, Walter =i Göbl, fondeaz[“Tipografia Lucr[torilor asocia[i”. Poemele lui Bolintineanu, imprimate de Ispirescu, se]nvrednicesc la Expozi[ie de madalia de argint. Cu un an mai t`rziu Ispirescu conduce personal foaia “Tipografur rom`n”. Timp de un deceniu, din 1862 p`n[]n 1872, autorul nu public[nici un basm.
- 1866 Abdicarea de la tron a domnitorului A. I. Cuza este consemnat[cu regret de c[tre *Revista* sa. La invita[ia lui Ion Ghica, ministrul de interne, accept[s[supravegheze =i s[ia direc[ia Imprimeriei de Stat. Demisioneaz[peste doi ani.
- 1868 Ispirescu, coasociat]mpreun[cu al[i trei asocia[i, fondeaz[“Noua tipografie a Laboratorilor rom`ni”. Lucreaz[temeinic, dar cheltuielile devin o chestiune complicat[.
- 1872 Apare cea de-a doua serie de basme: *Legende sau basmele rom`nilor. Ghicitori =i proverburile*. Cu o prefa[de B. P. Hasdeu. Situa[ia lui se amelioreaz[. Este]ncurajat, apreciat pentru calit[ile scrisului s[u =i pentru cunoa=terea profund[=i inestimabil[a crea[iei populare.
- 1873 Scoate de sub tipar la Marea tipografie a Laboratorilor rom`ni *Snoave sau pove=ti populare*.
- 1874 Public[*Snoave sau pove=ti populare* la aceea=i tipografie.
- 1876 Apar *Ispravele =i via[a lui Mihai Viteazul*.
- 1877 Public[un articol intitulat *Basme rom`ne =i basmele franceze*.
- 1878 R[mas de unul singur la imprimerie, Ispirescu]i transform[numele]n “Tipografia Academiei Rom`ne”. Moses Gaster public[un articol elogios despre Ispirescu]n “Magasin für die Literatur des Auslandes”.
- 1879 Imprim[volumul *Din pove=tile unchiului sf[tos*, basme p[g`ne=ti, sub influen[a lui A. I. Odobescu care de fapt le =i prefa[veaz[. Basmele constituie o prelucrare de mituri din folclorul universal, fragmente de mitologie greac[povestit[pentru copii =i]ntr-un limbaj popular.
- 1880 Moses Gaster public[un nou articol despre Ispirescu]n “Literatur Blatt

- für die Germanische und Rumänische Philologie". }-i petrece nop`ile copiind texte pentru J. Urban Jarnik care proiecta s[fac[la Viena o Crestoma`ie rom`n[de texte vechi rare. Munca nu se l[s[mult a-teptat[. Cu acest[ocazie luã contact cu Eminescu =i cu Slavici =i reu=i,]n urma lecturilor destul de sistematice, s[dea via[vechilor texte ale literaturii rom`ne.
- 1881 Pentru]nt`ia oar[]n via[Ispirescu p[r]se-te Bucure=tii pentru a se]ntoarce]napoi =i vine la Ro=iorii-de-Verde, un or[=el situat la 120 km de Bucure=ti, unde fiic[-sa trebuia s[fie numit[institutoare.
- 1882 Public[principala oper[a vie`ii sale *Legende sau basmele rom`nilor*; adunate din gura poporului de Ispirescu, culeg[tor-tipograf, unde figureaz[37 din cele mai frumoase basme, cu o prefa[de Vasile Alecsandri. Articole elogioase apar]n *Revista de Istorie, arheologie =i filologie, Gazeta Transilvaniei, Telegraful rom`n, Rom`nia liber[, Familia*. Academia]ns[nu]ncoron[volumul, dup[cum]l f[cuse Alecsandri s[spere pe autor.
- 1883 Un librar din provincie reimprim[=i desface volumele scriitorului. La 21 iunie Ispirescu are prima congestie cerebralã.
- 1885 Se preocup[, primul la noi, de valorificarea folclorului copiilor;]n volumul *Jocuri =i juc[rii de copii*, adunate de Ispirescu, culeg[tor-tipograf (Sibiu, Editura Institutului tipografic).
- 1886 *Din pove=tile unchiului sf[tos, Despre pomul Cr[ciunului* (Krist-Baum) de Ispirescu culeg[tor-tipograf, (Bucure=ti, Tipografia Academiei Rom`ne).
Pove=ti morale, adunate din gura poporului de Ispirescu, culeg[-tor-tipograf, Bucure=ti, Tipografia Academiei Rom`ne.
- 1887 La 27 noiembrie o nou[congestie cerebral[]l love=te la masa de lucru =i]l duce]n bezna nop`ii. +edin[a literar[a grupului de la *Revista Nou[* (compus[din Ionescu-Gion, Delavrancea, Vlahu[, Hasdeu) este suspendat[la anun`area mor`ii sale. Majoritatea publica`iilor public[necrologuri.
- 1960 *Basme, legende, snoave*. Edi`ie]ngrijit[de Radu Albala, cu o prefa[de Corneliu B[rulescu. ESPLA, Col. "BPT" Buc. *Legende sau basmele rom`nilor*. Edi`ie]ngrijit[de Aristi[a Avramescu. Prefa[de Iorgu Iordan. EPL, Bucure=ti.
- 1969- *Opere*. Edi`ie]ngrijit[, note =i variante, glosar =i bibliografie de Aristi[a
- 1971 Avramescu, studiu introductiv de Corneliu B[rulescu, EPL., Bucure=ti, 1969, vol. I; vol. II, — Minerva, Bucure=ti, 1971.

TINERE | E F { R { B { TR~NETE +I VIA | {
FAR { DE MOARTE

A fost odat[ca niciodat[; c[de n-ar fi, nu s-ar mai povesti; de c`nd f[cea plop=orul pere =i r[chita mic=unele; de c`nd se b[teau ur=ii]n coade; de c`nd se luau de g`t lupii cu mieii de se s[rutau,]nfr[\indu-se; de c`nd se potcovea puricele la un picior cu nou[zeci =i nou[de oca de fier =i s-arunca]n slava cerului de ne aducea pove=ti;

*De c`nd se scria musca pe perete.
Mai mincinos cine nu crede.*

A fost odat[un]mp[rat mare =i o]mp[r[teas[, am`ndoi tineri =i frumo=i, =i, voind s[aib[copii, a f[cut de mai multe ori tot ce trebuia s[fac[pentru aceasta; a umblat pe la vraci =i filosofi, ca s[caute la stele =i s[le ghiceasc[dac[or s[fac[copii; dar]n zadar.]n sf`r=it, auzind]mp[ratul c[este la un sat, aproape, un unchia=dibaci, a trimis s[-l cheme; dar el r[spunse trimi=ilor c[: cine are trebuin[, s[vie la d`nsul. S-au sculat deci]mp[ratul =i]mp[r[teasa =i, lu`nd cu d`n=ii vro c`\iva boieri mari, osta=i =i slujitori, s-au dus la unchia= acas[. Unchia=ul, cum i-a v[zut de departe, a ie=it s[-i]nt`mpine =i totodat[le-a zis:

— Bine a\i venit s[]nto=i; dar ce umbli,]mp[rate, s[afli? Dorin\ a ce ai o s[-\i aduc[]ntristare.

— Eu nu am venit s[te]ntreb asta, zise]mp[ratul, ci, dac[ai ceva leacuri care s[ne fac[s[avem copii, s[-mi dai.

— Am, r[spunse unchia=ul; dar numai un copil o s[face\i. El o s[fie F[t-Frumos =i dr[g[stos, =i parte n-o s[ave\i de el.

Lu`nd]mp[ratul =i]mp[r[teasa leacurile, s-au]ntors veseli la palat =i peste c`teva zile]mp[r[teasa s-a sim\it]ns[rcinat[. Toat[]mp[r[\ia =i toat[curtea =i to\i slujitorii s-au veselit de acest[]nt`mplare.

Mai-nainte]ns[de a veni ceasul na=terii, copilul se puse pe un pl`ns, de n-a putut nici un vraci s[-l]mpace. Atunci]mp[ratul a]nceput s[-i f[g[duiasc[toate bunurile din lume, dar nici a=a n-a fost cu putin\ s[-l fac[s[tac[.

— Taci, dragul tatei, zicea]mp[ratul, c[\i-oi da]mp[r[\ia cutare sau cutare; taci, fiule, c[\i-oi da de so\ie pe cutare sau cutare fat[de]mp[rat, =i alte multe d-alde astea;]n sf`r=it, dac[v[zu =i v[zu c[nu tace,]i mai zise: taci, f[tul meu, c[\i-oi da *Tinerele f[r] b[tr`nele =i via\ f[r] de moarte.*

Atunci, copilul t[cu =i se n[scu; iar slujitorii deter[]n timpine =i]n surle =i]n toat[]mp[r[\ia se \inu veselie mare o s[pt[m`n[]ntreag[.

De ce cre=tea copilul, d-aceea se f[cea mai iste\ =i mai]ndr[zne\, }l deter[pe la =coli =i filosofi, =i toate]nv[\[turile pe care al\i copii le]nv[\a]ntr-un an, el le]nv[\a]ntr-o lun[, astfel]nc`t]mp[ratul murea =i]nvia de bucurie. Toat[]mp[r[\ia se f[lea c[o s[aib[un]mp[rat]n\elept =i procopsit ca Solomon]mp[rat. De la o vreme]ncoace]ns[, nu =tiu ce avea, c[era tot gale=, trist =i dus pe g`nduri. Iar c`nd fuse]ntr-o zi, tocmai c`nd copilul]mplinea cincisprezece ani =i]mp[ratul se afla la mas[cu to\i boierii =i slujba=ii]mp[r[\iei =i se chefuiau, se scul[F[t-Frumos =i zise:

— Tat[, a venit vremea s[-mi dai ceea ce mi-ai f[g[duit la na=tere.

Auzind aceasta,]mp[ratul s-a]ntristat foarte =i i-a zis:

— Dar bine, fiule, de unde pot eu s[-\i dau un astfel de lucru nemaiauzit? +i dac[\i-am f[g[duit atunci, a fost numai ca s[te]mpac.

— Dac[tu, tat[, nu po\i s[-mi dai, apoi sunt nevoit s[cutreier toat[lumea p`n[voi g[si f[g[duin\va pentru care m-am n[scut.

Atunci to\i boierii =i]mp[ratul deter[]n genunchi, cu rug[ciune s[nu p[r]seasc[]mp[r\ia; fiindc[, ziceau boierii:

— Tat[! t[u de aci]nainte e b[tr`n, =i o s[te r[dic[m pe tine]n scaun, =i avem s[\i aducem cea mai frumoas[]mp[r]teas[de sub soare de so\ie.

Dar n-a fost putin\ s[-l]ntoarc[din hot[r`rea sa, r[m`ind statornic ca o piatr[]n vorbele lui; iar tat[-s[u, dac[v[zu =i v[zu,]i dete voie =i puse la cale s[-i g[teasc[de drum merinde =i tot ce-i trebuia.

Apoi, F[t-Frumos se duse]n grajdurile]mp[r]te=ti unde erau cei mai frumo=i arm[sari din toat[]mp[r]via, ca s[=-i aleag[unul; dar, cum punea m`na =i apuca pe c`te unul de coad[,]i tr`ntea, =i astfel to\i caii c[zur[.]n sf`r=it, tocmai c`nd era s[ias[,]=i mai arunc[ochii o dat[prin grajd =i, z[rind]ntr-un col\ un cal r[pciugos =i bubos =i slab, se duce =i la d`nsul; iar c`nd puse m`na pe coada lui, el]=i]ntoarse capul =i zise:

— Ce porunce=ti, st[p`ne? Mul\umesc lui Dumnezeu c[mi-a ajutat s[ajung ca s[mai puie m`na pe mine un voinic.

+i]n\epenindu=i picioarele, r[mase drept ca lum`narea. Atunci F[t-Frumos]i spuse ce avea de g`nd s[fac[=i calul]i zise:

— Ca s[ajungi la dorin\va ta, trebuie s[ceri de la tat[-t[u palo=ul, sul\va, arcul, tolba cu s[ge\ile =i hainele ce le purta el c`nd era fl[c[u; iar pe mine s[m[]ngrije=ti cu]ns[\i m`na ta =ase s[pt[m`ni =i orzul s[mi-l dai fiert]n lapte.

Cer`nd]mp[ratului lucrurile ce-l pov\uise calul, el a chemat pre v[taful cur\ii =i i-a dat porunc[ca s[-i deschiz[toate tronurile cu haine spre a=i alege fiul s[u pe acelea care]i va pl[cea. F[t-Frumos, dup[ce r[scoli trei zile =i trei nop\i, g[si]n sf`r=it,]n fundul unui tron vechi, armele =i hainele t[t`ne-s[u de c`nd era fl[c[u, dar foarte ruginite. Se apuc[]nsu=i cu m`na lui s[le cure\ e de rugin[=i, dup[=ase s[pt[m`ni, izbuti a face s[luceasc[armele

ca oglinda. Totodat[]ngriji =i de cal, precum]i zisese el. Destul[munc[avu; dar fie, c[izbuti.

C`nd auzi calul de la F[t-Frumos c[hainele =i armele sunt bine cur[\ate =i preg[itite, odat[se scutur[=i el, =i toate bubele =i r[pciuga c[zur[de pe d`nsul =i r[mase]ntocmai cum]l f[tase m[-sa, un cal gras, trupe= =i cu patru aripi; v[z`ndu-l F[t-Frumos astfel,]i zise:

— De azi]n trei zile plec[m.

— S[tr[ie=ti, st[p`ne; sunt gata chiar azi, de porunce=ti,]i r[spunse calul.

A treia zi de diminea\[, toat[curtea =i toat[]mp[r\ia era plin[de jale. F[t-Frumos,]mbr[cat ca un viteaz, cu palo=ul]n m`n[, c[lare pe calul ce=i alesese,]=i lu[ziua bun[de la]mp[ratul, de la]mp[r[teasa, de la to\i boierii cei mari =i cei mici, de la osta=i =i de la to\i slujitorii cur\ii, care, cu lacr[mile]n ochi,]l rugau s[se lase de a face c[l[toria aceasta, ca nu care cumva s[mearg[la pieirea capului s[u; dar el, d`nd pinteni calului, ie=i pe poart[ca v`ntul, =i dup[d`nsul car[le cu merinde, cu bani =i vreo dou[sute de osta=i, pe care-i or`nduise]mp[ratul ca s[-l]nso\easc[.

Dup[ce trecu afar[de]mp[r\ia tat[lui s[u =i ajunse]n pustietate, F[t-Frumos]=i]mp[r\i toat[avu\ia pe la osta=i =i, lu`ndu=i ziua bun[,]i trimise]napoi, oprindu=i pentru d`nsul merinde numai c`t a putut duce calul. +i apuc`nd calea c[tre r[s[rit, s-a dus, s-a dus, s-a dus, trei zile =i trei nop\i, p`n[ce ajunse la o c`mpie]ntins[, unde era o mul\ime de oaze de oameni.

St`nd s[se odihneasc[,]i zise calul:

— S[=tii, st[p`ne, c[aici suntem pe mo=ia unei Gheonoaie, care e at`t de rea,]nc`t nimeni nu calc[pe mo=ia ei, f[r[s[fie omor`t. A fost =i ea femeie ca toate femeile, dar blestemul p[rin\ilor pe care nu-i asculta, ci]i tot nec[jea, a f[cut-o s[fie Gheonoaie;]n clipa aceasta este cu copiii ei, dar m`ine,]n p[durea

ce o vezi, o s-o]nt`lnim venind s[te pr[p[deasc[; e grozav[de mare: dar[s[nu te sperii, ci s[fii gata cu arcul ca s[o s[getezi, iar palo=ul=i suliva s[le`ii la]ndem`n[, ca s[te sluje=ti cu d`nsele c`nd va fi de trebuin\].

Se deter[spre odihn[; dar p`ndea c`nd unul c`nd altul.

A doua zi, c`nd se rev[rsa zorile, ei se preg[teau s[treac[p[durea. F[t-Frumos]n=el[=i]nfr`n[calul, =i chinga o str`nse mai mult dec`t alt[dat[, =i porni; c`nd, auzi o cioc[nitur[groaznic[. Atunci calul]i zise:

—]ine-te, st[p`ne, gata, c[iat[se apropie Gheonoaia.

+i c`nd venea ea, nene, doboră copacii: a=a de iute mergea; iar calul se urc[ca v`ntul p`n[cam dasupra ei =i F[t-Frumos]i lu[un picior cu s[geata=i, c`nd era gata a o lovi cu a doua s[geat[, strig[ea:

— St[i, F[t-Frumos, c[nu-]i fac nimic!

+i v[z`nd c[nu o crede,]i dete]nscris cu s`ngele s[u.

— S[-]i tr[iasc[calul, F[t-Frumos,]i mai zise ea, ca un n[zdr[van ce este, c[ci de nu era el, te m`ncam fript; acum]ns[m-ai m`ncat tu pe mine; s[=tii c[p`n[azi nici un muritor n-a cutezat s[calce hotarele mele p`n[aicea; c`]iva nebuni care s-au]ncumes a o face d-abia au ajuns p`n[]n c`mpia unde ai v[zut oasele cele multe.

Se duser[acas[la d`nsa, unde Gheonoaia osp[t] pe F[t-Frumos, =i-l omeni ca p-un c[l]tor. Dar pe c`nd se aflau la mas[=i se chefuiiau, iar[Gheonoaia gemea de durere, deodat[el]i scoase piciorul pe care]l p[stra]n traist[, i-l puse la loc =i]ndat[se vindec[. Gheonoaia, de bucurie,]inu mas[trei zile d-a r`ndul =i ruga pe F[t-Frumos s[=i aleag[de so]ie pe una din cele trei fete ce avea, frumoase ca ni-te z`ne; el]ns[nu voi, ci]i spuse curat ce c[uta; atunci ea]i zise:

— Cu calul care]l ai =i cu vitejia ta, crez c[ai s[izbute=ti.

Dup[trei zile, se preg[tir[de drum =i porni. Merse F[t- Frumos, merse =i iar merse, cale lung[=i mai lung[; dar[c`nd fu de trecu peste hotarele Gheonoaiei, dete de o c`mpie frumoas[, pe de o parte cu iarba]nflorit[, iar[pe de alt[parte p`rlit[. Atunci el]ntreb[pe cal:

— De ce este iarba p`rlit[?

+i calul]i r[spunse:

— Aici suntem pe mo=ia unei Scorpii, sor[cu Gheonoaia; de rele ce sunt, nu pot s[tr[iasc[launloc; blestemul p[rin\ilor le-a ajuns, =i d-aia s-au f[cut lighioi, a=a precum le vezi; vr[]m[=ia lor e groaznic[, nevoie de cap, vor s[-=i r[peasc[una de la alta p[m`nt; c`nd Scorpia este nec[jit[r[u, vars[foc =i smoal[; se vede c[a avut vro ceart[cu sor[-sa =i, viind s-o goneasc[de pe t[r`mul ei, a p`rlit iarba pe unde a trecut; ea este mai rea dec`t sor[-sa =i are trei capete. S[ne odihnim pu`in, st[p`ne, =i m`ine dis-de-diminea\ s[fim gata.

A doua zi se preg[tir[, ca =i c`nd ajunsese la Gheonoaie, =i pornir[. C`nd, auzir[un urlet =i o v`jietur[, cum nu mai auziser[ei p`n[atunci!

— Fii gata, st[p`ne, c[iat[se apropie zgripsoroaica de Scorpie.

Scorpia, cu o falc[]n cer =i cu alta]n p[m`nt =i v[rs`nd fl[c[ri, se apropia ca v`ntul de iute; iar[calul se urc[repede ca s[geata p`n[cam deasupra =i se l[s] asupra ei cam pe deoparte. F[t-Frumos o s[get[=i]i zbur[un cap; c`nd era s[-i mai ia un cap, Scorpia se rug[cu lacrimi ca s[o ierte, c[nu-i face nimic =i, ca s[-l]ncredin`eze,]i dete]nscris cu s`ngele ei. Scorpia osp[t[pe F[t-Frumos =i mai =i dec`t Gheonoaia; iar[el]i dete =i d`nsei]napoi capul ce i-l luase cu s[geata, carele se lipi]ndat[cum]l puse la loc, =i dup[trei zile plecar[mai departe.

Trec`nd =i peste hotarele Scorpiei, se duser[, se duser[=i iar[se mai duser[, p`n[ce ajunser[la un c`mp numai de flori =i unde era numai prim[var[; fiecare floare era cu deosebire de m`ndr[=i cu un miros dulce, de te]mb[ta; tr[gea un v`nti=or care abia adia. Aicea st[tur[ei s[se odihneasc[, iar[calul]i zise:

— Trecur[m cum trecur[m p`n[aci, st[p`ne; mai avem un hop: avem s[d[m peste o primejdie mare; =i, dac[ne-o ajuta Dumnezeu s[sc[p[m =i de d`nsa, apoi suntem voinici. Mai-nainte de aci este palatul unde locuie=te *Tinere|e f[r| b[tr`ne|e =i via|f f[r| de moarte*. Aceast[cas[este]nconjurat[cu o p[dure deas[=i]nalt[, unde stau toate fiarele cele mai s[]lbatice din lume; ziua =i noaptea p[zesc cu neadormire =i sunt multe foarte; cu d`nsele nu este chip de a te bate; =i ca s[trecem prin p[dure e peste poate; noi]ns[s[ne silim, dac-om putea, s[s[rim pe deasupra.

Dup[ce se odihnit[vreo dou[zile, se preg[tir[iar[=i; atunci calul,]n`ndu-=i r[suflarea, zise:

— St[p`ne, str`nge chinga c`t po[i de mult, =i,]nc[]lec`nd, s[te]ii bine =i]n sc[ri, =i de coama mea; picioarele s[le]ii lipite pe l`ng[sup]ioara mea, ca s[nu m[z[]ticne=ti]n zborul meu.

Se urc[, f[]cu prob[, =i]ntr-un minut fu aproape de p[dure.

— St[p`ne, mai zise calul, acum e timpul c`nd se d[de m`ncare fiar[lor p[durei =i sunt adunate toate]n curte; s[trecem.

— S[trecem, r[s]punse F[t-Frumos, =i Dumnezeu s[se]ndure de noi.

Se urcar[]n sus =i v[zur[palatul str[lucind astfel, de la soare te puteai uita, dar la d`nsul ba. Trecur[pe dasupra p[durii =i, tocmai c`nd erau s[se lase]n jos la scara palatului, d-abia, d-abia atinse cu piciorul v`rful unui copac =i dodat[toat[p[durea se puse]n mi-care; urlau dobitoacele, de]i se f[]cea p[rul m[]ciuc[pe cap. Se gr[bir[de se l[sar[]n jos; =i de nu era doamna palatului afar[, d`nd dem`ncare puilor ei (c[ci a=a numea ea lighioanele din p[dure),]i pr[p[]dea negre=it.

Mai mult de bucurie c[au venit,]i sc[p[]ea; c[ci nu mai v[zuse p`n[atunci suflet de om pe la d`nsa. Opri pe dobitoace, le]mbl`nzi =i le trimise la locul lor. St[p`na era o z`n[]nalt[, sup]iric[=i dr[]g[]la=]i frumoas[, nevoie mare! Cum o v[]zu F[t-Frumos, r[mase]ncremenit. Dar[]ea, uit`ndu-se cu mil[la d`nsul,]i zise:

— Bine ai venit, F[t-Frumos! Ce cau]i pe aici?

- C[ut[m, zise el, *Tinere*\e f[r] b[tr`ne\le=i via\] f[r] de moarte.
 — Dac[c[uta\i ceea ce zise=i, aci este.

Atunci desc[lic[=i intr[]n palat. Acolo g[si]nc[dou[femei, una ca alta de tinere; erau surorile cele mai mari. El]ncepu s[mulumeasc[z`nei pentru c[l-a sc[pat de primejdie; iar[ele, de bucurie, g[tir[o cin[pl[cut[=i numai]n vase de aur. Calului]i dete drumul s[pasc[pe unde va voi d`nsul; pe urm[]i f[ur[cunoscu\i tuturor lighioanelor, de puteau umbla]n tihn[prin p[dure.

Femeile]l rugar[s[locuisc[de aci]nainte cu d`nsele, c[ci ziceau c[li se ur`se, =ez`nd tot singurele; iar[el nu a=tept[s[-i mai zic[o dat[, ci primi cu toat[mulumirea, ca unul ce aceea =i c[uta.

]ncet,]ncet, se deprinser[unii cu al\ii,]=i spuse istoria =i ce p[]i p`n[s[ajung[la d`nsele, =i nu dup[mult[vreme se =i]nso\i cu fata cea mai mic[. La]nso\irea lor, st[p`nele casei]i deter[voie s[mearg[prin toate locurile de primprejur, pe unde va voi; numai pe o vale, pe care i-o =i ar[tar[,]i ziser[s[nu mearg[, c[ci nu va fi bine de el; =i-i =i spuser[c[acea vale se numea *Valea Pl`ngerii*.

Petrecu acolo vreme uitat[, f[r] a prinde de veste, fiindc[r[m[sese tot a=a de t`n[r, ca =i c`nd venise. Trecea prin p[dure, f[r] s[-l doar[m[car capul. Se desf[ta]n palaturile cele aurite, tr[ia]n pace =i]n lini=te cu so\ia =i cumnatele sale, se bucura de frumo\ea florilor =i de dulcea\ a =i cur[\`enia aerului, ca un fericit. Ie=ea adesea la v`n[toare; dar,]ntr-o zi, se lu[dup[un iepure, dete o s[geat[, dete dou[=i nu-l nimeri; sup[rat, alerg[dup[el =i dete =i cu a treia s[geat[, cu care]l =i nimeri; dar[nefericitul,]n]nv[lm[=eal[, nu b[gase de seam[c[, alerg`nd dup[iepure, trecuse]n Valea Pl`ngerii.

Lu`nd iepurile, se]ntorcea acas[; c`nd, ce s[vezi d-ta? deodat[]l apuc[un dor de tat[-s[u =i de mum[-sa. Nu cutez[s[spuie

femeilor m[ieştire; dar[ele]l cunoscur[dup[]ntristarea =i neodihna ce vedea]ntr-]nsul.

— Ai trecut, nefericitule,]n Valea Pl`ngerii!]i ziser[ele, cu totul speriate.

— Am trecut, dragele mele, f[r] ca s[fi voit s[fac ast[neghiobie; =i acum m[topesc d-a-n picioarele de dorul p[rin]ilor mei,]ns[=i de voi nu m[]ndur ca s[v[p[r]esc. Sunt de mai multe zile cu voi =i n-am s[m[pl`ng de nici o m`hnire. M[voi duce dar[s[-mi mai v[z o dat[p[rin]ii =i apoi m-oi]ntoarce, ca s[nu m[mai duc niciodat[.

— Nu ne p[r]si, iubitule; p[rin]ii t[i nu mai tr[iesc de sute de ani, =i chiar tu, duc`ndu-te, ne temem c[nu te vei mai]ntoarce; r[m`i cu noi: c[ci ne zice g`ndul c[vei pieri.

Toate rug[ciunile celor trei femei, precum =i ale calului, n-au fost]n stare s[-i potoleasc[dorul p[rin]ilor, care-l usca pe d-a-ntregul.]n cele mai de pe urm[, calul]i zise:

— Dac[nu vrei s[m[ascu]i, st[p`ne, orice]i se va]nt`mpla, s[=tii c[numai tu e=ti de vin[. Am s[-]i spui o vorb[=i, dac[vei primi tocmeala mea, te duc]napoi.

— Primesc, zise el cu toat[mul`umirea, spune-o!

— Cum vom ajunge la palatul tat[]lui t[u, s[te las jos =i eu s[m[]ntorc, de vei voi s[r[m`i m[car un ceas.

— A=a s[fie, zise el.

Se preg[]tir[de plecare, se]mbr[]i=ar[cu femeile =i, dup[ce=]i luar[ziua bun[unul de la altul, porni, l[s`ndu-le suspin`nd =i cu l[cr[mile]n ochi. Ajunser[]n locurile unde era mo=ia Scorpiei; acolo g[sir[ora=e; p[]durile se schimbaser[]n c`mpii;]ntreb[pre unii =i pre al]ii despre Scorpie =i locuin]a ei; dar]i r[spunser[c[bunii lor auziser[de la str[]bunii lor povestindu-se de asemenea fleacuri.

— Cum se poate una ca asta? le zicea F[t-Frumos, mai alalt[]ieri am trecut pe aici; =i spunea tot ce =tia.

Locuitorii r`deau de d`nsul, ca de unul ce aiureaz[sau viseaz[de=tept, iar[el, sup[rat, plec[]nainte, f[r[a b[ga de seam[c[barba =i p[rul]i albise.

Ajung`nd la mo=ia Gheonoaiei, f[cu]ntreb[ri ca =i la mo=ia Scorpiei, =i primi asemenea r[spunsuri. Nu se putea domiri el: cum de]n c`teva zile s-au schimbat astfel lucrurile? +i iar[=i sup[rat, plec[cu barba alb[p`n[la br`u, sim\ind c[]i cam tremurau picioarele, =i ajunse la]mp[r\ia t[t`ne-s[u. Aici al\i oameni, alte ora=e, =i cele vechi erau schimbate de nu le mai cuno=tea.]n cele mai de pe urm[, ajunse la palaturile]n care se n[scuse. Cum se dete jos, calul]i s[rut[m`na =i]i zise:

— R[m`i s[n[tos, st[p`ne, c[eu m[]ntorc de unde am plecat. Dac[pofte=ti s[mergi =i d-ta,]ncalec[]ndat[=i aidem!

— Du-te s[n[tos, c[=i eu n[d]jduiesc s[m[]ntorc peste cur`nd.

Calul plec[ca s[geata de iute.

V[z`nd palaturile d[r[mate =i cu buruieni crescute pe d`nsele, ofta =i, cu lacr[mi]n ochi, c[ta s[=i aduc[aminte c`t erau odat[de luminate aste palaturi =i cum =i-a petrecut copil[ria]n ele; ocoli de vreo dou[-trei ori, cercet`nd fiecare c[mar[, fiecare col\ule\ ce-i aducea aminte cele trecute; grajdul]n care g[sise calul; se pogor] apoi]n pivni[, g`rliciul c[reia se astupase de d[r[m]turile c[zute.

C[ut`nd]ntr-o parte =i]n alta, cu barba alb[p`n[la genuchi, ridic`ndu-=i pleoapele ochilor cu m`inile =i abia umbl`nd, nu g[si dec`t un tron odorogit;]l deschise, dar[]n el nimic nu g[si: ridic[capacul chichi\ei, =i un glas sl[b[nogit]i zise:

— Bine ai venit, c[de mai]nt`rziat, =i eu m[pr[p]deam.

O palm[]i trase Moartea lui, care se uscuse de se f[cuse c`rlig]n chichi[, =i c[zu mort, =i]ndat[se =i f[cu \[r`n[.

Iar eu]nc[lecai p-o =ea =i v[spusei dumneavoastr[a=a.

ILEANA SIMZIANA

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat. Acel]mp[rat mare =i puternic b[tuse pe to\i]mp[ra\ii de prinprejurul lui =i-i supusese,]nc` t]=i]ntinsese hotarele]mp[r[\iei sale pe unde a]n\rcat dracul copiii, =i to\i]mp[ra\ii cei b[tu\i erau]ndatora\i a-i da c`te un fiu d-ai s[i ca s[-i slujeasc[c`te zece ani.

La marginea]mp[r[\iei lui mai era un alt]mp[rat carele, c`t a fost t`n[r, nu se l[sase s[-l bat[; c`nd c[dea c`te un p`rjol asupra \rii sale, el se f[cea luntre =i punte =i-i sc[pa \ara de nevoie; iar dup[ce ajunsese la b[tr`ne\ele, se supusese =i el]mp[ratului celui mare =i tare, fiindc[n-avea]ncotro. El nu =tia cum s[fac[, cum s[dreag[, ca s[]mplinesc[voia celui]mp[rat de a-i trimite pe unul din fiii s[i, ca s[-i slujeasc[: fiindc[n-avea b[ie\i, ci numai trei fete. Dintr-aceasta el sta pe g`nduri. Grija lui cea mare era ca s[nu creaz[acel]mp[rat c[el este z[ca= =i se]nd[r]t nice=te a-i trimite vreun fiu, din care pricin[s[vin[s[-i ia]mp[r[\ia, iar [el cu fetele lui s[moar[]n tic[lo=ie,]n s[r]cie =i cu ru=ine.

V[z`nd fetele pe tat[-s]u tot sup[rat, se luaser[=i ele de g`nduri, =i nu =tiau ce voie s[-i fac[ca s[-l mai]nveselesc[. Dac[v[zur[=i v[zur[c[nimic nu-i este pe plac, fata cea mai mare]=i lu[inima]n din\i =i-l]ntreb[]ntr-o zi la mas[, c[de ce este sup[rat:

— Au purtarea noastr[nu-\i place?]i zise ea. Au supu=ii m[rii tale sunt r[i =i ar\go= de-\i pricinuite=te at`ta m`hnire? Spune =i nou[, tat[, cine este vipera aceea care nu-\i d[pace =i-\i otr[ve=te b[tr`ne\ele, =i ne f[g[duim chiar a ne jertfi dac[aceasta va putea s[-\i aline oarecum m`hnrile: c[ci numai tu, tat[, e-ti m`ng`ierea noastr[, dup[cum prea bine =tii; iar[noi niciodat[n-am ie=it din cuv`ntul t[u.

— De asta, a=a este; n-am a m[pl`nge de nimic. Nu mi-a\i c[lcet porunca niciodat[. Dar[voi, dragele mele, nu pute\i s[-mi

alina\i durerea care-mi p[trunde sufletul. Voi sunte\i fete, =i numai un b[iat m-ar scoate din nevoia]n care m[aflu.

— Eu nu]n\eleg, zise fata cea mare, de ce ascunzi de noi izvorul m`hnirilor tale, tat[; spune c[eu, iat[, sunt gata a-mi da via\a pentru tine.

— Ce s[=ti\i voi face, dragele mele! De c`nd sunte\i pe lumea asta alb[, voi a\i umblat cu furca, cu acul, cu r[zboiul: =ti\i toarce, coase, \ese. Numai un viteaz m[poate m`ntui, care s[=tie s[r[suceasc[buzduganul, s[m`nuiasc[sabia cu v`rtute =i s[c[l]reasc[ca un zmeu-paraleu.

— Oricum, tat[, spune-ne =i nou[, c[doar[nu s-o face gaur[]n cer, dac[vom =ti =i noi ce lucru te am[ra=te.

Dac[v[zu]mp[ratul c[-l]nte\esc fetele cu rug[ciunile, zise:

— Iat[, copilele mele, de ce sunt tot trist. Voi =ti\i c[nimeni nu s-a putut atinge de]mp[r\ia mea, c`t am fost t`n[r, f[r] s[-=i capete alageaua =i f[r] s[se duc[ru=inat de unde a venit. Acum p`rdalnicele de b[tr`ne\e mi-au secat toat[v`rtutea; bra\ul meu e sl[b[nogit, nu mai poate s[]nv`rteasc[palo=ul de s[se cutremure vr[jma=ul. +oimuleanul meu, pentru care p-aci-p-aci era s[-mi pierz via\a p`n[l-am dob`ndit, a]mb[tr`nit =i el: este un r[pciugos, abia]=i t`r`ie =i el via\a de azi pe m`ine. Alt[dat[abia m[ar[tam]naintea vr[jma=ului =i, s[te \ii, p`rleo!]i sf`r`iau, c[lc`iele dinaintea fe\ii mele; dar[azi, ce s[v[mai spui? voi =ti\i c[m-am supus celui mai mare =i mai tare]mp[rat de pe fa\va p[m`ntului.]ns[la d`nsul este obiceiul ca to\i supu=ii]mp[r\iei s[-i trimit[c`te un fiu, s[-i slujeasc[zece ani, =i eu v[am numai pe voi.

— M[duc eu, tat[, zise fata cea mare, =i m[voi sili din toate puterile mele s[te mul\umesc.

— M[tem s[nu te]ntorci f[r[nici o isprav[. Cine =tie ce]ncurc[tur[vei face p-acolo, de s[nu-i mai dea nimeni de c[p[t`i, c`t h[u!

— Tot ce =tiu, tat[, =i m[f[g[duiesc, este c[nu te-oi da de ru=ine.

— Dac[este a=a, preg[te=te-te =i te du.

C`nd auzi fata c[tat[-s[u]i d[voie s[mearg[, nu mai putea de bucurie. Punea la cale tot pentru drum; =i se]ntorcea numai]ntr-un c[lc`i, c`nd porunca =i a=eza lucrurile de c[l[torie. }=i alese calul cel mai de frunte din grajdurile]mp[r[te=ti, hainele cele mai m`ndre =i mai bogate =i merinde ca s[-i ajung[un an de zile.

Dup[ce tat[-s[u o v[zu gata de plecare,]i dete pove`ele p[rinte=ti de cum s[se poarte, cum s[fac[ca s[nu se descopere c[e fat[. O]nv[\[tot ce trebuia s[=tie un viteaz care merge la o a=a slujb[]nalt[, =i cum s[se fereasc[de b`rfeli =i cleвете, ca s[nu fie ur`t[=i neb[gat[]n seam[de ceilal`i fii de]mp[rat. Apoi]i zise:

— Pas[cu Dumnezeu, fiica mea, =i adu`vi aminte de]nv[\[turile mele.

Fata ie=i din curte ca fulgerul; n-o mai `inea p[m`ntul de bucurie;]ntr-o clip[nu se mai v[zu. +i dac[n-ar fi stat mai]ncolo s[-i a=tepte boierii =i car[le cu merinde, acestea s-ar fi pierdut, fiindc[nu puteau s[se]in[dup[d`nsa.

]mp[ratul]i ie=i pe de alt[parte]nainte, mai la marginea]mp[r[\iei, f[r[s[=tie ea; a=eze[]ndat[un pod de aram[, se f[cu un lup =i se ascunse sub un pod. C`nd era s[treac[fiic[-sa, deodat[ie=i de subt acel pod, cu din`ii r`nji`i =i cl[n\[nind de te lua groaza; se uita drept la d`nsa cu ni=te ochi care str[luceau ca dou[f[clii, =i se repezi la ea ca s[o sf`=ie. Fata, care]nghe`ase s`ngele]n ea de fric[,]=i pierduse cump[tul =i, dac[calul nu f[cea o s[ritur[la o parte, lupul]nfigea ghearele]ntr-]nsa; ea o lu[la s[n[toasa]napoi. Tat[-s[u, care se]ntorsese]nainte ea, ie=i s-o]nt`mpine, =i-i zise:

— Nu`vi spuneam eu, fata mea, c[nu toate mu=tele fac miere?

— A=a este, tat[, dar[eu n-am =tiut c[, duc`ndu-m[s[slujesc unui]mp[rat, am s[m[lupt =i cu fiare s[lbatice =i turbate.

— Dac[este a=a, zise]mp[ratul, =ezi acas[de`vi vezi de fuse =i

mosoare, =i Dumnezeu s[aib[mil[de mine, ca s[nu m[lase a muri ru=inat.

Nu trecu mult =i se ceru =i fata cea mijlocie s[se duc[=i d`nsa; =i se lega c[ea]=i va pune toate puterile cum s[=-i sf`r=easc[cu bine slujba ce lua asupr[=-i.

Dup[multe rug[ciuni =i f[g[duieli, se]nduplec[tat[-s[u =i o l[s[=i pe d`nsa s[se duc[; dar[p[\i =i ea ca soru-sa cea mare, =i]nt`mpin`nd-o tat[-s[u, c`nd se]ntorcea,]i zise:

— Ei fata mea, nu \i-am spus eu c[nu se m[n`nc[tot ceea ce zboar[?

— Adev[rat este, tat[, a=a mi-ai zis; dar[prea era grozav acel lup. Unde deschisese o gur[de s[m[]mbuce dintr-o dat[, =i unde se uita cu ni=te ochi din care parc[ie=eau ni=te s[ge\i de m[s[getau la inim[!

— +ezi acas[dar[,]i r[spunse]mp[ratul, de vezi de coada m[turii =i de zarzavaturile de la buc[t]rie.

Mai trecu ce mai trecu, =i iat[c[=i fata cea mic[zise tat[lui s[u,]ntr-o zi, c`nd =edeau la mas[:

— Tat[, las[-m[=i pe mine s[fac o cercare: las[-m[, rogu-te, s[m[duc =i eu s[-mi]ncerc norocul.

— Deoarece surorile tale cele mai mari n-au putut-o scoate la c[p[t`i, m[mir cum]\i mai vine s[vorbe=ti de tine, care nu =tii nici cum se m[n`nc[m[m]liga.

+i se cerca]n tot felul s[-i taie pofta de plecare, dar[]n zadar.

— Pentru dragostea ta, tat[, mai zise ea, voi face pe dracul]n patru, numai s[izbutesc;]ns[dac[Dumnezeu]mi va sta]mpotriv[, m[voi]ntoarce iar[=i la tine, =i f[r] s[m[ru=inez.

Se mai]mpotrivi tat[-s[u, se mai codi: dar[fiie-sa]l birui cu rug[ciunile. La urm[detot, zise]mp[ratul:

— Dac[este a=a, iat[]\i dau =i \ie voie, s[vedem ce procopseal[a s[-mi faci. Ce-a= mai r`de s[te v[z]ntorc`ndu-te cu nasul]n jos!

— Vei r`de, tat[, cum ai r`s =i de surorile mele, f[r] cu toate astea s[le scaz[cinstea.

Fata]mp[ratului, dac[v[zu c[tat[-s[u]i dete voie, se g`ndi mai]nt`i pe care din boierii cei b[trini s[ia de pov[\uitor. +i p`n[una-alta, ea]=i aduse aminte de vitejiile tat[lui s[u din tinere\=e]i de calul s[u. Se duse deci la grajd ca s[=-i aleag[]=i ea un cal. Se uit[la unul, se uit[la altul, se uit[la to\i caii din grajduri,]=i de nici unul nu i se prindeau ochii, de= i erau arm[sarii]=i caii cei mai buni din toat[]mp[r[\ia.]n cele mai de pe urm[dete]=i peste calul tat[lui s[u din tinere\=e, r[pciugos, bubos]=i z[c`nd pe coaste. Cum]l v[zu, se uita la el cu mil[]=i parc[nu se]ndura s[se dep[rteze de d`nsul.

Calul, dac[v[zu a=a,]i zise:

— Se vede c[pentru iubirea ce ai c[tre]mp[ratul, st[p`n[, te ui\i a=a de gale= la mine. Ce pui de voinic era]n tinere\ele lui! Multe izb`nzi am mai f[cut noi am`ndoi! Dar[de c`nd a]mb[tr`nit, nici pe mine n-a mai]nc[lecat altul. +i dac[m[vezi a=a de jig[rit, este c[n-are cine s[m[hr[neasc[ca el. Ast[zi, uite, de m-ar]ngriji cineva cum s[-mi priiasc[mie,]n zece zile m-a= face de nu m-a= da pe zece ca d-alde [=tia.

Atunci, fata zise:

— +i cum trebuie s[te]ngrijeasc[?

— S[m[spele]n toate zilele cu ap[ne]nceput[, s[-mi dea orzul fiert]n lapte dulce ca s[-l pot roade,]=i pe fiecare zi o bani\ de jaratec.

— C`nd a=]ti c[-mi vei fi de ajutor s[sf`r=esc ce am pus de g`nd, mai-mai c[a= face a=a precum zici tu!

— St[p`n[, zise calul, f[cercarea asta]=i nu te vei c[i.

Calul era n[zdr[van.

Fata]mp[ratului]ngriji de cal tocmai precum]i zise el.

La a zecea zi, unde se scutur[odat[calul,]=i se f[cu frumos, gras ca un pepene]=i sprinten ca o c[prioar[. Apoi, uit`ndu-se vesel la fata]mp[ratului, zise:

— S[-i dea Dumnezeu noroc]=i izb`nd[, st[p`na mea, c[m-ai]ngrijit]=i m-ai f[cut s[mai fiu odat[pe lume cum doream.

Spune-mi tu care este p[sul t[u, =i porunce=te-mi ce trebuie s[fac.

— Eu voi s[merg la]mp[ratul cel mare =i tare, vecinul nostru, ca s[-i slujesc, =i-mi trebuie pe cineva care s[m[pov[\uiasc[. Spune-mi pe care din boieri s[aleg?

— Dac[vei merge cu mine,]i zise calul, habar s[n-ai; nu-]i trebuie pe nimeni. Te voi sluji, cum am slujit =i pe tat[-t[u. Numai s[m-ascu]i.

— Dac[este a=a, de azi]n trei zile plec[m.

— +i chiar acum dac[porunce=ti,]i r[spunse calul.

Fata]mp[ratului, cum auzi aceasta, puse toate alea la cale pentru drum. }=i lu[ni=te haine curate, dar[f[r[podoabe, ni]ele merinde =i ceva bani de cheltuial[,]nc[lec[calul =i, venind]naintea tat[lui s[u,]i zise:

— R[m`i cu Dumnezeu, tat[, =i s[te g[sesc s[n[os!

— Cale bun[, fata mea,]i zise tat[-s[u. Toate ca toate, numai pove]ele ce]i-am dat s[nu le ui]i niciodat[. +i la orice nevoie mintea ta s[fie pironit[la Dumnezeu, de unde ne vine tot binele =i tot ajutorul.

Dup[ce se f[g[dui c[a=a va face, fata porni. Ca =i la celelalte fete, tat[-s[u dete pe de alt[parte =i-i ie=i]nainte, a=e]z[iar[=i podul de aram[=i o a=tepta acolo.

Pe drum, calul spuse fetei cu ce tertipuri umbl[tat[-s[u s[-i]ncerce b[rb[\ia, =i o pov[\ui ce s[fac[ca s[scape cu fa]a curat[. Ajung`nd la pod, unde se n[пусти asupra ei un lup cu ni=te ochi turbura]i =i zg`i]i de b[ga fiori]n oase, cu o gur[mare =i cu o limb[ca de dihanie turbat[, cu col]ii r`n]i]i =i cl[n]\nind de pare c[nu m`ncase de o lun[de zile; =i c`nd s[]nfig[ghearele sale cele sf`=iitoare, fata dete c[lc`ie calului, =i unde se r[pezi asupra lupului cu palo=ul]n m`n[de s[-l fac[mici f[r`me =i, dac[nu se da]n l[turi lupul,]n dou[]l f[cea cu palo=ul; c[ci ea nu glumea, fiindc[-=i pusese credin]a]n Dumnezeu, =i dorea ca vr`nd-nevr`nd s[]mplineasc[slujba ce =i-o luase asupr[.

Ea trecu podul m`ndr[ca un voinic. Tat[-s[u se mir[de vitejia ei =i, d`nd pe de alt[parte, ie=i mult]nainte ea, a=ez[un pod de argint, se f[cu un leu =i acolo o a=tepta.

Calul spuse fetei peste ce o s[dea =i o]nv[\[cum s[fac[s[scape =i de ast[ispit[. Cum ajunse fata la podul de argint, unde]i ie=i leul]nainte cu gura c[scat[, de s[o]mbuce cu cal cu tot, cu ni=te col\i ca cei de filde= =i cu ni=te gheare ca secerile =i r[inea de se cutremurau codrii, =i c`mpiile vuiau de-\i lua auzul. Numai uit`ndu-se cineva la capul lui cel c`t bani\ a =i la coama aia ce sta r[dicat[]n sus =i zb`rlit[, ar fi]nghe\at de fric[. Dar[fata]mp[ratului,]mb[rb[tat[de cal, se n[puști odat[]ntr-]nsul cu sabia goal[]n m`n[,]nc`t dac[nu fugea leul sub pod,]n patru]l f[cea. Atunci trecu podul, mul\umind lui Dumnezeu =i ne=tiind ce o mai a=tepta.

Fata]mp[ratului, care nu ie=ise din cas[de c`nd o f[cuse m[-sa, se mira =i sta]n loc uimit[, v[z`nd frumuse\ile c`mpului. Aci]i venea s[descalece ca s[adune c`te un m[nunchi de flori din mul\imea aia ce acoperea v[ile =i dealurile, flori de care nu mai v[zuse ea; aci]i venea s[se dea la umbr[sub c`te un copaci nalt =i stufos,]n care miile de paseri c`ntau fel de fel de c`ntece, a=a de duioase, de erau]n stare s[te adoarm[; =i aci]n urm[s[se duc[la c`te un =ipot de ap[limpede ca lacrima ce izvora din c`te un col\ de piatr[din coastele dealurilor; susurul acestor izvoare o f[cea s[se uite gale= la ele =i-i pl[cea s[le vaz[curgerea lor cea =erpuit[ce aluneca pe p[m`nt,]ncungiurate de mul\ime de floricele =i verdea\ de prim[var[. Dar[la toate astea calul o]mb[rb[ta =i-i da ghes s[mearg[]nainte =i s[=-i cate de drum. El]i spunea c[voinicii nu se uit[la d-alde astea, dec`t dup[ce duc trebile la cap[t bun.]i mai spuse c[are s[mai dea de o curs[pe care i-o]ntindea tat[-s[u, =i o =i]nv[\a cum s[fac[s[ias[=i de ast[dat[biruitoare.

Fata asculta cu toate urechile =i f[cu precum o]nv[\[calul,

fiindc[v[zu ea c[toate]nv[\(turile lui]i iese]nde bine, =i din cuv`ntul lui nu se ab[tea.

Tat[-s[u, ca =i de la r`nd, dete pe de alt[parte =i-i ie=i]nainte, a=ez[un pod de aur, se f[cu un balaur mare cu dou[sprezece capete =i se ascunse sub acel pod.

C`nd fu ca s[treac[fata pe acolo, unde]i ie=i]nainte balaurul plesnind din coad[=i]ncol[cindu-se; din gurile lui ie=ea v[paie de foc, =i limbile]i jucau ca ni=te s[ge\i arz[toare; cum]l v[zu fata c[este a=a de grozav, ni=te r[cori o apucar[=i i se f[cu p[rum[ciuc[de fric[. Calul, dac[sim\i c[fata se pierde cu firea, o]mb[rb[t[iar[=i =i-i aduse aminte ce o]nv[\ase s[fac[; iar[fata]mp[ratului, dup[ce mai prinse ni\ic[inim[, str`nse fr`ul calului cu m`na st`ng[,]i dede c[lc`ie =i, cu palo=ul]n dreapta, se repezi asupra aceluia balaur.

Un ceas]inu lupta. Calul o potrivea cum s[vin[tot cam la o parte ca s[-i reteze vreun cap; dar[vr[]ma=ul se p[zea =i el destul de bine.]n cele mai de pe urm[, izbuti fata s[r[neasc[pe balaur. Atunci, d`ndu-se el de trei ori peste cap, se f[cu om.

Fetei nu-i venea s[creaz[ochilor c`nd v[zu pe tat[-s[u]naintea ei; iar[el, lu`nd-o]n bra\e =i s[rut`nd-o pe frunte,]i zise:

— V[z c[tu e=ti voinic[, fata mea, =i bine ai f[cut de]-ai luat calul [sta, c[ci f[r[d`nsul te-ai fi]ntors =i tu ca =i surorile tale. Am bun[n[dejde s[ispr[ve=ti cu bine slujba cu care te-ai]ns[rcinat de bun[voie. Numai adu-\i aminte de pove\ele mele =i s[nu ie=i din cuv`ntul calului ce]-ai ales. S[ne vedem s[n[to=i!

— S[te auz[Dumnezeu, tat[,]i r[spunse fata, =i s[te g[sesc s[n[tos.

Apoi, s[rut`nd m`na tat[ului s[u, se desp[r]ir[.

Dup[ce merse cale lung[, dep[rtat[, ajunse la ni=te mun[i mari =i]nal[i.]ntre mun[i]nt`lni doi zmei ce se luptau de nou[ani =i nu puteau s[se dovedeasc[unul pe altul. Lupta era pe moarte ori pe via\. Cum o v[zur[ei, crez`nd c[este un voinic, unul]i zise:

— F[t-Frumos, F[t-Frumos, vino de taie pe [st du=man al meu, c[\i-oi c[dea =i eu vreodat[bun la ceva.

Iar cellalt zise =i el:

— F[t-Frumos, F[t-Frumos, vino de m[scap[pe mine de idolul [sta de vr[jma=, =i-\i voi da un telegar f[r splin[, care se nume=te Galben-de-soare.

Fata]ntreb[pe cal, pe care din am`ndoi s[scape; iar[calul]i zise s[scape pe cel ce-i f[g[duise s[-i dea pe Galben-de-soare, c[este un cal mai harnic dec`t d`nsul, fiindu-i frate mai t`n[r. Atunci unde se repezi fata la zmeul cellalt cu palo=ul, =i dintr-o lovitur[]l f[cu]n dou[buc[\i!

Zmeul, dac[se v[zu sc[pat,]mbr[\i=] pe m`ntuitorul s[u =i-i mul\umi, apoi merser[acas[la d`nsul ca s[dea lui F[t-Frumos pe Galben-de-soare, dup[cum se f[g[duise. Muma zmeului nu mai putea de bucurie c`nd v[zu pe fiu-s[u teaf[r =i nu mai =tia ce s[fac[ca s[mul\umeasc[lui F[t-Frumos c[-i sc[pase copilul de la moarte.

Fata]mp[ratului ar[t dorin\ a ce are de a se odihni de osteneala drumului ce f[cuse.]i dar[o c[mar[=i o l[sar[singur[. Ea, pref[c`ndu-se c[voie=te s[]ngrijeasc[de cal,]l]ntreb[dac[are s[i se]nt`mple ceva; =i calul]i spuse ce are s[fac[.

Muma zmeului precepu c[aci la mijloc se joac[vreo dr[cie. Ea spuse fiului s[u c[voinicul ce-l sc[pase de primejdie trebuie s[fie fat[=i c[asemenea fat[viteaz[ar fi numai bun[s[o ia el de so\ie. Fiul s[u zicea c[o dat[cu capul nu putea el crede una ca asta, fiindc[nu se putea ca o m`n[femeiasc[s[r[suceasc[palo=ul a=a de bine cum f[cea F[t-Frumos. Atunci muma zmeului zise c[are s[fac[cercare. Pentru aceasta puse seara la capul fiec[ruia din ei c`te un m[]nunchi de flori: la care se vor ve=teji florile, acela este b[rbat, =i la care va r[m`nea verzi, este femeie.

Fata]mp[ratului, dup[pova\ a calului, s-a sculat peste noapte cam despre ziu[, c`nd somnul este mai dulce, =i, p`=, p`=,]n v`rful degetelor, intr[]n c[mara zmeului,]i puse m[]nunchiul s[u

de flori, lu[pe al lui =i, pun`ndu-l la capul patului s[u, se culc[=i dormi dus[.

Diminea\a, cum se scul[zmeoaica, se duse]ntr-un suflet la fiul s[u =i v[zu florile ve=tede. Dup[ce se scul[=i fata]mp[ratului, merse =i la d`nsa =i, v[z`nd c[=i ale ei se vestejise, tot nu crezu c[este voinic. Ea zicea fiului s[u c[nu se putea s[fie b[rbat, fiindc[vorba]i curgea din gur[ca mierea, boiul]i era a=a de ginga=,]nc`t \]i venea s[o bei]ntr-o b[rd[cu\ de ap[, peri=orul sup`ire =i stufos]i c[dea pe umeri]n unde, fa\ a-i are pe vino-ncoace; ochii]ia mari, frumo=i =i vioi de te bag[]n boale, m[nu=i\ a aia micu\ =i picioru=ul ca de z`n[, =i]n sf`r=it totul nu putea s[fie dec`t de fat[, m[car c[se ascundea sub \oalele cele voinice=ti. Apoi hot[r`r[s[mai fac[o]ncercare.

Dup[ce=i dar[bun[diminea\ a, dup[obicei, zmeul lu[pe fat[=i merse[]n gr[din[. Aici, zmeul]i ar[t] toate felurile de flori ce avea, =i o]mbia =i pe d`nsa s[le miroase. Fata]mp[ratului]=i aduse aminte de pove\ele calului =i, cunosc`nd viclenia, zise cam r[stit c[de ce l-a adus]n gr[din[de diminea\ ca pe o femeie s[-i laude florile cu ni=te vorbe seci, pe c`nd ar fi trebuit s[mearg[mai]nt`i la grajduri, s[vaz[cum se]ngrije=te p-acolo de cai.

Auzind acestea, zmeul spuse m[-sei, dar[ea nici acum nu putea s[creaz[c[este b[iat.]n cele mai de pe urm[, zmeoaica se vorbi cu fiul s[u s[mai fac[]nc[o-ncercare; zise fiului s[u s[duc[pe F[t-Frumos]n c[mară cu armele, s[-l]mbie s[-i aleag[ceva de acolo =i, de va alege vreo arm[din cele]mpodobite cu nestimate, s[=tie de bun[seam[c[ea este fat[.

Dup[pr`nz, zmeul duse pe F[t-Frumos]n c[mară cu armele. Aici erau r`nduite cu me=te=ug tot felul de arme: unele]mpodobite cu nestimate, altele numai a=a, f[r[podoabe. Fata]mp[ratului, dup[ce se uit[=i cercet[mai toate armele,]=i alese o sabie cam ruginit[, dar[cu fierul ce se]ncovoia de se f[cea covrig. Apoi spuse zmeului =i mumei sale c[a doua zi vrea s[plece.

C`nd auzi muma zmeului ce fel de arm[]=i alese, se da de ceasul mor`ii c[nu putea descoperi adev[rul. Ea spuse fiului s[u c[, de=i pare c[este b[iat dup[apuc[turile lui, dar[este fat[, =i]nc[de cele mai pref[cute.

Dac[v[zu c[n-are]ncotro, merser[la grajd =i-i deder[pe Galben-de-soare. +i dup[ce=i lu[r[mas bun, fata]mp[ratului]=i c[t[de drum.

}nc[pe cale fiind =i silind s[ajung[, calul zise fetei:

— St[p`n[, p`n[acum m-ai ascultat la orice \i-am zis, =i toate \i-au mers bine. Ascult[-m[=i de ast[dat[=i nu vei gre=i. Eu sunt b[tr`n de aci]nainte; =i mi-e s[nu poticnesc. Ia pe frate-meu Galben-de-soare =i f[c[l]toria mai departe cu el. }ncrede-te lui cum te-ai]ncrezut]n mine =i nu te vei c[i. El este mult mai t`n[r dec`t mine =i mai sprinten, =i te va]nv[\a ca =i mine ce s[faci la vreme de nevoie.

— Este adev[rat c[am izbutit ori de c`te ori te-am ascultat. +i dac[n-a=ti c`t ai fost de credincios tat[lui meu, de ast[dat[nu te-a= asculta. M[voi]ncrede]ns[fratelui t[ua ca =i \ie, dup[ce-mi va dovedi c[-mi vrea binele.

— }ncrede-te, st[p`n[, zise Galben-de-soare, c[ci voi fi m`ndru s[]ncalece pe mine o viteaz[ca tine, =i apoi m[voi sili ca s[nu sim\i lipsa fratelui meu, fiindc[voi s[-l scutesc =i pe d`nsul, s[rmanul, c[e b[tr`n, de necazurile =i primejdiile c[l]toriei ce vrei s[faci, pentru c[, trebuie s[=tii, peste multe nevoi ai s[dai =i multe primejdii ai s[]nt`lne=ti. Dar[cu vrerea lui Dumnezeu =i de m[vei asculta, pe toate ai s[le biruie=ti =i s[le sco\i la cap[t bun.

Fata]mp[ratului]nc[lec[apoi pe Galben-de-soare =i se desp[r]i de calul ei, l[crim`nd. Merser[, merser[, cale lung[, dep[rtat[, c`nd fata]mp[ratului z[ri o cosi\[de aur. Opri calul =i-l]ntreb[dac[este bine s[o ia, ori s-o lase locului. Calul]i r[spunse:

— De o vei lua, te vei c[i; de nu o vei lua, iar[=i te vei c[i; dar[mai bine este s[o iei.

Fata o lu[, o b[g[]n s`n =i plec[]nainte.

Trecur[dealuri, trecur[mun\i =i v[i, l[sar[]n urm[p[duri dese =i verzi, c`mpii cu flori de care nu mai v[zuse fata, izvoare cu ape limpezi =i reci, =i ajunser[la curtea]mp[ratului celui mare =i tare.

Ceial\i fii de]mp[ra\i care slujeau acolo]i ie=ir[]nainte =i o]nt`mpinar[. Ei nu se puteau dezlipi de d`nsa, c[ci =i vorba-i =i fa\ a]i erau cu lipici.

A doua zi se]nf[\i=] la]mp[ratul =i spuse pentru ce a venit.]mp[ratul nu mai putea de bucurie c[-i sosise a=a voinic chipe= =i dr[g[la=.]i pl[ceau prea mult r[spunsurile ce primea la]ntreb[rile lui, se vedea c`t de colo c[vorbea cu]n\elepciune =i supunere. V[z`nd]mp[ratul un t`n[r a=a de cuminte, prinse dragoste de el =i-l lu[pe l`ng[d`nsul.

Fata de]mp[rat nu se putu]mprieteni cu to\i ceial\i fii de]mp[ra\i, fiindc[cei mai mul\i erau n[zuro=i, tembeli =i de=uchea\i; iar[ei prinseser[pizm[pe d`nsa pentru aceasta =i pentru c[v[zuse c[]mp[ratul o lua]n nume de bine,]i purtau s`mbetele.

]ntr-una din zile ea]i g[ti bucate singur[=i =eeda la mas[, c`nd doi din ceial\i fii de]mp[ra\i venir[s[o vaz[. +ezur[deci cu to\i =i m`ncar[. At`t de mult pl[cur[acestor fii de]mp[ra\i bucatele,]nc`t]i lingeau =i degetele c`nd m`ncau. O l[udar[pentru me=te=ugul de a face bucatele =i ziser[c[de c`nd sunt ei, nu mai m`ncaser[a=a bucate bune.

Cum se]nt`lnir[ace=tia cu ceial\i fii de]mp[ra\i, le spuser[c[au fost la mas[la fiul de]mp[rat venit de cur`nd, c[au m`ncat cum nici]mp[ratul nu m[n`nc[=i c[bucatele au fost g[tite de d`nsul.

Atunci to\i fiii de]mp[ra\i se alegar[de d`nsa s[le g[teasc[]ntr-o zi ea bucatele. +i iat[c[tocmai]n ziua aceea buc[tarii cur\i se]mb[taser[, sau nu =tiu ce f[cuser[, c[nici focul nu era f[cut pe vatr[. +i a=a, rugat[fiind cu st[ruin\[, se apuc[=i ea de g[ti ni=te bucate]nfrico=ate. C`nd le aduse pe mas[la]mp[ratul,

acesta nu se putea s[tura m`nc`nd. Iar[dac[chem[pe buc[tar =i-i dede porunc[c[tot astfel de bucate s[-i g[teasc[, el spuse cine a g[tit]n ziua aceea. }mp[ratul r[mase pe g`nduri.

Apoi venir[=i ceilal`i fii de }mp[ra`i =i spuse }mp[ratului c[fiul }mp[ratului de cur`nd venit s-ar fi l[udat la un chef ce au f[cut cu to`ii, c[=tie unde este *Ileana Simziana, cosi`[de aur, c`mpul]nverze=te, florile-nflore=te*, =i c[are o cosi`[din cosi`a ei. Cum auzi }mp[ratul aceasta, porunci s[-l cheme =i]ndat[]i zise:

— Tu ai =tiut de Ileana Simziana =i mie nu mi-ai spus nimic, m[car c[`i-am ar[tat dragoste =i te-am cinstit mai mult dec`t pe ceilal`i.

Dup[ce ceru =i v[zu cosi`a de p[r,]i zise:

— Porunc[}mp[r[teasc[s[=tii c[ai s[-mi aduci pe st[p`na acestei cosi`e; c[ci de nu, unde-`i stau talpele]i va sta =i capul.

Biata fat[de }mp[rat se cerc[s[zic[=i ea ceva, dar[}mp[ratul]i t[ie cuv`ntul. Apoi se duse de spuse calului cele ce se]nt`m-plar[. Calul]i zise:

— Nu te speria, st[p`n[. Ast[-noapte chiar frate-meu mi-a adus r[spuns c[pe st[p`na cosi`ei a furat-o un zmeu; c[ea nu voie=te nici]n ruptul capului s[-l iubeasc[p`n[nu-i va aduce herghelia ei de iepe; =i c[zmeul]=i bate capul cum s[-i]mplineasc[dorin`a. Ea este acum]n sm`rcurile m[rilor. Du-te la }mp[ratul =i cere s[-i dea dou[zeci de cor[bii, =i ia marf[de cea mai frumoas[de pune]ntr-]nsele.

Fata de }mp[rat nu a=tept[s[-i zic[de dou[ori, =i se duse drept la }mp[ratul:

— S[tr[ie=ti, luminate }mp[rate, =i s[-i fie fa`a cinstit[. Am venit s[-i spun c[slujba cu care m-ai]ns[rcinat o voi }mplini-o dac[-mi vei da dou[zeci de cor[bii =i bani ca s[cump[r marfa cea mai frumoas[, =i mai scump[ca s[pun]ntr-]nsele.

— S[se fac[a=a precum zici tu, numai s[-mi aduci pe Ileana Simziana,]i r[spunse }mp[ratul.

Cum se g[tir[cor[biile, le]nc[rcar[cu marf[=i fata de }mp[rat

Împreună cu Galben-de-soare intră în cea mai frumoasă =i plecară. Nici vânturi, nici valurile mării nu pot să le stea împotriva =i, după o călătorie de câteva săptămâni, ajunseră la smârcurile mării. Acolo stătură. Fata împăratului =i cu Galben-de-soare ieșiră la uscat =i umblau pe țărmuri; însă când ieșiră, luară din corabie o perche de conduri cusute numai cu fir =i împodobite cu pietre nestimate. Tot umblând pe aci, zăriră niște palaturi care se învârtteau după soare, =i o luară într-acolo. În cale se întăriră cu trei roabe de alămzeului, care pzeau pe Ileana Simziana. Cum văzură ele condurii, li se scurgeau ochii după dâni; iar fata împăratului le spuse că este un neguitor care are tăcut drumul pe mare.

Întorcându-se roabele, spuse doamnei lor cele văzură; iar ea zărise de pe fereastră pe neguitorul; de cum îl ochi, începu să-i ticăie inima, fără să =tie de ce; =i era bună bucuroasă de a putea să scape de zmeu, mai cu seamă că nu era atunci acolo, fiindcă-l trămisese ca să-i aducă herghelia ei cu iepelile.

După ce ascultă cele ce-i spuse roabele, se duse la neguitor, care aștepta la poartă, ca să văză =i ea condurii; dar după ce auzi de la neguitor că are în corabie marfă =i mai scumpă =i mai frumoasă, se înduplecă de rugăciunile neguitorului =i pofti să meargă să-i văză marfa; ajungând la corabie =i tot alegând la marfă, nu băgase de seamă că lopătarii depărtaseră corabia de la uscat, =i dând Dumnezeu un vânt bun, corăbiile mergeau ca săgeată; când se pomeni în mijlocul mării, Ileana Simziana se prefăcu că-i pare rău =i prinse a certa pe neguitor că o înelase, iar în suflul ei ruga pe Dumnezeu să-i ajute a scăpa de iazma de zmeu.

Ajunseră cu norocire la țărm, când, ce să vezi! drăcoșca de muma zmeului, cum auzi de la roabe că pe Ileana Simziana o furase un neguitor =i fugea cu dânsa cu corăbiile, se luă după ei; =i ajungând la țărm, o văzură venind după dâni ca o leoaică, cu o falcă în cer =i una în palmă =i aruncând văpaie din gura ei ca dintr-un cuptor.

Cum o văzu Ileana Simziana, înlelese că e zgrăuroaica de

mum[a zmeului, spuse negu\[torului, cu care era c[lare pe Galben-de-soare, =i]ncepu a pl`nge cu foc.

Fata]mp[ratului]ntreb[pe Galben-de-soare ce s[fac[, c[o dogore=te v[paia ce iese din gura zmeoaicei, iar[Galben-de-soare]i r[spunse:

— Bag[m`na]n urechea mea cea st`ng[, de scoate gresia ce este acolo, =i o arunc[]napoi.

A=a f[cu fata]mp[ratului. Apoi o luar[iute la picior, pe c`nd]n urma lor se n[] deodat[un munte de piatr[care atingea cerul.

Muma zmeului f[cu ce f[cu =i trecu muntele, c[\[r`ndu-se din col\]n col\, =i, s[te]ii dup[d`n=ii! V[z`nd Ileana Simziana c[iar[era s[-i ajuns[, spuse negu\[torului; iar[acesta, dup[ce se]n]elese cu calul, scoase din urechea lui cea dreapt[o perie =i o arunc[]napoi.]ndat[se f[cu o p[dure mare =i deas[, de nu putea s[treac[prin ea nici pui de fiar[.

Muma zmeului roase din copaci, se ag[\ de ramure, s[ri din v`rf]n v`rf, se strecur[, =i tot dup[d`n=ii, alerg`nd ca un v`rtej! Dac[v[zur[c[=i de ast[dat[umbl[s[-i ajuns[, fata]mp[ratului]ntreb[iar[pe cal ce s[fac[, =i acesta]i zise s[ia inelul de logodn[ce se afl[]n degetul Ileanei Simziane =i s[-l arunce]napoi. Cum arunc[inelul, se f[cu un zid de cremene p`n[la cer.

Muma zmeului, dac[v[zu c[nu se poate urca pe d`nsul =i s[treac[dincolo, nici s[roaz[din acest zid, nu mai putea de ciud[, =i cum era de c[tr[nit[=i am[r`t[, se urc[=i ajunsese cu gura la gaura ce l[sase inelul s[r[m`n[, =i sufl[v[paie din gura ei cea spurcat[cale de trei ceasuri ca s[-i ajuns[=i s[-i p`rjoleasc[, dar[ei, se asezar[jos la r[d[cina zidului =i nu le p[sa nimic de focul zmeoaicei.

Zmeoaica sufl[ce sufl[=i, dac[v[zu c[nu poate s[-i pr[p[deasc[, nici s[pun[m`na pe d`n=ii, plesni fierea]ntr-]nsa de necaz, c[zu =i cr[p[ca necuratul; iar[ei a=teptar[p`n[s[moar[bine, apoi negu\[torul b[g[degetul]n gaura inelului, dup[cum]l]nv[\ase Galben-de-soare, =i zidul pieri ca =i cum n-ar fi

mai fost =i-i r[mase inelul]n deget. Dup[ce se uitat[la st`rvul zmeoacei =i f[cur[haz de d`nsul,]l l[sar[corbilor =i pornit[mai departe =i merser[=i merser[, p`n[ce ajunsese la curtea]mp[r[teasc[.

Ajung`nd, se]nf[\i=ar[la]mp[ratul; acesta primi cu mult[cinste pe Ileana Simziana. El nu mai putea de bucurie =i se]ndr[gosti de d`nsa de cum o v[zu. Iar[Ileana Simziana se c[ina =i se]ntrista]n sufletul ei c[n-avea tri=te. Cum se poate, zicea ea, s[ajung[pe m`nile unora =i altora, pe care nu putea s[-i vaz[de ur`vi ce-i erau. Inima =i ochii ei erau tot la F[tul-Frumos care o sc[pase din m`na zmeului. C`nd]ns[o sili]mp[ratul ca s[se cunune cu el, ea]i zise:

— Luminate]mp[rate, s[-\i st[p`ne=ti]mp[r[\ia cu norocire; dar[eu nu m[pot m[rita p`n[nu mi s-o aduce herghelia de iepce, cu arm[sarul ei cu tot.

Auzind astfel]mp[ratul, chem[]ndat[pe fata de]mp[rat =i-i zise:

— S[te duci s[-mi aduci herghelia de iepce, cu arm[sarul ei cu tot, a iubitei mele; c[ci de nu, unde-\i stau picioarele,]\i va sta =i capul!

— Pream[rite]mp[rate! m-ai]ns[rcinat cu o slujb[care abia am s[v`r=it-o, fiindu-mi capul]n joc. Ai la curtea m[riei-tale at`vi viteji fii de]mp[ra\i; =i fiindc[to\i te \in de om drept =i cu frica lui Dumnezeu, eu socotesc c[ar fi cu dreptul ca s[dai la altul aceast[slujb[. Ce m[=tiu eu face, =i de unde s[-\i aduc eu herghelia ce-mi porunce=ti?

— Nu =tiu eu. Din p[m`nt, din iarb[verde, s[te duci s[-mi aduci herghelia, =i s[nu]ndr[zne=ti a mai zice nici o vorb[m[car.

Atunci fata]mp[ratului se]nchin[=i ie=i. Ea se duse de spuse lui Galben-de-soare ceea ce i se poruncise. Iar[calul]i r[spunse:

— Du-te de caut[nou[piei de bivoli, s[le c[tr[ne=ti =i s[le a=ezi bine pe mine. Nu te teme, c[, cu ajutorul lui Dumnezeu, vei scoate-o la c[p[t`i bun =i slujba cu care te-a]mpov[rat

]mp[ratul. Dar[trebuie s[=tii c[cu amar are s[-i vin[=i lui, la urma urmelor, pentru faptele sale.

Fata]mp[ratului f[cu precum]i zisese calul =i pornir[am`ndoi. Dup[o cale lung[=i grea, ajunser[pe t[r`mul unde p[=teau iepele. Acolo se]nt`lni cu zmeul care furase pe Ileana Simziana, r[t[cind ca un bezmetic =i ne=tiind cum s[fac[ca s[aduc[herghelia.]i spuse c[Ileana nu mai este a lui =i c[m[-sa cr[pase de necaz, pentru c[nu putuse s[-i scape de la r[pitor pe iubita lui.

Auzind zmeul aceasta, se f[cu foc =i par[de m`nie, se turbur[de necaz =i nu mai vedea]nainte ochilor. Apoi, dup[ce]n`lese c[are a face tocmai cu r[pitorul iubitei sale,]=i pierdu cump[tul de sup[rare =i am[r[ciune; =i r[cnind ca un leu, se lu[la lupt[cu fata]mp[ratului, care]=i `inea firea =i pe care o]mb[rb[ta calul. Pe fata]mp[ratului o ferea calul de loviturile zmeului; c[ci, c`nd vedea c[r[dic[sabia s[dea, odat[se r[dica mai sus dec`t zmeul, =i el da]n v`nt; iar[c`nd aducea fata palo=ul, calul se l[sa r[pede asupra calului zmeului =i ea da]n carne vie. Dup[ce se luptar[de credeai c[a s[se scufunde p[m`ntul subt ei, nu =tiu cum]i veni bine fetei]mp[ratului, aduse palo=ul cam piezi= =i-i retez[capul. Apoi, l[s`ndu-i st`rvul ciiorilor =i co\ofenilor, se duser[p`n[ajunser[la locul unde se afla herghelia.

Aci, calul zise fetei de]mp[rat s[se urce ea]ntr-un pom ce era acolo, =i s[priveasc[la lupta lor. Dup[ce se urc[fata]n pom, nechez[Galben-de-soare de trei ori =i toat[herghelia de iepe se adun[]mprejurul lui. Apoi dodat[se ar[t[=i arm[sarul iepelor, plin de spume =i sfor[ind de m`nie. +i v[z`nd pe Galben-de-soare]n mijlocul iepelor, se r[pezi la d`nsul cu turbare =i se]ncinse o lupt[de s[te fereasc[Dumnezeu! C`nd se da arm[sarul la Galben-de-soare, mu=ca din pieile de bivol; iar[c`nd se da acesta la arm[sar, mu=ca din carne vie, =i se b[tur[, =i se b[tur[p`n[ce arm[sarul, sf`iat, h[rt[nit de sus p`n[jos =i plin de s`nge, fu r[zbit =i biruit; iar[Galben-de-soare sc[pase teaf[r, fiindc[se

h[rt[nise pieile de bivol. Atunci se dete fata jos din pom,]nc[lec[=i luar[herghelia, m`n`nd-o de dinapoi; iar[arm[sarul abia se t`ra dup[d`nsa.

Dup[ce b[gl[herghelia]n curtea]mp[ratului, se duse de-]n=tiin\[. Atunci ie=i Ileana Simziana =i le chem[pe nume. Arm[sarul, cum]i auzi glasul,]ndat[se scutur[=i se f[cu ca]nt`i, f[r[s[se cunoasc[semn de ran[pe el.

Ileana Simziana zise]mp[ratului s[pun[pe cineva s[-i mulg[iepete, ca s[se]mb[ieze am`ndoi. Dar[cine putea s[se apropie de ele? c[azv`rleau din copite de zv`nta unde loveau. Dac[nimeni nu putu,]mp[ratul porunci iar[=i fetei de]mp[rat s[le mulg[.

Fata]mp[ratului, cu inima zdrobit[de m`hnire =i obid[c[tot pe d`nsa o punea la lucrurile cele mai grele, =i fiind curat[]n cugetul ei, se rug[lui Dumnezeu cu credin\[ca s[o ajute s[sf`r=esc[cu bine =i slujba aceasta. +i unde]ncepu o ploaie d-alea de p[rea c[toarn[cu g[leata, =i]ndat[ajunse apa p`n[la genunchile iepelor, apoi dede un]nghe\ de nu se mai puteau mi=ca din loc. V[z`nd minunea aceasta, fata]mp[ratului mai]nt`i mul\umi lui Dumnezeu pentru ajutorul ce-i dete, apoi se puse de mulse iepete.

]mp[ratul se topea de dragoste pentru Ileana Simziana =i se uita la d`nsa ca la un cire=copt; dar[ea nici nu-l b[ga]n seam[, ci tot da zi dup[zi, cu fel de fel de vorbe, a se cununa. }n cele de pe urm[,]i zise:

— V[z, luminate]mp[rate, c[tot ce am cerut mi s-a]mplinit. Un lucru ne mai trebuie, =i apoi s[=tii c[ne vom cununa.

— Porumbi\ a mea,]i r[spunse]mp[ratul,]mp[r[\ia mea =i eu suntem supu=i ascult[tori ai poruncilor tale. Cere ce mai ai de cerut cu un ceas mai cur`nd, c[iat[m[sf`r=esc de dragoste pentru tine. Am ajuns ca un n[uc, visez de=tept, nu mai =tiu ce fac, c`nd m[uit la ochii t[i cei frumo=i =i t`njitori.

— Dac[este a=a, mai zise Ileana Simziana, s[-mi aduci vasul

cu botez care se p[streaz[]ntr-o bisericu\[de peste apa Iordanului, =i atunci ne vom cununa.

Cum auzi]mp[ratul aceasta, chem[iar[=i pe fata]mp[ratului =i-i porunci s[fac[ce o face =i cum va =ti ea s[-i aduc[ceea ce poruncise Ileana Simziana.

Fata de]mp[rat cum auzi, se duse de spuse lui Galben-de-soare, =i el]i r[spunse:

— Aceasta este cea din urm[=i mai grea slujb[ce mai ai s[faci. Aibi]ns[n[dejde]n Dumnezeu, st[p`n[, c[ci =i]mp[ratului i s-a]mplinit.

Se g[tir[=i plecar[.

Calul =tia de toate astea, c[ci nu era el n[zdr[van de florile m[rului. El spuse fetei]mp[ratului zic`nd:

— Acel vas cu botez se afl[pe o mas[]n mijlocul unei bisericu\ =i-l p[zesc ni-te c[lug[ri]e. Ele nu dorm nici zi, nici noapte. Din c`nd]n c`nd]ns[un pustnic vine pe la ele de le pov[uiete cele sfinte pentru Domnul. C`nd sunt la ascultare de le]nva\[pustnicul, r[m`ne numai una de p`nd[. De am putea nimeri la vremea aceea, tocmai bine ar fi; de nu, cine =tie c`t avem a z[bovi, c[ci altfel nu e chip.

Se duser[deci, trecur[apa Iordanului =i ajunser[la acea bisericu\[. Noroc c[tocmai atunci sosise pustnicul =i chemase pe toate c[lug[ri]ele la ascultare. Numai una r[m[sese de paz[; =i aceasta, obosit[fiind de =ederea]ndelungat[, o prinse somnul. Ca s[nu se]nt`mple]ns[cine =tie ce, ea se culc[pe pragul u=ii, cu g`nd c[n-o s[poat[nimeni intra f[r[s[simt[ea.

Galben-de-soare pov[ui pe fata de]mp[rat cum s[fac[ca s[pun[m`na pe vasul cu botez. Fata se duse bini=or, se strecur[pe l`ng[zid =i, p`=-p`=,]n v`rful degetelor, p`n[la u=[. Aici odat[s[ri ca o pisic[de u=ure peste prag, de nici nu atinse pe c[lug[ri]a pe care o furase somnul: =i pun`nd m`na pe vas, ie=i cum a intrat,]nc[lec[pe cal =i pe ici \i-e drumul!

C[lug[r]i\va sim\i, s[ri odat[]n sus =i, v[z`nd c[lipse=te vasul,]ncepu a se boci de \i se rupeau r[runchii de mil[.]ndat[se adunar[c[lug[r]i\ele =i se v[ic[reau de focul ce le ajunsese. Pustnicul, dac[v[zu c[s-a sp[lat pe m`ini de vasul cu botez, c[t[c[tre fata de]mp[rat cum zbură cu Galben-de-soare =i, r[dic`nd m`inile]n sus =i]ngenuchind, o blestem[zic`nd:

— Doamne, Doamne sfinte! f[ca nelegiuitul care a cutezat s[pun[m`na lui p`ng[rit[pe sf`ntul vas cu botez s[se fac[muiere, de va fi b[rbat; iar[de va fi muiere, s[se fac[b[rbat!

+i]ndat[rug[ciunea pustnicului se ascult[. Fata]mp[ratului se f[cu un fl[c[u de-\i era drag[lumea s[te ui\i la el.

Cum ajunsese la]mp[ratul, se mir[=i nu =tia ce s[creaz[ochilor s[i, b[g`nd de seam[c[se schimbasesc; lui i se p[rea c[nu mai este cum era la plecare, ci c[acum e mai chipe= =i mai seme\. Cum dete vasul, zise:

— M[rite]mp[rate, \i-am f[cut slujbele cu care m-ai]ns[rcinat. Socotesc c[acum am sf`r=it. Fii fericit =i domne=te cu pace c`t mila Domnului va voi!

— Sunt mul\umit de slujbele tale, zise]mp[ratul; s[=tii c[dup[moartea mea tu ai s[te urci pe scaunul]mp[r[\iei mele, fiindc[eu n-am mo=tenitor p`n[acum. Iar[dac[Dumnezeu]mi va da un fiu, tu vei fi m`na lui cea dreapt[.

To\i sfetnicii =i fiii de]mp[rav\i erau de fa\ c`nd a zis]mp[ratul vorbele acestea.

Ileana Simziana, dac[v[zu c[i se]mplini =i ast[voin\[, se hot[r] s[-=i r[zbune asupra]mp[ratului, pentru c[trimise tot pe F[tul ei frumos la toate slujbele cele grele, care puteau s[-l r[pun[; c[ci ea credea c[]nsu=i]mp[ratul se va duce s[-i aduc[vasul cu botez, fiindc[el putea mai lesne s-o fac[, de vreme ce to\i se supuneau la porunca lui.

Ea porunci s[]nc[lzeasc[baia =i]mpreun[cu]mp[ratul s[se]mb[ieze]n laptele iepelor ei. Dup[ce intr[]n baie, porunci s[-i

aduc[arm[sarul ca s[sufle aer r[coros. +i dac[veni, arm[sarul sufl[cu o nar[]nspre d`nsa r[coare, iar[cu alt[nar[]nspre]mp[ratul aer]nfocat,]nc` t fierse =i ma\ele dintr-]nsul, =i r[mase mort pe loc.

Mare v`lv[se f[cu]n]mp[r[\ie c`nd se auzi de moartea]mp[ratului celui mare =i tare; to\i din toate p[r\ile se adunar[=i-i f[cur[o]nmorm`ntare d-ale]mp[r[te=tile.

Dup[aceasta, zise Ileana Simziana F[tului-Frumos:

— Tu m-ai adus aici, tu mi-ai adus herghelia, tu ai omor`t pe zmeul care m[furase, tu mi-ai adus vasul cu botez, tu s[-mi fii b[rbat. Aidem s[ne]mb[iem =i s[ne cunun[m.

— Eu te voi lua, dac[tu m[alegi, r[spunse F[t-Frumos; dar[s[=tii c[]n casa noastr[voi ca s[c`nte coco=ul, iar[nu g[ina.

Se]nvoir[=i intrar[]n baie. Ileana chem[arm[sarul ei ca s[]ncropeasc[laptele]n care se vor]mb[ia. Chem[=i]mp[ratul cel nou pe Galben-de-soare. +i astfel am`ndoi cail se]ntreceau care de care s[fac[baia mai potrivit[de cald[st[p`nului s[u, =i mai nimerit de]ncropit[.

Dup[ce s-au]mb[iat, a doua zi s-au =i cununat. Apoi s-au urcat]n scaunul]mp[r[\iei. Trei s[pt[m`ni \inur[veseliiile, =i toat[lumea se bucura c[le-a dat Dumnezeu un]mp[rat a=a de viteaz, care f[cuse at`tea ispr[vi.

Iar[el domni cu dreptate =i cu frica lui Dumnezeu, ocrotind pe s[raci =i neasuprind pe nimeni, =i domnesc =i]n ziua de ast[zi de n-or fi murit.

Eram =i eu p-acolo =i c[scam gura pe dinafar[, pe la toate s[rb[rile, c[ci nici pomeneal[nu era s[fiu =i eu poftit, =i apoi se =tie c[nepoftitul scaun n-are.

}nc[lecai p-o =ea =i v-o spusei d-voastr[a=a.

BROASCA | ESTOAS{ CEA FERMECAT{

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat, =i el avea trei feciori. C`nd le-a venit =i lor vremea de]nsur[toare, le-a zis]mp[ratul:

— Dragii mei copii, v-a\i f[cut mari; merge\i de v[c[uta\i urситеle, ca s[intra\i =i voi]n r`ndul oamenilor.

— Vorbele tale, tat[, sunt pentru noi ca o icoan[la care ne]nchin[m, r[spunser[copiii =i, dup[ce]i s[rutar[m`na, se g[tir[, care mai de care, s[plece mai cur`nd.

Fiul cel mare se]mbr[c[cu hainele ce le avea el mai bune, lu[oaste cu d`nsul =i b[net de ajuns.

Merg`nd spre r[s[rit, ajunse la curtea unui]mp[rat care avea o fat[, singur[la p[rin\i. O pe\i de la tat[l ei,]mp[ratul, =i]nvoiala se =i f[cu.

Asemenea =i cel mijlociu, dup[ce se dichisi =i el cum =tiu mai bine, plec[=i el]nspre apus. Ajunse =i el la curtea unui alt]mp[rat, carele asemenea avea o fat[. F[cur[vorba, =i iute, iute, se logodi =i el cu d`nsa.

Pe fiul cel mai mic,]ns[, nu-l tr[gea inima a pleca]n pe\it. Dar[n-avu ce-=i face capului, c[ci tat[-s[u]l trimitea]ntruna s[caute a se c[p[tui =i el. Lu[=i d`nsul ni=te haine, numai s[nu zic[nescine c[nu s-a g[tit, de cheltuial[ce pe ap[nu curge, =i plec[=i el, =tii, cam]n dorul lelii.

Dar[unde s[se duc[? Nici el, iac[, nu =tia. Mi=ca =i el picioarele a lene, unul dup[altul]naintea lui, numai s[zic[c[umbl[, apuc[pe o c[rare ce]nt`lni]n cale, =i merse pe ea, f[r[s[=-i dea seama unde se duce. C`nd, ce s[vezi d-ta? Poteca pe care apucase,]l scoase drept la un ele=teu mare.]n cale v[zu o nuia lung[de alun pe care o lu[, a=a de florile m[rului, f[r[s[=tie ce are s[fac[cu d`nsa.

Ajung`nd pe marginea ele=teului, se a=ez[=i el acolo jos, =i, privind cu nedomirire, ia a=a numai ca s[zic[=i el c[face ceva,

b[l[cea cu nuiaua prin ap[, =i f[cea haz cum sare stropii de ap[, c`nd o lovea. Apoi]ncepu a cugeta. El vedea c[fiecare strop de ap[, c`nd pic[]napoi la matc[, se face c`te un armean (cerc)]mpregiurul lui, =i de ce merge se m[re=te, p`n[ce intr[iar[=i]n s`nul matcei de unde a ie=it, f[r[mai pe urm[s[se cunoasc[nici locul unde a picat stropul, nici]ntinderea armeanului din jurul lui, ci totul r[m`nea ca mai-nainte, adic[fa'a apei lucie ca o oglind[.

El era dus cu g`ndurile. Se uita =i nu mai vedea, tot da cu nuiaua]n ap[, =i nu =tia ce f[cea. Nu mai sim\ea dac[este, ori nu mai este. C`nd, iat[c[o broasc[\estoas[ie=ise pe luciul apei, =i se uita gale= la d`nsul. Unde lovea el cu nuiaua, =i unde se deschideau talazurile care]nconjurau v`rful nuielei, acolo, \`=t! =i d`nsa, =i ochii de la d`nsul nu =i-i mai lua.

Se uita la d`nsul parc[s[-l soarb[cu privirea. Dar[el nu vedea, nu auzea. At`ta era de dus cu min\ile.

]n cele din urm[, cum, cum, b[g[de seam[c[o broasc[\estoas[se \ine dup[v`rful nuielei lui. Se uit[=i el la d`nsa, =i parc[]i zicea inima ceva, dar[nu pricepu nimic.

C`nd se trezi bine din cuget[rile lui, v[zu c[soarele d[]n asfin\it. Se scul[bini=or, f[r[s[-i pese de ceva, =i se duse acas[.

A doua zi iar[=i a=a f[cu, f[r[s[-i plesneasc[prin cap ceva =i f[r[s[-=i mai aduc[aminte c[plecase]n pe\it.

A treia zi, cum se scul[, plec[iar[=i la marginea ele=teului. Pas[mite]l tr[gea a\la la ursita lui.

=i cum sta el acolo =i se juca cu nuiaua]n ap[, iar[broasca \estoas[]i tot s[rea pe dinainte =i se uita la d`nsul cu dor,]=i aduse aminte, la urma urmelor, c[el era plecat]n pe\it, =i c[fra\ii lui erau a se]ntoarce a doua zi cu logodnicele lor.

Tocmai c`nd voi s[se scoale =i s[plece spre a merge s[-=i]ncerce =i el norocul, iat[c[broasca mai \`=ni o dat[, iar[el]=i arunc[ochii la d`nsa mai cu b[gare de seam[. Se uit[drept]n ochii broa=tei, =i sim\i un nu =tiu ce, colea la inimioar[, pare c[]l

s[getase ceva. +ezu iar[=i jos. Ar fi voit s[plece, dar[parc[]l pironise cineva locului. Mai voi el s[fac[ceva cumva, a=a ca s[se dep[rteze, dar[]n de=ert. Picioarele nu se mai mi=car[, ca =i c`nd ar fi fost butucite.

Se mir[de ast[l`ncezeal[. +i, mai arunc`ndu= i c[ut[tura la broasc[, v[zu ochii ei, pare c[str[luceau de un foc ce sim`ea c[]l atinge. Atunci]=i lu[inima]n din\i =i strig[:

— Asta s[fie logodnica mea.

— }i foarte mul\umesc, dragul meu iubit,]i r[spunse atunci broasca. Cuv`ntul t[u a sf[r`mat toate farmecele ce m[]neau]nl[n\uit[. Tu e=ti ursitul inimii mele. Pe tine te voi urma p`n[voi avea via\]n mine.

Se sperie oarecum fiul de]mp[rat, c`nd auzi pe broasc[vorbind.

Ar fi rupt-o d-a fuga, dar[graiul ei cel dulce =i viersul cu lipici ce avea]l f[cu s[-i r[m`ie t[lpile lipite de locul unde sta.

Broasca se dete de trei ori peste cap =i se f[cu o z`n[ginga=e, =i pl[p`nd[, =i frumoas[, cum nu se mai afla sub soare. }i venea fl[c[ului, de drag, s[o soarb[]ntr-o lingur[de ap[. Dar[se opri, =i nu f[cu nici o mi=care, ca s[nu supere ori s[]nd[r]tniceasc[pe z`na a veni dup[el, c[ci sim\i c[, de aci]nainte, f[r[d`nsa nu va putea tr[i.

Se puser[la vorb[, =i nici ei nu =tiau ce vorbesc. Aci]ncepeau una, aci l[sau alta, p`n[ce se pomenir[c[amurgise. +i fiindc[a doua zi era s[vie fra\ii cu logodnicele lor, spuse z`nei c[se duce s[]n=tiin`eze =i el pe t[t`ne-s[u c[a s[-i aduc[=i el logodnica.

Broasca intr[iar[=i]n ele=teu, iar[d`nsul plec[la curtea]mp[r]teasc[. Mergea el, dar[parc[-l tot oprea cineva]n cale, i se p[rea c[-l trage cineva de la spate de haine. El se tot]ntorcea de se uita]napoi. Nu vedea nimic,]ns[el]=i tot]ntorcea capul =i se uita. Noroc c[i se scurtase calea =i ajunsese acas[, c[ci, de \inea drumul mai lung, te mir[de nu r[m`nea cu g`tul str`mb, de at`ta uitat]napoi.

Dac[ajunse =i g[si pe to\i ai lor aduna\i la tat[l s[u,]ncepu s[le povesteasc[=iritenia celor ce i se]nt`mplase. C`nd ajunse s[le spuie c[a zis broa=tei: "Tu s[fii logodnica mea", to\i se umflar[de r`s deodat[=i]ncepur[a-l cam lua peste picior cu vorbe]n doi peri =i cu glume nes[rate. Vru el s[le spuie cine a fost broasca, dar[nu-i deter[r[gaz, c[ci]i luau vorba din gur[, =i-l cam dedeau]n t[rb[ceal[cu graiuri care mai de care p[c[litoare.

Dac[v[zu, t[cu din gur[=i]nghi\i ru=inea ce-i f[ur[fra\ii]naintea tat[lui s[u. Se g`ndi el: „acum o mie de vorbe un ban nu face. Las[,]i zise el, s[vedem c[cine r`de mai la urm[, r`de mai cu folos”.

A doua zi fiecare fl[c[u zbur[la logodnica sa. Iar[]mp[ratul puse de]mpodobi palatul =i cetatea c`t se putu mai frumos, ca s[-i primeasc[nurorile. Oamenii umblau cete, cete prin cetate, ca]n zi de s[rb[toare, osta=i se g[tir[ca de alai, p`n[=i copiii se veseleau de veselia]mp[ratului.

Venir[unul dup[altul feciorii cei mai mari ai]mp[ratului cu logodnicele lor. Ce e drept, =i ele erau frumoase, hainele pare c[le erau turnate pe d`nsele. Fiecare]=i adusese zestre]nsemnat[: robi, cai, c[ru\e ferecate; =i le promise]mp[ratul cum se cuvine]mp[ra\ilor =i fiilor de]mp[ra\i.

Ei, dac[se adunar[launloc, aduser[vorba iar[=i despre broasca fratelui lor celui mai mic, =i]ncepur[,]mpreun[cu logodnicele lor, a gr[i despre d`nsul cam]n dodii.

]i \inur[de r[u tat[l lor, c[ci de, orice s-ar zice, fiu]i era =i]l mic, =i]l durea la inim[c`nd]l luau]n r`s, dar[toate fur[]n de=ert, c[ci, de=i nu mai vorbeau de r[u aievea]n fa\ a]mp[ratului, pe din dos,]ns[,]=i b[teau mendrele, cum voiau,]=i dedeau coate de r`deau, =i chiar se vorbir[, am`ndoi fra\ii cu logodnicele lor, s[fac[pe fratele lor cel mic de r`s =i de ocar[, c`nd va veni cu broasca \estoas[]naintea]mp[ratului.

Fiul cel mic al]mp[ratului dac[se duse =i el s[-=i aduc[logodnica, broasca cea \estoas[ie=i din ele=teu la d`nsul, se dete

de trei ori peste cap =i se f[cu om ca to\i oamenii. Vorbir[ce vorbir[, apoi fiul]mp[ratului]i zise s[se g[teasc[s[mearg[. Atunci ea]i r[spunse:

— Dragul meu logodnic, trebuie s[=tii c[=i eu sunt fat[de]mp[rat, =i]nc[fat[de]mp[rat mare, =i avut, =i puternic. Dar[blestematele de farmece ne-a acoperit palaturile cu apa aceasta murdar[,]mp[r[\ia ne-a fost r[pit-o du=manii, =i pe mine m-a f[cut precum m-ai v[zut.

Vorbele ei mieroase, viersul ei pl[cut, de pare c[te ungea la inim[, nu altceva, z[p[cise oarecum pe bietul fecior de]mp[rat, dar[, \iindu-=i firea =i nepierz`ndu-=i cump[tul, el]i mai zise:

— Las[astea acum. Odat[dac[te-am ales, tu e=ti a mea, flonc[neasc[lumea ce va vrea. G[te=te-te,]i zic, =i aidem, c[ne a=teapt[tat[l, cu fra\ii =i cu cumnatele mele.

— La noi este obiceiul, ad[og[z`na, ca]nainte de a merge la cununie, s[ne]mb[iem.

— Ne vom]mb[ia la palaturile tat[lui meu, r[spunse el.

— De ce s[mai facem p-acolo tevatur[, s[ne]mb[iem aici. +i f[c`nd un semn cu m`na, apa ele=teului se trase]ntr-o parte =i]ntr-alta, =i]n locul lui se v[zur[ni=te palaturi, str[lucite de podoabe,]nc`t, la soare te puteai uita, dar[la d`nsele ba. Aurul cu care erau polei\i st`lpii =i ciubucele de pe l`ng[strea=in[lic[rea de-\i lua ochii.

Z`na lu[de m`n[pe fiul]mp[ratului =i intr[]n palat. Vezi c[el r[m[sese cu ochii bleojdi\i, ca unul ce nici d`nsul, de=i era fecior de]mp[rat, nu mai v[zuse asemenea scumpeturi.

+i fiind b[ile gata =i apa]ncropit[numai ca laptele c`nd]l mulge de la oaie, intrar[fiecare]n c`te o baie =i se]mb[iar[.

Fiul]mp[ratului nu cuteza s[calce pe pardoseala b[ii =i pe velin\ele cele de mare pre\ ce erau a=ternute prin palat, de mil[s[nu le strice frumuse\ea.

Baia era pardosit[cu tot felul de marmur[lustruit[=i adus[din me=te=ug a=a,]nc`t]nchipuia fel de fel de flori, de p[s[ri =i

c`te nagode toate. Apa ciuruia din \eve aurite =i o lua cu n[strape =i cu c[u=e de aur. +tergarele erau, de m[tase =i]n \es[tur[cu fir de cel bun =i cu m[rg[ritare.

Dup[ce ie=ir[din baie =i se]mbr[car[, trecur[prin gr[din[, unde mirosul florilor]i]mb[ta.

Z`na porunci =i trase la scar[o c[ru\[ferecat[]n aur, cu patru telegari de m`ncau foc. C[ru\`a era]mpodobit[cu pietre nestemate de sclipeau]n fa\`a soarelui, ca cine =tie ce lucru mare. Ei se urcar[. Cum se puse el l`ng[d`nsa, un luceaf[r se a=e[z[pe fruntea ei, =i a=a str[lucea de orbea pe cei ce se uitau asupra d`n=ilor.

Am`ndoi erau]mbr[ca\i cu ni=te haine scumpe =i foarte frumoase. Caii pornir[. Dar[zburau de parc[n=atingeau p[m`ntul, iar[nu c[mergeau. }ntr-o clip[ajunser[la]mp[ratul, tat[l b[iatului, carele]i a=tepta =i se ciudea de at`ta]nt`rziere.

C`nd]i v[zur[, to\i]n\eleser[c[aceasta era femeie de pe alte t[r`muri, =i l[uda pe fiul de]mp[rat pentru o a=a nimerit[=i nea=teptat[alegere. Fra\ii cei mai mari o m`lcir[, v[z`nd at`ta frumuse\`e =i at`ta bog[ie. Mai mare str[lucire =i ging[ie ca aceasta nu se mai v[zuse sub soare =i pe la d`n=ii p`n[atunci. }ncepur[a=i da coate, a=i veni]n cuno=tin\` =i a se c[i de r`sul ce f[cuser[de fratele lor.

]mp[ratul nu mai putu de bucurie, c`nd v[zu c[fiul s[u cel mai mic]i aduce]n cas[minunea minunilor. Z`na se purt[cu mare bun[cuviin\[, =i vorbi astfel]nc`t robi toate inimile. Oaspe\ii nu=ii mai luau ochii de la d`nsa =i urechile lor nu mai ascultau alte vorbe, dec`t vorbele ei, c[mult erau cu lipici.

Fiii cei mari ai]mp[ratului pov[\uir[pe logodnicele lor ca s[fac[=i ele tot ce vor vedea pe z`na c[face, =i la cununie =i la mas[.

]mp[ratul]=i]mplini pofta inimii lui. El dorise, vezi, s[=-i cunune to\i copiii]ntr-o zi, =i a=a =i f[cu.

Era vesel]mp[ratul pentru aceasta, c`t un lucru mare.

Dup[ce se cununar[fiii]mp[ratului cu logodnicele ce=ii aleser[fiecare, se prinser[]n hor[=i jucar[, ca la nunta unui

]mp[rat. Ceialal\i jucau, nu jucau, dar[z`na c`nd juca, p[rea c[n-atinge p[m`ntul. Lumea privea =i i se umplea inima de m`ndrie, c[ci fiul cel mic al]mp[ratului lor adusese o a=a z`n[s[o domneasc[. Oamenii se luau la prinsoare c[nici]n cer nu se g[sea o mai mare frumuse\e ca ceea ce aveau ei dinaintea ochilor lor.

]ntre acestea veni seara, =i se puse o mas[d-alea]mp[r[te=tile.]mprejurul mesei]mp[r[te=ti, o mul\ime de alte mese erau puse pentru boierime, pentru negustorime =i pentru prostime. Se puser[la mas[.

Nurorile cele mari ale]mp[ratului \ineau ochii \int[la z`n[s[vaz[ce face ea ca s[fac[=i ele, dup[pova\sa so\ilor lor.

Z`na, din fiecare fel de bucate ce se aducea la mas[, lua c`te ni\ele =i b[ga]n s`n. Asemenea f[cur[=i cumnatele ei. M`ncar[=i se veselir[c`t le ceru inima.

C`nd se scular[de la mas[, z`na se duse la]mp[ratul socru,]i s[rut[m`na,]i mul\umi, =i, sco\`nd din s`n, de unde b[gase bucatele, un m[nunchi de flori bine-mirositoare, i-l dete ca semn de iubire fiasc[.

Odat[se umplu locul de un miros a=a de frumos =i strein, cum nu mai mirosise oamenii locului aceluia. Atunci to\i]ntr-o gl[suire strigar[: „S[ne tr[iasc[doamna =i]mp[r[teasa noastr[“; iar ea, f[r[a se m`ndri, se trase din naintea]mp[ratului cu totul smerit[=i se a=ez[l`ng[so\iorul ei.

]n calea ei,]ncepu a curge de printre]ncre\iturile hainei sale m[rg[ritare, de umplu locul, iar[mesenii, cu buni, cu pro=ti, se plecar[=i le adunar[.

Duc`ndu-se =i nurorile cele mai mari ale]mp[ratului s[-i mulumeasc[,]i s[rutar[=i ele m`na. C`nd voir[]ns[a scoate =i ele din s`n ce puseser[]n timpul mesei, b[gar[de seam[c[hainele lor sunt murdare =i terfelite de bucate,]nc`t nu mai sem[na a haine puse pe om, ci a alte dihanii, =i se f[cu un r`s de mila lor]n toat[nunta,]nc`t plecar[umilite]n c[m]rile lor ca s[se schimbe, fiindc[nu mai era chip a mai sta a=a]ng[late la nunt[.

Atunci mul`timea cu mic, cu mare, =i }mp[ratul }mpreun[cu d`nsa, strigar[]ntr-un grai, c[ace=ti so\i s[-=i domneasc[de aci]nainte. }mp[ratul se cobor] din scaun, =i se urc[fiul cel mic cu so\ia sa.

Aceast[]mp[r[teas[cu rostul ei cel blajin, cu purtarea cea cump[tat[, se f[cu de o iubir[p`n[=i cumnatele ei. Iar[fiul }mp[ratului, cu agerimea min\ii lui, cu]n\elepciunea cea fireasc[=i cu pove\ele }mp[r[tesei, so\ia lui, domni]n pace,]n lini=te =i]n veselie toat[via\a lui.

Eram =i eu p-acolo. +i fiindc[am dob`ndit =i eu un os de ros, mi-am pus]n g`nd s[v[povestesc, boieri d-voastr[, lucruri care, de s-ar crede, m-ar da de minciun[; =i]nc[lecai p-o =a etc.

ALEODOR }MP{ RAT

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un }mp[rat. El ajunsese la c[runte\e, =i nu se]nvrednicise a avea =i el m[car un copil. Se topea d-a-n picioarele, bietul }mp[rat, s[aib[=i el, ca to\i oamenii, m[car o st`rpitur[de fecior, dar[]n de=ert.

C`nd tocmai, la vreme de b[tr`ne\e, iat[c[se]ndur[norocul =i cu d`nsul =i dob`ndi un drag de copila=, de s[-l vezi =i s[nu-l mai ui\i. }mp[ratul]i puse numele Aleodor. C`nd fu a-l boteza, }mp[ratul adun[R[s[rit =i Apus, Miaz[zi =i Miaz[noapte, ca s[se veseleasc[de veselia lui. Trei zile =i trei nop\i \inur[petrecerile =i se chefuir[=i se bucurar[, de o \inur[minte c`t tr[ir[.

B[iatul de ce cre=tea, d-aia se f[cea mai iste\ =i mai iscusit. Nu mai trecu mult =i iat[c[]mp[ratul ajunsese la marginea groapei. C`nd fu la ceasul mor\ii, el lu[copilul pe genuchi =i-i zise:

— Dragul tatei, iat[c[Dumnezeu m[cheam[. Sunt]n clipa de a-mi da ob=tescul sf`r=it. Eu v[z c[tu ai s[ajungi om mare. +i chiar mort, oasele mele se vor bucura]n morm`nt de ispr[vile

tale. Asupra c`rmuirii]mp[r\`iei n-am nimic s[-\i zic, fiindc[tu, cu iscusin\`a ta, =tiu c[ai s-o duci bine. Un lucru numai am s[-\i spui: Vezi tu muntele cela de colo, s[nu te duc[p[catele s[v`nezi p-acolo, c[este nevoie de cap. Acel munte este mo=ia lui Jum[tate-de-om-c[lare-pe-jum[tate-de- iepure=-chiop; =i cine calc[pe mo=ia lui, nu scap[nepedepsit.

Acestea zic`nd, c[sc[gura de trei ori =i=i dete sufletul. Se duse =i el ca toat[suflarea de pe p[m`nt, de pare c[n-a fost de c`nd lumea =i p[m`ntul.

]l jelig[ai s[i,]l jelig[boierii,]l jelig[=i poporul;]n cele de pe urm[trebui[s[-]]ngroape.

Aleodor, dup[ce se urc[]n scaunul t[t`n[-s[u, de=i copilandru, puse \ara la cale ca =i un om matur. Toat[lumea era mul\umit[de domnirea sa, =i oamenii se f[leau c[le-a fost dat de sus ca s[tr[iasc[]n zilele lui.

Adesea ie=ea Aleodor la v`n[toare ca s[-=i petreac[ceasurile ce-i prisosea de la trebile]mp[r\`iei. El \inea minte ce-i spusese t[t`n[-s[u =i se silea s[-i p[zeasc[cuvintele cu s`n`enie.

]ntr-o zi, nu =tiu cum f[cu, dus fiind pe g`nduri, =i alunec[de c[lc[pe p[m`ntul pocitului de om. N-apuc[s[fac[zece, dou[zeci de pa=i, =i iat[c[se pomeni cu d`nsul dinaintea lui.

Acum nu-i era lui pentru c[trecuse pe p[m`ntul omului celui slut =i sc`rbos, ci]i era ciud[cum de s[calce vorba tat[lui s[u ce-i spusese cu grai de moarte.

Pocitania p[m`ntului]i zise:

— To\i nelegiu\`ii ce-mi calc[hotarul cad]n robia mea.

— Mai]nt`i trebuie s[=tii,]i r[spunse Aleodor, c[din neb[gare de seam[=i f[r[de voia mea am c[lcat pe cuprinsul t[u, =i n-am nici un g`nd r[u asupr[-\i.

— Eu te socoteam mai altfel; dar[v[z c[ai de g`nd s[-\i cei iert[ciune de la mine ca to\i frico=i.

— Ba s[m[fereasc[Dumnezeu! Eu \i-am spus curatul adev[r, =i dac[vrei lupt[, alege-\i:]n s[bii s[ne t[iem,]n buzdugane s[ne lovim, ori]n lupt[s[ne lupt[m.

— Nici una, nici alta. Ci, ca s[scapi de pedeaps[alt chip nu e, dec`t s[te duci s[-mi aduci pe fata lui Verde=]mp[rat.

Aleodor voi s[se codeasc[oarecum, ba c[trebile]mp[r[\\iei nu-l iart[s[fac[o c[l[torie a=a de lung[, ba c[n-are c[l[uz, ba c[una, ba c[alta; dar[a=i! unde vrea s[=tie pocitul de toate astea! El o \\inea una, s[-i aduc[pe fata lui Verde=]mp[rat, dac[vrea s[scape de ponosul de t`lhar, de c[lc[tor de drepturile altuia, =i s[r[m`ie cu sufletul]n oase.

Aleodor se =tia vinovat. De=i f[r[voia lui, dar[=tia c[a f[cut un p[cat de a c[lcat pe mo=ia slutului. Mai =tia iar[c[de omul dracului, s[dai =i s[scapi. S[n-ai nici]n clin, nici]n m`nec[cu d`nsul. F[g[dui]n cele din urm[s[-i fac[slujba cu care-l]ns[rcina.

Jum[tatea-de-om-c]lare-pe-jum[tate-de-iepure=-chiop =tia c[, deoarece Aleodor i-a f[g[duit, apoi are s[-i \\ie cuv`ntul, ca unul ce era om de omenie, =i-i zise:

— Pas[cu Dumnezeu, =i s[-i ajute s[v[ie cu izb`nd[bun[.

Aleodor plec[. +i cum mergea el g`ndindu-se =i r[zg`ndindu-se cum s[-i]mplinesc[sarcina mai bine, c[ci]=i d[duse cuv`ntul, se pomeni la marginea unui ele=teu =i o =tiuc[se zb[tea de moarte pe uscat.

Cum o v[zu, el se duse s[o ia ca s[-i aline foamea cu d`nsa. +tiuca]i zise:

— Nu m[omor], F[t-Frumos; ci mai bine d[-mi drumul]n ap[, c[mult bine \\i-oi prinde c`nd cu g`ndul nu-i g`ndi.

Aleodor o ascult[=i o dete]n ap[. Atunci =tiuca]i mai zise:

—]ine acest solzi=or, =i c`nd vei g`ndi la mine, eu voi fi la tine.

Fl[c[ul plec[mai]nainte =i se tot mira de o astfel de]nt`mplare.

C`nd, iac[se]nt`ne=te cu un corb ce avea o arip[rupt[. +i v[oid s[v`neze corbul, el]i zise:

— F[t-Frumos, F[t-Frumos, dec`t s[-i]ncarci sufletul cu mine, mai bine ai face s[-mi legi aripa, c[mult bine \\i-oi prinde.

Aleodor îl ascultă, căci era băiat viteaz și de treabă, și îi legă aripa. Când era să plece, corbul îi zise:

— Îine peni!a asta, voinicule, și c`nd vei g`ndi la mine, eu voi fi la tine.

Luă peni!a Aleodor, și-i c[ă]t de drum. Dar nu făcu ca la o sută de pași iată că dete peste un t[ă]luc. Când se gătea a-l strivi cu piciorul, t[ă]lucurile zise:

— Cru!(-mi via!a, Aleodor împ[ă]rat, și eu te voi m`ntui pe tine de la moarte. Îine acest pufule! din aripioara mea, și c`nd vei g`ndi la mine, eu voi fi la tine.

Auzind Aleodor unele ca acestea, și c[ă] îi zise și pre nume, odată ridică piciorul și îl să pe t[ă]lucurile să se ducă în voia lui.

și merg`nd înainte cale de nu=tia c`te zile, dete de palaturile lui Verde= împ[ă]rat. Cum ajunsese aci, se puse la poartă și a=teptă că doar de va veni cineva să-l întrebe ce caută.

Stete o zi, stete două; și ca să vie cineva să-l întrebe ce voie=te, ba. Când fu în ziua d-a treia, Verde= împ[ă]rat chemă slujitorii și le dete o gură de or pomeni-o.

— Cum se poate, le zise el, să stea omul trei zile la poarta mea și să nu meargă nimeni să-l cerceteze? Pentru asta vă plătesc eu simbrie? Pentru asta vă am eu la mine pe procopseal?

Slujitorii dedeau din col în col și nu=tiau ce să r[ă]spunză. În cele de pe urmă, chemă pe Aleodor și-l duse înainte împ[ă]ratului.

— Ce vrei, fi!c[ă]le, îi zise împ[ă]ratul, și ce a=tep!i la poarta cur!ilor mele?

— Ce să voi, m[ă]rite împ[ă]rate, îi r[ă]spunse el, iată sunt trimis să-l! cer fata.

— Bine, băiete. Dar mai înt`i trebuie să facem legătură, căci a=a este obiceiul la curtea mea. Ai voie să te ascunzi unde vei voi, în trei zile d-a r`ndul. Dacă fie-mea te va găsi, capul!i se va tăia și se va pune în parul ce a mai rămas, din o sută, f[r]ă cap. Iar dacă nu te va găsi, atunci cu cinste împ[ă]r[ă]tească o vei lua de la mine.

— Am n[ă]dejde la Dumnezeu, m[ă]rite împ[ă]rate, că nu mă va

I[sa s[piei. Parului]i vom putea da =i altceva nu tot cap de om. S[facem leg[tura.

— A=a?

— A=a.

Se puser[=i f[ur[leg[tura; scriser[carte =i o]nt[rir[.

Viind fata de fa\, se]nvoir[ca a doua zi el s[se ascunz[cum va =ti mai bine. Iar[dac[se]nvoir[, el r[mase]ntr-un neast`mp[r ce-l chinuia mai cumplit dec`t moartea. El se g`ndea =i se r[zg`ndea cum s[se ascunz[mai bine. Vezi c[era vorba de capul lui, iar[nu de altceva. +i tot merg`nd pe g`nduri =i tot pl[nuind, iat[c[-i aduse aminte de =tiuc[. Scoase solzul, se uit[=i g`ndi la st[p`na lui; c`nd, iat[, m[re, c[=tiuca =i venise =i-i zise:

— Ce poftete de la mine, F[t-Frumos?

— Ce s[poftesc? Iac[, iac[, ce mi s-a]nt`mplat. Nu =tii tu ceva s[m[]nve\i ce s[fac?

— Ia nu te mai]ngrija. Las[pe mine.

+i]ndat[, lovind din coad[, f[cu pe Aleodor un¹ cos[cel =i] ascunse pe fundul m[rii, printre ceilal\i cos[cei.

C`nd se scul[fata,]i lu[oceanul =i se uit[cu el]n toate p[r\ile. Nu-l v[zu. De unde ceilal\i care venise s[o cear[]n c[s]torie se ascundeau prin pivni\i, pre dup[case, pre dup[c`te o =ir[de paie, sau prin vreo cul[p[r[sit[, Aleodor se ascunse astfel,]nc`t fata intr[la grije c[a s[fie biruit[. Ce-i veni ei, se uit[cu oceanul =i]n mare, =i] z[ri pe fundul m[rii, printre cos[cei. Pas[mite, oceanul ei era n[zdr[van.

— Ie=i d-acolo, ho\omanule,]i zise ea r`z`nd. Ce mi te-ai posm[git a=a? Din co=cogeamite omul te-ai f[cut un cosac =i mi te-ai ascuns]n fundul m[rii.

N-avu]ncotro =i trebui s[ias[.

Ea zise =i]mp[ratului:

— Mi se pare, tat[, c[fl[c[ul]sta mi-a venit de hac. +i mult e

¹]n textul de baz[: unui.

nurliu =i dr[g]la=. Chiar de l-oi afla p`n[la a treia oar[, s[-l ier`i, tat[, c[nu e prost ca ceilal`i. Boiul lui]l arat[a fi ceva mai deosebit.

— Vom vedea,]i r[spunse]mp[ratul.

A doua zi, ce-i veni lui, se g`ndi la corb. Acesta fu numaidc`t dinaintea lui, =i-i zise:

— Ce mai vrei, st[p`ne?

— Ia uit[-te, neiculi\[, ce mi s-a]nt`mplat; nu =tii tu ceva s[m[]nve`i?

— S[cerc[m.

+i lovindu-l cu aripa,]l f[cu un pui de corb =i]l v`r[]ntr-un stol de corbi ce se urcase p`n[la v`ntul turbat.

Cum se scul[fata,]=i lu[occeanul =i iar[=i]l c[t[prin toate locurile. Nu e. Caut[-l pe p[m`nt, nu e. Caut[-l prin ape =i prin m[ri, nu e. Se lu[de g`nduri fata. C`nd, c[tre n[miezi, ce-i veni ei, se uit[=i]n sus. +i z[rindu-l]n slava cerului printre stolul de corbi,]ncepu a-i face cu degetul, =i-i zise:

— Ghidi, ghidi, t[lharule ce e-ti! D[-te jos d-acolo, omule, ce mi te-ai f[cut a=a pitcoace de pas[re? Nici]n rai nu scapi de mine!

Se dete jos, c[n-avea ce face. }mp[ratul]ncepu a se minuna =i el de iste`imea lui Aleodor =i=i plec[urechea la rug[ciunea ficei sale.

}ns[, fiindc[leg[tura era ca s[se ascunz[p`n[de trei ori,]mp[ratul zise:

— D-a minune, ia s[vedem unde are s[se mai ascunz[?!

A treia zi, dis-de-diminea\[, se g`ndi la t[une. Acesta veni]ntr-un suflet. Dup[ce]i spuse ce voie=te, t[unele zise:

— Las[pe mine, =i de te-o g[si, eu aici sunt.

]f[cu o lindin[=i-l ascunse chiar]n coada fetei, f[r[s[sim\ ea.

Scul`ndu-se fata =i lu`nd occeanul,]l c[ut[toat[ziua, =i, ca s[dea de d`nsul, nici c`t. Ea se da de ceasul mor`ii, c[ci]l sim\ea, i se ar[ta ei a fi p-aci prin preajm[, dar[de v[zut nu-l vedea. C[t[cu occeanul prin mare, pre p[m`nt, prin v[zduh, dar[nu-l v[zu nic[iri. C[tre sear[, obosit[de at`ta c[utare, strig[

— Ci ia arat[-te odat[. Te sim`c[e=ti p-aci p-aproape, dar[nu te v[z. Tu m-ai biruit, a ta s[fiu.

Dac[auzi el c[este biruit[, se dete bini=or jos din coada ei =i se ar[t[. }mp[ratul n-avu nici el ce mai zice, =i]i dete fata. C`nd plecar[,]i petrecu cu mare cinste =i alai, p`n[afar[din]mp[r]ia lui.

Pe drum, ei st[tur[s[fac[popas. +i dup[ce]mbucar[c`te ceva, el puse capul]n poala ei =i adormi. Fata de]mp[rat, tot uit`ndu-se la el, i se curgea ochii dup[frumuse`ea =i dup[boiul lui. Inima]i dete br`nci =i ea nu se putu opri, ci]l s[rut[. Aleodor, cum se de=tept[,]i trase o palm[de auzi c`inii]n Giurgiu. Ea pl`nse =i]i zise:

— I! Aleodor drag[, dar[grea palm[mai ai!

— Te-am p[lmuit pentru fapta ce ai f[cut; c[ci eu nu te-am luat pentru mine, ci pentru cela ce m-a trimis pe mine.

— Apoi bine, fr[ioare, de ce nu mi-ai spus a=a de acas[; c[ci atunci =tiam =i eu ce s[fac; dar[las[, nici acum nu e timpul trecut.

Pornind =i de aici, ajunser[cu s[n[tate la Jum[tatea-de-om-c[lare-pe-jum[tate-de-iepure=chiop.

— Iat[m-am]nchinat cu slujba, zise Aleodor, =i voi s[plece.

Fata, c`nd v[zu pe acea iazm[, se cutremur[de sc`rb[=i nu voia s[r[m`ie la d`nsul o dat[cu capul.

Slutul se dete pe l`ng[fat[=i]ncepu s-o lingu=easc[cu vorbe mierloitoare =i s[se ia cu binele pe l`ng[d`nsa.

Dar[fata]i zise:

— Piei de dinaintea mea, satano, c[te trimit la mum[-ta, Iadul, care te-a v[rsat pe fa`a p[m`ntului.

Slu`enia de neom se topea de dragostea fetei, se lungea cu burta pe p[m`nt =i umbla cu =o=ele, cu momele s[]nduplece pre fat[a-l lua de b[rbat.

Dar[, a=i! feritu-l-a s`ntule\ul s[se apropie de d`nsa! c[ci]l \inea \intuit]n loc cu ochii c`t de colo. Din satan[, din iazm[=i din spurc[ciune nu-l mai scotea.

— Piei, necuratule, de pe fa\ a p[m`ntului, s[scape lumea de o ciu[m] =i de o holer[ca tine.

Mai st[rui ce mai st[rui, =i dac[se v[zu]nfruntat p`n[]ntr-at`t, iazma plesni de necaz, cum de s[fie el oc[r`t at`t de mult de o cutr[de muier.

Atunci Aleodor]ntinse coprinsul s[u =i peste mo=ia lui Jum[tate-de-om-c[lare-pe-jum[tate-de-iepure-schiop, lu[de so\ie pe fata lui Verde=]mp[rat =i se]ntoarse la]mp[r\ia lui.

C`nd]l v[zur[alde gloatele venind teaf[r, al[turi cu o so\ioar[de-i r`deu =i stelele de frumoas[,]l primir[cu mare bucurie; =i urc`ndu-se din nou]n scaunul]mp[r\iei, domni =i tr[i]n fericire, p`n[se istovir[.

Iar[eu]nc[lecai p-o =ea =i v-o spusei dumneavoastr[a=a.

PORCUL CEL FERMECAT

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat =i avea trei fete. +i fiind a merge la b[t[lie,]=i chem[fetele =i le zise:

— Iac[, dragile mele, sunt silit s[merg la r[zboi. Vr[jma=ul s-a sculat cu oaste mare asupra noastr[. Cu mare durere m[despart de voi.]n lipsa mea b[ga\i de seam[s[fi\i cu minte, s[v[purta\i bine =i s[]ngriji\i de trebile casei. Ave\i voie s[v[preumbla\i prin gr[din[, s[intra\i prin toate c[m[rile casei: numai]n c[mara din fund, din col\ul din dreapta, s[nu intra\i, c[nu va fi bine de voi.

— Fii pe pace, tat[, r[spunser[ele. Niciodat[n-am ie=it din cuv`ntul dumitale. Du-te f[r[grije, =i Dumnezeu s[-\i dea o izb`nd[str[lucit[.

Toate fiind gata de pornire,]mp[ratul le dete cheile de la toate c[m[rile, mai aduc`ndu-le aminte]nc[o dat[pove\ele ce le deduse, =i=i lu[ziua bun[de la ele.

Fetele]mp[ratului, cu lacr[mile]n ochi,]i s[rtar[m`na,]i

poftir[biruin\]; iar cea mai mare din ele primi cheile din m`na]mp[ratului.

Nu se =tia ce s[fac[, de m`hnire =i de ur`t, fetele, c`nd se v[zur[singure. Apoi, ca s[le treac[de ur`t, hot[r`r[ca o parte din zi s[lucreze, o parte s[citeasc[=i o parte s[se plimbe prin gr[din[. A=a f[cur[=i le mergea bine.

Vicleanul pizmuia pacea fetelor =i=i v`r[coada.

— Surioarele mele, zise fata cea mai mare, c`tu-i ziulica de mare toarcem, coasem, citim. Sunt c`teva zile de c`nd ne afl[m singure, n-a mai r[mas nici un col\ de gr[din[pe unde s[nu ne fi plimbat. Am intrat prin toate c[m[rile palatului tat[lui nostru, =i am v[zut c`t sunt de frumos =i bogat]mpodobite; de ce s[nu intr[m =i]n c[mara ceea,]n care ne-a oprit tat[l nostru de a intra?

— Vai de mine, leli\[, zise cea mai mic[, m[mir cum \i-a dat]n g`nd una ca aceasta, ca s[ne]ndemn[dumneata s[c[lc[m porunca tat[lui nostru. C`nd tata a zis s[nu intr[m acolo, trebuie s[fi =tiut el ce a zis =i pentru ce a zis s[facem a=a.

— C[doar[nu s-o face gaur[]n cer d-om intra, zise cea mijlocie. C[doar[n-or fi niscaiva zmei s[ne m[n`nce, ori alte lighioane. +-apoi de unde o s[=tie tata dac[noi am intrat au ba?

Tot vorbind =i]ndemn`ndu-se, ajunser[tocmai pe dinaintea acelei c[m[ri; cea mai mare din surori, care era p[str[toarea cheilor, b[g[cheia]n broasca u=ei =i,]ntorc`nd-o ni\el, sc`r\! u=a se deschise.

Fetele intrar[.

C`nd colo, ce s[vaz[? Casa n-avea nici o podoab[; dar[]n mijloc era o mas[mare cu un covor scump pe d`nsa, =i deasupra o carte mare deschis[.

Fetele, ner[bd[toare, voir[a =ti ce zicea]n cartea aceea. +i cea mare]naint[=i iat[ce citi:

„Pe fata cea mare a acestui]mp[rat are s-o ia un fiu de]mp[rat de la r[s[rit.”

Merse =i cea mijlocie =i,]ntorc`nd foaia, citi =i ea:

„Pe fata cea mijlocie a acestui]mp[rat are s-o ia un fiu de]mp[rat de la apus.”

R`ser[fetele =i se veselir[, hohotind =i glumind]ntre ele. Fata cea mai mic[]ns[nu voia s[se duc[.

Cele mai mari nu o l[sar[]n pace, ci, cu voie, f[r[voie, o aduse =i pe d`nsa l`ng[mas[, =i cam cu]ndoial[]ntoarse =i ea foaia =i citi:

„Pe fata cea mic[a acestui]mp[rat are s-o ia de so`ie un porc.”

Tr[snetul din cer de ar fi c[zut, nu i-ar fi f[cut mai mult r[u ca ceea ce i-a f[cut citirea acestor vorbe. P-aci p-aci era s[moar[de m`hnire. +i dac[n-o \ineau surorile,]=i =i sp[rgea capul c[z`nd.

Dup[ce se dezmetici din le=inul ce-i venise de inim[rea,]ncepur[s-o m`ng`ie surorile.

— Ce!]i ziser[, mai crezi =i tu la toate alea! Unde ai mai pomenit tu ca o fat[de]mp[rat s[se m[rite dup[un porc?

— Ce copil[e=ti!]i zise cealalt[, dar[tata n-are destul[o=tire s[te scape, chiar c`nd s-ar]nt`mpla s[vie s[te cear[un dobitoc a=a de sc`rbos?

Fata cea mic[a]mp[ratului ar fi voit s[se]nduplece a crede cele ce]i spuneau surorile; dar[n-o l[sa inima. G`ndul ei era mereu la cartea care spuse c[norocul celorlalte surori era s[fie a=a de frumos =i numai ei]i spusese c[o s[i se]nt`mple ceea ce nu se mai auzise p`n[atunci pe lume. +i apoi o rodea la fical[c[lcarea poruncii tat[lui lor.

Ea]ncepu a l`ncezi. +i numai]n c`teva zile a=a se schimbase,]nc`t nu o mai cuno=teai; din rumen[=i vesel[ce era, ajunsese de se ofilise =i nu-i mai intra nimeni]n voie. Se ferea de a se mai juca cu surorile prin gr[din[, d-a culege flori ca s[le puie la cap =i d-a c`nta cu toatele c`nd erau la furc[, ori la cus[tur[.

]ntre acestea, tat[l fetelor,]mp[ratul, f[cuse o izb`nd[cum nu se a=tepta, biruind =i gonind pe vr[jma=. +i fiindc[g`ndul]i era la fiicele sale, f[cu ce f[cu =i se]ntoarse mai cur`nd acas[. Lume dup[lume ie=ise]ntru]nt`mpinarea lui, cu buciume, cu tobe =i cu surle,]nveselindu-se c[]mp[ratul se]ntorcea biruitor.

Cum ajunse, p`n[a nu merge acas[,]mp[ratul dete laud[Domnului c[-i ajutate asupra potrivnicilor care se sculase asupra lui, de-i]nfr`nse. Apoi, merg`nd acas[, fiicele lui]i ie=ir[]nainte. Bucuria lui crescua c`nd v[zu c[fetele]i erau s[n[toase. Fata cea mic[se feri c`t se putu a nu se ar[ta trist[.

Cu toate astea, nu dup[mult timp,]mp[ratul b[g[de seam[c[fie-sa cea mic[din ce]n ce sl[bea =i se posomora. }ndat[]i trecu un fier ars prin inim[, g`ndindu-se c[poate i-au c[]cat porunca. +i de unde s[nu fie a=a?!

Ca s[se]ncredin`eze,]=i chem[fetele, le]ntreb[, poruncindu-le s[-i spuie drept.

Ele m[rturisir[. Se ferir[]ns[d-a spune care din ele fuse]ndemn[toarea.

Cum auzi]mp[ratul una ca aceasta, se t`nguia]n sine cu amar, =i c`t p-aici era s[-l biruie m`hnirea. }=i]inu]ns[firea =i c[uta s[-=i m`ng`ie fata care vedea c[se pierde. Ce s-a f[cut, s-a f[cut; v[zu el c[acum o mie de vorbe un ban nu face.

}ncepuse a se cam uita]nt`mplarea aceasta, c`nd,]ntr-o zi, se]nf[\i=[la]mp[ratul fiul unui]mp[rat de la r[s[rit =i-i ceru de solie pe fata cea mare. }mp[ratul i-o dete cu mul`umire. F[cur[nunt[]nfrico=at[=i peste trei zile o petrecu cu cinste mare p`n[la otar. Peste pu`in, a=a f[cu =i cu fata cea mijlocie, pe care o ceruse un fiu de]mp[rat de la apus.

Cu c`t vedea c[se]mplinesc]ntocmai cele scrise]n cartea ce citise, cu at`t fata]mp[ratului se]ntrista =i mai mult. Ea nu mai voia s[m[n`nce, nu se mai g[tea, nu mai ie=ea la plimbare; voia s[se lase s[moar[mai bine, dec`t s[ajung[de batjocura lumii. Dar[]mp[ratul nu-i da r[gaz s[puie]n lucrare o fapt[a=a de nelegiuit[, ci o m`ng`ia cu fel de fel de pove`e.

Mai trecu ce mai trecu =i iat[, m[re, c[]ntr-o zi]mp[ratul se pomene=te cu un porc mare c[intr[]n palatul lui =i-i zice:

— S[n[tate]ie,]mp[rate; s[fii rumen =i voios ca r[s[ritul soarelui]ntr-o zi senin[!

— Bine ai venit s[n]tos, prietene, dar ce v`nt te aduce pe la noi?

— Am venit]n pe\it, r[spunse porcul.

Se mir[]mp[ratul c`nd auzi de la porc a=a vorbe frumoase =i]ndat[]=i dete cu p[rerea c[aci nu putea s[fie lucru curat. Ar fi voit s-o c`rmeasc[]mp[ratul spre a nu-i da fata de so\ie; dar[dup[ce auzi c[curtea =i uli\ele gem de porci, care venise cu pe\itorul, n-avu]ncotro =i-i f[g[dui. Porcul nu se l[s[numai pe f[g[duial[, ci intr[]n vorb[=i se hot[r] ca nunta s[se fac[peste o s[pt[m`n]. Numai dup[ce primi cuv`nt bun de la]mp[ratul, porcul plec[.

P`n[una alta,]mp[ratul]=i pov\ui fata s[se supuie ursitei, dac[a=a a voit Dumnezeu. Apoi]i zise:

— Fata mea, cuvintele =i purtarea cea]n\leapt[a acestui porc nu este de dobitoc; odat[cu capul nu crez eu ca el s[se fi n[scut porc. Trebuie s[fie vreo fermec[torie sau vreo alt[dr[cie aci.]ns[tu s[fii ascult[toare, s[nu ie=i din cuv`ntul lui; c[ci Dumnezeu nu te va l[sa s[te chinuie=ti mult timp.

— Dac[dumneata, tat[, g[se=ti cu cale a=a, r[spunse fata, te ascult =i-mi pui n[dejdea]n Dumnezeu. Ce o vrea el cu mine! A=a mi-a fost tri=tea; v[z eu c[n-am]ncotro.

]ntre acestea sosi =i ziua nun\ii. Cununia se f[cu cam pe sub ascuns. Apoi, puindu-se porcul cu so\ia sa]ntr-o c[ru\]mp[r[teasc[, porni la d`nsul acas[.

Pe drum trebuia s[treac[pe l`ng[un noroi mare; porcul porunci s[stea c[ru\; se dete jos =i se t[v[li]n noroi, p`n[se f[cu una cu tina, apoi, suindu-se, zise miresei s[-l s[rute. Biata fat[, ce s[fac[? Scoase batista,]l=terse ni\el pe bot =i-l s[rut[, g`ndindu-se s[asculte pove\ile tat[lui s[u.

C`nd ajunser[acas[la porc, care era]ntr-o p[dure mare, se =i]nser[. +ezur[ni\el de se odihni[de drum, cinar[]mpreun[=i se culcar[. Peste noapte, fata]mp[ratului sim\i c[l`ng[d`nsa era un om, iar[nu un porc. Se mir[.]ns[]=i aduse aminte de cuvintele

t[t`ne-s[u =i]ncepu a mai]nsufle\i, plin[de n[dejde]n ajutorul lui Dumnezeu.

Porcul seara se dezbr[ca de pielea de porc, f[r[s[simt[fata, =i diminea\,a, p`n[a nu se de=tepta ea, el iar[se]mbr[ca cu d`nsa.

Trecu o noapte, trecur[dou[, trecur[mai multe nop\i =i fata nu se putea dormi cum se face de b[rbatu-s[u ziua este porc =i noaptea om. Pas[mite el era fermecat, vr[jit s[fie a=a.

Mai t`rziu]ncepu a prinde dragoste de d`nsul, c`nd sim\i rodurile c[s[toriei; at`t numai se m`hnea c[nu =tia ce o s[dea lumii peste c`teva luni. C`nd,]ntr-o zi, v[zu trec`nd pe acolo o bab[cloan\ vr[jitoare.

Ea, care nu v[zuse oameni de at`ta mare de timp, era jinduit[, =i o chem[s[mai vorbeasc[cu d`nsa c`te ceva. Vr[jitorea]i spuse c[=tie s[ghiceasc[, s[dea leacuri =i c`te nagode toate.

— A=a s[tr[ie=ti, b[tr`nico, ia spune-mi, d-a minune, ce are b[rbatu-meu de este ziua porc =i noaptea, c`nd doarme l`ng[mine,]l sim\ c[este om?

— Ceea ce-mi spui, puica mamei, eram s[\i-o spui eu mai]nainte, c[ci nu de surda sunt ghicitoare. S[-\i dea m[mulica leacuri care s[-i taie fermecele.

— D[-mi, z[u, m[mu=oar[, =i \i-oi pl[ti c`t mi-i cere, c[mi s-a ur`t cu el a=a.

—]ine iceda, pui=orul mamei, a\,a aceasta. S[nu =tie el de d`nsa, c[n-are leac. S[te scoli c`nd doarme el, bini=or, =i s[i-o legi de piciorul st`ng, c`t se poate de str`ns, =i s[vezi, draga babei, c[diminea\,a r[m`ne om. Parale nu-mi trebuie. Eu voi fi destul de pl[tit[c`nd voi afla c[o s[scapi de a=a urgie. Mi se rup, uite, b[ierile inimii de mil[pentru dumneata, bobocelul mamei, =i m[c[iesc, m[c[iesc, cum de s[nu aflu mai dinainte, ca s[-\i viu]ntru ajutor.

Dup[ce plec[zgrip\oroaica de vr[jitoare, fata de]mp[rat ascunse cu]ngrijire a\,a; iar[peste noapte se scul[bini=or,]nc`t s[

n-o sim\| nici m[iastrele, =i, cu inima t`c`ind[, leg[a\`a de piciorul b[rbatului s[u. C`nd s[str`ng[nodul, p`c! se rupse a\`a, c[ci era putred[.

De=tept`ndu-se, b[rbatul speriat]i zise:

— Ce-ai f[cut, nenorocito! Mai aveam trei zile, =i sc[pam de spurcatele astea de vr[ji; acum cine =tie c`t voi mai avea s[port aceast[sc`rboas[piele de dobitoc. +i numai atunci vei da cu m`na de mine, c`nd vei rupe trei perechi de opinci de fier =i c`nd vei toci un toiag de o\el, c[ut`ndu-m[, c[ci eu m[duc.

Zise =i se f[cu nev[zut.

S[rman[fat[de]mp[rat, c`nd se v[zu singur[cuc, unde]ncepu a pl`nge =i a se boci, de \i se rupea inima. Blestema cu foc =i cu par[pe afurisita de ghicitoare. Dar[toate]n zadar. Dac[v[zu c[n-o scoate la c[p[t`i cu t`nguirea, se scul[=i plec[]ncotro va duce-o mila Domnului =i dorul b[rbatului.

Ajung`nd]ntr-o cetate, porunci de-i f[cu trei perechi de opinci de fier =i un toiag de o\el, se g[ti de drum =i se porni]n c[l[torie, spre a=i g[si b[rbatul.

Se duse, se duse, peste nou[m[ri, peste nou[\[ri, trecu prin ni=te p[duri mari cu bu=tenii ca butia, se poticnea lovindu-se de copacii cei r[sturna\i =i, de c`te ori c[dea, de at`tea ori se =i scula; ramurile copacilor o izbeau peste fa\[, cr`ngurile]i zg`riase m`nile, =i ea tot]nainta, mergea, =i]nd[r[t nu se uita. C`nd, obosit[de drum =i de sarcin[, ab[tut[de m`hnire =i cu n[dejdea]n inim[, ajunse la o c[su\].

Pas[mite acolo =edea s`nta Lun[.

B[tu la porti\[, se rug[s[o lase]n[untru s[se odihneasc[ni\el, mai cu seam[c[]i =i ab[tuse s[fac[.

Muma s`ntei Lune avu mil[de d`nsa =i de suferin\ele sale; o primi dar[]n[untru =i o]ngriji. Apoi o]ntreb[:

— Cum se poate ca om de pe alte t[r`muri s[r[zbeasc[p`n[aici?

Biata fat[de]mp[rat]=i povesti atunci toate]nt`mpl[rile =i

sf`r=i zic`nd:

— Mul\umesc mai]nt`i lui Dumnezeu c[mi-a]ndreptat pa=i c[tre acest loc, =i al doilea dumitale, c[nu m-ai l[sat s[pier la ceasul na=terii. Acum te mai rog s[-mi spui, nu care cumva s`nta Lun[, fiica dumitale, =tie pe unde s-ar afla b[rbatul meu?

— Nu poate s[=tie, draga mea,]i r[spunse muma s`ntei Lune, dar du-te]ncolo, spre r[s[rit, p`n[vei ajunge la s`ntul Soare; poate el s[=tie ceva.

]i dete s[m[n`nce o g[in[fript[=i]i zise s[bage de seam[s[nu piarz[nici un oscior, c[-i va fi de mare trebuin\].

Dup[ce mai mul\umi]nc[o dat[de buna g[zduire =i de pove\ele cele folositoare =i dup[ce lep[d[o pereche de opinci care se sp[rse,]nc[l\ altele, puse oscioarele g[inei]ntr-o leg[tur[, lu[]n bra\ele copila=ul =i toiajul]n m`n[=i o porni iar[=i la drum.

Merse, merse, prin ni=te c`mpii numai de nisip; a=a de greu era drumul,]nc`t f[cea doi pa=i]nainte =i unul]napoi; se lupt[, se lupt[=i sc[p[de ast[c`mpie, apoi trecu prin ni=te mun\i nal\i, col\oro=i =i scorboro=i; s[rea din bolovan]n bolovan =i din col[]n col\. C`nd ajungea pe c`te un piept de munte =es, i se p[rea c[apuc[pe Dumnezeu de un picior; =i dup[ce se odihnea c`te ni\el, iar o lua la drum, =i tot]nainte mergea. Glodurile, col\ii de munte, care erau tot de cremene, at`t]i zg`riase picioarele, genunchii =i coatele,]nc`t erau numai s`nge; c[ci trebuie s[v[spun c[mun\ii erau nal\i,]nc`t]ntreceau norii, =i pe unde nu erau pr[p[stii peste care trebuia s[sar[, nu putea merge altfel dec`t suindu-se pe br`nci =i ajut`ndu-se cu toiajul.

]n cele mai de pe urm[, st[tut[de osteneal[, ajunse la ni=te palaturi.

Acolo =eeda Soarele.

B[itu la poart[=i se rug[s[o primeasc[. Muma Soarelui o primi =i se mir[c`nd v[zu om de pe alte t[r`muri pe acolo =i pl`nse de mila ei, c`nd]i povesti]nt`mpl[rile. Apoi, dup[ce-i f[g[dui c[va

Întreba pe fiu-s[u despre b[rbatul ei, o ascunse]n pivni[, ca s[n-o sim\[Soarele c`nd o veni acas[, c[ci seara se]ntorcea totdeauna sup[rat.

A doua zi afl[fata de]mp[rat c[era s-o pa\[, fiindc[Soarele cam mirosoise a om de pe alt[lume. Dar mum[-sa]l lini=ti cu vorbe bune, zic`ndu-i c[sunt p[reri.

Fiica de]mp[rat prinse curaj c`nd v[zu cu c`t[bun[tate este primit[=i]ntreb[:

— Bine, frate drag[, cum se poate ca Soarele s[fie sup[rat, el care este at`t de frumos =i face at`ta bine muritorilor?

— Iaca pentru ce, r[spunse muma Soarelui: el diminea\a st[]n poarta raiului, =i atunci este vesel, vesel =i r`de la toat[lumea. Peste zi este plin de sc`rb[, fiindc[vede toate necur[\iile oamenilor =i d-aia]=i las[ar=i\ a a=a de cu z[pu=eal[; iar[seara este m`hnit =i sup[rat, fiindc[st[]n poarta iadului; acesta este drumul lui obicinuit, de unde apoi vine acas[.

]i mai spuse c[]-a]ntrebat despre b[rbatul ei =i fiu-s[u]i r[spunse c[nu =tie de seama lui nimic, fiindc[, de va =eeda]n vro p[dure deas[=i mare, vederea lui nu poate str[bate prin toate col\urile =i afund[turile, ci c[alt[n[dejde nu e, dec`t s[mearg[la V`nt.

]i dete =i acolo o g[in[s[m[n`nce =i]i zise s[p[streze oscioarele cu]ngrijire.

Dup[ce lep[d[=i a doua pereche de opinci, care se sp[rse =i acelea, lu[leg[tura cu oscioarele, copilul]n bra\ =i toiaگل]n m`n[=i porni spre V`nt.

]n calea aceasta]nt`lni ni=te greu[\i =i mai mari, c[ci, dete, una dup[alta, peste mun[i de cremene din care \`=neau flac[ri de foc, peste p[duri nemaiumblate =i peste c`mpii de ghea\ cu n[me\i de z[pad[. P-aci, p-aci era s[se pr[p[deasc[, biata femeie;]ns[, cu st[ruin\ a ei =i cu ajutorul lui Dumnezeu, birui =i aceste greu[\i mari, =i ajunse la o v[g[un[care era]ntr-un col\ de munte, mare de putea s[intre =apte cet[\i]ntr-]nsa.

Acolo =edea V`ntul.

Gardul care o]nconjura avea o porti\]. B[itu =i se rug[s[o primeasc[. Muma V`ntului avu mil[de d`nsa =i o primi s[se odihneasc[. Ca =i la Soare, fu ascuns[, ca s[nu o sim\] V`ntul.

A doua zi]i spuse c[b[rbatul s[u locuia]ntr-o p[dure mare =i deas[, pe unde nu ajunsese toporul]nc[; c[acolo =i-a f[cut un fel de cas[, gr[m[dind bu=teni unul peste altul =i]mpletindu-i cu nuiele, unde tr[ia singur-singurel, de teama oamenilor r[i.

Dup[ce]i dete =i aci o g[in[de m`nc[=i]i zise s[p[streze oscioarele, muma V`ntului o pov[\ui s[se ia dup[drumul robilor, care se vede noaptea pe cer, =i s[mearg[, s[mearg[p`n[va ajunge.

A=a =i f[cu. Dup[ce mul\umi cu lacrimi de bucurie pentru buna g[zduire =i pentru vestea cea bun[, porni la drum.

Biata femeie nop`ile le f[cea zi. Nu i se mai alegea nici de m`ncare, nici de odihn[, at`ta dor =i foc avea s[-i g[seasc[b[rbatul pe care ursita i-l dedese.

Merse, merse p`n[ce i se sparse =i opincile aceste. Le lep[d[=i]ncepu a merge cu picioarele goale. Nu c[uta gloduri, nu b[ga seam[de ghimpii ce-i intra]n picioare, nici la loviturile ce suferea c`nd se]mpiedica de vreo piatr[.

]n cele mai de pe urm[ajunse la o poian[verde =i frumoas[pe marginea unei p[duri. Acum se mai]nveseli =i sufletul ei, c`nd v[zu floricelele =i iarba cea moale. St[itu =i se odihni ni\el. Apoi, v[z`nd p[s[relele c`te dou[-dou[pe r[murelele copacilor, se]ncinse focul]ntr-]nsa de dorul b[rbatului s[u,]ncepu a pl`nge cu amar =i, cu copilul]n bra\ =i cu leg[tura cu oscioarele pe um[r, porni iar[=i.

Intr[]n p[dure. Nu se uita nici la iarba cea verde =i frumoas[ce-i m`ng`ia picioarele, nu voia s[asculte nici la p[s[relele ce ciripeau de te asurzea, nu c[uta nici la floricelele ce se ascundeau prin desi=urile cr`ngurilor, ci mergea dibuind prin p[dure. Ba

b[gase de seam[c[aceasta trebuie s[fie p[durea]n care locuia b[rbatul s[u, dup[semnele ce-i spusese muma V`ntului.

Trei zile =i trei nop`i orbec[i prin p[dure =i nu putu afla nimic. At`t de mult era rupt[de osteneal[,]nc`t c[zu =i r[mase acolo o zi =o noapte f[r[s[se mi=te, f[r[s[bea =i s[m[n`nce ceva.

]n cele mai de pe urm[,]=i puse toate puterile, se scul[, =i a=a, =ov[ind, cerc[s[umble sprijinindu-se]n toiagul s[u, dar[]i fu cu neputin\[, c[ci =i acesta se tocise,]nc`t nu mai era de nici o trebuin\[.]ns[de mila copilului care nu mai g[sea lapte la pieptul ei, de dorul b[rbatului, pe care]l c[uta cu credin\[la Dumnezeu, porni a=a cum putu. Nu mai f[cu zece pa=i =i z[ri c[tre un desi= un fel de cas[precum]i spusese muma V`ntului. Porni]ntr-acolo =i abia, abia ajunse. Acea cas[n-avea nici ferestre nici u=[. Pas[mite u=a era pe deasupra.]i dete ocol. Scar[nu era.

Ce s[fac[? Voia s[intre.

Se g`ndi, se r[zg`ndi, se cerc[s[se suie —]n zadar. Sta, sta s-o doboare cu totul]ntristarea: cum se poate s[se lase ea s[se]nece tocmai la mal. C`nd,]=i aduse aminte de oscioarele de g[in[ce le purtase at`ta cale =i=i zise: nu se poate s[mi se fi zis de florile m[rului s[p[strez aceste oscioare, ci c[]mi va fi de mare ajutor la nevoie.

Atunci scoase oscioarele din leg[tura ce o avea, se socoti n`vel, mai cuget[=i, lu`nd dou[din aceste oscioare, le puse v`rf]n v`rf =i v[zu c[se lipi ca printr-o minune. Mai puse unul, apoi unul, =i v[zu c[se lipir[=i acelea.

F[cu deci, din oscioare, doi drugi c`t casa de]nal`i.]i rezem[de cas[la o dep[rtare de o palm[domneasc[unul de altul. Dup[aceea puse iar[=i c[p[t`i la c[p[t`i celelalte oscioare =i f[cu ni=te drugule`i mici, fiecare puindui-i de-a curmezi=ul pe drugii cei mari,]nchipui treptele unei sc[ri; cum punea aceste trepte, se lipeau =i ele. +i astfel unul c`te unul puse p`n[sus. Cum punea o treapt[se urca pe ea. Apoi alta, apoi alta, p`n[unde]i ajunse. C`nd, tocmai sus]n v`rful sc[rii, nu-i ajungea s[mai fac[o treapt[.

Ce s[fac[? F[r[ast[treapt[nu se putea. Pas[mite ea pierduse un oscior. S[stea acolo, era peste poate. S[nu intre]n[untru]i era ciud[. Se apuc[=i=i t[ie degetul cel mic, =i cum]l puse acolo se lipi. Lu[copilul]n bra\, se urc[din nou =i intr[]n cas[.

Aici se mir[ea de buna r`ndual[ce g[si. Se apuc[=i ea =i mai deretic[oleac[. Apoi mai r[sufl[ni\el, puse copilul]ntr-o albie ce g[si =i o a=eZ[]n pat.

C`nd veni b[rbatu-s[u, se sperie de ceea ce v[zu. Parc[nu-i venea s[creaz[ochilor s[i, tot uit`ndu-se la scara de oscioare =i la degetul din v`rful sc[rii. Frica lui era s[nu fie iar[niscaiva farmece, =i c`t p-aci era s[-i p[r[seasc[casa, dar[Dumnezeu]i dete]n g`nd s[intre.

Atunci, f[c`ndu-se un porumbel, ca s[nu se lipeasc[farmecele de el, zbur[pe dasupra f[r[s[se ating[de scar[=i intr[]n untru]n zbor. Acolo v[zu o femeie]ngrijind de un copil.

El]i aduse aminte atunci c[femeia sa era]ns[rcinat[c`nd plecase de la ea, =i unde]l coprinse un dor de d`nsa =i o mil[, g`ndindu-se la c`te trebuia s[fi p[\it ea p`n[s[dea cu m`na de d`nsul,]nc`t se f[cu numaidec`t om.

C`t p-aci era s[n-o cunoasc[; at`t de mult se schimbuse din pricina suferin\elor =i a necazurilor.

Fata de]mp[rat cum]l v[zu, se scul[]n sus =i]i t`c`ia inima de fric[, fiindc[ea nu-l cuno=tea.

Dup[ce el i se f[cu cunoscut, ea nu se c[i, ba =i uit[tot ce suferise. El era un b[rbat ca un brad de frumos.

Se puse deci la vorb[. Ea]i povesti toate]nt`mpl[rile, iar[el pl`nse de mila ei. Apoi]ncepu =i el a spune:

— Eu, zise el, sunt fiu de]mp[rat. La un r[zboi ce avu tat[-meu cu ni=te zmei, vecini ai lui, care erau foarte r[i=i-i tot c[lcau mo=ia, am omor`t pe cel mai mic.

Pas[mite, ursita te f[g[duise lui. Atunci m[-sa, care era o vr[jitoare de]nchega =i apele cu farmecele ei, m[blestem[s[port pielea acelui sc`rbos dobitoc, cu g`nd ca s[nu ajung s[mi te iau eu.

Dumnezeu i-a stat]mpotriv[, =i eu te-am luat. Baba care \i-a dat a\ a s[mi-o legi de picior era ea. +i de unde mai aveam trei zile s[scap de blestem, am fost silit s[port]nc[trei ani st`rvul porcului.

Acum, fiindc[tu ai suferit pentru mine =i eu pentru tine, s[d[m laud[Domnului =i s[ne]ntoarcem la p[rin\ii no=tri. F[r[tine eram hot[r`t s[tr[iesc ca un pustnic, d-aia =i mi-am ales acest loc pustiu =i mi-am f[cut casa asta a=a, ca pui de om s[nu mai poat[r[zbi la mine.

Apoi se]mbr[\i=ar[de bucurie =i se f[g[duir[ca am`ndoi s[uite necazurile trecute.

A doua zi de diminea\ [se scular[=i pornir[am`ndoi mai]nt`i la]mp[ratul, tat[l lui. C`nd se auzi de venirea lui =i a so\iei sale, toat[lumea pl`ngea de bucurie c[]i vedea. Iar[tat[l =i muma lui]i]mbr[\i=[str`ns, =i]inur[veseliile trei zile =i trei nop\i.

Apoi merse =i la]mp[ratul, tat[l femeii lui. El c`t p-aci era s[-=i ias[din min\i de bucurie, c`nd]i v[zu. Ascult[povestindu-i-se]nt`mpl[rile lor. Apoi zise fie-sei:

— |i-am spus eu c[nu credeam s[se fi n[scut porc acel dobitoc ce te-a cerut de so\ie? +i bine ai f[cut, fata mea, de m-ai ascultat.

+i fiindc[era =i b[tr`n, =i mo=tenitor n-avea, se cobor] din scaunul]mp[r\iei sale =i]i puse pe d`n=ii. Iar[ei domnir[cum se domne=te c`nd]mp[ra\ii trec prin fel de fel de ispite, necazuri =i nevoi.

+i de n-or fi murit, tr[iesc =i ast[zi, domnind]n pace.

Iar[eu]nc[lecai p-o =ea etc.

}N+IR'-TE M{RG{RITARI

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un fecior de boier mare, =i dup[ce cutreierase \[rile, r[zbi[t`nd prin toate unghiurile, se]ntorcea la mo=ia sa. +i trec`nd printr-o c`nepi=te, v[zu trei fete ce munceau la c`nep]. El

]i c[uta de drum]n treaba lui, f[r] s[ia aminte la cele ce tot spuneau fetele. C`nd ajunse la urechile lui ni=te vorbe ce-l trezi, c[ci era dus pe g`nduri. Se]ntoarse la fete =i le]ntreb[:

— Ce a`i zis, fetelor?

— De m-ar lua pe mine feciorul [la de boier ce trece p-aci, eu i-a=]mbr[ca curtea cu un fus, zisese fata cea mai mare.

— De m-ar lua pe mine feciorul [la de boier ce trece p-aci, eu i-a= s[tura curtea cu o pit[, zisese fata cea mijlocie.

— De m-ar lua pe mine feciorul [la de boier ce trece p-aci, eu i-a= face doi fe`i-logofe`i cu totul =i cu totul de aur, zisese fata cea mic[.

Dup[ce]i spuser[fetele ce ziseser[, el st[tu de se socoti g`ndindu-se: m[, ca ce s[fie asta? Apoi dup[ce se mai r[zg`ndi, zise fetei celei mici:

— Fetico, mie]mi pl[cu vorbele tale mai mult dec`t ale surorilor tale. Dac[vrei s[mergi cu mine, eu te iau de so`ie, numai s[-i`ii cuv`ntul.

+i cum s[nu fi voit fata; c[ci era un brad de fl[c[u, chipe= =i dr[g[la=, nu glum[.

Fata se ro=i la fa`[ca un bujor; apoi, dup[ce mai st[tu ni`el la chibzuri,]ntinse m`na =i]i zise:

— Ai, s[fie de bine. Dac[tu vei fi or`ndul meu, nu scap eu de tine, nici tu de mine m[car de s-ar pune nu =tiu cine =i cruci= =i curmezi=.

Feciorul de boier lu[fata =i se duse cu d`nsa la mo=iile lui. Acolo avea el ni=te palaturi cum nu mai v[zuse ea. Se cununar[, f[c`nd o nunt[de se dusesse vestea]n =apte \[ri, =i f[ur[tot ce trebuia pentru rostul c[s[toriei lor.

Nu trecu mult =i fata r[mase grea =i ea ca toat[lumea. C`nd auzi feciorul de boier una ca asta, nu mai putu de bucurie, =i porunci numaidec`t s[-i fac[un leag[]n numai de m[tase,]n care s[-i puie copiii.

Feciorul de boier, c`nd]-i aduse acas[nevasta,]i dete, pentru trebuin\ele ei, o fat[a unei bahni\e de \iganca[ce=-i \inea zilele prin curtea boierului cu ce se]ndurau st[p`nii. Proclata de cioar[cum v[zu fata,]i puse g`nd r[u.

C`nd sosi ceasul na=terii, fiul de boier nu era acas[, ci dus]ntr-ale sale. Doamna casei trimise pe \iganca[s[aduc[o moa=[. Ea aduse pe mum[-sa. Aceasta, cum veni,]i zise:

— Milostiva noastr[doamn[, m`nca-\i-a= ochi=orii, la noi p-aci este obicei ca doamnele c`nd are s[nasc[, s[se suie]n pod =i moa=a s[stea cu ciurul la u=a podului =i a=a s[fac[.

Doamna]i r[spunse:

— Bine, bunico; dac[a=a v[este obiceiul p-aci, a=a s[facem.

Ea, biet, nevinovat[cum era, nici prin g`nd nu-i plesnea c[]ntru aceasta era o viclenie din cele mai spurcate. Ea se =tia curat[la inim[. F[cuse tuturor bine. Nu se a=tepta deci, ca cineva s[aib[nici m[car o umbr[de cugete p`ng[rite pentru d`nsa.

Ea crezu. +i suindu-se]n pod, f[cu, cum zisese, doi fe\i-logofe\i cu totul, totul de aur,]n ciurul pe care]l \inea \iganca la gura podului. Cum v[zu copila=ii a=a de frumo=i, ga=peri\la de cioar[, ce s[fac[ca s[ponoseasc[pe doamna sa? Se duse numaidec`t =i]ngrop[copila=ii]n b[ligarul de la grajd, =i lu`nd doi c[\ei de la o c[\ea ce f[tase de cur`nd,]i ar[t[doamnei sale, zic`ndu-i:

— Iat[, st[p`n[, ce f[cu=i dumneata.

— Cum se poate una ca asta?]i r[spunse doamna.

+i p`ngara de cioar[]ncepu a se ciorovoi cu doamna sa. Ba, c-o fi; ba, c[n-o fi.

]ntre acestea iat[c[sosi =i fiul de boier.]iganca]i ie=i]nainte, =i ar[t`ndu-i ciurul cu c[\eii,]i zise:

— Iat[ce pricopseal[]i f[cu nevasta ce \i-ai ales. Bine c[\i-a dat Dumnezeu]n g`nd s[-i aduci o credincioas[ca mine, care s[fie pe l`ng[d`nsa, c[ci altminteri, cine =tie cum era s[te]mbrobodeasc[=i s[-i r`z[de dumneata.

Se m`nie fiul de boier c`nd v[zu o astfel de batjocur[, =i, ca s[o pedepseasc[, lu[de so`ie pe `iganca[, iar pe fosta lui nevast[o f[cu slujnic[.

Biata femeie v[zu bine nedreptatea ce i se f[cu: dar[neav`nd]ncotro, t[cu =i r[bd[cu n[dejdea]n Dumnezeu, c[-=i va rev[rsa mila lui asupra ei, =i va da odat[, odat[, la iveal[nevinov[`ia sa.

+i mai trec`nd c`t[va vreme, iat[, m[re, c[r[s[ri din b[ligarul unde fuseser[]ngropa`i copiii, doi meri. Coaja acestor meri era suflat[cu aur, de lucea ca ziua, c`nd noaptea era]ntunerice bezn[. Ei cre=teau]ntr-o zi ca]ntr-un an, =i dup[pu`in se f[cur[mari.

]iganca, care =tia blestem[`ia ce f[cuse se temu, v[z`nd frumuse`ea merilor, =i zise b[rbatului ei, tat[l copiilor r[pu=i de d`nsa:

— M[, mie mi-a venit a=a s[te]ndemn a t[ia merii [ia ce cresc l`ng[grajd[, =i din ei s[faci, din doi, dou[sc`nduri la pat, c[tot ne lipsesc c`teva sc`nduri.

— Bine, fa, r[spunse fiul de boier, cum s[t[iem noi a m`ndre`e de meri? Nu vezi, tu, c[sunt de poveste? Cine mai are asemenea meri?

— Fie, mie mi-a venit a=a, ca s[-i tai; c[tu de nu-i vei t[ia, eu nu mai m[n`nc p`ine =i sare cu tine pe un taler.

+i neput`ndu-se cotorosi de d`nsa, fiul de boier puse de t[ie merii =i f[cu dintr-]n=ii sc`nduri, le puse la pat =i se culcar[pe d`nsele.

Peste noapte `iganca auzi cum vorbeau sc`ndurile.

— Dado, zicea una, c[ci copiii erau un b[iat =i o fat[, dado, zise b[iatul, greu `i-e `ie?

— Greu, r[spunse fata, c[ci este p[g`na pe mine. Dar[`ie, greu]`i este?

— Mie nu-mi este greu, zise b[iatul, c[este tata pe mine.

Cum pricepu `iganca c[vorbele sc`ndurilor o vor duce la pierzare, de le va auzi fiul de boier, nu mai dete nici pic de somn]n genele ei p`n[diminea[.

— B[rbate,]i zise blestemata de cioropin[, cum se lumin[de ziu[, s[tai sc`ndurile alea de le-am pus ieri la pat; c[ci am visat ni=te vise ur`te ast[-noapte.

— Bine fa,]i r[spunse el, cum s[t[iem ale sc`nduri a=a de frumoase?

— Eu nu =tiu; tu dac[nu le vei t[ia, eu m[duc =i m[dau de r`p[.

Ca s[scape de c`ra ei, fiul de boier puse de t[ie sc`ndurile, f[c`ndu-le \[nd[ri m[runte. Iar[spurcata astup[toate g[urelele casei =i puse sc`ndurile pe foc de arser[. Totu=i dou[sc`nteioare se strecur[pe co= =i picar[]n gr[din[.]n locul unde c[zut[aceste sc`ntei, r[s[ri]ndat[dou[stebles de busuioc. Boierul avea un mielu=el ce cre=tea =i el prin curtea lui; acesta sc[p`nd]n gr[din[, m`nc[busuiocul, =i]ndat[i se auri l`na. +i a=a de frumos se f[cu mielul,]nc`t nu se mai g[sea pe lume un altul a=a de frumos ca acesta.

Cr[pa fierea]ntr-]nsa de necaz c`nd v[zu mielul; c[ci \iganca pricepu c[aceasta nu era lucru curat pentru d`nsa. +i dup[ce mai trecu c`tinic[vreme, zise b[rbatului ei, c`nd]l v[zu cam cu voie bun[:

— Cum a= m`nca carne din mielul]la al nostru!

— Nici s[te g`nde=ti la una ca asta, c[mie mi-este drag,]i r[spunse fiul de boier.

V[zu \iganca c[de ast[dat[nu i se prinde vorba, o]ntoarse la viclenie.

Se f[cu bolnav[. O s[pt[m`n[]ncheiat[]=i chinui b[rbatul cu gemetele ei.]ntr-o noapte se f[cu c[r[sare din somn; =i dac[o]ntreb[b[rbatu-s[u, c[ce i s-a]nt`mplat, ea]i r[spunse:

— Am visat c[unde venise o desc`nt[toreasc[=i unde]mizicea c[dac[voi s[m[fac s[n]toas[, s[cer de la tine s[tai mielul]la al nostru =i s[-i m[n`nc drobul.

— Fugi d-acolo, nevast[,]i r[spunse el, ce stai tu de vorbe=ti? Unde s-a mai v[zut pe lume un miel a=a de frumos? Cum s[-i

t[iem? Mai bine s[aducem pe to\i vracii s[-\i dea leacuri care s[te fac[s[n[toas[.

— Leacul meu [sta este,]i mai zise ea. Dac[nu vrei s[tai mielul,]n\eleg c[tu vrei s[mor eu.

+i, neav`nd]ncotro, fiul de boier puse de t[ie mielul =i-l dete la buc[t[rie s[-l g[teasc[.

Ga=peri\va se duse]ndat[]n buc[t[rie =i puse la cale ce s[se fac[cu mielul, ca s[nu mai r[m`ie nimic din el. Trimise ma\ele la p`r`u, cu o credincioas[d-ale ei, ca s[le spele, dup[ce num[r[p`n[=i cel mai mic m[\i=or, =i-i spuse c[va pl[ti cu capul ei de va pierde vrun cr`mpei din ele. Credincioasa bahni\ei, sp[l`ndu-le la p`r`u, nu =tiu cum f[cu =i rupse un c[p[t`i. De fric[,] dete pe g`r[.]

Dup[aceea se]ntoarse acas[, aduse toate ma\ele =i le dete iar[=i]n num[r.

A doua zi duc`ndu-se fosta so\ie a boierului la p`r`u cu cofa s[aduc[ap[, se uit[la vale pe r`u =i v[zu acolo pe un d`mb doi copila=i, juc`ndu-se cu dou[mere de aur, de lucea p[m`ntul, =i r[mase acolo p`n[seara uit`ndu-se cu jind la d`n=ii, c[ci ei]i da]n g`nd c[poate s[fie copiii d`nsei.]ntorc`ndu-se acas[, o lu[spurcata de cioroaic[la b[t[i. Dar[ea zise:

— Nu m[mai bate, st[p`n[, c[ce-mi v[zur[ochii, o s[pt[m`n[s[te tot ui\i, =i tot nu te]ndestulezi.

Dac[auzi a=a, se duse =i cioroaica, =i]n adev[r c[=i ea se uitase acolo privind la copila=i. +i cum =i-ar aduce aminte oare a se dep[rta, c`nd vedea a=a frumuse\le nemaiauzit[? Se jucau copiii =i se zbenguiau, de-\i era drag[lumea s[prive=ti la d`n=ii.

]n\epenise]mpeli\ata, zg`indu-se cu ochii acolo. +i venind mama copiilor =i trezind-o din buim[ceala]n care c[zuse:

— Vezi, st[p`n[, nu-\i spuneam eu c[nu te po\i]ndestula de o a=a frumuse\le, de te-ai uita nu =tiu c`t?

Proclata le puse g`nd r[u, =i tot pl[nuia, cum ar face ca s[-i r[puie.

]ntr-acestea venea lume dup[lume de se uita la d`n=ii. Din to\i privitorii o bab[b[tr`n[, mai priceput[, dorind =i ea s[-i aib[de

fe\i ai ei, duc`ndu-se acas[, aduse cu d`nsa o furc[mic[=i un toiegel. Cu acestea se duse]n marginea r`ului =i, ar[t`ndu-le aceste unelte,]i strig[cu un grai duios.

Cum v[zur[copiii aceste lucruri, odat[se repezir[la d`nsele; =i fata puse m`na pe furc[, iar b[iatul pe toiag.

Lu`ndu-i baba cu sine,]i]mbr[c[cu ni=te zdren\e =i]i duse acas[la d`nsa.

Nu trecu mult dup[aceasta, =i boierul f[cu clac[, adun`nd pe to\i copiii =i fetele din sat ca s[]n=ire m[rg[ritare. Se duse =i baba cu copiii ei.

Acolo, la =ez[toare, unde se str`nser[to\i de vorba la verzi =i uscate, spuind la glume =i la ghicitori, sta =i feciorul de boier.

El se]nt`mplase]n acea zi s[fie cu voie bun[, =i zise:

— +ti\i ce? copiii! Dec`t s[flec[ri\i la glume =i la c`te nagode toate, mai bine spune\i-v[fiecare basmul s[u.

To\i]ntr-o gl[suire primir[de bun[cugetarea boierului. +i spuser[unii, una; a\ii, alta; p`n[ce veni =i r`ndul copiilor babei, ca s[=i spuie =i ei basmul lor. Dar[ei sficio=i cum]i][sase pe ei Dumnezeu, r[spunser[:

— Apoi de, boierule, noi ce s[spunem? c[nu =tim nici un basm.

—De! nu v[mai fandosi\i acum. Spune\i =i voi, ia, ce v-[i pricepe.

Atunci b[iatul]ncepu:

— „A fost odat[trei fete care munceau]n c`nepi=te,]n=ir'-te m[rg[ritari; =i trec`nd p-acolo un fecior de boier mare,]n=ir'-te m[rg[ritari.

Fata cea mai mare zise: “De m-ar lua pe mine de so\ie, feciorul [la de boier, eu i-a=]mbr[ca curtea cu un fus,]n=ir'-te m[rg[ritari.”

Fata cea mijlocie zise: “De m-ar lua pe mine de so\ie feciorul [la de boier ce trece p-aci, eu i-a= s[tura curtea cu o pit[.]n=ir'-te m[rg[ritari.”

Fata cea mai mic[zise =i ea: “De m-ar lua pe mine de so\ie

feciorul [la de boier, eu i-a= face doi fe\i-logofe\i cu totul =i cu totul de aur. }n=ir'-te m[rg[ritari.”

Feciorul de boier lu[de so\ie pe fata cea mai mic[, =i dac[o duse acas[,]i dete spre slujb[pe fata unei \igance.”

Afurisita de \iganc[cum auzi]nceputul unui astfel de basm, prinse a zice:

Un t[ciune.

+un c[rbune.

Taci, b[iete, nu mai spune.

Iar[boierul zise =i el:

Un c[rbune.

+un t[ciune.

Spune, b[iete, spune.

B[iatul iar[=i]ncepu:

— „Mai trecu ce mai trecu =i so\ia boierului r[mase grea. C`nd fu la ceasul na=terii, boierul nu era acas[. So\ia lui trimise pe \iganc[s[-i aduc[o moa=[: =i ea aduse pe m[-sa. }n=ir'-te m[rg[ritari.

Bahn\ia de m[-sa dac[veni zise c[pe la d`n=ii p-acolea este obiceiul ca doamnele c`nd nasc s[se suie]n pod =i moa=a s[stea la u=a podului cu ciurul. Doamna crezu. Se urc[]n pod =i n[scu doi fe\i-logofe\i cu totul, totul de aur. }n=ir'-te marg[ritari.

Cioroaica cum v[zu minunea asta, se duse de]ngrop[copila=ii]n b[ligarul de la grajd, =i puse]n ciur doi c[\ei f[ta\i de cur`nd, pe care]i ar[t[boierului, spuindu-i c[astfel de odrasle i-a n[scut so\ia. }n=ir'-te m[rg[ritari.

Boierul se m`nie pe so\ia sa, =i o pedepsi, f[c`nd-o slujnica \ig[ncii, iar[pe \iganc[o lu[de so\ie. Din b[ligar crescur[doi meri cu coaja de aur.]iganca, cum]i v[zu, se \inu de c`ra boierului ca s[-i taie =i s[-i fac[sc`nduri de pat. Peste noapte c`nd se culcar[, sc`ndura de sub boier zise: “Dado, greu \i-e \ie?” “Greu, c[este

p[g`na pe mine, dar[\ie greu \i-e?" "Mie nu-mi este greu, c[este tata pe mine." }n=ir'-te m[rg[ritari."

|iganca iar[s[ri cu vorba:

Un t[ciune.

+ -un c[rbune.

Taci, b[iete, nu mai spune.

Dar[=i boierul s[ri, =i zise =i el:

Un t[ciune,

S-un c[rbune,

Spune, b[iete, spune.

B[iatul]ncepu:

— "Atunci bahni\ a, care auzise ce vorbise sc`ndurile, st[rui cu dinadinsul la b[rbatu-s[u, p`n[ce t[ie sc`ndurile. Ea le f[cu \nd[ri =i le puse pe foc. Dou[sc`nteioare s[rir[pe co= =i c[zur[]n gr[din[. Din acele sc`nteioare, r[s[rir[dou[stebale de busuioc. Boierul avea un miel=el; el sc[p[]n gr[din[=i m`nc[din acest busuioc. }ndat[i se auri l`na. }n=ir'-te m[rg[ritari."

Cum v[zu cioropina =i aceast[minune, se pref[cu c[e bolnav[=i ceru de la b[rbatu-s[u s[-i taie mielul, c[se va]ns[n[to=i de va m`nca din el. Acesta se]mpotrivi. Ea st[rui. +i ca s[scape de g`ra-m`ra, c[nu-i mai t[cea fleoanca, puse de-l t[ie. }n=ir'-te m[rg[ritari."

|iganca trimise pe o credincioas[a ei cu ma\ele mielului s[le spele la r`u; =i ca s[nu lipseasc[nici un m[\i=or, i le dete pe num[r. Credincioasa sp[l`ndu-le, se rupse un cr`mpeia= =i-l dete pe r`u. El se opri pe un prund, =i noi ie=ir[m de acolo. }n=ir'-te m[rg[ritari."

+i, o minune! M[rg[ritarul se]n=ira de la sine, f[r[ca copiii s[fi pus m`na pe d`nsul.

Afurisita de \iganc[tot mereu le zicea, c[ci vedea ea unde are s[ajung[treaba:

Un t[ciune.

+un c[rbune.

Taci, b[iete, nu mai spune.

Boierul]ns[, c[ruia parc[i se r[corea inima c`nd auzea spusele b[iatului,]i da ghes, zic`ndu-i:

Un c[rbune.

+un t[ciune.

Spune, b[iete, spune

— „De acolo ne lu[o bab[=i ne duse la casa ei, unde ne cre=te ca pe copiii ei. Boierul, st[p`nul acestei mo=ii, f[cu o =ez[toare, =i venir[m=i noi, =i iac[t[-ne, teaferi cum ne-a n[scut muica. }n=ir'-te m[rg[ritari.”

To`i cei de fa\ r[m[seser[bleojdi\i la copilul care= i spunea basmul, =i parc[nu le venea a crede celor ce le auzea urechile.

Atunci b[iatul]=i sf`r=i basmul zic`nd:

— +i dac[nu crede\i, uita\i-v[=i v[]ncredin\`a\i.

+i dodat[se dezbr[car[de zdren\ele cele murdare, =i r[maser[str[lucind de nu putea nimenea s[\ie ochii la ei. Tat[l lor]ns[numaidec`t se repezi, =i lu`ndu-i]n bra\ e v[zu c[se lipesc de inima lui, =i atunci]i cunoscu c[sunt fii ai s[i. +i viind =i muma lor, care pl`nsese de d`n=ii cu lacr[mile c`t pumnul,]i]mbr[\i=]i d`nsa. +i pl`nser[de bucurie c[]i mai adun[Dumnezeu launloc pre to`i =i se veselir[veselie]ngereasc[.

Atunci boierul, am[r`t de am[girea =i]n=el[ciunea \ig[ncii, porunci =i aduse din herghelie doi arm[sari ne]nv[\a\i. Apoi leg[pe \iganc[de coadele cailor,]mpreun[cu un sac de nuci, =i le dete drumul s[se duc[]n lume, =i unde c[dea nuca, c[dea =i buc[\ica, p`n[ce nu mai alese nici praful de d`nsa.

Iar eu]nc[lecai p-o =ea etc.

LUPUL CEL N{ZDR{VAN
+I F{T-FRUMOS

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost un]mp[rat =i o]mp[r[teas[. Ei aveau trei copii. Mai aveau pe l`ng[palaturile lor o gr[din[foarte frumoas[. +i at`t de dragi]i erau florile acestui]mp[rat,]nc`t]nsu=i cu mult[tragere de inim[le plivea =i]ngrijea de gr[din[. }n fundul acestei gr[dini crescuse un m[r cu totul =i cu totul de aur. }mp[ratul nu mai putea de bucurie c[]n gr[dina sa se afl[un a=a pom cum nu se g[sea]n toat[lumea. Se tot]ntorcea pe l`ng[d`nsul =i se tot uita pe de toate p[r]ile la el, de i se scurgeau ochii. C`nd,]ntr-o zi, v[zu c[pomul]nmugure=te,]nflore=te, se scutur[florile =i roadele se arat[; apoi spre sear[d[]n p`rgual[. }i z`mbea musta\va]mp[ratului =i]i l[sa gura ap[, c`nd se g`ndea c[a doua zi o s[aib[la masa sa mere de aur, lucru ce nu se auzise p`n[atunci.

A doua zi nu se luminase bine de ziu[, =i]mp[ratul era]n gr[din[ca s[vaz[merele cele aurite =i s[=-i]mpace nesa\iul ce avea de a se uita la d`nsele. Dar[r[mase ca ie=it din minte, c`nd,]n loc de mere coapte aurii, v[zu c[pomul]nmugurise din nou, iar[merele nic[ieri.]nc[fiind acolo, v[zu cum]nflore=te pomul, cum]i cade florile =i cum roadele se arat[iar[=i.

Atunci]i mai veni inima la loc =i se mul\umi a a=tepta p`n[a doua zi. }n ziua urm[toare, ia merele de unde nu e. S-a sup[rat]mp[ratul, nevoie mare, =i porunci la paznici s[se puie s[prinz[pe ho\i. Dar[a=i! unde e pomana aia!

Pomul]nflorea]n fiecare zi, se scuturau florile, rodul cre=tea =i seara da]n p`rg. Noaptea se cocea. Oarecine venea atunci =i le lua, f[r[s[prinz[de veste oamenii]mp[ratului. Pare c[era un lucru f[cut: acel cineva care lua merele]=i b[tea joc =i de]mp[ratul =i de to\i paznicii lui. Acestui]mp[rat acum nu-i mai era c[nu poate avea mere aurite la masa lui, ciuda cea mai mare era c[nici p`rga acestui pom nu o v[zuse m[car. Aceasta]l]ntrist[p`n[

Įntr-at`ta Įnc` t p-aci era s[se scoboare din scaunul Įmp[r[\\iei =i s[-l dea celui ce se va lega a prinde pe ho\\.

Fiii acestui Įmp[rat, pas[mite c[-i sim\\ir[g`ndul, c[ci venir[Įnaintea lui =i-l rugar[s[-i lase a p`ndi =i ei. Mare fu bucuria Įmp[ratului c`nd auzi din gura fiului s[u celui mai mare leg[tura ce f[cea de a pune m`na pe ho\\. Le dete, deci, voie, =i ei se puser[pe lucru. P`ndi Įn ziua dint`i fiul cel mare; dar[p[\\i ru=inea ce p[\\ise =i ceilal\\i p`ndari din naintea lui.

A doua zi p`ndi =i cel mijlociu; dar[nici el nu fu mai breaz, ci se Įntoarse la tat[l s[u cu nasul Įn jos.

Ei spuser[c[p`n[la miezul nop\\ii o duc cum o duc, dar[c[dup[aceea nu se pot \\ine pe picioare de piroteala ce-i apuc[=i cad Įntr-un somn ad`nc, =i nu mai =tiu nimic.

Fiul cel mai mic asculta =i t[cea. Apoi, dup[ce sf`r=ir[de spus fra\\ii cei mai mari ce li se Įnt`mplase, se ceru =i el de la tat[-s[u ca s[-l lase s[p`ndeasc[=i el. C`t de trist era tat[-s[u pentru c[nu se g[sea nici un voinic care s[-i prinz[pe ho\\ii merelor, r`se c`nd Įl auzi. Iar[dup[multe rug[ciuni se Įnduplec[. Atunci fiul cel mai mic se preg[ti de p`nd[.

Cum veni seara, Įi lu[tolba cu s[ge\\ile, arcul =i palo=ul, =i se duse Įn gr[din[. Įi alese un loc singuratic =i dep[rtat de orice pom =i de zidari, astfel ca s[n-aib[de ce se rezema. Se hot[r] a sta Įn picioare pe un trunchi de pom t[iat, astfel Įnc` t c`nd i-ar veni somn =i ar mo\\i, s[caz[jos =i s[se de=tepte. A=a f[cu, =i dup[ce c[zu de vro dou[ori, i se sperie somnul =i r[mase treaz =i neb`ntuit de piroteal[.

C`nd, colea despre ziu[, c`nd somnul e mai dulce, auzi un f`lf`it ca de un stol de paseri c[se apropie.

Trase cu urechea =i sim\\i c[cineva jumule=te pomul de mere. Scoase o s[geat[din tolb[, o a=e z[la arc =i, trac! trase o s[geat[=i nu se f[cu nici o mi=care. Trac! mai trase una =i iar[=i nimic. C`nd trase cu a treia, f`lf`itul se auzi din nou =i el pricepu c[stolul de

p[s]ri trebuie s[fi zburat. Se apropie de m[rul de aur =i v[zu c[ho\ul n-avusese timp a lua toate merele. Luase ce luase, dar[tot mai r[m]sese. St`nd el acolo, i se p[ru c[vede lucind ceva pe jos. Se plec[=i ridic[acel ceva ce lucea. C`nd, ce s[vezi d-ta? dou[pene cu totul =i cu totul de aur.

Cum se f[cu ziu[, culese c`teva mere, le puse pe o tupsie de aur, =i cu penele la c[ciul[se duse de le]nf[\i=[tat[lui s[u.

}mp[ratul v[z`nd merele, mai-mai era s[-i ias[din min\i, de bucurie; dar[]=i \inu firea. Puse de strig[prin toat[cetatea c[fiul s[u cel mic a izbutit s[aduc[mere =i s[=i afle c[ho\ul este o pas[re.

F[t-Frumos zise tat[lui s[u s[-i dea voie acum s[caute =i pe ho\. Tat[l s[u nu mai voia s[=tie de ho[, deoarece i-a ajutat Dumnezeu s[vaz[merele cele at`t de mult dorite.

Dar[fiul cel mic al]mp[ratului nu se l[s] numai pe aceea, ci st[rui p`n[ce]mp[ratul]i dete voie s[mearg[a c[uta =i pe ho\. Se g[ti de drum; iar[c`nd fu a pleca,]=i scoase penele cele de aur de la c[ciul[=i le dete]mp[r[tesei, muma lui, ca s[le poarte ea p`n[s-o]ntoarce el.

Lu[haine de primeneal[=i bani de cheltual[,]=i at`rn[tolba cu s[ge\ile la spate, palo=ul la coapsa st`ng[, =i, cu arcul]ntr-o m`n[=i cu alta de g`tul credinciosului s[u, porni la drum. +i aide, =i aide, merse cale lung[dep[rtat[, p`n[ce ajunse]n pustietate. Aci f[cu popas =i sf[tuindu-se cu robul s[u cel credincios, g[si cu cale s[apuce spre r[s]rit. Mai c[l]torind ei o bucat[bun[, ajunse la o p[dure deas[=i stufoas[. Prin bungetul [sta de p[dure merg`nd ei pe dibuitele, c[ci altfel era peste poate, z[rir[]n dep[rtare un lup groaznic de mare =i cu fruntea de aram[.]ndat[se =i g[tir[de ap[rare. C`nd fur[aproape de lup de o b[taie de s[geat[, puse F[t-Frumos arcul la ochi.

V[z`nd lupul una ca aceasta, strig[:

— St[i, F[t-Frumos, nu m[s[geta, c[mult bine \i-oi prinde vreodat[.

F[t-Frumos]l ascult[=i l[s[arcul]n jos. Apropiindu-se lupul =i]ntreb`ndu-l unde merge =i ce caut[prin astfel de p[duri nestr[b[tute de picior de om, F[t-Frumos]i spuse toat[]nt`mplarea cu merele din gr[dina tat[lui s[u, =i c[acum merge s[caute pe ho\.

Lupul]i spuse c[ho\ul era]mp[ratul p[s[rilor. C[el c`nd venea a fura merele, aduna pas[rile cele mai agere la zbor =i cu ele]n stol venea de le culegea. C[acea pas[re se afl[la]mp[r\ia de la marginea acestei p[duri.]i mai spuse c[toat[megie=ia se vait[de furturile ce face ea poamelor de prin gr[dini, =i le ar[t[drumul cel mai apropiat =i mai lesnicios. Apoi, d`ndu-i un meri=or frumos la vedere,]i mai zise:

—]ine, F[t-Frumos, acest meri=or. C`nd vei avea trebuin\ de mine vreodat[, s[te ui\i la el, s[g`nde=ti la mine =i eu]ndat[voi fi acolo.

F[t-Frumos primi meri=orul =i-l b[g[]n s`n, apoi, lu`ndu-=i r[mas bun, porni cu credinciosul s[u =i, str[b[t`nd desi=urile p[durii, ajunse la cetatea]n care se afla acea pas[re.

Cercet[prin cetate =i i se spuse c[]mp[ratul locului aceuia o \ine]ntr-o colivie de aur]n gr[dina sa.

Aceasta]i fu de ajuns a =ti.

Dete c`teva t`rcoale cur\ii]mp[r[te=ti =i lu[aminte la toate am[nunturile ce]nconjura curtea. Cum se f[cu sear[, veni cu credinciosul s[u =i se pitul[la un col[, a=tept`nd acolo p`n[se lini=tir[to\i cei din curte. Apoi credinciosul lui puindu-se piu[, F[t-Frumos se urc[pe d`nsul; d-aci pe coama zidului, =i s[ri]n gr[din[. C`nd puse m`na pe colivie, o dat[\ip[pas[rea =i, c`t ai zice mei, se v[zu]nconjurat de o mul\ime de paseri, care mai mici, care mai mari, \ip`nd pre limba lor. +i at`ta larm[f[cur[,]nc`t se de=teptar[to\i slujitorii]mp[r[te=ti. +i viind]n gr[din[, g[sir[pe F[t-Frumos cu colivia]n m`n[=i pas[rile d`ndu-se la el s[-l sf`=ie, iar[el ap[r`ndu-se.

Puser[slujitorii m`na pe el =i-l duser[la]mp[ratul, carele =i d`nsul se sculase s[vaz[ce se]nt`mplase.

Cum]l v[zu]mp[ratul,]l =i cunoscu; apoi prinse a-i zice:

— }mi pare r[u, F[t-Frumos, de aceast[]nt`mplare. De ai fi venit cu binele, sau cu rug[ciuni, s[-mi ceri pas[rea, poate m-a= fi]nduplecat s[\i-o dau de bun[voia mea; dar[acum, prins cu m`na]n sac, cum se zice, dup[datinile noastre, cu moarte trebuie s[mori. +i numele]\i va r[m`nea p`ng[rit cu ponosul de t`lhar.

— Aceast[pas[re, luminate]mp[rate, r[spunse F[t-Frumos, ne-a jefuit de mai multe ori merele de aur din pomul ce are t[t`ne-meu]n gr[dina sa, =i de aceea am venit s[pui m`na pe ho\.

— Poate s[fie adev[rat ceea ce spui tu, F[t-Frumos, dar[la noi,]mpotriva datinelor noastre eu n-am nici o putere. Numai o slujb[]nsemnat[f[cut[]mp[r\iei noastre te poate sc[pa =i de ponos =i de moarte.

— Spune ce slujb[s[\i fac, =i m[voi]ncumeta.

— De vei izbuti s[-mi aduci iapa cea sireap[ce este la curtea]mp[ratului meu vecin, vei sc[pa cu fa\ a curat[, =i-\i voi da pas[rea cu colivia.

F[t-Frumos primi. +i chiar]n acea zi =i plec[cu credinciosul s[u rob.

Ajung`nd la curtea]mp[ratului vecin, lu[cuno=tin\ de iap[=i de]mprejmuirea cur\ii. Apoi, cum veni seara, se a=ez[cu credinciosul lui la un col\ de curte, unde i se p[ru a fi un loc de p`rleaz.

El v[zuse iapa cum o plimbau doi slujitori, =i se minun[de frumuse\ea ei. Ea era alb[, avea c[p[strul aurit =i]mpodobit cu pietre nestemate, de lumina ca soarele.

Pe la miez de noapte, c`nd somnul este mai dulce, F[t-Frumos zise credinciosului s[u de se puse piu[, iar[el se urc[pe d`nsul, apoi pe zid =i s[ri]n curtea]mp[ratului. Merse pe dibuitele =i]n v`rful degetelor, p`n[ce ajunse la grajd; =i, deschiz`nd u=a, puse m`na pe c[p[stru =i tr[gea iapa dup[d`nsul. Cum ajunse iapa la

u=a grajdului, unde ninchez[o dat[de hauri v[zduhul =i url[toat[curtea =i palaturile. }ndat[s[rir[to\i cu totul, puser[m`na pe F[t-Frumos =i-l duser[la]mp[ratul, carele =i el se sculase. Acesta, cum]l v[zu pe F[t-Frumos,]l =i cunosc.

]l]nfrunt[pentru fapta cea mi=ealeasc[ce era s[s[v`r=easc[, =i-i spuse c[datinele \[rii sale d[mor`ii pe furi, =i c[]mpotriva acelor datine el n-are nici o putere.

F[t-Frumos]i spuse drept toat[=iritenia cu merele, cu pas[rea =i cu cele ce]i zisese s[fac[]mp[ratul, vecinul s[u.

Atunci]mp[ratul]i zise:

— De vei putea, F[t-Frumos, s[-mi aduci pe Z`na Cr[iasa, poate c[vei izbuti s[scapi de moarte =i s[-\i r[m`ie numele nep[tat.

F[t-Frumos se]ncumese =i, lu`nd pe credinciosul s[u cu sine, plec[. Pe drum]-i aduse aminte de meri=or.] scoase din s`n, se uit[la d`nsul =i se g`ndi la lup. +i c`t te-ai =terge la ochi, lupul fu aci.

— Ce poftete=ti, F[t-Frumos?]i zise.

— Ce s[poftesc,]i r[spunse el. Iaca, iaca, iac[ce mi s-a]nt`mplat. Cum s[fac eu acum s[m[]ntorc cu isprav[bun[?

— De asta]\i este? Las' pe mine, c[treaba este ca =i sf`r=it[.

+i pornir[c`te=itrei spre Z`na Cr[iasa.

C`nd fur[aproape de Z`na Cr[ias[, f[cur[popas]ntr-o p[dure de unde se vedea palaturile cele str[lucite ale z`nei. Se]nvoir[ca F[t-Frumos =i cu credinciosul s[u s[a=tepte la tulpina unui copac b[tr`n, p`n[s-o]ntoarce lupul.

+i m`ndre palaturi mai avea z`na, m[re. }nsu=i lupul se mir[de frumuse\ea =i de r`nduiala cea bun[ce era p-acolo. Cum ajunse, f[cu ce f[cu =i se furi=[]n gr[din[.

Ce s[vezi d-ta? Nici un pom nu mai era verde. Le c[zuse frunza, =i cr[cile, =i r[murelele, de erau ca despuia\i. Pe jos, frunzele c[zute erau f[cute scrum de usc[ciune. Numai un stuf de trandafiri mai era]nfrunzit =i plin de boboci, unii]n floare =i al\ii deschi=i. Ca s[

ajung[p`n[la d`nsul, lupul trebui s[mearg[]n v`rful degetelor ca s[nu f`=ie frunzetul cel uscat, =i se ascunse]n acel cr`ngule\]nflorit. St`nd el acolo =i p`ndind, iat[c[iese Z`na Cr[ias[din palaturi,]nso\it[de dou[zeci =i patru de roabe, ca s[se plimbe prin gr[din[.

C`nd o v[zu lupul, p-aci, p-aci era s[uite pentru ce venise =i s[se dea de gol; dar[se st[p`ni. C[ci era a=a de frumoas[, c`t nu s-a mai v[zut =i nu se va mai vedea pe fa\ a p[m`ntului. Avea un p[r, nene, cu totul =i cu totul de aur. Cosi\ele ei lungi =i stufoase, de-i b[tea pulpele. C`nd se uita la cineva cu ochii ei ceia mari =i negri ca murele,]l b[ga]n boale; avea ni=te spr`ncene bine arcuite, de pare c[erau scrise, =i o pieli\ mai alb[ca spuma laptelui.

Dup[ce dete c`teva t`rcoale prin gr[din[cu roabele dup[d`nsa, veni =i la stuful de trandafir s[rup[c`teva flori. C`nd lupul, care era ascuns]n cr`ng, odat[se repezi, o lu[]n bra\ =i pe ici \i-a fost drumul. Iar[roabele, de spaim[se]mpr[=tiar[ca puii de pot`rnice. }ntr-un suflet alerg[lupul =i o dete le=inat[]n bra\ele lui F[t-Frumos. Acesta, cum o v[zu, se pierdu cu firea; dar[lupul]i aduse aminte c[e voinic, =i=i veni]n sine. Mul\i]mpr[ra\i voise s[o fure, dar[se r[puser[.

F[t-Frumos prinsese mil[de ea, =i nu-i mai venea a o da altuia.

Z`na Cr[ias[, dup[ce se de=tept[din le=in =i se v[zu]n bra\ele lui F[t-Frumos, prinse a-i zice:

— Dac[tu e=ti lupul care m-a furat, a ta s[fiu. F[t-Frumos]i r[spunse:

— A mea s[fii, nedesp[r\it[p`n[la moarte.

Apoi se]n\eleser[la cuvinte, =i spuse fiecare =iritenia istoriei sale.

V[z`nd lupul dragostea ce se]ncinsese]ntre ei, zise:

— L[sa\i pe mine, c[toate le]ntocmesc eu dup[vrerea voastr[. +i plecar[a se]ntoarce de unde veniser[.

Pe drum, lupul se dete de trei ori peste cap, =i se f[cu]ntocmai ca Z`na Cr[ias[. Pas[mite lupul era n[zdr[van.

Se vorbir[ei, ca credinciosul lui F[t-Frumos s[stea cu Z`na Cr[ias[la tulpina unui copaci mare]n p[dure, p`n[se va]ntoarce F[t-Frumos cu iapa sireap[.

Ajung`nd la]mp[ratul cel cu iapa, F[t-Frumos]i dete pre pref[cuta Z`n[Cr[ias[. Cum o v[zu]mp[ratul, i se muie inima =i prinse un dor de d`nsa, de nu se poate povesti.

]mp[ratul]i zise:

— Vrednicia ta, F[t-Frumos, te-a sc[pat =i de ocar[=i de moarte. Acum te =i r[spl[tesc pentru aceasta, d`ndu-]i]n dar iapa.

Cum puse m`na pe iap[=i pe c[p[strul cel minunat, F[t-Frumos o lu[la s[n[toasa =i, puind pe Z`na Cr[ias[c[lare pe iap[, porni cu d`nsa =i trecu hotarele acelei]mp[r\ii.

]mp[ratul adun[numaidec`t pe sfetnicii s[=i =i purcese la biseric[ca s[se cunune cu Z`na Cr[ias[. C`nd fu la u=a bisericii, pref[cuta Z`n[se dete de trei ori peste cap =i se f[cu iar[=i lup, carele, cl[n\]nind din col\i,]i ar[t[din\ii r`njind c[tre curtenii]mp[ratului. Ace=tia, cum v[zur[, deodat[]nghe\ar[de fric[. Apoi, dup[ce se mai dezmeticir[, se luar[dup[d`nsul cu chiote =i cu uideo. Dar[lupul, s[te \ii, p`rleo! lungi pasul lupe=te, se duse, dudu\[, de nu mai dete cu m`na de d`nsul. +i ajung`nd pe F[t-Frumos =i pe ai s[i, merse cu d`n=ii. C`nd fu aproape de curtea]mp[ratului cel cu pas[rea, f[cur[ca =i la cellalt]mp[rat. Lupul, schimbat]n iap[sireap[, fu dus la]mp[ratul, carele, v[z`nd iapa, nu se mai =tia de bucurie.

Dup[ce primi cu mult[omenie pe F[t-Frumos,]mp[ratul acesta]i zise:

— Ai sc[pat, F[t-Frumos, =i de ponos =i de moarte. Iar[eu]mi voi \inea cuv`ntul]mp[r[tesc, =i mul\umirea mea va fi pururea cu tine.

Porunci, =i numaidec`t i se dete pas[rea, cu colivia ei cu tot. +i primind-o F[t-Frumos,]i lu[ziua bun[=i plec[. Ajung`nd]n p[dure unde l[sase pe Z`na Cr[ias[, iapa =i pe credinciosul lui, pornir[]mpreun[c[tre]mp[r\ia tat[lui s[u.

]mp[ratul cel ce primise iapa porunci s[ias[toat[oastea lui =i mai-marii]mp[r[\iei sale la c`mp, unde voia s[li se arate c[lare pe iapa cea at`t de vestit[.

C`nd]l v[zur[osta=ii, to\i cu to\ii strigar[:

— S[tr[ie=ti,]mp[rate, c[ai dob`ndit un astfel de odor! S[-\i tr[iasc[=i iapa, care te face s[te ar[\i a=a de m[re\!

+i]n adev[r, venea, nene, iapa cu]mp[ratul pe d`nsa, de nu-i da picioarele de p[m`nt, ci parc-ar fi zburat.

Se luar[la]ntrecere. Dar[nici pomeneal[nu era ca s[se apropie cineva de aceast[iap[, c[ci pe to\i]l]l[s[]n urm[.

C`nd fu la o dep[rtare bun[, o dat[st[itu iapa, tr`nti pe]mp[rat, se dete de trei ori peste cap =i se f[cu iar[=i lup, =i o rupse d-a fuga, =i fugi, =i fugi, p`n[ajunse pe F[t-Frumos.

C`nd fur[a se desp[r\i, lupul zise lui F[t-Frumos:

— Iat[, de ast[dat[\i s-au]mplinit toate poftele. P[ze=te-te]n via\!a ta a nu mai pofti lucruri peste puterea ta, c[ci nu vei p[\i bine.

Apoi se desp[r\ir[, duc`ndu-se fiecare]ntr-ale sale.

Ajung`nd la]mp[r[\ia tat[lui s[u =i auzind c[vine fiul s[u cel mic,]i ie=i]nainte cu mare, cu mic, ca s[-]l primeasc[, dup[cum i se cuvenea.

Mare fu bucuria ob=teasc[c`nd]l v[zur[cu so\ioar[cum nu se mai g[sea pe fa\!a p[m`ntului, =i cu odoare cum nu s-a mai pomenit.

Cum ajunse, porunci F[t-Frumos =i f[cu un grajd m[iestrit pentru iap[; iar[colivia cu pas[rea o puse]n p[limarul despre gr[din[.

Apoi tat[-s[u puse de se f[cu preg[tirile de nunt[. +i dup[c`teva zile se cutun[F[t-Frumos cu Z`na Cr[ias[,]ntinse mas[mare pentru bun =i pentru r[u, =i \inur[veselile trei zile =i trei nop\i]ncheiate.

Dup[care tr[ir[]n fericire, fiindc[F[t-Frumos nu mai avea ce pofti. +i or fi tr[ind =i ast[zi, de n-or fi murit.

Iar eu]nc[lecai p-o =ea etc.

PR~SLEA CEL VOINIC +I MERELE DE AUR

A fost odat[ca niciodat[etc.

Era odat[un]mp[rat puternic =i mare =i avea pe l`ng[palaturile sale o gr[din[frumoas[, bogat[de flori =i me=te=ugit[nevoie mare! A=a gr[din[nu se mai v[zuse p`n[atunci, p-acolo.]n fundul gr[dinii avea =i un m[r care f[cea mere de aur =i, de c`nd]l avea el, nu putuse s[m[n`nce din pom mere coapte, c[ci, dup[ce le vedea]nflorind, cresc`nd =i p`rguindu-se, venea oarecine noaptea =i le fura, tocmai c`nd erau s[se coac[. To\i paznicii din toat[]mp[r\ia =i cei mai ale=i osta=i, pe care]i pusese]mp[ratul ca s[p`ndeasc[, n-au putut s[prinz[pe ho\i.]n cele de pe urm[, veni fiul cel mai mare al]mp[ratului =i-i zise:

— Tat[, am crescut]n palaturile tale, m-am plimbat prin ast[gr[din[de at`tea ori =i am v[zut roade foarte frumoase]n pomul din fundul gr[dinii, dar n-am putut gusta niciodat[din ele; acum a dat]n copt, d[-mi voie ca nop\ile astea s[p[zesc]nsumi, =i m[prinz c[voi pune m`na pe acel t`lhar care ne jefuie=te.

— Dragul meu, zise tat[-s[u, at`\ia oameni voinici au p[zit =i n-au f[cut nici o isprav[. Doresc prea mult s[v[z la masa mea m[car un m[r din acest pom care m-a]nut at`ta sum[de bani =i de aceea, iat[, m[]nduplec =i te las ca s[p`nde=ti, m[car c[nu-mi vine a crede c[o s[izbute=ti.

Atunci fiul]mp[ratului se puse la p`nd[o s[pt[m`n[]ntreag[: noaptea p`ndea =i ziua se odihnea; iar[c`nd fu]ntr-o diminea\[, se]ntoarse trist la tat[-s[u =i-i spuse cum priveghease p`n[la miezul nop\ii, cum pe urm[]l apucase o piroteal[de nu se mai putea \inea pe picioare, cum, mai t`rziu, somnul]l cople=i =i c[zu ca un mort, f[r[s[se poat[de=tepta dec`t tocmai c`nd soarele era r[dicat de dou[suliv[e, =i atunci v[zu c[merele lipsesc.

Nepovestit[fu m`hnirea tat[ului s[u, c`nd auzi spuindu-i-se ast[]nt`mplare.

De sil[, de mil[, fu nevoit a mai a=tepta]nc[un an, ca s[fac[=i voia fiului s[u celui mijlociu, care cerea cu st[ruin\ de la tat[-s[u ca s[-l lase =i pe d`nsul s[p`ndeasc[, =i se lega c[el va prinde pe ho\ii care]i f[ceau at`ta]ntristare.

Timpul veni, merele]ncepur[a se p`rgui; atunci fiul s[u cel mijlociu p[zi =i el; dar[p[\i ca =i frate-s[u cel mare.

Tat[-s[u, dezn[d]jduit, pusese]n g`nd s[-l taie; dar fiul s[u cel mai mic, Pr`slea, veni cu rug[ciune c[tre tat[-s[u, =i-i zise:

— Tat[, at`lia ani l-ai \inut, ai suferit at`tea necazuri dup[urma acestui pom, mai las[-l, rogu-te, =i anul acesta, s[-mi]ncerc =i eu norocul.

— Fugi d-aci, nesocotitule, zise]mp[ratul. Fra\ii t[i cei mai mari, at`li =i at`li oameni voinici =i deprin=i cu nevoile n-au putut face nimic, =i tocmai tu, un mucos ca tine, o s[izbuteasc[? N-auzi tu ce pr[p]stii spun fra\ii t[i? Aici trebuie s[fie ceva vr[ji.

— Eu nu m[]ncumet, zise Pr`slea, a prinde pe ho\i, ci zic c[o]ncercare de voi face =i eu, nu poate s[-\i aduc[nici un r[u.

}mp[ratul se]nduplec[=i mai l[s[pomul net[iat]nc[un an.

Sosi prim[vara: pomul]nflori mai frumos =i leg[mai mult dec`t alt[dat[. }mp[ratul se veseli de frumuse\ea florilor =i de mul\imea roadelor sale, dar[c`nd se g`ndea c[nici]n anul acesta n-o s[aib[parte de merele lui cele aurite, se c[ia c[l-a l[sat net[iat.

Pr`slea se ducea adesea prin gr[din[, da ocol m[rului =i tot pl[nuia. }n sf`r=it, merele]ncepur[a se p`rgui. Atunci fiul cel mai mic al]mp[ratului zise:

— Tat[, iat[a sosit timpul; m[duc s[p`ndesc =i eu.

— Du-te, zise]mp[ratul; dar[negre=it c[=i tu ai s[te]ntorci ru=inat ca fra\ii t[i cei mai mari.

— Pentru mine n-are s[fie a=a mare ru=ine, zise el; fiindc[eu nu numai c[sunt mai mic, dar nici nu m[leg ca s[pr`nz pe t`lhari, ci numai o cercare s[fac.

Cum veni seara, se duse,]=i lu[c[r\i de citit, dou[\epu=e, arcu]=i tolba cu s[ge\ile. }=i alese un loc de p`nd[]ntr-un col\ pe l`ng[

pom, b[*tu \epu=ele]n p[m`nt =i se puse]ntre ele, a=a cum s[-i vin[unul dinainte =i altul la spate ca, dac[]i va veni somn =i ar mo\i, s[se loveasc[cu barba]n cel de dinaintea lui =i dac[ar da capul pe spate, s[se loveasc[cu ceafa]n cel de dinapoi.*

Astfel p`ndi p`n[c`nd,]ntr-una din nop\i, cam dup[miezul nop\ii, sim\i c[-l atinge]nceti=or boarea zorilor care]l]mb[ta cu mirosul s[u cel pl[cut, o piroteal[mole=itoare se aleg[de ochii lui; dar[loviturile ce suferi vr`nd s[mo\iasc[]l de=teptar[, =i r[mase priveghind p`n[c`nd, pe la rev[rsat de zori, un u=or f`=`it se auzi prin gr[din[. Atunci, cu ochii \int[la pom, lu[arcul =i sta gata; f`=`itul se auzi mai tare =i un oarecine se apropie de pom =i se apuc[de ramurile lui; atunci el dete o s[geat[, dete dou[=i, c`nd dete cu a treia, un geam[t ie=i de l`ng[pom =i apoi o t[cere de moarte se f[cu; iar[el, cum se lumin[pu\in, culese c`teva mere din pom, le puse pe o tipsie de aur =i le duse la tat[l s[u.

Niciodat[n-a sim\it]mp[ratul mai mare bucurie dec`t c`nd a v[zut la masa sa merele de aur din care nu gustase niciodat[.

— Acum, zise Pr`slea, s[c[ut[m =i pe ho\.

Dar[]mp[ratul, mul\umit c[pip[ise merele cele aurite, nu mai voia s[=tie de ho\i. Fiul s[u]ns[nu se l[sa cu una cu dou[, ci, ar[t`nd]mp[ratului d`ra de s`nge ce l[sase pe p[m`nt rana ce f[cuse ho\ului,]i spuse c[se duce s[-l caute =i s[-l aduc[]mp[ratului chiar din gaur[de =arpe. +i chiar de a doua zi vorbi cu fra\ii lui ca s[mearg[]mpreun[pe urma ho\ului =i s[-l prinz[.

Fra\ii s[i prinseser[pizm[pe el pentru c[fusese mai vrednic dec`t d`n=ii =i c[utau prilej ca s[-l piarz[; de aceea =i voir[bucuros s[mearg[. Ei se preg[tir[=i pornir[.

Se luar[, deci, dup[d`ra s`ngelui =i merse, merse, p`n[ce ie=ir[la pustietate, de acolo mai merse oleac[p`n[ce dete de o pr[pastie, unde se =i pierdu d`ra. Ocolir[]mpregiurul pr[pastiei =i v[zur[c[d`ra de s`nge nu mai]nainta. Atunci pricepur[ei c[]n pr[pastia aceea trebuie s[locuiasc[furul merelor.

Dar[cum s[se lase]n[untru? Poruncir[numaidec`t v`rteje =i

funii groase, =i]ndat[se =i g[tir[. Le a=ezar[, =i se l[s[fratele cel mare.

— Dar[, zise el, c`nd voi scutura fr`nghia, s[m[scoate\i afar[.

A=a =i f[cur[. Dup[fratele cel mare se cobor] cel mijlociu =i f[cu =i el ca cel dint`i, at`ta numai c[se l[s[ceva mai]n jos.

— Acum e r`ndul meu s[m[las]n pr[pastie, zise Pr`slea, v[z`nd c[fra\ii cei mari se codesc; c`nd voi mi=ca fr`nghia, voi mai mult s[m[l[sa\i]n jos; =i dup[ce ve\i vedea c[fr`nghia nu se mai duce la vale, s[pune\i paznici s[p[zeasc[=i, c`nd va vedea c[fr`nghia se mi=c[de love=te marginile groapei, s[o trage\i afar[.

Se l[s[=i cel mai mic din fra\i =i, de ce mi=ca fr`nghia, d-aia]l l[sa mai jos, =i-l l[sar[, =i-l l[sar[, p`n[ce v[zur[c[fr`nghia nu mai sta]ntins[, cum este c`nd are ceva at`rnat de cap[tul ei.

Atunci fra\ii \inur[sfat =i ziser[:

— S[a=tept[m p`n[ce vom vedea dac[face vreo izb`nd[, =i atunci, ori bine ori r[u de va face, s[-l pierdem, ca s[ne cur[\im de unul ca d`nsul care ne face de ru=ine.

Pr`slea ajuns pe t[r`mul cellalt, se uit[cu sfial[]n toate p[r\ile, =i cu mare mirare v[zu toate lucrurile schimbate; p[m`ntul, florile, copacii, lighioni altfel f[ptuite erau p-acolo. Deocamdat[]i cam fu fric[, dar[,]mb[rb[rt`ndu-se, apuc[pe un drum =i merse p`n[dete de ni=te palaturi cu totul =i cu totul de aram[.

Nev[z`nd nici pui de om pe care s[-l]ntrebe c`te ceva, intr[]n palat, ca s[vaz[cine locuia acolo.]n pragul u=ii]l]nt`mpin[o fat[frumu=ic[, care zise:

— Mul\umesc lui Dumnezeu c[ajuns ei s[mai v[z om de pe t[r`mul nostru. Cum ai ajuns aici, frate,]l]ntreb[ea: aici este mo=ia a trei fra\i zmei, care ne-au r[pit de la p[rin\ii no=tri, =i suntem trei surori =i fete de]mp[rat de pe t[r`mul de unde e=ti tu.

Atunci el povesti]n scurt toat[istoria cu merele, cum a r[nit pe ho\ =i cum a venit dup[d`ra s`ngelui p`n[la groapa pe unde s-a

I[sat]n jos la ea, =i o]ntreb[ce fel de oameni sunt zmeii aceia =i dac[sunt voinici.

Ea]i spuse apoi c[fiecare din zmei =i-a ales c`te una din ele =i le tot sile=te s[-i ia de b[rba'i, iar[ele se tot]mpotrivesc cu fel de fel de vorbe, cer`ndu-le c`te]n lun[=i]n soare, =i ei se fac luntre =i punte de le]mplinesc toate voile.

— Ei sunt]n adev[r voinici, ad[og[ea,]ns[cu vrerea lui Dumnezeu poate]i vei birui. Dar[p`n[una alta ascunde-te, vai de mine! undeva, s[nu dea zmeul peste tine]n casa lui, c[e n[b[d[ios =i se face leu-paraleu. Acum e timpul c`nd are s[vin[la pr`nz, =i are obicei de arunc[buzduganul cale de un conac =i love-te]n u=[,]n mas[=i se pune]n cui.

N-apuc[s[ispr[veasc[vorba, =i se auzi ceva c[=uier[, c[love-te]n u=[,]n mas[, =i buzduganul se ar[t[=i se a=e[z]n cui. Dar[Pr`slea lu[buzduganul,]l azv`rli]napoi mai departe dec`t]l azv`rlise zmeul; =i, c`nd era prin dreptul lui,]l atinse pe umere.

Zmeul, speriat, st[itu]n loc, se uit[dup[buzdugan, se duse de-l lu[=i se]ntoarse acas[. C`nd era la poart[,]ncepu s[strige:

— H`m! H`m! aici miroase a carne de om de pe t[r`mul cellalt; =i, v[z`nd pe fiul de]mp[rat ce-i ie=ise]nainte,]i zise: Ce v`nt te-a adus pe aici, omule, ca s[-i r[m`ie oasele pe alt t[r`m?

— Am venit ca s[prinz pe furii merelor de aur ale tat[ului meu.

— Noi suntem,]i zise zmeul; cum vrei s[ne b[tem? }n buzdugane s[ne lovim,]n s[bii s[ne t[iem, ori]n lupt[s[ne lupt[m?

— Ba]n lupt[c[e mai dreapt[, r[spunse Pr`slea.

Atunci se apucar[la tr`nt[, =i se luptar[=i se luptar[, p`n[c`nd zmeul b[g[pe Pr`slea]n p[m`nt p`n[la glezne; iar Pr`slea se opinti odat[, aduse pe zmeu =i, tr`ntindu-l,]l bag[]n p[m`nt p`n[]n genunchi =i-i t[ie capul.

Fata, cu ochii plini de lacrimi,]i mul`umi c[a sc[pat-o de zmeu, =i-l rug[s[-i fie mil[=i de surorile ei.

Dup[ce se odihni vreo dou[zile, porni, dup[pova\la fetei, la sor[-sa cea mijlocie care avea palaturile de argint.

Acolo, ca =i la cea mare, fu primit cu bucurie; fata]l rug[s[se ascunz[; iar el nu voi; ci, c`nd veni buzduganul s[se a=eze]n cui, pe care]l aruncase zmeul ei cale de dou[conace, el]l arunc[mult mai]nd[r[t, izbind =i pe zmeu]n cap; iar[zmeul veni turburat, se lupt[cu Pr`slea ca =i frate-s[u cel mare, =i r[mase =i el mort.

Fata, dup[ce]i mul\umi,]l pov[\ui cum s[fac[ca s[scape din robie =i pe sora lor cea mic[.

— De=i e mai puternic, zise fata, dec`t fra\ii lui pe care i-ai omor`t, dar cu ajutorul lui Dumnezeu =i mai ales c[e =i cam bolnav din lovitura ce i-ai dat cu s[geata c`nd a vrut s[fure merele, n[d[jduiesc c[-i vei veni de hac.

O s[pt[m`n[]ntreag[se desf[tar[]mpreun[cu am`ndou[fetele, =i Pr`slea, odihnindu-se de ostenele ce]ncercase, porni =i c[tre zmeul de al treilea.

V[z`nd palaturile de aur]n care locuia zmeul cel mic, r[mase cam pe g`nduri, dar[, lu`ndu-=i inima]n din\i, intr[]n[untru.

Cum]l v[zu fata,]l rug[ca pe Dumnezeu s[o scape de zmeu, care, zicea ea, e ot[r`t ca,]ndat[ce se va face s[n[os bine, s[o sileasc[oricum s[se]nso\easc[cu d`nsul.

Abia ispr[visе vorba =i buzduganul, izbind]n u=[=i]n mas[, se puse]n cui. Pr`slea]ntreb[ce putere are zmeul =i]i spuse c[arunc[buzduganul cale de trei conace; atunci el]l arunc[=i mai departe, lovindu-l]n piept.

Zmeul, turburat de m`nie, se]ntoarse numaidec`t acas[.

— Cine este acela care-a cutezat s[calce hotarele mele =i s[]ntre]n casa mea?

— Eu sunt, zise Pr`slea.

— Dac[e-ti tu,]i r[spunse zmeul, am s[te pedepsesc amar pentru nesocotin\la ta. Cum ai vrut, venit-ai; dar[nu te vei mai duce cum vei voi.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu,]i r[spunse Pr`slea, am eu ac =i de cojocul t[u.

Atunci se]nvoir[s[se ia la lupt[dreapt[,

=i se luptar[,

=i se luptar[,

zi de var[

p`n[seara;

iar[c`nd fu pe la n[miez, se f[cur[am`ndoi dou[focuri =i a=a se b[teau; un corb]ns[le tot da ocol, cronc[]nind. V[z`ndu-l zmeul]i zise:

— Corbule, corbule! ia seu]n unghiile tale =i pune peste mine, c[-\i voi da st`rvul]sta]ie.

— Corbule, corbule!]i zise =i Pr`slea, dac[vei pune peste mine seu, eu]\i voi da trei st`rvuri.

— Unde d[Dumnezeu s[caz[o asemenea tifl[peste mine! Mi-a= s[tura s[]la=ul]ntreg.

— Adev[r gr[ie=te gura mea,]i r[spunse Pr`slea.

Corbul, f[r[a mai]nt`rzia, aduse]n unghiile sale seu, puse peste viteazul Pr`slea, =i prinse mai mult[putere.

C[tre sear[zise zmeul c[tre fata de]mp[rat, care privea la d`n=ii cum se luptau, dup[ce se f[cuser[iar[oameni:

— Frumu=ica mea, d[-mi ni\ic[ap[s[m[r[coresc, =i-\i f[g]duiesc s[ne cunun[]m chiar m`ine.

— Frumu=ica mea,]i zise Pr`slea, d[-mi mie ap[, =i-\i f[g]duiesc s[te duc pe t[r`mul nostru =i acolo s[ne cunun[]m.

— S[-\i auz[Dumnezeu vorba, voinice, =i s[-\i]mplinesc[g`ndul!]i r[spunse ea.

Fata de]mp[rat dete ap[lui Pr`slea de b[u =i prinse mai mult[putere; atunci str`nse pe zmeu]n bra\e,]l ridic[]n sus =i, c`nd]l l[s[jos,]l b[g[p`n[]n genunchi]n p[m`nt; se opinti =i zmeul, ridic[=i el]n sus pe Pr`slea =i, l[s`ndu-l jos,]l b[g[p`n[]n br`u; puindu= i toate puterile, Pr`slea mai str`nse o dat[pe zmeu de-i

p`r`i oasele =i, aduc`ndu-l,]l tr`nti a=a de grozav, de]l b[g[p`n[]n g`t]n p[m`nt =i-i t[ie capul; iar[fetele, de bucurie, se adunar[]mprejurul lui,]l luau]n bra`e,]l s[rutau =i]i ziser[:

— De azi]nainte frate s[ne fii.

]i spuser[apoi c[fiecare din palaturile zmeilor are c`te un bici, cu care love=te]n cele patru col`uri ale lor =i se fac ni=te mere. A=a f[ur[, =i fiecare din fete avur[c`te un m[r. Se preg[tir[, deci, s[se]ntoar[pe t[r`mul nostru.

Ajung`nd la groap[, cl[tin[fr`nghia de se lovi de toate marginile gropii. Paznicii de sus pricepur[c[trebuie s[trag[fr`nghia. Se puser[la v`rtejuri =i scoaser[pe fata cea mare cu m[rul ei de aram[.

Ea, cum ajunsese sus, ar[t[un r[v[=el ce-i dase Pr`slea,]n care scria c[are s[ia de b[rbat pe frate-s[u cel mai mare.

Bucuria fetei fu nesp[us[c`nd se v[zu iar[pe lumea unde se n[scuse.

L[sar[din nou fr`nghia =i scoase =i pe fata cea mijlocie, cu m[rul ei cel de argint =i cu o alt[scrisoare,]n care o hot[ra Pr`slea de so`ie fratelui celui mijlociu.

Mai l[sar[fr`nghia =i scoase =i pe fata cea mic[: aceasta era logodnica lui Pr`slea;]ns[m[rul ei cel de aur nu-l dete, ci]l]inu la sine.

El sim]ise de mai-nainte c[fra`ii s[i]i poart[s`mbetele =i, c`nd se mai l[s[fr`nghia ca s[-l ridice =i pe el, d`nsul leg[o piatr[=i puse c[ciula dasupra ei, ca s[-i cerce; iar[fra`i dac[v[zur[c[ciula, socotind c[este fratele lor cel mic, sl[bir[v`rtejile =i dete drumul fr`ngheii, care se l[s[]n jos cu mare iu`eal[, ceea ce f[cu pe fra`i s[creaz[c[Pr`slea s-a pr[p]dit.

Luar[, deci, fetele, le duser[la]mp[ratul,]i spuser[cu pref[cut[m`hnire c[fratele lor s-a pr[p]dit, =i se cununar[cu fetele, dup[cum r`nduise Pr`slea. Iar[cea mai mic[nu voia cu nici un chip s[se m[rite, nici s[ia pe altul.

Pr`slea, care =edea doparte, v[zu piatra care c[zuse cu zgomot,

mul\umi lui Dumnezeu c[i-a sc[pat zilele =i se g`ndea ce s[fac[ca s[ias[afar[. Pre c`nd se g`ndea =i se pl`ngea d`nsul, auzi un \ip[t =i o v[ietare care \i umplu inima de jale; se uit[\mpregiur =i v[zu un balaur care se \ncol[cise pe un copaci =i se urca ca s[m[n`nce ni=te pui de zgripsor. Scoase palo=ul Pr`slea, se repezi la balaur =i numaidec`t \l f[cu \n buc[\ele.

Puii, cum v[zur[, \i mul\umir[=i-i ziser[:

— Vino \ncoa, omule viteaz, s[te ascundem aici, c[, de te va vedea mama noastr[, te \nghite de bucurie.

Traser[o pan[de la unul din pui =i-l ascuser[\n ea.

C`nd veni zgripsoroaica =i v[zu gr[mada aia mare de buc[\ele de balaur, \ntreb[pe pui, cine le-a f[cut [st bine?

— Mam[, ziser[ei, este un om de pe t[r`mul cel[lalt =i a apucat \ncoa spre r[s[rit.

— M[duc, le zise ea, s[-i mul\umesc. Ea porni ca v`ntul \nspre partea \ncotro \i spusese puii c[a apucat omul. Dup[c`teva minute, se \ntoarse:

— Spune\i-mi drept, le zise, \ncotro s-a dus.

— Spre apus, mam[.

+i \ntr-o bucat[de vreme, ca de c`nd \ncepui s[v[povestesc, str[b[tu cele patru p[r\i ale t[r`mului de jos =i se \ntoarse cu de=ert. Ea ceru ca numaidec`t s[-i spuie. \n cele mai de pe urm[, \i ziser[puii:

— Dac[\i l-om ar[ta, mam[, ne f[g[duie=ti c[nu-i vei face nimic?

— V[f[g[duiesc, dragii mei.

Atunci ei \l scoaser[din pan[=i \l ar[tar[; iar[ea, de bucurie, \l str`nse \n bra\ele =i c`t p-aci era s[-l \nghit[, dac[nu l-ar fi acoperit puii.

— Ce bine vei s[-\i fac =i eu, pentru c[mi-ai sc[pat puii de moarte?

— S[m[sco\i pe t[r`mul cel[lalt, r[spunse Pr`slea.

— Greu lucru mi-ai cerut, \i zise zgripsoroaica; dar[pentru c[

Ve]i sunt datoare m`ntuirea puilor mei, m[]nvoiesc la asta. Preg[te=te 100 oca de carne f[cut[bucat[vele de c`te o oca una, =i 100 de p`ini.

F[cu ce ff[cu Pr`slea, g[ti p`inile =i carnea =i le aduse la gura gropii. Zgripsoroaica zise:

— Pune-te dasupra mea cu merinde cu tot =i, de c`te ori oi]ntoarce capul, s[-mi dai c`te o p`ine =i c`te o bucat[de carne.

Se a=ezar[=i pornir[, d`ndu-i, de c`te ori cerea p`ine =i carne. C`nd era aproape, aproape s[ias[dasupra, pas[rea uria=[mai]ntoarce capul s[-i mai dea de m`ncare; dar[carnea se sf`r=ise. Atunci Pr`slea, f[r[s[-i piard[cump[tul, trase palo=ul =i=i t[ie o bucat[de carne moale din coapsa piciorului de sus =i o dete zgripsoroaicei.

Dup[ce ajunser[dasupra =i v[zu c[Pr`slea nu putea s[umble,]i zise zgripsoroaica:

— Dac[nu era binele ce mi-ai f[cut =i rug[ciunea puilor mei, mai c[te m`ncam. Eu am sim\it c[carnea care mi-ai dat]n urm[era mai dulce dec`t cea de mai]nainte, =i n-am]nghi\it-o; r[u ai f[cut de mi-ai dat-o.

Apoi o dete afar[dintr-]nsa, i-o puse la loc, o unse cu scuipat de al s[u, =i se lipi. Atunci se]mbr[\i=ar[,]i mul\umir[unul alteia, =i se desp[r\ir[; ea se duse]n pr[pastia de unde ie=iser[=i Pr`slea plec[c[tre]mp[r[\ia tat[lui s[u.

Plec`nd c[tre ora=ul]n care locuiau p[rin\ii =i fra\ii lui,]mbr[cat fiind]n haine proaste \[r[ne=ti,]nt`lni ni=te drume\i =i afl[de la d`n=ii c[fra\ii lui au luat de so\ii pe fetele care le-a trimis el, dup[cum le hot[r`se]nsu=i, c[p[rin\ii lui erau foarte m`hni\i de pieirea fiului lor celui mai mic, c[fata cea mic[e]mbr[cat[]n negru =i-l jele=te =i c[nu voie=te a se m[rita nici]n ruptul capului, m[car c[au pe\it-o mai mul\i fii de]mp[rat; c[acum,]n cele din urm[, fra\ii lui i-au adus un ginere preafrumos =i c[o silesc cu to\ii s[-l ia =i c[nu se =tie de va putea sc[pa.

Pr`slea, auzind de toate acestea, nu pu\in s-a]ntristat]n sufletul

lui =i, cu inima]nfr`nt[, a intrat]n ora=. Mai cercet`nd]n sus =i]n jos, afl[c[fata a zis]mp[ratului c[, dac[voie=te s[o m[rite cu t`n[rul care i-l aduser[, s[porunceasc[a-i face =i a-i aduce la odoare o furc[cu caierul =i fusul cu totul de aur =i s[toarc[singur[, fiindc[a=a]i f[cuse =i zmeul =i asta]i pl[cea mult. Mai afl[c[]mp[ratul chemase pe starostea de argintari =i-i poruncise zic`ndu-i: "Iat[, de azi]n trei s[pt[m`ni s[-mi dai gata furca care o cere fata mea cea mic[; c[de unde nu, unde-\i stau picioarele,]i va sta =i capul"; =i bietul argintar se]ntoarse acas[trist =i pl`ng`nd.

Atunci Pr`slea se duse de se b[gl[ucenic la argintar.

Pr`slea tot v[z`nd pe st[p`nu-s[u v[it`ndu-se fiindc[nu izbutise a face furca dup[porunceal[,]i zise:

— St[p`ne, te v[d trist c[nu po\i s[faci furca ce \i-a poruncit]mp[ratul, iat[mai sunt trei zile p`n[s[se]mplinesc[sorocul ce \i-a dat; las[-m[pe mine s[o fac.

Argintarul]l goni, zic`ndu-i:

— At`\i me=teri mari n-au putut s[o fac[, =i tocmai un tren\eros ca tine s[o fac[?

— Dac[nu-\i voi da furca de azi]n trei zile, r[spunse Pr`slea, s[-mi faci ce vei voi.

Atunci se]nvoir[a-i da o odaie s[lucreze numai Pr`slea singur, =i pe fiecare noapte s[-i dea c`te o tr[istu\ de alune =i c`te un pahar de vin bun.

Argintarul]i ducea grija, fiindc[, ascult`nd pe la u=e, n-auzea alt dec`t cum sp[rgea la alune pe nicoval[! Iar[c`nd fu a treia zi, el ie=i dis-de-diminea\ din odaie cu furca pe tav[, pe care o scosese din m[rul zmeului, ce era la d`nsul, =i o dete argintarului ca s[o duc[fetei]mp[ratului.

Argintarul nu mai putea de bucurie, =i-i f[cu un r`nd de haine; iar pe la n[miez, c`nd venise slujitorii]mp[ratului ca s[-l cheme la palat, el se duse =i]i dete furca care torcea singur[.

Dup[ce]mp[ratul se minun[de frumuse\ea ei, dete argintarului doi saci de bani.

Fata, cum v[zu furca,]i trecu un fier ars prin inim[; ea cunoscu furca =i pricepu c[Pr`slea cel viteaz trebuie s[fi ie=it dasupra p[m`ntului. Atunci zise]mp[ratului:

— Tat[, cine a f[cut furca poate s[-mi fac[]nc[un lucru pe care mi l-a adus la odoare zmeul.

Iar[]mp[ratul chem[]ndat[pe argintar =i-i porunci s[-i fac[o clo=c[cu pui cu totul =i cu totul de aur, =i-i dete soroc de trei s[pt[m`ni, =i, dac[nu i-o face-o, unde]i st[picioarele]i va sta =i capul.

Argintarul, ca =i de-lalt r`nd, se]ntoarse acas[trist; despre\ui ca =i]nt`ia oar[pe Pr`slea, care]l]ntrebuse =i de ast[dat[; iar[dac[se]n\eleser[la cuvinte, se]nvoir[=i lucrul se =i s[v`r=i cu bine.

C`nd v[zu argintarul clo=ca clonc[nind =i puii piuind, cu totul =i cu totul de aur =i ciugulind mei tot de aur,]n\elese c[trebuie s[fie lucru m[iestru.

Argintarul lu[clo=ca, o duse la]mp[ratul, iar[]mp[ratul, dup[ce se minun[]ndestul de frumuse\ea =i ging[=ia lor, o duse fetei =i-i zise:

— Iat[, \i s-au]mplinit toate voile; acum, fata mea, s[te g[te=ti de nunt[.

— Tat[,]i mai zise fata, cine a f[cut aste dou[lucruri trebuie s[aib[=i m[rul de aur al zmeului; porunce=te, rogu-te, argintarului s[aduc[pe me=terul care le-a f[cut.

Primind porunca asta argintarul, se]nf[\i=]mp[ratului, rug`ndu-se s[-l ierte =i zic`ndu-i:

— Cum o s[aduc]nainte m[riei tale pe me=ter, fiindc[este un om prost =i tren\eros =i nu este vrednic s[vaz[luminata fa\[a m[riei tale.

}mp[ratul porunci s[-l aduc[oricum ar fi.

Atunci argintarul, dup[ce puse de sp[l] pe Pr`slea =i-l cur[\i,

]]mbr[c[]n ni=te haine noi =i-l duse la]mp[ratul, iar[]mp[ratul]]nf[\i=[fetei.

Cum]]v[zu fata,]]=i cunoscu. Ea nu putu s[-=i \ie lacr[mile care o podidiser[, de bucurie mare ce avu, =i zise]mp[ratului:

— Tat[, acesta este viteazul care ne-a sc[pat din m`na zmeilor. +i, d`nd]n genuche,]i s[ruta m`inile =i pe fa\ =i pe dos.

Lu`ndu-i seama bine]mp[ratul]]cunoscu =i d`nsul, m[car c[foarte mult se schimbbase. }]]mbr[\i=[=i-l s[rut[de sute de ori. Dar el t[g[duia.

]n cele mai din urm[, inima lui]nduio=at[de rug[ciunile tat[]lui s[u, ale mamei sale =i ale fetei care r[m[sese]n genuche rug`ndu-l, m[rturisi c[]n adev[r el este fiul lor cel mai mic.

Pr`slea le povesti apoi toat[istoria sa, le spuse =i cum a ie=it dasupra p[m`ntului =i le ar[t[=i m[rul de aur al zmeului.

Atunci]mp[ratul, sup[rat, chem[pe feciorii lui cei mai mari; dar ei, cum v[zur[pe Pr`slea, o sfeclir[. Iar[]mp[ratul]ntreb[pe Pr`slea cum s[-i pedepseasc[. Viteazul nostru zise:

— Tat[, eu]i iert =i pedeapsa s[o ia de la Dumnezeu. Noi vom ie=i la scara palatului =i vom arunca fiecare c`te o s[geat[]n sus =i Dumnezeu, dac[vom fi cineva gre=i\i, ne va pedepsi.

A=a f[cur[. Ie=ir[c`te trei fra\ii]n curte, dinaintea palatului, aruncar[s[ge\ile]n sus =i, c`nd c[zur[, ale fra\ilor celor mai mari le c[zur[drept]n cre=tetul capului =i-i omor`r[, dar a celui mai mic]i c[zu dinainte.

Iar[dac[]ngropar[pe fra\ii cei mai mari, f[cur[nunt[mare =i Pr`slea lu[pe fata cea mic[. Toat[]mp[r\ia s-a bucurat c[le-a adus Dumnezeu s[n[tos pe fiul cel mai mic al]mp[ratului =i se m`ndrea, f[lindu-se, de vitejiile ce f[cuse el; iar[dup[moartea t[t`ne-s[u se sui el]n scaunul]mp[r\iei, =i]mp[r\i]n pace de atunci =i p`n[]n ziua de ast[zi, de or fi tr[ind.

Trecui =i eu pe acolo =i st[tui de m[veselii la nunt[, de unde luai

O bucat[de batoc.

+un picior de iepure schiop,

=i]nc[lecai p-o =ea, =i v-o spusei dumneavoastr[a=a.

VOINICUL CEL CU CARTEA

}N M~N{ N{ SCUT

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[o bab[=i un unchia=. Ei p`n[la vreme de b[tr`ne\`e nu avur[nici un copil. Ce nu f[ur[? Ce nu dreser[? +i ca s[aib[=i ei m[car o miar`\[de copil, nicic`t. Ba merser[pe la desc`nt[t] torese, ba pe la me=teri vr[jitori, ba pe la cititori de stele =i ca s[r[m`ie baba grea, nici g`nd n-avea.

Ajun=i la vreme de b[tr`ne\`e,]ncepur[a se]ngrijora.

— Ce ne facem noi, babo, zise]ntr-o zi unchia=ul, de vom ajunge niscaiva zile de neputin`\[ori de nevoie? Tu =tii c[am f[cut tot ce mi-a stat prin putin`\[, =i ca s[ne dea Dumnezeu =i nou[un copila=, care s[fie toiagul b[tr`ne\`elor noastre, nu s-a]ndurat.

— De! unchia=, cine e de vin[? Tu =tii c[am umblat =i cruci= =i curmezi= pe la me=terese, pe la vraci, am f[cut tot ce m-au]nv[\at unii =i al\ii, =i ca s[avem =i noi o m`ng`iere pentru p`rdalnicele de b[tr`ne\`e, c[grele mai sunt! a fost peste poate.

— Ia, s[apuc[m noi doi]n dou[p[r`\i, s[ne ducem unde ne-o lumina Dumnezeu, c[ci tot degeaba st[m noi la un loc, am`ndoi, dou[nevoi.

— S[ne desp[r`\im, unchia=, dac[tu a=a g[se=ti de cuviin`\[. Dar[bine, cine s[ne]nchiz[ochii]n ceasul cel de pe urm[?

— C[bine zici tu, babo; st[i dar[; ia s[iei tu basmaua mea care am avut-o]n ziua de cununie =i eu =tergarul cel v[rg[\el ce mi-ai adus de zestre.]n toate zilele s[ne uit[m la d`nsele; =i c`nd vom vedea pe ele c`te trei pic[turi de s`nge, s[ne]ntoarcem acas[. Acesta s[fie semnul c[moartea s-a apropiat de unul din noi.

— A=a s[facem, unchia=.

Cum ziser[=i f[ur[. Se g[tir[de drum,]=i luar[fiecare des[gu`a d-a umeri,]n care baba puse pe fund basmaua b[rbatului ei, iar[unchia=ul =tergarul cel v[rg[\el al neveste-sei, =i apucar[unul spre r[s[rit, iar[altul spre apus.

Nou[zile =i nou[nop\i se duser[, se duser[, =i iar[se duser[.]ntrebar[=i pe bun =i pe r[u, pe mare =i pe mic, ce ar face ei ca s[poat[avea un copil. Ceea ce le spuser[s[fac[ei r[spunser[c[au tot f[cut, dar[]n de=ert. Ei c[utau s[le spuie cineva altceva, ce nu =tiau ei, dar[nu=i g[siser[omul.

A zecea zi scul`ndu-se unchia=ul, ie=i afar[s[se spele, ca s[porneas[la drum mai departe. C`nd lu[=tergarul s[se =tearg[pe ochi, ce s[vaz[? Trei pic[turi de s`nge pe d`nsul.

El]=i zise: „Trebuie s[m[]ntorc acas[, c[ci Dumnezeu =tie ce va fi p[\it baba mea”.

]ntinse unchia=ul la drum. Nu mai c[uta nici de m`ncare, nici de odihn[, =i se]ntoarse acas[cum plecase.

— Ce \i s-a]nt`mplat, babo? zise el, cum]=i v[zu jum[tatea.

— Ce s[mi se]nt`mple, unchia=? Iac[eu]mi c[utam de cale =i]ntrebam]n dreapta =i]n st`nga, rug`ndu-m[de to\i s[m[]nve\ceva ca s[putem avea un copil. Dar[]ntreb[rile =i rug[ciunile mele le f[ceam]n sec, c[ci]mi r[ceam gura de surda.

+i tot merg`nd]nainte, am ajuns]ntr-o p[dure mare, mare, f[r[seam[n, =i m-am r[t[rit prin bungetul acelei p[duri, de nu mai =tiam pe unde s[ies la oameni.

C`nd, odat[v[z]nainte mea un mo=, fleo= de b[tr`n, uitat de moarte =i de Dumnezeu. Eu]i spui dup[ce umblu =i cum m-am r[t[rit. Mo=ul,]nc[rcat de zile cum era, se puse jos, st[de vorb[cu mine =i, cu un grai blajin,]mi arat[drumul pe unde s[ies acas[, =i]mi zice s[m[]ntorc, c[ci r`vna noastr[a ascultat-o Dumnezeu.

— +i]sta a fost semnul de pe =tergarul meu?

— Se vede c[]sta.

Atunci =i ei se hot[r`r[ca s[nu se mai despar\[=i s[r[m`ie s[-i m[n`nce amarul]mpreun[.

Nu trecu mult dup[asta, =i baba spuse unchia=ului c[se simte]ngrelat[.

Aoleo! Unde era Dumnezeu s[vaz[bucuria unchia=ului c`nd auzi d-o asemenea veste bun[! Umbla de colo p`n[colo de bucurie =i nu mai =tia pe ce s[puie m`na =i ce s[fac[.

+i a=a trecur[zilele una dup[alta =i p`n[la nou[luni, c`nd baba, cu ajutorul Maicii Domnului, n[scu un dolofan de copil, de dr[gule\, =i cu o carte]n m`n[.

A treia sear[c`nd venir[ursitoarele, se]nt`mpl[ca unchia=ul s[fie de=tept. Pe d`nsul, vezi, nu-l mai prindea somnul de bucurie, =i de trei zile nu-i mai dase ochii]n gene, tot umbl`nd pe l`ng[bab[ca s-o]ngrijeasc[=i s-o caute la boal[. D-aia =i c`nd venir[ursitoarele, el nu dormea, ci sta st`rcit]ntr-un col\, ca =i c`nd ar fi fost Matraca, sora doamnei.

C`nd]ncepur[ursitoarele s[urseasc[, el se f[cu numai urechi =i auzi tot.

Cea mai mare din ursitoare zise:

— Acest copil are s[fie un F[t-Frumos, =i are s[ajung[bogat.

Cea mijlocie zise:

— Pe acest copil, c`nd va fi el de doisprezece ani, are s[-l r[peasc[duhurile rele.

Cea mic[zise:

— Dac[va sc[pa de duhurile rele, acest copil are s[ajung[]mp[rat.

At`ta]i trebui unchia=ului s[auz[, ca s[-i dea un cu\it ascu\it prin inim[. El, vezi, nu se]mp[ca cu ceea ce zisese ursitoarea d-a doua. O grij[mare]l cuprinse, =i de pe acum chiar,]ncepu a pl[nui cum s[fac[s[-i scape copila=ul de un asemenea r[u.

P`n[una, alta, copilul cre=tea, asculta pe p[rin\i =i cartea cu care se n[scuse din m`ini n-o l[sa. Citea, citea mereu pe d`nsa =i]nv[\a, de se mira toat[lumea de silin\ a =i]nv[\tura d`nsului.

C`nd se f[cu ca de nou[ani, =tia c`te]n lun[=i]n soare. El]nsu=i ajunsesse s[fie o carte, =i to\i megia=ii veneau la d`nsul =i-l]ntrebau despre p[surile lor.

Unchia=ul se bucura, nu se bucura de fiul s[u, dar[baba =tiu c[nu mai putea de bucurie, v[z`ndu-l =i frumos, =i cu at`ta procopseal[]ntr-]nsul. Unchia=ul, vezi, era cu cuiul la inim[; =tia el ce =tia, dar[la nimeni nu spunea.

B[iatul de ce cre=tea, d-aia se f[cea mai frumos =i mai]nv[\at. Tot satul]l cinstea =i]l asculta ca pe cine =tie cine; iar[unchia=ul, de ce trecea timpul, d-aia se]ntrista.

C`nd era aproape de a]mplini b[iatul doisprezece ani, nu mai putu unchia=ul s[\ie, trebui s[r[sufle. El g[si de cuviin\ s[spuie =i alor s[i ceea ce era s[se]nt`mple fiului lor. +i astfel,]ntr-o sear[, c`nd stau cu to\ii la foc =i povesteau =i verzi =i uscate, ca s[le treac[timpul, unchia=ul se apuc[de spuse tot ce auzise de la ursitoare.

P-aci, p-aci era s[moar[baba, muma b[iatului, de]ntristare, c`nd auzi unele ca acele; s[rir[]ns[unchia=ul =i fiul s[u, o stropir[cu ap[, =i d-abia, d-abia o mai]nviorar[. Iar[b[iatul se puse pe g`nduri.

+i mai pl[nui el ce mai pl[nui, p`n[ce, dup[c`teva zile, spuse tat[lui s[u ceea ce izvodise el s[fac[. Tat[-s[u, carele asculta la gura lui ca la o carte, se duse numaidec`t prin sat =i dete gur[la to\i megia=ii c[]n seara cutare =i cutare, adec[c`nd era s[]mplineasc[fiu-s[u doisprezece ani, ei s[se adune to\i cu totul la biseric[, ca s[fac[rug[ciune pentru fiul s[u, spre a-l sc[pa de duhurile cele rele. Vorbi =i cu mo= popa =i to\i cu totul se f[g[duir[c[va]mplini cererea unchia=ului. +i a=a =i f[ur[.

]n seara aceea, c`nd era b[iatul unchia=ului s[]mplineasc[doisprezece ani, to\i oamenii din sat, b[rb\i, femeii =i copii,]mpreun[cu mo= popa, se adunar[la biseric[pentru rug[ciune. +i viind mo=ul cu baba =i cu fiul lor, tot cu cartea]n m`n[, megia=ii]i b[gar[la mijloc, =i rug[ciunile]ncepur[. Se rugar[ce se rugar[,

c`nd deodat[se pomenir[c[se umple biserică de o cea\l[groas[. Atunci c[zur[cu to\ii]n genuche =i scoaser[ni=te rug[ciuni fierbin\i, de ar fi muiat inima nu =tiu c[rui duh r[u. Cea\ă se risipi =i ei r[maser[teferi.

A doua sear[, c`nd erau la rug[ciune, tot pe acea vreme, unde se pomenir[c[se umple biserică de =oareci, de lilieci =i de bufni\e, =i]ncepur[a chi\i, de colo p`n[colo prin biseric[, a se sui pe oamenii =i a-i ciupi de pe unde apuca.

To\i se speriar[, p`n[=i chiar mo= popa. Atunci b[iatul unchia=ului, cu cartea]n m`n[, c[zu]n genunchi =i]ncepu a se ruga cu foc. A=a f[ur[=i unchia=ul =i mo= popa, =i to\i megia=ii care se aflau]n biseric[. +oarecii =i toate lighioanele acelea pierir[.

A treia sear[dac[se adunar[=i se puser[la rug[, se rugar[, p`n[ce c[tre miezul nop\ii odat[]ncepu a se cutremura biserică =i se auzir[ni=te pocnete =i tunete, bubuituri =i dudituri]ngrozitoare, ca de tunet. C[zur[=i de ast[dat[]n genunchi, se rugar[=i de ast[dat[cu toat[credin\ă]n Dumnezeu. }ns[, ce s[vede\i d=voastr[? tocmai]n toiul rug[ciunei, unde se cobor] un c[lug[r din turnul bisericii, apuc[pe b[iatul unchia=ului de sub\iori,]l r[pe=te din mijlocul lor =i se]nal\ cu d`nsul]n sus. N=apucar[oamenii s[bage bine de seam[, =i pierir[din ochii lor ca o n[luc[. Ba c[o fi r[mas prin turn, ba c[o fi pe dup[biseric[, ba c[o fi pe colo, ba pe dincolo. A=i! El s= a dus cu c[lug[rul ce= r[pise, =i dus a fost.

To\i r[maser[ca c[zu\i din cer de spaim[, dar unchia=ul =i baba, mai cu asupra. Dup[ce se mai ast`mp[rar[din spaim[, =i dup[ce biserică se lini=ti, oamenii ie=ir[=i se duse fiecare]ntr=ale sale.

Fiul unchia=ului, de=i r[pit de c[lug[r, dar[cartea din m`n[n= o l[sa. Citea mereu =i]n gura mare; iar[c`nd fu de ajunse pe la mijlocul c[r\ii, c[lug[rul nu= l mai putea \ine. Vru s[-i smuceasc[cartea din m`n[; dar[b[iatul o\inea v`rtos. Lupt`ndu=se cu b[iatul

prin v[zduh ca s[-i ia cartea, c[lug[rul]l sc[p[, =i fiul unchia=ului c[zu]ntr-o pr[pastie ad`nc[.

Dumnezeu =tie c`t a r[mas el acolo, p`n[s-a dezmeticit din ame\eala ce-i veni c[z`nd. C`nd se pomeni, el era tot cu cartea]n m`n[. Mul\umi Domnului c[l-a scos din m`na duhurilor rele =i c[este viu; dar[alt necaz acum! nu =tia unde se afl[. Se scoal[el d-acolo, =i o porne=te la drum. +i aide, =i aide p`n[ce d-abia ie=i din pr[pastie. Apoi o lu[]ntr-acolo unde mila Domnului l-o duce. +i apuc`nd spre soare-scap[t], se duse, se duse, zi de var[p`n[-n sear[, f[r[s[dea de vrun sat =i f[r[s[vaz[pui de om; =i mai merg`nd ce mai merse, dete de un copaci =i mase acolo. Nem`ncat =i neb[ut nu putea s[doarm[. +i lupt`ndu-se cu foamea, cu setea =i cu nesomnul, se socotea unde s-ar duce, ca s[ias[la lume. A doua zi o apuc[iar[=i spre soare-scap[t], dup[cum pl[nuia el, p`n[ce dete peste ni=te gr[mezi de c[p[\`ni =i oase de oameni.

+i apuc`ndu-l ni=te r[cori reci de fric[,]ncepu a citi pe c[rticica lui, =i]nl[tur[oarecum groaza ce sta gata s[-l cuprinz[.]=i lu[deci inima]n din\i =i porni]nainte; de ce mergea mai nainte, d-aceea gr[mezile de oase de om se]nmul\eau. El se f[cu c[nu le bag[de seam[, =i tot]nainte mergea, p`n[ce ajunsese la un ora=mare, din care numai d[r`m[turi r[m[sese. Prea pu\ine ziduri mai erau]n picioare. +i mai merse ce mai merse, =i dete de ni=te palaturi foarte frumoase.

Acolo dac[ajunsese, b[itu]n poart[. El cuget[s[cear[ceva dem`ncare, c[nu m`ncase nu =tiu de c`te zile, =i s[-l lase s[m`ie acolo, c[era vreme de c`nd nu se odihnise ca lumea. Dar[nu-i r[spunse nimeni.

Mai b[itu o dat[. Dar ca s[r[spunz[cineva, ba.

]n sf`r=it, b[itu =i a treia oar[; dar[ni\el mai t[ricel. De ast[dat[se auzi un glas pi\ig[iat dinl[untru c[-l]ntreab[:

— Cine este?

El r[spunse c[este om ca to\i oamenii, =i cere s[-l g[zduiasc[.

Dac[]i deschise porti\ea, ce crede\i c[mi-\i v[zu? O umbr[de

om, un b[tr`n cu barba p`n] la genunchi, slab =i pipirnicit =i coco=at, de parc[m`nca numai vinerea. El se cruci c`nd v[zu pe F[t-Frumos, =i-i spuse c[n-a v[zut om de c`nd era copilandru. Acest b[tr`n era portarul cur`ii, =i l[sat acolo s[p[zeasc[palatul p`n[s-o g[si cineva care s[desfac[f[cutul locului aceluia.

Dac[intr[F[t-Frumos]n[untru, b[tr`nul]i puse o mas[curat[, =i pe mas[ni=te p`ine alb[ca z[pada =i ni=te legum[bun[de m`ncare,]ns[g[tit[f[r[multe me=te=uguri.

B[iatul]mbuca lupe=te, c[ci nici el nu mai =tia de c`nd nu m`ncase. Dup[ce m`nc[=i se s[tur[, se puse la vorb[cu unchia=ul.

— Bine, t[tu\ule, ca ce s[fie asta, de n-am]nt`lnit eu, cale de at`tea zile de c`nd viu, nici un sufle\el de om p-aici pe la voi, f[r[numai gr[mezi, gr[mezi de oase de oameni, risipite colea =i colea? +-apoi =i aici la palaturile acestea, numai pe tine te g[sesc cu sufletul]n oase,]ncolo parc[ar fi]n]mp[r\ia mor\ii?

— Ei, t[ti=orule, povestea]mp[r\iei acesteia este mare. Eu \i=oi spune o c`tinic[din ea. S[vezi dumneata, nepo\elu mo=ului, aceast[]mp[r\ie a fost =i ea odat[mare =i puternic[.]mp[ratul =i]mp[r[teasa locului n-aveau copii. Ei,]n loc s[se roage lui Dumnezeu ca s[le dea un mo=tenitor, se apucar[s[umble cu farmece. Umblar[ei ce umblar[, =i dete peste un fermec[tor me=ter.

Acesta nu =tiu ce f[cu, nu =tiu ce drese, c[numai iat[c[]mp[r[teasa r[m`ne grea, =i dup[nou[luni n[scu o fat[mai frumoas[dec`t nu =tiu care z`n[din cer. Ea tr[ie=te =i acum. Este at`t de frumoas[,]nc`t s-o vezi =i s[n-o ui\i]n toat[via\ta.

La trei zile c`nd venir[ursitoarele, o ursir[ca ea s[nu se poat[m[rita p`n[ce nu se va g[si cineva care s[petreac[o noapte]n c[mara ei =i s[scape teaf[r. Pas[mite Dumnezeu pedepsea pe copil pentru p[catul p[rin\ilor. Nu numai at`t, dar[ursitoarele]ntinse pedeapsa aceasta =i asupra]mp[r\iei. Ele zise c[din ziua c`nd va veni cel dint`i pe\itor =i nu va izbuti s[scape, toate ora=ele =i toate satele s[se d[r`me precum le-ai v[zut =i tu, =i to\i oamenii s[putrezeasc[, s[le r[m`ie numai oasele. Aceasta ca s[]ngrozeasc[

pe juni, ca s[nu vie]n pe\it. Vezi d-ta, =i fermec[torul acela care a f[cut pe]mp[r[teas[s[nasc[, fu pedepsit, c[ci umbra lui este care vine noaptea de munce=te =i chinuie=te pe bie\ii tineri care se]ncumet a r[m`nea]n c[mara domni\ei.

Mul\i tineri s-au]ncumes p`n[acum a face cercare =i to\i au pierit.

Auzind unele ca acestea F[t-Frumos, zise portarului c[ar dori s[vaz[=i el pe fata de]mp[rat.

— Fugi d-acolo, t[ti=orule, nu-\i mai b[ga sufletul]n p[cat. F[\i cruce =i te dep[rteaz[de locurile acestea, ca s[nu-\i pierzi via\a. P[cat de tinere\ile tale.

“Fie!]=i zise b[iatul, g`ndindu-se la cele ce p[\ise p`n[acum, tot n-am eu la ce mai tr[i singur prin pustiet[\ile acestea”, =i st[rui ca s[-l duc[]n c[mara domni\ei.

Portarul, dac[v[zu c[nu este chip s[-l opreasc[de a merge,]l duse la fata]mp[ratului. Ei, cum se v[zur[, se =i pl[cur[. Se vede c[ei erau f[cu\i unul pentru altul. +i de unde s[nu fie a=a!

Biat[fata]mp[ratului ar fi dorit s[r[m`ie]n noaptea aceea b[iatul]n c[mara ei; dar[]i era mil[de tinere\ile lui, cum de s[se pr[p[deasc[o a=a bun[tate de june.

+i]mpreun[cu portarul mai cerc[]nc[o dat[s[-l fac[a nu r[m`nea. Dar[fu peste poate; c[ci F[t-Frumos era de aceia care, c`nd]=i pune]n g`nd s[fac[ceva, nici dracul nu i-o scoate din cap.

+i a=a, cum veni seara, el se duse cu c[rtica lui]n m`n[=i st[tu]n priveghere. Ce f[cu el ce nu f[cu, c[v[zu albul zilei. A doua zi]l g[sir[tot cu cartea]n m`n[, =i searb[d, =i galben ca turta de cear[, de pare c[muncise cine =tie la ce lucruri grele, =i cine =tie c`te nop\i nem`ncat =i neb[ut.

Se de=tept[=i fata de unde dormea ea, =i cum]l v[zu]n carne =i]n oase,]i zise:

— Tu s[fii so\ul meu.

Atunci o dat[, ca din senin,]ncepur[a]nvia oamenii de prin ora=e =i de prin sate, slugile de prin curte, =i toate c`te erau cu

suflet,]n ziua c`nd veni cel dint`i pe\itor,]ncepu s[mi=te =i s[se scoale ca dintr-un somn ad`nc. Oamenii]ncepur[la lucrul lor, o=tirea a da]n t`mpine =i]n surle, =i a veni la curtea]mp[r[teasc[s[se]nchine cu slujba. De unde p`n[aci era t[cere, moarte, acum te asurzeau strig[tele =i zgomotul ce f[cea mul\imea de oameni =i de arga\i, merg`nd fiecare la lucrul s[u.

Portarul se buim[cise la cele ce vedea. Nu =tia]ncotro s[=i]ntoarc[privirea =i la ce s[se uite mai]nt`i.

F[t-Frumos =i cu domni\ia ie=ir[=i se ar[tar[la lume. Mul\imea striga de bucurie de se auzea]n cer strig[tul lor, =i din fiecare gur[ie=ea vorbele: "S[ne tr[iasc[]mp[ratul =i]mp[r[teasa noastr[!"

F[t-Frumos, dac[se cunun[cu fata, se a=ez[]n scaunul]mp[r[\iei =i=i tocmi o=tile, boierimea =i prostimea cum =tia el]n legea lui. To\i r[maser[mul\umi\i de tocmelele lui.

+i petrecur[ce petrecur[cu fericire]n c[s[toria lor; c`nd,]ntr-una din zile,]=i aduse aminte de tat[]s[u =i de mum[-sa =i se]ntrist[c[nu =tia nimic de c[p[t`iul lor.

]mp[r[teasa b[g[de seam[]ntristarea lui =i, ca unul ce-i era drag foarte, nu voia, vezi, s[-l vad[nici o clip[de ochi m[car f[r[chef. Prinse a-l]ntreba. Iar[dac[]i spuse, ea]l]ndemn[s[se duc[s[=i aduc[p[rin\ii, =i s[tr[iasc[cu to\ii launloc ca]n s`nul m[-sii.

F[t-Frumos asta =i voia. +i totu=i nu se]ndura s[=i lase so\ia singur[. +tia el, biet, ce va s[zic[singur[tatea. Dar[]nte\indu-l =i]ncing`ndu-l dorul de p[rin\i, hot[r] s[se duc[.

]nainte]ns[de a pleca,]mp[r[teasa, so\ia lui,]i dete un inel, ce zicea c[]l are de la mo=i, de la str[mo=i, =i]i spuse c[are puterea, c`nd]l scoate din deget, se uit[la d`nsul =i dore=te, s[se fac[un palat cum seam[]n pe lume s[nu aib[.]i dete =i pe vizitiul cur\ii, om vechi, credincios =i iute la slujb[, care s[nu se dezlipeasc[de st[p`nul s[u, nici c`t ai da]n amnar.

A=a c[puit =i preg[tit de drum, plec[c[tre satul unde tr[iau p[rin\ii lui, dup[ce=i lu[ziua bun[de la]mp[r[teasa, de la boieri

=i de la osta=i. Drumul]i era s[treac[pe la]mp[r\`ia lui Sefer]mp[rat, pe la \ara z`nelor =i Dumnezeu mai =tie pe unde.

Trei ani =i trei luni =i trei zile \inu c[l[toria p`n[s[ajuns[la satul p[rin\ilor lui. +i trec`nd pe la]mp[r\`ia lui Sefer]mp[rat, l-au]nt`mpinat dreg[torii cur\ii =i l-au petrecut cu dragoste. +i trec`nd =i pe la \ara z`nelor, acestea se]ntreceau care de care s[-i arate mai mult[cinste =i s[-l petreac[.

Dac[ajunse la satul p[rin\ilor s[i, trase butca dinaintea bordeiului. Tat[-s[u =i m[-sa nu-l cunosc[ur]. El dac[v[zu a=a, ceru s[-l g[zduiasc[. B[tr`nii primir[, =i=i cerur[iert[ciune c[nu pot s[-i dea mai mult dec`t ceea ce au, adic[bordeiul lor. El se]nvoi =i mase acolo. Peste noapte se scoal[, iese afar[bini=or =i, uit`ndu-se la inel,]i ar[t[c[dore=te s[se fac[un palat]nfrico=at]n locul bordeiului aceuia.

N-apuc[s[ispr[veasc[bine de g`ndit, =i mi se ridic[, neiculi\[, ni=te palaturi m[re\e,]mpodobite cu de toate frumuse\ile, cu gr[dini falnice, cu izvoare limpezi, de s[te tot fi uitat la d`nsele =i s[nu te saturi. Dar[]nc[mite pe din[untru? Aci e aci. C[m[rile, lavi\ile, a=ternuturile, numai scumpeturi.

C`nd se de=teptar[a doua zi unchia=ul =i cu baba =i se v[zur[muia\i numai]n aur, se speriar[. Se frecau la ochi =i se uitau]n toate p[r\ile, =i nu le venea a crede ochilor lor. Li se p[rea c[viseaz[.

Atunci intr[F[t-Frumos la d`n=ii,]i scoase din uimirea]n care c[zuser[=i se descoperi, spuindu-le c[el este fiul lor cel r[pit, =i c[a ajuns]mp[rat.

C`nd auzir[de unele ca acestea, unchia=ul =i baba murir[=i]nviar[de bucurie. Apoi]l luar[=i]l pupar[=i pe o parte =i pe alta: iar[el le s[rut[m`inile.

]ndat[se f[cu zvon]n sat c[unchia=ul =i baba se procopsir[f[r] =tirea lui Dumnezeu, =i alerga lumea dup[lume ca s[vaz[cu ochii lor minunea.

Ajung`nd =i la urechile st[p`nului mo=iei acest zvon, se duse =i el de v[zu palaturile =i r[mase cu ochii zg`i\i. Acest om era pizm[tare\ =i z[ca= la inim[. Nu voia, vezi, nici]n ruptul capului, s[-l]ntreac[al\ii, nici]n bog[\ie, nici]n procopseal[.

Se duse, deci, acolo, s[se]ncredin\eze prin sine]nsu=i de aceast[minune, =i dac[v[zu pe F[t-Frumos, ar fi poftit dumnealui s[-l ginereasc[, fiindc[avea trei fete.

Pofti pe F[t-Frumos, ca s[vie =i el pe la d`nsul p-acas[, ca s[lege prietenie. F[t-Frumos, cu inima curat[=i f[r[nici o vinov[\ie]ntr-]nsul, se duse, de! de datorie. Acolo, dac[]l v[zur[, st[p`nul mo=iei aduse vorba de c[s]torie =i-i spuse c[ar fi bun bucuros s[-i dea pe oricine va voi el s[ia din fetele lui.

F[t-Frumos le spuse curat c[el este]nsurat, =i c[are de g`nd s[se]ntoarc[la nevast[peste pu\in. Ba]nc[le spuse =i cu ce putere f[cuse palaturile alea frumoase, dac[]l]ntrebar[.

Pizm[tare\ul de st[p`n al mo=iei pl[nu-i atunci cu fetele sale, cum s[fac[s[fure inelul din degetul lui F[t-Frumos. Pentru aceasta, nu trecu multe zile, =i poftir[pe F[t-Frumos la mas[la d`n=ii ca s[se chefuiasc[=i s[petreac[]mpreun[, c[ci, ziceau ei, mai avea-vor zile s[se mai vaz[au ba?

F[t-Frumos, f[r[s[-i plesneasc[prin cap ce pl[nuiser[ei, se duse. Dup[ce se chefuir[m`nc`nd =i b`nd c`te le cerur[inima, c`nd fur[s[se scoale de la mas[, z[ca=ul de proprietar ceru s[le mai dea c`te un pahar s[bea, la botu calului, cum se zice.]n paharul ce dete lui F[t-Frumos, amestec[, f[r[s[=tie el, ni=te buruieni adormitoare.

Cum b[u,]l =i fur[Aghiu\. C[zu]ntr-o amor\eal[sor[cu moartea. Capul]i b[n[n[ia]ntr-o parte =i]ntr-alta, de parc[]=i rupsese junghetura.]l luar[, deci, bini=or,]l puser[]ntr-un pat, =i acolo r[mase p`n[a doua zi. Pe c`nd dormea el dus,]i scoaser[inelul din deget =i]l ascuser[.

A doua zi dac[se de=tept[F[t-Frumos,]i fu ru=ine de ceea ce f[cuse. El se c[ia =i se c[ina cum de s[fac[el fapte de care nu mai

f[cuse]n via\a lui, s[-=i bea adec [=i sim\irile. El socotea, vezi, c[a b[ut ca un nemernic, =i d-aia se]mb[tase a=a.

Cum se de=tept[, se =i duse acas[, f[r[s[bage de seam[c[]i lipse=te inelul din deget. Acas[dac[ajunse, ia palatul de unde nu e. Pierise ca =i c`nd n-ar fi mai fost, iar]n locul lui g[si iar[=i bordeiul p[rin\ilor lui. Se mai c[i el o toan[de neghiobia ce f[cuse, dar acuma prinde orbul, scoate-i ochii, povestea [luia.

Se hot[r] dar[s[se]ntoarc[la]mp[r]\ia lui, s[nu se mai]nt`lneasc[cu ni=te asemenea oameni r[i la suflet. El zise =i p[rin\ilor lui s[mearg[cu d`nsul, s[tr[iasc[ca]n rai. Dar[ei se mul\umir[a le r[m`nea oasele]n s[туceanul]n care se n[scuser[, =i poftir[fiului lor o via\ lin[=i f[r[de sup[r]ri diavole=ti.

Bietul F[t-Frumos, trist c[-=i pierduse inelul, trist c[p[rin\ii s[i nu voiesc a merge s[tr[iasc[cu d`nsul, sta cu capul rezemat pe m`n[=i se g`ndea cum s[fac[ca toate s[-i ias[]nde bine. C`nd, deodat[, se]nf[\i=eaz[]nainte-i vizitiul ce-i dase]mp[-r[teasa.

— Ce ai, st[p`ne, de e=ti a=a trist, f[r[s[te m`ng`i? Au doar[primit-ai niscaiva =tiri rele de la]mp[r]\ie?

— Ba =tiri rele de la]mp[r]\ie n-am primit, dragul meu. Dar[iac[, iac[, iac[ce mi s-a]nt`mplat.

+i-i spuse tot, din fir p`n[-n a\].

— Ia las[, st[p`ne, nu te mai m`hni a=a pentru at`ta lucru de nimic.

— Ce stai tu de vorbe=ti, omule? Apoi de nimic lucru iei tu c[am pierdut inelul, a=a scul[rar[? =i de pu\in lucru socote=ti tu c[este a m[desp[r]i de p[rin\i f[r[s[mai n[d]jduiesc a-i vedea?

— Ba nu, st[p`ne; dar[ia s[ne]n\elegem la cuvinte. P[rin\ii]mp[r]\iei tale, dac[nu vor s[vie s[tr[iasc[pe l`ng[d-ta, po\i s[-i faci s[tr[iasc[bine =i aci, l[s`ndu-le o sumuli\ bunicic[de bani, de care ai, mul\umit[Domnului, destui. C`t pentru inel, apoi]mp[r]\teasa, doamna noastr[, a avut de grije =i pentru aceasta. La plecare, ea mi-a dat acest inel, cu porunc[stra=nic[

ca s[\i-l dau numai atunci c`nd voi vedea c[m`hnirea umbl[s[te biruie. +i tocmai acum mi se pare c[e timpul. Poftim!

+i]ndat[sco`nd din s`n un inel, ca =i cel[lalt de frumos, i-l dete, mai ad[og`nd a zice c[inelul acesta are darul, ca, uit`ndu-te la el =i dorind,]ndat[se va]nf[\i=a]naintea dumatiale doi arapi, care vor face orice le vei porunci.

Tocmai atunci trecea p-acolo =i st[p`nul mo=iei, cel cu pricina,]ntr-o c[ru\ cu patru telegari, merg`nd]n treaba lui.

F[t-Frumos, cum lu[inelul]n m`n[, se uit[la el, =i pofti s[ias[cei doi arapi. }ndat[se pomeni cu doi arapi negri ca fundul ceaunului, c[stau dinaintea lui, ageri =i sprinteni ca ni=te pardo=i.

— Ce porunce=ti, st[p`ne? ziser[ei.

— S[-mi lua\i pe chir [la care trece]n c[ru\ =i s[nu-l sl[bi\i p`n[nu va scoate inelul ce mi-a tras din deget mi=ele=te.

Vezi c[el pricepuse c[be\ia aia d-atuncea nu fusese lucru curat; dar n-avusese ce= i face capului, d-aia =i t[cuse din gur[.

Unde mi se repezir[, neiculene, [i arapi, ca ni=te zmei =i ca ni=te lei paralei, de nu-i puteai ajunge cu pra=tia!]ntr-o clip[fur[acolo, =i unul apuc[caii de d`rlogi =i mi \i-i opri ca pe ei, =i altul apuc[pe pizm[tare\ul de st[p`n al mo=iei de piept, =i c`t te-ai =terge la ochi, fu =i dat jos; =i unde mi \i-l]ncepur[a-l r[suci =i a-l buchisi]nfundat, de-\i era mai mare mila de d`nsul.

Dac[]i cerur[arapii inelul, el t[g]duia ca un nemernic. Se pusese diavolul c[lare pe inima lui =i nu-l l[sa nicidecum s[scoa\ inelul la iveal[. Dar[ce crede\i c[arapii mi-l l[sar[numai a=a, cu una, dou[? Nici s[v[g`ndi\i.

]l luar[din nou la t[rb[ceal[. Umbla prin m`inile lor, de la unul la altul, ca o minge.]l mai f[\uir[,]l mai trudir[,]l luar[din nou la rapanghele, =i-l mai dar[c[\eaua, de credeai c[se pierde prin m`inile lor, =i, ca s[spuie, nicic`t.

Dac[v[zur[arapii a=a, c[se]nc`inase =i nu vrea s[dea inelul,]l puser[jos, unul]l \inea =i altul scoase un cu\it de la br`u,]l dete pe masat =i se f[cea c[vrea s[-l jupoaie de viu.

V[z u [la c[nu e glum[, c[-i sta via\la numai]ntr-un fir de a\[, =i ca s[scape de moarte, spuse c[la el este inelul, =i-l scoase de-l dete arapilor. Ar fi voit oamenii lui, vizitiul =i argatul, s[sar[s[-i scape st[p`nul din m`na arapilor. Dar cine se putea apropia de d`n=ii? Numai c`te un br`nci le da ace=tia, =i se duceau peste cap, de se sculau schilozi.

F[t-Frumos privea =i cre=tea carnea pe el de mul\umire, c`nd vedea c[freac[ridichea becnicului de z[ca=, dup[cum i se cuvenea.

Primindu= i inelul F[t-Frumos,]l b[g[]n deget l`ng[cellalt, =i se hot[r] a se]ntoarce]napoi la]mp[r\ia sa. Dete p[rin\ilor lui vro trei pungi de galbeni, fiindc[nu voir[a merge cu d`nsul, se g[ti de drum, se urc[]n butc[=i porni.

Dar[c`nd se desp[r]ir[? Pl`ngeau =i lemnele =i pietrele de jalea unchia=ului =i a babei. Vezi c[pricepuser[ei c[n-are s[se mai vaz[. Poate c[]n cer, dar aci pe p[m`nt, de leac!

+i se duse, =i se duse F[t-Frumos cale lung[dep[rtat[, care de aci]nainte se g[te=te, basmu mai frumos gr[ie=te, se duse p`n[ajunse la o poian[frumoas[, de marginea c[reia curgea un r`ule\. Aci]=i c[ut[el loc de popas. Fie, c[-l =i g[sise, c[ci era o frumuse\ e de nu te]ndurai s[te dep[rtezi de d`nsa.

Licheaua de st[p`n al mo=iei, nici una nici alta, voia cu dinadinsul s[aib[pentru d`nsul inelul lui F[t-Frumos =i mai multe nu. Se lu[dup[d`nsul, =i cugeta c[, mai cu marghiolii, mai cu =oalda, mai cu pref[c]torii, s[]n=ele pe F[t-Frumos =i s[-i dea pui de giol la inel.

Dac[v[z u pe F[t-Frumos c[vrea s[poposeasc[, se opri =l el mai c`t colea, dup[un m[r]cini=, =i a=tept[p`n[s[adoarm[.

F[t-Frumos nici c[se g`ndea la ni=te astfel de mi=elii, el]ntinse pe paji=te ni=te scoar\ e scumpe ce le avea, se a=e z[pe d`nsele, m`nc[=i se culc[. Vizitiul lui cel credincios st[itu de paz[o bun[bucat[de timp, =i dac[v[z u c[nici apele nu se mai mi=c[, =i fiind =i ajuns de osteneala drumului, puse =i el capul jos =i-l fur[somnul.

C`nd v[zu c[am`ndoi dorm du=i, [la ie=i din cr`ng bini=or =i p`=, p`=, ca o m`\[c`nd p`nde=te la =oareci, se apropie]nceti=or de F[t-Frumos,]i trage inelele din deget =i p-aci \i-e drumul.

Iar[dac[se scul[F[t-Frumos =i v[zu c[-i lipsesc inelele, crezu c[vizitiul i le-o fi luat, ca s[le puie bine, de team[ca s[nu le piarz[dormind =i-l]ntreb[. Vizitiul r[spunse c[Doamne fere=te! nu i le-a luat el. Acum]n\elese c[vreun fur i le-a =ters =i se]ntrist[, nevoie mare.

A=a sup[rat, porunci de]nh[m[caii la butc[=i porni. El nu =tia ca cine s[i le fi luat, =i n-avea pe cine apuca de ele. +i merg`nd el a=a =i ciud`ndu-se =i fr[m`nt`ndu-se de m`hnire, se g`ndea ca ce s[r[spunz[el]mp[r[tesei, c`nd l-o]ntreba de inele. Nu-i venea lui, vezi, odat[cu capul, s[-l creaz[ne=tine c[este neharnic, mototol =i adormit.

Tocmai pe c`nd p[rerea de r[u]l ajunsese =i mai =i dec`t p`n[aci, erau trec`nd printr-o p[dure mare =i deas[. Dodat[auzi ni=te balauri de l[utari tr[g`nd din viori, de g`ndeai c[m[n`nc[foc, =i din ce]n ce se apropiau. Nu trecu mult =i iat[c[l[utarii trecur[pe l`ng[butca lui F[t-Frumos, tot c`nt`nd, =i-i deter[bun[-ziua.

F[t-Frumos le mul\umi =i prinse a-i]ntreba:

— Dar[de unde veni\i, bre, oameni buni, =i unde v[duce\i?

L[utarii r[spunser[:

— Ne ducem s[c`nt[m la nunta]mp[r[tesei tale.

— Cum s[c`nta\i la nunta]mp[r[tesei mele?]ntreb[F[t-Frumos, c[ruia]i s[ri inima de fric[.

— Apoi, s[vezi dumneata. Un]mp[rat din vecin[tate v[z`nd c[este at`ta diastim[de vreme de c`nd ai plecat =i nu te-ai mai]ntors, s-a sculat, cu oaste asupra]mp[r[\iei tale, ca s[sileasc[pe]mp[r[teasa a lua de so\ pe fiul s[u.]mp[r[teasa s-a]mpotrivit foarte, =i de dou[ori s-au lovit ostile =i de dou[ori acel]mp[rat a fost biruitor. }n cele din urm[, nici]mp[r[teasa nu mai tr[gea n[dejde c-o s[te]ntorci. +i de mil[ca s[nu se mai pr[p[deasc[ora=ele =i satele, =i at`ta sumedenie de oaste, s-a]nduplecat a asculta cererea]mp[ratului, =i m`ine le este nunta.

— Cum se poate una ca asta?

— Iaca, se poate =i se prea poate. Dar[fiindc[te]ntorci, =i dac[voie=ti s[ajungi]naintea nun`ii, las[-\i butca s[vie pe urm[=i tu aide\i cu noi.

F[t-Frumos n-a=tept[s[-i mai zic[]nc[o dat[. Se dete bini=or jos din butc[, =i porni cu l[utarii la drum. Unul din l[utari]l lu[]n c`rc[, =i c`nd]=i f[cu v`nt, se arunc[drept]n slava cerului, =i mergea ca v`rtejul. Ar fi voit el s[mearg[ca g`ndul, dar[]i fu team[s[nu plesneasc[fierea]n F[t-Frumos.

O dat[]ncepu F[t-Frumos s[strige:

— St[i, m[, s[-mi iau c[ciula, c[mi-a c[zut din cap.

— Ce stai dumneata de vorbe=ti? Las-o]ncolo, la nevoile, c[ciula, c[ea acum o fi cale de =ase luni de departe, s[mergi cu piciorul p`n[acolo, unde a c[zut ea.

+i mai merse ce mai merse =i se cobor`r[la scara palatului]mp[r[\iei sale.

Aci dac[ajunse,]mp[r[teasa =i to\i boierii =i toat[oastea ie=ir[]ntru]nt`mpinarea lui. Dup[ce=] dar[bun-g[sit =i bun-venit,]i povestir[cum]mp[ratul vecin s-a sculat cu r[zboi asupra lor, cum oastea lui a spart oastea]mp[r[\iei lui de dou[ori, =i cum se g[tesc pentru a treia lovire.

Apoi]mp[r[teasa]i spuse c[ea a f[cut acele me=te=uguri cu l[utarii, ca s[-l aduc[mai cur`nd, c[=tie cum a pierdut inelele =i ce-a p[\it.

Pe c`nd vorbeau]nc[, iac[un curier c[se]nf[\i=eaz[]naintea lor =i d[]mp[r[tesei inelele cu pricina =i]mp[ratului c[ciula ce-i c[zuse din cap.

Ea]i spuse c[doi din acei l[utari ce a v[zut el]n p[dure a avut porunca: unul s[-l aduc[pe d`nsul, =i altul inelele.

]mp[ratul se veseli o toan[; dar[era sup[rat foarte cum de s[]ndr[zneasc[vecinul lor]mp[rat s[se scoale cu r[zboi asupra]mp[r[tesei sale.

+i auzind gloatele de venirea lui F[t-Frumos, veneau droaie s[

se scrie la oaste. Se scular[, deci, cu mic cu mare, =i f[cu oaste ca frunza =i ca iarba. F[t-Frumos le tocmi =i le]nv[\[cum s[mearg[la r[zboi. +i-l ascultau gloatele, c[-l iubeau nevoie mare. D-apoi boierii? Nu se l[sau nici ei mai prejosi. Vezi c[=i el era drept,]ndur[tor =i viteaz.

Pornind la r[zboi cu o sil[a=a de mare =i de grozav[sparse]mp[r[\ia vecinului lor cutez[tor. Prinse]n r[zboi =i pe acel]mp[rat vr[jma=,]mpreun[cu fiul s[u, =i]i aduse de-i t[iar[dinaintea]mp[r[tesei.

Apoi]ntinz`nd cuprinsul s[u =i asupra acelei]mp[r[\ii =i mai puind la cale toate cum s[ajung[supu=ii s[i s[fie feric[i, se puse pe trai, =i tr[ir[veac de om nesup[ra\i de nimeni. Iar[eu]nc[lecai p-o =ea etc.

VOINICUL CEL F{R{ DE TAT{

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost un]mp[rat =o]mp[r[teas[. Ei aveau numai o fat[=i o p[zea ca lumina ochilor lor. Ea n-avea voie s[ias[nici p`n[]n gr[din[f[r[d[dac[ei. Aceasta o \inea de aproape =i n-o sc[pa din vedere nici c`t ai da]n cremene. Fata, tot =ez`nd la fereastr[, vedea pe un june fluier[-v`nt umbl`nd de colo p`n[colo.]ntr-o zi uit`ndu-se la el, o v[zu =i el =i, \intind ochii]n ochii ei, ea sim\i un fior, apoi ca o sc`nteie de foc o arse ceva la inim[. Se trase fata de la fereastr[=i spuse d[dac[-sei ce i se]nt`mpl[. Atunci d[dac[ei]i zise:

— Ci ia fugi =i d-ta de la fereastr[! Ce tot te zg`ie=ti =i te ui\i la tot\i d-alde taie c`inilor frunz[.

Nu trecu mult =i fata]ncepu a nu se sim\i bine. Pas[mite luase]n p`ntece, f[r[=tirea lui Dumnezeu. Spuse d[dac[-sei. Aceasta se da de ceasul mor\ii de ciud[, cum de s[se]nt`mple una ca asta,

f[r] s[=tie fata de b[r]bat. Frica ce le cuprinsese pe am`ndou[era de nepovestit.

— Ca ce o s[zic[tat[-t[u acum c`nd va afla, se v[ieta d[dac[, ce o s[-i r[spunz eu, c`nd m[va]ntreba?

— Cum o s[m[]nf[iv=ez eu acum]naintea tat[-meu cu bor`ul la gur[, zise =i fata, c`nd numai unul Dumnezeu =tie c`t sunt de nevinovat[?

+i]n adev[r c[tat[-s[u era un om aspru. Nu le-ar fi iertat o dat[cu capul.

Se duser[, deci, =i povesti]mp[r[tesei toat[]nt`mplarea, =i se rugar[de d`nsa, ca s[intre ea la]mp[ratul cu mijlocire de iertare.

C`nd auzi]mp[r[teasa de cele ce se]nt`mplase, se lu[cu m`inile de p[r. Ea zicea c[este peste poate ca s[r[m`ie cineva]ns[rcinat[din vedere. Vezi c[ea =tia cum merg lucrurile]n lume. +i la o minune ca aceasta nici c[se a=tepta.

Lucrurile nu puteau r[m`ne mult timp acoperite. }mp[r[teasa, de sil[, de mil[, fu nevoit[a spune]mp[ratului toat[=iritenia.

C`nd auzi]mp[ratul de aste n[paste, se f[cu foc de m`nie. R[cnea ca un leu:

— Cine s[fie acel neomenit carele mi-a necinstit perii cei albi ai b[tr`ne\elor mele? Cu moarte s[se omoare. }n furci s[-l at`rne. Praf =i pulbere s[se aleag[de capul lui!

}mp[r[teasa]l lu[cu bini=orul =i-l mai domoli olecu\].

Vezi c[el nu punea crez[m`nt pe spusele fiicei sale =i ale d[dacei. El =tia c[astfel de]nt`mplare nu se mai auzise. Dup[ce dojeni cu dojan[]mp[r[teasc[pe d[dac[, oropsi pe fie-sa cu urgie. Porunci de f[cu o cor[bioar[, puse pe fat[]ntr-]nsa, =i l`ng[ea cinci p`ini =i un urciora= cu ap[, =i]i dete drumul pe g`rl[spre a se duce unde mila Domnului o va scoate.

Merg`nd cor[bioara pe ap[, ea se ruga lui Dumnezeu cu zdrobire de r[runchi ca s[o scoat[la liman bun, ca unul ce cunoa=te nevinov[ia ei, =i ca pe una ce nu se =tia la sufletul ei cu nici o prihan[.

C`teva zile se b[1][b[ni ea=a cu valurile apelor. }n ziua a treia }i veni ceasul na=terii, =i f[cu un dolofan de copil ca un }ngera=. Biata femeie! c[ci n-avu ei nici un ajutor omenesc }n ziua necazului, dec`t suferin`ele ei, =i alin[tor pe Dumnezeu! se m`ng`ia oarecum }n sufletul ei c[se =tia nep`ng[rit[.

+i vr`nd Dumnezeu cu d`nsa, cor[bioara, }ntr-una din nop`i, se opri. Ea sim`i c[corabia nu mai merge; sta pe loc. P`n[la ziu[, }i tic`i inima de fric[, ne=tiind pe ce }rmuri se va fi oprit. C`nd se lumin[, v[zu c[cor[bioara poposise de marginea unei p[duri. Ie=ind la uscat cu copila=ul }n bra`e, r[t[ci }ncoa =i-ncolo prin p[dure. Apoi se a=eze[}n scorbură unui copaci mare =i gros ca butia. Acolo stete ea mai mul`i ani, hr[nindu-se cu ierburi =i r[d[cini, ori cu roadele unor copaci. Ea }i cre=tea copila=ul cu drag.

Ea f[cu din ramurile unui copaci un leag[n }n care }i punea copilul ziua; iar[noaptea nu-l dep[rta de la s`nul ei, =i, pentru sc[ld[toare, se ducea la vadul de la albia unui p`r`ia= ce curgea p-aproape d-acolo. Acoper[m`nt le era cerul cu stelele; tovar[= de juc[rii copilului }i era florile c`mpului, paserile cerului, flutureii =i g`ng[niile.

Dup[ce se f[cu mai m[ricel, m[-sa]l }nv[\\[la v`nat =i-i spunea cu lacr[mile }n ochi cum a fost ea crescut[=i cum este nevoit[s[-l creasc[pe d`nsul. Iar[el asculta =i b[ga la cap toate cele ce }i spunea m[-sa.

Mai m[rindu-se el oleac[, }ncepu a c[ta v`nat mai pe departe de locuin`a lor. Iar[}ntr-una din zile z[ri un palat }n dep[rtare. El }i aduse aminte de cele ce }i spusese m[-sa despre palaturile tat[-s[u =i i se p[ru c[se cam aseam[n]. Dete fuga =i spune m[-sii ceea ce descoperise. A doua zi plec[cu m[-sa de m`n[=i, ajung`nd la aceste palaturi, mum[-sa }i spuse c[acelea nu sunt ale tat[lui ei; dar[c[tot cam a=a sunt =i ale }mp[ravilor din lume.

Mai trecu ce mai trecu =i mai m[rindu-se =i d`nsul, }ntr-una din zile, duc`ndu-se iar[=i la v`nat, cum, cum, el se pomeni iar[=i

dinaintea acelui palat; cu toroipanul la spinare, el]=i lu[inima]n din\i]=i intr[]n curte. Pas[mite palatul acela era al unor zmei. Fl[c iandrul nostru cel viteaz, carele nu =tia ce este frica, intr[]=i]n palat. P-aci, p-aci era s[-=i ias[din min\i de mirare]=i s[-=i piarz[cump[tul d`nd de at`tea lucruri, ce nu mai v[zuse el]n via\a lui. C`nd, ce s[vezi d-ta? odat[]i ie=i]nainte trei zmei. Ace=tia erau st[p`nii palatului. +i unde se repezir[la d`nsul de pare c[s[-l ia]n unghii,]=i cu grai r[stit, dojenindu-l,]i ziser[:

— Cum de ai cutezat spurcatule, s[ne calci casa?

Voinicul nu zise nici c`rc[ci, aduc`nd toroipanul, mai iute dec`t fulgerul p[li pe unul la dreapta, pe altul la st`nga, de nu =tiur[de unde le veni tr[snetul,]=i]i culc[la p[m`nt. +i nici c[se mai mi=car[din loc, fiindc[]i lovise cu n[dejde.

Al treilea zmeu, v[z`nd cum merge treaba, pieri dinaintea lui ca o n[luc[,]=i se duse de se ascunse]n pivni\[. V[zu el c[nu poate da piept cu un asemenea viteaz,]=i se hot[r] a-i purta s`mbetele.

Voinicul de rom`na=,]n d`rdora luptei nu b[g[de seam[ce se f[cu al treilea zmeu. A=tept[ce a=tept[]=i dac[v[zu c[nu mai vine nimeni, el se]ntoarse, lu[pe mum[-sa, o duse]n acele palaturi]=i se a=ez[acolo.

Umbl`nd din c[mar[]n c[mar[, dete peste armele zmeilor]=i se minun[. M[-sa]i spuse c[v[zuse]n casa tat[lui s[u asemenea arme,]=i]i ar[t[cum se]ntrebuin`eaz[. }i prinse bine, c[ci v[zu c[]i merge mai lesne la v`nat. Acum]ncepu a s[geta la c[prioare]=i la ciute, c[ci p`n[acum v`na numai p[s[rele cu la\ul,]=i]i era cu greu.

Ajunsese ca el s[fie tare]=i mare]n p[dure. Nu era cine s[-i stea]mpotriv[. De multe ori nu venea cu zilele p-acas[.

]ntr-una din zile, zmeul ie=i din pivni\[]=i veni milogindu-se la muma voinicului ca s[-=i fac[poman[cu el s[-l primeasc[la curtea ei, c[ci zicea el c[pribege=te nu =tiu de c`t timp orbec[ind

prin acel bunget de p[dure. Spuse c[este un nenorocit carele se r[t[cise, umbl`nd dup[v`nat, =i da laud[Domnului c[l-a]nvrednicit a mai da peste fiin`e de oameni.

Ea, biet, care =tia ce este necazul =i lipsa,]=i plec[urechea la rug[ciunile cele viclene ale zmeului =i, f[c`ndu-i-se mil[de nenorocirile lui,]i f[g[dui c[va vorbi fiului ei de d`nsul.

Cum veni fiul s[u de unde era dus, ea]i spuse toat[=iretenia nenorocirii omului ce n[zuia la mila lor, =i]l rug[s[aib[mil[de tic[lo=ia lui, c[ci zicea ea, nu =tim cum ne va mai aduce =i pe noi Dumnezeu.

Voinicului]i p[ru bine de ast[]nt`mplare, mai cu seam[, g`ndea el, c[va fi barim o slug[]n curte care s[\ie de ur`t m[-sii,]n lipsa lui, =i s[-i =i dea ajutor]n trebile casei.

Nu-l cunoscua c[este zmeu, c`nd]l v[zu, at`t de bine =tiu procletul a se schimba.]i spuse ce are de f[cut =i]l primi s[=eaz[la curtea lui.

Multe lipsuri, multe necazuri, multa m`hnire ce suferise muma viteazului =i dorul cel mare de \ara ei, iar[mai cu seam[suferin`ele ei c`nd se g`ndea la ru=inea ce r[m[sese asupra numelui s[u]n casa p[rin\ilor ei, ea fiind nevinovat[, o f[cu de l`ncezea =i se topea d-a-n picioarele. V[z`nd-o zmeul a=a searb[d[=i tot f[r[voie bun[, se]ncumese]ntr-una din zile, pe c`nd voinicul era la v`n[toare, =i o]ntreb[, dar[se pref[cu c[vorbe=te cu sfial[:

— Cum bag de seam[, st[p`n[, nu prea \i-e bine.

— Nu mi-e bine, m[b[iete, c[ci mi-e dor d-alde tata =i d-alde mama, =i de \ara mea. Vezi c[eu sunt fat[de]mp[rat, =i pentru o n[paste ce a c[zut pe capul meu pribegesc de sunt at`i mari de ani.

— Eu =tiu un leac pentru boala dumitale, st[p`n[; dar[n-are cine se duce s[-l aduc[.

+i]i spuse o sumedenie de minuni ce f[cuse leacul ce zicea c[ar fi bun pentru ea.

C`nd se]ntoarse de la v`n[toare fiul ei, ea]i spuse c[auzise de

la sluga lor, cum c[de va m`nca mere din m[rul ro=u se va face s[n[toas[.

El fu bun bucuros c[auzise un leac s[fac[pe m[-sa s[n[toas[, =i se hot[r] a se duce tocmai acolo s[-i aduc[leacul. }-i lu[ziua bun[=i plec[.

Dar]ncotro s-apuce? c[ci nici nu mai auzise p`n[atunci de a=a ceva. Apuc[=i el]ntr-un noroc spre r[s[rit =i, merg`nd prin desi=urile p[urii, z[ri un palat mai frumos dec`t acela]n care =edeau ei. Se duse drept acolo. Aci locuia o z`n[m[iastr[. Cum o v[zu el,]i c[zu cu drag. Dar[m[iastra, ie=indu-i]nainte,]l primi dup[cum i se cuvenea,]l b[g[]n palat =i]l omeni ca pe un oaspe.

Din una, din alta, se]nveleser[la cuvinte. Vezi c[, m[re, aceasta era scrisa lui. El nu mai v[zuse p`n[atunci alt chip de muiere, dec`t p-al m[-si. +-apoi era at`t de frumoas[=i de ginga=[, ca o floare!

Ea]nc[avea la ce se uita la el; c[ci era un brad de rom`na=.

El se uitase acolo la d`nsa. C`nd]-i aduse aminte c[el plecase s[aduc[mume-sei mere de la m[rul ro=u, voi s[o zbugheasc[. Dar[z`na m[iastr[]l opri =i-l]ntreb[unde se duce. Voinicul]i spuse din fir p`n[]n a\ toat[=iretenia. Z`na pricepu viclenia zmeului =i t[cu. Apoi]l]ndrept[ea spre locul acela cu m[rul ro=u, =i-l =i]nv[\ cum s[fac[ca s[ia merele. Dup[ce=-i lu[ziua bun[=i de la m[iastr[=i-i f[g[dui c[se va]ntoarce pe la d`nsa, porni; =i aide, aide, merse cale lung[=i mai lung[, p`n[ce, trec`nd \[ri =i m[ri, ajunse la o gr[din[ocolit[numai de trandafiri. Intr[]n[untru =i dete peste m[rul ro=u, carele era s[dit]n mijlocul gr[dinii. El cerc[a se al[tura de pom, dar pomul]i zise:

— Nu te apropia de mine, voinice, c[]-i vei pierde via\a =i e p[cat de d`nsa.

Fl[c[ia=ul, ce nu =tia de fric[,]i r[spunse cum]l]nv[\ase z`na:

— Nu te teme, pom oropsit, c[te voi cur[\a de omizi =i de usc[turi.

=i dup[ce-i t[ie usc[turile =i]i lu[omizile, culese trei meri=oare

ca cele din rai =i se]ntoarce]napoi. Ajung`nd]n p[dure, dete pe la z`na. Aceasta cum]l v[zu,]l primi cu bucurie,]l puse]ntr-o c[mar[s[se odihneasc[ni\el, =i p`n[una, alta,]i schimb[merele =i]i puse altele]n locul lor. C`nd se scul[voinicul, se gr[bi a se]ntoarce la m[-sa cu slujba f[cut[. Lu[deci merele =i porni.

]n vremea aceasta, proclutul de zmeu se lingu=ea pe l`ng[muma b[iatului =i, cu ispite =i cu marghiolii, umbra s[o dea]n cap s[se planiseasc[lui. Ea, biet, nu =tia unde bate diavolul de zmeu. Nu cuno=tea la sufletul ei ce sunt ispitele =i cursele dragostei, =i prin urmare nu da nas spurcatului s[se]ntinz[. Ea =tia una =i bun[: se topea de dor dup[fiul s[u, dup[p[rin\ii ei =i dup[\ara]n care se n[scuse. C`nd o c[utai, era cu ochii sc[lda\i]n lacr[mi.

Cum v[zu pe fiu-s[u, s[lt[de bucurie. I se p[ru a]nviora olecu\[. M`nc[din meri=oarele ce-i aduse, =i i se p[ru bune. Dup[ce mai trecu, ea c[zu iar =i]n piroteala de mai nainte.

Voinicul, v[z`nd c[s[n[tatea m[-sei t`nje=te, nu =tia ce s[-i mai fac[spre a o mai]nveseli. Iar[dracul de zmeu at`t de harnic se ar[ta]n ale slujbei,]nc`t n-apuca s[ias[bine vorba din gura voinicului, =i el o ghicea; apoi se f[cea luntre =i punte, ca s[-i]ndeplineasc[voile. Voinicul b[g[=i el de seam[tragerea de inim[ce avea sluga spre a-i sluji cu credin\[, =i nu se c[ia deloc ca l-a primit la curtea sa, ba]nc[]ncepuse a-l privi cu ochi buni.

]ntr-una din zile, pe c`nd voinicul era pe voie bun[, zmeul se apropie de el =i, cu grai milogit,]i zise:

— St[p`ne, cunosc iubirea ce ai pentru m[muli\va d-tale. L`ncezeala de care p[time=ti, mie nu-mi prea place. De vrei vrea s[m[asculi, nu vei gre=i.

— +tii tu ceva leacuri? spune, c[te ascult.

— }n \ara de unde sunt eu, oamenii p[tima=i de asemenea boal[fac tot ce se poate de aduc ap[vie =i ap[moart[de la mun\ii ce se bat]n capete. Aceast[ap[este leacul cel mai bun. Te v[z c[e-ti un mare viteaz =i am credin\[]n sufletul meu c[d-tale]i va fi mai u=or dec`t altora a o aduce.

N-apuc[s[ispr[veasc[vorba =i viteazul se duse la m[-sa. Fiind acolo, el]i zise:

— Mam[, te v[z tot gale=[, =i te pierzi d-a-n picioarele. M[duc, mam[, s[-\i aduc leacuri. La mun\ii ce se bat]n capete este ap[vie =i ap[moart[. Tocmai acolo m[voi duce, s[-\i aduc ap[de aceea.

— Nu te duce, dragul mamei; mila Domnului este cu noi; de va vrea el s[fiu bolnav[, m[car orice fel de ap[]mi vei aduce,]n de=ert va fi. Nu m[mai l[sa singur[. Destul mi-a ros r[runchii singur[tatea. M`ng`ierea mea acum tu e=ti, f[tul meu, de voi mai fi lipsit[=i de d`nsa, voi pieri.

— Fii b[rbat[, mam[, \ine-\i firea p`n[m[voi]ntoarce, =i ai s[fii vesel[=i s[n[toas[ca piatra, dup[ce vei bea ap[vie.

Nu fu cu putin\ a-l \ine. Se g[ti =i plec[.]n cale dete =i pe la z`na m[iastr[. Din una, din alta, veni vorba c[se duce]n c[l[torie, =i-i =i spuse unde se duce.

Z`mbi z`na c`nd auzi =i v[zu urcioarele ce-i dase zmeul. Nu zise]ns[nimic care s[-i dea vro b[nuial[, ci]i dete dou[borcane, cu care s[ia ap[mai]n grab[, =i]l]nv[\[cum s[fac[.]i zise c[tocmai la amiazi, c`nd va fi soarele]n cruci, s[]nal\e o pr[jin[=i]n v`rful ei s[puie o mahram[ro=ie. Mun\ii or c[ta la ea cu ochii bleojdi\i; iar[el, p`n[s-or de=tepta ei din buim[ceal[, s[se repeaz[iute a lua ap[cu borcanele din ambele f`nt`ne.]i p[ru mult bine voinicului pentru]nv[\[tura ce-i dete. Apoi lu`ndu= i ziua bun[, plec[. Merse, merse, merse, p`n[ce, dup[o c[l[torie silit[, ajunse la locul cu pricina.

F[cu precum]l]nv[\ase z`na; iar[el d-a-n c[larele, se repezi printre mun\i =i umplu borcanele. C`nd fu a se]ntoarce, mun\ii prinsese de veste c[oarecine a luat ap[din f`nt`n[, =i]ncepu a se bate iar[=i]n capete. Tocmai atunci =i voinicul se]ntorcea. +i dac[nu se gr[bea a ie=i mai iute, acolo]l pr[p[dea. Sc[p[]ns[cu fa\ curat[. Numai coada calului o apuc[=i acolo r[mase pe jum[tate.

De atunci, vezi, este calul cu coada jum[tate de carne =i jum[tate de p[r.

C`nd se]ntoarse acas[, dete iar[=i pe la z`na. Ea, ca =i de la r`nd,]l rug[s[se dea ni\el odihnei; =i]n acel timp]i schimb[apa, puindu-i alta]n locul celei ce adusese el. Scul`ndu-se dup[somn, lu[borcanele cu ap[=i veni acas[. At`ta]i fuse m[-sii, ca s[-l vaz[. Nu =tia ce mai f[cea de bucurie. } s[ruta =i p-o parte =i pe alta. Apoi dup[ce b[u din apa ce-i aduse, ei]i p[ru c[mai prinse ni\el suflet. Vorb[s[fie! Ea nu b[ga de seam[, vezi, c[bucuria pentru vederea fiului s[u o face s[fie oarecum mai sprinten[.

Zmeul se da de ceasul mor\ii c`nd]l v[zu c[s-a]ntors cu isprava f[cut[. El b[tuse capul mult =i bine s[dea]n cap pe fata]mp[-ratului,]n lipsa fiului s[u, dar[toate mrejele lui r[m[seser[de r`s; c[ci ea nu dete]n clapca]n care o]mpingea spurcatul. Ea nu=i putea da seam[de ce tot umbl[el pe l`ng[d`nsa cu =o=ele, cu momele. Nici c[visa despre ce avea de g`nd proclletul de zmeu.

Pas[mite zmeului]i era fric[s[se ia la lupt[pe fa\l¹ cu voinicul. Ci voia s[-l piarz[prin viclenie, =i apoi s[-i bat[joc =i de m[-sa, ca s[-i izb`ndeasc[pentru moartea fra\ilor s[i.

Dar[nu-i ajut[Dumnezeu.

Voinicul din c`nd]n c`nd mergea la v`n[toare, =i da =i c`te o rait[pe la z`n[. Nu trecu mult =i el b[g[de seam[c[m[-sa nu se]ndrepteaz[, ci g[ineaz[=i se tope=te de pe picioare. Se]ntrista]n inima lui c`nd vedea c[nu-i d[]nde bine =i c[nu-i poate da nici un ajutor.

Pacostea de zmeu b[g[de seam[c[voinicul se fr[m`nt[cu firea pentru s[n[tatea m[-sii, se apropie de d`nsul]ntr-o zi =i-i mai zise]ntr-o doar[; c[ci se temea spurcatul a-l mai]ndemna. Teama lui era s[nu se de=tepte voinicul =i s[-i ghiceasc[cugetele lui cele viclene.

— Am auzit =i eu, st[p`ne, pe c`nd eram copil c[oamenii mari

¹]n edi\ia de baz[: *de*.

c`nd sunt p[tima=i de l`ngezeal[=i copiii c`nd bolesc de boal[c`ineasc[, se t[m[duiesc de va m`nca un purcel de la scroafa de² sub p[m`nt. Mi se rupe inima din mine c`nd v[z pe buna mea st[p`n[cum i se stinge via\`a din sine. Dar[nici pe d-ta nu te]ndemn a te duce, c[ci mare primejdie va c[dea pe capul aceuia ce se va cerca a fura purcelul, de nu va izbuti.

— Nu sporovoi mai mult,]i r[spunse voinicul, eu nu =tiu ce este primejdie =i fric[.

Numaidec`t =i puse la cale cele de trebuin\` pentru o c[l[torie mai lung[. M[-sii]i spuse c[se duce la v`n[toare. Plec[=i dete =i pe la z`n[, c[reia]i spuse ce avea de g`nd s[fac[. El =tia, vezi, c[sfaturile ei]i prinsese mult bine.

Z`na, dup[ce]l]nv[\` cum s[fac[s[izbuteasc[,]i dete un s[pun, un pieptene =i o perie, ca s[-i fie de slujb[. El plec[=i merse, merse, p`n[ce ajunse la o p[dure deas[=i]ntunecoas[, de abia putea s[r[zbeasc[. B`jb`i el p-acolo p`n[ce dete de ghizuina scroafei. Cum s[se apropie el? C[ci ghizuina era]ncongiurat[de bu=teni =i de rascote, de nu se putea atinge nici pas[re m[iastr[.

Voinicul f[cu precum]l]nv[\`ase z`na. S[p[un =an\`ad`nc p`n[ce ajunse sub culcu=ul scroafei. Intr[acolo =i a=tept[p`n[ce veni scroafa s[se culce. Purceii erau to\`i]n p[r la ugerul scroafei =i sugeau. Mai-nainte de a r[s[ri luceaf[rul porcilor, c`nd to\`i porcii se de=teapt[, adormi\`i fiind purceii cu \`\`a]n gur[, voinicul b[g[m`na bini=or =i apuc[un purcel, dar a=a de bini=or]l apuc[=i a=a de u=or]l trase,]nc`t sc[p[\`\`a din gur[f[r[s[sim\`.]l apuc[numaidec`t de bot ca s[nu gui\`e, =i p-aici \`i-e drumul.

Dracul de scroaf[b[g[de seam[c[o \`\`[i se r[ce=te. Se de=tept[=i v[zu c[un purcel]i lipse=te. Se lu[dup[voinic. +i cu toate c[telegarul voinicului era un zmeu de cal, scroafa]l ajunse. C`nd v[zu c[are s[-l]nha\`e cu col\`ii ei, voinicul arunc[s[punul.

²]n edi\`ia de baz[: *pe*.

Atunci unde se f[cu un noroi cleios =i puturos, de \i se scutura carnea de pe tine. Calul fugea de da cu burta de p[m`nt.

Scroafa f[cu ce f[cu, se zv`rcoli prin [l noroi =i se t[rb[ci de nu o mai cuno=teai, scroaf[e, ori ce dracu e. Sc[p[din nomol =i se lu[dup[voinic. }ntr-o clip[]l ajunse. C`nd v[zu zorul, voinicul arunc[pieptenele. +i unde se f[cu un zid nalt, nalt, d-a curmezi=ul drumului ei, de nu fu cu putin\ [s[-l sar[. Atunci scroafa se puse cu col\ii s[i =i sparse zidul, f[c`nd o gaur[numai c`t putea ea s[treac[. +i s[te \ii dup[d`nsul.

Dac[v[zu voinicul c[scroafa iar[s-a apropiat, arunc[=i peria. Deodat[se f[cu o p[dure nalt[=i deas[, de nu se putea strecura nici pui de pas[re. Cum v[zu una ca asta, scroafa se puse =i roase, =i roase la copaci, p`n[ce= =i f[cu drum, =i dup[d`nsul! p`n[ce, c`nd fu a-l ajunge, voinicul intrase]n curte la z`n[. Aceasta ie= i numaidec`t,]ntinse m`na, =i strig[:

— }napoi, scroaf[ru=inoas[, =i teme-te de urgenta tat[lui meu!

C`nd]i auzi glasul, scroafa r[mase]ncremenit[, =i plin[de ru=ine se]ntoarse. Mergea =i se tot uita]nd[r[t; pare c[tot nu-i venea a crede ceea ce v[zuse =i auzise.

Se culc[=i de ast[dat[n[vel voinicul, ca s[se odihneasc[, iar[z`na]i schimb[purcelul, puindu-i altul]n locul lui. Dup[ce se de=tept[, se]ntorcea la m[-sa cu voie bun[, de isprava ce f[cuse.

Venea, nene, cu c[ciula]ntr-o parte, cu purcelul]n bra\ =i c`nt`nd din frunz[.

C`nd, iat[c[se]nt`lne=te cu trei in=i. Pas[mite era V`ntul, C[ldura =i Gerul. El]=i lu[c[ciula din cap, =i cu mult[plec[ciune]i zise:

— Noroc bun s[dea Dumnezeu, nea V`ntule.

— Cale bun[, dragul meu,]i r[spunse V`ntul.

— Da ce, m[, numai V`ntului te plocone=ti?]i zise C[ldura. Nu =tii tu oare c[eu pot s[las o z[pu=eal[=i o ar=i\[, de s[fiarb[ma\ele din tine?

— Nu-mi pas[de nimic, r[spunse voinicul, numai V`ntul s[-mi bat[.

— N-ai auzit tu oare de mine, m[,]i zise =i Gerul, c[eu am putere s[dau un frig =i o geruial[peste tine, de s[]nghe\ve ma\ele]n tine?

— Habar n-am, r[spunde =i el, numai V`ntul s[nu-mi bat[.

+i]ncet,]ncet, ajunse acas[. C`nd]l v[zu alde m[-sa =i auzi peste c`te pr[p[stii a dat, muri =i]nvie de bucurie c[-l mai v[zu o dat[]n carne =i oase.

]i dete de m`nc[purcelul; dar[ea m[rturisi c[nu vede nici o u=urare.

S[]nnebuneasc[zmeul de ciud[! V[zu el c[nu poate altfel s[r[puie pe voinic, dec`t prin viclenie. C[ta deci vreme cu prilej ca s[-i puie]n lucrare cugetul s[u cel nelegiuit.

]ntr-o zi c`nd voinicul se]ntorsea de la v`nat =i era ostenit peste m[sur[, se culc[]n gr[din[la umbra unor trandafiri. Zmeul dete peste d`nsul =i-l f[cu buc[\i, buc[\i, cu palo=ul pe care]l purta totdeauna ascuns la d`nsul. +i ca s[nu bage de seam[m[-sa, puse toate buc[\elele]n d[sagi, le a=ez[pe cal =i, d`nd c`teva bice calului,]l dete pe poart[afar[.

Calul fusese al z`nei. Ea]l dedese]n dar voinicului c`nd fu a se duce la m[rul ro=u. El acum, dac[se v[zu gonit, alerg[drept la st[p`n[-sa. Ea, cum]l v[zu viind f[r[st[p`nu-s[u, pricepu c[trebuie s[fie vro dr[cie la mijloc. Se dete jos, =i ce v[zu se sp[im`nt[. Lu[deci desagii,]i aduse]n cas[la ea =i lu[buc[\ic[cu buc[\ic[, os cu os, =i le a=ez[una l`ng[alta, fiecare la loc=orul lor. Dup[aceea turn[ap[moart[peste d`nsele. Ele se]ncheg[, lipindu-se una de alta; pielea se f[cu ca piftia,]ntrup`ndu-se.]l stropi =i cu ap[vie =i se]nsufle\i; dar[mut =i surd. Atunci]i dete s[m[]ncepe un m[r de care adusesese el =i]i veni grai. Lu[=i purcelul scoafei de pe sub p[m`nt =i]l f[cu s[-i gu\ve la urechi =i]i veni auz: Atunci zise:

— Dar[greu somn dormii, soru-mea.

— Greu, fr[\ioare; =i ai fi dormit c` t lumea =i p[m`ntul, de nu erau m[iestritele lucruri ce tu ai adus pentru m[-ta; iar[eu le-am oprit =i \i-am pus altele]n locul lor.

Atunci]i spuse cine era du=manul care voise s[-l r[puie. +i ca s[se]ncredin\eze de adev[rul celor spuse de d`nsa,]i dete putere s[se fac[porumbel =i s[se duc[s[vaz[cum zmeul chinuie=te =i pe mum[-sa.

C`nd, acolo, ce s[vaz[? Se frec[la ochi ca s[se]ncredin\eze de sunt aievea cele ce i se]nf[\i=a, sau n[Luciri.

Zmeul, carele cu =o=ele, cu mometele nu putuse da]n cap pe muma voinicului =i a se planisi lui, acum o pusesese la chinuri. O legase cu o fr`nghie de m[tase ro=ie, o \inea nem`ncat[=i cu ochii]n soare. El voia s[o omoare tocmai c`nd voinicul ajunse]n chip de porumbel. Se dete de trei ori peste cap, cum]l]nv[\ase z`na, =i se f[icu om cu sabia goal[]n m`n[. +i c` t ai zice mei, f[icu mici f[r`me pe necuratul de zmeu, bala dracului. Sc[p[pe mum[-sa de la chinuri, =i, viind z`na,]i dete de b[u ni\ic[ap[vie. Cum b[u, v[zu c[se]nsufle\ete =i se simte voioas[ca un om plin de s[n]tate.

Apoi voinicul se]nso\i cu z`na, =i tr[ir[c`te trei un trai plin de fericire =i de]ng[duin\[p`n[la ad`nci b[tr`ne\.

Iar[eu]nc[lecai p-o =ea etc.

GEORGE CEL VITEAZ

A fost odat[ca niciodat[.

A fost odat[un]mp[rat =i o]mp[r[teas[. Zece ani au vie\uit ei]n c[s]torie =i nu putur[face =i ei m[car o st`rpitur[de copil.]n cele de pe urm[,]mp[ratul porunci]mp[r[tesei, so\iei lui, c[dac[]ntr-un an de zile de aci nainte nu-i va face un copil, s[=tie c[p`ine =i sare pe un taler cu d`nsul nu va mai m`nca.

Dac[auzi a=a]mp[r[teasa, mult se m`hni]n sufletul ei, c[ci tr[iau bine. Se puse =i ea dar[a cere sfaturi de la vraci =i vr[jitori,

de la moa=e=i desc`nt[torese. Lu[tot felul de leacuri. C`nd]ntr-o noapte, ce v[zu se sp[im`nt[. Se f[cea c[umbl[pe o c`mpie verde =i frumoas[. Pe acolo toate firicelele de iarb[erau]nso[ite, =i dou[c`te dou[se]ncovoiau una c[tre alta =i p[rea c[se s[rut[. P`n[=i flutureii umblau tot doi c`te doi. Visa =i totu=i credea c[este aievea ceea ce vedea. Nu se bucur[mult de priveli=tea cea frumoas[, =i iat[c[un balaur, bala dracului, venea, m[re, spre d`nsa ca un v`rtej. Pas[mite, el gonea o porumbi\]; aceasta, tremur`nd ca varga, fugi]n sus, fugi]n jos =i, v[z`nd c[n-are sc[pare de vr[jma=a fiar[s[lbatec[, se repezi =i se ascunse]n s`nul]mp[r[tese]. Balaurul, v[z`nd una ca aceasta, se repezi =i el asupra]mp[r[tese]. Dar]mp[r[teasa dete un \ip[t =i se de=tept[.]i s[rise inima de fric[=i-i tremurau toate c[rnurile. P-aci, p-aci era s[=i le=ine. Spuse]mp[ratului pocitania de vis, =i r[mase =i el]nm[rmurit de groaz[. A doua zi se sim\i]ngreunat[=i peste nou[luni de zile n[scu o bun[tate de copila= de dr[gule].

Bucuria ce fu la curtea]mp[ratului nu se poate spune. Se hot[r`r[s[boteze pruncul.

Pe atunci se botezau copiii]ntr-o f`nt`n[sub un munte. +i fiindc[de c`tva timp se ivise ni=te t`lhari pe acel munte, care p`ndeau pe cei ce veneau s[=i boteze copiii =i-i omora, stra=nic[porunc[dete]mp[ratul ca s[puie oaste]mprejurul f`nt`nii, s[p[zeasc[=i s[apere pruncul, c`nd va fi s[se iveasc[t[lharii.

Nu se mul`umi cu at`t, ci mai porunci]mp[ratul de scrise pe ni=te pietre scumpe c`te o slov[; dup[aceea]n=ir[pietrele =i alc[tui numele copilului. Acest =ir de pietre nestemate]l leg[de g`tul copilului.

Astfel preg[ti\i, plec[]mp[ratul cu]mp[rteasa s[=i boteze copilul, lu`nd cu d`n=ii =i mai mul\i osta=i c[l[re\i =i]narma\i.

Ajung`nd la poalele muntelui, le ie=ir[]nainte t[lharii, =i nici una, nici alta,]ncepur[a da v`rtos. }mp[ratul trimise pe]mp[r[teasa s[boteze pruncul, c[ci el va sta s[dea piept cu t[lharii, p`n[se va]ntoarce ea. }mp[r[teasa se supuse poruncei =i plec[.

C`nd s[se]ntoarc[de la botez, veni p`n[la un loc; aci, st`nd =i nemaiauzind z[ng[nitul armelor =i zgomotul luptei,]i dete un fier ars prin inim[. Atunci, nemaicutez`nd s[mearg[]nainte, se]ntoarce]napoi =i ascunse copilul dup[f`nt`n[,]ntr-un stuf de flori. Pas[mite t`lharii r[zbise oastea]mp[r[teasc[=i o r[pusese pe d`nsa.

}mp[r[teasa plec[singur[la]mp[ratul. Pe drum, c`nd ajunse la locul de lupt[, v[zu un b[lt[u de s`nge =i al[turi o groap[mare unde erau]ngropa\i oamenii]mp[r[te=ti. }nchise ochii s[nu vaz[acea groaz[=i porni]nainte, c`nd deodat[se pomene=te cu doi t`lhari c[pun m`na pe d`nsa. Dup[ce le spuse cine este, t`lharii o duse la c[pitanul lor. Acesta, cum auzi cine este, f[r[judecat[, f[r[nimic, porunci s[o bage]ntr-o pe=ter[p[r[sit[=i s[i se dea c`te un sfert de p`ine =i c`te o can[de ap[pe zi, p`n[ce s-o pr[p[di acolo.

Copilul r[m[sese]n stuful de flori. Dumnezeu, purt`ndu-i de grij[, nu l[sa nimic r[u s[se apropie de d`nsul, care putea s[-l vat[me.

Prin preajma locului aceuia tr[ia un pustnic]ntr-o v[g[un[de munte. Acel pustnic avea o capr[=i el, dup[sufletul lui. Ea venea totdeauna, spre a se ad[pa, la apele cele limpezi ale f`nt`nii. }ntr-una din zile, p[sc`nd pe ici pe colea, se apropie de stuful cu flori. Cum dete de copil, se puse l`ng[d`nsul,]ncepu s[-l ling[=i s[=i apropie ugerul de guri\ a copila=ului. Acesta, cum sim\i,]ncepu s[sug[=i supse p`n[ce se s[tur[bine, =i a=a dor prinse capra de copil,]nc`t o lun[de zile nu se dep[rt[de l`ng[d`nsul.

C[lug[rul, v[z`nd c[nu-i mai vine capra,]ncepu s-o caute, =i caut-o]n sus, caut-o]n jos, capra nic[iri. }i luase n[dejdea de la d`nsa, c`nd]ntr-o zi se pomene=te cu ea. Pustnicul o v[zu,]ncepu s-o m`ng`ie:

— Capra-tatii! capra-tatii! voind s[puie m`na pe d`nsa. Dar a=i! unde e pomana aia?

Capra, \`=t!]n dreapta, \`=t!]n st`nga, se dep[rt[mereu.

C[lug[rul dup[d`nsa. Dac[v[zu c[nu poate pune m`na pe ea, se]ntoarse]n chilioara lui, f[cu o strachin[cu t[r`ve=i]ncepu a se lua pe l`ng[d`nsa cu binele, tot strig`nd-o =i m`ng`ind-o:

— Capra-tatii! capra-tatii!

Dar nici a=a nu izb`ndi; c[ci capra nici c[voia s[se uite la strachina lui cu t[r`ve, ci tot]nainte tr[gea s[se duc[. Pustnicul se lu[dup[d`nsa, d-a minune, s[vaz[unde se duce. Capra, nici una, nici alta, merse drept, ca pe ciripie, la stuful cu flori, unde era copilul, =i se puse l`ng[d`nsul, d`ndu-i s[sug[.

C[lug[rul intr[dup[d`nsa =i, c`nd o v[zu, st[tu locului, tem`ndu-se s[nu fie vreo n[luc[. Se]nchin[, f[cu rug[ciunea ca s[-l apere Dumnezeu de rele =i s[piar[n[luca dinaintea lui. A=i! ce n[luc[s[piar[? C[ci ceea ce vedea el era aieva un copil frumos ca un]ngera=. Dup[ce se]ncredin\[c[nu era ceva necurat, ba]nc[un copil botezat, de mil[c[tre omenire]l lu[,]l duse la chilioara lui =i-l puse]n p[tuceanul s[u. Capra s[ri =i ea =i se a=eze l`ng[copila=. V[z`nd ast[minune, c[lug[rul o l[s[de-i dete \\\[p`n[ce se s[tur[, apoi lu[copilul,]l desf[=[,]l sp[l[=i-l primeni cu ni=te rupturi de haine de ale sale. El citi m[rgelele de la g`tul copilului =i afl[c[se nume=te George =i c[este fecior de]mp[rat.

Dup[ce se mai m[ri, c[lug[rul]l]nv[\[s[citeasc[=i s[scrie. Pl`nse George =i c[lug[rul, c`nd muri capra, de nu li se zv`nt[lacr[mile de la ochi mult[vreme. O]ngropar[ca pe oameni. George se t`ngui mai cu foc de pierderea ei. El =tia bine c[nu-l f[cuse capra, dar o cinstea ca pe o mam[, ca pre una ce-l hr[nise =i-l crescuse.

Nu trecu mult[vreme, =i iat[c[muri =i c[lug[rul. }l]ngrop[George =i pe acesta, cu toat[evlavia. Apoi, dup[ce mai pl`nse =i se mai t`ngui o toan[, se hot[r] s[ias[la lume; c[ci nu-i mai pl[ceau locurile acelea, unde murise m[-sa =i p[rintele s[u cel duhovnicesc.

Apuc[=i el pe c[rarea ce o v[zu mai aproape =i se l[s[pe d`nsa

a-l scoate oriunde va voi ea, dup[ce=-i]nchelb[r] un r`nd de haine ca de urs, alc[tuite din ni=te piei de vulpe ce g[si]n podul chilioarei, unde =ezuse el cu pustnicul.

Merse ce merse pe acea potec[, p`n[ce v[zu c[copacii]ncep a se r[ri, apoi se cobor]]n ni=te c`mpii cu fel de fel de buruieni. Mai merse o bucat[de loc =i intr[]ntr-o cetate.

Se ame\i =i se f`st`ci c`nd se v[zu]nconjurat de o mul\ime de lume, =i-l asurzise zgomotul ce se f[cea]n acel ora=. Mergea, =i nici el nu =tia unde se duce. Dup[ce=-i veni]n sim\iri din ame\eal[,]i \inu firea =i, lu`ndu=-i inima]n din\i,]ncepu a umbla, uit`ndu-se prin toate pr[v]liile =i mir`ndu-se de toate celea ce vedea. Se \inea lumea dup[d`nsul ca dup[urs. Pas[mite unde era]mbr[cat ca neoamenii. Dac[colind[o mare parte din ora=, ajunse la o fier[rie, =i acolo, v[z`nd s[bii =i buzdugane, intr[=i ceru s[-i dea =i lui o sabie =i un buzdugan.

— Alege-\i de care pofte=ti,]i r[spunse negustorul.

Dup[ce alese un s[bioi ce de abia oamenii ceial\i]l \ineau]n m`n[=i un buzdugan n[prasnici, voi s[plece.

— Pl[te=te]nt`i, b[ie\ea=, =i apoi s[pleci.

— Ce va s[zic[aceea s[pl[tesc?]ntreb[d`nsul.

— Iaca s[ne tocimim, =i s[-mi dai bani cu c`t ne-om]nvoi.

— Ce este aceea bani?]ntreb[el.

Negustorul, v[z`nd c[are a face cu ursul din p[dure,]i deschise capul =i-l f[cu s[priceap[cum merg lucrurile prin ora=e.

Se mir[George deocamdat[de toate nagodele ce-i tot povestea negustorul; apoi, dac[v[zu c[n-are]ncotro, ceru s[slujeasc[fierarului pentru sabie =i buzdugan.

Se]nvoir[, deci, ca pentru aceste lucruri s[slujeasc[un an, =i a=a se b[gl[ucenic.

Iscusin\ a lui George ajunsese de poveste: unde al\ii nu puteau face unele lucr[ri de fier[rie nici]n trei ani, el]ntr-o jum[tate de an lucra ca o calf[veche. Barosul cel mare pe carele nici trei oameni nu-l puteau ridica, el se juca cu d`nsul. +i to\i se temeau de el.

Dac[]=i]mplini anul, se mai b[g[pe un an, ca s[-i dea fier =i c[rbuni s[-i f[ureze el o sabie =i un buzdugan, dup[pofta inimii sale.]mplinindu-se =i acest an, st[p`nul porunci s[-i dea fier =i c[rbuni. Calfa cea mai mare, tem`ndu-se s[nu-i ia locul,]i puse g`nd r[u =i c[uta cum s[fac[s[-l pr[p[deasc[.

]i spuse, deci, c[fier este destul, dar[c[nu sunt c[rbuni de ajuns, ci s[se duc[la p[durea neagr[s[-i fac[, c[ci de acolo aduc =i ei. Aceasta nu era adev[rat. Acolo, la p[durea neagr[, se iscodise o scorpie care omora pe oricine mergea]n acea p[dure, =i de aceea]l trimeata pre d`nsul acolo, ca s[se pr[p[deasc[.

George nu =tia de unele ca acestea. El era cu inima curat[=i f[r[f[\rnicie.]=i alese din pr[v]lia st[p`nului s[u o sabie r[mas[de la Novaci, pe care o p[stra]n pr[v]lie ca pe un odor din vechime, lu[ni=te burdu=e mari pentru c[rbuni, f[cute din dou[piei de bivol =i plec[s[-i fac[c[rbuni]n p[durea neagr[. Merse ce merse =i, ajung`nd la un sat,]ntreb[c[]ncotro se afl[p[durea neagr[. Cum auzir[s[tenii,]ncepur[s[-i fac[cruce =i s[-i scuipe]n s`n de fric[. Apoi]i spuser[toat[=iretenia cu scorpia.

George le t[ie cuv`ntul =i le zise:

— Dac[nu voi]i a-mi spune,]nceta]i cu astfel de parascovenii ce n-au seam[n.

Oamenii, dac[]l v[zur[at`t de]n`estat,]i ar[tar[drumul =i-l][sar[s[se duc[unde]l va duce or`nda lui.

Ajung`nd la p[dure, t[ie cu sabia o mare mul`ime de copaci, din care f[cu o gr[mad[de nu-i putea da nimeni de seam[=i]i puse foc.

St`nd pe l`ng[foc, sim]i c[un oarecare lucru, un fel de sorbitur[]l tr[gea =i]l tot mi=ca din loc; se]ntoarse; c`nd, ce s[vezi? unde venea, m[re, vericule, asupra lui n[b[d]ioasa de scorpie, =i tot sugea v[zduhul, ca s[trag[]ntr-]nsa =i pe bietul George. Acesta, cum v[zu ce pl[cint[i se preg[te=te,]nfipse sabia]n p[m`nt, se propti]ntr-]nsa =i r[mase neclintit. Astfel a=tepta el =i priveghea

s[vaz[ce are s[i se]nt`mple. Scorpia, cum veni, dete cu coada =i risipi focul, apoi se repezi asupra lui George ca s[-l soarb[pre el. Voinicu\ul de George, unde smuci o dat[sabia din p[m`nt =i, mai iute dec`t ai g`ndi, o aduse =i t[ie]n dou[scorpia.

Apoi se lu[dup[d`nsa, care fugea c[tre scorbura unde vie\uia =i, ajung`nd-o,]i t[ie capul. At`ta s`nge mohor`t curse din spurc[ciunea de scorie,]nc`t se alc[tui o balt[.

C`nd era s[se]ntoarc[]ntr-ale sale, deodat[auzi un grai dulce care]i vorbea =i-i zicea pre nume.

C`nd se uit[, ce s[vaz[? o p[s[ric[dr[gulic[=i frumu=ic[sta pre o ramur[=i-i zicea:

— Georgi\ cel viteaz, spre mul\umire c[mi-ai sc[pat pe ai mei de la pieirea acestei scorpii necurate, care]n to\i anii]mi sorbea puii, te sf[tuiesc s[te scalzi]n s`ngele acestei fiare blestemate =i nici un r[u nu se va mai atinge de tine]n toat[via\ta, =i s[nu mai ai fric[de nimeni, afar[de Dumnezeu.

Voinicul de George f[cu precum]l]nv[\ p[s[rica; c`nd ie=i din sc[ld[toare, p[s[rica v[zu pe spinarea lui George lipit[o frunz[de copac =i-i zise:

— George, \i-a mai r[mas un loc=or pe trupul t[u supus la metehne; dar[, dac[te vei p[zi bine, habar s[n-aibi.

Apoi voinicul, pun`nd capul scorpiei]ntr-un burduf, =i]n celalt c[rbunii ce f[cuse, se]ntoarse la pr[v[lia st[p`nului s[u,]=i lu[fierul pentru care muncise un an =i se puse a=i f[uri o sabie =i un buzdugan. Dup[ce le ispr[vi,]=i]ncerc[sabia, d`nd cu d`nsa]ntr-un drug de fier, =i se rupse]n dou[; o lep[d[=i, lu`nd buzduganul,]l arunc[]n slava cerului, =i c`nd c[zu jos se turti;]l lep[d[=i pe acesta.

Acum ce s[fac[? Sta]n loc =i fluiera a pagub[. Tot g`ndindu-se,]=i aduse aminte a fi v[zut,]n codrul unde a crescut el, un fier gros]nfipt]n p[m`nt. Se duse tocmai acolo. C`nd se apuc[s[-l scoa\[, ce s[vezi? fierul nu era]nfipt, ci era o v`n[din mun\i. Se apuc[de el,]l trase,]l smuci,]l r[suci, p`n[ce, rup`nd v`na, o

smulse =i o lu[la spinare ca un voinic ce era, se]ntoarse la pr[v[lie =i izbuti a=-i face o sabie =i un buzdugan care s[-i fie tovar[=i nedesp[r`ii.

Dup[aceea se duse cu tovar[=ii s[i la f`nt`na botezului =i le botez[, pun`nd s[biei numele de *Balmut ajut[torul meu*, =i buzduganului *Omor`torul vr[jma=ilor mei*; apoi se]ntoarse iar[=i la pr[v[lie ca s[-i ia ziua bun[, fiindc[voia s[plece s[-i caute p[rin`ii.

C`nd se]ntoarse la pr[v[lie, g[si pe to`i mor`i bu=teni. Pas[mite ei,]n lipsa lui, c[utar[]n burduful s[u, =i dete peste capul scorpiei. C`i o v[zur[, to`i murir[. Dac[v[zu a=a,]i p[ru r[u; dar[n-avu ce face.

Ie=i pe poart[afar[=i plec[. Pe drum se]nt`lni cu un ucenic carele nu fusese acolo c`nd umblase calfele]n burduful lui George. Acesta, cum]l v[zu, se duse la d`nsul s[-i ia ziua bun[.

— Da unde te duci, nene George?

— Iaca, unde oi vedea cu ochii =i m[va lumina Dumnezeu.

— Ia-m[=i pe mine cu d-ta, nea George, se rug[ucenicul.

— Las[-m[]n pace, c[n-am eu singur unde s[-mi plec capul, dar[mite s[-mi iau =i licheaua dup[mine!

Plec`nd George =i merg`nd singur, singurel, se ab[tu]ntr-un colnic s[fac[un popas, c`nd, iat[=i b[iatul cu care ucenicise c[vine =i se a=eaz[]`ng[d`nsul. Pas[mite, se luase dup[el =i, c`t colea,]l urm[ri p`n[]l ajunse.

— Dar[asta, m[?]]i zise George.

— Iat[-m[=i eu, r[spunse ucenicul. Ce? dac[n-ai vrut s[m[]ei, socote=ti c[eu n-am putut s[m[]iu de dumneata?

Dup[ce r`se ni`el George, =i, f[c`ndu-i-se mil[de dragostea ce-i ar[ta b[iatul, se]nduplec[s[-l ia, zic`ndu-i:

— Dac[este a=a, tovar[= s[-mi fii.

Apoi lungi pasul la drum, =i aide, aide, trei zile =i trei nop`i merser[p`n[ajunse la o p[dure mare. Acolo st[tur[s[se mai odihneasc[=i s[=i]mbuce c`te ceva. Pe c`nd stau ei acolo, auzir[

o gui\|tur[de porc =i totodat[=i v[zur[un porc mistre\ mare, fugind, =i un v`n[tor alerg`nd dup[d`nsul c[lare, iar[dup[v`n[tor se luase un alt porc =i mai n[prasnici. V`n[torul]ntinse arcul =i, c`nd zbur[s[geata, pr[v]li fiara s[lbateg[din gura c[reia g`lg`ia s`ngele ca dintr-o saca.

Atunci =i fiara de la urm[, unde se repezi o dat[=i dintr-o s[ritur[fu l`ng[calul de v`n[tor, c[ruia]i =i v[rs[ma\ele, sf`=iindu-i burta cu col\ii lui cei grozavi. V`n[torul c[zu morman de pe cal =i, pe c`nd porcul mistre\ umbla s[-l fac[mici buc[\i, George cel voinic s[ri de acolo de unde era =i, mai iute dec`t g`ndul, fu l`ng[v`n[torul cel nenorocit, cu sabia goal[]n m`n[. Dintr-o lovitur[f[cu]n dou[spurcata fiar[.

]n mai pu\in de o clip[de ochi, venir[=i ceilal\i tovar[=i ai v`n[torului, care r[maser[]nm[rmuri\i de groaz[pentru cele ce era s[se]nt`mple.

Ace=ti oameni erau din]mp[r]\ia t[t`ne-s[u. Ei cu to\ii mul\umir[lui George pentru izb[virea domnului lor. Apoi se puser[la mas[=i traser[un chef, de s[se duc[pomina, de bucurie. +i fiindc[era cald, se dezbr[car[de hainele de pe dasupra, r[m`ind mai u=ori. Atunci, unul din meseni z[ri m[rgelele de la g`tul lui George. Se dete pe l`ng[d`nsul bini=or,]i citi numele =i-l cunosc.

Spuind =i celorlal\i minunea dumnezeiasc[, cum se descoperi]mp[ratul lor, v`n[torul cel cu pricina veni l`ng[d`nsul =i-i zise:

— Mul\i ani s[tr[ie=ti, doamne =i al nostru st[p`nitor! +i s[=tii c[]mp[ratul locului acestuia a r[osat]n Domnul =i eu, sluga nevrednic[a domnului meu,]i \in locul, p`n[se va g[si mo=tenitorul s[u cel pierdut de la botez. Adunarea b[tr`nilor m-a]ns[rcinat cu aceasta. Acum mul\umesc Domnului pentru cele ce mi s-au]nt`mplat, c[mi te trimise Dumnezeu de m[sc[pa=i de la moarte, c[ci cunoscu]n tine pe fiul aceluia bun]mp[rat care ne-a c`rmuit omene=te at`ta mare de ani.

George, care c[scase gura =i bleojdise ochii la cele ce spunea v`n[torul zise:

— Dar[de unde =ti\i voi, oameni buni, c[eu sunt fiul]mp[ratului despre care]mi vorbi\i?

— M[rgelele de la g`tul t[u ne-au spus. S[fie l[udat numele Domnului c[am dat peste tine, =i de azi]nainte tu s[ne c`rmuie=ti.

To\i mesenii se scular[=i i se]nchinar[ca la un]mp[rat. George plec[cu d`n=ii =i cu b[iatul cu care ucenicise el, =i se duse la palaturile]mp[r\iei.

Sfar[se dete]n \ar[de aceast[fericit[]nt`mplare. +i alerga poporimea din toate p[r\ile, cu mic, cu mare, s[vaz[pe acela carele mort a fost =i a]nviat, pierdut =i s-a aflat, l[ud`nd numele Domnului.

Iar[dac[s-a a=ezat George]n scaunul t[t`ne-s[u,]ncepu a pune lucrurile la cale, cum s[mearg[bine trebile.

B[iatul cu care ucenicise George ajunsese s[fie m`na dreapt[a]mp[ratului, at`t se ciopli =i se sup\ie]n pu\in[vreme.

Cercet`nd noul]mp[rat]n dreapta =i]n st`nga, de cum s-a]nt`mplat pierderea lui, afl[=iretenia pricinii din fir p`n[]n a\[, cum adic[s-a b[tut tat[-s[u cu t`lharii, cum ace=tia i-au]nfr`nt oastea =i cum]mp[ratul cu ai s[i, d`nd dosul, n-a mai =tiut nimic nici despre d`nsul, nici despre mama sa, =i cum]mp[ratul a fost cuprins de m`hnire =i de obid[p`n[la moartea sa, =i cum a murit nem`ng`iat, nemaiafl`nd nimica despre d`n=ii.

Atunci el alc[tui o ceat[de oameni tot unul =i unul =i porni la f`nt`na botezului, ca s[st`rpeasc[codrul de acei t`lhari. Dar[p`n[una, alta, ca s[nu i se]nt`mple ceva r[u m[-sei, socoti mai nimerit s[poftesc[pe c[pitanul t`lharilor printr-o carte scris[ca s[dea drumul]mp[r]tesei.

+i scrise carte. Iar[dac[v[zu c[o=tenii lui se cam codesc, primi cererea b[iatului cu care ucenicise el, =i-l trimise pe d`nsul.

Acesta dac[plec[, ajung`nd]n codrul unde era f`nt`na botezului, se pomeni]nconjurat de doisprezece haiduci, care =i puser[m`na pe d`nsul. Ace=tia chibzuiau cu ce moarte s[-l omoare; dar[dup[ce auzir[c[merge cu carte la c[pitanul lor,]l duser[la d`nsul =i a=teptar[s[vaz[ce le porunce=te el.

C[pitanul r`se, dup[ce citi scrisoarea. +i scrise =i el carte]n care zicea]mp[ratului c[dac[]i e voia s[mai fie cu via\[, s[stea locului, iar[dac[i s-a ur`t a mai tr[i, s[vie s[se bat[cu el, c[-l a=teapt[; =i m[-sei nu-i va da drumul p`n[nu se va istovi detot]n]nchisoarea unde este b[gat[. Aceast[os`nd[zicea el c[i se cuvine pentru]nfruntarea ce i-a f[cut oarec`nd]n tinere\,e, neprimindu-l a-i fi so\, c`nd a cerut-o de la p[rin\ii ei, lucru pentru care s-a =i f[cut el haiduc.

P`n[s[vie cu r[spunsul, c[pitanul de haiduci puse de t[ie un curcan,]l fripse =i-l trimise]mp[r[tesei, zic`ndu-i s[m[n`nce cea mai de pe urm[m`ncare bun[, c[ci el are s[se lupte cu fiul ei,]mp[ratul, pe care f[r[doar =i poate are s[-l omoare. Aceasta este, zicea el, pomana ce face fiului ei, c[ci dup[ce va pieri, nu va mai avea cine s[-i fac[poman[.

]mp[r[teasa, cum auzi c[tr[ie=te fiul ei =i c[este]mp[rat la]mp[r[\ia t[t`ne-s[u, nici c[se atinse de curcan, ci trimise r[spuns c[pitanului de t`lhari c[ea, cum a tr[it dou[zeci =i patru de ani numai cu p`ine =i ap[, va tr[i =i de aci nainte, p`n[ce Dumnezeu, care cunoa=te toate ascunsurile inimii =i =tie nevinov[\ia ei, o va m`ntui de aceste munci de care nu este vrednic[.

George se c[tr[ni de m`nie c`nd v[zu necuviincioasa purtare a haiducului =i poftirea cea vrednic[de r`s ce-i f[cea.

Atunci porni cu ceata lui cea aleas[=i se ot[r`r[ca nici]n ruptul capului s[nu se]ntoarc[acas[f[r[m[-sa, pentru care se bucura, auzind c[]nc[tr[ie=te.

Tot atunci, c[pitanul de t`lhari]=i adun[ceata]ntr-o cul[sub ni=te d[r[m]turi de ziduri ce se aflau]n muntele acela =i unde era locuin\ a lor, =i se puse a cina. Pe c`nd ei beau =i se veseleau, vorbind verzi =i uscate =i b[t`ndu-=i joc de scrisoarea]mp[ratului =i de r[spunsul]mp[r[tesei, odat[se despica zidul =i se ivi o umbr[, care puse pe mas[dou[lum`n[ri aprinse de piatr[, o carte =i o cheie. Apoi umbra se f[cu nev[zut[. T`lharii r[maser[ca scri=i

pe perete =i t[ur[m`lc[. Se putea auzi musca zb`rn`ind, at`ta lini=te =i t[cere se f[cu.

C[pitanul lu[cartea,]i rupse pecetea, o deschise =i citi:

“Firul nelegiuirilor tale s-a sf`r=it. Glasul nenorocivilor pe care f[r[mil[i-ai jertfit s-a auzit la cer. S`ngele cel nevinovat ce at`ta mare de timp ai v[rsat cere r[spl[tiere. E=ti blestemat. }n ascunz[toarea ce este]n col\ dreapta =i pe care tu n-ai =tiut-o, este o u=cioar[pe care o vei descoperi c[ut`nd-o cu una din aceste lum`n[ri. Ia cheia ce]i s-a pus pe mas[=i o deschide. }n acest[ascunz[toare vei g[si ni=te haine =i podoabe de]mp[r[teas[, pe care le vei da nenorocitei]mp[r[tese, muma lui George, s[se]mbrace cu ele. Ea te va ierta pentru trudele =i chinurile ce i-ai pricinuit de sunt acum dou[zeci =i patru de ani. }n cel[]alt sipe\el vei g[si o piele de urs =i un lan\, cu care piele te vei]mbr[ca tu, c[ci urs ai s[r[m`i p`n[]\i vei isp[=i p[catele. }mp[r[teasa te va duce de lan\ =i te va da]n m`na]mp[ratului. +i s[nu cutezi a face]n alt chip, c[ci m`nia cerului va c[dea peste tine =i mai]ngro-zitoare”.

La citirea acestei scrisori, c[pitanul r[mase ca lovit de tr[snet. +i neav`nd]ncotro, scoase toate avu\iile ce adunase de c`nd t`lh[rea =i le f[cu dou[sprezece p[r\i, deopotriv[, pe care le]mp[r\i la cei doisprezece tovar[=i ai s[i. Ace=tia, dup[ce=]i luar[ziua bun[de la c[pitanul lor, se]mpr[=tiar[ca puii de pot`rnice, care=i pre unde.

Iar[el, c[pitanul, deschise sipe\elele =i afl[toate celea,]ntocmai precum]i zicea cartea. Lu[hainele =i podoabele de]mp[r[teas[=i le dete mumei lui George, ca s[se]mbrace cu ele. Aceasta primi bucuros, c[ci hainele de pe d`nsa se h[rt[niser[, se muceziser[=i se putreziser[, r[m`ind mai goal[. Apoi]=i ceru iert[ciune pentru relele ce-i f[cuse el, pe care iert[ciune o =i dob`ndi, fiindc[]mp[r[teasa avea o inim[foarte bun[.

Dup[ce c[pitanul de t[]hari se]mbr[c[]n pielea de urs, care se lipi de trupul s[u ca =i c`nd ar fi fost de acolo,]mp[r[teasa]l lu[de lan\ =i se]ndrept[c[tre scaunul fiului s[u.

Pe drum se]nt`lni cu George, care venea, m[re, ca un leu, =i c[lare pe un =oimulean sireap de m`nca foc. George era cu sabia lui, ce o \inea goal[]n m`n[. Mum[-sa, cum]l v[zu,]l cunoscu, c[ci era leit tat[-s[u, =i se]nchin[lui ca unui]mp[rat.

George se dete jos de pe cal =i]mbr[\i=e pe]mp[r[teasa ca pre muma lui, dup[ce afl[cine este.

Mum[-sa]i spuse cum Dumnezeu, cunosc`ndu-i nevinov[\ia, a izb`ndit-o, pref[c`nd]n urs pe prigonitorul ei.

Apoi dete pe urs de lan\]n m`na]mp[ratului. Acesta se]nduio=i de os`nda lui =i-i dete drumul zic`ndu-i:

— Destul]i este \ie urgia dumnezeiasc[. Du-te =i cat[de-\i isp[=e=te p[catele.

Ursul]ntr-o clip[de ochi se f[cu nev[zut, intr`nd]n codru. Iar[]mp[ratul, cu mum[-sa, cu credinciosul =i cu osta=ii s[i se]ntoarser[la scaunul]mp[r[\iei, mul\umind lui Dumnezeu pentru toate ar[t[rile lui.

=i domnir[]n pace =i]n lini=te p`n[ce, vr`nd Dumnezeu, i-a mutat din lumea aceasta.

Iar[]nt`mpl[rile lor au r[mas de poveste =i vor r[m`nea]n veacul veacului.

]nc[lecai pe-o =ea etc.

F{ T-FRUMOS CU P{ R DE AUR

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[]ntr-o pustie mare un pustnic, =i petrecea singur singurel. Vecinii s[i erau fiarele p[durilor. +i a=a era de bun la Dumnezeu,]nc`t toate dobitoacele i se]nchimbau, c`nd se]nt`lneau cu d`nsul.

]ntr-una din zile se duse pustnicul pe marginea g`rlei, care curgea p-aproape de coliba lui, =i iat[v[zu c[vine pe ap[un sicria= smolit =i]nclaiat bine, =i auzi un or[c[it de copil ie=ind dintr-]nsul.

St[tu pu\in de cuget[=i, dup[ce f[cu rug[ciune, intr[]n ap[=i trase cu o pr[jin[sicria=ul la margine. C`nd deschise, ce s[vaz[]n el? Un copila= ca de vro dou[luni;]l scoase din sicriu =i cum]l lu[]n bra\ e t[cu.

Acest copil avea un baier at`rnat de g`t. +i, dac[]l lu[, v[zu c[]ntr-]nsul era o scrisoare, o citi =i afl[c[copilul de fa\ este lep[dat de o fat[mare de]mp[rat, care alunecase =i ea]n valurile lumii =i care, de frica p[rin\ilor, lep[d[copilul,]l puse]n sicria= =i-i dase drumul pe g`rl[, l[s`ndu-l]n =tirea lui Dumnezeu.

Pustnicul voia din toat[inima s[creasc[pruncul ce-i trimisese Dumnezeu, dar[c`nd se g`ndi c[n-are cu ce s[-l hr[neasc[]l podidi un pl`ns de nu se mai putea sf`r=i. C[zu]n genunchi =i se rug[lui Dumnezeu, =i o! minune! dodat[r[s[ri, m[re, dintr-un col\ al chillei sale o vi[, =i numaidec`t cresc[=i se]n[l\ p`n[la strea=ina casei.

Pustnicul c[ut[la d`nsa =i v[zu struguri, unii cop\i, al\ii p`rgui\i, al\ii agurid[=i al\ii tocmai]n floare;]ndat[lu[=i dete copilului, =i v[z`nd c[-i m[n`nc[, se bucur[din tot sufletul lui =i mul\umi lui Dumnezeu. Cu struguri cresc[copilul p`n[ce]ncepu s[m[n`nce =i c`te altceva.

Iar[dac[se mai m[ri copilul, pustnicul se apuc[=i-l]nv[\[s[citeasc[, s[adune r[d[cini ca s[se hr[neasc[=i s[umble la v`nat.

Dar]ntr-o zi chem[pustnicul pe copil =i-i zise:

— F[tul meu, sim\ c[sl[besc din ce]n ce; sunt b[tr`n, precum m[vezi, afl[dar[c[de azi]n trei zile m[duc pe lumea cealalt[. Eu nu sunt tat[l t[u cel adev[rat, ci te-am prins pe g`rl[, unde erai dat =i pus]ntr-un sicria= de mum[-ta, ca sa]n se dovedeasc[fapta sa cea de ru=ine, fiindc[era fat[de]mp[rat.

Dac[voi adormi somnul cel de veci, care o s[-l cuno=ti c`nd vei vedea c[tot trupul meu are s[fie rece ca ghea\ a, amor\it =i \eap[n, s[bagi de seam[c[o s[vin[un leu. S[nu te sperii, dragul tatei, leul]mi va face groapa, =i tu vei trage p[m`nt peste mine; de mo=tenire n-am ce s[-\i las dec`t un fr`u de cal. Dup[ce vei

r[m`nea singur, s[te sui]n pod, s[iei fr`ul, s[-l scuturi, =i]ndat[va veni un cal =i te va]nv[\\a ce s[faci.

Dup[cum zisese b[tr`nul a=a se =i]nt`mpl[.

A treia zi pustnicul, lu`ndu=-i r[mas bun de la fiul s[u cel de suflet, se culc[=i adormi somnul cel lung.

Apoi]ndat[veni un leu groaznic, nevoie mare! =i veni r[cnind, cum v[zu pe b[tr`n mort,]i s[p[groapa cu ghiarele, iar[fiul]l]ngrop[=i r[mase acolo trei zile =i trei nop`i pl`ng`nd la morm`nt.

Apoi foamea]i dete]n =tire c[el viaz[]nc[, se scul[de pre morm`nt cu inima zdrobit[de durere =i de]ntristare, se duse la vi\\[, =i cu mare m`hnire v[zu c[se uscuse; atunci]=i aduse aminte de vorbele b[tr`nului =i se sui]n pod, unde g[si fr`ul;]l scutur[=i iat[c[veni un =oimulean aripat =i, st`nd]nainte-i, zise:

— Ce porunce=ti, st[p`ne?

Copilul spuse calului din cuv`nt]n cuv`nt toat[=iritenia cu moartea b[tr`nului =i ad[og[:

— Iat[-m[aicea singur. Dumnezeu mi-a luat pe tat[l ce-mi dedese, r[m`i tu cu mine, dar[s[mergem]ntr-alt[parte, unde s[ne facem o colib[; aici, l`ng[acest morm`nt, nu =tiu de ce, dar]mi tot vine s[pl`ng.

— Nu a=a, st[p`ne,]i r[spunse calul, noi o s[ne ducem s[locuim unde sunt mul`i oameni ca dumneata.

— Cum?]ntreb[b[iatul, sunt mul`i oameni ca mine =i ca tata? +i o s[tr[im cu d`n=ii?

— Negre=it,]i r[spunse calul.

— Atunci, dac[e a=a, mai]ntreb[copilul, de ce nu vin ei pe la noi?

— Ei nu vin,]i mai zise calul, fiindc[n-au ce c[uta p-aci, trebuie s[mergem noi la d`n=ii.

— S[mergem, r[spunse copilul cu bucurie.

Iar dac[]i spuse c[trebuie s[fie]mbr[cat, fiindc[ceilal`i oameni nu umbl[a=a goli, b[iatul r[mase cam pe g`nduri; =i calul]i zise s[bage m`na]n urechea lui cea st`ng[=i dup[ce b[g[m`na

scoase ni=te haine pe care le]mbr[c[, ciudindu-se c[nu =tia cum s[le]ntrebuin\eze; calul]l]nv[\[, =i apoi copilul]nc[lec[pe d`nsul =i porni.

Dup[ce ajunse]n ora=ul cel mai de aproape =i se v[zu]ntru mul\imea aia de oameni, furnic`nd]n sus =i]n jos, se cam sp[im`nt[copilul de at`ta zgomot, =i umbla tot cu fric[, mir`ndu-se de frumuse\ea caselor =i de tot ce vedea; b[g[]ns[de seam[c[fiecare lucru=-i are r`nduiala sa. Dar[calul,]mb[rb[t`ndu-l,]i zise:

— Vezi, st[p`ne, aici toate sunt cu =artul lor; de aceea trebuie s[=tii s[-i faci =i tu un c[p[t`i.

+i dup[ce =ezu acolo c`teva zile, mai ded`ndu-se cu lumea =i mai obi=nuindu-se a tr[i]n huietul ce]n]bu=e=te ora=ele, plec[lu`ndu=-i calul cu sine =i se duse, =i se duse, p`n[ce ajunse pe t[r`mul unor z`ne.

Ajung`nd la z`ne, care erau]n num[r de trei, c[ut[s[se bage argat la d`nsele; a=a]l sf[tui calul s[fac[.

Z`nele deocamdat[nu prea voiau s[-l ia]n slujb[, dar[se]nduplecar[la rug[ciunile lui =i-l primir[.

Calul adesea venea pe la domnul s[u, =i]ntr-o zi]i zise s[bage bine de seam[, cum c[]n una din case z`nele aveau o baie, c[acea baie, la c`iva ani,]ntr-o zi hot[r`t[, curge aur, =i cine se scald[]nt`i aceluia i se face p[rul de aur.

]i mai spuse s[vaz[c[]ntr-unul din tronurile casei z`nele aveau o leg[tur[cu trei r`nduri de haine, pe care le p[strau cu]ngrijire.

B[iatul b[g[la cap toate zisele calului =i, de c`te ori avea c`te ceva greu de f[cut, chema calul =i-i da ajutor.

Z`nele]i dase voie s[umble prin toate casele, s[deretece, s[scuture, s[m[ture, dar numai]n c[mara cu baie s[nu intre.]ns[el c`nd lipseau ele d-acas[intra =i lua aminte la toate c`te]i zicea calul. Ochi =i leg[tura cu hainele puse cu]ngrijire]ntr-un tron.

]ntr-o zi z`nele plecar[la o s[rb[toare, la alte z`ne =i avur[grije s[porunceasc[argatului, ca]n minutu ce va auzi ceva zgomot]n c[m[ru\ a cu baia, s[rup[o =indril[din =trea=ina casei, ca s[le

dea de =tire =i s[se]ntoarc[degrab[, fiindc[ele =tiau c[e aproape s[]nceap[a curge acest[ap[de aur.

Fiul pustnicului p`ndea =i c`nd v[zu minunea asta chem[numaidec`t pe cal. Calul]i zise s[se scalde; =i el a=a f[cu.

Ie=ind din baie, el lu[leg[tura cu hainele, =i o porni la s[n[toasa c[lare pe calul lui cel cu aripi, cu care zbură ca v`ntul =i se ducea ca g`ndul. Cum c[lc[peste pragul por`ii,]ncepu casele, curtea =i gr[dina a se cutremura =i a urla a=a de groaznic,]nc`t se auzi p`n[la z`ne =i z`nele]ndat[se]ntoarser[acas[.

Dac[v[zur[c[argatul lipse=te =i hainele nu sunt la locul lor, se luar[dup[d`nsul; =i-l urm[rir[din loc]n loc p`n[ce, c`nd era s[puie m`na pe d`nsul, el trecu hotarele lor, =i apoi st[tu.

Cum]l v[zur[z`nele sc[pat, se c[tr[nir[de necaz, c[nu putur[s[-l prinz[. Atunci ele]i ziser[:

— Ah! fecior de lele ce mi-ai fost, cum de ne am[gi=i? Arat[-ne, m[car, s[-]i vedem p[rul.

+i r[sfir`ndu=]i p[rul pe spinare, ele se uitau cu jind la d`nsul, =i li se scurgeau ochii. Apoi ziser[:

— A=a p[r frumos nici noi n-am mai v[zut! Fii s[n[tos, dar[]ncai f[bun[tate de ne d[hainele!

El]ns[nu voi, ci le opri =i le lu[]n locul simbriei ce avea s[ia de la z`ne.

De aci se duse]ntr-un ora=,]i puse o bu=ic[de cirvi=]n cap, =i merse de se rug[de gr[dinarul]mp[ratului ca s[-l primeasc[argat la gr[dina]mp[r[teasc[. Gr[dinarul nu prea voia s[-l asculte, dar[dup[mult[rug[ciune]l primi,]l puse s[lucreze la p[m`nt, s[care ap[, s[ude florile,]l]nv[\ s[cure'e pomii de omizi =i brazdele de buruieni. F[t-Frumos lua]n cap tot ce-l]nv[\a gr[dinarul, st[p`nul s[u.

]mp[ratul avea trei fete: =i a=a mult[grij[]i dase trebile]mp[r[\iei,]nc`t uitase de fete c[trebuie s[le m[rite.

]ntr-una din zile, fata cea mai mare se vorbi cu surorile ei, ca s[duc[fiecare c`te un pepene ales de d`nsa la masa]mp[ratului.

Dup[ce]mp[ratul se puse la mas[, venir[=i fetele =i aduse fiecare c`te un pepene pe tipsii de aur =i]i puser[dinaintea]mp[ratului.

]mp[ratul se mir[de aceast[fapt[=i chem[sfatul]mp[r\iei s[-i ghiceasc[ce pild[s[fie asta.

Adun`ndu-se sfatul, t[iar[pepenii, =i dup[ce v[zur[c[unul se cam trecuse, al doilea era tocmai bun de m`ncat =i al treilea dase]n copt, zise:

—]mp[rate, s[tr[ie=ti mul\i ani; pilda asta]nsemneaz[v`rsta fetelor m[riei tale, =i c[a sosit timpul ca s[le dai la casa lor.

Atunci]mp[ratul hot[r] s[le m[rite. Dete, deci, sfoar[]n \ar[de aceast[hot[r`re =i chiar de a doua zi]ncepur[a veni pe\itori de la cutare =i de la cutare fecior de]mp[rat.

Iar[dup[ce fata cea mai mare]=i alese mire pre un fiu de]mp[rat, care-i p[ru mai frumos, se f[cu mare nunt[]mp[r]teasc[. +i dup[ce se sf`r=ir[veseliile, plecar[]mp[ratul cu toat[curtea ca s[petreac[pre fiic[-sa p`n[la hotarele]mp[r\iei sale. Numai fiica]mp[ratului cea mai mic[r[mase acas[.

F[t-Frumos, argatul de la gr[din[, v[z`nd c[=i gr[dinarul se duse cu alaiul, chem[calul,]nc[lec[, se]mbr[c[cu un r`nd de haine din cele luate de la z`ne, pe care era c`mpul cu florile =i, dup[ce=] l[s[p[rul s[u de aur pe spate,]ncepu a alerga prin gr[din[]n toate p[r\ile, f[r] s[fi b[gat de seam[c[fiica]mp[-ratului] vede de pe fereastr[, c[ci odaia ei da]n gr[din[.

Calul cu F[t-Frumos stric[toat[gr[dina =i, c`nd v[zu c[veselia lui f[cuse pagub[, desc[lic[, se]mbr[c[cu hainele sale de argat =i]ncepu a drege ceea ce se stricase.

C`nd veni acas[gr[dinarul =i v[zu stric[ciunea ce se f[cuse, se lu[de g`nduri;]ncepu a certa pe argat de ce n-a]ngrijit de gr[din[, =i era at`t de sup[rat, c`t p-aci era s[-l =i bat[.

Dar[fiica]mp[ratului, care privea de la fereastr[toate aceste, ceru gr[dinarului s[-i trimi\ [ni=te flori.

Gr[dinarul f[cu ce f[cu =i adun[de prin col\uri c`teva floricele,

le leg[=i le trimise]mp[r[tesei celei mici. Ea, dac[primi florile,]i dete un pumn de bani =i-i trimise r[spuns s[ierte pe bietul argat, c[nu este el de vin[.

Atunci gr[dinarul, vesel de un dar a=a de frumos,]=i puse toate silin\ele, =i]n trei s[pt[m`ni f[cu gr[dina la loc, ca =i cum nu s-ar fi]nt`mplat nimic]ntr-]nsa.

Nu mult dup[aceasta, fata]mp[ratului cea mijlocie]=i alese =i ea un fecior de]mp[rat, =i-l lu[de b[rbat. Veseliile \inur[ca =i la sor[-sa cea mare; iar[la sf`r=itul veselilor o petrecu =i pe d`nsa p`n[la hotarele]mp[r\iei sale. Fata cea mic[a]mp[ratului nu se duse, ci r[mase acas[, pref[c`ndu-se de ast[dat[c[este bolnav[.

Argatul gr[dinii, cum se v[zu iar[singur, vru s[se veseleasc[=i el ca to\i slujitorii cur\ii;]ns[, fiindc[el nu se putea veseli dec`t cu bidiviul s[u,]=i chem[calul, se]mbr[c[cu alte haine: cerul cu stelele,]=i l[s[p[rul pe spate, c[lc[toat[gr[dina. C`nd b[g[de seam[c[iar[f[r`mase totul, se]mbr[c[cu hainele sale cele proaste, =i bocindu-se]ncepu s[dreag[ceea ce stricase.

Ca =i de lalt r`nd, gr[dinarul voind s[-l c`rpeasc[, fu oprit de fata cea mai mic[a]mp[ratului, care ceruse flori, trimi\`ndu-i =i doi pumni de bani, =i vorb[s[nu se ating[de argat, nefiind el vinovat. Gr[dinarul se puse iar[pe munc[=i d[du gr[dina gata]n patru s[pt[m`ni.

]mp[ratul f[cuse o v`n[toare mare =i, fiindc[sc[pase de o mare primejdie, ridic[un chio=c]n p[durea aceea, =i chemase, ca s[serbeze m`ntuirea sa, pre to\i boierii =i slujitorii cur\ii la o mas[]nfrico=at[ce preg[tise acolo. To\i curtenii se duser[la chemarea]mp[ratului, numai fiica sa r[mase.

F[t-Frumos, v[z`ndu-se iar[singur, chem[calul =i voind s[se veseleasc[=i d`nsul,]mbr[c[hainele: cu soarele]n piept, luna]n spate =i doi luceferi]n umeri,]=i l[s[p[rul de aur pe spate,]nc[lec[calul =i-l]ncur[prin gr[din[.

At`t se stricase acum gr[dina,]nc`t nu mai era chip de a o

drege. Iar dac[v[zu aceasta el,]ncepu a se t`ngui, se]mbr[c[iute cu hainele lui cele de argat, =i nu =tia de unde s[]nceap[meremetul.

M`nia gr[dinarului trecu orice hotare, c`nd veni =i v[zu acea mare pr[p[denie. Dar[c`nd voi s[-i dea pe foi pentru c[nu]ngrijise de gr[din[, fiica]mp[ratului]i ceru flori, de la fereastr[.

Gr[dinarul da din col\]n col\ =i nu =tia ce s[fac[;]n cele mai de pe urm[, c[t[=i mai g[si vreo dou[floricele care abia sc[pase de copitele calului cu aripi, i le trimise, =i fata de]mp[rat]i porunci s[ierte pe bietul argat, pentru care]i =i d[du trei pumni de galbeni.

Se apuc[de croi din nou, =i]n =ase s[pt[m`ni abia putu face ceva care s[mai semene a gr[din[, iar argatului]i f[g[dui o s`nt[de b[taie, sor[cu moartea, de s-o mai]nt`mpla una ca asta, =i s[fie =i gonit.

]mp[ratul se luase de g`nduri v[z`nd pe fiic[-sa tot trist[. Ea acum nu mai voia s[ias[afar[nici din cas[. Hot[r] dar[s[o m[rite =i]ncepu a-i spune de cutare =i cutare fiu de]mp[rat. Ea nu voia s[aud[de nici unul.

Iar dac[v[zu a=a]mp[ratul, adun[iar[sfatul =i boierii =i]i]ntreb[ce s[fac[? Unul din boieri]i zise s[fac[un foi=or cu poarta pe dedesubt, pe unde s[treac[to\i fiiri de]mp[rat =i de boieri, =i pe care-l va alege fata, s[-l loveasc[cu un m[r de aur ce-l va]ine]n m`n[, =i dup[acela s-o dea]mp[ratul.

A=a se =i f[cu. Se dete sfoar[]n \ar[c[este hot[r`rea]mp[ratului s[se adune mic cu mare =i s[treac[pe sub poart[.

To\i trecur[, dar[nu lovi nici pe unul. Mul\i credea c[fata n-are voie s[se m[rite.]ns[un boier b[tr`n, trecut =i prin ciur =i prin d`rmon, d[-ia care auzise, v[zuse =i p[\ise multe, zise s[treac[=i oamenii cur\ii; trecu =i gr[dinarul, =i buc[tarul cel mare, =i v[taful, =i slugile, =i vizitii =i to\i r`nda=ii, dar degeaba, fata nu lovi nici pe unul.

Se f[cu]ntrebare dac[n-a mai r[mas cineva netrecut, =i se afl[c[a mai r[mas un pr[p[dit de argat de la gr[din[rie, chele= i dos[dit de n-are seam[n pe lume.

— S[treac[=i acesta, zise]mp[ratul.

Atunci chem[=i pe argatul cel chele= =i-i zise s[treac[=i d`nsul, dar el nu cuteza; apoi cam cu c`r`ial[, cam cu sila, fu nevoit s[treac[=i, dac[trecu, fata]l lovi cu m[rul.

Argatul]ncepu a]ipa =i a fugi, \in`ndu-se cu m`inile de cap zic`nd c[i-a spart capul.

}mp[ratul, cum v[zu cele]nt`mplate, zise:

— Asta nu se poate! este o gre=eal[! fata mea nu e de crezut s[fi ales tocmai pe chele=ul]sta.

Nu putea, vezi, s[se]nvoiasc[]mp[ratul a da pe fie-sa dup[argat, de=i]l lovise fata cu m[rul.

Atunci puse de a doua oar[s[treac[lumea, =i de a doua oar[fiic[-sa lovi cu m[rul]n cap tot pe chele=, care iar[=i fugi \in`ndu-se cu m`inile de cap =i]ip`nd.

}mp[ratul, plin de m`hnire, iar[]=i lu[vorba]napoi, =i puse de a treia oar[s[treac[toat[lumea.

Dac[v[zu =i v[zu]mp[ratul c[=i d-a treia oar[tot pe chele=]l lovi fata, s-a plecat la sfatul]mp[r\iei, =i i-a dat lui pe fiic[-sa.

Nunta se f[cu cam pe sub ascuns, =i]mp[ratul apoi]i oropsi pe am`ndoi, =i nu mai voi s[=tie =i s[auz[de d`n=i; at`ta numai c[, de sil[, de mil[,]i primi s[locuiasc[]n curtea palatului.

Un bordei]ntr-un col`al cur\ii li se dete spre locuin[, iar argatul se f[cu sacagiul cur\ii.

Toate slugile]mp[ratului r`deau de d`nsul =i toate murd[riile le arunca pe bordeiul lui.]n[untru]ns[calul cel cu aripi le adusesse frumuse\ile lumii: nu era]n palaturile]mp[ratului ceea ce era]n bordeiul lui.

Fiii de]mp[rat, care veniser[]n pe\it la fiica cea mic[, se]mbufnar[de ru=inea ce p[\ise, pentru c[fiica]mp[ratului alesese pe chele= =i se]nvoir[]ntre d`n=i ca s[porneasc[oaste mare]mpotriva lui.

}mp[ratul sim\i mare durere c`nd auzi hot[r`rea vecinilor s[i,]ns[, ce s[fac[? se preg[ti de r[zboi, =i nici c[avea]ncotro.

Am`ndoi ginerii]mp[ratului se scular[cu oaste =i venir[]n ajutorul socrului lor. F[t-Frumos trimise =i el pe so`ia sa ca s[roage pe]mp[ratul a-i da voie s[mearg[=i el la b[taie.

— Du-te din naintea mea, nesocotito; fiindc[iat[, din pricina ta mi se turbur[lini=tea; nu mai voi s[v[v[z]n ochii mei, nemericilor ce sunte`i.

Dar[, dup[mai multe rug[ciuni, se]nduplec[, =i porunci s[-l lase s[care =i el m[car ap[pentru o=tire.

Se preg[tir[=i pornir[.

F[t-Frumos, cu hainele lui proaste =i c[lare pe o m`r`oag[=chioap[, plec[]nainte. O=tirea]l ajunse]ntr-o mla=tin[unde i se nomolise iapa =i unde se muncea ca s[o scoa[, tr[g`nd-o c`nd de coad[, c`nd de cap, c`nd de picioare.

R`ser[o=tirea =i]mp[ratul cu ginerii cei mai mari ai s[i =i trecur[]nainte.

Dup[ce]ns[nu se mai v[zur[d`n=ii, F[t-Frumos, scoase iapa din noroi,]i chem[calcul s[u, se]mbr[c[cu hainele c`mpul cu florile =i porni la c`mpul b[t[liei, ajunse =i se sui]ntr-un munte apropiat, ca s[vaz[care parte este mai tare.

O=tile dac[ajunse, se lovir[, iar F[t-Frumos, v[z`nd c[oastea vr[jma=] este mai mare la num[r =i mai tare, se r[pezi din v`rful muntelui asupra ei =i ca un v`rtej se]nv`rteja prin mijlocul ei cu palo=ul]n m`n[, =i t[ia]n dreapta =i]n st`nga, pe oricine]nt`nea.

A=a spaim[dete iu`eala, str[lucirea hainelor =i zborul calului s[u,]nc`t oastea =i to`i cu totul o rupser[d-a fuga apuc`nd drumul fiecare]ncotro vedea cu ochii,]mpr[=tiindu-se ca puii de pot`r-niche.

Iar]mp[ratul dup[ce v[zu minunea, mul`umi lui Dumnezeu c[i-a trimis pe]ngerul s[u de l-a sc[pat din m`na vr[jma=ului, =i se]ntoarse vesel acas[.

Pe drum]nt`lni iar[=i pe F[t-Frumos, pref[cut]n argat, muncind s[=i scoat[iapa din noroi; =i cum era cu voie bun[,]mp[ratul zise la c`iva:

— Duce\i-v[de scoate\i =i pe nevoia=ul acela din noroi.

N-apucar[s[se a=eze bine, =i veni veste de la]mp[ratul c[vr[jma=ii lui cu o=tire =i mai mare s-au ridicat asupra lui.

Se g[ti dar[=i el de r[zboi =i plec[s-o]nt`lneasc[. F[t-Frumos iar[se rug[s[-l lase =i pe d`nsul s[mearg[, =i iar[fu huiduit.

Dar[dac[dob`ndi voie, porni iar[cu iapa lui. Fu =i de ast[dat[de r`s =i de b[taie de joc, c`nd l-a v[zut o=tirea, c[iar[se]nomolise =i nu putea s[-i scoat[iapa din noroi defel, defel.

] l[sar[]napoi, dar[el ajuns =i acum mai nainte la locul de lupt[, pref[cut]n F[t-Frumos, c[lare pe calul cu aripi, =i]mbr[cat]n hainele lui cele cu cerul cu stelele.

O=tile deter[]n t`mpene =i]n surle =i se loviri[; iar F[t-Frumos, dac[v[zu c[vr[jma=ii sunt mai puternici, se repezi din munte =i-i puse pe goan[.

]mp[ratul se]ntoarse iar[vesel, mul`umind lui Dumnezeu de ajutorul ce i-a dat, =i iar[porunci osta=ilor s[scoa\ din noroi pe nevoia=ul de sacagiu. Iar el era]mp[cat cu cugetul s[u =i se bucura]n ascunsul sufletului s[u de izb`nzile sale.

]mp[ratul se m`hni p`n[]n fundul inimii sale c`nd auzi c[vr[jma=ii se ridic[de a treia oar[cu oaste =i mai mare =i c[a ajuns la hotarele]mp[r\iei sale c`t[frunz[=i iarb[; un pl`ns]n]p[di, de s[fereasc[Dumnezeu! =i pl`nse, =i pl`nse, p`n[ce sim\i c[-i sl[besc vederile. Apoi]i str`nse =i d`nsul toat[oastea =i porni la b[t[lie cu n[dejde]n Dumnezeu.

F[t-Frumos porni =i el tot pe o\opina lui.

Iar dup[ce trecu toat[oastea f[c`nd haz de d`nsul cum se muncea ca s[-i scoa\ iapa din noroi, se]mbr[c[cu hainele cele cu soarele]n piept, luna]n spate =i doi luceferi]n umeri,]i l[s[p[rul de aur pe spate,]nc[lec[calul =i]ntr-un minut fu iar[=i pe munte, unde a=tepta s[vaz[ce s-o]nt`mpla.

Se]nt`lniri[o=tile, se loviri[din mai multe p[r\i =i se t[iau unii pre al\ii f[r[de cru\are, at`ta erau de]nver=una\i osta=ii. Iar c`nd fu c[tre sear[, c`nd v[zu c[o=tirea vr[jma=e era s[ia]n goan[

pre a]mp[ratului, unde se repezi odat[F[t-Frumos din munte ca un fulger; =i unde tr[sni]n mijlocul lor,]nc` t se]ngrozir[de nu mai =tiau ce fac. Str[lucirea hainelor lui F[t-Frumos p`n[]ntr-at`ta orbise =i z[p[cise pe vr[jma= de nu mai =tiau o=tile unde se afl[. F[t-Frumos lovea cu pala de zv`nta,]n toate p[r]ile. Groaza intrase]n inimile potrivnicilor =i]i tulburase de]=i uitaser[de b[t[l]ie, ci c[tau cum s[se m`ntuiasc[cu via\. O luar[la s[]n[toasa care]ncotro vedea cu ochii d`nd n[val[unii preste al\ii de=] rupeau g`turile. F[t-Frumos]ns[]i gonea =i-i secera cu pala ca pe buruienile cele rele.

]mp[ratul]l v[zu s`ngerat la m`n[, la care se crestase]nsu=i, =i]i dete n[frama sa ca s[se lege. Apoi se]ntoarse acas[izb[v]i de primejdie.

C`nd venir[, g[sir[iar[pe F[t-Frumos]n noroi cu iapa, =i iar[=i porunci de]l scoase.

=i sosind acas[]mp[ratul c[zu la boal[de ochi =i orbi. To\i vracii =i filosofii care citeau pe stele fur[adu=i, =i nimeni nu putur[s[-i dea nici un ajutor.]ntr-una din zile, scul`ndu-se din somn]mp[ratul, spuse c[a v[zut]n vis un b[tr`n care i-a zis c[dac[se va sp[la la ochi =i dac[va bea lapte de capr[ro=ie s[lbatic[va dob`ndi vederile.

Auzind astfel ginerii s[i, pornir[cu to\ii, cei doi mai mari singuri, f[r[s[ia =i pe cel mai mic, =i f[r[a voi s[-l lase m[car a merge]mpreun[cu d`n=ii. Iar[F[t-Frumos chem[calul =i merse cu d`nsul prin sm`rcuri, g[si capre ro=ii s[lbatice, le mulse =i c`nd se]ntorcea, se]mbr[c[]n haine de cioban =i ie=i]nainte cumna\ilor s[i cu o doni\ plin[cu lapte de oi. Ei]l]ntrebar[ce lapte are acolo; iar[el le r[spunse, pref[c`ndu-se c[nu-i cunoa=te, c[duce lapte de capr[ro=ie la]mp[ratul care visase c[-i va veni vedere dac[va da cu acel lapte pe la ochi. Atunci ei se]ncercar[a-i cump[ra laptele; dar ciobanul le r[spunse c[laptele nu-l d[pe bani ci c[, dac[voiesc s[aib[lapte de capr[ro=ie, s[se zic[c[sunt robii lui, =i s[

rabde ca s[le pun[pecetea lui pe spinarea lor, m[car c[ei au s[se duc[=i s[nu mai dea pe la d`nsul.

Cei doi gineri se socotir[c[ei pentru c[sunt]mp[ra\i =i gineri de]mp[rat n-o s[le pese nimic; se l[sar[, deci, de le puse pecetea lui]n spinare, =i apoi luar[laptele =i-l aduser[vorbind]ntre d`n=ii pe drum: “De se va]ncerca, nerodul, s[ne zic[ceva,]l facem nebun, =i tot noi vom fi crezu\i dec`t d`nsul”.

Se]ntoarser[la]mp[ratul,]i deter[laptele, se unse la ochi =i b[u, dar[nu-i ajut[nimic. Dup[aceea veni =i fiica cea mic[la]mp[ratul =i-i zise:

— Tat[, iat[ia =i acest lapte, pe care]l aduse b[rbatul meu; unge-te =i cu d`nsul, a=a te rog.

— Ce lucru bun a f[cut n[t[r[ul de b[rbatul t[u, r[spunse]mp[ratul, ca s[fac[=i acum ceva de isprav[? N-au putut face nimic ginerii mei ceilal\i, care m-au ajutat a=a de mult]n r[zboaie, =i tocmai el, n[t`ngul, o s[-mi poat[ajuta? +i apoi nu v-am zis c[n-ave\i voie a v[mai ar[ta]naintea fe\ei mele? Cum ai cutezat s[calci porunca mea?

— M[supui la orice pedeaps[vei binevoi s[-mi dai, tat[, numai unge-te, a=a te rog, =i cu acest lapte ce \i-l aduce umilitul t[u rob.

]mp[ratul, dac[v[zu c[at`t de mult se roag[fiica-sa, se]nduplec[=i lu[laptele ce-i adusese, =i apoi se unse cu d`nsul la ochi o zi, se unse =i a doua zi, =i cu marea sa mirare sim\i c[pare c[]ncepuse a z[ri ca prin sit[, =i dac[se mai unse =i a treia zi, v[zu cum vede to\i oamenii cu ochi lumina\i =i limpezi. Dup[ce se]ns[n[to=i, dete o mas[mare la to\i boierii =i sftncii]mp[r[\iei, =i dup[rug[ciunea lor primi =i pe F[t-Frumos s[=eaz[]n coada mesei.

Pe c`nd se veseleau mesenii =i se chefuiiau, se scul[F[t-Frumos =i, rug`ndu-se de iertare,]ntreb[:

— M[rite]mp[rate, robii pot =eada cu st[p`nii lor la mas[?

— Nu, nicidecum, r[spunse]mp[ratul.

— Apoi dac[este a=a, =i fiindc[lumea te =tie de om drept, f[-mi =i mie dreptate, =i scoal[pe cei doi oaspe\i care =ed d-a dreapta =i d-a st`nga m[riei tale, c[ci ei sunt robii mei; =i ca s[m[crezi, pune s[-i caute =i vei vedea c[sunt]nsemna\i cu pecetea mea]n spinare.

Cum auzir[ginerii]mp[ratului, o b[gar[pe m`nec[=i m[r-turisir[c[a=a este;]ndat[fur[nevo\i a se scula de la mas[=i a sta]n picioare.

Iar[c[tre sf`r=itul mesei, F[t-Frumos scoase n[frama care i-a fost dat-o]mp[ratul la b[t]lie.

— Cum ajunse n[frama mea]n m`inile tale,]ntreb[]mp[ratul? Eu am dat-o]ngerului Domnului care ne-a ajutat la r[zboi.

— Ba nu, m[rite]mp[rate, mie mi-ai dat-o.

— Apoi dac[este a=a, tu e-ti acela care ne-ai ajutat?

— Eu, m[rite]mp[rate.

— Nu se poate, adaoase iute]mp[ratul, =i dac[vei s[te crez, arat[-te a=a cum era atunci acela c[ruia am dat n[frama.

Atunci el se scul[de la mas[, se duse de se]mbr[c[cu hainele cele cu soarele]n piept, luna]n spate =i doi luceferi]n umeri,]=i l[s[p[rul pe spate =i se]nf[\i=]]mp[ratului =i la toat[adunarea.

Cum]l v[zur[mesenii,]ndat[se ridicar[=i se minunar[, F[t-Frumos era at`ta de m`ndru =i str[lucitor,]nc`t la soare te puteai uita, dar la el ba.

]mp[ratul, dup[ce l[ud[pe fiic[-sa pentru alegerea sa cea bun[, se dete jos din scaunul]mp[r[\iei =i ridic[]n el pre ginerele s[u, F[t-Frumos, iar[el, cea dint`i treab[ce f[cu, fu de a da drumul din robie cumna\ilor s[i, =i]n toat[]mp[r[\ia se f[cu bucurie mare. Eram =i eu p-acolo, =i la masa]mp[r[teasc[:

C[ram mereu la vatr[, lemne cu frigarea,

Duceam eu la mas[glume cu c[ldarea;

Pentru care c[p]tai:

*Un n[p[stroc de ciorb[
 +-o s`nt[de cociorb[
 Pentru cei ce-s lung[vorb[,*

+i]nc[lecai pe-o =a =i v-o spusei d-voastr[a=a.

+i mai]nc[lecai pe-o lingur[scurt[, s-o dai pe la nasul cui n-ascult[.

F{T-FRUMOS CEL R{T{T CIT

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[o pereche de oameni, muncitori, de! cum d[Dumnezeu. Toat[n[dejdea lor era]ntr-o iap[cu care se hr[neau. +i ar fi voit =i ei s[aib[un copila=, dar fu peste poate. Cercetar[]n dreapta =i]n st`nga, ca s[afle niscaiva leacuri care s[le desfac[f[cutul st[rpiciunii lor, dar[, a=i! parc[]nt`lnea tot surzi =i mu\i. Nimeni nu =tia s[-i]nve\e ceva.

Mai umblar[ei ce umblar[=i, la urma urmelor; aflar[despre un vr[jitor me=ter carele]nchega =i apele. Cre=tinul se duse =i la d`nsul,]i spuse p[sul lui =i]i ceru leacuri. Vr[jitorul n-a=tept[mult[rug[=i, dup[ce se]nvoir[,]i dete un m[r.

— Din acest m[r, zise el, s[m[n`nce numai so\ia dumitale. Dar[bag[de seam[s[n-apuce din el nici o f[ptur[cu via\ de pe lumea asta.

— C`t despre aia, n-ai grije, r[spunse omul. Las[pe mine; nu mi-ai dat mie]n m`n[m[rul? Acum s[fii odihnit.

Lu`nd m[rul, omul nu se mai g`ndea dar[dec`t la bucuria ce o s[sim\ el =i nevasta c`nd s-or vedea]mpresura\i de copii. +i cu g`ndurile astea ajunse acas[=i dete m[rul neveste-sei, ca s[-l m[n`nce, f[r[s[-i mai spuie altceva.

Ea primi m[rul cu bucurie. +i dup[ce plec[b[rbatul]n trebile sale, se a=ez[pe pragul u=ii, cur[\i m[rul =i-l m`nc[. Iep=oara ie=ise =i ea din grajd, =i veni la st[p`n[-sa, c[era]nv[at[la traista

cu gr[un\`e. Neg[sind nimic de ron\[it, lu[=i ea cojile de m[r, pe care le lep[dase st[p`n[-sa =i le m`nc[cu mult[poft[, ca pe ni=te trufandale.

Nu trecu mult =i at`t st[p`na, c`t =i iep=una se sim\ir[a fi luat]n p`ntece. +i dup[nou[luni femeia n[scu un copila= de dr[gule\]; iar iep=una un m`nzule\ ginga=.

}ndoit[fu bucuria omului c`nd se v[zu =i cu copil, =i cu m`nz. +i fiindc[acesta se n[scuse odat[cu fiul s[u, hot[r] ca nimeni s[nu]ncalece pe d`nsul, f[r] numai fiu-s[u, c`nd s-o face mare.

Botezar[copilul =i]ngrijir[de d`nsul, m[rog, ca unul la p[rin\i. Copilul crecu =i se f[cu mare. C`nd era d-un an, parc[era de cinci; iar[c`nd fu de cinci, parc[era de cincisprezece, =i de ce cre=tea, d-aia se f[cea mai frumos =i mai dr[g]la=.

Dar[mite de]nv[at?] }nv[\a ca Neal\ii pe lumea asta alb[. N-apuca s[auz[de la dasc[l] ceva, c[el]nv[\a mai ad`nc dec`t dasc[lul. +i astfel ajunsese de poveste. Unii zicea c[=tia carte p`n[]n glezne, al\ii zicea c[p`n[]n genunchi, iar[al\ii, p`n[]n br`u. De m-ar fi]ntrebat pe mine, eu le-a= fi spus c[=tia carte p`n[]n g`t. Dar[fiindc[nimeni nu m-a]ntrebat, iac[tac =i eu din gur[ca un pe=te, =i nu mai zic nim[nui nici pis!

Astfel fiind,]ntr-una din zile ce-i vine dr[cu=orului de copila=, c[numai]nc[lec[pe m`nzul lui, =i mi \i-i dete c[lc`ie; iar[m`nzul, carele =i d`nsul crescuse de se f[cuse un c`rl[na= zburdalnic de n-avea ast`mp[r, o rupse d-a fuga cu b[iat cu tot, =i du=i au fost p`n[]n ziua de ast[zi.

C`nd prinser[de veste p[rin\ii c[b[iatul nu e, caut[-l]n sus, caut[-l]n jos, nu e; ba mai]n dreapta, ba mai]n st`nga, deloc! Mai cercetar[pe ici, mai cercetar[pe dincoaci, b[iatul, a=i! nici pomeneal[nu era de el! Tocmai t`rziu, hei! aflar[de la ni=te drume\i c[au v[zut un b[ie\andru c[lare pe de=elate pe un c[lu=el, carele se ducea ca v`ntul. Ei ziceau c[n-apucar[s[se uite dup[d`nsul ca de c`nd se apucase s[le spuie, =i pieri din ochii lor ca o n[luc[, ca =i c`nd n-ar fi fost.

] pl`nser[p[rin\ii p`n[c`nd se istovir[=i d`n=ii, =i ochii din lacr[mi nu =i-i mai uscar[; dar[]n de=ert, c[fiul lor nu se mai]ntoarse.

Pas[mite ei, dac[s-au l[sat zburd[]nicipiei lor =i s-au v[zut la c`mp, nu s-au mai g`ndit]n urm[, ci au]ntins la drum zbunguindu-se =i]ncurc`ndu-se, p`n[ce, c`nd b[gar[de seam[, ajunsese pe ni=te t[r`muri necunoscute.

Aci st[tur[s[se mai odihneasc[. +i, voind s[se]ntoarc[, ei se r[t[ciser[. Nu mai =tiau nici pe unde veniser[, nici pe unde s[se]ntoarc[. Atunci b[iatul]ncepu s[pl`ng[=i s[doreasc[de p[rin\i.

Mai cu seam[c`nd s-a v[zut singur, singurel, el care nu era ie=it din casa p[rin\ilor,]ncepu s[-l ia ni=te r[cori de nu =tia ce va s[zic[asta.

Calul, dac[v[zu a=a,]ncepu s[-l]mbuneze, ba c[o s[fac[cutare lucru, ba c[pe cealalt[. P`n[una alta,]=i c[tar[un culcu=unde s[m`ie peste noapte. Se odihni[r[=i dormir[sub acoper[m`ntul cerului.

A doua zi, nici tu mas[, nici tu cas[, b[iatul]ncepu iar[=i s[pl`ng[=i s[voiasc[s[se]ntoarc[la p[rin\i. C[tar[s[-i g[seasc[urmele pe unde veniser[; dar nu g[sir[nici picule\ de urm[. Dac[v[zu =i v[zu, calul zise:

— St[p`ne, am f[cut o gre=eal[care nu se mai]ntoarce. D[-mi voie s[m[duc s[caut vrun mijloc ca s[ne c[p[tuim.

— Asta nu se poate, odat[cu capul, r[spunse b[iatul. Dup[ce am ajuns pe aste t[r`muri neumblate, prin pustiet[\i f[r[locuitori, s[m[la=i =i tu? Singur nu pot sta, uite, nici olecu\.

— }ncinge-te cu fir`ul meu, =i c`nd vei vedea vro nevoie, scutur[-l =i]ntr-o clip[sunt la tine. Eu m[duc s[caut pe unde s[ie=im la lume, =i cum s[ne chivernisim.

Calul, vede\i d-voastr[, era n[zdr[van.

Cu mare anevoin[, se dezlipi calul de st[p`nul s[u. Umbl[ce umbl[=i se]ntoarse numaidec`t. El v`nturase v[zduhul =i cutreierase p[m`ntul p`n[nu apucase s[i se urasc[b[iatului; =i

Intorc`ndu-se spuse b[iatului c[i-a g[sit un loc unde s[se bage argat.]l =i]nv[\ ce s[fac[=i cum s[dreag[ca s[arg[\easc[cu folos.

}nc[lec[b[iatul calul, c`nd auzi c[are s[-=i g[seasc[unde s[se c[p[tuiasc[, =i porni ca v`ntul, precum =i venise.

Ajung`nd la ni=te z`ne, f[cu precum]l]nv[\ase calul.

Cele trei z`ne, c[ci trei erau ele, se cam codeau s[-l primeasc[; iar dac[st[rui, se rug[=i se f[g[dui c[o s[fie harnic =i credincios, ele]l primir[.

A=ez`ndu-se el acolo la z`ne, b[iatul se puse cu toat[inima pe munc[=i, c`nd era ceva de f[cut mai greu sau mai anevoios,]=i chema calul =i]i da ajutor.

Calul, carele nu =tiu de unde aflase tainele z`nelor, vezi c[nu era el de florile m[rului n[zdr[van, spuse b[iatului s[fie cu mare b[gare de seam[, c[]n baia z`nelor,]ntr-un timp hot[r`t, are s[curg[aur, =i atunci s[apuce el]nainte z`nelor, s[se scalde. }i mai spuse s[ocheasc[prin poli\ele cu haine ale z`nelor, c`nd]l va pune s[deretece, ni=te nuci pe care le avea z`nele =i le]ngrijea ca pe ochii lor din cap.

B[iatul f[cu]ntocmai precum]l]nv[\ase calul.

}ntr-o zi c`nd z`nele se dusesse la v`n[toare, f[r[grij[, b[iatul auzi]n baia z`nelor un susur de ap[mai r[sun[tor dec`t alt[dat[. Tem`ndu-se, el chem[calul, care veni]ntr-o clipeal[de ochi. El, cum v[zu cele ce se petrec]n baie, puse pe b[iat de se dezbr[c[]ndat[=i]l]mpinse]n baie de se]mb[ie. C`nd ie=i d-acolo, ce s[vede\i d-voastr[, cinsti\i boieri? P[rul i se f[cuse cu totul de aur, =i-i crescuse de b[tea pulpele,]nc`t nu te]nduram s[-\i iei ochii de la el.

+i lu`nd =i nucile, pe care le ochise el,]nc[lec[, =i pe ici \i-e drumul!

Cum p[=i pragul por\ii]ncepu casele a \ipa de ar fi de=teptat =i pe mor\i din groap[. Auzind z`nele \ip[tul se]ntoarser[acas[numai c`t ai zice mei. Ele v[zur[c[lipse=te argatul de acas[,

sp[|l[citura ce mai r[m[sese]n baia unde se]mb[ia se argatul =i nucile ce lipseau; nu mai z[bovir[, ci se luar[dup[d`nsul. C` t p-aci s[puie z`nele m`na pe ei. +i fugi, z`nele dup[d`n=ii; ei fugi! z`nele dup[d`n=ii. Dac[v[zu =i v[zu calul primejdia,]ntinse pasul la drum =i]ncepu a zbura ca g`ndul, p`n[ce, tocmai c`nd era z`nele s[-i prinz[, ei trecur[de pe t[r`mul lor =i se oprir[.

Puterea z`nelor p`n[aci era. Iar[dac[v[zur[ele c[le trecu otarele,]ncepur[cu binele a se ruga de el ca s[-i taie p[rul s[li-l dea lor; dar[b[iatul le f[cea cu b`z! Ele se rugar[ca barim nucile cu haine s[le dea. B[iatul le ar[t[coltucul. Atunci z`nele se rugar[ca]ncailea s[le arate p[rul, s[se bucure =i ele de vederea lui. Atunci b[iatul]=i r[sfir[p[rul,]nc[lec[=i zbur[cu bidiviul lui.

Z`nele se uitar[cu jind la d`nsul =i, nemaiav`nd ce face, se]ntoarser[acas[=i vorbir[]ntre ele ca s[nu mai bage argat strein la curtea lor, c` t or tr[i ele.

Dup[ce ajunse pe mo=ia unui]mp[rat mare, calul]nv[\[pe b[iat ce s[fac[. El ascult[=i se duse de se b[g[argat la gr[dinarul]mp[ratului. P`n[a nu se]nvoi cu gr[dinarul, el]=i puse o b[ic[de vac[]n cap,]n care]=i ascunse p[rul cel de aur.

Gr[dinarul]l]nv[\[cum s[fac[brazde, s[semene flori, s[le r[s[deasc[=i s[le]ngrijeasc[. +i]l luase la ochi, c[ci era spirt, =tii, colea, cum trebuie omului, m`n[dreapt[, nu altceva. Totu=i slugile din curtea]mp[r[teasc[]l numir[chele=. +i, chele=]n sus, chele=]n jos, p`n[ce li r[maser[numele Chele=.

Gr[dinarul]mp[r[tesc]mb[tr`nise la curtea]mp[ratului. El era om destoinic cu frica lui Dumnezeu =i cinstit. Slujba lui de c[petenie era s[duc[]n toat[diminea\ a c`te un m[nunchi de flori la cele trei fete care le avea]mp[ratul.

]mboln[vindu-se gr[dinarul]ntr-una din zile, chem[pe argatul s[u =i]i spuse s[aleg[din florile cele mai frumoase at`tea c`te s[-i ajung[a face trei leg[turi de flori =i s[le duc[fetelor]mp[ratului.

Chele=ul se duse de culese flori =i f[cu trei leg[turi, una mai

mare, alta mijlocie =i alta mai mic[. Pe cea mai mare, care era alc[tuit[din flori ce]ncepuse a se trece =i abia mai mirosinde, o dete fetei]mp[ratului cea mai mare. Leg[tura mijlocie cu flori ce erau tocmai]n floare o dete fetei mijlocii; iar[leg[tura cea mai mic[ce avea flori numai boboace care acum se deschideau, o dete fetei celei mici. Cum dete florile, o tuli d-a fuga, =i se apuc[de lucru prin gr[din[.

Fetele se mirar[de aceasta, =i cu toatele se duser[la]mp[ratul =i-i ar[tar[florile. }mp[ratul chem[pe gr[dinar s[-i spuie ce noim[s[aib[florile ce trimisese fetelor sale.

Gr[dinarul se sperie c`nd auzi c[a=a bolnav este chemat la]mp[ratul.

Iar[dac[se duse, cu inima tremur`nd[, =i auzi de la]mp[ratul =iritenia cu florile, el se dezvinov[=i =i spuse c[, bolnav fiind]n acea zi, trimisese pe argat s[duc[florile.

Chem`nd =i pe Chele=, el, dac[veni, se apropie cu sfial[=i r[spunse:

— S[tr[i=, luminate]mp[rate,]ntru mul= ani! C`nd am cules florile =i am f[cut acele m[nunchiuri, n-am avut nici un g`nd r[u, martor mi-e Dumnezeu! ci am dat fiec[ria din domni=e flori ce le arat[care cum este.

— +i cum ai tuzezat, tu, un chele= ca tine, s[faci una ca asta?

— At`ta m-a t[iat capul =i m-a dus mintea, luminate]mp[rate, at`ta am f[cut. M[ria-ta judec[=i f[ce e cu dreptul.

}mp[ratul r[mase pe g`nduri. El, de=i s-a]ntristat, dar[mai mult s-a bucurat c[]i aduse aminte ceea ce trebuia s[fac[el ca un p[rinte.

Apoi trimise o pung[de bani argatului. Acesta se duse =i-i dete gr[dinarului, sub cuv`nt c[el nu =tie ce s[fac[cu ei, ca unul ce are de toate de la st[p`nu-s[u.

Nu trecu mult =i, viind o s[rb[toare,]mp[ratul cu to= curtenii =i b[tr`nii]mp[r[=ieii merse la biseric[.]ntre b[tr`nii =i credincio=ii cur=ii era =i gr[dinarul. Numai fata cea mic[r[mase acas[.

Argatul, v[z`ndu-se singur, descinse fr`ul de pe l`ng[sine, scoase dintr-o nuc[ni=te haine de aram[, din cele luate de la z`ne, se g[ti bine, intr[]n gr[din[, sun[fr`ul =i veni calul lui]n=elat, dar ne]nfr`nat =i, puindu-i fr`ul]n cap, argatul]nc[lec[=i prinse a=i]ncucra calul prin gr[din[. Fereastra fetei de]mp[rat celei mici da]n gr[din[=i ea v[zu tot ce se petrecu.

Dup[ce stric[gr[dina, argatul se duse ca fulgerul la biseric[, dete calul]n m`na unui om ce sta afar[, ca s[i-l]ie, =i el intr[]n biseric[. Aci merse]nfipt la mir, se ploconi]n dreapta, se ploconi]n st`nga =i ie=i afar[.

Toi cei din biseric[se mirar[de d`nsul. P`n[=i]mp[ratul zicea c[nici el nu mai v[zuse a=a voinic frumos.

Argatul de la gr[din[rie, cum ie=i din biseric[,]nc[lec[=i]ntr-un suflet ajunse la gr[dina]mp[r[teasc[=i desc[lec[=i porunci calului s[fac[la loc tot ceea ce stricase. Calul se puse =i numaidec`t]ndrept[gr[dina =i o f[cu =i mai frumoas[de cum fusese.

Fata]mp[ratului cea mic[vedea de la fereastr[=i t[cea. C`nd se]ntoarse de la biseric[, surorile cele mai mari zise celei mai mici:

— Ce r[u ai f[cut de n-ai venit =i tu la biseric[, c[a venit un t`n[r]mbr[cat a=a =i a=a, a f[cut a=a =i a=a, =i numaidec`t a plecat, de au r[mas toi cu ochii dup[el.

Fata cea mic[asculta =i t[cea.

Dar[gr[dinarul, c`nd intr[]n gr[din[, st[tu]n loc =i se mir[. Apoi]=i]nchipui el c[poate d-aia i se pare gr[dina mai frumoas[, unde nu intrase de mult]ntr-]nsa.

Peste c`tva timp veni iar[=i o s[rb[toare =i]mp[ratul se duse la biseric[iar[=i cu toat[curtea lui. De ast[dat[fata cea mic[se f[cu bolnav[]ntr-adins, r[mase acas[=i se puse la fereastr[.

Argatul de la gr[din[rie scoase de ast[dat[ni=te haine de argint, scutur[fr`ul =i]nc[lec[pe cal, carele venise numai c`t ai clipi. +i iar[=i]ncurc`ndu-l prin gr[din[o stric[=i mai r[u dec`t]nt`ia oar[, =i iar[=i merse la biseric[, f[cu ca =i de-lalt r`nd =i se

Intoarse acas[, porunci calului s[dreag[gr[dina, carele o f[cu]nc[o dat[mai frumoas[dec`t era.

Fata]mp[ratului cea mic[privea de la fereastr[=i t[cea. }i spuser[surorile,]i spuse mum[-sa,]i spuse tat[-s[u de t`n[rul cel m`ndru ce venise la biseric[=i despre care nimeni nu =tia de unde era.

Ea asculta =i t[cea.

Mai trecu ce trecu =i iar[=i,]ntr-o s[rb[toare mare,]mp[ratul merse la biseric[cu to`i sfetnicii s[i =i cu to`i curtenii tineri =i b[tr`ni. +i de ast[dat[fata cea mic[a]mp[ratului se pref[cu c[este bolnav[=i r[mase acas[. }ntre curtenii]mp[ratului care merser[la biseric[era =i gr[dinarul, fiind b[tr`n, credincios =i vechi slujba= al]mp[ratului.

Argatul cel chele=, dac[se v[zu singur, scutur[fr`ul =i=i chem[calul. De ast[dat[scoase din g[oacea de nuc[r`ndul de haine cel de aur, se g[ti frumos,]nfr`n[calul ce venise numai]n=elat,]i l[s[p[rul de aur pe spate,]nc[lec[,]i]ncurc[calul prin gr[din[, pe care o stric[detot, =i apoi se duse ca =i de-lalt r`nd la biseric[, merse la mir, se ploconi]n dreapta =i]n st`nga =i ie=i.

}ntorc`ndu-se acas[, porunci calului de f[cu gr[dina de trei ori mai frumoas[dec`t era.

Fata]mp[ratului]l v[zu =i c`nd ie=i, =i c`nd se]ntoarse, =i ceea ce f[cu, dar[t[cea.

C`nd se]ntoarser[de la biseric[,]mp[ratul =i to`i cu totul spuser[fetei celei mici a]mp[ratului minunea ce v[zuser[.

— Dac[n-ai fost =i tu la biseric[,]i ziser[, s[fi v[zut cum a venit acel F[t-Frumos strein, cu p[rul de aur, ce m`ndru era c`nd s-a aplecat]n dreapta =i]n st`nga la to`i cei din biseric[=i cum a ie=it apoi, f[r[s[bage pe nimeni]n seam[.

Fata cea mic[a]mp[ratului se f[cea c[ascult[, dar[t[cea]ntr-]nsa =i r`dea]nfundat. Vezi c[=tia ea ce =tia.

Gr[dinarul, dac[se]ntoarse de la biseric[=i v[zu frumuse\ea aia de gr[din[ce f[cuse calul argatului, se tot freca la ochi =i nu-i

venea deloc s[creaz[. Asta s[fie gr[dina, ori ba? =i credea c[a r[t[cit prin alt[gr[din[. Nu o mai cuno=tea. +i, v[z`nd pe argat,]l]ntreb[despre acea schimbare; iar argatul]=i cerea iert[ciune, spuind c[el a f[cut ceea ce]nv[\ase de la st[p`nu-s[u.

Dar[mite c`nd v[zu]mp[ratul? Scoase =i dete o pung[de bani gr[dinarului, pentru c[-i f[cuse o gr[din[, de nu se mai g[sea ca asta la nici un]mp[rat.

+i mai trec`nd ce mai trecu,]mp[ratul]=i aduse aminte de cele trei m[nunchiuri de flori. Atunci se vorbi cu]mp[r[teasa cum s[fac[s[-=i dea fetele la casele lor.

Cum se afl[de aceast[hot[r`re]mp[r[teasc[,]ncepu a veni pe\itori de pe la fel de fel de]mp[ra\i. Fetele, adec[cea mare =i cea mijlocie,]=i aleser[c`te un fecior de]mp[rat =i se duser[dup[b[rba\ii lor.

Fata]ns[cea mic[nu voia s[se m[rite cu nici un chip. Ba s[-i dea pe feciorul cut[rui]mp[rat, ba pe al cut[rui; a=i! ea zicea c[nu-i place nici unul. Ce s[fac[bietul]mp[rat? Se sf[tui cu boierii =i g[sir[cu cale s[stea fata]ntr-un pridvor, cu un m[r de aur]n m`n[, s[treac[to\i fiii de]mp[ra\i =i de boieri pe dinaintea ei, =i, pe care]l va pl[cea, s[-l loveasc[cu m[rul.

A=a =i f[cur[.

Trecur[fiii de]mp[ra\i care veniser[]n pe\it, dar[ca s[loveasc[pe vreunul, ba.

Trecur[=i fiii de boieri mari ai]mp[r\iei, dar[ca s[loveasc[pe vreunul, nici g`nd n-avu.

]n cele mai de pe urm[trecur[to\i tinerii =i buni =i r[i din]mp[r\ie, =i din boierna=i, =i din prostime, =i nici nu se uit[la d`n=ii fata ce sta cu m[rul]n m`n[. Trec`nd =i argatul de la gr[din[rie, din]nt`mplare, pe acolo, fata]l lovi cu m[rul drept]n cap.

Fiii de]mp[ra\i =i de boieri r[maser[ca b[tu\i de Dumnezeu, c`nd v[zur[una ca aceasta.

}mp[ratul zise c[trebuie s[fie o gre=eal[, =i pofti pe fiii de }mp[ra\i =i de boieri s[mai treac[o dat[.

Trecur[to\i cu totul, =i nu lovi pe nimeni; zise =i chelului s[treac[, =i de ast[dat[tot pe el }l lovi.

}mp[ratul nu se putea }nvoi ca s[ia fie-sa de b[rbat un a=a om prost =i pofti pe toat[adunarea s[mai treac[o dat[, c[ci, negre=it, trebuie s[fie vro gre=eal[a fetei.

Trecur[=i a treia oar[, =i tot pe argatul cel chel }l lovi cu m[rul fata }mp[ratului.

Atunci }mp[ratul, neav`nd }ncotro, dete de b[rbat fie-sei pe argat, dar[}i =i oropsi, gonindu-i de la casa lui.

Ei se duser[de la fa`a }mp[ratului, care }i oropsise, cu lacr[mile }n ochi =i cu inima smerit[, =i=i aleser[loc de trai un bordei }n care }nuse }mp[ratul ni=te bivoli. Apoi aduc`ndu-=i aminte fata }mp[ratului de ceea ce f[cuse }n gr[din[, }l }ndemn[s[-i cheme calul.

Argatul, ginerele }mp[ratului, f[cu precum }i zisese so`ia, chem[calul =i-i porunci s[-i fac[ni=te palaturi sub p[m`nt, f[r[seam}n pe lume. Calul nu }nt`rzeie =i le f[cu ni=te palaturi }nfrico=ate. Nu se g[sea la }mp[ratul }n cas[ce se g[sea }n palaturile lor. +i bog[\ii, =i scumpeturi, =i tot ce ai fi poftit se g[sea la d`n=ii.

+i mai trec`nd c`t`nic[vreme la mijloc, se pomeni }mp[ratul cu veste de la un alt }mp[rat s[ias[la r[zboi. }mp[ratul chem[}n ajutor pe ginerii s[i, feciorii de }mp[ra\i, care =i venir[=i se l[udau cu ispr[vile ce au s[fac[.

C`nd veni vremea a merge la r[zboi, iat[c[se }nf[\i=[la }mp[ratul =i argatul, ginere al s[u, =i ceru s[-l ia =i pe d`nsul la r[zboi, c[poate va t[ia =i el vrun vr[jma=.

}mp[ratul =i ginerii cei mari }l }nfruntar[, zic`nd s[-i lase }n pace, s[nu-i mai poarte =i lui grija p-acolo. El st[rui =i }mp[ratul se }nduplec[=i porunci s[-i dea =i lui o m`r`oag[de cal =i o rugin[de palo=.

Argatul }nc[lec[voios =i porni }nainte o=tilor. C`nd ajunse la

o l[covi=te pe unde trebuia s[treac[, el]n nomoli calul =i]ncepu s[-l bat[ca s[ias[de acolo, dar[]n de=ert. Ajung`ndu-l]mp[ratul cu ginerii cei mari =i cu toat[oastea, trecu pe l`ng[d`nsul cl[tin`nd din cap, iar[o=ta=ii]=i dedeau coate =i r`deau.

Dup[ce trecu[=i se dep[rtar[de nu se mai v[zur[, argatul scutur[fr`ul, =i iat[c[]ndat[=i-i sosi calul. }i spuse ce avea de g`nd s[fac[=i ceru pova\[. Calul]l]nv[\[ce s[fac[, c`nd va fi dinaintea vr[jma=ului. Dup[ce lu[]n cap tot ce-l]nv[\[calul,]nc[lec[=i porni =i el.

Ajung`nd la r[zboi =i v[z`nd pe ai s[i]nc[iera\i cu vr[jma=ii, tocmai c`nd ace=tia erau s[dovedeasc[pe socru-s[u =i pe cumna\ii s[i, unde mi se ridic[de trei st`njeni pe deasupra o=tilor =i zbur[drept la]mp[ratul socru-s[u,]i t[ie degetul cu inelul =i-l lu[cu sine. Apoi se l[s[asupra vr[jma=ului =i t[ia]n carne vie cu nemilostivire,]ntocmai ca un muncitor vrednic c`nd trage cu coasa nemiluit.

Iar c`nd]l]nte\ea vr[jma=ul, calul se urca ca fulgerul]n sus =i se \inea bine de coama lui. Apoi c`nd se l[sa]n jos, t[ia cum =tia el]n legea lui s[taie. A=a, vezi,]l]nv[\ase calul.

De trei ori se urcase]n sus, c`nd n[v[lise vr[jma=ul asupra lui, =i de trei ori se l[sase ca un v`rtej asupra oastei vr[jm[=e=ti. La fiecare dat[c[deau d-a st`nga =i d-a dreapta lui cu gr[mada =i f[cea uli\i, uli\i, pe unde mergea. }n mai pu\in ca de c`nd m[apucau s[v[povestesc, mormane de mor\i se vedea pe unde trecuse el.

A=a spaim[grozav[b[g[el]n inimile vr[jma=ului,]nc`t prinse a fugi, iar[el a-i goni =i a-i t[ia ca pe ni=te vite.

}mp[ratul socru r[mase]nm[rmurit c`nd v[zu at`ta vrednicie. Dup[fuga vr[jma=ului, el st[tu locului =i mul\umi lui Dumnezeu c[le-a trimes pe]ngerul s[u de i-a sc[pat din m`na du=manului, care vrea s[-i piarz[, =i mai multe nu.

Argatul, ginerele]mp[ratului, dup[ce-l m`ntui, se]ntoarse

Înainte de a merge la drumul calului s[u,]nc[lec[iar[pe m`r\oaga ce-i d[duse]mp[ratul =i se chinuia a ie=i din nomol.

]mp[ratul se]ntorcea cu voie bun[de la oaste =i d`nd peste d`nsul]nnomolit]nc[]n noroi, porunci la vro doi osta=i de-l scoase d-acolo.

+i ajung`nd acas[, ginerele]mp[ratului cel chel spuse neveste-sei ce f[cu. Ea se bucura din toat[inima.

Toat[oastea vorbea de]ngerul Domnului care le d[duse at`ta ajutor =i-l semuia cu streinul care venise la biseric[.]nsu=i]mp[ratul b[nuia aceasta, =i ar fi dorit ca s[-l mai]nt`lneasc[o dat[, s[-i mul\umeasc[. Dar[ia-l de unde nu e.

Mai trec`nd ce mai trecu,]mp[ratul ajunsese de orbi. To`i vracii se adunar[=i-i d[dur[leacuri, dar[nici unele din buruienile lor nu-i dar[]nde bine. Vr[jitoarele puser[ap[la stele =i-i aduser[=i-i desc`ntar[, tot]ns[ce punea la ochi mai r[u]i f[cea, dar[mai bine deloc.]n cele din urm[un cititor de stele =i vraci mare fu adus cu mult[cheltuial[din \[ri streine, =i acesta spuse c[p`n[c`nd]mp[ratul nu va avea lapte de pas[re de peste apa Iordanului cu care s[se ung[la ochi, nu-i va veni v[zul.

Atunci puse]mp[ratul oameni s[strige prin toat[]mp[r\ia c[cine se va g[si s[aduc[lapte de pas[re de peste apa Iordanului, acela s[=tie cu bun[]ncredin\are c[va dob`ndi cal]mp[r[tesc =i jum[tate]mp[r\ia. Dar[strigar[de surda, c[ci nu se g[si nimeni carele s[se]ns[rcineze cu aceast[slujb[.

Ginerii]mp[ratului cei mari, dac[v[zur[a=a, se legar[c[ei vor aduce laptele trebuincios =i]nc[lecar[pe cai buni]mp[r[te=ti, luar[cu d`n=i slujitori =i bani. Umblar[ei, c[tar[=i nu putur[afla ceea ce c[tau.]n cele din urm[dete peste un]n=el[tor, carele le dete lapte ca tot laptele =i le luar[o mul\ime de bani. Ei se]ntoarse cu bucurie la casa socrului lor.

]n aceea=i vreme =i ginerele]mp[ratului, argatul, plec[dup[lapte de pasere. El scuter[fr`ul =i]ndat[=i veni bidiviul lui. }i spuse ceea ce voia, =i calul]i r[spunse:

— Ce e mai lesne, st[p`ne; c[ci acolo locuiesc =i eu.

}nc[lec[=i porni. Dup[ce ajunse, lu[lapte de pasere de preste r`ul Iordanului =i]n c`teva zile se]ntoarse acas[, cam totodat[cu cumna\ii s[i.

Ace=tia merser[la]mp[ratul,]i aduser[lapte de al lor, cu care dete pe la ochi]mp[ratul =i r[mase ca]nt`i, orb ca to\i orbii. Nu-i folosi nimic. Merse =i argatul =i-i aduse =i el lapte, dar[adev[rat lapte de pas[re de peste r`ul Iordanului. }mp[ratul nu prea voia s[dea pe la ochi. Dup[st[ruin\`a]mp[r[tesei =i a sfetnicilor, se]nduplec[=i se unse. Cum puse la ochi lapte de acesta, b[g[de seam[c[vede ca prin sit[. Mai dete o dat[, v[zu ca prin ciur; c`nd se unse =i a treia oar[, v[zu luminat ca to\i oamenii.

}mp[ratul iert[pe argat de fapta lui de mai-nainte. Ginererele s[u cel mic, dac[v[zu a=a, rug[=i el pe]mp[ratul s[vie s[le vaz[locuin\`a. }mp[ratul se]nduplec[=i merse. C`nd ajunse acolo, ce s[-i vaz[ochii? Ce nu era]n palaturile lui era]n locuin\`a generelui s[u cel mic.

V[z`nd mirarea de care era coprins]mp[ratul, ginererele s[u cel mic se]ncumet[=i zise:

— Eu sunt, m[rite]mp[rate, cel ce am venit de trei ori]n biseric[.

}mp[ratul arunc[\int[ochii la el.

— Eu sunt cel ce \i-am f[cut gr[dina cea frumoas[.

}mp[ratul, parc[nu-i venea s[creaz[spuselor lui.

— Eu sunt, mai zise, cel ce v-am sc[pat]n r[zboi din m`na nelegiui\ilor ce se sculaser[s[te r[puie.

}mp[ratul r[mase st`lpit de mirare. Apoi, mai viindu=-i]n fire,]i zise:

— Cum po\i dovedi zisele tale?

Atunci ginererele s[u cel mic ie=i afar[, scutur[fr`ul, scoase hainele de aur din g[oacea de nuc[unde le p[stra, se g[ti frumos,]=i l[s[p[rul pe spate,]nc[lec[pe cal =i, ar[t`nd]mp[ratului degetul cu inelul, zise:

— Iat[, m[rite]mp[rate, dovezile ziselor mele.

+i]ncepu a]ncurca calul prin curtea]mp[ratului. P[rul s[u cel de aur =i hainele cu care era]mbr[cat str[luceau ca soarele.

]mp[ratul, uit`ndu-se la d`nsul, tot punea m`na la ochi, f[c`ndu=i umbr[. Vezi c[se temea s[nu orbeasc[]nc[o dat[. El l[ud[pe fie-sa pentru c[-i alesese un asemenea b[rbat.

—+i ai fi putut oare crede d-ta, tat[, r[spunse fata cea mic[, c[a= fi putut s[-mi aleg de b[rbat pe unul care s[fac[tat[lui meu,]mp[rat, ru=ine]n lume?

Atunci]mp[ratul, =i b[tr`n fiind, se cobor] din scaunul]mp[r\iei, pe care se urc[ginerele s[u cel mic. +i]mp[r\ir[]n pace =i]n lini=te p`n[ce tr[ir[.

Iar[eu]nc[lecai pe-o =ea etc.

FATA S{ RACULUI CEA ISTEAA | {

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un om =i o femeie. Ei erau at`t de s[raci,]nc`t n-aveau dup[ce bea ap[. Nici tu cas[, nici tu mas[, nimic, nimic, dar[nimic n-aveau dup[sufletul lor. Muncea bietul om de diminea\a p`n[seara t`rziu, al[turi cu muierea, de-i treceau n[du=elele, =i ca s[dea =i ei spor, ba.

Se \inea, vezi, norocul dup[d`n=ii ca pulberea dup[c`ini, cum se zice.

Umblau cu t[r]bu\ele de colo p`n[colo, =i ca s[se statorniceasc[=i ei la un loc, nu g[seau. C[ci cine era s[-i primeasc[pe ei, doi calici, cu leaota de copii dup[d`n=ii?!

Adic[uitasem s[v[spui. Aveau ace=ti oameni o spuz[de copii. Din ace=ti copii, cei mai mari erau numai fete, iar[b[ie\ii erau m[run\ei =i stau pe l`ng[d`n=ii ca ulcelu=e.

S[nu v[fi dus Dumnezeu vrod[s[fi\i fa\ c`nd venea omul de la munc[, c[v-a\i fi luat c`mpii. Ie=eau to\i afar[]naintea lui,

jig[r]i\i =i h[rt][n]i\i, ca ni=te neto\i, sub\iratici =i pi\ig[ia]\i, m[rog, le=ina\i de foame, =i t[b[rau pe bietul om cu gura: tat[, mi-e foame, tat[, mor de foame.

Tat[l] lor se z[p[cea =i nu =tia c[tre care s[se]ntoarc[mai]nt`i =i le da toat[agoniseala lui dintr-o zi. Dar[de unde s[le ajung[ce brum[le aducea el? Abia puneau p-o m[sea.

Bietul tat' s[u =i biata m[-sa de multe ori se culcau nem`nca\i. Li se rupea inima de mil[, dar[n-aveau]ncotro. +i ca s[-=i lini=teasc[copiii, el le f[g[duia c[a doua zi are s[le aduc[mai mult. Astfel, mai cu =o=ele, mai cu momele, adormeau =i bie\ii copii, cu n[dejde c[a doua zi are s[fie mai bine.

Dintre to\i copiii, fata cea mai mare era mai t[cut[=i mai cu judecat[. Ea r[m`nea cu surorile =i fra\ii cei mai mici c`nd se duceau p[rin\ii la munc[, vedea de d`n=ii,]i mu=truluia =i]i pov[\uia s[fie mai cu r[bdare, mai]ng[duitori, ca s[nu se am[rasc[p`n[]ntr-at`t p[rin\ii. Dar[, bate toba la urechea surdului. Adec[, de! Ce s[zici? Ar fi fost =i ei, poate, mai]ng[duitori, =i mai cu r[bdare, dar[burta le da ghies =i]i f[cea de multe ori s[fie ne]n\eleg[tori.

]ntr-acestea, boierului pe mo=ia c[ruia se afla ace=ti oameni, ca =i urgisi\i de Dumnezeu, i se f[cu mil[de ei =i,]ntr-o zi, c`nd veni omul s[se roage pentru s[la=, el]i zise:

— Omule, te v[z harnic, munce=ti de te spete=ti, =i dou[]n te te v[z c[nu po\i lega. Iat[, eu m[]ndur =i-\i dau un petec de loc, s[fie de veci al t[u. Du-te de-\i alege petecul ce-\i va pl[cea =i apuc[-te numaidec`t s[-\i faci un bordei.

— Bogdaproste, cucoane, =i Dumnezeu s[primeasc[. De unde dai s[izvorasc[, r[spunse bietul om.

Se duse de= i alese un petec de loc =i p`n[]n sear[groapa pentru bordei o =i dete gata.

Nepartea lui. Cum se brodi ca locul ce= i alesese s[fie al[turi cu al unui \[ran bogat =i m`ndru de nu-i ajungea cineva cu pr[jina la nas.

Peste noapte, nu =tiu cum se f[cu, nu =tiu cum se drese, c[o vit[d-ale bogatului c[zu]n groap[=i muri.

A doua zi diminea\[, bogatul, v[z`ndu=-i vita moart[, s[ri cu gura mare asupra s[racului,]l lu[de piept =i cu el t`r` = se duse la curtea boierului, s[le fac[judecat[.

Boierul se mir[c`nd]i v[zu =i-i]ntreb[ce caut[?

| [ranul cel bogat zise:

— Boierule, acest pr[p[dit de om, venetic]n satul nostru, n-ar mai avea parte de el! dup[ce \i-ai f[cut poman[de i-ai dat un petec de loc, el tocmai l`ng[mine =i-a ales s[=-i fac[bordei! Una la m`n[. Bag[de seam[c[, dup[ce e s[rac, apoi e =i cu nasul pe sus. Al doilea, groapa ce =i-a f[cut pentru bordei, dup[ce c[e mare foarte, apoi n-a avut grij[s[o acopere peste noapte cu ceva, numai ca s[-mi fac[mie pagub[, =i mi-a c[zut o vit[]ntr-]nsa de =i-a rupt junghietura. Judec[d-ta acum, nu e dator s[mi-o pl[teasc[? El zice c[n-are cu ce. +i ce-mi pas[mie de asta?

— Boierule, r[spunse =i s[racul umilit =i cu lacr[mile]n ochi c`t pumnul. Boierule, n-am ce zice, omoar[-m[, sp`nzur[-m[, n-am ce face dac[a dat p[catul peste mine. A=a este cum zice bog[ta-ul meu vecin. +i fiindc[lui Dumnezeu]i place dreptul, drept s[-\i spui ce e drept: am s[pat groap[, =i o groap[mare, ca s[]ncap[bordeiul pe to\i ai mei, dar[nici c[m-am g`ndit ca s[-i aduc pagub[. +i nici n-a fost la sufletul meu cugetul de m`ndrie, c[ci n-aveam pe ce m[m`ndri, c`nd mi-am ales loc l`ng[d-lui. Acum lumineze-v[Dumnezeu, boierule, =i judeca\i dup[dreptate.

Boierul sta]n cump[n[. Nu =tia cui s[dea dreptate. Vedea el c[s[racul a c[zut]n p[cate, dar[f[r[voie. Dup[ce se g`ndi el ni\el, zise:

— Bre, oameni buni! Eu am s[v[fac trei]ntreb[ri; cine le va dezlega mai bine, a aceluia s[fie dreptatea. V[dau r[gaz de trei zile, g`ndi\i-v[. Dup[trei zile s[veni\i =i s[-mi ghici\i]ntreb[rile.]ine\i bine minte.]nt`ia]ntrebare sun[a=a:

Ce este mai gras]n lume?

A doua: Ce este mai bun?

+i a treia:

Ce alearg[mai iute?

Aide, duce\i-v[acum. Dar[s[mai =ti\i una: dac[nici unul din voi nu va ghici vreuna din]ntreb[rile mele, s[=ti\i c[unde v[stau picioarele o s[v[stea =i capetele.

Am`ndoi]mpricina\ii se]ntoarser[la casele lor. Bog[ta=ul, l[ud`ndu-se c[el are s[ghiceasc[, fiindc[ce lucru poate fi mai u=or dec`t a spune c[porcul s[u din ograd[este mai gras, deoarece st[sl[nina pe d`nsul de o palm[; iar[s[racul pl`ngea de potopea p[m`ntul, g`ndindu-se ca ce o s[spuie el.

Dac[ajunser[fiecare la ai s[i, bog[ta=ul era vesel c[are s[-=i c`=tige pricina, iar[s[racul se puse pe g`nduri =i tot ofta. Copiii se adunar[pe l`ng[d`nsul, se uita, dar[nu cutezau s[-l]ntrebe ceva. }ncepur[=i ei a pl`nge; =i se f[cu acolo la d`n=ii o pl`ngere =i o jelanie de te luau fiori de mil[.

Numai fata cea mai mare]=i lu[inima]n din\i =i-l]ntreb[ce are de este a=a trist?

— Ce s[am, fata mea? Iac[p[cate de la Dumnezeu. Boierul ne-a]ndatorat s[-i ghicim ni=te]ntreb[ri pe care nici oamenii cei procopsi\i nu i le-ar putea spune, necum un s[rman prost ca mine.

— Ci spune-ne =i nou[, ca doar[d=om putea s[-\i d[im vrun ajutor.

— Ca ce ajutor a\i putea voi s[-mi da\i, voi care nu =ti\i]nc[nici cum se m[n`nc[m[m]liga.

— Te mir[, tat[, la ce am putea fi bune =i noi. +i apoi ce stric[dac[ne vei spune =i nou[?

Atunci s[racul zise: iac[, iac[, iac[ce ne-a zis boierul s[ghicim; c[ci de unde nu, ne va sta capul unde ne stau t[lpile.

Fata cea mare se puse pe g`nduri =i, dup[ce mai cuget[ea ce mai cuget[, se apropie de tat[-s[u =i]i zise:

— Ia las[, tat[, nu mai fi a=a m`hnit. Nu ne las[Dumnezeu pe

noi s[pierim. C`nd te vei duce la boierul s[-i dai r[spuns, \i-oi spune =i eu ceva. +i poate c[va da Dumnezeu s[scapi cu fa\`a curat[dinaintea lui.

S[racul p[ru a se m`ng`ia oarecum; dar[numai inima lui =tia. Nu voia, vezi, s[-i mai m`hneasc[=i copiii.

}n diminea\`a c`nd fu a se]nf[\i=a la boierul ca s[-i ghiceasc[]ntreb[rile, fie-sa]i spuse ca ce s[r[spunz[. S[racul se ar[ta a fi mul\`umit, dar[se]ndoia.

Se]nf[\i=ar[]naintea boierului. Bog[ta=ul, m`ndru =i cu pieptul deschis; s[racul, umilit =i str`ns la piept de sta s[-i crape sucmanul cel zdren\`uit de pe d`nsul.

Boierul]ntreb[pe bog[ta=:

— Ei, bade, ce este mai gras pe lumea asta?

Bog[ta=ul r[spunse cu coraj:

— Apoi de, cucoane, ce s[fie mai gras dec`t porcul meu din ograd[, care are gr[simea pe el de o palm[de groas[.

— Minciuni spui, r[spunse boierul. +i]ntreb`nd =i pe s[racul, el r[spunse cu sfial[:

— Apoi de, cucoane, eu zic cu mintea mea a proast[c[p[m`ntul s[fie mai gras pe lumea asta, c[el ne d[toate bun[t]\`ile pe care le avem.

— A=a este, r[spunse boierul.

Acum zise bog[ta=ului iar[:

— Ce alearg[mai iute pe lumea asta?

— Arm[sarul meu, cucoane, r[spunse bog[ta=ul, c[alearg[peste v[i =i dealuri, c`nd]i dau drumul, de nu-i vezi copitele.

— Apoi de, cocoane, capul meu nu m[duce a=a departe, f[r[dec`t dau cu socoteal[c[nimic nu alearg[a=a de iute ca g`ndul, r[spunse =i s[racul.

— Tu ai dreptate. Cela aiureaz[.

}n cele din urm[, mai]ntreb[o dat[pe bog[ta=:

— Ce este mai bun pe lumea asta?

— Nimic nu este mai bun pe lumea asta, milostive st[p`ne, r[spunse el, ca judecata cea dreapt[a m[riei tale.

— Eu, boierule, cu prostia mea m[duce g`ndul s[crez c[nimic nu e mai bun pe lumea asta ca Dumnezeu, care ne suferă pe lume cu toate r[ut[\\ile noastre.

— Adev[rat, a=a este, zise boierul.

+i]ntorc`ndu-se c[tre bog[ta=, ad[og[:

— Ie=i afar[, \\[ran viclean =i mojić ce e=ti, sau pui acum de-\\i trage la t[lpi at`ta c`t nu po\\i duce.

Bog[ta=ul ie=i cu coada]ntre picioare.

+i chem`nd mai aproape pe s[rac,]l]ntreb[cu un grai blajin:

— Spune-mi, bre, omule, cine te-a]nv[\\at pe tine s[r[spunzi a=a de potrivit, c[ci din capul t[u]la secu nu crez s[fi ie=it a=a cuvinte]n\\elepte.

Bietul s[rac se cam codea. Nu-i venea s[spuie drept, de team[s[nu p[\\easc[ceva. Dar[dac[se v[zu]ncol\\it, spuse tot adev[rul precum era.

Atunci boierul, mir`ndu-se]n sine de iscusin\\a fetei s[racului,]i porunci ca a doua zi s[vie cu fata la curtea boiereasc[. Ea s[fie nici]mbr[cat[, nici dezbr[cat[, nici c[lare, nici pe jos, nici pe drum, nici pe l`ng[drum.

Cum auzi s[racul unele ca acestea,]ncepu a se boci =i a se v[ic[ra, de nu-\\i venea s[-l mai auzi, =i se]ntoarse la ai s[i.

Fata cea mare, c`nd auzi cele ce,]i spuse:

— Nu te teme, t[tuc[,]i zise ea, c[-i viu eu lui de hac! Numai s[-mi cau\\i dou[m`\\e.

Cum se f[cu diminea\\[, fata arunc[pe d`nsa un volog (plas[), lu[m`\\ele la sub\\iori,]nc[lec[pe un \\ap =i plec[la curtea boiereasc[.

Merg`nd astfel pe drum, ea nu era nici c[lare, nici pe jos, c[ci]i da de p[m`nt c`nd un picior, c`nd altul, \\apul fiind pitić; umbla nici pe drum, nici pe l`ng[drum, c[ci \\apul nu \\inea drumul drept. Aci trecea pe l`ng[c`te un gard s[apuce c`te vrun][star

de la vrun pomu=or; aci trecea de cealalt[parte. Nu era nici]mbr[cat[, nici dezbr[cat[cu vologul aruncat pe d`nsa.

+i a=a, cu chiu, cu vai, ajunse la curtea boiereasc[. C`nd o v[zur[boierul =i oamenii cur`ii, venind a=a,]ncremenir[. Boierul, vezi, nu voia s[se dea r[mas, =i porunci s[dea drumul la doi z[voi ce-i \inea la curte]n lan\. Ace=tia, cum v[zur[alaiul cu care venea fata s[racului, se repezir[la d`nsa, dar[ea dete drumul]ndat[m`\elor =i z[voii se luar[dup[d`nsele, iar[fata s[racului ajunse la scara boiereasc[a=a precum]i poruncise boierul.

V[z`nd =i aceast[iscusin\[a fetei, boierul n-avu]ncotro =i fu nevoit s-o primeasc[. Atunci porunci s[o fereduiasc[(s[o]mb[ieze), o]mbr[c[cu ni=te haine ca de mireas[=i hot[r] s[o dea dup[un fecior ce-l avea boierul pe l`ng[d`nsul, care]l slujea cu credin\[.

Dup[ce o v[zu boierul cur[\it[=i ferchezuit[ca o mireas[, =i cum avea ea =i pe vino-]ncoace, i se p[ru mai frumoas[de cum era atunci; ce-i ab[tu lui, c[pofti s[o aib[el de nevast[, mai cu seam[c[era burlac, =i se cunun[cu d`nsa. Mai-nainte de a se cununa, boierul zise d`nsei:

— Eu te iau de so\ie; dar[s[=tii c[tu n-ai voie s[judeci niciodat[f[r[de mine.

Ea primi.

Dup[ce trecu c`t trecu de la cununia lor, boierul se duse o dat[]n treaba lui pe mo=ie.]n lipsa lui venir[doi \[rani cu o prigonire la curte. Afl`nd c[boierul nu este acas[, =i v[z`nd pe cuconi\]a]ntr-un ceardac, ei]ncepur[sa se jeluiasc[la d`nsa. Ea asculta =i t[cea.

Unul zise:

— Aveam s[m[duc p`n[]n cutare loc,]ns[o roat[de la c[ru\] mi se stricase. Nu mai puteam]nh[ma iapa la c[ru\]a cu trei roate, mai cu seam[c[era a f[ta. Atunci m-am rugat de vecinul meu, [sta care e de fa\, s[-mi]mprumute el o roat[. El, ce e drept, aseau[mi-a]mprumutat roata ce i-am cerut, cu g`nd ca azi p`n[

În ziu[s[m[duc la treaba mea. C`nd, ce s[vede\i, cinsti\i boieri?
Ast[-noapte mi-a f[tat iapa un m`nz.

| [ranul cel cu roata,]i t[ie cuv`ntul =i zise =i el:

— Nu-l crede\i, cucoan[, s[v[\ie Dumnezeu! Roata mea a f[tat m`nzul.

Cucoana asculta din ceardac =i t[cea.

| [ranii a=teptar[ce mai a=teptar[=i, dac[v[zur[c[cucoana nu le face nici o judecat[,]ntrebar[:

— Da unde-i dus boierul, cucoan[?

— Ia, s-a dus, r[spunse ea, s[vaz[un lan de m[lai ce-l avem pe marginea unui iaz, c[]n toate nop\ile ies broa=tele dintr-]nsul =i m[n`nc[m[laiul.

| [ranii se uitar[lung =i plecar[. Ajung`nd la poarta ogr[zii boiere=ti, ei]ncepur[a se]ntreba unul pe altul:

— Ca ce fel de vorb[fu aia a cucoanei, m[, nea [sta? Cum se poate broa=tele s[m[n`nce m[laiul?

Ce se sf[tuir[ei, ce vorbir[, c[numai se]ntoarser[s[]ntrebe pe cucoan[ce vorb[fu aia.

Dac[venir[dinaintea cerdacului iar[, prinser[a]ntreba:

— Da bine, cucoan[, ca ce s[fie vorba ce ne-ai spus-o? Poate-se ca broa=tele s[m[n`nce m[laiul?

— Nu =tiu dac[broa=tele poate s[m[n`nce m[lai, au ba, r[spunse cucoana; dar[=tiu c[roata nu poate s[fete m`nji.

Tocmai atuncea]=i venir[=i \[ranii de acas[. Acum]n\eleser[=iritenia vorbei cucoanei, se mirar[de at`ta]n\elepciune =i se]mp[car[cum =tiur[ei mai bine.

Viind =i boierul acas[,]ntreb[:

— Cine a mai fost p-aici]n lipsa mea? Ce s-a mai petrecut?

— Ce s[fie? r[spunse ea. Iaca, iaca cine a venit =i iac[ce s-a]nt`mplat cu ei, =i ce le-am zis eu.

Boierul, cum auzi,]i zise:

— Fiindc[ai c[lc[at f[g[duiala =i ai judecat f[r[mine, nu mai

putem tr[i am`ndoi. Ia-\i ce pofte=ti de la mine =i ce-\i este mai drag]n casa mea, =i s[te duci la tat[-t[u acas[.

Cucoana zise:

— Vorbele tale, b[rbate, sunt sfinte pentru mine, pentru c[de aceea b[rbatul este b[rbat. Nu sunt vinovat[]ntru nimic, c[ci n-am judecat pe acei jeluitori, ci le-am spus numai unde este st[p`nul lor. Dar dac[d-ta g[se=ti cu cale s[m[gone=ti, eu m[supun f[r[s[c`rtesc =i-\i mul`umesc]nc[din ad`ncul sufletului pentru bun[tatea ce ai de a m[l[sa s[-mi aleg ce mi-e mai drag din casa dumitale. Un lucru te mai rog: fiindc[m[gone=ti, las[-m[s[m[mai veselesc o dat[=i eu]n casa domnului meu =i b[rbat. D[o mas[=i cheam[pe prietenii no=tri =i cunosc[]s[petrecem]mpreun[=i s[ne chefuim pentru cea din urm[oar[.

Boierul se]nduplec[=i porunci de f[cu o mas[d-alea]nfri-co=atele, unde chem[prietenii =i pe cei mai de aproape ai lor. +ezur[, se]nveselir[=i se chefuir[c`t le cerur[inima.

Cucoana]ns[tot]ndesa paharele boierului =i el le tot bea. +i [-i] mai dete unul, =i]nc[unul, p`n[]l f[cu cuc. Se]mb[t[boierul de se coclise turt[. Atunci =i cucoana]l ia frumu=el la spinare, f[r[s[mai sim\ boierul ceva =i-l duse la tat-s[u acas[, unde]l puse pe cuptor de dormi p`n[se trezi.

A doua zi, c`nd se de=tept[, boierul, v[z`ndu-se]n astfel de hal,]ntreb[unde se afl[.

Cucoana]i r[spunse:

— La tata acas[. C`nd m-ai gonit de la d-ta, mi-ai dat voie s[iau din casa dumitale ce mi-o fi mai drag. Aceea am =i f[cut. Nimic nu mi-a fost mai drag dec`t b[rbatul. Nu crez s[m[\ii de r[u pentru c[mi l-am luat.

C`nd auzi boierul asemenea vorbe cu noim[, se g`ndi ce se g`ndi, apoi r[spunse:

— Aidem, nevast[, acas[, =i s[tr[im ca]n s`n de rai; acum pricep eu ce odor de femeie am dob`ndit.

*+i m-am suit pe o =ea
 +i am spus-o a=a.
 M-am suit pe o roat[
 +i am spus-o toat[.*

Z~NA MUN | ILOR

A fost odat[etc.

A fost odat[un]mp[rat foarte viteaz; toate]mp[r[\iile de prin prejurul]mp[r[\iei sale]i cerea sfaturi: at`ta era de drept =i]n\elept. C`nd se isca sfad[]ntre d`n=ii, la acest]mp[rat mergeau mai]nt`i la judecat[=i, cum zicea el, a=a se =i f[cea, fiindc[era judec[tor drept =i iubitor de pace. C`nd fu aproape de b[tr`ne\ele]i d[rui Dumnezeu un fecior. Nu se poate spune c`t[bucurie sim\i]mp[ratul c`nd a v[zut c[dob`ndi un mo=tenitor. To\i]mp[ra\ii vecini i-au trimis daruri. Ei nu mai pu\in se bucurau c[vecinul lor, care]i ajuta cu sfaturile =i pove\ele lui cele de mult folos, a dob`ndit fecior.

Dup[ce se m[ri,]l puse de]nv[\[carte. El era a=a de silitor,]nc`t se mirau dasc[lii de d`nsul cum de]nv[\[a=a repede. Ceea ce]nv[\[a ceilal\i copii]ntr-un an, el]nv[\[a numai]ntr-o s[pt[m`n[. Ajunsesse s[nu mai aib[dasc[lii ce s[-i dea s[]nve\e. Iar[tat[-s[u scrise carte]mp[r[teasc[la ni=te filosofi vesti\i ca s[vie s[ispiteasc[cu]nv[\[turile lor pe fiul s[u.

La curtea acelui]mp[rat se afla pe atunci un v`n[tor vestit; =i, p`n[s[vie filosofii cei vesti\i,]mp[ratul dete pe fiu-s[u acestui v`n[tor ca s[-l]nve\e me=te=ugul s[u.

Dup[ce venir[filosofii,]nv[\[=i de la d`n=ii c`te]n lun[=i]n soare. Bucuria tat[ului s[u era a=a de mare unde vedea c[fiu-s[u are s[fie procopsit ca nici unul din fiii de]mp[ra\i,]nc`t se uita la d`nsul ca la soare. Iar[el de ce se m[rea d-aia se f[cea mai cu minte =i mai frumos. }n toat[]mp[r[\ia lui =i a vecinilor lui]mp[ra\i,

alt[vorb[nu era dec`t de]n`lepciunea =i de frumuse`ea acestui fiu de]mp[rat.

N-ajunsese s[-=i r[suceasc[must[cioara =i foile de zestre curgeau de la fel de fel de]mp[ra\i, care voiau s[-=i dea fetele dup[d`nsul, dar[el nu voia s[se]nsoare a=a de t`n[r.

]ntr-una din zile merg`nd la v`n[toare, v[zu o turturic[, care tot s[rea]naintea lui; lui]i fu mil[s[o v`neze, el c[uta v`naturi mari, fiindc[nu se temea de primejdii: era v`n[tor me=ter =i viteaz.]n cele din urm[, dac[v[zu =i v[zu c[tot]i s[rea]n cale,]ntinse arcul =i dete cu o s[geat[. El se mir[prea mult cum de nu o putu omor] el, care era a=a de bun v`n[tor, ci o r[ni pu\in]n arip[, care, a=a r[nit[, se duse de nu o mai v[zu. Cum se duse turturica, sim\i, nu =tiu cum, nu =tiu de ce, c[]i tic`ia inima.

Dup[ce se]ntoarse acas[, era tot cam gale=.]mp[ratul v[z`nd c[t`nje=te fiu-s[u cu s[n[tatea,]l]ntreb[ce are, iar[el r[spunse c[n-are nimic.

Turturica aceea era Z`na Mun\ilor care se]ndr[gostise de frumuse`ea lui. Ei nu-i venea la socoteal[s[se arate lui aievia, ca s[-i dea pricin[, =i d-aia se f[cuse turturic[=i]i tot s[rea]n cale. Nu =tia]ns[cum s[fac[, cum s[dreag[, ca s[se cunoasc[cu fiul]mp[ratului.

Peste c`teva zile de la]ntoarcerea feciorului de]mp[rat de la v`n[toare, o femeie s[rac[veni la curtea]mp[r[teasc[s[se bage slujnic[, =i fiindc[tocmai era trebuin\ de o g[in[reas[, o primi.

Cur\enia =i buna]ngrijire ce da g[in[ilor =i tutulor paserilor de la cote\ele]mp[r[te=ti ajunsese de poveste.]mp[r[teasa era a=a de mul`umit[,]nc`t]n toate zilele spunea]mp[ratului c`te o vorb[bun[pentru b[rb]via acestei femei tinere, dar[s[rac[. Ea =i]ncepuse a se g`ndi la norocirea bieteii femei. Fiul]mp[ratului auzind at`tea vorbe frumoase despre g[in[reas[, voi s[o vaz[=i el.]ntr-o zi, c`nd]mp[r[teasa se duse s[cerceteze g[in[ile =i s[vaz[de cote\ele, merse =i fiul s[u cu d`nsa.

G[in[reasa, cum v[zu pe fiul de]mp[rat,]=i arunc[ochii

asupr[-i cu o c[ut[tur[a=a de m`ng`ioas[=i a=a de plin[de dragoste, dar[cu smerenie,]nc` t feciorul de]mp[rat se f`st`ci oarecum, dar[]=i\inu firea. Sim`i c[obrajii]i ard, o sudoare rece]l trecu, =i inima]ncepu s[-i t`c`iasc[, de p[rea c[o s[-i sparg[pieptul. El]nsu=i nu=i putea da seama ca ce poate s[fie istoria asta. Plec[ochii]n jos, nu zise nici c`rc, =i se]ntoarse acas[.

Toat[curtea]mp[r[teasc[lua]n nume de bine pe aceast[g[in[reas[, pentru vrednicia =i cur[venia ei. Ea se purta cu toate slugile cu bun[-cuvii\, =i nimeni nu cuteza s[-i zic[nici d[-te mai]ncolo, pentru c[ea nu le da prilej de glum[.

]ntr-acestea un fiu al unui]mp[rat vecin,]nsur`ndu-se, a fost pofitit la nunt[=i pe acest]mp[rat cu toat[curtea lui.]mp[ratul plin de bucurie merse la acea nunt[=i lu[cu d`nsul =i pe]mp[r[teas[=i pe fiul s[u.

]n ziua aceea, c`nd era cununia fiului de]mp[rat, la nunta c[ruia merse acest]mp[rat cu feciorul s[u, g[in[reasa se ceru =i ea de la v[taf s[o lase =i pe d`nsa s[se duc[la preumblare. V[taful, cam r`z`nd,]i zise: „Ce-i trebuie chelului? Tichie de m[rg[ritar”. Apoi o l[s[. Iar[ea,]nghi\ind]nfruntarea, nu zise nimic, =i plec[.

]mp[ratul era vesel peste m[sur[v[z`nd c[din at`i feciori de]mp[ra`i =i domni al s[u se deosebea prin iste\imea, boiul =i]n`lepciunea lui. Toate fetele de]mp[rat ar fi voit s[joace l`ng[el]n hor[. C`nd, deodat[, vine la nunt[o fat[]mbr[cat[]n ni=te haine cum niciuna din fetele de]mp[rat nu avea.

Cosile ei]mpletite cu me=te=ug =i date pe spate]i atingeau pulpele =i ea era a=a de bine f[cut[,]nc` t ochii tutulor r[mase la d`nsa. Ea cum veni, nici una, nici alta, se prinse l`ng[feciorul de]mp[rat =i numai l`ng[d`nsul juca p`n[c[tre sear[.

Vorbir[, r`ser[,]=i povestir[fel de fel de lucruri, dar[cam pe sub m`n[, fiindc[-i era ru=ine feciorului de]mp[rat s[r`z[=i s[vorbeasc[a=a]nainte t[t`ne-s[u =i apoi to`i fiii de]mp[ra`i]=i dau coate, c[ci b[gaser[de seam[c[necunoscuta tot l`ng[el juca.

Feciorul de]mp[rat nu mai era al s[u. Se mira]nsu=i de schimbarea ce sim`ea]ntr-]nsul, dar[nu cuteza s[spuie nim[nui. El]=i pusese]n g`nd ca, la hora din urm[ce va juca, s[]ntrebe pe aceast[necunoscut[cine era, de unde venea, de este fat[ori m[ritat[, =i se g`ndea c[de n-ar avea b[rbat s[o cear[de nevast[. C`nd, pieri ca o n[luc].

Feciorul de]mp[rat r[mase ca un z[p[cit. Se]ntoarse acas[, dar[cu g`ndul era tot la d`nsa. Tat[-s[u, v[z`ndu-l tot pe g`nduri =i trist, nu =tia ce s[-i mai fac[s[-l]nveleasc[oarecum. C`nd iat[c[-l poftesc la alt[nunt[de]mp[rat, unde se =i duse cu]mp[r[teasa =i cu fiul s[u.

Ca =i la cealalt[nunt[feciorul de]mp[rat juc[cu fata cea necunoscut[=i frumoas[, care venise =i la aceast[nunt[=i se prinsese]n hor[l`ng[d`nsul. Dup[multe]ntreb[ri, afl[de la d`nsa c[=eeda tocmai]nspre partea aceea,]ncotro era]mp[r[ia tat[lui s[u, doar[c[ci nu-i zisese c[=ade chiar la d`nsul. Atunci fiul de]mp[rat]i f[g[dui s[o duc[acas[, dac[era singur[, =i ea primi.]ns[tocmai c`nd era s[se sparg[nunta, ea pieri de l`ng[d`nsul din hor[.

Se]ntoarser[deci acas[]mp[ratul =i cu ai lui,]ns[fiul lor se topea d-a-npicioarele =i nimeni nu =tia din ce pricin[. De=i se f[cuse v`lv[c[feciorul de]mp[rat este]ndr[gostit cu o z`n[, el]ns[se ap[ra]nainte tat[lui s[u c[nu =tie la sufletul s[u nimic. To`i vracii =i cititorii de stele se aduser[=i nimeni nu =tiu s[-i ghiceasc[r[ul de care sufer[. Unul dintr-]n=ii zice c[e team[s[nu dob`ndeasc[lipici.

]ntr-aceasta]mp[ratul fu poftit la o alt[nunt[de]mp[rat, unde nu voi s[se duc[, fiindc[inima lui nu era de veselii, ci se]ngrija mai mult de fiul s[u. Dar[dac[v[zu c[fiul s[u at`ta st[ruie=te,]i f[cu voia. Acesta porunci la ni=te credincio=i ai s[i ca s[aib[preg[tit la]ndem`n[c`teva cazane cu smoal[, s[le fiarb[]n ziua nun`ii =i c`nd va fi]ndesear[s[a=tearn[pe drum smoal[. Dup[ce puse la cale toate astea, se duse la nunt[.

De cum]ncepu hora, fata cea frumoas[=i necunoscut[veni ca din senin, =i iar[se prinse l`ng[d`nsul.

De ast[dat[era g[tit[=i mai frumos, avea ni=te haine de la soare te puteai uita, dar la d`nsa, ba. Juca feciorul de]mp[rat =i se uita la d`nsa ca la un cire= copt. +i de ast[dat[o]ntreb[=i ea]i tot r[spunse cam]n doi peri. }i f[g[dui =i acum c[se va l[sa s[o duc[acas[.

C`nd fu]ndesear[la hora cea din urm[, pieri ca o m[iastr[de l`ng[d`nsul.

Nu se poate spune c`t de mult se m`hni el, c[zu la pat =i z[cea, f[r[s[-i poat[ajuta cineva. Tat[-s[u ar fi dat nu =tiu c`t aceluia ce ar fi putut s[-i t[m[duiasc[copilul. C`nd iat[credincio=ii lui venir[cu un condur. M[iastra, dac[se n[moli]n smoal[, mai bine l[s[condurul acolo dec`t s[]nt`rzie.

Atunci]mp[ratul trimise pe credincio=ii lui s[umble din cas[]n cas[, =i s[puie pe toate femeile s[se]ncal`e cu acel condur, =i la care s-o potrive, aceea s[fie so`ia lui. Tat[-s[u se]nvoi =i el la aceast[ot[r`re. Se duser[deci credincio=ii lui, ocolir[toat[]mp[r[`ia, cercar[toate femeile condurul, =i la nici una nu se potrive.

Auzind feciorul de]mp[rat una ca aceasta se]mboln[vi =i mai r[u. Apoi porunci ca s[]ncerce =i femeile din curtea]mp[r[teasc[. La nici una nu se potrive. Nu mai r[mase dec`t g[in[reasa, pe care o uitaser[; dar[]mp[r[teasa, aduc`ndu-=i aminte de d`nsa,]i porunci s[se]ncal`e =i ea cu condurul. C`nd]l trase la c[lc`i, pare c[fu de acolo. Era turnat pe piciorul ei. Ea]ncepu a se v[ic[ra =i a t[g[dui c[nu era condurul ei. Feciorul de]mp[rat cum auzi, porunci s[i-o aduc[, =i cum o v[zu strig[:

— Asta este, mam[.

Ea, de=i t[g[duia, dar[]nte`it[de rug[ciunile]mp[ratului, ale]mp[r[tesei =i ale fiului lor,]n cele din urm[m[rturis[c[ea este st[p`na condurului.

Dup[ce]i povesti c[este z`n[m[iastr[, c[]l]ndr[gostise de

c`nd]l v[zuse la v`nat, c[el r[nise o turturic[, =i c[aceea turturic[era ea, =i dac[nu s-a ar[tat lui a=a cum este a fost c[, de va lua de b[rbat un om de pe p[m`nt, toat[puterea ei piere. Mai spuse c[, spre a-l putea vedea mai adesea, intrase g[in[reas[la d`n=ii =i c[tot ce ea f[cuse era numai pentru dragostea lui.

Dup[aceea ie=i la scar[, b[itu de trei ori]n palme, =i iat[o c[rucioar[, f[r[s[fie tras[de cai, veni; ea]=i lu[zestrea numai de scumpeturi dintr`]nsa, apoi, curg`ndu-i =iroaie de lacr[mi din ochi se]ntoarse =i zise feciorului de]mp[rat:

— Iat[, pentru dragostea ta, m[lep[d de puterea mea cea m[iastr[, numai =i tu s[m[iube=ti, precum te iubesc =i eu.

Dete drumul c[rucioarei =i r[mase l`ng[fiul]mp[ratului, carele]n scurt timp, se f[cu s[n[tos. Apoi f[cu o nunt[d-alea]mp[r[te=tile =i, dup[moartea tat[lui s[u, r[maser[ei]n scaunul]mp[r[\\iei, =i domnesc =i ast[zi dac[nu vor fi murit.

}nc[lecai pe-o =a etc.

F{ T-FRUMOS CU CAR~TA DE STICL{

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un om, c[ruia i se ur`se cu de=ert[ciunile cet[\\ilor =i se f[cuse sihastru. Vezi c[v[zuse el c[tot nu e nimic de lumea asta oarb[=i d-aia se dusesse]n sih[strie. Acolo el avu vecini fiarele p[durilor, =i, a=a de bun era el la Dumnezeu]nc`t toate dobitoacele i se]nchinau =i]i lingeau picioarele c`nd se]nt`lneau cu d`nsul.

]ntr-una din zile, duc`ndu-se el la marginea r`ului, ce curgea prin p[durea aceea, ca s[se spele, v[zu un sicrinel]ncheiat =i smolit bine, c[vine pe ap[=i se opre=te de marginea unde sta el, =i]ndat[auzi c[or[c[ie=te ceva ca un copila=.

St[itu pu\\in =i cuget[el, ca ce s[fie asta? Dar[dup[ce se rug[pu\\in, ca s[se dep[rteze de el ispita satanei, dac[ispit[ar fi, =i dup[ce v[zu c[or[c[itul se]nte\\e=te, necum s[piar[dinaintea

lui, prinse a scoate sicria=ul la margine. +i, deschiz`ndu-l, g[si]ntr-]nsul un copil mic ca de dou[s[pt[m`ni. Cum]l lu[]n bra\ve, copilul t[cu.

Atunci sihastrul mul\umi lui Dumnezeu c[i-a trimis suflet de om cu care s[-i mai petreac[ur`tul]n bungetul [la de codru.

De g`tul copilului g[si un baier]n care citi pustnicul c[acel copil este fiu al unei fete de]mp[rat.

De crescut, ar fi voit pustnicul s[-l creasc[, dar[nevoia era cu ce s[-l hr[neasc[. Atunci plec`ndu=-i genunchii se rug[Domnului cu c[ldur[, =i]ndat[r[s]ri ca din p[m`nt din iarb[verde un smochin mare, cu roadele, unele]n mugur, altele]n floare, altele]n p`rg, iar[altele coapte =i numai bune de m`ncat. Dete copilului zeam[stoars[din o smochin[, =i m`nc[copila=ul, de se minun[=i sihastrul.

A=a]l crescua el acolo, p`n[ce se f[cu m[ricel,]ncepu a umbla =i a m`nca =i c`te altceva ce-i da sihastrul.

Dup[ce se mai m[ri,]nv[\] pustnicul pe fiul s[u de suflet s[citeasc[, =i s[-i adune r[d]cini =i alte verde\uri pentru hran[. +i a=a petreceau ei acolo]n tihn[, f[r] s[-i supere cineva, b[tr`nul]nv[\`nd pe copil tot ceea ce =tia el despre lume =i ale lumii, copilul ascult`nd =i b[g`nd la cap tot ce-l]nv[\a tat[-s[u cel dat lui de sus.

Trecu a=a c`iva ani. C`nd,]ntr-una din zile b[tr`nul spuse fiului s[u c[o s[se duc[la Dumnezeu.

—S[nu te sperii, dragul meu, c[are s[vie un leu groaznic s[-mi sape groapa, =i tu s[m[bagi]ntr-]nsa =i s[m[acoperi cu p[m`nt. Apoi s[te sui]n podul colibei mele =i s[iei d-acolo fr`ul ce vei g[si =i s[-l scuturi.

]nc[vorbind, pustnicul se culc[=i adormi somnul cel de veci. B[iatul pl`nse cu foc, v[z`ndu-se singur. Apoi iat[, nene, c[leul cel groaznic venea r[cnind. I se f[cu b[iatului p[rul m[ciuc[]n cap de fric[, dar[, aduc`ndu=-i aminte de vorbele b[tr`nului, se

lini=ti =i privi cum s[p] groapa,]n care el puse pe tat[-s[u, =i]] acoperi cu p[m`nt. Dup[ce b[iatul f[cu precum]i zisesse b[tr`nul, leul se duse]n treaba lui =i nu se mai]ntoarse pe acolo.

B[iatul r[m`ind singur, r[t[cindu-se prin desi=urile p[durii, pl`ngea =i se t`nguia de \i se rupeau r[runchii de mila lui. +i, aduc`ndu=-i aminte de cuvintele b[tr`nului, tat[lui s[u, se sui]n podul colibei, g[si fr`ul,]l lu[=i se dete jos cu el.

Am uitat s[v[spui. Dup[moartea b[tr`nului, smochinul se usc[detot, nemair[m`ind dec`t un bu=tean p`rlit, st`nd]nfipt]n p[m`nt.

Dac[se dete jos cu fr`ul, b[iatul]l scutur[=i, iat[c[se ar[t[un arm[sar cu =ase aripi =i zice:

— Ce porunce=ti, st[p`ne?

— Ce s[poruncesc? r[spunse b[iatul, ia s[stai cu mine, aici, c[mi-e ur`t singur.

— Ba nu, st[p`ne, d-ta s[mergi la lume, s[faci ce \i-oi zice eu, c[va fi mult mai bine de d-ta.

Se mir[b[iatul de spusele calului. Vezi c[el nu =tia nimic de ale lumii. Se mai mir[o toan[c`nd]i spuse c[trebuie s[fie]mbr[cat. +i, dup[pova\`a calului, b[g[m`na]n urechea lui cea st`ng[=i scoase ni=te haine, cu care se]mbr[c[.

+i]nc[lec`nd,]l duse calul la un ora= =i trase la un han. Se mir[el de tot ce vedea =i lua aminte la tot ce f[ceau ceilal\i oameni.

Iar[dup[ce trecur[c`teva zile,]n care b[iatul se mai deprinse cu lumea, calul]i zise c[trebuie s[-i fac[=i d`nsul un c[p[t`i. Pentru aceasta]i zise s[se lege la ochi =i]nc[lec`nd, zbur[cu d`nsul, ca v`ntul, duc`ndu-se]ntr-un d`mb =i se opri acolo. Apoi]i zise:

— St[p`ne, descalec[, =i cu fr`ul]n m`n[, apleac[-te =i ia de pe jos ce \i-o da de m`n[=i umple-\i s`nurile.

— A=a orbe=te, ce naiba o s[apuc? Mai bine ar fi s[m[dezleg la ochi, r[spunse b[iatul.

— S[nu faci una ca asta, vai de mine! c[]n clipa ce vei deschide ochii, cu moarte vei muri,]i zise calul.

B[iatul ascult[. Desc[lec[, dar[fr`ul din m`n[nu-l l[s[. Se plec[jos =i cu cealalt[m`n[lua pe nepip[ite, tot ce putu apuca,]i umplu s`nurile,]nc[lec[=i porni]napoi.

Acas[dac[ajunse =i se dezleg[la ochi, ce crede\i c[mi-\i v[zu, boieri dumneavoastr[? numai pietre nestemate, una mai frumoas[dec`t alta, una mai mare dec`t alta. El nu =tia ce sunt alea, se juca cu d`nsele ca copiii cu pietricelele. Calul]ns[]l]nv[\[ce s[fac[cu ele.

Lu[numai c`teva =i se duse pe la negu\[tori de le schimb[pe bani. Pl[ti la han,]i cump[r[cele ce]i era de trebuin\[=i-i mai =i r[mase.

Acum calul]l]nv[\[ce s[mai fac[.]]nv[\[s[aleag[vro c`teva pietre din cele mai mari =i mai frumoase =i s[le duc[]n dar la]mp[ratul locului acelaia.

+i el f[cu a=a.

Iar[dac[se duse la]mp[ratul cu darul =i v[zu c[]l prime=te]mp[ratul cu mare cinste =i at`t]i pre\uie=te darul, el spuse c[mai are]nc[multe.

Se sperie =i]mp[ratul de at`ta bog[\ie ce v[zu la b[iat =i-l lu[]n nume de bine.

Nu era \`rmonie la curte, unde s[nu fie =i el chemat. Nu era paradie ori vrun alai sau serbare, ca s[nu fie =i el acolo.

Azi a=a, m`ine a=a, el f[cu cuno=tin\[cu to\i fiii de domni =i de boieri =i]nv[\[de la d`n=ii, ia numai a=a auzind =i v[z`nd, toate obiceiurile: cum s[m`nuiasc[sabia ori palo=ul, cum s[r[suceasc[buzduganul, cum s[]ntinz[arcu =i s[ocheasc[, ba]nc[]i =i]ntrecu, c[era de=tept b[iatul, iscusit =i numai spirit, ca un rom`n verde ca bradul =i m`ndru ca stejarul.

Toate bune. Numai de un lucru nu =i putea da el seam[. C[de ce adec[]mp[ratul era tot trist =i t`njea firea]ntr-]nsul. }ntr-una din zile nu =tiu cum]i veni lui bine =i prinse a-l]ntreba:

— }mp[rate, zise el, toate bun[t\`ile de pe lume ai, to\i \i se]nchin[ca la un mare]mp[rat, ce ai la sufletul t[u de e=ti tot f[r] chef =i m`hnit?

— Ei, dragul meu, ce s[am? Ia ni=te p[cate de la Dumnezeu am avut s[trag pe lumea asta =i acum m-au ajuns. Aveam o fat[=i doi b[ie\i =i parte de ei n-am avut. Un spurcat de zmeu mi-a furat fata =i nu pot da cu m`na de urma ei, deloc, deloc. Dou[o=tiri am trimis,]mpreun[cu fiii mei =i to\i cu totul s-au pr[p]dit. Nevasta mea,]mp[r]teasa, s-a sf`r=it de dorul copiilor =i eu nu e departe p`n[s[m[duc s[m[]mpreun cu d`nsa, c[uite, sim\ c[sl[besc din zi]n zi, =i nu-mi mai d[inima s[m[veselesc.

B[iatul t[cu =i-i p[ru r[u c[aduse vorba despre lucruri at`t de m`hnitoare sufletului]mp[r]tesc.

Dac[se]ntoarse acas[la d`nsul, spuse calului cele ce afl[=i-l]ntreb[, c[nu e chip a scoate pe fat[din m`na zmeilor?

Calul]i r[spunse:

—Ce nu se poate pe lumea asta? }ns[ca s[scapi pe fat[din m`na zmeului, cam greu lucru este din pricina zgripsoroaicii de m[-sa, c[este =i vr[jitoare de]nghia\` apele.

At`ta fu destul b[iatului s[afle. El nu voi s[=tie greu negreu, =i se duse drept la]mp[ratul.

Mai aduse vorba]nc[o dat[despre copiii lui cei pierdu\i, cercet[mai cu d-am[nuntul despre d`n=ii, apoi zise:

— M[voi duce s[\i-i aduc eu, m[rite]mp[rate.

— Fugi d-acolo, voinice,]i r[spunse]mp[ratul. Nu-\i mai pierde tinere\ile]n de=ert. N-a putut face nimic novacul meu, n-a putut face nimic arapul meu, dar[]nc[mite tu, un copil necercat]n ale r[zboiului. Novacul avea darul de culca la p[m`nt o oaste]ntreg[, de se f[cea o movil[]nalt[c`t era ea de mare, c`nd aducea o dat[m`na de o da la spate=i apoi el se punea de =eeda d-asupra movilei. Arapul meu avea darul de a]nghe\i o=tire c`t de mare, c`nd sorbea o dat[, =i apoi o da afar[ca =i mistuit[. +i totu=i ei s-au r[pus duc`ndu-se cu fiii mei la r[zboi.

— Voi cerca =i eu, m[rite]mp[rate, dac[-mi vei da voie.

— Du-te b[iete, dac[te trage a\la la moarte.

+i lu`ndu=-i ziua bun[de la]mp[ratul, voinicul se duse la calul s[u =i-i spuse tot ce auzise de la]mp[ratul, =i tot ceea ce hot[r`se el s[fac[.

— S[mergem, r[spunse calul,]ns[cu cugetul tot la Dumnezeu, =i el nu ne va l[sa s[pierim.

Vezi c[nu =tiu de ce, dar[voinicul sim\i c[parc[fata]mp[ratului s[fie scrisa lui, =i parc[nu mai avea odihn[]n oase.

Se preg[ti =i porni. +i merse, =i merse, =i merse, zi de var[p`n[-n sear[, ca cuv`ntul din poveste, care d-aci]ncolo mai frumos este, p`n[ce au ajuns la o poian[verde =i dezmierd[toare. Aci dac[st[tur[]n popas, prinse a se sf[tui cu calul, ce =i cum s[fac[, iar[calul, ca un n[zdr[van ce era el,]i spuse cum s[apuce lucrurile ca s[mearg[la izb`nd[, la dor de copil[bl`nd[.

+i mai merse ce mai merse =i ajunse la palaturile zmeoaicei. Aceste palaturi erau cu totul =i cu totul de sticl[, =i str[luceau de la soare te puteai uita, dar[la d`nsele ba.

P`n[a nu intra]n cur\ile palatului st[tur[=i spionar[, ca s[=tie cum stau lucrurile]n aceast[curte. Trei zile =i trei nop\i umblar[prin preajma palaturilor =i mai ispitind, aflar[c[zmeoaica cu zmeul nu erau acas[.

Atunci F[t-Frumos c[lare intr[]n palaturi =i se opri drept la scar[. Fata, cum]l v[zu, ie=i afar[. Vorbi cu F[t-Frumos d-a-nc[larele =i se]n\eleser[la cuvinte. Fata, v[z`nd c[are a face cu un viteaz, intr[]n c[mar[, lu[cu d`nsa o gresie, o basma cu chenar pe margine =i o perie, ie=i repede din cas[, se puse pe calul lui F[t-Frumos =i o luar[la s[n[toasa.

Cum p[=ir[pragul por\ii,]ncepur[cur\ile =i palaturile a h[ui, de s[fereasc[Dumnezeu! +i auzind zmeoaica de unde era dus[,]ntr-o clip[se]ntoarse acas[. Aci dac[sosi =i v[zu c[fata este r[pit[, se lu[dup[d`n=ii =i gone=te-i, =i gone=te-i, p`n[ce, c`nd era s[puie m`na pe ei, fata arunc[peria]nainte zmeoaicei =i

ndat[se f[cu o p[dure mare =i deas[, de nu putea pui de pas[re s[r[zbata[printr-]nsa.

Zmeoaica f[cu ce f[cu, roase la copaci, c[\r`ndu-se din crac[]n crac[=i strecur`ndu-se prin desi=, p`n[ce trecu dincolo =i s[te \ii dup[d`n=ii!

Calul zbură ca v`ntul, dar[zmeoaica venea dup[d`n=ii ca g`ndul. C`nd s[puie m`na pe d`n=ii, fata arunc[]n urma ei basmaua. Odat[se f[cu o ap[mare, mare de d`abia i se vedea marginea =i de jur]mprejur]nconjurat[cu foc. Zmeoaica se f[cu luntre =i punte =i trecu. Dete prin foc =i prin ap[, =i dup[d`n=ii! tot dup[d`n=ii, =i din goan[nu-i sl[bea!

N-apucase calul s[se dep[rtaze o bucat[de loc mai de Doamne-ajut[=i iat[c[zmeoaica iar[]i ajunse.

Atunci fata arunc[da-n-fuga=i gresia. Odat[se f[cu]ntre d`n=ii =i zmeoaic[un munte, numai =i numai de piatr[.

Zmeoaica cr[pa de necaz =i nu mai vedea]nainte ochilor de c[tr[nit[ce era.]ncepu a se sui pe munte, dar[a=i! unde era pomana aia, ca s[se poat[urca? Muntele era drept =i piatra lustruit[, m[rog, ca o gresie ce era ea. N-avea unde pune piciorul, ca s[se sprijineasc[. C`nd se atingea de c`te un col\ de piatr[, c[rnurile]i s`ngerau, c[ci era a=a de ascu\it de t[ia ca briciul.

]n cele de pe urm[, mai c[\r`ndu-se din stei]n stei, mai d-a bu=ele, ca o lipitoare f[cu pe dracul]n patru =i se urc[d-asupra muntelui. F[t-Frumos sta]n poale cu arcul]n m`n[. Zmeoaica cum se v[zu]n v`rful muntelui, r[sufl[o toan[=i,]nv`rtejindu-se la vale, se l[sa ca o furtun[.

F[t-Frumos, cum v[zu una ca asta,]nstrun[iute arcul, puse s[geata =i o lu[la c[tare. C`nd]i veni bine, dete drumul arcului =i o s[get[drept]n ochi. Zmeoaica odat[dete un \ip[t de se cutremur[muntele =i numai iac[venea d-a rostogolul, gem`nd. C`nd ajunse jos, se f[cu mototol de durere. F[t-Frumos, cu buzduganul]n m`n[, se apropie de d`nsa,]i mai dete vro c`teva lovături d-alea]ndesatele, c[nu murise]nc[.

At`ta mai apuc[s[zic[zmeoaica:

— M-ai m`ncat fript[! fecior de lele ce mi-ai fost.

C[sc[gura de trei ori =i c`nd]i ie=i sufletul din oase, se r[sp`ndi o duhoare de nu putea nimeni s[stea l`ng[d`nsa. At`t de spurcat[ce era, dihania!

F[t-Frumos =i fata de]mp[rat nu mai puteau de bucurie. Ei voir[s[se]ntoarc[acas[la]mp[ratul, carele]i a=tepta cu mare ner[bdare.

Dar[calul le r[spunse:

— O! o! cine se pripe=te, se p`rle=te. Trebuie]nt`i s[omor`m pe zmeu, fiul zmeoaicei, c[ci p`n[va fi acesta dasupra p[m`ntului, pace de el nu ve]i avea. Apoi s[scul[m din morm`nt pe fiii de]mp[rat =i oastea ce i-a pr[p[dit zmeoaica cu farmecele sale, =i a=a, cu tot avutul zmeilor, s[ne]ntoarcem acas[.

F[t-Frumos prinse voios a se lupta cu zmeul, =i porni din nou la palaturile zmeoaicei.

Zmeul a=tepta]narmat s[vaz[ce izb`nd[f[cuse m[-sa. C`nd]ns[v[zu pe F[t-Frumos viind ca un voinic cu fata l`ng[d`nsul pe cal, i se t[ie m`inile =i picioarele. P-aci, p-aci era s[se piarz[zmeul de p[rere de r[u, c[se r[pusese mum[-sa. Dar[]mb[rb[t`ndu-se, st[tu locului, ca s[se ia la lupt[cu F[t-Frumos.

Acesta at`ta =i a=tepta. Vezi c[]]nv[vase calul cum s[mearg[la lupt[=i cum s[fac[.

Se apucar[deci la tr`nt[. +i lupte-se, =i lupte-se, zi de var[p`n[-n sear[, =i ca s[se dovedeasc[unul pe altul, nici c[se pomenea.

V[z`nd F[t-Frumos c[]i apuc[noaptea, odat[se opinti din toate puterile, ridic[]n sus pe zmeu =i, aduc`ndu-l,]l b[g[]n p[m`nt p`n[]n g`t =i, \in`ndu-l acolo sub picior =i cu sabia goal[]n m`n[ridicat[d-asupra lui,]l]ntreb[despre fra`ii fetei =i despre o=tile trimise.

Zmeul, crez`nd c[o s[-l ierte de la moarte dac[i-o spune, r[spunse:

— Mobilele de p[m`nt ce ai]nt`lnit p`n[aici sunt fra\ii fetei]mp[ratului =i o=tile lui. Hrisoavele leg[turii lor sunt puse]ntr-o cutie de argint =i p[strat[pe poli\va de dup[sob[din c[mara mamei; cine le va lua =i le va citi deasupra acelor mobile, ca s[desfac[f[cutul lor, leg[tura vrajelor se va dezlega =i to\i vor]nvia ca =i cum n-ar fi fost lega\i de c`nd p[m`ntul.

At`ta trebuie lui F[t-Frumos s[=tie. }i retez[capul =i]l]l[s[acolo corbilor s[-l m[n`nce.

+i,]ntr`nd]n palaturile zmeoaicei, fata, care ochise cutia cu pricina, se duse drept ca pe ciripie, puse m`na =i o lu[. C`nd colo ce s[vaz[? c`te mobile era at`tea =i hrisoave.

Acum alt[nevoie. Cum s[ghiceasc[hrisoavele mobilelor. Se hot[r`r[s[mearg[la c`te una din ele =i s[citeasc[toate hrisoavele de leg[tur[, p`n[va da peste acela al mobilei aceleia.

Tocmai acum]=i veni =i F[t-Frumos de acas[. El b[gase de seam[c[aceste movili\ve de p[m`nt gr[m[dit se cutremurau c`nd trecea pe l`ng[d`nsele, dar nu-=i putea da seam[ca ce s[fie.

+i,]ntorc`ndu-se, stete la cea]nt`i movili\ ce]nt`lni, citi un hrisov, citi altul, nimic! mai citi]nc[unul =i]nc[unul, pas[mite, acesta era hrisovul prin care se legase vrajele movili\ei de fa\ c[, numai, m[re, unde]ncepu movila s[se cutremure =i apoi s[se legene, de p[rea c[vrea s[se dezgr[dineze de p[m`nt =i]n cele din urm[pieri, =i]n locu-i r[mase un t`n[r fecior de]mp[rat, viu nev[t[mat.

Acesta, cum deschise ochii, se uit[]mprejur, =i zise:

— Oh! soru-mea, dar[greu somn dormii!

— Greu, fratele meu, =i ai mai fi dormit tu mult =i bine de nu venea omul acesta, trimis de la Dumnezeu, s[ne scape de la robie.

Atunci,]ntorc`ndu-se c[tre F[t-Frumos,]i zise:

— Oricine vei fi, frate s[ne fii.

— Frate p`n[la moarte, r[spunse F[t-Frumos.

+i,]mbr[\i= ndu-se pornir[=i pe la celelalte mobile =i la toate

tot a=a f[ur[. }nvie pe cel[lalt frate, pe novac, pe arap cu toate o=tile lor.

+i se f[cu o bucurie mare]ntre d`n=ii de nu se poate spune. Bietul F[t-Frumos umbla din m`n[]n m`n[, c[ci to\i voiau s[-]mbr[\i=eze de mul\umire.

+i,]ntorc`ndu-se din nou la palaturile zmeoaicei, plesni de patru p[r\i ale cur\ilor cu un bici, ce era dup[u=[]n cui, care se f[cu un m[r de aur; F[t-Frumos]l lu[=i]l b[g[]n s`n. Apoi el,]mpreun[cu fata, se puser[]n car`ta zmeoaicei care era numai =i numai de sticl[, cu cai cu tot de sticl[, =i se]ntoarse la]mp[ratul cu alai mare.

C`nd venir[ol[care =i spuser[]mp[ratului c[i se]ntorc to\i fiii lui]napoi cu o=ti cu tot, p-aci, p-aci era s[se piarz[de bucurie. }=i \inu]ns[firea =i le ie=i]nainte, cale d-o zi.

Dar[mite c`nd se v[zur[! Nu =tia bietul]mp[rat pe care s[]mbr[\i=eze mai]nt`i. +i c`nd]mbr[\i=a pe c`te vrutul, parc[nu-i mai venea s[se dezlipeasc[de d`nsul.

Intr`nd]n ora=ul]mp[r[tesc, alaiul se or`ndui astfel:]nt`i venea pedestrima, apoi calul lui F[t-Frumos, dup[care era F[t-Frumos cu fata]mp[ratului]n car`ta zmeoaicei cea de sticl[, de o parte =i de alta fiii]mp[ratului c[l[ri =i apoi c[l[rimea,]n cap cu novacul =i cu arapul.

Gloatele se]mbulzeau =i da unul peste altul, care mai de care s[vaz[pe m`ntuitorul fiilor]mp[ratului =i to\i cu un glas strigau c[el s[fie]mp[rat.

Dup[ce se cunun[F[t-Frumos cu fata]mp[ratului, acesta, fiind =i b[tr`n, se cobor] din scaunul]mp[r[\iei, =i se urc[F[t-Frumos.

+i domnir[]n pace =i]n lini=te l[uda\i de popor, p`n[]n ziua de ast[zi, de n-or fi murit.

Iar[eu]nc[lecai p-o =a etc.

BALAURUL CEL CU +APTE CAPETE

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[]ntr-o \ar[un balaur mare, nevoie de cap. El avea =apte capete, tr[ia]ntr-o groap[, =i se hr[nea numai cu oameni. C`nd ie=ea el la m`ncare, toat[lumea fugea, se]nchidea]n case =i sta ascuns[p`n[ce=ei potolea foamea cu vreun drume\ pe care] tr[gea a\ la moarte. To\i oamenii locului se t`nguiau de r[utatea =i de frica balaurului. Rug[ciuni =i c`te]n lun[=i]n soare se f[cuser[, ca s[scape Dumnezeu pe biata omenire de acest nes[aios balaur, dar[]n de=ert.

Fel de fel de fermec[tori fuser[adu=i,]ns[r[maser[ru=ina\i cu vrajele lor cu tot.

]n cele din urm[, dac[v[zu]mp[ratul c[toate sunt]n de=ert, hot[r] ca s[dea pe fiica lui de so\ie =i jum[tate]mp[r\ia sa acelui voinic, care va sc[pa \ara de aceast[urgie, =i dete]n =tire la toat[lumea hot[r`rea sa.

Iar[dup[ce se duse vestea]n \ar[, mai mul\i voinici se vorbir[s[mearg[]mpreun[la p`nd[=i s[m`ntuiasc[\ara de un a=a balaur]nfrico=at. Ei se]n\eleser[]ntre d`n=ii ca s[fac[un foc la marginea cet[\ii, care era mai apropiat[de locul unde tr[ia balaurul, =i]n care cetate era =i scaunul]mp[r[\iei, =i acolo s[stea s[privegheze pe r`nd c`te unul, unul, pe c`nd ceilal\i s[se odihneasc[; =i, ca nu care cumva cela care ar fi de p`nd[s[doarm[=i s[vie balaurul s[-i m[n`nce d-a gata, f[cur[leg[tur[ca cela care va l[sa s[se sting[focul s[fie omor`t, drept pedeaps[dac[va dormi c`nd ar trebui s[fie de=tept.

Cu ace=ti voinici se]ntov[r[=i =i un om verde, pui de rom`n, =tii colea, care auzise de f[g[duin\ a]mp[ratului =i venise s[=-i]ncerce =i el norocul.

Pornir[, deci, cu to\ii,]=i aleser[un loc aproape de groap[=i se puser[la p`nd[.

P`ndir[o zi, p`ndir[dou[, p`ndir[mai multe zile, =i nu se

Int`mpl[nimic. Iar[c`nd fu]ntr-una din zile, cam dup[asfin`itul soarelui, pe c`nd era de r`nd viteazul nostru s[p`ndeasc[, ie-i balaurul din groap[=i se]ndrept[c[tre voinicii care dormeau pe l`ng[foc.

Viteazului care priveghea, i se f[cuse inima c`t un purice, dar[,]mb[rb[t`ndu-se, se repezi, =i unde se arunc[, m[re, asupra balaurului cu sabia goal[]n m`n[, =i se lupt[cu d`nsul, p`n[]i veni bine, =i h`r=t!]i t[ie un cap, h`r=t! =i-i mai t[ie unul, =i a=a c`te unul, c`te unul, p`n[]i t[ie =ase capete.

Balaurul se zv`rcolea de durere =i plesnea din coad[, de te luau fiori de spaim[, viteazul nostru]ns[se lupta de moarte =i obosise, iar[tovar[=ii s[i dormeau du=i.

Dac[v[zu el c[tovar[=ii s[i nu se de=teapt[,]=i puse toate puterile, se mai arunc[o dat[asupra grozavului balaur =i-i t[ie =i capul ce-i mai r[m[sese. Atunci un s`nge negru l[s[din ea, fiar[spurcat[, =i curse, =i curse, p`n[ce stinse =i foc =i tot.

Acum ce s[fac[viteazul nostru, ca s[nu g[seasc[focul stins, c`nd s-or de=tepta tovar[=ii lui, c[ci leg[tura le era ca s[omoare pe acela care va l[sa s[se sting[focul. S-apuc[mai]nt`i =i scoase limbile din capetele balaurului, le b[g[]n s`n =i iute, cum putu, se sui]ntr-un copaci]nalt, =i se uit[]n toate p[r`vile, ca de va vedea undeva vro zare de lumin[, s[se duc[=i s[cear[ni`el foc, ca s[a``e =i el pe al lor ce se stinsese.

C[t[]ntr-o parte =i]ntr-alta =i nu v[zu nic[iri lumin[. Se mai uit[o dat[cu mare b[gare de seam[=i z[ri]ntr-o dep[rtare nespus[o schinteie ce abia lic[rea. Atunci se dete jos =i o porni]ntr-acolo.

Se duse, se duse, p`n[ce dete de o p[dure,]n care]nt`lni pe Murgil[, =i pe care]l opri]n loc, ca s[mai]nt`rzie noaptea. Merse dup[aceea mai departe =i dete peste Miaz[noapte, =i trebui s[o lege =i pe d`nsa ca s[nu dea peste Murgil[. Ce s[fac[, cum s[dreag[ca s[izbuteasc[? O rug[s[-i ajute a lua un copac]n spinare, care zicea el,]l t[iase de la r[d[cin[; o]nv[\ el s[se puie cu

spatele s[]mping[, pe c`nd el tot cu spatele la copac de cealalt[parte va trage cu m`nile, ca s[-i pice]n spinare =i s[-l ia s[se duc[la treaba lui.

Miaz[noapte, de mil[=i de rug[ciunea ce-i f[cu, se puse cu spatele la copacul care i-l ar[t[viteazul =i, pe c`nd]mpingea, el o leg[de copac cobz[, =i porni]nainte, c[n-avea vreme de pierdut.

Nu f[cu mult[cale =i]nt`lni pe Zoril[, dar[lui Zoril[nu prea]i da me=ii a sta mult de vorb[, c[ci, zicea el, se duce dup[Miaz[-noapte, pe care o luase]n goan[. F[cu ce f[cu =i-l puse =i pe d`nsul la bun[r`nduial[, ca =i pe ceilal`i doi, dar cu mai mare b[taie de cap. Apoi plec[]nainte =i se duse p`n[ce ajunse la o pe=ter[mare,]n care z[rise focul.

Aici dete peste alte nevoi.]n pe=ter[acolo tr[iau ni=te oameni uria=i care aveau numai c`te un ochi]n frunte. Ceru foc de la d`n=ii, dar ei,]n loc de foc, puser[m`na pe d`nsul =i-l legar[. Dup[aceea a=ezar[=i un cazan pe foc cu ap[=i se g[teau s[-l fiarb[, ca s[-l m[n`nce.

Dar[tocmai c`nd era s[-l arunce]n c[ldare, un zgomot se auzi nu departe de pe=tera aceea; to`i ie=ir[, =i l[sar[pe un b[tr`n de ai lor ca s[fac[ast[treab[.

Cum se v[zu viteazul nostru singur numai cu unchia=ul,]i puse g`nd r[u. Unchia=ul]l dezleg[ca s[-l bage]n cazan, dar[voinicul]ndat[puse m`na pe un t[ciune =i-l azv`rli drept]n ochiul b[tr`nului,]l orbi, =i apoi, f[r[s[-i dea r[gaz a zice nici c`rc!]i puse o piedic[=i-i f[cu v`nt]n cazan.

Lu[focul dup[care venise, o apuc[la s[n[toasa, =i sc[p[cu fa\ curat[.

Ajung`nd la Zoril[,]i dete drumul. Dup[aceea o tuli la fug[=i fugi p`n[ce ajunse la Miaz[noapte, o dezleg[=i pe d`nsa, =i apoi se duse =i la Murgil[pe care]l trimise s[-i vaz[de treab[.

C`nd ajunse la tovar[=ii s[ei, ei tot mai dormeau. Nu]ncepuse, vezi,]nc[a se ar[ta albul zilei, at`t de lung[fu noaptea, fiindc[

voinicul]i oprise cursul, =i a=a avu timp destul s[colinde dup[focul care]i trebuia.

N-apuc[s[a`\\e focul bine =i tovar[=ii s[i, de=tept`ndu-se, ziser[:

— Dar[lung[noapte fu asta, m[i vere.

— Lung[da, vericule, r[spunse viteazul.

+i se umfla din foale ca s[aprinz[focul.

Ei se scular[, apoi]ncepur[a se-ntinde =i a c[sca, dar[se cutremurar[c`nd v[zur[namila de lighioan[l`ng[d`n=ii =i un lac de s`nge c`t pe colo. Zg`ir[ochii =i cu mare mirare b[gar[de seam[c[capetele balaurului lipseau, iar[viteazul nu le spuse nimic din cele ce p[\\ise, de team[s[nu intre ur[]ntre d`n=ii, =i se]ntoarser[cu to\\ii]n ora=.

C`nd ajunser[]n cetate, toat[lumea se veselea cu mic, cu mare de uciderea balaurului, de laud[sf`ntului c[trecuse noaptea aia lung[, mai ajunser[o dat[iar[la ziu[=i ridica p`n[]n naltul cerului pe m`ntuitorul lor.

Viteazul nostru, care v[zuse =i el lipsa capetelor, nu se fr[m`nta deloc cu firea, fiindc[se =tia curat la inim[, =i porni c[tre curtea]mp[r[teasc[, ca s[vaz[ce s-o alege cu capetele f[r[limbi, c[ci el]n\\elesese c[aici trebuie s[se joace vreo dr[cie.

Pas[mite, buc[tarul]mp[ratului, un \\igan negru =i buzat, se dusesse d-a minune s[vaz[ce mai ala, bala, pe la fl[c]ii ce stau la p`nd[. +i dac[dete peste d`n=ii dormind =i peste dihania spurcat[f[r[r[suflare, el se arunc[cu sat`rul de la buc[t]rie =i-i t[ie capetele. Apoi merse la]mp[ratul cu capetele =i i le ar[t], f[lindu-se c[el a f[cut izb`nda.

Iar[]mp[ratul dac[v[zu c[se]nf[\\i=eaz[buc[tarul cur\\ii cu izb`nd[, f[cu o mas[mare, ca s[-l logodeasc[cu fie-sa, =i pusese]n g`nd s[fac[o nunt[, unde s[cheme pe to\\ii]mp[ra\\ii.

]iganul ar[ta la toat[lumea hainele sale pe care le umpluse de s`nge, ca s[fie crezut.

C`nd ajunse viteazul nostru la palat,]mp[ratul cu voie bun [=ede la mas[, iar[cioropina sta]n capul mesei pe =apte perne.

Cum ajunse la]mp[rat,]i zise voinicul:

— Prea]n[late]mp[rate, am auzit c[oarecine s-ar fi l[udat c[tre m[ria ta c[el ar fi ucis pe balaur. Nu e adev[rat, m[ria ta, eu sunt care l-am omor`t.

— Min[i, mojjicule, strig[\iganul]ng`mfat, =i porunca slujitorilor s[-l dea afar[.

}mp[ratul, care nu prea credea s[fie f[cut \iganul ast[voinicie, zise:

— Cu ce po[i dovedi zisele tale, voinicule?

— Zisele mele, r[spunse viteazul, se pot dovedi prea bine, porunci[i numai ca mai]nt`i s[se caute dac[capetele balaurului, care stau colea la iveal[, au =i limbile lor.

— S[caute, s[caute, zise bahni\.

El]ns[o cam b[gase pe m`nic[, dar[se pref[cea c[nu-i pas[.

Atunci c[utar[=i la nici unul din capete nu g[sir[limb[, iar[mesenii]nm[rmurir[, c[ci nu =tiau ce va s[zic[asta.

]iganul, care o sfeclise detot, =i care se c[ia de ce n-a c[utat capetele]n gur[, mai nainte de a le aduce la]mp[ratul, strig[:

— Da[i-l afar[c[e un smintit =i nu =tie ce vorbe=te.

}mp[ratul]ns[zise:

— Tu, voinicule, va s[zic[ne dai s[]n\elegem c[acela a omor`t pe balaur care va ar[ta limbile.

— Fugi d-acolo,]mp[rate, zise \iganul care tremura ca varga =i se-ng[blbenise ca ceara, nu vezi c[calicul [sta este un de=ueat, care a venit aici s[ne am[geasc[?

— Cine am[ge=te, r[spunse voinicul lini=tit, s[=-i ia pedeapsa.

El]ncepu apoi a scoate limbile din s`n =i a le ar[ta la toat[adunarea, =i de c`te ori ar[ta o limb[de at`tea ori c[dea =i c`te o pern[de sub \igan, p`n[ce,]n cele din urm[, c[zu =i el de pe scaun, at`t de tare se speriasa dihania.

Dup[aceea voinicul nostru spuse toate c`te a p[\it, =i cum a f[cut de a \inut noaptea at`t de mult timp.

Nu-i trebui]mp[ratului s[se g`ndeasc[mult =i s[vaz[c[voinicul care vorbea avea dreptate, =i cum era de sup[rat pe \igan, pentru mi=elia =i minciuna lui cea neru=inat[, porunci =i numai-dec`t se aduse doi cai ne]nv[\a\i =i doi saci de nuci; leg[pe \igan de coziile cailor =i sacii de nuci =i le dete drumul.

Ei o luar[la fug[prin sm`rcuri, =i unde c[dea nuca, c[dea =i buc[\ica, p`n[ce s-a pr[p[dit =i \igan =i tot.

}n urm[preg[tindu-se lucrurile, dup[c`teva zile f[cu nunt[mare, =i lu[rom`na=ul nostru pe fata]mp[ratului de so\ie, =i \inu veselie mare =i nepomenit[mai multe s[pt[m`ni, puindu-l =i]n scaunul]mp[r\ieii, iar[fata l[cr[m[=i mul\umi lui Dumnezeu c[a sc[pat-o de sluenia p[m`ntului, de harapina spurcat[.

Eram =i eu p-acolo =i dedeam ajutor la nunt[, unde c[ram ap[cu ciurul, iar[la sf`ritul nun\ii aduser[un co= de prune uscate s[arunce]n ale guri c[scate.

}nc[lecai p-o =a etc.

NUMAI CU VITELE SE SCOATE S{R{CIA DIN CAS{

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un \[ran =i-l chema Neagoe. Acest \[ran era om voinic =i harnic. Nu-i p[sa lui de nu =tiu cine de ar fi fost. Vezi c[-i c[ta de munculi\ a lui,]=i pl[tea dajdia, se avea bine cu to\i din sat, =i cum f[scea el, ce dregea el, se chivernisea omul ca s[-i ajung[agoniseala muncii sale pentru mult[vreme.

}i veni vremea de]nsur[toare =i, ca tot cre=tinul,]=i f[cu =i el r`ndul. Ce s[vezi d-ta? O dat[cu nevasta se strecur[]n casa lui =i s[r[cia. Ea g[sise un tron vechi, urgisit]ntr-un col\ din bordeiul Neagului, la care nimeni nu lua aminte, =i acolo, pe d`nsul, S[r[cia

]i f[cu culcu=ul. Sta grece=te pe tron c`t e ziulica =i nopticica de mare, =i din loc s[se mi=te, ba. Pas[mite tronul era gol, nu mai puneau oamenii]ntr-]nsul nimic, at`t era de vechi =i de odorogit.

Bietul Neagoe v[zu c[]ncepe a da]nd[r[t; lucrurile nu-i mai mergeau strun[ca mai nainte; se lu[de g`nduri, fiindc[el se =tia c[munce=te =i mai =i dec`t]nainte, =i de la o vreme]ncoa, dou[]n tei nu putea lega. Se spetise bietul om muncind, =i s[salte =i el ceva, te-a=i! c`tu=i de c`t! ferita s`ntul!

Ba p`n[]ntr-at`ta ajunsese,]nc`t s[-l]mping[p[catele s[se g`ndeasc[ca s[-i fac[seama singur, vezi c[dracul n-are de lucru, el nu face bisericici ori pu`uri pe la r[sp`ntii.

Se zb[tea bietul om, cu mintea =i cu trupul, =i parc[era un f[cut, mergea din pagub[]n pagub[, de ajunsese]n sap[de lemn.

Tot satul]l luase la ochi;]l vedea lucr`nd c`nd la alde neica Burcil[, c`nd la ale=ii ori la frunta=ii satului, c`nd la taica popa. Totdeauna g[sea el de lucru; la to`i muncea =i la to`i sporea lucrul lui.

C`nd]ns[muncea =i pentru d`nsul, munca nu-i da]n spor. De venea apa mare, ar[turile lui le]neca. Dac[vrun pr[p[d de la niscaiva lighioane ori de la ciori c[dea peste sem[n]turile megia=ilor, ale lui era stinse cu des[v`r=ire; de b[tea piatra holdele, apoi pe ale lui le amesteca cu p[m`ntul, de nu se mai alegea nici praful de d`nsele; ba uneori porumbul se t[ciuna, ba l[custe, ba potop, ba toate relele numai pe capul lui c[deau.

S[tenii, megia=ii lui, puser[m`na cu to`ii de mai multe ori s[-i dea c`te vrun ajutor, s[-i fac[c`te vro clac[, dar toate]n de=ert, c[nu-i ie=ea]nde bine nimic;]n cele din urm[=i vecinii =i tot satul]l p[r[sir[. To`i cu totul ziceau c[a=a i-a fost or`nda =i credeau c[trebuie s[fi c[zut asupra capului lui vrun blestem de la Dumnezeu.

Ajunsese omul s[-i urasc[zilele. +i a=a cu sufletul am[r`t, =ez`nd]ntr-o duminec[cu luleaua]n gur[=i g`ndindu-se cum s[-i curme via`a, ca unul ce i se ur`se cu s[r[cia, iat[c[vine so`ia lui =i]i spuse c[peste pu`in are s[fie tat[.

El, ridic`ndu=î ochii la so`ia lui, i se p[ru c[vede o slu`enie de fiin`\[st`nd grece=te =i ghemuit[pre tronul cel vechi =i ne]ntrebuin`\at. Se frec[la ochi, se mai uit[o dat[, =i ce s[vaz[? O sfrijit[de lighioaie, mai ur`t[dec`t ciurma, cu barba adus[de p[rea c[st[s[o apuce de nas, cu ochii numai scov`rliile, p[rul]i sta]n cap de parc[ar fi fost pus cu furca, m`inile ei r[schitoare goale, coco=at[=i cucuiat[, de seam[n pe lume nu mai avea.

C`nd v[zu el o a=a nemetenie spurcat[st`nd ca o cobe rea]n casa lui =i pe tronul lui, un =arpe rece]i trecu prin s`n. El]ns[]=i]nu firea, =i merse drept la ea,]ntreb`nd-o:

— Cine e-ti tu, =i ce cau`i aici?

— Eu sunt S[r[cia, r[spunse ea, =i am venit nepoftit[.

— Ie=i afar[din casa mea!

— O! o! st[i c[prea te pripe=ti, voinicule,]i r[spunse S[r[cia r`njind la d`nsul cu batjocur[. Ca s[sco`i s[r[cia din cas[, trebuie s[ai ce pune]n locul ei.

+i, r`njind]nc[o dat[,]i ar[t[ni=te col`i, de care s-ar fi speriat =i dracul.

Bietul om t[cu =i]nghi`i g[lu=ca. Cugetul c[are s[fie tat[, vorba c[trebuie s[aib[ce pune]n locul S[r[ciei,]i mut[g`ndul.

El voia s[goneasc[S[r[cia din casa lui, c[ci nu putea mistui]nfruntarea ce i-o f[cuse ea, =i apoi nu se]ndura s[=i lase odrasla pe m`inile cele blestemate ale S[r[ciei.

Din nou se puse pe munc[, munc[jidoveasc[, se zv`rcolea omul =i]n dreapta =i]n st`nga, noaptea o f[cea zi, da =i din m`ini =i din picioare, cum se zice, =i folos nici c`t negru subt unghie. Nevoile]n]n[p]deau din toate p[r]ile =i el nu mai =tia ce s[fac[. De c`te ori intra]n cas[, de at`tea ori =i sfrijita de S[r[cie]i r`njea]n b[taie de joc.

}ntr-una din zile, iat[c[=i nevastei]i ab[tuse s[fac[=i n[scu un dolofan de copil, s[]n[tos =i voinic ca tat[-s]u.

Acum ce s[fac[el? Parale n-avea, de moar[nici c`t s[orbeasc[un =oarece, ceva `oale, ori vrun dichis]n casa lui, tuf[! Nimic,

dar[nimic n-avea de ce se prinde ochiul la el. Cum s-o scoa\l[la c[p[t`i? Ar fi voit =i el, de! s[-i boteze copilul cu vrun na= mai de Doamne ajut[, s[fac[=i el o cumetrie. Dar[cu ce? Sta bietul om cu m`inile]ncru=ate, se uita]n cer =i]n p[m`nt =i nu =tia la cine s[ca=te gura. +i de felul lui fiind om cinstit, nu voia s[am[geasc[pe nimeni cu minciuna. El =tia una =i bun[: c`nd o zice da, s[fie da; c`nd o zice nu, apoi nu.

El cuno=tea de mult pe un cioban chiabur. Dar[nu era]n sat. C`nd, iat[c[se pomene=te c[-l cheam[cineva s[-l cinsteasc[. Acolo ce s[-i vaz[ochii? Prietenul lui suia oile]n munte. P[rerea lui de bine nu se poate spune. }]rug[s[se cumetreasc[=i ciobanul primi cu bucurie s[-i boteze pruncul. Partea lui s[tr[iasc[bine! Se puser[toate la cale cum e bine.

La botez ciobanul d[rui finului s[u o oaie f[t[toare. At`ta]i trebui. C`nd fu s[plece, mocanul zise:

— Cumetre, tot n-ai tu unde \ine oi\,a, las[-o]n turm[la mine, =i mi \i-oi]ngriji-o ca =i pe ale mele.

— Bine, cumetre, r[spunse Neagoe, s[fie precum zici tu.

El era bun bucuros c[-i ia beleaua din b[t[tur[, deoarece n-avea ei ce s[m[n`nce, dar]nc[mite s[mai dea =i oii.

Mocanul se duse cu oile. Omul se puse iar[pe munc[, dar[munca lui d-abia aducea cu ce bruma s[-i \ie zilele. Cum am zice muncea]n sec.

Dup[c`t[va vreme se pomene=te cu un argat de la st`na mocanului.

— Neic[, m-a trimis st[p`nu-meu cu l`na asta la dumneata.

— E, =i ce s[fac eu cu d`nsa?

— Apoi, s[vezi d-ta, st[p`nu-meu a pus de =i-a tuns oi\ele =i a tuns =i oaia finului s[u. Aceasta este l`na ei =i a trimis-o cui se cuvine.

— Foarte mul\umin de bun[tate. S[spui cum[trului mult[s[n[tate =i s[auzim de bine.

+i, lu`nd l`na din m`na argatului, intr[]n cas[, merse drept c[tre S[r[cie =i, cu grai \an\o=,]i zise:

— D[-te, S[r[cie, la o parte, c[am s[pui l`na asta acolo.

S[r[cia nu se]ndura, neiculi\[, s[ias[din culcu=ul ce =i-l f[cuse acolo.

R`nji ea =i de ast[dat[, dar[]i dete r`njetul prin piele, c[ci voinicul unde aduse odat[l`na =i buf! o lovi dup[ceaf[de era s[-i mu=te limba =i o r[sturn[jos de pe tron. S[r[cia r[mase locului unde c[zuse ca vai de ea.

Oaia finului f[tase un miel; acesta, dup[ce se mai m[ri,]l mi\ui =i pe d`nsul ca pe mieii ceilal\i =i]i trimise mi\ele acas[.

]ranul, =i mai curajos, intr[]n cas[, =i merse iar[=i drept la S[r[cie:

— D[-te, r`njito, mai la o parte, c[am s[pui mi\ele astea acolea.

+i fiindc[S[r[cia tot cam]nt`rzia, o lovi o dat[cu mi\ele de-i merse fulgii, =i o dete peste cap, mai c[tre u=[.

Po toamn[se pomene=te cu un alt argat c[-i aduce un burdu=el de br`nz[.

— Baciul de la st`n[, zise el, a adunat laptele de la oaia finului, l-a f[cut br`nz[=i l-am adus acas[.

— Spune cum[trului, r[spunse Neagoe, c[finul d-sale]i s[rut[m`inile =i s[ne vedem s[n[to=i.

Apoi se]ntoarse repede]n cas[=i]ndrept`ndu-se c[tre S[r[cie,]i zise:

— D[-te, S[r[cie, la o parte, c[am s[pui burduful [sta]n locul t[u.

— Da unde s[mai m[dau? r[spunse S[r[cia.

— Ie=i afar[, dac[n-ai loc, =i te du]n o\elele pu=tii vrunei v`n[tor c[acolo \i-e locul.

— Ba aia-i vorb[! mai pune\i pofta]n cui.

+i lovind-o cu burduful]n cap, o f[cu mototol dup[u=[.

Bietul Neagoe fu nevoit s[petreac[]nc[o iarn[]ntreag[cu S[r[cia pe vatr[.

]n vara viitoare, mielul de la oaia finului se f[cuse mare.

Acum]i aduse dou[l`ne.

| [ranul intr[cu am`ndou[]n m`n[=i bufnind =i r[zbunind pe S[r[cie, o pofti s[ias[afar[cu nepus[]n mas[. S[r[cia dac[v[zu zorul, dete dosul pe u=[afar[, =i s[te \ii p`rleo,]i sf`r`ia c[lc`iele fugind, p`n[ce se duse s[-i cloceasc[ou[le]n o`elele pu=tilor v`n[torilor.

+i d-atunci a r[mas de v`n[torii sunt s[raci, fiindc[-i pierd vremea prin col\ii de piatr[, prin m[r[cini, umbl`nd toat[ziua p`n[s[]mpu=te =i ei c`te vro babu=c[de nu =tiu care p[s[ric[.

Neagoe]ncepu a bate]n pinteni de bucurie, c[se cotorosise de s[r[cie. Acum pe ce punea m`na, punea =i Dumnezeu mila. Toate]i mergeau]nde bine. }ncepu =i el a lega gura p`nzei. Munca lui se vedea cum mergea]nainte =i avea parte de ea. Ce s[mai spunem multe?]n scurt[vreme ajunse frunta= al satului, dup[h[rnicia lui, cu viti=oare, cu plugule\ =i cu toate dichisurile unui om cu parte l[sat[de la Dumnezeu.

Vezi c[numai cu vitele se scoate s[r[cia din cas[afar[.

Z~NA Z~NELOR

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat mare =i puternic, =i el avea trei feciori. F[c`ndu-se mari,]mp[ratul se g`ndi fel =i chipuri cum s[fac[s[-i]nsoare copiii ca s[fie ferici\i. }ntr-o noapte, nu =tiu ce vis[]mp[ratul, c[a doua zi, de m`necate,]i chem[copiii =i se urc[cu d`n=ii]n p[limarul unui turn ce avea]n gr[din[. Porunci s[-i ia fiecare arcul =i c`te o s[geat[.

— Trage\i, copii, cu arcul, le zise]mp[ratul, =i unde va c[dea s[geata fiec[ruia, acolo]i va fi norocul.

Copiii se supuser[f[r[a c`rti c`tu=i de pu\in, c[ci ei erau]ncredin\ai c[tat[l lor =tia ce spune. Traser[, deci, =i s[geata celui mai mare din fii se]nfipse]n casa unui]mp[rat vecin; a celui de al doilea se]nfipse]n casa unui boier mare d-ai]mp[ratului;

iar[s[geata celui mai mic se urc[]n naltul cerului. Li se str`m-baser[g`turile uit`ndu-se dup[d`nsa, =i p-aci, p-aci, era s[o piarz[din ochi. C`nd, o v[zur[cobor`ndu-se =i se]nfpise]ntr-un copac nalt dintr-o p[dure mare.

Se duse fiul cel mare,]=i lu[so\ie pe fata]mp[ratului vecin, =i se]ntoarse cu d`nsa la tat[] s[u.

Se duse =i cel mijlociu =i se]ntoarse =i el cu o so\ioar[m`ndr[=i frumoas[.

Se duse =i cel mic. Cutreier[lumea p`n[ce ajunse la p[durea cea mare unde se l[sase s[geata lui. B`jb`i el =i orbec[i p-acolo prin bunget, p`n[ce dete de copacul]n care se]nfpisese =i s[geata lui. Acest copac era nalt =i gros =i b[tr`n, de c`nd urzise Dumnezeu p[m`ntul. Se]ncovrig[el de d`nsul, =i se urc[p`n[ce ajunse de se ag[\ de o ramur[. +i din ramur[]n ramur[, c`nd at`rnat cu m`nile, c`nd cu picioarele]ncruci=ate =i]ncle=tate, ajunse p`n[]n v`rf. Acolo puse m`na =i=i lu[s[geata. Se dete jos cu sufletul plin de obid[=i de m`hnire, socotind c[este sec de noroc, c[ci, se g`ndea el, ca ce era s[g[seasc[]n acel copac?

Nu-i fu destul c[nu-=i aflase acolo pe scrisa lui, nu-i fu destul c[f[cuse at`ta cale]n de=ert, se mai pomeni, c`nd vru s[plece de l`ng[copac, c[se aga\ de spinarea lui o bufni\[. H`\]n sus, h`\]n jos, bufni\va s[se duc[din spinarea lui, ba. }]nh[\ase, dr[coaica, cu ghiarele, ca o gai\ spurcat[, =i nu-l sl[bea nici c`t ai da]n cremene.

Mai se suci, mai se]nv`rti s[scape de pacoste, =i nu fu nici un chip. Dac[v[zu =i v[zu, se hot[r] =i el a se duce acas[cu saxanaua]n spinare =i o lu[la drum. }n cale b[g[de seam[c[alte =ase bufni\se se \ineau dup[d`nsul. Merse el, biet, cu alaiul dup[d`nsul, =i potrive astfel ca s[ajung[acas[noaptea, spre a nu se face de r`sul dracilor de copii.

Cum intr[]n c[mară unde locuia d`nsul]n palaturile t[t`ne-s[u, cele =ase bufni\se se a=ezar[care =i pe unde; iar cea d-a =aptea bufni\[, care se]ncle=tase de spinarea lui, se a=ez[]n pat.

Mai st[tu bietul fl[c[u, se mai socoti, se mai g`ndi, mai pl[nui, =i]n cele din urm[g[si cu cale s[le lase]n pace, s[vaz[unde are s[ias[aceast[]nt`mplare. Mai cu seam[c[acum se cortorosise de saxanaua din spinare.

+i cum era =i rupt de osteneal[de at`ta c[l[torie =i de at`ta tevatur[ce avu pe drum, adormi, cum puse capul jos, de parc[l-ai fi lovit cu muchea]n cap.

A doua zi, ce s[-i vaz[ochii? L`ng[d`nsul]n pat, o z`n[a=a de frumoas[, de amu`ea =i nu =tiu cine c`nd o vedea; iar[la capetele patului lor =ase roabe, una mai frumoas[dec`t alta. Mai v[zu,]ntr-un col\ al c[m[rei, =apte piei de bufni`e, aruncate una peste alta.

Se mir[tat[-s[u, se mir[mum[-sa de a=a frumuse`e =i ging[=ie, ce nu mai v[zuser[de c`nd erau ei.

Ziua de nunt[a fratelui celui mai mare viind, se duse =i fiul cel mic al]mp[ratului,]ns[singur, c[ci nu putea s[ia =i pe z`n[, m[car c[era s[-i fie logodnic[. C`nd, se pomeni cu d`nsa c[se prinde]n hor[l`ng[d`nsul. Nu mai putea de bucurie, c`nd o v[zu. Se f[lea, nene, c`t un lucru mare; c[ci alta ca d`nsa nu se g[sea]n toat[]mp[r`via lor =i a vecinilor lor. To`i nunta=i r[maser[cu ochii bleojdi`i la d`nsa. Iar ceilal`i fii de]mp[ra`i =i domni care erau pofti`i la nunt[dedeau t`rcoale roabelor ce venise cu z`na, =i care de care umbla s[se prinz[]n hor[l`ng[d`nsele. +i astfel se veselir[p`n[seara. La mas[, z`na se a=ez[l`ng[fiul cel mic al]mp[ratului. M`ncar[=i se chefuir[p`n[la miezul nop`ii. Apoi se duser[fiecare la ale sale. Fiul cel mic al]mp[ratului se duse]n c[mara lui. Z`na dup[d`nsul. Se culcar[=i dormir[ca ni=te]mp[ra`i ce erau ei. C`nd se scul[diminea`a =i v[zu pieile de bufni`\ tot acolo,]l apuc[un cutremur de sc`rb[, aduc`ndu=i aminte de cele ce p[`ise de la d`nsele.

Se f[cu =i nunta fiului de al doilea al]mp[ratului. Fiul cel mic se duse la nunt[iar[=i singur, =i iar[se pomeni cu z`na c[vine, =i nici una, nici alta, \op! se prinse l`ng[d`nsul]n hor[. Cre=tea

inima]ntr-]nsul de bucurie =i de fal[, mai cu seam[c`nd vedea pe ceilal\i fii de]mp[ra\i =i de domni c[le l[sa gura ap[la to\i dup[o a=a buc[\ic[. Ei, vorba [luia,]n pofida c[p=unelor, m`ncau foile. }=i scoteau =i ei focul juc`nd]n hor[cu roabele z`nei. Seara iar[se puser[la mas[.

Fiului celui mic al]mp[ratului, ce-i d[lui dracul]n g`nd, se scoal[de la mas[, se duce]n c[mara lui, ia pieile de bufni\ [=i le arunc[]n foc, apoi vine =i se a=eaz[la mas[din nou.

O dat[se f[cu o tulburare]ntre meseni. +i iat[de ce. Una din roabe strig[:

— St[p`n[, suntem]n primejdie!

Alta zise:

— St[p`n[, mie]mi miroase a p`rlit! Este pr[p[denie de noi.

Iar[ea r[spunse:

— Tac[-v[gura, tocmai acum la mas[v-a\i g[sit =i voi s[vorbi\i sec[turi?

Nu trecu]ns[mult =i mai zise =i a treia:

— St[p`n[! nu e sc[pare, suntem v`ndute mi=ele=te.

]n aceea=i vreme, =i d`nsa str`mb[ni\el din nas. Pas[mite]i venise =i ei miros de p`rleala pieilor. +i deodat[scul`ndu-se cu toatele de la mas[, se f[cur[=apte porumbei. Apoi z`na zise fiului celui mic de]mp[rat:

— Ai fost nerecunosc[tor. Cu bine te-am g[sit, cu bine s[r[m`i. P`n[nu vei izbuti s[faci ce n-a f[cut om pe lume, s[nu dai cu m`na de mine.

Se]n[l\ar[, deci,]n slava cerului =i]ndat[pierir[din ochii lui.

]n de=ert mai rugar[mesenii pe fiul]mp[ratului s[=eaz[la mas[,]n de=ert]l]ndemnar[p[rin\ii =i fra\ii s[nu= i mai fac[inim[rea, c[ci el r[m[sese cu ochii dup[porumbei =i nu se mai puse la mas[.

A doua zi p`n[]n zori plec[s[-i g[seasc[logodnica. El sim\ea bine acum c[f[r[d`nsa nu mai putea tr[i. }=i lu[ziua bun[de la p[rin\i =i de la fra\i =i o porni]n pribegie.

Trecu dealuri, v[i, colnice, str[b[tu p[duri]ntunecate =i de picior neumblate, dete prin sm`rcuri =i lacovi=te, =i de urma porumbeilor s[i nu putu da. Se fr[m`nta cu firea voinicul, cerceta, c[uta,]ntreba; dar[nici o isprav[nu-mi f[cea. Cu inima]nfr`nt[, cu sufletul zdrobit de m`hnire, =i cu dogorul dragostei]ntr-]nsul, umbla ca un zmeu =i ca un leu paraleu, dar[toate]n de=ert. Uneori]l b[teau g`ndurile s[-i fac[seama singur, s[se dea de r`p[, ori s[-i sf[r`me capul de col`ii de piatr[de prin mun`i; dar[parc[]i spunea inima c[odat[, odat[, o s[se sf`r=easc[toate necazurile sale, =i deodat[]=i venea]n sine, =i se punea din nou pe drum, mai cu h[rnicie =i mai tare]n credin`\[c[cine caut[cu am[nuntul =i cu st[ruin`\[trebuie s[g[seasc[=i g`ndul s[=i-l izb`ndeasc[.

Rupt de osteneal[=i de zbuciumare, se dete ni`el la umbr[]ntr-o v`lcea, s[se mai odihneasc[oleac[. +i st`nd el acolo,]l fur[somnul. Deodat[se de=tept[, auzind o g`r`ial[de graiuri omene=ti, =i s[ri drept]n sus. Ce s[vezi dumneata? Trei draci se certau de f[ceau cl[buc la gur[. Se duse la d`n=ii cu pieptul]nainte =i le zise:

— Cearta f[r[p[ruial[, ca nunta f[r[l[utari.

— Se lovi ca nuca]n perete =i vorba ta, iac[, r[spunser[ei. Dar[noi nu ne cert[m, ci numai ne sf[dim.

— +i pentru ce v[sf[di`i voi?]i]ntreb[el; c[ci g[l]gia ce face`i voi, mort d-ar fi cineva =i tot]l de=tepta`i.

— Uite, avem de mo=tenire, de la tata, o pereche de opinci, o c[ciul[=i un bici, =i nu ne]nvoim]ntre noi, care ce s[ia din ele.

— +i la ce sunt bune bulendrele pe care v[sf[di`i voi?

— C`nd se]ncal`\[cineva cu opincile, trece marea ca pe uscat. C`nd pune c[ciula]n cap, nu-l vede nici dracul, m[car de i-ar da cu degetul]n ochi. Iar[c`nd va avea biciul]n m`n[=i va trosni asupra vr[jma=ilor s[i,]i]mpietre=te.

— Ave`i dreptate s[v[sf[di`i voi, m[. C[ci una f[r[alta, aceste bulendre nu fac nici dou[cepe degerate. Iac[ce-mi zice mie g`ndul, de ve`i voi s[m[asculta`i, s[v[fac eu dreptate omeneasc[.

— Te ascult[m, te ascult[m, r[spunser[dracii]ntr-o gl[suire, spune-ne cum, =i vom vedea.

— Vede\i voi cei trei mun\i ce stau]n fa\ a noastr[? S[v[duce\i fiecare]n c`te unul, =i cine va veni mai cur`nd, dup[ce v[voi face eu semn, ale lui s[fie toate astea.

— C[bine zici d-ta! A=a vom face. Bravo! iac[ne-am g[sit omul carele s[ne fac[dreptate.

+i]ndat[o rupser[d-a fuga dracii, tulind-o fiecare]nspre c`te un munte.

P`n[una, alta, voinicul puse opincile]n picioare, c[ciula]n cap =i lu[biciul]n m`n[. C`nd ajunser[dracii]n v`rfurile mun\ilor =i a=teptar[s[le fac[semnul, fiul cel mic al]mp[ratului tr[sni de trei ori cu biciul]n fa\ a fiec[rui drac, =i]i]mpietri acolo locului. Apoi o lu[=i el la drum]n treaba lui, unde]l tr[gea dorul.

Abia mai f[cu vro zece pa=i =i v[zu pe sus un stol de =apte porumbei.]i urm[ri din ochi p`n[ce]i v[zu]n ce parte de loc se l[sar[.]ntr-acolo deci =i d`nsul]=i]ndrept[c[r]rile pentru care se ostenise at`ta mare de vreme.

Trecu m[ri, p`raie =i ape mari ca pe uscat, mai cutreier[\[ri =i pustiuri, p`n[ce ajunse la un munte mare, mare, al c[rui v`rf da de nori. Aci v[zuse el c[se l[sase porumbeii. Se puse a se urca pe d`nsul, =i, din v[g]un[]n v[g]un[, din stei de piatr[]n col\i, din r`p[]n r`p[, c[\[r`ndu-se c`nd pe muchi, c`nd pe coame de mun\i, ajunse la o pe=ter[. Intr`nd acolo, r[mase ca lovit de tr[snet c`nd v[zu ni=te palaturi ca de domn =i a=a de m[iestrit lucrare, cum nu se v[d pe p[m`ntul nostru. Acolo locuia logodnica lui, z`na z`nelor. Cum o v[zu primbl`ndu-se prin gr[din[cu roabele dup[d`nsa, o =i cunoscu. Un copila= de dr[gule\ se \inea dup[z`n[, alerga, se zbunguia printre flori, =i tot striga pe z`na ca s[=i arate c`te un fluturel. Pas[mite z`na r[m[sese grea c`nd zburase de la mas[. +i acesta era copilul lor.

Nu mai putea de bucurie fiul cel mic al]mp[ratului.]i venea s[dea fuga, ca un bezmetic, s[ia copila=ul s[-l s[rute. Dar[]=i lu[

seama, nu care cumva s[se sperie. Pe d`nsul nu-l vedea nimeni, c[ci era cu c[ciula]n cap.

}ncepuse a da]ndesear[, =i el nu =tia cum s[se arate. }n cele din urm[auzind c[pofte=te la mas[pe z`na, se duse =i el =i se a=e=z[]ntre d`nsa =i]ntre copila=ul lor. Aduser[bucate. El m`nca ca un lup fl[m`nd, c[ci nu mai \inea minte de c`nd nu m`ncase el legum[fiart[. Z`na se mir[cum de se sf`r=e=te bucatele a=a de iute. Porunci de mai aduse. Dar[=i acele se fituir[]ntr-o clip[.

}ntre acestea, el ridic`ndu-=i ni\el c[ciula dinspre partea copilului, acesta]l z[ri =i, o dat[, strig[:

— Uite tata, mam[!

— Tat[-t[u, dragul meu, nu va da peste noi p`n[nu va s[v`r=i o fapt[n[zdr[van[, r[spunse m[-sa.

El]=i trase iute, iute, c[ciula pe ochi =i]ncepu iar[=i a m`nca, de p[rea c[se bat lupii la gura lui. Dup[ce sf`r=i =i aceste bucate, z`na, cuprins[de mirare, porunci s[se mai aduc[, ca s[fie din destul.

Fiul]mp[ratului se mai ar[t[copila=ului]nc[o dat[, plin de bucurie c[fiul s[u]l cunosc.

Copilul iar[=i spuse m[-si; =i aceasta iar[=i]l \inu de r[u, vezi c[nu-i venea ei a crede s[fi f[cut b[rbatu-s[u niscai fapte minunate, prin care s[poat[ajunge la d`nsa. Ea =tia c[pe acolo nici pas[re m[iastr[nu calc[. Copilul t[cu, c[ci tat[-s[u]=i tr[sese c[ciula pe ochi numaidec`t.

Mai m`nc[p`n[ce ispr[vi =i aceste bucate. M`nca nene, =i nu se mai s[tura. Nemaiav`nd ce s[mai aduc[la mas[, z`na]ncepu a c`rti c[nu mai r[m[sese =i pentru roabe. C`nd iat[copilul c[strig[iar[=i:

— Mam[! z[u c[este tata.

— Dar[unde este, m[? ce tot aiurezi tu?

— Ba nici aiureal[, nici nimic. Uite-l, este coela l`ng[mine, uite-l, m[ia]n bra\.

Se sperie z`na c`nd auzi. Dar[el nu o l[s[p`n[]n cele din urm[f[r[s[se arate, ca s[nu-i vie ceva r[u. +i lu`ndu=-i c[ciula din cap, zise:

— Iat[-m[=i eu. Tu n-ai vrut s[crezi pe fiul nostru c`nd \i-a spus c[m-a v[zut. Eu n-am =tiut ce s[crez c`nd am v[zut sc`rboasele alea de piei, ci am socotit c[fac bine, d`ndu-le focului, ca s[v[scap pe voi de ele.

— A=a am fost noi ursi\i s[p[timim, r[spunse z`na. Las[acum cele trecute uit[rii, =i spune-mi cum ai izbutit de ai ajuns p`n[aici.

+i dup[ce=-i povesti toate]nt`mpl[rile, =i tot ce p[\i, se]mbr[\i=ar[, s[rut[copilul =i r[mase acolo cu to\i. El st[ruie de d`nsa s[ias[iar[=i la lume, =i ea] ascult[. Se]ntoarser[deci cu to\ii la]mp[ratul, tat[] voinicului, =i acolo f[cu o nunt[de se duse vestea]n lume.

]mp[ratul acela]mb[tr`nind, toat[boierimea =i tot poporul aleser[pe fiul s[u cel mic de]mp[rat, pentru c[era rom`n verde,]ntreg la minte =i drept la judecat[; =i tr[ir[=i]mp[r[\ir[]n fericire, de le r[mase numele de pomenire]n vecii vecilor.

Iar[eu]nc[]lecai p-o =ea etc.

GREUCEANUL

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost un]mp[rat =i se numea]mp[ratul Ro=u. El era foarte m`hnit c[,]n zilele lui, ni=te zmei furaser[soarele =i luna de pe cer.

Trimise deci oameni prin toate \[rile =i r[va=e prin ora=e, ca s[dea]n =tire tutulor c[oricine se va g[si s[scoa\ soarele =i luna de la zmei, acela va lua pe fiie-sa de nevast[=i]nc[=i jum[tate din]mp[r[\ia lui, iar[cine va umbla =i nu va izb`ndi nimic, acela s[=tie c[i se va t[ia capul.

Mul`i voinici se potric[liser[seme\indu-se cu u=urin\[c[va scoate la cap[t o asemenea]ns[rcinare; =i c`nd la treab[, h`\]n sus, h`\]n jos, da din col\]n col\ =i nu =tia de unde s-o]nceap[=i unde s-o sf`r=easc[, vezi c[nu toate mu=tele fac miere. }mp[ratul]ns[se \inu de cuv`nt.

Pe vremea aceea, se afla un viteaz pre nume Greuceanu. Auzind =i el de f[g[duin\`a]mp[r[teasc[, ce se g`ndi, ce se r[zg`ndi, c[numai =i lu[inima]n din\i,]ncumet`ndu-se pe ajutorul lui Dumnezeu =i pe voinicia sa, =i plec[=i el la]mp[ratul s[se]nchine cu slujba. Pe drum se]nt`lni cu doi oameni pe care slujitorii]mp[r[te=ti]i ducea la]mp[ratul ca s[-i taie, pentru c[fugiser[de la o b[t[lie ce o avusese]mp[ratul acesta cu ni=te gadine. Ei erau tri=ti, bie\ii oameni, dar[Greuceanu]i m`ng`ie cu ni=te vorbe a=a de dulci,]nc`t le mai veni ni\ic[inim[, c[era =i me=ter la cuv`nt Greuceanu nostru.

El]=i puse n[dejdea]n]nt`mplarea aceasta =i]=i zise: "}mi voi]ncerca norocul. De voi izbuti s[]nduplec pe]mp[ratul a ierta pe ace=ti oameni de la moarte, m[voi]ncumeta s[m[]ns[rcinez =i cu cealalt[treab[; iar[de nu, s[n[tate bun[! M[voi duce de unde am venit. Asta s[fie]n norocul meu; niciodat[nu stric[cineva s[fac[o]ncercare."

=i astfel, poftorindu-=i unele ca acestea, aide, aide, ajunge la curtea]mp[r[teasc[.

}nf[\i=`ndu-se la]mp[ratul, at`tea]i povesti, a=a cuvinte bune =i dulci scoase =i at`ta me=te=ug puse]n vorbirea sa,]nc`t =i]mp[ratul crezu c[pe nedrept ar fi s[omoare pe acei oameni; c[mai de folos i-ar fi lui s[aib[doi supu=i mai mult, =i c[mai mare va fi vaza lui]n lume de s-ar ar[ta milostiv c[tre popor.

Nu mai putur[oamenii de bucurie c`nd auzir[c[Greuceanu a m[glisit pe]mp[ratul p`n[]ntr-at`ta,]nc`t l-a f[cut s[-i ierte. Mul`umir[lui Greuceanu din toat[inima =i]i f[g[duiser[c[]n toat[via\`a lor se vor ruga lui Dumnezeu pentru d`nsul ca s[mearg[din izb`nd[]n izb`nd[, ceea ce =i f[cur[.

Aceast[izb`nd[o lu[drept semn bun, =i Greuceanu, merg`nd a doua oar[la]mp[ratul, gr[i cu cuvintele lui mieroase cele urm[toare:

— M[rite doamne, s[tr[ie=ti]ntru mul'i ani pe luminatul scaunul acestei]mp[r`ii. Mul'i voinici s-au legat c[tre m[ria ta s[scoa\ de la zmei soarele =i luna pe care le-a hr[pit de pe cer, =i =tiu c[cu moarte au murit, fiindc[n-au putut s[-i]ndeplineasc[leg[mintele ce au f[cut c[tre m[ria ta. +i eu, m[rite doamne, cuget a m[duce]ntru c[utarea acestor t[lhari de zmei, =i mi-ar fi voia s[-mi cerc =i eu norocul, doar-doar va da Dumnezeu s[ajungem a putea pedepsi pe acei blestema\i de zmei, pentru nesocotita lor]ndr[zneal[. Dar fii-mi milostiv =i m`n[de ajutor.

— Dragul meu Greucene, r[spunse]mp[ratul, nu pot s[schimb nici o iot[, nici o cirt[din hot[r`rea mea. +i aceasta nu pentru altceva, ci numai =i numai pentru c[voiesc s[fiu drept. Poruncile mele voi s[fie una pentru toat[]mp[r`ia mea; la mine p[rtinire nu este scris.

V[z`nd statornica hot[r`re a]mp[ratului =i dreptatea celor vorovite de d`nsul, Greuceanu cuv`nt[cu glas voinicesc:

— Fie, m[rite]mp[rate, chiar de a= =ti c[voi pieri, tot nu m[voi l[sa p`n[nu voi duce la cap[t bun sarcina ce]mi iau de bun[voia mea.

Se]nvoir[, =i preste c`teva zile =i plec[, dup[ce puse la cale tot ce g[si c[e bine s[fac[, ca s[scape cu fa'a curat[din acest[]ntreprindere.

Greuceanu lu[cu d`nsul =i pe fratele s[u =i merse, merse, merse cale lung[, dep[rtat[, p`n[ce ajunse la Faurul p[m`ntului, cu care era frate de cruce. Acest faur fiind cel mai me=ter de pe p[m`nt, era =i n[zdr[van. Aici se oprir[=i poposir[. Trei zile =i trei nop\i au stat]nchi=i]ntr-o c[mar[Greuceanu cu Faurul-p[m`ntului =i se sf[tuir[.

+i, dup[ce se odihnir[c`teva zile =i mai pl[nuir[ceea ce era de f[cut, Greuceanu =i frate-s[u o luar[la drum.

}ndat[dup[plecarea Greuceanului, Faurul-p[m`ntului se apuc[=i f[cu chipul lui Greuceanu numai =i numai din fier, apoi porunci s[arz[cu=ni\`a ziua =i noaptea =i s[\in[chipul acesta f[r[curmare]n foc.

Iar[Greuceanu =i frate-s[u merser[cale lung[, =i mai lung[, p`n[ce li se f[cu calea cruci; aici se oprir[, se a=ezar[pe iarb[=i f[cur[o gust[ric[din merindele ce mai aveau, =i apoi se desp[r\ir[, dup[ce se]mbr[\i=ar[, =i pl`nser[ca ni=te copii.

Mai nainte d-a se desp[r\i,]=i]mp[r\ir[c`te o basma =i se]n\`eleser[zic`nd: "Atunci c`nd basmalele vor fi rupte pe margini, s[mai trag[n[dejde unul de altul c[se vor mai]nt`lni; iar[c`nd basmalele vor fi rupte]n mijloc, s[se =tie c[unul din ei este pierit". Mai]nfipse =i un cu\it]n p[m`nt =i ziser[: "Acela din noi, care s-ar]ntoarce mai]nt`i =i va g[si cu\itul ruginit s[nu mai a=tepte pe cellalt, fiindc[aceasta]nsemneaz[c[a murit". Apoi Greuceanu apuc[la dreapta =i frate-s[u la st`nga.

Fratele Greuceanului, umbl`nd mai mult[vreme]n sec, se]ntoarce la locul de desp[r\ire =i, g[sind cu\itul curat, se puse a-l a=tepta acolo cu bucurie, c[v[zuse soarele =i luna la locul lor pe cer.

Iar[Greuceanul se duse, se duse pe o potec[care-l scoase tocmai la casele zmeilor, a=ezate unde=ei]n\`rcase dracul copiii. Dac[ajunse aici, Greuceanul se dete de trei ori peste cap =i se f[cu un porumbel. Vezi c[el ascultase n[zdr[v\niile ce-l]nv[\ase Faurul-p[m`ntului. F[c`ndu-se porumbel, Greuceanu zbur[=i se puse pe un pom care era tocmai]n fa\`a caselor.

Atunci, ie=ind fata de zmeu cea mare =i uit`ndu-se, se]ntoarce repede =i chem[pe mum[-sa =i pe sor[-sa cea mic[, ca s[vin[s[vaz[minunea.

Fata cea mic[zise:

— M[iculi\` =i surioar[, pas[rea asta ginga=[nu mi se pare ogurlie pentru casa noastr[. Ochii ei nu seam[n[a de pas[re, ci mai mult seam[n[a fi ochii lui Greuceanul cel de aur. P`n[acuma

ne-a fost =i nou[! D-aici]nainte numai Dumnezeu s[=-i fac[mil[de noi =i d-ai no=tri.

Pas[mite aveau zmeii cuno=tin\ de vitejia lui Greuceanu.

Apoi intrar[c`te=itrele zmeoaicele]n cas[=i se puser[la sfat.

Greuceanu numaidec`t se dete iar[=i de trei ori peste cap =i se f[cu o musc[=i intr[]n c[marazmeilor. Acolo se ascunse]ntr-ocr[p[tur[de grind[de la tavanul casei =i ascult[la sfatul lor. Dup[ce lu[]n cap tot ce auzi, ie=i afar[=i se duse pe drumul ce ducea la Codrul Verde =i acolo se ascunse subt un pod.

Cum se vede treaba, din cele ce auzise, =tia acum c[zmeii se duseser[la v`nat]n Codru Verde =i aveau s[se]ntoarc[unul de cu sear[, altul la miezul nop`ii =i tartorul cel mare despre ziu[.

A=tept`nd Greuceanu acolo, iat[, m[re, c[zmeul cel mai mic se]ntorcea =i, ajung`nd calul la marginea podului, unde sfor[i o dat[=i s[ri]napoi de =apte pa=i. Dar[zmeul, m`niindu-se, zise:

— Ah, m`nca-o-ar lupii carnea calului! Pe lumea asta nu mi-efric[de nimeni, numai de Greuceanul de Aur; dar =i pe acela c-o lovitur[]l voi culca la p[m`nt.

Greuceanu, auzind, ie=i pe pod =i strig[:

— Vino, zmeule viteaz,]n s[bii s[ne t[iem, sau]n lupt[s[ne lupt[m.

— Ba]n lupt[, c[e mai dreapt[.

Se apropiar[unul de altul =i se luar[la tr`nt[.

Aduse zmeul pe Greuceanu =i-l b[lg[]n p[m`nt p`n[]n genunchi. Aduse =i Greuceanul pe zmeu =i-l bag[]n p[m`nt p`n[]n g`t =i-i t[ie capul. Apoi, dup[ce arunc[le=ul zmeului =i al calului sub pod, se puse s[odihneasc[.

C`nd,]n puterea nop`ii, veni =i fratele cel mare al zmeului, =i calul lui s[ri de =aptesprezece pa=i]napoi. El zise ca =i frate-s[u, iar[Greuceanul]i r[spunse =i lui ca =i celui dint`i.

Ie=ind de sub pod, se lu[la tr`nt[=i cu acest zmeu.

=i unde mi-aduse, nene, zmeul pe Greuceanu =i-l bag[]n p[m`nt p`n[la br`u. Dar[Greuceanu, s[rind repede, unde mi-aduse =i el

pe zmeu o dat[, mi-l tr`nti =i-l b[g[]n p[m`nt p`n[]n g`t =i-i t[ie capul cu palo=ul. Arunc`ndu-i =i mort[ciunea acestuia =i a calului s[u sub pod, se puse iar[=i de se odihni.

C`nd despre zori, unde venea, m[re, venea tat-al zmeilor, ca un tartor, c[tr[nit ce era, =i c`nd ajunse la capul podului, s[ri calul lui de =aptezeci =i =apte de pa=i]napoi. Se nec[ji zmeul de aceast[]nt`mplare c`t un lucru mare =i unde r[cni:

— Ah, m`ncare-ar lupii carnea calului; c[pe lumea asta nu mi-e fric[de nimenea, doar[de Greuceanu de Aur; =i]nc[=i pe acesta numai s[-l iau la ochi cu s[geata =i] voi culca la p[m`nt.

Atunci, ie=ind =i Greuceanu de sub pod,]i zise:

— Deh! zmeule viteaz, vino s[ne batem,]n s[bii s[ne t[iem,]n suliv[s[ne lovim, ori]n lupt[s[ne lupt[m.

Sosi zmeul =i se luar[la b[taie:]n s[bii se b[tur[ce se b[tur[=i se rupser[s[biile;]n suliv[se lovir[ce se lovir[=i se rupser[suliv[ile; apoi se luar[la lupt[: se zguduiau unul pre altul de se cutremura p[m`ntul; =i str`nse zmeul pe Greuceanu o dat[, dar[acesta, b[g`nd de seam[ce are de g`nd zmeul, se umfl[=i se]ncord[]n vine =i nu p[iv[nimic, apoi =i Greuceanu str`nse o dat[pe zmeu, tocmai c`nd el nu se a=tepta, de-i p`r`i oasele.

A=a lupt[nici c[s-a mai v[zut. +i se luptar[, =i se luptar[, p`n[ce ajunse vremea la n[miezi, =i ostenir[. Atunci trecu pe dasupra lor un corb carele se leg[na prin v[zduh =i c[uta la lupta lor. +i v[z`ndu-l, zmeul]i zise:

— Corbule, corbule, pas[re cernit[, adu-mi tu mie un cioc de ap[=i-iv[voi da de m`ncare un voinic cu calul lui cu tot.

Zise =i Greuceanu:

— Corbule, corbule, mie s[-mi aduci un cioc de ap[dulce, c[ci eu iv[oi da de m`ncare trei le=uri de zmeu =i trei de cal.

Auzind corbul aceste cuvinte, aduse lui Greuceanu un cioc de ap[dulce =i]i ast`mp[r[setea; c[ci]nseto=aser[, nevoie mare. Atunci Greuceanu mai prinse la suflet, =i,]mputernicindu-se, unde

ridic[, nene, o dat[pe zmeu, =i tr`ntindu-mi-l]l b[g[]n p[m`nt p`n[]n g`t =i-i puse piciorul pe cap, \in`ndu-l a=a. Apoi]i zise:

— Spune-mi, zmeule spurcat, unde ai ascuns tu soarele =i luna, c[ci azi nu mai ai sc[pare din m`na mea.

Se codea zmeul,]ng`na verzi =i uscate, dar[Greuceanu]i mai zise:

— Spune-mi-vei ori nu, eu tot le voi g[si, =i]nc[=i capul reteza-\i-l-voi.

Atunci zmeul, tot mai n[d]jduindu-se a sc[pa cu via\ dac[]i va spune, zise:

— }n Codru Verde este o cul[. Acolo]n[untru sunt]nchise. Cheia este degetul meu cel mic de la m`na dreapt[.

Cum auzi Greuceanul unele ca acestea,]i retez[capul, apoi]i t[ie degetul =i-l lu[la sine.

Detе corbului, dup[f[g[duial[, toate st`rvurile, =i, duc`ndu-se Greuceanul la cula din Codru Verde, deschise u=a cu degetul zmeului =i g[si acolo soarele =i luna. Lu[]n m`na dreapt[soarele =i]n cea st`ng[luna, le arunc[pe cer =i se bucur[cu bucurie mare.

Oamenii, c`nd v[zur[iar[=i soarele =i luna pe cer, se veselir[=i l[udar[pe Dumnezeu c[a dat at`ta t[rie lui Greuceanu de a izb`ndit]mpotriva]mpieli\avilor vr[jma=i ai omenirii.

Iar[el, mul\umit c[a scos la bun cap[t slujba, o lu[la drum,]ntorc`ndu-se]napoi.

G[sind pe frate-s[u la semnul de]ntrolocare, se]mbr[\i=ar[=i, cump[r`nd doi cai ce mergeau ca s[geata de iute,]ntinser[pasul la drum ca s[se]ntoarc[la]mp[ratul.

]n cale, dete peste un p[r plin de pere de aur. Fratele Greuceanului zise c[ar fi bine s[mai poposeasc[pu\in la umbra acestui p[r, ca s[mai r[sufle =i caii, iar[p`n[una, alta s[culeag[=i c`teva pere, spre a=i mai momi foamea. Greuceanu, care auzise pe zmeoaice ce pl[nuiser[, se]nvoi a se odihni; dar[nu l[s[pe frate-s[u s[culeag[pere, ci zise c[le va culege el. Atunci trase

palo=ul =i lovi p[rul la r[d[cin[. C`nd, ce s[vezi d-ta? unde]ncepu a curge ni=te s`nge =i venin sc`rbos =i un glas se auzi din pom, zic`nd:

— M[m`nca=i fript[, Greucene, precum ai m`ncat =i pre b[rbatul meu.

+i nimic nu mai r[mase din acel p[r, dec`t praf =i cenu=e; iar[frate-s[u]ncremeni de mirare, ne=tiind ce sunt toate acestea.

Dup[ce plecar[=i merser[ce merser[, deter[peste o gr[din[foarte frumoas[cu flori =i cu flutुरei =i cu ap[limpede =i rece.

Fratele Greuceanului zise:

— S[ne oprim aici ni`el, frate, ca s[ne mai odihnim c[i=orii. Iar[noi s[bem ni`ic[ap[rece =i s[culegem flori.

— A=a s[facem, frate, r[spunse Greuceanu, dac[acest[gr[din[va fi s[dit[de m`ini omene=ti =i dac[acel izvor va fi l[sat de Dumnezeu.

Apoi, tr[g`nd palo=ul, lovi]n tulpina unei flori care se p[rea mai frumoas[=i o culc[la p[m`nt; dup[aceea]mpunse =i]n fundul f`nt`nii =i a marginilor ei, dar[]n loc de ap[]ncepu a clocoti un s`nge mohor`t, ca =i din tulpina florii, =i umplu v[zduhul de un miros gre\os. Praf =i \[r`n[r[mase =i din fata cea mai mare de zmeu, c[ci ea se f[cuse gr[din[=i izvor ca s[]nvenineze pe Greuceanul =i s[-l omoare.

+i sc[p`nd =i d-aceast[pacoste,]nc[lecar[=i plecar[la drum, repede ca v`ntul; c`nd, ce s[vezi d-ta? Unde se luase dup[d`n=ii scorpia de mum[a zmeoaicelor cu o falc[]n cer =i cu alta]n p[m`nt ca s[]nghi\ pe Greuceanu =i mai multe nu; =i avea de ce s[fie c[tr[nit[=i am[r`t[: c[ci nu mai avea nici so\, nici fete, nici gineri.

Greuceanu, sim`ind c[s-a luat dup[d`n=ii zmeoaica cea b[tr`n[, zise fr[vine-s[u:

— Ia te uit[, frate,]napoi =i spune-mi ce vezi.

— Ce s[v[z, frate,]i r[spunse el, iat[un nor vine dup[noi ca un v`rtej.

Atunci dete bice cailor care mergeau repede ca v`ntul =i lin ca g`ndul; dar[Greuceanu mai zise o dat[fratelui s[u s[se uite]n urm[. Acesta]i spuse c[se apropie norul ca o fl[c[raie; apoi, mai f[c`nd un v`nt cailor, ajunser[la Faurul-p[m`ntului.

Aci, cum desc[lecar[, se]nchise]n f[uri=te. Pe urma lor iaca =i zmeoaica. De-i ajungea,]i pr[p[dea! Nici oscior nu mai r[m`nea din ei. Acum]ns[n-avea ce le mai face.

O]ntoarse]ns[la =iretllic: rug[pe Greuceanu s[fac[o gaur[]n perete ca m[car s[-l vaz[]n fa\[. Greuceanu se pref[cu c[se]nduplic[=i f[cu o gaur[]n perete. Dar[Faurul-p[m`ntului se a`inea cu chipul lui Greuceanu cel de fier, ce arse se]n foc de s[rea schintei din el. C`nd zmeoaica puse gura la sp[rtur[ca s[soarb[pe Greuceanu, Faurul-p[m`ntului]i b[g[]n gur[chipul de fier ro=u ca focul =i i-l v`r] pe g`t. Ea,]nghior\!]ng[hi\i =i pe loc =i cr[p[. Nu trecu mult =i st`rvul zmeoaicei se pref[cu]ntr-un munte de fier =i astfel sc[par[=i de d`nsa.

Faurul-p[m`ntului deschise u=a f[uri=tei, ie=i afar[=i se veselir[trei zile =i trei nop[i de a=a mare izb`nd[. El mai cu seam[era nebun de bucurie pentru muntele de fier. Atunci porunci c[lfelor s[fac[lui Greuceanu o c[ru\[cu trei cai cu totul =i cu totul de fier. Dup[ce fur[gata, sufl[asupra lor =i le dete duh de via\[.

Lu`ndu=i ziua bun[de la frate-s[u de cruce, Faurul-p[m`ntului, Greuceanu se urc[]n tr[sur[cu frate-s[u cel bun =i porni la Ro=u-}mp[rat ca s[=i primeasc[r[splata.

Merse, merse, p`n[ce li se]nfurci calea. Aci se oprir[=i poposir[. Apoi, Greuceanu desprins de la c[ru\[un cal =i-l dete fratelui s[u, ca s[duc[}mp[ratului Ro=u vestea cea bun[a sosirii lui Greuceanu cu izb`nda s[v`r=it[; iar[el r[mase mai]n urm[.]naint`nd el alene, r[sturnat]n c[ru\[, trecu pre l`ng[un diavol schiop carele `inea calea drume\ilor ca s[le fac[neajunsuri. Acestuia]i fu fric[s[dea piept cu Greuceanu, dar[, ca s[nu scape nici el neatins de r[utatea lui cea dr[ceasc[]i scoase cuiul din capul osiei de dind[r[t =i-l arunc[departe]n urm[.

Apoi tot el zise Greuceanului:

— M[i, vericule, \i-ai pierdut cuiul, du-te de \i-l caut[.

Greuceanu, s[rind din c[ru\[,]=i uit[acolo palo=ul, din gre=eal[. Iar[c`nd el]=i c[uta cuiul, diavolul]i fur[palo=ul, apoi, a=e-z`ndu-se]n marginea drumului, se dete de trei ori peste cap =i se schimb[]ntr-o stan[de piatr[.

Puse Greuceanu cuiul la capul osiei,]l]n\epeni bine, se urc[]n c[ru\[, =i pe ici \i-e drumul! Nu b[g[]ns[de seam[c[palo=ul]i lipse=te.

Asculta\i acum =i v[minuna\i, boieri d-voastr[, de p[\ania bietului Greuceanu. Un mangosit de sfetnic d-ai }mp[ratului Ro=u se f[g[duise diavolului, dac[]l va face s[ia el pe fata]mp[ratului. Ba]nc[=i rodul c[s[toriei sale]l]nchinase acestui necurat. }mpeli\atul =tia c[Greuceanu, f[r[palo=, era =i el om ca to\i oamenii. Puterea lui]n palo= era; f[r[palo= era necunoscut. }i fur[palo=ul =i-l dete becisnicului de sfetnic.

Acesta se]nf[\i=[la]mp[ratul =i]i ceru fata, zic`nd c[el este cel cu izb`nda cea mare.

}mp[ratul]l crezu, v[z`ndu-i =i palo=ul, =i]ncepuser[a pune la cale cele spre cununie. Pe c`nd se preg[tea la curte, pentru nuntirea fiicei }mp[ratului cu voinicul cel mincinos ce zicea c[a scos soarele =i luna de la zmei, vine =i fratele Greuceanului cu vestea c[Greuceanu are s[soseasc[]n cur`nd.

Sfetnicul cel palavatic, cum auzi de una ca aceasta, merse la }mp[ratul =i zise c[acela este un am[gitor =i trebuie pus la]nchisoare. }mp[ratul]l ascult[. Iar[sfetnicul umbla d-a-nc`telea, zorind s[se fac[mai cur`nd nunta, cu g`nd c[, dac[se va cununa odat[cu fata }mp[ratului, apoi poate s[vin[o sut[de Greuceni, c[n-are ce-i mai face, lucru fiind sf`r=it.

}mp[ratului]ns[nu-i prea pl[cu zorul ce da sfetnicul pentru nunt[, =i mai t[r[g[i lucrurile.

Nu trecu mult =i iat[c[sose=te =i Greuceanu =i,]nf[\i= `ndu-se

la]mp[ratul, acesta nu =tia]ntre care s[aleag[. Credea c[acesta s[fie Greuceanu, dar[nu=-i putea da seam[de cum palo=ul lui Greuceanu se afl[]n m`na sfetnicului. Atunci b[g[de seam[=i Greuceanul c[-i lipse=te palo=ul =i tocmai acum]i veni]n minte pentru ce nu v[zuse el stana de piatr[dec`t dup[ce=-i g[sise cuiul de la osie =i se]ntorcea la c[ru\ cu d`nsul. Pricpeu el c[nu e lucru curat.

— }mp[rate prealuminate, zise el, toat[lumea zice c[e=ti om drept. Te rog s[-mi faci =i mie dreptate. Mult ai a=teptat, mai a=teapt[, rogu-te,]nc[pu`in =i vei vedea cu ochii adev[rul.

Primi]mp[ratul a mai a=tepta p`n[ce s[se]ntoar[Greuceanu. Acesta se puse iar[=i]n c[ru\ a lui cu cai cu tot de fier =i]ntr-un suflet merse, p`n[ce ajunse la stana de piatr[, acolo unde Necuratul]i scosese cuiul de la c[ru\.

— Fiin\ netrebnic[=i p[gubitoare omenirii, zise el, d[-mi palo=ul ce mi-ai furat, c[ci de unde nu, praful nu se alege de tine.

Piatra nici c[se clinti din loc m[car.

Atunci =i Greuceanu se dete de trei ori peste cap, se f[cu un buzdugan cu totul =i cu totul de o`el, =i unde]ncepu, nene, a lovi]n stan[de se cutremura p[m`ntul. De c`te ori da, de at`tea ori c[dea c`te o zbur[tur[din piatr[. +i lovi ce lovii p`n[ce]i sf[r`m[v`rful. Apoi deodat[]ncepu stana de piatr[a tremura =i a cere iert[ciune. Iar[buzduganul, de ce da, d-aia]=i]nte`ea loviturile, =i dete, =i dete, p`n[ce o f[cu pulbere. C`nd nu mai fu]n picioare nimic din stana de piatr[, c[t[prin pulberea ce mai r[m[sese, =i=-i g[si Greuceanu palo=ul ce-i furase Satana.

] lu[=i, f[r[nici o clip[de odihn[, veni =i se]nf[\i= iar[=i la]mp[ratul.

— Sunt gata, m[rite]mp[rate, zise el, s-ar[t oricui ce poate osul lui Greuceanu. S[vin[acel sfetnic neru=inat care a voit s[te am[geasc[, spre a ne]n\elege la cuvinte.

}mp[ratul]l chem[.

Acesta, dac[veni =i v[zu pe Greuceanu cu sprinceana]ncrun-

tat[,]ncepu s[tremure =i=i ceru iert[ciune, spun`nd cum c[zuse]n m`inile lui palo=ul lui Greuceanu.

Dup[rug[ciunea lui Greuceanu, dob`ndi iertare =i de la]mp[ratul, dar acesta]i porunci s[piar[din]mp[r[\ia lui. Apoi scoase pe fratele Greuceanului de la]nchisoare =i se f[cu a nunt[d-alea]mp[r[te=tile, =i se]ncinse ni=te veselii, care \inur[trei s[pt[m`ni...

+i eu]nc[lecai p-o =ea, =i v[povestii d-voastr[a=a.

CELE DOU{ SPREZECE FETE DE }MP{ RAT +I PALATUL CEL FERMECAT

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un fl[c[iandru s[rman de p[rin\i. El arg[\ea pe la unii =i pe la al\ii ca s[-i c`=tigel hrana vie\ii. +i fiindc[avea darul de a fi cur[\el, to\i fl[c[ii din sat]l pizmuiau. Ceial\i arga\i c[=unaser[pe d`nsul =i-l tot luau peste picior, iar[el nu lua aminte la flec[riile lor =i=i c[uta de treaba lui. C`nd se adunau seara =i b`rfeau verzi =i uscate, el se f[cea c[nu]n\elege vorbele aruncate]n pofida lui: se ar[ta prost[nac. Pentru aceasta ei]l porecleau zic`ndu-i c[sc[undul satului.

St[p`nii unde slujea el erau foarte mul\umi\i de d`nsul =i se b[teau care de care s[-l apuce. C`nd trecea prin sat, fetele]=i dau coate =i se uitau la d`nsul pe subt sprincene. +i ce e drept c[aveau la ce se uita. El era curat la fa\ [=i chipe=; chica lui neagr[ca pana corbului flutura ca o coam[pe grumajii lui albi ca z[pada; must[cioara abia mijea, de parc[era o umbr[pe buza lui cea de sus; dar apoi ochii? Avea ni=te ochi, neiculi\[, de b[gase pe toate fetele]n boale.

C`nd era la ad[patul vacilor, fetele care de care se]ntrecea s[-i dea pricin[de vorb[; dar[el nu b[ga pe nimeni]n seam[; se f[cea c[nu pricepe ce vor ele. Pentru aceasta ele ca s[arate c[nu

le pas[de neb[garea lui de seam[,]ntre ele,]l porecleau cu numele de F[t-Frumos al satului. +i de unde s[nu fie a=a!

El nu se uita nici]n dreapta, nici]n st`nga, mergea cu vitele la p[=une =i treaba ie=ea din m`na lui mai cu asupra dec`t din ale celorlal\i arga\i.

Nu =tiu ce f[cea el, ce dregea, c[vacile pe care le p[=tea el erau mai frumoase dec`t ale celorlal\i arga\i. Ele dau mai mult lapte dec`t cele ale altor arga\i, fiindc[pe unde le ducea el p[=unea era mai cu gust =i mai]ndestul[toare. Pe unde c[lca piciorul lui se cuno=tea, fiindc[=i ierburile se]nveseleau.

Pas[mite se n[scuse]n ceas bun =i era ursit s[ajung[ceva. Dar[el nici habar n-avea de asta =i nici g`nd n-avea s[se m`ndreasc[, fiindc[nu =tia ce-i este ascuns]n cursul vremilor. Ci smerit, precum]l l[sase pe el Dumnezeu,]=i vedea de ale sale, f[r[s[se ating[cu cuv`ntul, sau]n oricareva fel, de al\ii sau de al altora. +i tocmai pentru aceasta fl[c(ii =i ceilal\i arga\i]l ponosluia.

]ntr-o zi de prim[var[, ostenit fiind tot umbl`nd dup[vaci, se dete la umbra unui copac mare =i stufos =i adormi;]=i =i alesese, vezi, loc pentru a=a ceva. Era o v`lcea]mpodobit[cu fel de fel de floricele, toate]nflorite, de p[rea c[d[ghes omului s[treac[printre ele. Ceva mai c`t colo un p`r`ia=, a c[rui ob`r=ie venea dintr-un =ipot de ap[ce ie=ea din coasta unui delule\, =erpuia printre brusturi =i alte buruieni pe unde]=i f[cuse loc, =i susurul apei parc[te]ndemna la somn. Copacul subt care se adumbrise era m[re\ =i parc[se lupta ca s[ajung[la nouri. Printre cr[cile lui]ntinse se giugiuleau pas[relele =i =i f[ceau cuiburi: numai ascult`nd cineva ciripirile lor se aprindea]ntr-]nsul focul dragostei. Desi=ul frunzelor sale f[cea o umbr[, de parc[r`mneai la ea. Bag seam[, nu era a=a c[sc[und fl[c[ul acesta, =i pe nedrept]i at`rnau de coad[acest ponos ceilal\i arga\i din sat. Cum puse capul jos =i adormi.

N-apucase s[doarm[, ca de c`nd]ncepui s[v[povestesc, =i o dat[s[ri drept]n sus.

Visase un vis frumos =i se de=teptase.

Visase c[unde venise la d`nsul, m[re, o z`n[mai frumoas[dec`t toate z`nele din cer =i de pre p[m`nt, =i-i zisese s[se duc[la curtea]mp[ratului locului aceleia, c[acolo are s[se propoaseasc[.

C`nd se de=tept[,]=i zice: "M[, ca ce s[fie asta?" =i]ncepu a se pune pe g`nduri; toat[ziulica]l muncir[g`ndurile =i nu se domirea deloc, deloc ca ce s[]nsemneze un asemenea vis. El nu]n\legea c[steaua sub care se n[scuse venea s[-l slujeasc[.

A doua zi, merg`nd iar[=i cu vitele la p[scut, ab[tu din drum =i dete iar[=i pe la copacul cu pricina, =i iar[=i se culc[la tulpina lui, =i iar[=i vis[acela=i vis.

Scul`ndu-se,]=i zise: "M[, [sta nu e lucru curat", =i iar[=i toat[ziulica fu dus pe g`nduri.

A treia zi cu dinadinsul f[cu s[-i fie drumul pe la acela=i copaci sub care se culc[, =i vis[acela=i vis; ba]nc[de ast[dat[z`na]l amenin\[cu boal[=i cu toate tic[lo=iile omene=ti, dac[nu s-o duce.

Atunci =i el, dac[se scul[=i veni acas[cu vacile =i le b[g[]n co=ar, se]nf[\i=[la st[p`nu-s[u =i-i zise:

— St[p`ne, pe mine m[bat g`ndurile s[m[duc]n lume s[-mi caut norocul. Destul am arg[\it, =i p`n[acum nu v[z nici un semn ca s[pot =i eu s[]ta ceva. F[bine =i-mi d[socoteala.

— Da pentru ce, b[iete, s[ie=i de la mine? Au doar[nu te mul\ume=ti de simbria ce-\i dau? Au m`ncare n-ai destul[? Ia, mai bine =ezi la mine, =i eu voi c[ta s[-\i dau o fat[bun[din sat, cu ni\ic[zestricec[, s[te mai ajut =i eu cu ce m-o l[sa inima, s[-\i faci =i tu rost aici ca to\i megia=ii, nu mai hoin[ri prin lume, ca s[nu ajungi f[r[nici un c[p[t`i ca vai de lume.

— Ba, de mul\umit, sunt mul\umit de d-ta, st[p`ne; m`ncare am destul[, nu pot s[m`nii pe Dumnezeu; dar[a=a mi-a venit mie, s[m[duc]n lume, =i nu voi r[m`nea pentru nu =tiu ce.

Dac[v[zu st[p`nu-s[u c[este peste poate a-l face s[r[m`ie,]i

dete ce bruma mai avea s[ia, =i el plec[, lu`ndu=-i ziua bun[de la st[p`n.

Duc`ndu-se de la satul s[u, fl[c[ul ajunsese drept la curtea]mp[r[teasc[=i se b[g[argat la gr[dina]mp[ratului. Gr[dinarul fu bun-bucuros s[-l primeasc[, c`nd]l v[zu a=a cur[\el, c[ci dob`ndise p`n[atunci c`teva bob`rnace de la fetele]mp[ratului c[bag[arga\i tot ce este mai ur`cios =i mai sc`rbos]n omenire.

Cur[\el, cur[\el, dar[hainele de pe d`nsul erau imoase, deh! ce s[zici, ca de v[car. Gr[dinarul puse de-l]mb[ie,]l primeni =i-i dete de]mbr[c[ni=te haine care s[mai semene a argat la gr[dina]mp[r[teasc[. +i cum era de potrivit f[cut la boiul lui,]i =eeda bine cu hainele ce]mbr[c[.

Pe l`ng[celelalte trebi gr[din[re=ti, slujba lui de c[petenie fu ca s[fac[]n fiecare zi c`te dou[sprezece m[nunchiule\e de flori, =i]n fiecare diminea\ s[le dea la cele dou[sprezece domni\e, fete ale]mp[ratului, c`nd vor ie=i din cas[spre a se primbla prin gr[din[.

Aceste domni\e erau ursite s[nu se poat[m[rita p`n[nu se va g[si cineva care s[le ghiceasc[leg[tura ursitei lor =i s[fac[pe vreuna din ele ca s[iubeasc[pe cineva. Ursitele lor le d[ruise cu patima jocului. Erau nebune dup[joc =i pe fiecare noapte rupeau c`te o pereche de conduri de m[tase alb[, d[n\uind.

Nimeni nu =tia unde merg ele noaptea de joac[.

]mp[ratul se luase de g`nduri cu at`ta cheltuial[pe condurii fetelor sale =i pentru inima lor de ghea\[, de care nu se putea lipi nici un june din cei ce veniser[]n pe\it.

Pentru aceasta el dase sfar[]n \ara lui =i]n \[rile streine, precum ca s[se =tie c[cine se va g[si s[-i spuie ce fac fetele lui noaptea de rup fiecare c`te o pereche de conduri, poate s[=i aleg[pe care]i va pl[cea din ele, =i el i-o va da lui de so\ie.

El =tia c[le \ine pe toate]nchise launloc,]ntr-o c[mar[din palatul s[u,]ncuiate =i z[vor`te cu nou[u=i de fier =i cu nou[lac[te mari. Dar[nimeni nu =tia ce fac ele noaptea de li se rup

]nc[]\ [mintele, c[ci nimeni nu le v[zuser[p`n[atunci ie=ind din cas[, c[ci nu puteau.

Pas[mite, lor le era f[cut ca a=a s[-i petreac[vremea]n toat[via\a lor. A=a le era or`nda.

Cum se auzi de acest[hot[r`re a]mp[ratului,]ncepu a curge le pe\itori: ba feciori de domni =i de]mp[ra\i, ba feciori de boieri mari, p`n[=i feciori de boieri mai mici. +i care cum venea se punea de p`nd[la u=a domni\elor c`te o noapte. }mp[ratul a=tepta cu mare ner[bdare]n fiecare diminea\ [ca s[-i aduc[c`te vreo veste bun[; dar[]n loc de aceasta, i se spunea c[junii ce se puneau de p`nd[seara, nu se mai g[sesc diminea\a. Nu se =tia ce se fac. Nici de urm[m[car nu li se mai dedea.

Unsprezece fl[c[i o p[ise p`n[acum. Ceilal\i care mai erau,]ncepuser[a se codi; nu mai voir[s[stea de p`nd[. Se lipseau de a lua de neveste ni=te fete pentru care se r[pune al\i tineri.

+i astfel, unul c`te unul, se c[rar[pe la casele lor de la curtea acestui]mp[rat, =i-i l[sar[fetele]n plata Domnului; c[ci nimeni nu mai voia s[-i piarz[sufletul pentru un cap de muiere.

]nsu=i]mp[ratul fu cuprins de spaim[, cum de s[piar[a=a junii ce voiau s[-i p`ndeasc[fetele, =i nu mai cuteza s[]ndemne pe nimeni.

]mp[ratul era nevoit s[cumpere mereu pe fiecare zi c`te dou[sprezece perechi de conduri, =i intrase la griji c[o s[-i]mb[tr`neasc[fetele]n vatr[=i o s[]mpleteasc[cosi\`a alb[, f[r[s[puie pirostriile]n cap.

Argatul de la gr[din[rie]=i]mplinea slujba cum =tia el]n legea lui. +i domni\ele erau mul\umite de m[nunchele de flori ce li le da argatul, =i gr[dinarul de lucrul lui.

El, c`nd da florile domni\elor, nici nu= i ridica ochii asupra lor; dar[c`nd da florile fetei celei mici, nu =tiu de ce, c[se ro=ea ca un bujor, =i-i t`c`ia inima, de sta s[-i sar[din piept afar[.

Fata b[g[de seam[aceasta,]ns[crezu c[fl[c[ul este ru=inos =i d-aia se face a=a de ro=u c`nd vine]naintea lor.

Azi a=a, m`ine a=a, el vedea c[nu e de nasul lui o a=a buc[\ic[. Dar[ce-i faci inimii? Ea]i da br`nci =i lui, bat-o pustia! =i ar fi voit s[se puie =i el la p`nd[, =i apoi se g`ndea =i la p[\eniile celor ce p[zise]naintea lui.

Fata cea mic[se gre=i]ntr-o zi =i spuse surorilor cum argatul care le da flori se ro=e=te ca o sfec[c`nd vine]naintea lor =i cum este de cur[\el. Cum auzi fata cea mai mare astfel de cuvinte c[iese din gura surorii sale celei mai mici, unde]ncepu s[o dojeneasc[cu ni=te vorbe cam lu[toare]n r`s, cum de numai s[se g`ndeasc[ea a scoate a=a vorbe bl`nde pentru un argat, c[ci asta ar sem[na c[inima ei este pornit[a se planisi cuiva.

B[iatului]i zicea inima s[se arate la]mp[ratul cu cererea de a p`ndi =i el, dar[s[]l[s[m c[-=i cuno=tea lungul nasului, s[]l[s[m c[nu uitase p[\eniile at`tor fl[c[i ce pieriser[, lui]i era s[nu=i piarz[slujba =i s[r[m`ie cu buzele umflate. Apoi unde pui d-ta g`ndul ce-l muncea groaznic c[, de va fi gonit de la curtea]mp[r[teasc[, n-are s[mai vaz[pe fetele]mp[ratului, c[ci d`ndu-le flori]n fiecare diminea\[, oric`t se feri de vreo patim[, totu=i ging[=iile =i frumuse\ile fetelor de]mp[rat, =i mai cu seam[c[ut[tura cea blajin[a fetei celei mici,]l ademenise p`n[]ntr-at`t,]nc`t, se socotea el, c[dac[nu va mai atinge]n fiecare diminea\[cu degetele sale m`inile cele albe ca o coal[de h`rtie, cu pielea moale ca puful, ale fetelor de]mp[rat, nu va mai putea tr[i.

Ziua, noaptea,]l munceau aceste g`nduri =i nu =tia cum s[fac[s[-i]mplinesc[pofta inimii, f[r[de care, sim\ea el, c[nu va putea s[mai tr[iasc[.

]ntr-una din nop\i, adormind el cu g`ndul \int[la dorin\ a ce-l chinuia de-i rodea b[ierile inimii, v[zu]n vis iar[pe z`na din v`lceaua cea cu flori unde i se ar[tase odinioar[.

Ea]i zise:

— S[te duci]n unghiul gr[dinii cel despre r[s[rit; acolo vei g[si doi pui de dafin, unul cire=iu =i altul trandafiriu; al[turi cu d`n=ii vei vedea o s[p[lug[de aur, o n[strap[tot de aur =i un

=tergar de m[tase. S[iei ace=ti pui de dafin, s[-i pui]n dou[ghivece frumoase, s[-i sapi cu s[p[liga cea de aur, s[-i uzi cu n[strapa cea de aur, s[-i =tergi bini=or cu =tergarul cel de m[tase =i s[-i]ngrije=ti ca pe lumina ochilor t[i. C`nd vor cre=te =i se vor face ca de un stat de om, orice vei cere de la d`n=ii \i se va izb`ndi tocmai pe tocmai.

Zise =i pieri ca o n[luc[, f[r[s[apuce argatul gr[dinarului s[-i mul\umeasc[barim.

Nici nu se dezmeticise bine din uluiala somnului, nici nu se =terse la ochi m[car, =i dete fuga]n unghiul gr[dinii cel despre r[s[rit =i r[mase n[uc de bucurie, c`nd v[zu]n fiin\[toate cele ce]i spusese z`na]n somn. Acum se =terse =i el la ochi, se pip[i s[vaz[nu care cumva doarme]nc[=i aievea s[fie oare ceea ce vedea? Dup[ce se]ncredin\[c[nu este n[luc[de noapte, puse m`na =i lu[dafinii.

]i]ngriji cum =tiu el mai bine,]i s[p[adesea cu s[p[luga ce g[sise el acolo,]i ud[cu n[strapa,]i =terse cu =tergarul =i, ce s[mai lungim vorba?]i]ngriji ca pe lumina ochilor lui, tocmai precum]i poruncise z`na.

Dafinii cre=teau =i se]mputerniceau ca prin minune. Nu trecu mult =i se f[cur[mari. Frumuse\e ca =i la ace=ti dafini nici c[s-a mai v[zut.

C`nd ajunser[ca d-un stat de om, el veni la d`n=ii]ntr-una din zile =i zise unuia precum]l]nv[\ase z`na:

— *Dafine, Dafine,*

Cu s[p[lug[de aur s[patu-te-am.

Cu n[strap[de aur udatu-te-am.

Cu =tergar de m[tase =tersu-te-am.

D[-mi darul d-a m[face, oric`nd voi voi eu,

s[nu fiu v[zut de nimeni.

El r[mase buim[cit de mirare, c`nd]n clipa aceea=i chiar v[zut cum se]nfiin\ez[un boboc de floare, cum cre=te de se m[re=te =i

cum se deschide o floare a=a de frumoas[, de nu puteai s[te opre=ti ca s[nu o miro=i. El puse m`na de o rupse, o lu[=i o b[g[]n s`n; vezi c[a=a]l]nv[\ase z`na.

Seara c`nd domni`ele intrar[]n c[maralor cea]ncuiat[=i z[vor`t[cu nou[lac[te mari, ca s[se culce, el se furi=[bini=or pe l`ng[ele =i intrar[]mpreun[. El le vedea pe ele ce fac, dar[ele nu-l vedeau pe d`nsul. El le v[zu c[]n loc s[se dezbrace spre a merge la culcare, ele]ncepur[a se piept[na, a se]mbr[ca cu haine scumpe =i a se g[ti de duc[.

El se mira de cele ce vedea =i hot[r] ca s[se \ie dup[d`nsele cu dinadinsul s[vaz[pe unde au s[ias[ele, unde au s[se duc[=i ce au s[fac[.

C`nd, deodat[, fata cea mai mare zise surorilor sale:

— Gata sunte\i, fetelor?

— Gata suntem, r[spunser[ele.

Atunci cea mare din surori b[itu cu piciorul]n p[m`nt, =i deodat[se deschise]n dou[du=umeaua casei. Ele se cobor`r[prin acea deschiz[tur[=i merser[ce merser[, p`n[ce ajunser[la o gr[din[g[rduit[cu zid de aram[.

C`nd fur[s[intre, fata cea mare b[itu din picior iar[=i =i por\ile cele de o\el ale gr[dinii se deschiser[. Intr`nd, b[iatul c[lc[pe rochia fetei celei mici.

Aceasta,]ntorc`ndu-se repede, nu v[zu pe nimeni; =i, chem`ndu=i surorile, le zise:

— Surorilor, b[nuiesc c[s-a luat cineva dup[mine, c[uite, sim\ii c[m-a c[lc[at oarecine pe rochie.

Surorile se uitar[]n toate p[r\ile =i nev[z`nd nici ele pe nimeni,]i r[spunse:

— Nu fii a=a b[nuitoare, soro; cine s[fie aci, ori s[se ia dup[noi. Nici pas[re m[iastr[nu poate r[zbi p`n[unde suntem noi acum. Ia vezi mai bine, s[nu se fi apucat rochia ta de vreun m[r[cine =i, cum e=ti tu de fricoas[, \i s-o fi p[rut s[te-a c[lc[at ne=tine pe rochie. Nu fi a=a de u=uric[!

Ea t[cu. B[iatul se \inea dup[d`nsele.

Trecur[printr-o p[dure cu frunzele de argint, trecur[prin alta cu foile de aur, trecur[prin alt[p[dure cu frunzele numai diamanturi =i pietre nestemate, care sclipeau de-\i luau ochii, =i ajunser[la un ele=teu mare.

}n mijlocul acelui ele=teu se ridica un d`mbule\ =i pe d`nsul ni=te palaturi cum nu mai v[zuse el p`n[atunci. Palaturile]mp[ratului r[m[seser[jos detot pe l`ng[acestea, care str[luceau de la soare te puteai uita, dar[la d`nsele ba. +i a=a de cu me=te=ug erau f[cute,]nc`t c`nd te urcai]n ele \i se p[rea c[te cobori, =i c`nd te dedeai jos din ele \i se p[rea c[te urci.

Dou[sprezece luntri=oare cu v`sla=i muia\i numai]n fir de cel bun le a=teptau la margine. Cum ajunser[, se puser[fiecare]n c`te una =i plecar[. Argatul se puse]n luntrea fetei celei mici.

Luntrile pornir[=i mergeau]n r`nd ca cocorii. Numai luntrea fetei celei mai mici r[m`nea mai]n urm[. V`sla=ul se mira cum de este mai grea dec`t alt[dat[=i tr[gea din r[sputeri la v`sle ca s[ajung[pe celelalte.

Cum ie=ir[la cel[lalt mal al ele=teului, se auzi o muzic[care, vr`nd, nevr`nd, te f[cea s[d[n\uie=ti. Fetele se repezir[ca fulgerul, intr[]n palat =i se puser[pe joc cu fl[c(ii care le p`ndiser[, =i jucar[=i jucar[p`n[ce li se sparser[condurii.

B[iatul se \inu mereu dup[ele. Intr`nd =i el]n palat, ce-i v[zur[ochii? C[mara de joc mare =i larg[de abia puteai s[-i z[re=ti c[p[t`iul. Ea era]mpodobit[numai cu aur, cu pietre nestemate =i cu f[clii de jur]mprejur ce ardeau]n ni=te sfe=nice de aur curat, mai mari dec`t omul. Pere\ii albi ca laptele str[luceau de-\i luau ochii, =i cu dungi de aur,]mpodobite cu zamfiruri =i rubinuri de lic[reau ca focul.

Argatul se puse]ntr-un col\ =i privea la toate minunile astea. +i avea =i la ce privi, c[ci vedea acolo lucruri de care nu-i mai v[zuser[ochii. Dar unde fu pomana aia ca s[stea la un loc? S[rea =i el tontoroii de colo p`n[colo, f[r[s[vrea; c[ci nu era chip s[

stea la un loc f[r] a s[l]ta, c`nd c`nta muzica aia. P`n[=i sfe=nicele =i mesele =i l[vi\ele din cas[s[l]tau.

+i nici pomeneal[m[car nu este ca s[-=i]nchipuiasc[cineva frumuse\ea c`nt[rilor =i a muzicii aceleia: organe, fluiera, chit[ri, al[ute, buciume, cimpoaie =i alte multe d-alde astea c`ntau]ntr-o unire, de r[m`neau mar\ cei mai buni muzican\i din lume.

D-apoi fetele¹ tr[geau cu foc la ni=te hori, b[tuta, br`ul, ca la u=a cortului, de unul singur, pip[ru= =i c`te jocuri toate, de puteai s[-\i rupi bojocii juc`nd.

+i jucar[, =i jucar[, p`n[despre ziu[. C`nd, deodat[,]ncet`nd muzica de a mai c`nta, ie=i ca din p[m`nt o mas[]nc[rcat[cu de toate bun[t\vile, =i ce este pe lume, =i ce nu este. Se puser[cu to\ii la mas[=i m`ncar[=i se chefur[c`t le poftir[inima.

Argatul de la gr[din[rie =eada]n col\ul lui unde se a=ezase =i privea, l[s`ndu-i gura ap[.

La mas[le slujea ni=te arapi,]mbr[ca\i]n ni=te haine foarte scump]mpodobite.

Dup[ce se scular[de la mas[,]nser[a se]ntoarce acas[.

Se]ntoarser[iar[=i pe unde au fost venit. B[iatul se \inea dup[d`nsele, ca dracul dup[c[lug[r.

C`nd fur[a trece prin gr[dina cu frunzele de argint, ce-i dete argatului prin g`nd, c[numai rupse o r[muric[dintr-un copac.

Un fream[t puternic se f[cu atunci]n toat[p[durea, ca de o furtun[ce vine]nt[r`tat[asupra copacilor; =i totu=i nici o frunz[m[car nu se mi=c[din loc, ba nici m[car nu se cl[tin[ca de o adiere de v`nt barim.

Fetele r[s[rir[.

— Ce s[fie asta, leiculi\? ziser[.

— Ce s[fie? r[spunse cea mai mare din surori. Iac[, p[s[rica ce=i are cuibul]n turnul bisericii din palaturile tat[lui nostru trebuie s[fi trecut prin frunze; c[ci numai ea poate s[r[zbat[pe aici.

¹]n textul de baz[: c`nteele.

Fetele trecur[=i ajunser[]n palatul unde erau]nchiate, tot pe unde ie=iser[.

A doua zi, argatul de la gr[din[rie, c`nd dete m[nunchiurile de flori fetelor]mp[ratului, ascunse cu me=te=ug r[murica rupt[]n m[nunchiul fetei celei mici.

Domni\va se mir[c`nd]=i primi m[nunchiul de flori, se uit[cam cu mil[la argat =i nu=]i putea da seam[cum de s[ajuns[acea r[muric[]ntre florile ce primise.

A doua sear[, iar[=i a=a o petrecur[. B[iatul, iar[=i pe furi=, se \inuse dup[d`nsele, cu deosebire numai c[rupse o r[muric[din copacii cei cu frunzele de aur, pe care o puse iar[=i]ntre florile ce dete a doua zi domni\ei celei mici.

Fata cea mai mare, iar[=i, cu cuvinte lini=titoare, alin[frica surorilor ei c`nd se auzi fream[tul ce se f[cu]n p[durea de unde argatul rupse r[murica.

C`nd a doua zi domni\va cea mic[primi florile cu r[muric[ascuns[]ntre ele,]i dete un fier ars prin inim[.

Ea c[ut[vreme cu prilej=i, pref[c`ndu-se c[vrea s[se primble, ie=i preste zi prin gr[din[=i,]nt`lnind pe argat la o cotitur[a gr[dinii,]l opri =i-i zise:

— De unde ai avut tu r[murica ce mi-ai pus-o]n m[nunchiul de flori?

— De unde o =tie prea bine m[ria ta.

— Care va s[zic[, tu te-ai \inut dup[noi, =i =tii unde mergem noi noaptea.

— Cam a=a, m[ria ta.

— Cum ai f[cut de ai venit dup[noi de nici una dintre surori nu te-a v[zut?

— Pe furi=.

— Na o pung[de bani, =i s[nu sco\i nici o vorb[despre primblarea noastr[de noaptea.

— Eu nu-mi v`nz t[ceera, m[ria ta.

— Dac[voi auzi]ns[c[ai cr`cnit ceva, voi pune s[-\i taie capul.

Zise ea vorbele astea aspre din gur[, dar[din inim[alteeva cugeta. Ei i se p[rea c[acest argat din ce]n ce se face mai cur[\el.

A treia noapte c`nd se duse dup[d`nsele, tot pe furi=, rupse o ramur[din p[durea cu copacii cei care aveau foile de diamant, =i iar[=i se f[cu fream[t printre frunze, =i iar[=i surora cea mai mare alin[frica surorilor celor mici cu cuvinte lini=titoare. Domni\va]ns[cea mic[, nu =tiu de ce, dar[]n inima ei se strecur[o bucurie ascuns[.

]n ziua urm[toare, c`nd g[si r[murica de diamant]n m[nun-
chiul de flori, c[t[cam pe sub ascuns la argat =i-l g[si c[nu se
prea deosebe=te de fiii de domni =i de]mp[ra\i. At`t i se p[ru de
dr[g]la=.

Argatul =i d`nsul c[t[asupra domni\ei cu ochi gale=i, dar[tot
pe furi=, =i o v[zu c[se tulburase oarecum, se f[cu]ns[c[nu
pricepe nimic =i=i c[t[de treab[.

Surorile domni\ei deter[peste d`n=ii vorbind =i r`ser[de d`nsa
=i o luar[cu cuvintele cam peste picior. Fata cea mic[t[cu =i]nghi\i
ru=inea. Nu se putea ea mira din destul cum a f[cut argatul de le-a
descoperit. Ei, vezi,]i intrase]n cap c[acest fl[c]u nu poate s[fie
om prost, deoarece dovedise lucruri ce nici m[iestrele nu le =tiau.

+i apoi, adev[rul vorbind, boiul lui cel falnic, chipul lui cel bine
potrivit =i blajin]l ar[ta c`t de colo a nu fi de argat prost. Pe l`ng[
acestea, =i]nf[\i=area, =i totul]ntr-]nsul avea pe vino=ncoace.

Dup[ce intrar[]n cas[fetele, domni\va cea mic[le spuse c[
argatul de la gr[din[rie =tia tot ce fac ele noaptea. Atunci se
adunar[la sfat =i pl[nuir[ca s[-l fac[=i pe d`nsul s[=-i piarz[
inima =i sim\irile, cum f[cuser[=i cu ceilal\i tineri.

Fl[c]iandrul]ns[se furi= =i de ast[dat[intr[]n c[mara fetelor,
ca s[asculte la sfatul lor.

Pare c[-i spusese ariciul la ureche c[are s[se petreac[]ntre ele
ceva pentru d`nsul.

Acum, dup[ce =tia totul, dar[totul ce trebuia s[=tie, se duse la dafinii lui =i zise c[tre cel trandafiriu:

— *Dafine, Dafine.*

Cu s[p[lug[de aur s[patu-te-am.

Cu n[strap[de aur udatu-te-am.

Cu =tergar de m[tase =tersu-te-am.

D[-mi minte =i procopseal[de fiu de domn =i]mp[rat.

Ca =i de la r`nd, un boboc de floare]ncolvi, crescuse =i se deschise o floare minunat[. El lu[floarea =i o b[lg[]n s`n.

Odat[c[zur[de pe fa\ a lui ars[turile de soare =i]i r[mase chipul curat =i luminat, ca =i c`nd atunci]l f[cuse m[-sa. Sim\i c[]n creierii lui se petrece un ce de care nu =i putea da seama. Dar[v[zu c[]ncepe a judeca altfel de cum judeca el p`n[acum. Pas[mite se ascu\ise la minte. +i totdeodat[se pomeni]mbr[cat cu ni=te haine ca ale fiilor de]mp[ra\i =i de domni.

Atunci se duse la]mp[ratul =i ceru =i d`nsul s[-i p[zeasc[fetele,]ntr-o noapte.

]mp[ratului i se f[cu mil[de tinere\ile lui =i-l sf[tui s[-=i caute mai bine de treab[, dec`t s[se r[puie. El st[rui.]mp[ratul primi. Acesta nici c[b[nuia m[car a fi argatul de la gr[din[rie; a=a de mult se schimbuse.

C`nd]l ar[t[fetelor =i le spuse]mp[ratul ce voie=te, nici ele, vezi, nu-l cunoscuse. Numai cea mic[, fiind cu cuiul la inim[,]l cunoscuse =i]ncepu a t`nji de dragoste.

Noaptea urm[toare, c`nd plecar[ele la joc,]l luar[=i pe d`nsul. El =tia ce i se preg[te=te, dar[se feri ca de oala m[laiului s[nu dea]n clapc[.

Ajunser[la palatul vr[jit, jucar[p`n[despre ziu[, apoi se puser[la mas[. I se aduse =i lui b[utura din care b[use to\i care veniser[]nainte a lui, b[utur[care trebuia s[-l fac[a=-i pierde min\ile =i sim\irea, b[utur[care s[-l piarz[=i pe d`nsul ca pe ceilal\i.

Atunci unde]-i]ntoarse ni=te ochi l[cr[mo=i=i plini de focul dragostei ce-l mistuia, =i zise cu grai duios domni\ei celei mici:

— Vei tu? iac[eu m[pierz pentru dragostea ta, dac[ai a=a inim[de ghea\].

— Nu, n-am inim[de ghea\], focul dragostei tale mi-a]nc[lzit-o, r[spunse ea. Nu bea. Mai bine voi s[fiu gr[din[reas[cu tine, dec`t fat[de]mp[rat.

Cum auzi a=a, el arunc[b[utura la spate, =i mai apropiindu-se de d`nsa,]i mai zise:

— S[nu-\i fie team[, m[ria ta, c[gr[din[reas[nu ai s[fii o dat[cu capul.

To\i cei de fa\l auzir[vorbele lor. Puterea farmecului se zdrobi =i to\i cu totul se pomenir[]n palaturile]mp[ratului. Palatul cel fermecat pieri ca o n[luc[, ca =i cum n-ar fi mai fost pe lumea asta.

C`nd]i v[zur[]mp[ratul,]ncremeni de uimire cu am`ndou[m`inile pe barb[. Fl[c[ul, fostul argat la gr[din[rie,]i povesti toat[=iritenia nop\ilor. }mp[ratul dete pe fata cea mic[dup[fl[c[iandrul cel frumos =i dr[g]stos. Apoi se]nf[\i=ar[=i celelalte fete cu c`te unul din fiii de]mp[ra\i =i de domni pe care =i-l alesese. }mp[ratul se]nduplec[=i le dete pe fiecare la casa lor. +i se f[cu o bucurie mare]n toate p[r]ile, care bucurie de ar fi o sut[de guri, nu una ca a mea, n-ar putea-o spune.

]nainte de a se cununa, fata cea mic[]ntreb[pe logodnicul ei cu ce putere f[cu el de le descoperi ascunsurile faptelor lor =i leg[tura farmecului ce le \ineau]nl[n]uite. El spuse iar[ea, ca s[nu fie b[r]batu-s[u mai presus dec`t ea, ci s[fie dopotriv[om ca to\i oamenii, se duse de t[ie dafinii =i-i b[g]]n foc.

Apoi se cununar[=i tr[ir[o via\l fericit[, cum se tr[ie=te pe lumea noastr[asta b[l]ata, p`n[ce se istovir[to\i cu totul,]n ad`nci b[tr`ne\e.

Iar eu]nc[lecai p-o =ea etc.

CIOB{NA+UL CEL ISTE | SAU
| URLOAIELE BLENDEI

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat =i o]mp[r[teas[. Am`ndoi erau oameni de treab[=i frumo=i. Ei se iubeau, nevoie mare! Dar[erau tot m`hni\i =i am[r`vi c[nu f[ceau copii. Toate leacurile ce luase]mp[r[teasa de pe la vraci =i vr[jitoare nu-i folosise]ntru nimic.

]mp[ratul =i]mp[r[teasa se puser[pe post =i pe rug[ciune, cu g`nd ca doar[]i va asculta Dumnezeu =i le va da =i lor un copil. Dup[trecere de c`teva zile,]ntr-una din seri, c`nd petrecur[ei o parte din noapte rug`ndu-se mai fierbinte, se culcar[=i mai t`rziu. Cum puse capul pe perin[, adormir[]ndat[, parc[-i lovise cineva cu muchea]n cap. Nu trecu mult =i]mp[r[teasa dete un \ip[t, r[s[rind din somn.

— Da ce ai, draga mea]mp[r[teas[, zise]mp[ratul, de \ipi a=a de grozav?

— Ce s[am, m[rite]mp[rate, iac[am v[zut un vis frumos =i minunat. Ascult[, c[voi s[\i-l povestesc:

Se f[cea c[eram]ntr-o gr[din[, frumoas[, frumoas[, cum n-am mai v[zut. Erau ni=te pomi]nal\i, stufo=i =i bine potrivi\i de p[rea c[erau scri=i, =i a=eza\i]n tr`mb[pe drumul pe care mergeam.]n dreapta =i]n st`nga era o p[dure tot cu de astfel de pomi de]i pl[cea s[-i prive=ti. Tot merg`nd =i minun`ndu-m[, m-am pomenit c[tre mijlocul gr[dinii. Aici era, ce s[-i spui? frumuse\ea de pe lume. Ni=te c[r]ri sucite =i cotite, acoperite cu un fel de iarb[m[run\ic[, de p[rea c[erau ni=te covoare a=ternute.

Din loc]n loc =i mai c`t colea, se f[cea c[erau a=ezate ni=te stufi=uri, unele rotunde =i cu flori, altele lunguie\e =i cu pomi=ori, iar[altele f[cute ca ni=te ascunz[tori. Flori cu fel de fel de fe\e =i cu un miros de te]mb[ta. M[r[t[cisem c[sc`nd gura]n toate p[r]ile, uit`ndu-m[la poamele cu care erau]nc[rca\i pomii =i

ascult`nd la miile de p[s[rele ce c`ntau pe r[murele =i f[r[a se fii de mine.

Mai c[tre mijlocul gr[dinii se f[cea c[era o f`nt`n[de marmur[alb[ca laptele, =i apa curgea pe de o sut[de p[r`i, limpede ca vioara =i rece ca ghea\`a.

Tot umbl`nd]ncoa =i]ncolo, nes[tur`ndu-m[de privirea florilor =i de miros, auz un glas ca de privighetoare care tot zicea: „cine m-o m`nca, r[m`ne grea!” Stau]n loc, caut s[v[z de unde vine glasul, =i mi se p[rea c[iese din mijlocul unui stufule\ de pomi=ori, mai frumo=i dec`t ceilal\i pe care]i v[zusem p`n[aci. M[iau =i eu dup[glas =o plec]ntr-acolo. C`nd, ce s[vezi? Stufule\ul se f[cea c[era]nconjurat de ni=te iarb[verde, sub\iric[=i nalt[de-mi venea p`n[mai sus de genunchi: firicelu de iarb[=i florica; astfel]nc`t nu te]ndurai s[calci peste ele. +i c`nd adia v`ntul, se culcau =i se ridicau de p[rea c[sunt ni=te valuri de ap[. Eu, p`=, p`=, bini=or, m[feream s[nu stric a frumuse\`e de iarb[=i flori, =i ajung p`n[la stufule\. Acolo,]n mijlocul unor pomi=ori, era unul ceva mai n[lticel, pare c[de dinadins era f[cut a=a, ca s[-l vaz[oricine o trece. Pe ramurile lui sta ni=te meri=oare mici =i p-o parte rumene, de p[rea c[erau pr[jjite. Stau =i ascult. Ele se f[cea c[mie]mi vorbeau, c[ci nu mai]ncetau de a tot zice: “cine m-o m`nca, r[m`ne grea”.

Eu n-am mai putut s[m[opresc. M[]ntinz peste ceilal\i pomi=ori, iau un meri=or d-alea,]l bag]n gur[s[-l m[n`nc, dar[, c`nd s[m[]ntorc, dau]ntr-un ghimpe. A=a de m-a s[getat pustiul de ghimpe,]nc`t am \ipat =i m-am de=teptat.

— Frumos vis ai visat, zise]mp[ratul; dar =i tare ai \ipat,]nc`t m-am speriat.

Nu trecu mult dup[asta =i]mp[r[teasa sim\i c[a fost luat]n p`ntece. Dup[nou[luni, n[scu o fat[ca o z`n[. Bucuria =i veselile \inur[la curtea]mp[r[teasc[mai multe zile. Fata de ce cre=tea, d-aia se f[cea mai frumoas[.]mp[ratul =i]mp[r[teasa se uita la d`nsa ca la soare.

Dup[ce mai crescui, se v[zu c[fata este istea\ [=i cuminte. }i pl[cea s[ias[pe c`mp s[se joace, s[adune floricele, s[alerge dup[fluterei =i s[se scalde]n p`r`ia=ul ce curgea pe la spatele gr[dinii]mp[r[te=ti =i care era limpede ca lacrima.

D[aca b[gase de seam[c[fetei, pe l`ng[alelalte, }i pl[cea s[asculte =i la viersul ce scotea din fluiet un ciob[na= care avea c`teva miele =i le p[=tea dincolo de p`r`ia=. }ntr-una din zile fata]mp[ratului merse cu d[dac[-sa la c`mp =i, neauzind fluiet, crezu c[sunt singure, se dezbr[car[=i se sc[ldar[. Ciob[na=ul dormea la r[d[cina unui copac =i mielele se r[t[ciser[pe c`mpie. C`nd, un \`n\ar]l]n\ep[a=a de tare,]nc`t]l de=tept[. De=tept`ndu-se el, iac[fata]mp[ratului c[ie=ea din ap[. R[mase uimit de ceea ce v[zu.

Dup[ce se duse fata]mp[ratului cu d[dac[-sa, }i c[ut[=i el mielele =i se duse =i el]ntr-ale sale.

P`n[aci, c`ntase el nu c`ntase; dar[dup[asta]=i puse =i el puterile =i zicea din fluiet ni=te doine de te adormea.

V[z`nd d[dac[c[fetei }i pl[cea prea mult s[asculte la fluiet, nu zise nim[nui nimic, dar[se feri de a mai veni cu fata pe acolo.

Ciob[na=ul, un fl[c[iandru chipe= =i tras ca prin inel, dac[v[zu c[nu mai vine fata pe acolo, }i lu[=i el lumea]n cap, =i se duse]n alt[parte, la un ora=, de se b[g[argat la vite.

}mp[ratul =i]mp[r[teasa se topeau dup[fata lor, v[z`nd-o c[de ce merge se face mai frumoas[=i mai cu minte.

C`nd ajunse de m[ritat,]mp[ratul zise]mp[r[tesei:

— }mp[r[teasa mea iubit[, fata noastr[s-a f[cut mare; acum s[-i c[ut[m un b[rbat dintre fiii de]mp[ra\i, tot a=a de frumos =i de cu minte ca =i d`nsa.

— Fata noastr[va lua de b[rbat pe acela, zise]mp[r[teasa, care-i va ghici semnele ce are pe trup; altfel nu o m[rit, Doamne fere=te.

}mp[ratul ascult[de vorbele]mp[r[tesei =i dete sfar[]n \ar[=i

pe la toate]mp[r\iile, precum ca s[se =tie c[oricine va ghici semnele ce are fata]mp[ratului pe trup, acelaia i-o va da de so\ie.

C`nd se auzi de ast[hot[r`re]mp[r]teasc[, se f[cu mare v`lv[]ntre]mp[ra\i =i oamenii locului, =i to\i cu totul se scular[s[mearg[la curtea]mp[r]teasc[s[-i cerce norocul.

Iar dac[auzi =i ciob[na=ul,]=i ceru simbria de la st[p`nu-s[u,]=i mai v`ndu =i ce bruma de \oale mai avea,]=i cump[r] un cal de at`t pe c`t]i ajunsesse bani =i haine de primeneal[,]=i lu[ceva merinde =i plec[=i el.

Cum se v[zu la c`mp, desc[lec[=i, cu ochii]nmuia\i]n lacr[mi, f[cu o rug[ciune la Dumnezeu s[-i fie de ajutor]n c[l]torie =i s[izb`ndeasc[, apoi]nc[lec[din nou =i porni cu voie bun[.

+i a=a, aide, aide, merse p`n[]nser[=i se puse a se odihni. C`nd, ce s[vezi d-ta? unde venea o ceat[de fii de]mp[ra\i =i de boieri mari,]mbr[ca\i numai]n fir =i pe ni-te arm[sari de m`ncau foc. Se p[rea c[nu-i mai]ncape locul. El, biet, se dete mai la o parte. Mai v[zuse el cai buni,]n=ela\i =i]nfr`na\i frumos; mai v[zuse =i fii tineri de boieri]mbr[ca\i cu haine scumpe, auzise c[unii dintr-]n=ii sunt limbu\i, dezmiarda\i, lu[tori]n r`s =i]nfumura\i, de nu le ajunge cineva cu str[murare la nas, dar ca =i ace=tia, ba, ba, ba!

Trase =i ei aci spre a m`neca peste noapte. Puser[deci de le f[cu un foc mare de p[rea c[au s[frig[un bou, se puser[pe l`ng[d`nsul =i, dup[ce cinar[,]ncepur[a vorbi verzi =i uscate; mai multe rele dec`t bune. Nu le sc[pase nimic pe lume de care s[nu se alege. Stau tol[ni\i pe ni-te rogojini pe dasupra c[roră erau a=ternute ni-te velni\e lucrate cu me=te=ug.

Noaptea era frumoas[. Pic de nour nu se vedea. Din c`nd]n c`nd greierii =i prigoarele te f[ceau s[-\i mai aduci aminte c[tr[ie=ti pe lume. Un v`nticel adia,]nc`t de abia]l sim\ei c[vine s[-\i m`ng`ie obraji. Ciobanul se f[cuse mititel l`ng[un m[r]cine]nflorit, pe l`ng[care p[=tea calul s[u, =i se pusesse pe g`nduri. Se

uita pe cer la drumul robilor, vedea cum se mi=ca carul, fata care duce apa]n doni\i pe cobili\e. Se mira de razele ce ie=ea din luceaf[r, =i c[uta cu mare dorin\[s[cunoasc[care din candelile at`rnate]n cer ar fi aceea a fetei]mp[ratului ca s[se]nchine la ea.

Pe c`nd era cufundat]n g`ndire, fiii de]mp[ra\i =i de boieri b[gar[de seam[c[mai era cineva.]]ntrebar[=i aflu[r c[merge =i el la cetatea]mp[r[teasc[unde mergeau =i ei. +i fiindc[v[zur[c[el nu le da pricin[de vorb[,]ncepur[ei s[-i vorbeasc[=i s[-i cam ia peste picior.

— Iat[, zise unul din ei,]nc[un pe\itor pentru fata cea frumoas[a]mp[ratului.

— { sta negre=it c[are s[-i ghiceasc[semnele, zise altul.

— Da bine are s[=az[fetei]mp[ratului cu [st F[t-Frumos, gr[i un al treilea.

Ciobanul t[cea =i]nghi\ea; asculta =i el la vorbele lor cele nes[rate =i necump[tate.

Dac[v[zur[=i v[zur[c[el nu r[spunde nici un cuv\in\el, merser[la d`nsul =i]ntre altele]i ziser[:

— At`i fii de domni =i de]mp[ra\i au fost =i nimeni n-au putut ghici semnele fetei]mp[ratului, =i tocmai dumneata, prietene, o s[te g[se=ti mai firosco?

— Omul este dator s[-i cerce norocul o dat[, de dou[, mult de trei ori, zise ciobanul, =i acela care face a=a este om cu minte. Cel ce]ns[umbl[mereu cerc`nd, este un nes[buit c[ruia trebuie s[-i lipseasc[vreo doag[. Eu nu aduc nim[nui nici o sup[rare. Nu m[]ncumet iar[=i c[o s[ghicesc ceva. Dar-ar Dumnezeu]ns[s[apuce unul din dumneavoastr[o a=a buc[\ic[bun[, fiindc[vi se cuvine.

Feciorii de boieri nu putur[mistui vorbele ciob[na=ului. }=i puser[]n g`nd s[i-o coac[=i se culcar[.

A doua zi ciob[na=ul se scul[de diminea\[,]=i sp[l[fa\la la o f`nt`n[,]=i f[cu rug[ciunea,]nc[lec[pe m`r\oaga lui =i *trei, trei,*

mergea singur. Feciorii de boieri =i de]mp[ra\i se scular[t`rziu, se mai zbenguir[=i apoi plecar[=i ei;]l ajunser[de pe urm[=i]l =i]ntrecur[. +i de ast[dat[se alegar[de d`nsul =i-i c[tau cearta cu lum`narea. Ciob[na=ul t[cu din gur[=i]=i c[ut[de drum. El =tia c[cine tace, merge]n pace.

Seara feciorii de]mp[ra\i =i de domni maser[]n marginea unei p[duri. C`nd, tocmai t`rziu hei! ajunse =i ciob[na=ul, ostenit ca vai de el; se puse =i el la o parte, f[cu un foc=or,]ngriji de cal, apoi cin[=i se culc[. Feciorii de boieri, neast`mp[ra\i cum erau, voir[s[=-i r`z[de el. A=teptar[p`n[adormi ciob[na=ul, mai a`\ar[focul,]i luar[p[l]ria =i i-o aruncar[pe foc. Iar unul din ei, de=tept`ndu-l,]i zise:

— Hei, prietene, \i-a c[zut bleanda pe foc, scoal[-te de o ia, c[se arde.

— Las-o s[arz[, r[spunse el, =i=i c[t[de somn. Dup[ce se culcar[=i boierii, care r`ser[p`n[se \inur[cu m`inile de inim[, adormir[=i ei.

Ciob[na=ul se scul[=i el, le ia toate armele, suliv[e, s[ge\i, arcuri, palo=e =i le puse pe foc. Dup[ce se arser[de r[maser[numai fiarele, =i acestea se f[cuser[ro=ii, fiind]ncinse de foc,]i scul[, pe c`nd el r[scoala jaratecul cu o \and[r[de lemn, zic`ndu-le:

— Ia scula\i, boieri, de vede\i \urloaietele blendei.

C`nd se scular[boierii =i v[zur[at`tea fiare arse, nu le venea a crede ochilor. Se duser[s[-i ia armele de unde le ag[\aser[, dar[, ia-le de unde nu e.

V[zur[]n cele din urm[c[sunt p[c[li\i, se c[tr[nir[de m`nie,]ns[]nghi\ir[g[lu=ca.

Ciob[na=ul era gata de plecare, fiindc[tocmai se]ng`na ziua cu noaptea,]nc[lec[=i o lu[la s[n[toasa; vezi c[se cam =i temea s[nu pa\ ceva din m`na boierilor.

Boierii iar[=i]l ajunser[de pe urm[=i]l =i]ntrecur[, b[t`ndu=i joc de d`nsul, c`nd erau prin dreptul lui. Seara iar[=i t`rziu sosi =i ciob[na=ul la locul unde se a=ezaaser[ei s[con[ceasca.

Cum ajunse, se trase la o parte ca =i]n ziua trecut[,]ngriji de cal, apoi cin[=i se culc[.

Locul unde maser[ei noaptea aceasta era aproape de o l[covi=te n[moloas[. Boierii, cum v[zur[c[ciob[na=ul a`adormit,]i luar[calul =i]l]nomolir[]n l[covi=te. Apoi, de=tept`ndu-l,]i ziser[:

— Hei, prietene, scoal[c[\i s-a]nomolit m`r`oaga =i nu mai poate ie=i.

Ciob[na=ul =tia c[-i priponise calul bine;]n\elese c[trebuie s[fie vreo dr[cie aci la mijloc, =i r[spunse:

— Cine dracul a pus-o s[se]nomoleasc[? las-o c[va ie=i ea de va voi.

R`ser[=i de ast[dat[boierii cu lacr[mi, apoi se culcar[.

Dup[ce adormir[, se scoal[=i ciob[na=ul, le ia arm[sarii, le jupoaie pieile picioarelor de la copite]n sus =i le leag[cu tei ceva mai sus de genunchi, le pune c`te un pro\ap]n gur[ca s[stea cu din\ii r`nji\i, =i]i b[gl[]n nomol pe l`ng[calul lui. Apoi se duse s[de=tepte pe fiii de boieri:

— Scula\i, boieri, de vede\i minune: arm[sarii dv. v[z`nd m`r`oaga mea]nomolit[]n l[covi=te, =i-au sumes n[dragii =i s-au dus ca s-o scoa\l[din noroi. Pentru aceasta, r`d, r`d, uite, de s[se pr[p[deasc[.

C`nd auzir[boierii de una ca asta, se temur[s[nu le fi jucat iar[=i vrun renghi, =i de unde s[nu fie a=a, se scular[, =i c`nd v[zur[cum i-a potic[lit ciob[na=ul, se luar[cu m`inile de p[r.

N-avur[ce zice. Cu toate astea, unul din ei, care era =i mai seme\, se o\l[r] s[se \ie de capul ciob[na=ului, s[nu-l lase s[se sfin\easc[.

Ciob[na=ul]ns[]=i scoase calul din nomol =i,]n]nv[lm[=eal[, se strecur[bini=or, =i pe ici \i-e drumul; plec[=i]i l[s[cu buzele umflate, cu bra\ele]ncruci=ate =i fluier`nd a pagub[. Boierul cel seme\ =i neru=inat se lu[dup[d`nsul,]l ajunse, =i tot cu =o=ele cu momele umbla pe l`ng[el. Dup[ce sosi la cetatea]mp[r]teasc[, ciobanul se]nf[\i=e =i el la]mp[r]ratul ca s[ghiceasc[semnele

fetei; dar[boierul nu se dezlipea de l`ng[d`nsul, nici c`t ai da]n cremene.

}mp[ratul dac[v[zu pe cioban, dichisit, sp[l[\el, cu \oalele curate pe d`nsul =i cu must[cioara mijind[,]i pl[cu =i lui; mai ales c[era m`ndru =i sta]nfipt]naintea lui =i cu coraj,]l primi deci s[vie s[ghiceasc[.

}nf[\i=`ndu-se]naintea sfatului }mp[r[tesc, unde se afla =i }mp[ratul cu }mp[r[teasa =i cu fata lor, el, dup[ce]=i arunc[ochii ca un =arpe la fat[, zise:

— Pream[rite }mp[rate =i }mp[r[teas[, fata m[riilor voastre are soarele]n piept, luna]n spate =i doi luceferi]n cei doi umeri.

— A=a eram s[zic =i eu, r[spunse de la spatele ciobanului boierul cel neru=inat.

Toat[lumea r[mase uimit[c`nd auzi semnele ce spusese ciobanul =i m[rturisirea }mp[ratului c[a=a este; de unde p`n[aci se auzir[, zic`ndu-se de unii, alii:

— Ba, c[fata ar fi coco=at[.

— Ba, c[ar fi schioap[.

— Ba, c[ar avea vrun semn de m[slin[, cirea=[, coarn[ori de alte poame pe care }mp[r[teasa, fiind grea cu fata, ar fi poftit la vreuna dintr-]nsele, =i c[ar fi furat-o spre a=i potoli pofta. C[, dup[ce ar fi m`ncat poama,]n locul unde a pus m`na mai]nt`i pe trupul ei,]n acela=i loc s-a f[cut semnul poamei pe trupul fetei. C[acel semn ar fi]n cutare ori]n cutare loc.

Unii, ba, c[una. Alii, ba, c[alta.

}mp[ratul =i }mp[r[teasa se afla]ntr-o mare]ncurc[tur[. Nu =tia pe care s[aleg[din doi. Unii din sfatul }mp[r[\iei zicea s[aleg[pe fiul de boier mare, fiindc[el zisese c[tocmai, a=a era s[spuie =i el. Alii zicea s[aleg[pe cioban, fiindc[el ghicise cel]nt`i semnele fetei. }mp[ratul l[s[ca s[=-i aleg[fata pe cine va voi, m`ine de diminea\[, tot de fa\ cu sfatul. L[s[adic[fetei timpul s[se g`ndeasc[p`n[a doua zi.

P`n[atunci,]mp[ratul porunci s[-i omeneasc[pe am`ndoi ca pe ni-te mosafiri mari =i s[-i g[zduiasc[]n palaturile]mp[r[te=ti. Le preg[tir[o c[mar[cu dou[paturi]n care s[m`ie peste noapte.

P`n[a nu]nsera, ciobanul se furi=[de fiul de boier =i se duse de=i cump[r[ni`ele floricele-boabe.

}]ntorc`ndu-se,]l]ntreab[fiul de boier:

— Dar[unde fuse=i, prietene?

— M[dusei de-mi cump[rai un cu`ita=, r[spunse el.

— Ce s[faci cu el?

— }mi trebuie.

Cum auzi a=a fiul de boier, se duse de=i cump[r[=i el un cu`ita=.

Dup[ce se]ntoarse, cina fiind gata, se puser[de cinar[, apoi merser[s[se culce.

C[mara]n care intrar[era a=a de m`ndru]mpodobit[,]nc`t bietul cioban se mira cum o s[calce el pe velin`ele =i scoar`ele alea scumpele ce erau a=ternute pe jos. El se ciudi =i mai mult c`nd v[zu pe fiul de boier mare c[intr[=i calc[f[r[mil[peste d`nsele, ca =i cum ar fi fost cine =tie ce zdren`e.

Pere`ii erau albi ca laptele =i cu ni-te v[rgi de aur. La ferestre erau ni-te perdele de m[tase d-aia bun[=i groas[,]ntinse pe ni-te drugi de aur. Pe l`ng[pere`i, ni-te lavi`e =i o mas[de lemn mirositor, lucrate cu me=te=ug.

Paturile erau de o parte =i de alta ale c[m[rii =i cu un fel de oranist dasupra, numai de m[t[s[rie d-aia bun[,]nmuiate]n fir, a=ezate pe patru st`lpi lucra`i ca melcul =i cu ni-te dungi de aur. A=ternutul era de ni-te p`nz[alb[ca z[pada =i sub`ire de s-o spargi cu limba. Perina de cap era]mbr[cat[cu p`nz[de borangic de cea mai aleas[.

Ciobanul intr[cu sfial[. Abia c[lca, ca s[nu strice velin`ele. Se puse bini=or]n pat ca s[nu se mototoleasc[albiturile. Iar[fiul de boier, cum intr[, se arunc[pe un pat, parc-ar fi fost la d`nsul acas[, =i se tol[ni.

Dup[ce se stinse lumina, ciobanul]ncepu a ron\[i la floricele prin]ntunerec. Cum auzi feciorul de boier,]ntreb[din patul s[u:

— Da' ce faci tu acolo, prietene?

— Iac[, ce s[fac; mi-am t[iat nasul =i]l m[n`nc, pentru aceea mi-am cump[rat cu\ita=ul.

]ndat[=i feciorul de boier]=i scoase cu\ita=ul,]=i t[ie nasul, =i]ncepu a ron\[i =i el, crez`nd c[asta trebuie s[fie ceva. Nu-i veni lui s[creaz[c[o asemenea fapt[n-o s[]nsemneze vreo izb`nd[la norocul pe care n[d]jduia s[puie m`na.

]l durea de durut; dar[r[bda]n piele ca un drac, p`n[o vedea cum o s-o scoa[la cale.

Mai t`rziu iar[aude pe cioban ron\[ind.

— Dar[ce mai faci tu acolo, prietene?

— Ce s[fac? iac[mi-am t[iat urechile =i le m[n`nc.

]ndat[=i le t[ie =i feciorul de boier =i]ncepu a ron\[i =i d`nsul, ca s[nu r[m`ie mai pe jos dec`t ciobanul.

Toat[noaptea nu s-a putut odihni de durere. Se zv`rcolea ca lipitoarea c`nd]i dai sare. Dar[]i era ru=ine s[\ipe ori s[geam[.

Ciobanul adormi =i trase un pui de somn p`n[a doua zi, de s[se duc[vestea.

C`nd se scular[, fur[pofti\i]nainte sfatului]mp[r[tesc ca s[=i aleg[fata un mire; c`nd colo, ce s[vaz[? Feciorul de boier slut, ciont =i plin de s`nge ca un st`rv, pe care]l deter[afar[ca pe un mar\afoi =i becisnic.

Apoi porunci s[schimbe hainele ciobanului, =i]l lu[de-l duse la biseric[, unde]l cunun[cu fata. S[]l[s[m c[veselile \inur[mult[vreme; dar[b[g`nd de seam[]mp[ratul ca ginere-s[u nu e prost, ci c[din ce]n ce iscusin\ a lui se ascute,]l puse s[judece c`teva pricini din cele mai grele. Ginerile]mp[ratului era din firea lui om drept, bl`nd =i cu frica lui Dumnezeu. Sfatul]mp[r[\iei r[mase cu gura c[scat[c`nd auzi hot[r`rile cele drepte ce dase el. Atunci]mp[ratul, m`ndru c[i-a trimis Dumnezeu un a=a ginere

ager la minte, se cobor] de pe scaunul]mp[r[\iei, fiindc[era =i b[tr`n, =i puse pe ginere-s[u]mp[rat]n locul lui, care, de va fi tr[ind,]mp[r[te=te =i azi.

Iar[eu:

*'Nc/lecai p-un m[r/cine,
S[m-asculte ori=icine.*

POVESTE | { R{ NEASC{

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat. El avea trei feciori. C`nd fu la ceasul mor`ii,]=i chem[feciorii =i le zise:

— Fe`ii mei, sunt cu sufletul la gur[, precum m[vede`i; un lucru numai v[cer:]n cele trei nop`i dup[]nmorm`ntarea mea, s[-mi p[zi`i morm`ntul, c`te unul din voi.

Cum auzi f[g[duiala din gura feciorilor s[i, c[sc[gura =i=i dete sufletul.

G[tire se f[cu de]ngrop[ciune, m[rog, ca la moartea unui]mp[rat, =i cu mare alai =i jale fu pus la odihna de veci.

Feciorii, care =tiau ce gl[suise tat[l lor c`nd]i ie=i sufletul, se puse de paz[,]n noaptea dint`i feciorul cel mai mare al]mp[ratului.

P`ndi el ce p`ndi, =i]n puterea nop`ii, pe c`nd =i apele dormeau, se pomeni fiul de]mp[rat cu un oarecine c[vine =i vrea s[dezgroape pe mort. Nici c[e de g`ndit a-l fi l[sat feciorul de]mp[rat s[fac[a=a o nelegiuire, f[r[dec`t se lu[cu d`nsul la lupt[. +i lupte-se, =i lupte-se, p`n[ce, c`nd]ncepu s[c`nte coco=i, acel cineva pieri ca o n[luc[.

A doua noapte, feciorul de]mp[rat cel mijlociu p[vi ca =i cel mare.

C`nd se]nt`nir[ei, se vorbir[s[spuie fratelui lor celui mic p[\enia lor =i s[-l]mbie a primi ca unul din ei, pe carele]l va alege

el, s[-l]nso\easc[]n noaptea c`nd va avea s[p[zeasc[d`nsul, de team[, ca s[nu se r[puie, ca unul ce era mai t`n[r.

Dar[feciorul cel mic al]mp[ratului nici nu voi s[asculte de unele ca acestea, ci zise:

— Duce-m[-voi singur, c[ci trebuie s[fi =tiut tata ce zice, c`nd ne-a poruncit s[p[zim c`te unul singur.

+i astfel, cum veni seara, se duse la locul de p`nd[. +i deoarece =tia ce-l a=teapt[, el]=i lu[cu d`nsul armele =i se g[ti bine de lupt[. Pe la miezul nop`ii se pomeni =i el cu cineva c[vine. Vru el s[]ntrebuin`eze armele; dar[unde]i d[du [la pas; c[ci el se ar[t[ca o vedenie ie=ind ca din p[m`nt, =i se luar[la tr`nt[. Lupta fu cr`ncen[, c[ci duhul necurat, duh necurat era cel ce venea s[dezgroape pe]mp[rat,]=i pusese toate puterile ca s[dovedeasc[pe fiul cel mai mic al]mp[ratului. Vezi c[duhul =tia c[de nu va putea nici]n a treia sear[s[izbuteasc[, apoi trebuia s[=i mute g`ndul; nu mai putea adic[s[-l dezgroape, nici la amin. Fie]ns[c[=i b[iatul nu se l[s[mai pe jos. +i cum spusei, se luptar[pe capete; dar[lupt[nu glum[. Curgeau sudorile de pe fiul]mp[ratului =iroaie, =i nu se da netezului nicic`t. Lupta \inu, =i o lupt[de moarte, p`n[despre c`nt[tori. Cum se auzi coco=ul, duhul pieri ca o n[luc[, dar[=i b[iatul c[zu jos de ostenit. De mai \inea lupta, numai c`t ai a\`a un foc, s-ar fi muiat, =i cine =tie ce se]nt`mpla. Cum c[zu fiul de]mp[rat pe morm`ntul t[t`ne-s[u, acolo =i adormi. At`t era de rupt de oboseal[.

C`nd se de=tept[, ce s[vede\i d-voastr[? Soarele r[s[rise de mult =i se urcase ca de trei suli\e. Ce s[fac[el? S[se]ntoarce[acas[ziua-n amiaza mare, s[treac[prin ora=a a]narmat de sus p`n[jos,]i era ru=ine; s[r[m`ie acolo, nu se putea.

Ce-i veni lui]n g`nd, c[numai o lu[rara, rara, c[tre o p[dure ce era p-acolo p-aproape, ca s[-i petreac[ziua cu v`natul, =i mai c[tre sear[s[se]ntoarce[acas[. +i a=a, merg`nd el prin p[durea aceea,]l apuc[g`ndurile. El cuget[, ca ce s[fie pricina de le-a zis tat[-s[u s[-i p[zeasc[morm`ntul]n trei seri d-a r`ndul.

+i merg`nd a=a, f[r] s[=tie nici el unde merge, =i cu g`ndurile duse, se pomeni c[pierde poteca =i nu mai =tie unde merge. D[]n sus, d[]n jos, drumul nu-l mai g[sea. Mai se]ntoarse]n dreapta, mai la st`nga, a=i!]n loc s[ias[la lumin[, el se r[t[cea =i mai mult. Dibuiind prin codru, =i cercet`nd s[dea peste potec[, ie=i la un lumini=, =i acolo]n mijlocul lumini=ului z[re=te un foc mare =i pe foc o cr[c[ti\], din care ie=ea un fel de glas, dar[f[r] s[=tie el ca ce s[fie.

Stete locului, =i mai ascult[. Auzi ca =i]nt`i. Se mai uit[o dat[, dar[nu v[zu pe nimeni. Ce s[fac[? S[se duc[acolo, nu-i da me=ii, c[ci nu =tia ca ce dr[covenie o fi aia. Atunci]ntinse =i el arcul, dete drumul s[ge\ii =i, tranc! lovi drept]n capacul cr[c[ti\ei, =i]l =i dete jos.

]ntr-aceea=i clipeal[toat[p[durea]ncepu a h[ui, de\i lua auzul, =i deodat[se ar[tar[]nainte a lui =apte zmei,]l]nconjoar[, pun m`na pe el, =i sf[tuiesc cum s[-l pedepseasc[, pentru ce s[dea el drumul Agerului p[m`ntului, pe carele ei l-au fost]nchis]n cr[c[ti\ a aceea.

Unul zicea s[-l taie. Altul s[-l sp`nzure. Altul s[-l juipoaie de viu. Al\ii]n fel de fel de chipuri s[-l chinuiasc[p`n[l-o omor]. Iar[cel mai b[tr`n dintre d`n=ii zise s[-l lase cu via\[, c[ci cine =tie la ce le-o fi =i el bun, poate c[va izbuti el s[fure pe fata unui]mp[rat dup[care umblau ei s[o r[peasc[, =i nu puteau.

Fata aceasta se afla]nchis[de tat[-s[u]ntr-o cas[, ale c[rei u=i erau]nchise. Tat-s[u o dat[pe an o l[sa descuiat[, =i atunci, la o u=[sta de paz[un coco=, =i la cealalt[era un clopoe\el; =i nu putea nimeni s[se apropie, c[ci cum pune a cineva piciorul pe prag, ori clopoe\elul se tr[gea, ori coco=ul c`nta.

Fiul de]mp[rat se f[g[dui c[va cerca =i el. +i a=a]l l[sar[zmeii viu. El se duse bini=or, =i p`n[a nu pune piciorul pe prag,]ntinse m`na f[r] s[-l sim\] nici m[iestrele, apuc[coco=ul de g`t =i i-l r[suci, de nu mai zise nici pis! apoi deschise u=a]nceti=or,

trecu la cealalt[u=[, fur[clopo\elul, =i se]ntoarse de spuse zmeilor s[intre unul c`te unul, c[el]i a=tepta la u=[, pe din[untru.

Zmeii]l ascultar[, orbi\i de l[comia ce aveau ei s[puie m`na pe fat[. +i apoi, de! de zmei, zmei; de voinici, voinici; dar[se vede c[erau cam n[t[fle\i, de ascultar[la gura b[iatului s[intre dup[d`nsul c`te unul, unul; c[ci fiul cel mic al]mp[ratului sta acolo]n[untru cu palo=ul]n m`n[, f[r[s[=tie zmeii, =i cum intrau, el, h`r=t! le lua capul =i]i tr[gea cu totul]n c[mar[. F[cu unuia, f[cu la doi, p`n[la al =aselea. Dracul de zmeu cel de-al =aptelea, pesemne c[el nu era tocmai at`t de n[t[flete, c[ci parc[-i spuse dracul la ureche ce pr[p[d li se g[te=te acolo]n[untru, c[nu-i veni s[intre =i fugi.

B[iatul a=a de]ncet =i u=or lucrase,]nc`t fata nu sim\i nimic. Ea dormea dus[]n pat, f[r[s[aib[vreun habar. Atunci =i el se apropie de fat[— =i, dreptul lui Dumnezeu! nici c[mai v[zuse p`n[atunci a=a frumuse\e —]i lu[inelul ce avea]n degetul cel mic =i marama de pe fa\[. Cu aceste dou[lucruri se]ntoarse el acas[la fra\ii s[i, f[r[s[le spuie ceva, din cele ce i s-au]nt`mplat.

Tat[l fetei,]mp[ratul, carele =tia c[umbl[ni=te zmei s[-i r[peasc[copila, nu mai putu de bucurie c`nd]i v[zu m[cel[r]i. +i cu socoteal[c[de aci]nainte fata]i va fi sc[pat[, puse s[se strige prin toate r[sp`ntiile cet[\ilor din lume c[cine va fi acel viteaz care a r[pus pe zmei, s[se]nf[\i=eze ca s[-i dea fata dup[d`nsul, =i jum[tate]mp[r]ia.

Nu trecu mult =i iat[c[vine la]mp[rat un \igan ur`t =i buzat, =i negru, cium[nu altceva, =i spune c[el a omor`t pe zmei. +i ca s[]ncredin\eze pe]mp[ratul de spusele lui,]=i arat[cu m`ndrie sat`rul plin de s`nge =i hainele stropite. El]=i umpluse sat`rul =i hainele cu s`ngele unui cal al s[u, st[tut de b[tr`n =i plin de tecnefes, cu care nu mai avea ce face, =i-l ucisese ca s[-i ia pielea.

]mp[ratului nu-i prea venea la socoteal[s[aib[ginere pe un \igan, dar[fiindc[apucase de=dedese cuv`ntul, voia acum ca s[

=i-l \ie. +i p`n[s[se fac[logodna, pofti pe \igan la o mas[pe care o d[du]mp[ratul pentru m`ntuirea fie-sei de zmei. |iganul =deea la mas[pe =apte perne =i d-a dreapta]mp[ratului.

Pe c`nd m`ncau ei acolo =i se chefuiau, iat[c[vine =i feciorul]mp[ratului cel cu izb`nda, =i d-abia, d-abia, izbuti sa intre ca s[vorbeasc[]mp[ratului.

Intr`nd la masa]mp[r[teasc[, fiul]mp[ratului]ncepu s[laude pe cel ce f[cuse izb`nda, =i s[heretiseasc[pe]mp[rat pentru sc[parea fie-sei de la rele.

— Eu am omor`t pe zmei, zise \iganul fudul, fudul. Ce socote=ti tu, b[iete, c`t m-am mai luptat!

— A=a o fi, veri=cane, dar[mie pare c[tot nu-mi vine a crede ca tu s[fi f[cut o a=a isprav[.

— Ce sta\i de mai asculta\i la b`rfele mojicului [sta? slujitori! da\i-l afar[!

— O! o! voinicule, mai]ncet, mai]ncet, te-ai prea gr[bit; nu e de nasul t[u o asemenea buc[\ic[! Ca s[te credem c[tu ai f[cut o a=a vitejie, arat[-ne vrun semn care s[ne scoat[din b[nuial[.

— Dar[mai semn ca sat`rul =i hainele mele cele stropite cu s`nge, ce mai pofte=ti?

— Cel ce a f[cut o asemenea vitejie nu crez eu s[fi fost el a=a de u=urel,]nc`t s[nu fi luat vrun semn, cu care s[=i dovedeasc[fapta.

— Ce mai a=tepta\i, slujitori? Da\i afar[pe smintitul [sta carele vine s[ne strice cheful.

— Ia, mai stai olecu\[,]i zise atunci =i]mp[ratul, carele ascultase cum nu se]n\elegeau ei la cuvinte. Cum cam dai tu s[se]n\eleag[, parc[ar veni la prochimen.

— Eu socotesc, m[rite]mp[rate, c[cel ce a f[cut o asemenea vitejie, nu crez s[se fi culcat pe urechea aia =i s[fi stat numai a=a cu degetul]n gur[, dup[ce a ucis pe zmei =i s-a v[zut st[p`n pe c[mara unde dormea]mp[r[teasa, trebuie s[fi luat el vrun semn cu care s[dea la iveal[vitejia lui.

Pe c`nd vorbea feciorul }mp[ratului, pernele s[rea una c`te una de sub \igan. Pesemne c[se tot s`c`ia pe scaun de neast`mp[r=i de fric[pentru mi=elia ce f[cu.

Iar[fiul de }mp[rat,]nc[vorbind, scoase m[rama =i inelul ce luase fetei din deget.

— Aoleo! astea sunt ale mele, zise =i fata, =i mi-au pierit]n]nv[]m[=eala cu omorul zmeilor.

— N-au pierit, domni\[,]i r[spunse fiul de }mp[rat, eu \i le-am luat, dup[ce am ucis =ase zmei =i]mi pare r[u c[mi-a sc[pat =i cel d-al =aptelea.

Atunci }mp[ratul r[sufl[de bucurie c[a sc[pat cu fa\[curat[pe fie-sa de o]nso`ire ce nu-i venea la socoteal[deloc, deloc.

+i]nfrunt`nd pe \igan, dup[cum i se =i c[dea, porunci de aduse doi arm[sari ne]nv[\a\i. Leg[pe \igan de coadele cailor =i]mpreun[cu d`nsul =i un sac de nuci. Apoi dete drumul arm[sarilor de se duser[]n lume =i unde c[dea nuca, c[dea =i buc[\ica din \igan, p`n[ce nu se alese nici praful de el.

Apoi se f[cu g[tire de nunt[pentru feciorul de }mp[rat cel viteaz cu fata cea frumoas[ca o z`n[. +i g[tindu-se, =i ziua de mult sosind, pornir[cu to\ii la biseric[. Lume dup[lume se luaser[dup[d`n=ii s[-i petreac[la biseric[. }mp[ratul =i }mp[r[teasa, mirii =i rudele lor erau]n c[ru\e ferecate numai]n aur.

C`nd fur[aproape =i mai aveau numai c`\iva pa=i s[fac[p`n[la biseric[odat[se auzi o v`jiitur[groaznic[, =i numai iat[c[zmeul d-al =aptelea d[n[val[peste d`n=ii. Odat[plesni dintr-un bici, =i toate c[ru\ele se f[cur[stane de piatr[, f[r[numai }mp[ratul =i mirii sc[par[. Pe mireas[o]nh[\[zmeul de mijloc, o r[pe=te dintre ai s[i, se]n[]n aer =i se f[cu nev[zut cu fat[cu tot.

To\i r[maser[buim[ci\i de spaim[. Iar[ginerele se sup[r[mai cu asupra dec`t to\i. }=i mu=ca m`inile de sup[rare cum de n-a putut el s[puie m`na =i pe acest blestemat de zmeu s[-l omoare, c[ci iat[acum ce neajuns]i f[cu.

Ce s[fac[acum? F[r[logodnica lui nu putea s[r[m`ie; s[se duc[s[o caute; dar unde? Se fr[m`nta, bietul, =i nu =tia cum s-o nimeresc[mai bine. }n cele din urm[se hot[r], ca, orice o fi, s[fie, el s[se duc[s[-i caute scrisa.

Se cerc[bietul tat[l fetei s[-l opreasc[, ca s[nu se r[puie =i d`nsul]n de=ert; dar geaba, nu fu cu putin\ [a-l opri; =i-o pusesse el]n cap, =i c[ta s[se duc[. }=i lu[deci ni\ele merinde cu d`nsul =i plec[.

Ie=ind la c`mpie, lu[drumul d-a lungul =i aide, aide, trecu p[duri =i v[i, trecu pustiuri, dumber[vi, mun\i =i v`lcele p`n[ce ajunse la un codru mare, mare, f[r[c[p[t`i. Orbec[ind el p-acolo prin desi=, dete de o poian[. Acolo]n poian[=eeda cineva la foc. Tocmai =i el]=i ispr[ise merindele =i se duse drept la omul ce =eeda la foc. Acela cum]l v[zu,]l cunoscu =i]ncepu s[-i mul\umeasc[c[l-a scos din ghiarele zmeului. Pas[mite era Agerul p[m`ntului. Acolo tr[ia el.

St[tur[ei ce st[tur[de verb[, se]ntrebar[de ale s[n[t\ii,]=i spuser[p[surile, =i apoi feciorul de]mp[rat zise:

— Acum m[duc s[-mi caut logodnica pe care mi-a r[pit-o zmeul. Nu =tii tu, vericule,]ncotro va fi =ez`nd spurcatul?

— Cam greu lucru este ce vrei tu. +i eu te-a= sf[tui mai bine s[-i cau\i de treab[=i s[la=i la naiba =i zmeu =i tot, c[poate s[-i r[puie via\a.

— Se vede c[tu nu]n\elegi,]i r[spunse voinicul, c[f[r[de logodnica mea nu mai pot tr[i, sunt hot[r`t a m[duce dup[d`nsa =i dincolo de lumea asta, =i ori voi izbuti s[-mi iau so\ia, ori]mi voi fr`nge =i eu junghietura umbl`nd dup[d`nsa.

Atunci Agerul p[m`ntului v[z`nd a=a,]i spuse c[zmeul nu este tocmai, tocmai de temut, dar[mum[-sa, c[e =i vr[jitoare de n-are c[p[t`i, =i pe ea trebuie s-o omoare mai]nt`i. Apoi]l]ndrept[pe unde s[mearg[ca s[ajung[la casele zmeoaicei =i ce s[fac[ca s[puie m`na pe odorul ce c[uta el. At`ta voi s[=tie feciorul de]mp[rat =i dup[ce primi de la Agerul p[m`ntului c`te ceva de ale

gurii, porni =i se duse, =i se duse, p`n[ce ajunse la hotarele zmeilor. +i ca s[nu ne pierdem vremea degeaba]n=ir`nd greu[\ile ce]nt`mpin[bietul fecior de]mp[rat]n cale, s[v[spui cum a ajuns =i cum =i-a izb`ndit.

Aci dac[ajunse, f[cu tocmai pe tocmai cum]l]nv[\ase Agerul p[m`ntului.

Dr[coaica de mum[a zmeului dormea, numai la n[miezi c`nd soarele st[]n cruci. +i c`nd veni fiul]mp[ratului, =i st[tu la poart[, ea tocmai adormise, c[t`ndu-i]n cap slujnica sa. Aceast[slujnic[, =i ea tot r[pit[era =i vi[\ de boier.

St`nd el acolo =i uit`ndu-se la cotoroan\ a de bab[cum]i c[uta]n cap, fata aceasta] z[ri. El]i f[cu semn. Fata puse bini=or capul babei pe o pern[, =i veni numaidec`t la feciorul de]mp[rat s[vaz[ce voie=te.

+i dup[ce se]n\eleser[la cuvinte, fata]l b[g[]ntr-o c[mar[=i acolo]l]nv[\ cum s[fac[, dup[ce el]i f[g[dui c[o va sc[pa =i pe d`nsa de robia zmeoaicei.

— Baba cloan\ a, muma zmeului, zise ea, are darul s[nu moar[c`t va fi cada (tocitoarea) ce st[ici dup[u=[. }n ea sunt o mul\ime de suflete, =i c`nd s-ar]nt`mpla s[o r[puie cineva, ea d[fuga =i soarbe din sufletele]nchise]n cad[, =i c`=tig[putere =i via[\ din nou.

Fiul]mp[ratului p`n[s[se scoale baba, se apuc[de]ngrop[cada]n pivni\.

Dup[ce se de=tept[baba =i auzi c[nescine a venit =i vrea s[se]nt`lneasc[cu d`nsa, se duse numaidec`t]n c[mara unde o a=tepta fiul]mp[ratului; vezi c[acolo voia s[vorbeasc[ea cu cei ce veneau la d`nsa.

Aoleo! era s[uit a v[spune c[]n curtea zmeoaicei era de jur]mprejur pari]nfi]i]n p[m`nt, =i]n fiecare par c`te un cap de om din cei ce]i tr[gea a\ la moarte =i]i]mpingeau p[catele s[-i calce hotarele. Numai unul mai r[m[sese f[r[de cap, =i acela striga babei: cap! cap!

Nu e vorb[, fiul]mp[ratului o cam b[gase pe m`nec[de fric[, dar[]mb[rb[tat de fata, slujnica babei,]=i lu[inima]n din`i zic`nd: “vei mai c[p[ta =i tu cap la mo=i i [i verzi, ori la pa=tele cailor”.

Viind baba la d`nsul,]ncepu s[-i vorbeasc[cu ni=te graiuri mieroase =i ademenitoare, de ar fi supus pe nu =tiu ce voinic de ar fi fost. Fiul]mp[ratului =tia la ce s[se a=tepte, =i sta =i el gata de lupt[.]nc[vorbind, baba se f[cea c[nu =tiu ce c[uta prin cas[, =i lu`nd ni=te i`e ce erau ag[ate]ntr-un cui, le puse pe d`nsa. Odat[se schimb[]ntr-o catan[(o=tean), cu sabia goal[]n m`n[. Atunci =i fiul]mp[ratului, f[r[a mai z[bovi nici o clip[, =i mai iute dec`t ai g`ndi, scoase palo=ul =i]i t[ie capul, retez`ndu-l de nou[ori. Vezi c[a=a]l]nv[\ase fata.

Afurisita de bab[a=a cu capul retezat s[rea prin cas[de colo p`n[colo, c[ut`nd cada cu sufletele, ca s[le soarb[, =i dac[n-o g[si, c[zu jos =i cr[p[.

Dup[aceea fata din cas[a babei ar[t[voinicului fiu de]mp[rat calea ce ducea la casele zmeului, =i]l]nv[\[ce s[fac[=i acolo.

+i ajung`nd la locuin`a zmeului, merse f[r[fric[drept la c[mară unde =eedea logodnica sa, c[ci ziua zmeul se ducea la v`nat, de unde se]ntorcea tocmai seara.

Fata de]mp[rat cum]l v[zu, nu mai putu de bucurie. P`n[una alta, el o rug[s[]ntrebe pe zmeu]n ce]i st[puterea, iar[fiul de]mp[rat se]ntoarse la curtea babei =i mase acolo peste noapte.

Venind zmeul acas[, fata]l]ntreb[unde]i st[puterea? El]i trase o palm[ca la urla`i. Ea, pref[c`ndu-se a pl`nge =i a fi bolnav[, zmeul se c[i c[s-a iu`it =i]i spuse o minciun[:

— Puterea mea, zise el, st[]n st`lpul por`ii.

A doua zi spuse lui F[t-Frumos, =i el nu crezu. Fata pref[c`ndu-se m`hnit[c[nu =tie]n ce]i st[puterea, p[]ns[ca =i de r`ndul trecut, apoi zmeul]i spuse]nc[o minciun[.

Dac[v[zu fata c[fiul de]mp[rat nu crede, vezi c[=tia el ce =tia, ea se f[cu bolnav[. C`nd veni zmeul a treia zi de la v`nat, g[si pe fat[]n pat. Se duse el s-o]ntrebe ce are, =i ea]i r[spunse:

— Am c[zut la pat de]ntristare, pentru c[tu t[iniuie=ti de mine]n ce st[puterea ta.

Zmeul trase fetei =i de ast[dat[o calcavur[de auzii c`inii]n Giurgiu. Atunci ea se pref[cu a=a de bolnav[,]nc` t zmeul crezu c[o s[dea m`na cu moartea. +i c[indu-se de ceea ce f[cuse, =i voind s-o m`ng`ie,]i spuse drept:

— Puterea mea, zise el, st[]ntr-o scroaf[care se t[v]le=te c`t e ziulica]ntr-o l[covi=te de lapte dulce. Acea l[covi=te nu este tocmai departe de aci. }n scroaf[este un iepure,]n iepure o prepeli\[, =i]n prepeli\[sunt trei viermi. Ace=tia sunt puterea mea.

At`ta voi =i fata s[=tie.

Cum se f[cu ziu[=i zmeul se duse la v`nat, iat[c[vine =i fiul de]mp[rat s[cerceteze despre cele ce aflase fata de la zmeu, c[ci dorul de a=i vedea cu un ceas mai nainte logodnica acas[, nu-i da r[gaz s[z[boveasc[mai mult. Fata]i spuse tot ce afl[, din fir p`n[]n a\; iar[el plec[numaidec`t. De mil[de sil[, lu[el =i ni\ele merinde ce-i dase fata; dar[lui nu-i ardea de m`ncare.

Merse, merse, =i iar[merse. Merindele se sf`r=i. El merse voinice=te p`n[ce]ndesear[ajunse lihnit de foame, =i setos, de s[fereasc[Dumnezeu,]ntr-un codru, unde dete de o colib[. Intr[]n[untru =i g[si un om orb ce=i m`nca m[m]ligu\ a cu lapte dulce. Se apropie =i el bini=or, f[r[s[prinz[de veste orbul, =i m`nc[p`n[ce=i momi foamea oarecum. Orbul b[g[de seam[c[prea se sf`r=e=te cur`nd leguma de pe mas[. Se mir[. El =tia c[de alt[dat[]i era de-ajuns m`ncarea; de ast[dat[]ns[nu se s[turase. }n\elese el c[trebuie s[se joace vreo dr[cie la mijloc. Atunci]ntreb[:

— Cine este de-mi ajut[la m`ncare? De este om bun, fie binevenit, iar[de este om r[u, s[se dep[rteze, c[nu va fi bine de el.

— Om bun, mo=icule; sunt c[l]tor, =i p`n[una alta, a= voi sa g[sesc ceva de lucru.

Unchia=ul cel orb primi bucuros s[intre la d`nsul]n slujb[. }

puse s[-i duc[turmuliva de oi la p[=une; dar[avu grij[a-i spune s[nu care cumva s[treac[peste hotarele mo=iei lui, pe locul scroafei din l[covi=tea de lapte dulce, c[va fi vai de capul lui, =i va pierde =i oile.

Fiul]mp[ratului se f[g[dui c[va asculta de cuv`ntul orbului; dar[chiar]n ziua dint`i trecu, =i oile p[scur[iarba cea mare =i moale ca m[tasea ce se afla pe mo=ia scroafei cu nesa\ . C`nd veni seara acas[, laptele ce deter[oile fu de-ajuns pentru am`ndoi, =i]nc[r[mase. Orbul se minun[=i zise fie-sei s[se ia dup[d`nsul a doua zi =i sa vaz[d-a minune ce face argatul.

Cum plec[cu oile argatul]n diminea\a urm[toare, fata f[cu precum]i zisese tat[-s[u. El se duse drept, ca pe ciripie, tocmai pe mo=ia scroafei cu oile la p[=une. Fata se sperie, dar[se piti =i t[cu din gur[, s[vaz[ce se va]nt`mpla.

Ce s[vede\i d-voastr[? Unde veni scroafa cu o falc[]n cer =i cu una]n p[m`nt, =i n[val[la argatul orbului s[-l sf`ie, =i mai multe nu. Fiul]mp[ratului sta \an\o= cu palo=ul]n m`n[, =i se luar[la lupt[; =i lupte-se, =i lupte-se, p`n[ce am`ndoi obosir[de abia se mi=cau. Atunci zise scroafa:

— Dac-ar fi cineva s[-mi dea ni\el l[star de trestie =i un ciob de lapte din l[covi=tea mea de lapte dulce, \i-a= ar[ta eu cum s[cutezi tu a-mi c[lca hotarele.

— Dac-ar fi cineva s[-mi dea =i mie un colac s[-mbuc, =i o b[rdac[de ap[de izvor s[beau, \i-a= ar[ta =i eu \ie cine sunt eu, zise =i fiul]mp[ratului.

C`nd, iac[fata unchia=ului celui orb, care privea la lupta lor, c[vine =i d[fiului de]mp[rat s[]mbuce colacul ce =i-l luase ea, ca s[aib[ce m`nca la p`nd[, =i fuga se repezi de-ia aduse =i o b[rdac[de ap[de la izvor. Fl[c[ul m`nc[=i b[u, =i prinz`nd putere, r[sturn[pe scroaf[, se puse c[lare pe d`nsa, =i-i t[ie capul.

Apoi o spintec[=i]ngriji s[nu scape iepurele. Puse m`na pe d`nsul =i spintec`nd =i iepurele, prinse prepeli\ a. +i sco`nd din

r[runchii prepeli\ei cei trei viermi,]i b[g[]n s`n dup[ce le suci ni\el g`turile.

)ntorc`ndu-se la unchia=,]=i lu[ziua bun[de la orb =i de la fat[, spuindu-le c[]n cur`nd va afla despre d`nsul, =i]ntr-un suflet se]ntoarse la curtea zmeului.

Aci dac[ajunse]=i schimb[ve=mintele, se f[cu doftor, =i]ncepu a striga:

— Leacuri de v`nzare, leacuri!

Zmeul cum auzi, trimise de-l chem[, c[lui nu-i prea era bine. De c`teva zile, g[inea a=a l`ncezind. Nu-i erau to\i boii acas[, vezi bine, c[puterea lui se afla acum]n s`nul fiului de]mp[rat. Se]mboln[ise.

Dac[veni fiul]mp[ratului =i]l]ntreb[zmeul de poate s[-l fac[s[n[os, pref[cutul doftor]i spuse c[se va]ns[n[to=i, dac[se va sc[lida]n lapte de iepe. Zmeul porunci numaidec`t =i i se f[cu o baie din laptele iepelor lui, pe care le pusese d`nsul de le mulse. C`nd intr[]n baie zmeul, fiul]mp[ratului mai r[suci o toan[g`turile viermilor; iar zmeul o dat[s[ri]n sus, zic`nd:

— Acum mi-e bine ca =i c`nd eram la s`nul mamei.

+i d`nd doftorului daruri scumpe,]l pofti la mas[. Vezi c[zmeul nu cuno=tea cine era doftorul. Osp[t`ndu-se, =i st`nd ei la taifas, fiul]mp[ratului]ntreb[pe zmeu:

— De ce treab[sunt bicele alea ce le \ii at`rnate fiecare]n cuiul s[u pe peretele din fund?

— Cu unul, r[spunse zmeul, dac[voi plesni o dat[, toate turmele mele se fac o nuc[. Dac[voi plesni cu al doilea, toate cuprinsurile mele se fac un m[r. Iar[cu al treilea bici c`nd plesnesc la spatele oric[rui lucru,]l schimb]n stan[de piatr[=i c`nd plesnesc cu el]n fa\[, se desface f[cutul, =i vine la adev[rata lui fiin\[\ lucrul]mpietrit.

Cum afl[despre asta fiul]mp[ratului, ie=i afar[=i suci de tot g`turile viermilor, iar[zmeul cr[p[]ndat[.

Apoi lu[bicele, plesni cu unul =i toate turmele =i cirezile zmeului

le f[cu o nuc[, pe care o b[g[]n s`n; =i plesnind cu altul, toate cuprinsurile zmeului se schimb[]ntr-un m[r, pe care iar[=i] b[g[]n s`n. +i lu`ndu-=i logodnica, se duse la orb, dar[nu-l mai g[si, c[ci murise; lu[deci cu d`nsul pe fat[; =i merg`nd la cur`ile babei, lu[=i pe fata ce slujea zmeoaicei =i se]ntoarse cu toatele acas[la]mp[ratul, socrul lui.

+i merg`nd]n fa\`a carelor =i cailor care r[m[seser[stane de piatr[, de c`nd r[pise zmeul pe fata]mp[ratului, plesni de trei ori]n fa\`a lor =i se f[cur[la loc cum erau]n ziua c`nd merseser[la cununie ei =i to\`i cei de prin c[ru\`e.

Cele dou[fete ce le aduseser[cu sine fiul de]mp[rat le dete de neveste fra\`ilor lui.

+i se f[cu o nunt[]nfrico=at[, d-alea]mp[r[te=tile, cum seam[n nu mai avu pe fa\`a p[m`ntului, =i se f[cu o veselie de o \`inur[minte c`t tr[ir[locuitorii acelei]mp[r[\`ii.

Am fost =i eu acolo =i am v[zut toate chefurile, c[ci de n-a= fi fost, de unde a= fi =tiut eu s[v[povestesc. O lingur[scurt[pe la nasul cui n-ascult[.

CEI TREI FRATI IMP{RA|I

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un biet om s[rac. El avea femeie =i trei copila=i. Lucra bietul om de da pe br`nci, zi =i noapte, orice =i pe unde g[sea, =i dou[]n tei nu putea lega =i el. Bie\`ii copila=i erau mai mult fl[m`nzi dec`t s[tui.

]ntr-o diminea\`, plec`nd la p[dure ca s[aduc[ceva usc[turele pentru cas[, v[zu]ntr-un copac un cuib de pas[re, cum nu mai v[zuse el p`n[atunci. Se mir[ni\`el, apoi parc[-i da cineva ghes, vru s[=tie ca ce fel de pas[re s[fie aceea ce se ad[postea]n astfel de cuib.]=i lep[d[calevrii,]=i scuip[]n palme =i se ag[\ de copac ca s[se urce]n el.]ncet,]ncet, el se sui p`n[la cuib, se uit[

Într-însul: pas[rea nu era; c`nd, ce s[vaz[? un ou ca de g[in]. A=a de frumos era oul =i lucios, lucios,]nc` t parc[-i era mil[s[puie m`na pe d`nsul. }n cele din urm[,]l lu[=i-l b[g]]n s`n. Dup[ce se dete jos, culese c`teva usc[turi, f[cu o sarcin[mic[, o lu[la spinare =i plec[cu d`nsa acas[.

Copiii, c`nd v[zur[oul, s[reau de bucurie. Se mir[=i femeia lui, c[ci nici ea nu mai v[zuse un astfel de ou. Nu =tiau cum s[umble mai bini=or cu d`nsul, ca s[nu-l scape jos s[se sparg[. Unul zicea ca s[-l coac[]n spuz[=i s[m[n`nce to\i dintr-însul; altul zicea ca s[-l fiarb[; altul zicea ca s[-l p[streze.

Muncitorul]ns[zise c[mai bine ar fi s[se duc[cu el]n t`rg s[-l dea pe bani, c[tot =i-a pierdut el ziua de munc[, =i cu ce va prinde pe d`nsul s[ia ni\el m[lai.

To\i g[sir[cu cale c[a=a este mai bine s[fac[.

Se duse deci cu oul]n t`rg. Se a=ez[=i bietul muncitor]n r`nd cu femeile ce vindeau ou[.

Umblau oamenii de colo p`n[colo =i cump[rau mereu la ou[; dar[la el nici unul nu venea. Se mira cum de nu-l]ntreab[=i pe d`nsul nimenea de oul lui. }n cele mai de pe urm[, iac[un negu\tor chiabur c[vine =i la d`nsul.

— De v`nzare ai oul [sta, prietene?]i zise.

— De v`nzare, jup`ne.

— Ce cei pe d`nsul?

— P[i, ce-i vrea s[-mi dai, jup`ne.

— S[-\i dau o pung[de bani.

— Ia las[, jup`ne, nu-\i mai bate joc de mine, zise el =i se uit[]n alt[parte, crez`nd c[r`de de el pentru c[venise la t`rg numai cu un ou.

— Ba nici r`s, nici nimic,]ncepu a zice negu\torul cel chiabur. Iat[dou[pungi; nu crez s[-\i dea altul mai mult.

+i scoase pungile cu bani, i le puse]n m`n[, lu[oul =i plec[.

Bietul om r[mase]nlemnit]n loc, uit`ndu-se dup[negu\tor cum se ducea. Nici c[-i venea m[car s[creaz[ochilor.

+i apoi unde se mai auzise ca un ou s[se v`nz[cu dou[
pungi de bani.

C`nd se de=tept[din z[p[ceala lui, pip[i pungile s[vaz[nu e
vrun vis; apoi vru s[alerge dup[negu\[tor s[-l]ntrebe de n-a
f[cut vro gre=eal[. Dar[ia pe negu\[tor de unde nu e. El]=i c[utase
de drum vesel c[cump[r]ase a=a ou.

Dac[v[zu =i v[zu, deschise =i el pungile, se uit[]n ele, dar[
odat[]l luar[de ochi banii ce era acolo. Apoi le str`nse la loc, le
b[g[]n s`n =i plec[s[-=i cumpere merinde. Umplu un sac cu de
cele de trebuin`e =i o lu[c[tre cas[. Se tot temea =i se tot uita]n
toate p[r]ile s[nu care cumva s[vie cineva s[-i ia pungile.

C`nd ajunse acas[, tr`nti sacul jos =i zise:

— Iat[nevast[, ce minune f[cui eu cu oul [la pozna=; vezi tu?

— V[z. Dar ce e]n sacul [la marele?

— Ei! dar[ce nu e, aia]ntreab[-m[; m[lai, fasole, pastram[,
pe=te s[rat, ceap[, ardei, usturoi.

— +i unde le duci?

— Ia auzi: unde le duc! acas[, f[,]ie =i copiilor; unde s[le duc?

— Ce vorbe=ti, b[rbate, ori ai c[piat ast[zi? Vezi, m[, c[]i le-o
fi dat cineva s[le duci aiurea =i tu, =tiind lipsa de acas[, t-ei fi
r[t[cut cu ele]ncoace. C`nd ai mai f[cut tu ast[comedie s[vii
acas[cu merinde c`t munca ta pe zece zile?

— P[i bine, fa nevast[, nu-]i spusei c[comedia asta o f[cu oul
[la pozna=, de-l g[sii eu azi]n p[dure?

— Ce spui, b[rbate? at`ta f[cut oul [la, c`t ai dat tu pe toate
astea?

— Hei! dar[c`nd [i mai vedea =i p-astea, s[vedem ce o s[mai zici!

Atunci scoase pungile =i r[sturn[banii]n pat.

Femeia r[mase]nm[rmurit[cu ochii]nt[la bani.

Copiii care p`n[atunci r[scoleau prin sac =i]nh[\au cu din]ii
c`nd din una, c`nd din alta, cum auzir[zorn[itul banilor, alergau
de la sac la bani =i de la bani la sac. Ei nu se puteau s[tura v[z`nd
at`ta bel=ug]n casa lor.

— B[r]bate, mai zise femeia, dar[asta nu e lucru curat. At`ia bani pentru un ou de g[in[!

+i pip[ia banii s[vaz[, nu care cumva sunt niscai fermece, ori altceva?

— De g[in[, de neg[in[, uite, l-am v`ndut cu dou[pungi de bani, cum]i vezi cu ochii verzi. Apoi ori c[el a f[cut at`ta, ori c[negustorul la care l-am v`ndut n-a fost om curat, eu nu =tiu. At`ta =tiu numai c[trebuie s[mul`umim lui Dumnezeu c[ne-a]nvrednicit s[vedem =i noi o dat[cu ochii ce este bel=ug]n casa noastr[. Acum vezi de roste=te de mas[, s[m`nc[m =i s[ne veselim.

A=a =i f[cur[. Toat[ziua]ntr-o veselie o duser[.

A doua zi, se scul[de diminea`, se g[ti =i plec[la munc[. Nu =tiu]ns[cum f[cu el, nu =tiu cum drese, c[se pomeni iar[=i]n p[dure. Nici el nu =tia cum venise acolo; =tia numai c[el la munc[plecase.

Dac[v[zu a=a, c[t[copacul, se sui]n el =i mai g[si un ou.

Se duse cu el]n t`rg =i mai lu[]nc[dou[pungi cu bani, tot de la acel negustor.

Pas[mite oule astea erau de diamant, care f[ceau de zece ori at`t c`t]i da lui pe ele negustorul.

El]ns[era bun bucuros c[lua =i at`t; c[ci sc[p[de s[r[cie el =i cu to`i ai lui.

Cump[r[de ast[dat[haine pentru copii, c[ci erau goi. Mai lu[ni=te unelte =i dichisuri de ale lui pentru munc[=i pentru cas[, c[ci nu credea c[o s[fie]n toate zilele Pa=te, s[tot g[seasc[la ou[d-astea scumpele.

C`teva zile d-a r`ndul se mai duse el]n p[dure =i tot g[sea c`te un ou. Se f[cu]ns[mai n[zuos]n t`rg, \inu mai la pre` =i cu mirare v[zu c[scoate c`te patru pungi de bani]n loc de dou[.

Apoi dac[v[zu el c[a=a merge treaba,]=i f[cu o c[scioar[,]=i mai]ndulci =i el traiul =i =i dete copiii la dasc[l ca s[]nve`e carte.

]ntr-una din zile, duc`ndu-se mai de diminea` s[=i ia merticul, dete peste pas[rea ale cui ou[le lua el. Sta pe cuib. A=a frumuse`e

de pas[re nu mai v[zuse, nici mai auzise. }ndat[]i tr[sni prin cap c[ar fi bine s[o aduc[acas[la d`nsul. O =i lu[bini=or =i cu mare bucurie aduse la bordeiul lui pe st[p`na ou[lor.

Apoi, duc`ndu-se]n t`rg, porunci o colivie foarte frumoas[=i foarte mare,]n care colivie]=i a=e[z[g[ina =i o]ngrijea ca pe copiii lui.

Cu chipul acesta sc[p[=i de drumul de toate zilele prin p[dure =i de suitul]n copaci.

G[ina]i oua]n toate zilele c`te un ou,]n colivie. }mbog[\indu-se el, goni s[r[cia din satul lui. F[cea bine la tot satul. Ajuta pe orice nevoia=; cump[ra vaci la toate v[duvele; ocrotea pe to\i copiii s[rmani.

Omul este nes[\ios. Cu c`t are, tot ar vrea s[mai aib[.

Muncitorul, dup[ce v[zu c[are destul,]ncepu a face nego\. +i fiindc[nego\ul, c`nd merge bine, de firea lui este s[se]ntinz[ca pecingenea, dete ghies muncitorului s[c[l]toreasc[prin \[ri str[ine dup[nego\.

Porni dar[]ntr-o c[l]torie foarte dep[rtat[peste m[ri =i \[ri.

}ntr-o zi, c`nd lipsea =i nevasta lui d-acas[, copiii intrar[]n colivie ca s[se joace cu g[ina. Juc`ndu-se ei acolo, unul din ei ridic[aripa g[inei =i vede c[este ceva scris acolo:

— S[te v[z, nene, zise cel mijlociu c[tre cel mai mare din fra\i, po\i tu s[cite=ti ce zice aici?

— Ba nici boab[, r[spunse el. Astea parc[nu sunt slove de care ne arat[dasc[lul.

— S[mergem s[chem[m pe dasc[l, s[ne spuie el ce zice acele slove, zise cel mai mic din fra\i.

— Bine zici tu, r[spunser[am`ndoi fra\ii mai mari, s[mergem, s[mergem.

+i]ntr-un suflet ajunser[la dasc[l,]i spuser[=i-l rugar[s[vie s[citeasc[, ca s[=tie =i ei ce zice acele slove de sub aripa g[inei, pe care o p[streaz[]n colivie tat[l lor.

Dasc[lul deocamdat[nu voi s[creaz[ceea ce-i spuneau copiii; dar[dup[ce-l]ncredin\ar[, se hot[r] s[vie]ntr-o doar[, mai mult de hat`rul lor, dec`t pentru vro isprav[.

C`nd v[zu acele slove =i le citi, dasc[lul r[mase]nm[rmurit =i,]ntr`ndu-i g[rg[unii]n cap,]i =i puse g`nd r[u g[inii.

Copiilor]ns[le zise c[acelea ce li se p[reau a fi slove era un fleac =i c[nu]nsemna nimic.

Ce f[cu dasc[lul, ce drese, se dete pe l`ng[muma copiilor =i, cu =o=ele, cu momele,]i intr[pe sub piele =i se]n[di cu d`nsa. Biata femeie, slab[ca toate femeile, se planisi dasc[lului.

}ntr-una din zile, dup[ce]=i scoaser[ochii, dasc[lul uit`ndu-se la ea cu ochi gale=i =i cu giugiuleli,]i zise:

— Ce mult a= pofti s[m[n`nc o pas[re cu tine la mas[.

— M`ine e s[rb[toare, r[spunse femeia, voi trimite s[cumpere o pas[re bun[=i gras[=i o voi g[ti dup[pofta inimioarei dumitale.

— Dac[ar fi vorba despre pas[ri de care se g[se=te la toat[lumea, nu \i-a= fi mai spus dumitale, c[ci am =i eu destule]n curte, slav[Domnului!

Dasc[lul b[tea =eaua s[priceap[iapa. Femeii]i dete un fier ars prin inim[.

— E, apoi ce fel de pas[re ai voi dumneata?]l]ntreb[femeia.

— Ceva a=a, deosebit, r[spunse dasc[lul. +i ca s[nu mai ocolim, \i-o spune rom`ne=te, pe =leau: am poft[s[=-i m[n`nc fript[g[ina aia a ta din colivie.

— Vai de mine, dasc[le; dar[cum a= face eu una ca asta? Ce va zice b[rbatu-meu c`nd s-o]ntoarce?

— Orice va zice, iaca, tu s[-i spui c[a murit. +i apoi nu pricep la ce s[mai \ine\i o g[in[, care =i a=a e destul de b[tr`n[=i care peste cur`nd negre=it c[tot are s[moar[.

— Ori=icum, dasc[le, tot nu-mi vine s[fac una ca asta, ca s[nu se am[rasc[b[rbatu-meu.

— At`ta trecere n-am =i eu la dumneata? mai zise dasc[lul. Asta]mi dovede=te c[nu m[iube=ti. }mi pare r[u c[am]ndr[git

cu at`ta foc pe o nesim\itoare. Eu pentru dragostea ta a= fi dat prin foc =i prin ap[, ca s[-i fac voile, =i tu pentru mine at`ta lucru s[nu faci. S[=tii dar[c[de azi]ncolo n-ai s[m[mai vezi; m[duc s[m[]nec.

Biata muiere]ncepuse a sim\i =i ea de d`nsul; apoi, de fric[ca s[nu= i fac[seam[singur pentru dragostea ei, se]nduplec[, =i f[g[dui dasc[lului c[-i va da g[ina s-o m[n`nce fript[, singur, singurel, dup[cum dorea.

Cum auzi dasc[lul de una ca aceasta,]i zise c[acum s-a]ncredin\at c[=i ea] iube=te. Apoi puse la cale ca g[ina s-o g[teasc[buc[t]reasa lui.

A doua zi, dup[ce porunci buc[t]resei s[nu lepede nimic din ale g[inii, nici din m[runtaie, ci s-o frig[a=a]ntreag[-]ntreguli[, se duse la biseric[, unde veni =i femeia cu copiii.

Buc[t]reasa f[cu]ntocmai precum]i poruncise st[p`nu-s[u,]ns[pe c`nd era aproape s[fie fript[g[ina des[v`r=it, copiii se]ntoarser[de la biseric[, de=i nu se ispr[vise slujba, c[ci li se f[cuse foame, =i se rugar[de buc[t]reas[s[le dea ceva s[m[n`nce.

Cu at`ta ging[ie se rugar[copiii,]nc` t buc[t]resei i se f[cu mil[de d`n=ii: le dete c`te un codru de p`ine, =i, pe l`ng[aceasta, celui mare]i dete capul g[inii, celui mijlociu pipota, =i celui mai mic inima, socotind c[acestea sunt lucruri de nimic. Copiii m`ncar[repede =i se duser[iar[=i la biseric[. Dasc[lul, care st[tuse ca pe ghimpi la biseric[, cum ie=i, veni numaidec`t s[se puie la mas[. Numai g`ndindu-se la g[in[,]i l[sa gura ap[. Dar[se sup[r] c`t un lucru mare c`nd v[zu c[i se aduse g[ina f[r] cap, f[r] pipot[=i f[r] inim[. Se c[tr[ni de ciud[=i de necaz dasc[lul]nc` t p-aci, p-aci era s[-nnebuneasc[.

Atunci r[cni ca un leu la buc[t]reas[,]ntreb`nd-o cum a f[cut de i-a c[lc[cat porunca.

Biata buc[t]reas[spuse lucrul cum se]nt`mplase, zic`ndu-i c[nu credea s[se fac[at`ta tevatur[pentru nimicul]sta de m[runtaie.

V[z u c[nu mai are]ncotro =i se st[p`ni, gust[c`te ceva din mas[, se scul[foarte am[r`t =i se hot[r] s[poarte s`mbetele copiilor.

Femeia, de unde se a=tepta s[vaz[pe dasc[l mul\umit pentru c[se jertfise s[-i fac[pl[cerea, r[mase uimit[auzindu-l c[este at`ta de m`hnit. Se duse dar[pe l`ng[d`nsul =i cu fel de fel de vorbe dulci voi s[-l]nveseleasc[. Iar[el, care nu=-i lua deloc g`ndul de la g[in[,]i zise:

— Ai voit s[-mi dovede=ti c[-\i sunt drag c`nd te-ai]nduplecat =i ai dat g[ina s-o taie =i s[o frig[. Ca s[m[]ncredin\ez cu des[v`r=ire c[m[iube=ti, am s[te pui]nc[la o]ncercare. Un lucru am s[-\i mai cer.

— Spune, spune mai cur`nd, sufletul meu, numai s[se poat[. Eu]ns[sunt gata =i la moarte s[merg pentru d-ta,]i r[spunse femeia.

— Trebuie s[alegi una din dou[: ori s[fii cu copiii t[i, ori s[fii cu mine. +i iat[de ce: sunt dasc[l de at`\i mari de ani, =i nu mi s-a mai]nt`mplat ca vreun =colar p`n[acum s[-mi fi f[cut ru=inea ce mi-au f[cut copiii t[i. Toat[lumea =tie c[pe copiii t[i]i am mai de aproape dec`t pe ceilal\i; eu m[silesc cu ei s[-i]nv\`c`te]n lun[=i]n soare, fiindc[am voit s[-i sco\ ciraci ai mei; =i ei, ce s[vezi? Las[c[fac mi=elii =i umbl[ca dezmeticii pe uli\i, de s-a luat lumea de g`nduri cu ei, dar[azi, s[ias[ei din biseric[, s[vie s[m[n`nce =i apoi s[se]ntoarc[]n biseric[clefetind din gur[! Cu ce obraz s[mai ies eu]n lume? Cine o s[-i mai dea copiii la =coala mea? +i dec`t s[-mi ias[nume r[u, mai bine s[mor; c[ci iat[ce gl[buie=te o zic[toare: dec`t s[ias[omului nume r[u, mai bine ochii din cap.

— Ce stai, dasc[le, de vorbe=ti? Apoi la mine nu te mai g`nde=ti? Nu e p[cat de Dumnezeu s[pierdem noi ni=te copila=i a=a de dr[g]la=i =i cura\i ca m[rg[ritarul? Cum se poate una ca asta, ca eu s[-mi pierz copila=i? G`nde=te-te, dr[gu\ul sufletului meu, c[sunt copiii mei.

— Ori ei, ori eu, r[spunse el.

— Bine, ce o s[zic[b[rbatul meu c`nd s-o]ntoarce? Lumea m[va omor] cu pietre, c`nd va auzi una ca asta.

Dasc[lul v[zu c[a cam scr`ntit-o =i o]ntoarse pe foaia ailalt[.

— Eu nu zic s[-i omor`m, ci s[-i trimitem deocamdat[la un alt ora=; s[zici c[i-ai trimis pentru]nv[\[tur[. Nu mai pot, m[]n\elegi? s[stea cu mine aici; c[ci nu voi s[-mi zic[lumea c[sunt dasc[l d-[ia, terchea, berchea, trei lei perechea.

Cu gura zicea el unele ca acestea, dar[]n capul lui clocea alte g`nduri spurcate.

— Ei bine, dac[este a=a, m[]nvoiesc; dar[cum s[facem?]ntreb[femeia.

— Foarte lesne, r[spunse dasc[lul; la noapte s[-i]nchidem]ntr-o magazie =i m`ine,]n faptul zilei,]i iau eu]ntr-o c[ru\[\ =i i-oi duce s[-i a=eze la un prieten al meu.

G`ndul dasc[lului era s[ia pe copiii, s[-i duc[]n p[dure =i acolo s[spintece pe c`te unul, unul, =i s[le scoat[dintr-]n=i capul, pipota =i inima g[inei =i s[le]nghi\ el.

Dar[norocul nu-i sluji nici de ast[dat[.

Copiii fur[cuprin=i de fric[c`nd se v[zur[]nchi=i]n magazie. }ncepur[s[pl`ng[. Cel mijlociu]ns[zise:

— Frailor, asculta\i-m[pe mine, c[va fi bine de noi to\i.

+ti\i de ce ne-a]nchis dasc[lul aici cu voia mamei?

— De ce?]ntrebar[ceilal\i.

— Dasc[lul a spus minciuni c[nu]nsemna nimic slovele de subt aripa g[inei. +i d-aia a st[ruit el pe l`ng[mama de a t[iat g[ina =i s-o m[n`nce el, ca s[se]mplineasc[la d`nsul prorocia din acele slove. Dar[n-a vrut Dumnezeu cu d`nsul.

— Adev[rat s[fie, mai]ntrebar[fra\ii, c[]nsemna ceva acele slove?

— Mai e vorb[! r[spunse el. Iac[s[v-o spui eu acum. Slovele acelea ziceau c[: cine va m`nca capul g[inii, va ajunge]mp[rat.

— Eu]mp[rat?! zise cel mare, care m`ncase capul.

— A=a, r[spunse fratele cel mijlociu. Cel ce va m`nca inima g[inii, de c`te ori se va culca, se va pune la capul lui o pung[cu b[net, unde o va g[si c`nd se va scula.

— Mie s[mi se]nt`mple ast[?]]ntreb[cel mic, care m`ncase inima.

— |ie, |i r[spunse fratele cel mijlociu. Iar[cel ce va m`nca pipota g[inii se va face n[zdr[van.

— D-aia =tii tu n[zdr[v[niile astea, strigar[fra\ii cel mare =i cel mic deodat[.

— D-aia, fra\ilor, le r[spunse mijlociul. Acum, ca s[sc[p[m de aici, trebuie s[ne punem toate puterile s[stric[m fereastra magaziei [=tia =i s[fugim, c[ci dimonul de dasc[l are de g`nd s[ne ia]n rev[rsatul zorilor; sa ne duc[]n p[dure =i s[ne omoare.

Se puser[cu to\ii, sf[r[mar[fereastra =i fugir[. Merser[, merser[, toat[noaptea. C`nd se lumina de ziu[, ajunser[la un loc unde se deschideau trei drumuri. Aci stete s[se odihneasc[. Se hot[r`r[s[apuce fiecare pe c`te un drum =i s[se duc[unde i-o lumina Dumnezeu. Se]mbr[\i=ar[, se s[rtar[,]=i luar[ziua bun[unul de la altul cu lacr[mile]n ochi =i se desp[r`ir[.

Merser[ei toat[ziua, c`nd]ndesear[fra\ii cei mari se]nt`lnir[iar[. Pas[mite drumurile pe care apucaser[ei se]ntruneau acolo. Atunci n[zdr[vanul zise:

— Pesemne c[Dumnezeu vrea s[fim tot]mpreun[, dac[el ne-a adus aci. A=adar[s[nu ne desp[r`im]n toat[via\a noastr[. Mai-nainte de aci este un ora= mare. Acolo a murit]mp[ratul =i m`ine se alege altul: cel ales ai s[fii tu.

— Ia las[vorba aia]ncolo, m[i frate, =i nu m[mai face s[-mi intre g[rg[uni]n cap. Mai bine zi: ai s[mergem s[c[ut[m ceva de lucru, c[burta, auzi, cic[n-am m`ncat de ieri, =i cere, s[rmana.

Merg`nd ei, ajunser[la ora=ul care era]nainte lor. Aci]nt`lnir[un b[tr`n pe care]l rugar[s[-i]ndrepteze la vrun han, unde s[m`ie noaptea. B[tr`nul le spuse c[hanurile gem de lumea care a venit s[fie fa\ la alegerea]mp[ratului, care se va face m`ine, c[

nu va g[si nici un loc de mas =i]i lu[la d`nsul acas[, unde le dete de m`ncare =i un pat de odihn[.

A doua zi de diminea\[se scoal[cu to`ii, se spal[, se scutur[=i pleac[cu b[tr`nul afar[din ora= pe o c`mpie]ntins[, ca s[vaz[=i ei cum se aleg]mp[ra`ii la cetatea aceea.

B[tr`nul le spuse c[alegerea se face a=a: dreg[torii cei mari iau un porumbel alb nevinovat,]l]ncarc[cu cordele foarte frumoase cu tot felul de fe\`e,]l arunc[]n sus, =i pe cine s-o l[sa porumbelul, p-acela]l face]mp[ratul lor.

Pe locul hot[r`t se adunase,]nc[p`n[a nu se face ziu[, at`ta lume, c`t[frunz[=i iarb[, de nu se mai putea mi=ca; =i b[tr`nul cu copiii abia g[sir[=i ei un col\i=or la o parte de unde s[se poat[uita =i ei. N-apucar[s[se a=eze bine =i auzir[un sunet de buciom. Atunci se f[cu o t[cere de se auzea musca zb`rn`ind. Toat[lumea \inea ochii \int[]n sus.

Arunc`ndu-se porumbelul]n v[zduh, acesta ocoli pe dasupra lumii =i veni de se puse drept pe capul b[iatului celui mare.

Fiii de]mp[ra\i =i de boieri, care veniser[cu g`nd d-a fi ale=i,]ncepur[a striga c[nu se poate, e gre=eal[, nu e bun de]mp[rat, =i altele, =i cerur[ca s[se fac[o a doua]ncercare.

Se]n[l\ dar[porumbelul de a doua oar[; =i de ast[dat[, f[r[nici un ocol, veni =i se puse drept pe capul b[iatului.]nc[o dat[strigar[fiii boierilor c[nu se poate, nu se poate, =i cerur[a treia cercare. Iar[pe b[iat]l b[gar[]ntr-un sac =i-l duser[departe de lume.

La a treia]n[l\are, porumbelul, dup[ce f`lf`i pu\in pe dasupra locului pe unde sta b[iatul mai nainte,]i ia zborul =i se duce de se pune drept pe sac.

Atunci toat[lumea strig[]ntr-o unire c[acesta este]mp[ratul lor.]l scoaser[dar[din sac =i-l duser[de-l a=ezar[pe tron,]n sunetul buciomelor, al surlor =i al strig[rilor de bucurie ale mul`imii adunate.

]mp[ratul cel nou, cum se v[zu]ntronat, mai]nt`i hot[r] ca

frate-s[u n[zdr[vanul =i b[tr`nul ce-i g[zduise s[fie nelipsi\i de l`ng[d`nsul. +i cu ajutorul lui frate-s[u ncepu a c`rmui]mp[r[\ia cu]n\elepciune =i dreptate. Nu trecu mult =i vestea se duse]n toate \inuturile =i]n]mp[r[\iile vecinilor despre numele lor; iar[supu=ii lor]ncepur[a-i numi: cei doi fra\i]mp[ra\i cu minte =i drep\i.

C`nd auzi dasc[lul de fuga copiilor, turb[de m`nie: c[ci era un z[ca= de n-avea margini. Vru s[-i fac[seam[singur, dar n-avu curaj. V[z`nd]ns[c[norocul]i st[]mpotriv[, se potoli oarecum =i se apuc[iar[de d[sc[lia lui.

Dup[o bun[bucat[de timp iat[c[sose=te =i tat[l copiilor din c[l]toria cea lung[ce f[cuse. Adusese cu d`nsul bog[\ii dup[bog[\ii. C`nd afl[de fuga copiilor, c`t p-aci era s[-i vie r[u, dar[se st[p`ni. Cercet[]n dreapta =i]n st`nga, =i i se spuse toat[istoria cum s-a]nt`mplat. Atunci el hot[r]s[cear[dreptate pentru necinstea ce i-a f[cut so\ia lui =i pentru r[ul ce i-a pricinuit procletul de dasc[l.

Merse deci pe la toate dreg[toriile =i fu str[g]nit prin judec[\i mai mul\i ani, f[r]s[-i dob`ndeasc[dreptatea potrivit cu m[rimea vinei celor vinova\i.

Afl`nd =i despre numele cel falnic al celor doi fra\i]mp[ra\i, negu\torul]=i lu[femeia =i pe dasc[l =i se duse s[-i judece ei.

Mai-nainte]ns[de a ajunge ei acolo, fratele]mp[ratului, n[zdr[vanul, sim\ind c[are s[vie tat[-s[u la judecat[, spuse fr[\ine-s[u,]mp[ratul, =i am`ndoi se chibzuir[ca s[fac[o primire frumoas[ca unui p[rinte bun ce le era.

C`nd venir[]mp[ricina\ii la]nf[\i=are, ie=i]nainte fratele]mp[ratului =i primi pe negustor la scar[, iar[c`nd]l duse]nainte]mp[ratului, acesta se scul[de pe tron =i l-a]nt`mpinat cu vorbe bune =i supuse.

Negustorul se minun[de at`ta cinste ce i se f[cu =i nu =tia ce s[mai zic[; se uita]n toate p[r\ile =i nu pricepea nimic din cele ce se f[ceau.

El c[uta c`nd la]mp[ratul, c`nd la fratele]mp[ratului, se minuna]n sine, dar[nu cutez[s[zic[nimic.

Intr`nd]n c[mar[=i dasc[lul cu femeia, st[tur[ca tr[sni\i de Dumnezeu. Vezi c[se =tiau vinova\i de moarte.

Dup[ce se a=e[z]mp[ratul pe tron, judecata]ncepu.

Negu\[torul]=i spuse p[sul]=i zise c[]=i pune n[dejdea]n]n\elepciunea]mp[r[teasc[=i a=teapt[s[hot[rasc[]mp[ratul cum]l va lumina Dumnezeu.

Dasc[lul o m`lcise detot, iar[femeia]ndrug[=i ea c`teva vorbe, arunc`nd toat[vina]n spinarea dasc[lului.

Atunci]mp[ratul]ntreb[pe negustor c[: dac[]=i va vedea copiii, i-ar cunoa=te el?

— Mai e vorb[? r[spunse negu\[torul.

El se uita la am`ndoi]mp[ra\ii =i nu mai cutez[s[zic[nici bleau.

— Noi suntem, r[spunse]mp[ratul.

La aceste cuvinte, femeia =i dasc[lul o sfeclir[detot =i tremurau ca varga. Iar[negu\[torul, cre=tea inima]ntr-]nsul de bucurie c[=i g[sise copiii.

]mp[ratul zise c[de c`nd el este]mp[rat, a=a pricin[grea nu mai judecase. Hot[r dar[ca to\i s[caz[]n genunchi =i s[roage pe Dumnezeu s[le arate dreptatea lui.

A=a =i f[ur[.

Pe c`nd]nc[se rugau, deodat[, dasc[lul =i femeia se f[ur[stane de piatr[.

]mp[ratul porunci s[puie aste stane de piatr[de o parte =i de alta la scara palatului. Iar[negustorul r[mase la curtea]mp[-r[teasc[.

]n vremea aceasta, fratele cel mic, dup[ce se desp[r\i de fra\ii s[i, se duse, se duse, ca cuv`ntul din poveste ce d-aci]n colo se g[te=te, =i ajunse la ora=ul unde]l scosese drumul pe care apucase el.

Acolo dac[sosi, trase la gazd[la un om al lui Dumnezeu. De c`te ori se culca, de at`tea ori g[sea c`te o pung[cu galbeni la c[p[t`iul s[u c`nd se scula.

Ceru de la gazd[pe cineva care s[-i arate lucrurile cele mai]nsemnate. Dup[ce ocoli cruci= i curmezi= tot ora=ul, v[z`nd tot ce era vrednic de v[zut, ajunse la margine =i acolo era un ostrov. Iar[dac[vru a =ti ce era acolo, c[l[uză se feri d-a-i spune.

Seara]ntreb[pe gazd[=i aceasta]i zise:

— S[nu care cumva s[te mu=te =arpele de inim[s[te duci acolo, c[e stingere de tine.

— Pentru ce?]ntreb[fl[c[iandrul.

— Pentru c[acolo =ade o m[iastr[=i oricine merge la d`nsa se]ntoarce capiu. +i apoi nimeni nu poate s[mearg[s[o vaz[, p`n[nu o da dou[pungi de bani.

— Asta este tot? M`ine m[duc s[o v[z, zise el; bani am destui, precum vezi.

Nici rug[ciunile gazdei, nici frica de c[piare nu l-a putut opri de a merge s[vaz[pe acea m[iastr[.

Se duse deci, d[du dou[pungi de bani =i intr[]n ostrov. Acolo umbl[c`tva timp, ca un haidamac, pe dinafar[, ca doar m[iastra va ie=i la fereastra palatului s[o vaz[. Ea ie=i, el o v[zu =i apoi se]ntoarce. A doua zi se duse iar[, a treia zi iar[=i tot astfel c`teva zile d-a r`ndul. De ce o vedea, d-aia dorea s[o mai vaz[.

M[iastra b[g[de seam[c[el venea]ntruna de c`teva zile. “Trebuie s[aib[mulți bani”, se g`ndi ea.

Iar[dac[trimise de-l chem[,]i zise:

— Mare stare trebuie s[ai tu, tinere, de o risipe=ti a=a.

N-am v[zut p`n[acum pe nimeni care s[vie la mine]n ostrov de at`tea ori una dup[alta.

— Da, mare =i nesf`r=it[, r[spunse fl[c[iandrul cu m`ndrie, ca =i puterea cu care o fac.

Cum auzi m[iastra aste vorbe,]i puse g`nd r[u. Se lu[deci pe l`ng[d`nsul cu =optele cu mometele, viclenindu-l ca s[-i afle puterea.

Fl[c[iandrul se pierdea de dorul ei c`nd o v[zu dezmiere`ndu-l cu ni=te cuvinte mai dulci dec`t mierea. Se]n=el[=i]i spuse.

Atunci ea]i dete ceva de b[u, iar el dete dintr-]nsul afar[inima g[inii. Ea o lu[, apoi]l dete pe biete din ostrov.

C`nd se dezmetici el =i se v[zu pirpiricosac, gol[nel =i gonit, cuget[: “Dac[nu \i-oi face-o eu, apoi s[=tii c[nici dracul nu \i-o mai face”.

Se duse la gazd[=i povesti ce i se]nt`mplase.

— Nu \i-am spus eu, s[racul de mine, s[nu te duci acolo?

Ce o s[te faci acum?

— M[voi duce]n lume, =i ce va vrea Dumnezeu cu mine.

A doua zi plec[=i, trec`nd printr-o p[dure, ajunse la marginea unui r`u. Acolo dete peste o colib[de pescar.]i chior[iau ma`ele de foame =i fu nevoit s[se abat[.

Pescarul primi s[r[m`n[la d`nsul s[]nve\escuitul.

]ntr-una din zile, pescarul zise fl[c[iandrului:

— Iat[eu m[duc la t`rg cu co=ul [sta de pe=te. P`n[una alta, ia =i tu hal[ul [la, =i vezi d-ei putea s[prinzi vro f`\ de pe=te ca s[avem de legum[pentru azi =i m`ine.

— Las' pe mine, r[spunse fl[c[iandru.

Pescarul plec[. Iar[b[iatul intr[cu plasa]n g`rl[. B[itu]n sus, b[itu]n jos =i pe=te s[prinz[, c`tu=i dec`t.

Tocmai era s[se lase de pescuit, c`nd v[zu o mrean[.

Mreana fugi, el dup[ea, p`n[]i veni bine =i, arunc`nd plasa, o]nc`lci]ntr-]nsa =i o trase la margine.

V[zu el c[mreana era c`t s[le ajung[pe dou[zile. Se bucur[]n inima sa c[f[cuse o treab[cumsecade.

Se puse deci de o cur[\ de solzi; o spintec[,]i scoase m[runtaiele. C`nd]n loc de lap\i, ce s[vezi? ceva ce nu sem[na a nimic. Lu[el acel ceva,]l sp[l[, =i r[mase un fel de cov[\ea mititic[de piatr[.

— Bun[este =i asta, zise el, s[am cu ce bea ap[.

+i]ndat[=i lu[oleac[de ap[cu d`nsa s[bea. C`nd s-o aduc[

la gur[, ea era plin[cu galbeni. Se mir[de ast[]nt`mplare. R[sturn[banii]n poal[=i mai lu[o dat[ap[ca s[bea.

C`nd s[aduc[la gur[, se f[cu iar[bani.

— Acum, aide la z`na mea m[iastr[, zise el.

L[s[=i plas[, =i pe=te, =i colib[=i]ntr-un suflet alerg[la gazda lui din ora=. }i spuse despre norocul ce dase peste el =i]ncepu a se g[ti s[mearg[la ostrov.

Gazda se sili]n toate chipurile s[-l opreasc[de la aceast[ot[r`re a sa. Fu peste putin\[. }l tr[gea a\la la rele. P`n[una alta, umplu gazdei dou[tocitori cu bani. Apoi lu[cu d`nsul cov[ica de piatr[=i dou[pungi pline, =i se duse la ostrov.

Cum]l v[zu m[iastra,]l cunosc[u]. }n\elese ea c[trebuie s[fi dat el cu m`na]n foc, =i-l chem[la d`nsa.

Acolo, cu pref[c]turi, cu marghiolii =i cu viclenii]l f[cu de spuse cum are at`ta stare. +i fiindc[fl[c]iandrul]=i pierduse capul cum ajunse l`ng[d`nsa, se l[s[s[fie m`glisit, =i m[iastra]i =terse =i cov[ica. Cum se f[cu st[p`n[=i pe acest lucru, porunci slugilor sale s[-l huiduiasc[ca p-o g[g[u\] =i]] goni cu ru=ine din ostrov.

C`nd se v[zu iar[=i dat afar[=i]nfruntat, nu se putu ast`mp[ra de necaz, cum de s[nu se \ie el, ca s[nu fie =i batjocorit, =i cu banii luai.

Plec[iar[la gazd[=i-i spuse toat[=iretenia.

Gazda]l pov[ui s[ia pe seama lui o tocitoare de bani din care]i l[sase, s[se apuce =i el de ceva =i s[nu mai umble ca un pierde-var[dup[icre verzi.

El nu voi, =i plec[]n lume.

— Ce mi-o da Dumnezeu, zise el.

Merse, merse, prin c`mpii cu inima plin[de foc pentru m[iastra lui, trecu prin p[duri, =i nu se putea]mp[ca cu g`ndul c[n-o s[-i mai poat[vedea odorul. }n cele din urm[, c[zu de obid[=i de m`hnire. St`nd el a=a =i zb[t`ndu-se cu g`ndurile, b[g[de seam[c[p-acolo p-aproape curgea o ap[. Se duse s[se scalde ca s[se mai r[coreasc[.

Tot sc[ld`ndu-se, v[zu de ceea parte a r`ului ni=te smochini. }=i aduse aminte c[nu m`ncase de dou[zile =i se duse s[fac[o gust[ric[cu ni`ele smochine. M`nc[ce m`nc[, dar[]ncepu a sim`i c[din ce]n ce se schimb[. Unde din om ce era, se pomeni deodat[m[gar.

Alt[nevoie acum. Cum s[se]ntoarc[]n cetate? Pe l`ng[celelalte toate, acum are s[fie =i prigonit. Umbl`nd]n sus =i]n jos pe marginea p[durii,]i era fric[s[intre]n[untru]l p[durii, ca s[nu-l apuce vreo fiar[s[]lbatec[; se temea iar[s[ias[mai la lumin[, ca s[nu-l prinz[vrun om, s[-l puie la vro munc[ce n-ar putea-o duce. Ce s[fac[? Se c[ina =i se v[ic[rea, de-i pl`ngeai de mil[. Toat[ziua umbl[r[t[cind cu inima c`t un purice de fric[. Fl[m`nzi iar[. C[ut`nd c`te ceva de m`ncare, dete peste ni=te ro=cove. Se apuc[s[m[n`nce, c[ci era lihnit de foame.

C`t p-aci era s[moar[de bucurie c`nd v[zu c[]ncet,]ncet, se schimb[=i se f[cu iar[om.

St[tu]n loc =i se cruci =i el de ast[minune. Apoi dodat[zice:
— Acum e=ti a mea! St[i, m[i tu, c[]i-o fac eu]ie pe piele, femeie f[r[de inim[ce mi-ai fost!

Se apuc[=i umplu s`nul de ro=cove. Apoi f[cu un co=ule\, cum putu, din nuiele de richit[, =i culese]ntr-]nsul smochine, de care m`ncase =i el.

Dup[ce se]ntoarse la gazda lui din cetate,]i spuse c[acum s-a]mplinit.

Auzind]ns[de fama celor doi]mp[ra]i]n\elep\i,]i dete un fier ars prin inim[, =i=i puse]n g`nd a merge la d`n=ii s[vaz[, oare n-or fi fra]ii lui?

Dar[p`n[s[se porneasc[c[tre d`n=ii, se mai duse o dat[la ostrov, cu co=ule\ul de smochine pe m`n[, =i]ncepu a striga la smochine, pe la poarta palatului. M[iastra, auzindu-l, trimise s[-l cheme. Cum]l v[zu,]l cunoscu.

Crez`nd c[=i]n smochinele lui este ascuns vrun farmec numai

bun pentru d`nsa, porunci de-i cump[r] co=ul cu totul. El lu[banii =i se f[cea a se mai plimba prin ostrov.

M[iastra se puse la mas[. C`nd la sf`r=itul mesei, dup[ce m`ncar[]mpreun[cu ai lor smochine, se f[cur[m[gari.

H`\]n sus, h`\']n jos. Ba c[o fi una, ba c[o fi alta, nimic. R[maser[m[gari ca to\i m[garii.

Atunci fl[c[iandrul, prinz`ndu-i, le puse c`te un c[p[stru]n cap,]i leg[unul de altul =i]i duse cu d`nsul, dup[ce lu[cov[\ica =i o b[g[]n s`n; c[ci inima g[iniu o m`ncase m[iastra.

Se duse cu c`rdul de m[gari la gazda lui.

— Acum s[=tii c[m[duc]ntr=ale mele, zise el gazdei; bani ai destui, ostrovul =i palaturile sunt ale tale. R[m`i s[n]tos.

— S[ne vedem s[n]to=i, r[spunse gazda, =i s[auzim de bine. Dar[cu turma aia de m[gari ce ai s[faci? Ia-\i un argat, care s[vaz[de ei.

A=a =i f[cu. Tocmi un argat =i porni s[mearg[la fra\ii lui, cu alaiul dup[d`nsul.

Pe c`nd mergea, fratele n[zdr[van spune]mp[ratului toate cele]nt`mplate fratelui lor celui mai mic, =i se preg[tir[s[-l primeasc[cu cinste.

C`nd ajunse la marginea cet[\ii unde domnea]mp[ratul, se mir[c[g[si pe fratele s[u cel mijlociu care]l a=tepta.

Acesta]i povesti toat[]nt`mplarea cu muma lor =i a dasc[lului, =i cum]i pedepsise Dumnezeu.

Pl`nse fratele cel mic de os`nda dumnezeiasc[ce c[zuse peste muma lor, apoi merse de se]nf[\i=]mp[ratului.

Cum se v[zur[, se cunosc[ur[=i se]mbr[\i=ar[.

Apoi ceru de la]mp[ratul s[-i dea un grajd curat unde s[-=i puie m[garii, pe care singur]i]ngrijea.

Trecu ce trecu =i nici pomeneal[nu era ca s[fac[pe m[gari s[se schimbe iar[=i]n oameni.

]ntr-o zi, la mas[, c`nd v[zu c[frate-s[u cel mic este cu voie bun[,]mp[ratul]i zise:

— Ei, ce ai de g`nd cu m[garii t[i; destul i-ai pedepsit, iart[-i. S[nu socote=ti c[nu =tiu tot ce ai p[\it. Dar[este destul. Mai cu seam[c[ci =tiu c[se tope=te inima]n tine de dorul ei.

— Adev[r ai gr[it,]i r[spunse fratele cel mic. Pentru hat`rul t[u fac tot.

Trimise de aduse m[garii acolo; le dete de m`ncar[ro=cove =i]ndat[se f[cur[iar[oameni.

To\i cei de fa\[r[maser[]nm[rmuri\i c`nd v[zur[asta minune. Apoi ochii tutulor se a\intir[la m[iastra =i m[rturisir[c[a=a frumuse\e de muiere nici c-au mai v[zut, =i nici c[se mai poate afla]n toat[lumea. Ea atunci]ncepu a zice:

— Mai]nt`i mul\umesc]mp[ratului c[s-a fost]nduio=at de starea cea proast[=i tic[loas[]n care ajunsese =i a st[ruit de ne-a f[cut oameni la loc.

Apoi, uit`ndu-se la fratele]mp[ratului cel mic,]i zise:

— Numai tu mi-ai venit de hac pe lumea asta; dac[voie=ti, sunt gata a te lua de b[rbat. Iart[-m[pentru neajunsurile ce \i-am f[cut.

— Apoi eu ce umblam, p[catele mele, c`nd tot veneam pe la tine, =i tu \i-ai b[tut joc de mine. Fie c[=i eu mi-am scos din capete. Sunt gata =i eu a te lua de so\ie, mai cu seam[acum, c[nu mi-a mai r[mas la inim[nici o z[c=eal[.

Se preg[tir[=i f[cur[o nunt[d-alea]mp[r[te=tile. Ei nu se mai duser[de acolo. R[maser[c`te trei fra\ii launloc.

Trebile]mp[r[\iei mergeu g[itan.

Locuitorii apucau =i ei de la ace=ti trei fra\i c`nd dreptate, c`nd pove\e bune =i c`nd ajutoruri de bani; =i]n toat[lumea se duse vestea despre ei, c[rora li se zicea:

La cei trei fra\i]mp[ra\i.

}nc[lecai p-o =ea etc.

COTO+MAN N{ ZDR{ VANU

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[o pereche de oameni. Ei n-aveau copii. }ntr-o zi, fiind cu voie bun[, zise b[rbatul c[tre femeie:

— Soro, de la mila lui Dumnezeu noi n-avem copii. S[mergem pe c`mp =i ce vom g[si, aceea s[ne fie copil.

— Bine zici dumneata, frate. A=a s[facem, dac[astfel ai g[sit dumneata cu cale.

Vezi c[ei tr[iau bine =i nevasta nu ie=ea din cuv`ntul b[rbatului, nici c`t negru subt unghie.

F[cur[o azim[, luar[=i ni'ic[legum[, le puser[la traist[=i plecar[.

Aide-aide, merg`nd povesteau, =i r`deau, =i cu ochii]n toate p[r`ile c[utau.

C`nd, iat[c[dete peste un pisoii jig[rit, jig[rit =i urduros,]l luar[=i]l aduser[acas[.]l]ngrijir[=i]l crescur[ca pe copilul lor. De ce trecea, d-aia se f[cea mai frumos, p`n[ce se f[cu un coto=man numai de drag s[prive=ti la el.

Nu mai puteau de bucurie oamenii, c[ci aveau =i ei pe ce pune ochii]n casa lor, c`nd se sculau diminea'a. Mai-nainte casa li se p[rea pustie.

Coto=manul era un pisic cuminte. +oareci nu se mai st[veau prin casa aceea. C`nd =edeau casnicii la lucru, iarna,]n nop\i d-alea lungile =i spuneau la snoave =i la ghicitori, cotoiul sta l`ng[d`n=ii =i torcea. C`nd st[p`na casei f[cea la ciorap, pisoii se juca cu ghemul. Dar[nu-l]ncurca, fereasc[Dumnezeu. Cum f[cea el, cum dregea, se juca a=a de frumu=el,]nc`t ghemul nici nu se desf[=ura, nici nu se]ncurca. C`teodat[]l lua]n l[bu\ele lui de dinainte, \iindu-l ca un om, =i se tr`ntea cu el pe spate, alt[dat[]l f[cea s[se dea d-a rostogolul, lovindu-l cu c`te o lab[=i se repezea dup[d`nsul ca dup[=oareci.

C`nd st[p`nul casei se juca cu d`nsul, ferit-a s`ntul s[-l zg`rie, pare c[-i pilise ghearele. C`nd]l m`ng`ia, cuno=tea el c[]l iube=te, =i se]ntorcea =i el cu l[bu`ele =i m`ng`ia pe st[p`nu-s[u, dar[tot cu ghearele ascunse, o m`ng`iere lin[ca m[tasea.

Pe l`ng[acestea, era a=a de cuminte,]nc`t casnicii]l l[sa s[]ngrijeasc[de pui =i s[le dea de m`ncare; iar[coto=manul nici c[se g`ndea s[se dea la el. El nu era de cei ce]=i bag[botul prin toate vasele. C`t despre oala cu sm`nt`n[, nici pomeneal[nu era s[-l fi prins vrodal[la ea, ori s[dea cu pra=tia prin buc[`ele de friptur[de pe gr[tar. Era un m``oi cum nu este altul]n ziua de azi.

Nu mult dup[aceasta, femeia se sim`i]ngreunat[. Atunci s[fi v[zut bucurie pe casnici,]nc`t nu-i `inea p[m`ntul. Iar[c`nd fu la facere, n[scu un copil= gras =i frumos =i s[n[tos.

Crescu copilul =i se f[cu mare. Nu se desp[r`ea de pisoii nici c`t ai da]n cremene. Am`ndoi se jucau, am`ndoi m`ncau la mas[, am`ndoi se culcau.

P[rin`ilor copilului nici nu le trecea prin minte s[oropseasc[pe coto=man. Ba]nc[]l]ngrijea ca =i pe copilul lor, fiindc[, ziceau ei, a intrat cu noroc]n casa lor, este ugurliu, adic[dob`ndise un copil=.

De la o vreme]ncoace]ns[, v[zur[c[dau]nd[r]t. Unde p`n[aci era bil=ugul]n casa lor, acum ajunser[negustori grei ca fulgul pe ap[, cum se zice. Cu toate astea, perechea de oameni nici nu se g`ndea a c`rti]mpotriva lui Dumnezeu. Ea era mul`umit[c[dob`ndise copil, =i alt nimic.

Mai trecu ce trecu =i am`ndoi b[tr`nii dar[ortul popii, r[m`ind]n urma lor casa toac[=i o s[r]cie lucie.

Copilul se alese cu coto=manul. Dup[ce v[zu c[nu mai are de nici unele, =i nici p[rin`i, se puse pe un pl`ns de-`i era mai mare jalea de d`nsul. Atunci coto=manul]i zise:

— St[p`ne, nu te credeam a=a slab de]nger. E=ti cu mine. Nu te]ntrista a=a de mult. Precum p[rin`ii t[i au]ngrijit de mine, a=a

=i eu sunt dator s[]ngrijesc de tine. +i precum tu nu m-ai dezlipit de l`ng[tine, nici c`t ai clipi din ochi, a=a =i eu nu m[voi dezlipi de tine p`n[ce nu te-oi c[p[tui =i nu te-oi vedea om]n r`ndul oamenilor.

Pas[mite coto=manul era n[zdr[van. B[iatul]ns[r[mase cu ochii bleo]di\i la d`nsul, c`nd]l auzi vorbind.

Plecar[am`ndoi. Coto=manul]nainte, b[iatul dup[d`nsul.

Ajung`nd]ntr-o p[dure, g[sir[o scorb[mare =i =i-o aleser[de locuin\].

Coto=manul f[cu un culcu= st[p`nului s[u acolo numai din fulgi de pas[ri, de se cufunda]n puf c`nd se culca. }i aducea de m`ncare =i de b[ut. }i \inea de ur`t spuindu-i fel de fel de basme =i de snoave.

El]i spunea ce va s[zic[c`ntatul greierilor, ce]nsemneaz[s[ritura locustelor prin iarb[. }l f[cea s[]n\leag[c[dragostea]ntre fra\i este nesf`r=it[ca apa f`nt`nii ce curgea p-aproape de locuin\a lor. C`nd se plimbau am`ndoi prin c`te un lumini= din p[dure ori ie=eau la c`mp,]i ar[ta toate floricelele =i i le spunea pre nume. Copilul nu se domirea de ce cocorii umbl[]n=irui\i tr`mb[, de ce r`ndunelele se duc =i vin, de ce privighetorile c`nt[a=a frumos; iar[ciuhurezii, te apuc[r[cori de groaz[c`nd]i auzi. +i coto=manul]i spunea pe =art toate =i-l f[cea s[priceap[c[aici pe p[m`nt toate sunt cu r`nduiala lor.

Scorbora o \inea a=a de curat[,]nc`t \i-era mil[s[calci pe acolo.

Nici c[se st[vea vreo goang[m[car pe la ei pe acolo. Coto=manul nu l[sa pe b[iat s[puie m`na pe nimic. Toate el le f[cea.

B[iatul se f[cuse fl[c[u de]nsurat. +i-i zise pisoiful:

— St[p`ne, acum \i-a venit vremea s[te]nsori.

— Bine, s[m[]nsor, r[spunse fl[c[ia=ul; dar[eu n-am de nici unele. Sunt golan precum m[vezi: sula =i c[ciula.

— De asta nu te]ngriji, c[este de mine]ngrijit[de mai-nainte.

Tu numai s[faci ce \i-oi zice eu. De azi]nainte s[=tii c[te nume=ti M[t[huz]mp[rat.

Nu trecu mult dup[aceasta =i coto=manul se duse a c[uta fat[s[-i]nsoare st[p`nul. Se vede c[el o ochise, c[ci se duse drept ca pe ciripie la palaturile unui boier mare. Cum ajunsse la poart[, se dete de trei ori peste cap =i se f[cu om. Iar[dac[dete ochi cu boierul, el zise:

— Boierule, st[p`nul meu, M[t[huz]mp[rat, merg`nd la v`n[toare, nu]nt`lnea dec`t p[s[rele mititele.

*Nu era v`nat
Vrednic de-mp[rat.*

El trecea]nainte, l[s`ndu-le s[-i vaz[de ou=oare.

— +i ce trebuin\ am eu oare s[=tiu dac[st[p`nul t[u, M[t[huz]mp[rat, n-avea noroc la v`nat?

— S[-i tai cuv`ntul cu miere, boierule; dar[dac[vei voi s[m[ascul\i p`n[]n sf`r=it, vei afla c[solia mea are s[-i aduc[veselie.

— Ei bine, vorbe=te c`t vei voi, te ascult. Dar[nu =tiu de ce, bag de seam[, c[]n graiurile tale este ceva mierloit.

— P[ri, cinstite boierule. Precum vremea]nchis[z[misle=te visuri sp[im`ntoase, a=a poate c[voi fi av`nd =i eu peri r[i, =i te]n=eal[p[rerile.

— Bine, bine; sf`r=a=te, precum ai]nceput.

— +i a=a, luminate boierule, cum]i spuneam, st[p`nul meu nu b[ga]n seam[po=idicul de v`nat ce-i tot ie=ea]nainte. R[zb[tu p[durea prin toate col\urile, dar[p[rea c[se vorbise toate lighioanele ca s[nu ias[de prin culcu=urile lor. Sc`rbit de prostia fiarelor s[lbatice, ce stau pitulate, st[p`nul meu hot[r] s[se]ntoarc[acas[. C`nd, deodat[, pe piscul unui munticel ce se ridicase din r[ri=tea p[durii, z[ri o c[prioar[sprinten[, cu ochii blajini. Fu de ajuns o uit[tur[, c[ci]i r[pi inima. St[p`nul meu, M[t[huz]mp[rat, se ia dup[d`nsa. C[prioara fugi, el dup[d`nsa. Dar[ea, mai iute de picior,]l l[s[pe urm[=i veni de se ascunse]n

culcu=ul [sta. Iar[pe mine m[trimese s[-i caut inima, =i s[-i dau]n m`n[pe ho\omana de c[prioar[. Pentru aceasta am venit la d-ta, =i te rog s[-mi dai ajutor ca s[m[]ntorc cu isprav[bun[.

— M[i, da' calendroi mi-ai mai fost! St[p`nul t[u, M[t[huz]mp[rat, mult trebuie s[fi c[utat p`n[s[g[seasc[un pu=chi ca tine...

— De mine zi ce vei pofti, boierule; dar[s[nu cazi]n ispit[s[te atingi de]mp[ratul, st[p`nul meu, c[, uite, se face lucru dracului.

— Nici c[m-am g`ndit la una ca asta. Dar[]mp[ratul, v`n[torul t[u, s[vie s[-i caute c[prioara.

+i fiindc[vorba vorb[aduce, coto=manul =i boierul st[tur[la taifas =i se]n\eleser[la cuvinte. Ei hot[r`r[ca s[vie M[t[huz]mp[rat, s[dea ochi cu fata boierului.

]ntorc`ndu-se coto=manul la st[p`nul s[u,]i spuse cum a izbutit]n solia lui =i puser[la cale ca]n s[rb[toarea viitoare s[mearg[]mpreun[.

B[iatul nu se putea domiri cum de s[mearg[el a=a golone\. Iar[coto=manul nu-i da r[gaz s[se g`ndeasc[la d-alde-astea, ci]l lua cu vorba pe departe =i cu cusur sup\ire]l f[cea s[priceap[c[are s[fie fericit.

Trecur[zile cu ziua de ieri =i veni s[rb[toarea a=teptat[.

Coto=manul lu[pe st[p`nul s[u =i plec[cu el]n pe\it. Merser[ce merser[=i, ajung`nd]ntr-o p[dure, aproape de palaturile boierului celui cu fata, se oprir[. B[iatul r[mase adumbrit]ntr-un cr`ngule\ verde, c[ci era gol pistol. Iar[coto=manul o rupse d-a fuga spre curtea boierului celui mare.

Cum ajunse,]ncepu a striga c`t]i lua gura:

— S[ri\i, s[ri\i! c[ne-a jefuit ho\ii.

To\i cu totul ie=ir[s[vaz[ce s-a]nt`mplat. Coto=manul, abia r[sufl`nd =i cu spaima]n fa[, zise boierului:

— Da bine, boierule,]n cuprinsul dumatiale se poate ca ziua-n amiaza mare s[ne calce ho\ii?

— Unde? Cum? Ce s-a]nt`mplat?]ntreb[boierul.

— Ce s[fie? laca tocmai c`nd veneam cu M[t[huz]mp[rat, st[p`nul meu, s[-\i vedem fata, o ceat[de haiduci puse m`na pe noi, a j[fuit pe st[p`nu-meu p`n[la c[ma=e, iar[eu m[strecurai, =i pe ici mi-e drumul, alergai]ntr-un suflet s[-\i dau de veste =i s[cer ajutor de la d-ta. Abia, uite, am sc[pat cu zilele.

— Bre! strig[boierul. Cum se poate una ca asta, ca s[jefuiesc[ho\ii, p-aproape de palaturile mele, pe M[t[huzul t[u]mp[rat? S[sar[cu mic cu mare]ntr-ajutor!

— Acum este de prisos, boierule. T[lharii au luat-o la s[n[-toasa. Mai bine d[-mi un r`nd de haine, ca s[duc st[p`nului meu =i s[poat[veni p`n[aci. C`t pentru t[lhari, fii pe pace, c[va =iti el ce s[fac[pentru d`n=ii.

Lu[hainele ce-i dete boierul =i se]ntoarse la st[p`nul s[u.

Dup[ce]l]mbr[c[=i-l]nv[\[cum s[se poarte la boierul, plec[cu d`nsul.

Ajung`nd,]i ie=i boierul]nainte =i-l primi cu toat[cinstea.

C`nd fur[]n cas[, M[t[huz]mp[rat se tot uita pe d`nsul. Oamenii casei]ncepur[s[=opoiasc[=i s[-=i dea coate, zic`nd: ori c[este prea fudul acest M[t[huz]mp[rat, sau c[este prost.

Coto=manul b[g`nd de seam[, zise boierului:

— M[rog s[nu-\i fie cu sup[rare, dar[st[p`nul meu n-a purtat p`n[acum a=a haine proaste.

Numaidec`t boierul porunci s[-i aduc[altele, muiate numai]n fir. P`n[una alta, coto=manul se dete pe l`ng[st[p`nul s[u, =i pe furi=]i dete ghiold =i-i =opti la ureche ca s[se \ie s[nu se tot uite pe d`nsul a=a ca pro=tii =i ca mojjicii.

Dup[ce se]mbr[c[cu hainele cele bune, el se \inu bine =i nu se mai uit[asupra lui; apoi intrar[]n vorb[=i se ispr[vi treaba cu bine. +i nici c[se putea altfel. C[ci ginerele, de=i era M[t[huz]mp[rat, dar[boiul lui cel m[re\, chipul cel mai bine f[cut =i alb ca z[pada, trup=orul lui cel tras ca prin inel =i nalt ca un brad, f[cea mai mult dec`t toat[]mp[r\ia =i dec`t toat[boieria.

Dup[ce se hot[r] ziua de cununie, plec[. P`n[atunci bietul fl[c[u se fr[m`nta cu g`ndul ce o s[fac[el =i unde o s[=i duc[mireasa.

Coto=manul nu-i d[du r[spas s[se mai g`ndeasc[, ci cu fel de fel de glume =i snoave]i fura g`ndurile =i-l]nveseala.

C`nd fu ziua hot[r`t[pentru cununie, se duser[iar[=i am`ndoi. Boierul r[mase]ncremenit. De unde se a=tepta s[vie cu oaste =i cu m[rire ca un]mp[rat, m[rog,]l v[zu viind ca un cioflingar, =i]ncepu a se]ndoi =i a se codi s[dea fata dup[d`nsul.

Coto=manul mirosi]ndat[cam cum merge =iritenia =i lu[pe boier d-oparte, zic`ndu-i:

— Boierule, s[nu-]i fie paraxin unde ne vezi c[am venit numai am`ndoi. Iaca, iaca, iaca, cum merge treaba: curg foile de zestre ca ploaia la p[rin]ii lui M[t]huz]mp[rat. Iar[el nu voie=te nici]n ruptul capului s[ia pe alta, f[r]dec`t pe fata dumitale. P[rin]ii se]mpotrivesc la una ca asta. Eu]ns[l-am]ndemnat =i-l]ndemn mereu s[te aib[de socru. Vezi c[=tiu eu ce =tiu. Cas[ca a dumitale =i cinstit[, =i l[udat[, nu se mai g[se=te pe lume; =i fl[c[u ca M[t]huz]mp[rat ba, ba, ba, mai la rar. Apoi cas[ce o s[]ie ast[p[reche are s[fie f[r] seam[n. Pentru aceasta =i st[p`nul meu, ascult`ndu-m[, s-a hot[r`t s[o ia f[r] voia p[rin]ilor =i s[se trag[la mo=iile lui, s[tr[iasc[acolo ca un boier mare.

— Frumos cuv`ntezi tu, dar[eu =tiu c[binecuv`ntarea p[rin]ilor]nt[re=te casele fiilor.

— Dar[mai este =i alt[poveste, r[spunse =i coto=manul. Cu sluta]n vatr[casa ajunge s[fie cu u=a prin pod =i cu ferestrele pe sub pat. Mai bine:

*S[munce=ti
+i s[tr[ie=ti,
+i ce-]i place s[iube=ti.*

— Cam ai dreptate, tu. Dar[m[bat g`ndurile s[mai am`n[m nunta.

— Fie =i a=a. Nu m[]mpotrivesc. Eu]ns[te sf[]tuiesc s[nu pierzi din m`n[un giuvaer ca acesta ce \i-l trimite Dumnezeu. Norocul c`nd pic[omului, atunci s[=tie s[-l apuce =i s[-l p[]streze.

— Ei, aide, de! aide. M-ai biruit cu limbu\ia ta.

Toate fiind gata, se cununar[=i f[]cur[o nunt[, de se duse vestea]n =apte sate.

Trei zile =i trei nop\i \inur[veseliile. A patra zi trebuia s[mearg[cu nunta la mo=iile lui M[t[]huz]mp[]rat.

Acesta se pierduse cu totul. Nu =tia ce s[]fac[; nu =tia nici ce mai vorbe=te de ru=ine.

Coto=manul se dete pe l`ng[d`nsul =i]i zise:

—]ine-\i firea, omule, nu fi copil. Am]ngrijit eu de toate.

]ie s[nu-\i pese de nimic. S[]taci din gur[=i s[te la=i s[te duc[unde oi zice eu.

Mai veni ni\el inima la loc lui M[t[]huz]mp[]rat, c`nd auzi graiurile coto=manului. Nu se putea domiri]ns[cum va face el =i la ce mo=ii]l va duce.

Toate se puser[la cale. Toate erau preg[]tite pentru plecare. Ginerile =i mireasa se urcar[]n c[]ru\ =i pornir[. Coto=manul]ns[o apuc[]nainte =i zise vizitiilor s[se \ie pe urma lui, c[el]i va c[]l[]uzi.

A=a f[]cur[. Apucar[pe c`mpii unde mii de floricele]mpodobeau p[]m`ntul. V`ntul abia adia =i cl[]tina u=urel frunzele pomilor ce se aflau ici =i colo]n calea lor. Brot[]ceii or[]c[]iau]n dep[]rtare. Din c`nd]n c`nd cucul c`nta]n partea dreapt[. P[]s[]rile ciripeau; iar]privighetorile prin cr`ngule\ele]nflorite tr[]geau ni=te geamparale de-\i lua auzul.

Coto=manul mergea]nainte =i a=a de iute,]nc`t c[]ru\ele nu se puteau \inea de d`nsul. Aci pierrea ca o n[]luc[, aci se]nv`rteja]napoi =i f[]cea semn pe unde s[]apuce.

Pas[]mite, c[]l[]uzind, el f[]cea dresurile]nainte.]nt`]nind cirezile de vite ale unor zmei, el spuse v[]carilor ce s[]zic[, c`nd]i vor]ntreba cineva ale cui sunt cirezile, c[de unde nu, pieirea capului ce va c[]dea peste d`n=ii de la Dumnezeu va fi groaznic[.]nt`]nind

turmele, spuse a=ijderea ciobanilor ce s[zic[=i ei, c[ci de unde nu, Muma-p[durii]i va chinui b[g`ndu-le m`inile]n c[ldarea cu j[ratic, p`n[vor muri, =i sufletele lor vor ajunge la munci nesf`r=ite.

Bie\ii oameni, de spaim[, =i =tiind c[gura nu-i \ine chirie, spuse celor ce]i]ntrebar[, precum]i]nv[\ase coto=manul, carele era]n chip de om.

Ajung`nd c[ru\ele, oamenii miresei]ntrebar[pe v[care, c`nd v[zur[sumedenia de cirezi:

— Ale cui sunt cirezile astea, f`rta\ilor?

— Ale cui s[fie? r[spunser[v[carii, iac[ale lui M[t[huz]mp[rat.

Se minunar[to\i de bog[\iile acestui]mp[rat. Merg`nd mai-nainte, dete de ni=te turme de oi. +i at`tea de multe erau,]nc`t nu le putea cuprinde cu ochii. }ntreb`nd:

— Ale cui sunt aste turme, prietenilor?

Ciobanii r[spunser[:

— Ei, Doamne! Ale cui s[fie? Ale lui M[t[huz]mp[rat sunt, =i]nc[astea nu-s nimic!

C`nd auzir[una ca aceasta, to\i se lovir[cu m`na peste falc[. Ei nu mai putur[s[-i st[p`neasc[mirarea =i fericseau pe mireas[c[a dat peste un b[rbat a=a de june, frumos =i bogat.

Iar[M[t[huz]mp[rat t[cea m`lc[=i]nm[rmurit de cele ce vedea. Auzea =i i se p[rea c[viseaz[, iar[nu c[sunt aieva cele ce se ar[tau ochilor lui.

Coto=manul se m`ndrea =i se f[lea cu bog[\iile st[p`nului s[u. C`nd, iar[nu se mai v[zu. Nu se =tiu ce se f[cu. Pare c[intrase]n p[m`nt.

El]ns[dete o repezitur[]nainte. +i ajuns`nd la palaturile zmeilor, pe ale c[ror mo=ii erau, le zise cu grai]ngrozit:

— Fugi\i, zmeilor, =i v[ascunde\i, c[ci iat[c[vine Ilie, P[lie, s[v[potopeasc[, s[v[p`rjoleasc[, =i dup[el Luceflenderu, s[v[ia suflengeru.

R[cori de groaz[cuprinse pe zmei c`nd auzir[pe nea=teptate

o veste a=a de primejdioas[. Nu =tia]ncotro s[se dea d-oparte p`n[va trece acest p`rjol ce le spunea coto=manul.

Acesta se pref[cu a le fi prieten =i a le da sfaturi bune. Vorbele lui at`ta]i ame\ise,]nc`t de spaim[pare c[le luase p`nza de pe ochi =i se pierduser[cu totul.

Atunci le zise cu gr[bire =i cu o pref[cut[grij]:

— Veni\i, veni\i mai iute]ncoa, s[v[ascunz eu]n =ira asta de paie din b[t[tur[.

Bie\ii zmei at`ta se speriaser[,]nc`t nu mai =itau ce face. Se l[sar[s[-i ia =i s[-i ascunz[.

Coto=manul]i b[g[]n =ira de paie, =i]i dete foc. }ndat[v[paia se urc[p`n[la cer, iar[bie\ii zmei \ipau de usturime]n para focului, de s[le pl`ngi de mil[.]ipar[ce \ipar[, dar[o dat[cu focul li se stinse =i lor gl[sciorul =i se f[cur[scrum.

Atunci iaca =i nunta intra pe poarta palatului. Slugile spuser[=i ele dup[cum le]nv[\ase coto=manul, c[palaturile astea sunt pe mo=iile lui M[t[huz]mp[rat.

C`nd intr[]n palat, ce s[vezi dumneata? Bog[\ia de pe lume era acolo. P[re\ii numai]n aur polei\i. Pardoseala era de cle=tar, iar[]nv[litoarea era de acioaie =i de plumb.

Se mai minunar[o toan[oamenii ce]nso\ir[pe mireas[.

Dup[ce se a=ezar[tinerii, oamenii se]ntoarser[la boier =i-i povestir[tot ce v[zur[. Boierul nu se c[ic[=i-a dat fata lui M[t[huz]mp[rat. Iar[acesta se mira de unde =i p`n[unde s[-i vie lui acea bog[\ie. Tr[ir[]n pace =i]n veselie perechea nuntit[=i or fi tr[ind =i ast[zi, de n-or fi murit. Iar[eu]nc[lecai p-o =ea etc.

PAS{ REA M{ IASTR{

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat evlavios =i bun. El avea trei feciori. Pe l`ng[multe bun[t\i ce f[cuse oamenilor din]mp[r[\ia lui, a ridicat =i o monastire de care s[se duc[pomina. A]mpodobit-o

cu aur, cu pietre nestemate =i cu tot ceea ce me=terii din acea \ar[au socotit mai scump =i mai frumos. O mul\ime de st`lpi de marmur[=i polei\i erau prin biseric[=i pe dinaintea ei. Zmgr[velile cele mai pre\ioase, policandre de argint suflute cu aur, candelile de argintul cel mai bun =i mari c`t doni\va, c[r]ile cele mai alese erau zestrea monastirii aceleia. Cu c`t se bucura]mp[ratul de frumuse\ea ei, cu at`t se]ntrista c[nu putea s[o s[v`r=easc[pe deplin, c[ci turnul se surpa.

“Cum se poate, zise]mp[ratul, s[nu pot sf`r=i ast[s`nt[biseric[?]at[am cheltuit toat[starea, =i ea nu este]nc[t`rnosit[.”

+i dete sfar[]n \ar[ca orice me=ter se va g[si care s[poat[s[-i ridice turnul, s[=tie c[va dob`ndi de la d`nsul mari daruri =i boierie. Pe l`ng[acestea, porunc[dete ca]n toate bisericile s[se fac[rug[ciuni =i privigheri, ca s[se]ndure milostivul Dumnezeu a-i trimete un me=ter bun.

Iar[a treia noapte vis[]mp[ratul c[dac[va aduce cineva pas[rea m[iastr[de pe t[r`mul cel[lalt =i s[-i a=eze cuibul]n turn, se va putea face monastirea des[v`r=it.

Spuse fiilor acest vis, iar[ei se]ntreceau care de care s[plece mai-nainte, =i s[se]nchine cu slujba la tat[-s[u]mp[ratul. Atunci]mp[ratul le zise:

— Eu v[z, fe\ii mei, c[to\i ave\i dorin\[de a v[face datoria c[tre Dumnezeu;]ns[nu v[pute\i duce to\i deodat[.

Acum s[se duc[fiul meu cel mai mare; =i dac[nu va putea el s[izbuteasc[, s[se duc[altul, =i tot a=a pe r`nd, p`n[c`nd Dumnezeu]=i va ar[ta mila lui c[tre noi.

Copiii t[ur[=i se supuser[; iar[feciorul cel mare al]mp[ratului se g[ti de drum. Merse ce merse =i dac[trecu de hotar[le tat[lui s[u, stete s[con[ceasc[]ntr-o dumbrav[frumoas[. Dup[ce f[cu focul, sta acolo p`n[s[se g[teasc[m`ncarea, c`nd v[zu deodat[]naintea lui un vulpoi care]l rug[s[-i lege ogarul, s[-i dea =i lui un codru de p`ine, un pahar de vin =i s[-l lase s[se]nc[lzeasc[=i

el la [l foc. Fiul]mp[ratului,]n loc s[asculte rug[ciunea, dete drumul ogarului, care se lu[dup[d`nsul. Atunci vulpoiul f[cu un semn asupra lui =i] schimb[]n stan[de piatr[.

V[z`nd]mp[ratul c[fiul s[u cel mare nu se mai]ntoarce, ascult[rug[ciunea fiului celui mijlociu, =i]i dete voie s[mearg[=i d`nsul. Acesta, dup[ce se g[ti =i]=i lu[merinde de drum, porni =i d`nsul. La locul unde se]mpietrise frate-s[u, p[\i ca d`nsul; fiindc[nu voi s[dea ascultare rug[ciunilor ce-i adusesse vulpoiul, ci voia s[-l prinz[ca s[-i ia pielea.

]mp[ratul se puse pe g`nduri v[z`nd c[dup[at`ta mare de timp nu se mai]ntoarce fiii s[i nici cu pas[rea m[iastr[, nici f[r[d`nsa, c`nd fiul s[u cel mai mic]i zise:

— Tat[, iat[este acum destul timp de c`nd fra\ii mei cei mari au plecat s[aduc[pas[rea m[iastr[=i nu s-au mai]ntors nici cu isprav[, nici f[r[isprav[.

*S[-mi dai bani de cheltuial[
+i haine de primeneal[,*

ca s[-mi cerc =i eu norocul +i de voi izbuti, te vei bucura, tat[, c[\i se]mpline=te dorin\,a, iar[de nu, eu nu voi suferi nici o umilin\].

— Fra\ii t[i cei mari, zise]mp[ratul, dup[cum se vede n-au putut s[fac[nimic spre a aduce acea pas[re m[iastr[, ba poate s[-i fi =i r[pus capetele, deoarece sunt du=i de at`ta timp =i nu se mai]ntoarce nici unul. Eu sunt b[tr`n de aci]nainte; dac[vei lipsi =i tu, cine s[-mi dea ajutor la greu[t\ile]mp[r[\iei, =i dac[voi muri, cine s[se suie pe scaunul meu, dac[nu tu, fiul meu? R[m`i aci, dragul tatei, nu te mai duce.

— Domnia ta, tat[, =tii prea bine c[n-am ie=it din poruncile]mp[r[\iei tale nici c`t negru sub unghie; =i dac[acum cutez a st[rui]n rug[ciunea mea, este numai c[voiesc, dac-a= putea, s[]mplinesc o dorin\[care nu d[odihn[sufletului m[riei tale, dorin\[pe care te sile=ti de mul\i ani =i cu mari cheltuieli s[o]mpline=ti.

Dup[multe rug[ciuni =i st[ruin\[,]mp[ratul se]nduplec[=i-i dete voie. }=i alese calul ce-i pl[cu din grajdul]mp[r[tesc, un ogar s[-l aib[de tovar[=,]=i lu[merinde de ajuns =i plec[.

Dup[trecere de oarecare timp, sosir[am`ndoi fiii cei mai mari ai]mp[ratului, aduc`nd cu sine-le pas[rea m[iastr[=i o roab[pe care o f[cur[g[in[reas[. Toat[lumea se mira de frumuse\ea acelei pas[ri, care era cu mii de mii de vopseli, penele ei str[luceau ca oglinda la soare; iar turnul bisericii nu se mai surp[; pas[rea se a=ez[]n acel turn cu cuibul ei. Un lucru se b[g[de seam[: pas[rea se p[rea a fi mut[, c[ci nu da nici un viers, =i to\i c`\i o vedea o c[inea cum de o a=a pas[re frumoas[=i m`ndr[s[nu aib[viers, pentru care =i]mp[ratul, cu toat[bucuria ce avea pentru biserica =i turnul ei, se m`hnea c[pas[rea nu-i c`nta.

Locuitorii]ncepuser[a uita de fiul]mp[ratului cel mic; at`ta de mult[bucurie aveau ei c[li se adusesse pas[rea m[iastr[, ceea ce oprise turnul de a se surpa, =i astfel biserica se putuse face cu des[v`r=ire; numai]mp[ratul se m`hnea]n sufletul s[u c[nu este fa\ =i fiul s[u cel mic care s[se]mp[rt[=easc[de bucuria poporului s[u; c`nd]ntr-una din zile veni g[in[reasa =i-i zise:

— M[rite]mp[rate, s[-\i fie fa\ a luminat[, toat[cetatea se minuneaz[de viersul pas[rii m[iestre; un cioban, cum a intrat azi de diminea\]n biserica, pas[rea a]nceput s[c`nte de s[se sparg[, =i este a=a de vesel[,]nc`t pare c[nu o]ncapc locul. Asta este a doua oar[de c`nd, cum intr[acel cioban]n biserica, pas[rea nu mai contene=te de a c`nta; cum iese el, ea tace.

— S[se aduc[acel cioban]nainte a mea chiar acum.

— M[ria ta, dup[cum se vede, ciobanul este str[in, c[ci nimeni nu-l cunoa=te. Fiii m[riei tale, precum mi s-a spus, ar fi pus paznici s[-l prinz[.

— Taci! zise]mp[ratul, nu vorbi de fiii mei, c[ci nu \i se cuvine \ie s[te atingi de ei.

]mp[ratul puse =i el c`\iva slujba=i s[p`ndeasc[pe sub ascuns

=i, cum va vedea pe ciobanul care, c`nd va intra]n biseric[, pas[rea va c`nta, s[pun[m`na pe d`nsul =i s[-l aduc[]naintea lui.

Nu s-a mul\umit pe at`t, ci =i]nsu=i s-a dus la biseric[]n s[rb[toarea cea mai apropiat[ca s[auz[cu urechile sale c`ntecul cel minunat al pas[rei, =i s[vaz[cu ochii s[i pe acel p[stor t`n[r; =i, de n-ar fi fost de fa`\, s-ar fi]nt`mplat o lupt[cr`ncen[]ntre slujitorii s[i =i oamenii pu=i de fiii lui, care voiau cu dinadinsul s[pun[m`na pe cioban. Atunci porunci]mp[ratul s[aduc[pe acel p[stor cu omenie la palatul s[u, pentru c[nu =tiu ce sim\i]mp[ratul]n inim[c`nd]l v[zu a=a de t`n[r, bl`nd, smerit =i cu boiul de voinic.

Dup[ce ie=i de la biseric[,]mp[ratul se duse drept la palat, pentru c[inima]i zicea c[trebuie s[fie ceva de ciobanul acela. Cum]l v[zu]mp[ratul,]i zise:

— Ia spune-mi, fl[c[ule, din ce parte de loc e=ti? Ai p[rin\i, =i cum s-a]nt`mplat de ai venit p-aci?

— Istoria mea, luminate]mp[rate, este lung[. P[rin\i am, asemenea =i fra\i. Ca s[-\i povestesc cum am venit p-aici =i din ce parte de loc sunt,]mi trebuie mai mult timp. Dar[dac[voin\ a m[riei tale este s[=tii, sunt gata a m[supune. Chiar m`ine p`n[]n ziu[voi veni la m[ria ta pentru aceasta. Acum este t`rziu.

— Bine, voinice; m`ine]n rev[rsat de zori te a=tept. A doua zi dis-de-diminea\, ciobanul veni =i a=tept[porunca]mp[ratului; iar[]mp[ratul, cum auzi c[a venit p[storul cu pricina,]l chem[]naintea lui.

— Ia spune-mi, fl[c[ule, ce este cauza de c`nt[pas[rea m[iastr[, cum pui tu piciorul]n biseric[, =i tace, dac[ie=i?

— Ca s[=tii aceasta =i altele, luminate]mp[rate, las[-m[s[-\i povestesc toat[istoria mea.

— Iac[te ascult, poveste=te-mi tot ce vei voi.

Atunci ciobanul]ncepu:

— Am tat[=i fra\i. Am plecat din casa p[rinteasc[ca s[fac o

fapt[care s[veseleasc[pe tata, c[ci el era trist c[nu putea s[-i]mplineasc[dorin\ a. Dup[o c[l[torie de c`teva zile, am ajuns la o c`mpie frumoas[, de unde se deschideau mai multe drumuri. Acolo am voit s[con[cesc. Mi-am f[cut un foc=or bun, am scos merindele ce aveam =i, c`nd era s[m[pui la mas[, m[trezesc cu un vulpoi l`ng[mine. Nu =tiu nici de unde, nici pe unde veni, c[eu nu l-am v[zut. Pare c[ie=i din p[m`nt.

“F[bine, m[rog,]mi zise, =i las[-m[s[m[]nc[lzesc =i eu la focul t[u, c[uite, tremur de-mi cl[n\nesc din\ii]n gur[. D[-mi =i o bucat[de p`ine =i un pahar de vin s[-mi potolesc a foame =i sete care m[chinuiesc. +i ca s[m[n`nc]n lini-te =i s[m[pot]nc[lzi f[r[fric[, leag[-\i ogarul.”

“Prea bine,]i zisei, poftim de te]nc[lze-te; iat[merindele mele, =i plosca mea, m[n`nc[=i bea c`t vei pofti.” Apoi am legat ogarul =i am =ezut am`ndoi l`ng[foc, povestind. Din una, din alta,]i spusei unde m[duc; ba]nc[]l =i rugai dac[=tie ceva s[-mi spuie cum s[fac, cum s[dreg, s[-mi]mplinesc slujba cu care m-am]ns[rcinat de bun[voia mea.

„C`t pentru asta,]mi zise vulpoiul, fii pe pace. M`ine de diminea\] plec[m am`ndoi, =i dac[nu te-oi face eu s[izbute=ti, s[nu-mi mai zici pe nume.”

+ezur[m la foc, ne osp[tar[m ca ni=te prieteni; apoi vulpoiul]=i lu[noapte bun[=i pieri ca o n[luc[. M[ciudeam]n mine cum de s[nu-l v[z]ncotro a apucat, =i tot fr[m`nt`ndu-mi mintea s[=tiu cum a venit =i cum s-a dus f[r[s[-l bag de seam[, am adormit.

C`nd a venit a doua zi]n faptul zilei, m-a g[sit minun`ndu-m[de ni=te stane de piatr[ce]nchipuiau doi oameni, doi cai =i doi ogari. De cum]l v[zui, ne g[tir[m de duc[.

Vulpoiul se dete de trei ori peste cap =i se f[cu un voinic, =tii colea, cum \i-e drag s[te u\i la el. Pe cale]mi spuse c[locul unde am mas noaptea trecut[era mo=ia lui, c[este]nsurat, c[are copii, c[el era blestemat s[poarte corpul de vulpoi p`n[c`nd un

om va avea mil[de el,]l va primi s[se]nc[lzeasc[cu d`nsul la un foc,]i va da un codru de p`ine =i un pahar de vin; c[eu am fost acel om, c[acum este dezlegat de blestem =i c[de aceea va merge cu mine, =i nu m[va l[sa singur p`n[ce nu voi ajunge la izb`nd[.

}mi p[ru bine de ast[]nt`mplare, =i a=a noi merser[m,

*zi de var[
p`n[-n sear[,*

=i ajunser[m la o poian[, unde maser[m peste noapte. Tovar[=ul meu de c[l[torie]mi spuse c[a doua zi avem s[trecem pe hotarul unor zmei, c[acolo credea el c[voi g[si ceea ce c[utam.

A doua zi am]naintat pe mo=ia zmeilor, dar tot cam cu team[; c`nd, pe la chindii, am ajuns la palaturile zmeilor. M`ndre\`e ce am v[zut acolo nu se poate povesti. Gr[dini cu fel de fel de flori =i de pomi; casele]nv[lite cu argint care str[lucea la soare ca oglinda, pere\ii erau]mpodob\i cu chipuri =i flori s[pate, iar[ciubucele erau poleite; f`nt`ni care aruncau ap[]n sus. Avur[m parte c[zmeii nu erau acas[c`nd am ajuns acolo. Fur[m]nt`mpina\i]n pragul por\ii de o fat[frumoas[, frumoas[, de care c[era f[cut[din zahar, care ne zise s[nu c[lc[m]n curte,]n lipsa zmeilor, c[nu e bine de noi; apoi l[cr[m[de bucurie c[a mai v[zut oameni de pe t[r`mul de unde au furat-o zmeii.

}ntreb`nd-o despre lucrul ce c[utam, ne-a spus c[se afl[la al\i zmei, rude ale zmeilor pe mo=ia c[ror a eram.

“Duce\i-v[, ne zise ea, c[cu ajutorul lui Dumnezeu, n[d]jduiesc s[izb`nd\i, =i]ntorc`ndu-v[, lua\i-m[=i pe mine.”

Dup[ce ne]nv[\[cum s[facem s[intr[m]n curtea zmeilor =i cum s[lucr[m, m[jur[pe ce am mai scump pe lume, pe tata, ca s[nu o las la zmei, ci s[o iau; iar[noi ne-am dus.

Ce e drept, =i mie]mi pl[cu fata, de cum o v[zui.

+i ajung`nd la hotarul celorla\i zmei, am stat de ne-am odihnit. Iar[]n rev[rsat de zori, am pornit pe t[r`mul zmeilor, =i am ajuns

cam aproape de n[miezi la palaturile lor, care erau =i mai frumoase dec`t ale celor dint`i. Cum am desc[lecat, m-am dus la grajd, iar[tovar[=ul meu s-a]ntors]napoi; fiindc[a=a ne]nv[\ase fata.

Caii erau la iesle. Unul din ei a]ntors capul =i s-a uitat la mine. Eu l-am frecat la ochi, l-am tras de urechi, i-am sumu\at =i i-am pus fr`ul]n cap. Apoi]nc[lec`nd, d-a-nc[larele am luat colivia cu pas[rea m[iastr[care era]n pridvor.

— Tu ai luat pas[rea m[iastr[? zise]mp[ratul; tu e=ti fiul meu pe care toat[lumea]l \ine de pierdut?

— A=a, tat[.

+i dup[ce s[rut[m`na]mp[ratului,]l rug[s[porunceasc[a se aduce de fa\ g[in[reasa.

Dac[veni g[in[reasa, ciobanul zise:

— Asta este fata de care]i spusei.

— Cum se poate? r[spunse]mp[ratul. Dar[cum a ajuns g[in[reas[?

— Asta \i-o va spune ea; c[ci eu nu =tiu. +i a=a cum zisei,]ncepu el a povesti, dup[ce]nh[\ai colivia =i o luai la s[n[toas[cu bidibiul luat de la zmei,]ncepur[s[necheze caii ceial\i =i s[fac[un zgomot de \i se f[cea p[rul m[ciuc[; iar[eu]mi \ineam firea. Unde se luar[zmeii dup[mine, =i fugi, =i fugi, p`n[ce ajunsei la tovar[=ul care m[a=tepta la hotar; =i dac[nu era el, puneau zmeii m`na pe mine =i cine =tie ce se alegea de capul meu. Tovar[=ul meu]ns[]ntinse m`na =i r[cni o dat[la d`n=ii: sta!\i! iar[ei pare c[fur[de piatr[de c`nd lumea; nici un pas nu mai f[cur[]nainte. Dup[ce m[lu[]n bra\ea =i m[s[rut[, se mir[=i el de frumuse\ea pas[rei. Zmeii]ns[umbla cu =o=ele, cu momele, s[-mi ia pas[rea, f[g[duindu-mi c`te]n lun[=i]n soare; dac[v[zur[c[nu m[poate]ndupleca, m[rug[ca barim calul s[li-i dau;]n sf`r=it, v[zui eu c[nu e bine s[-i las tocmai detot m`hni\i, le-am dat calul, =i eu am plecat cu tovar[=ul meu =i cu pas[rea; iar[zmeilor li se scurgeau ochii dup[d`nsa.

Ajung`nd la palaturile celorlal`i zmei, fata ne a=tepta]n poart[; plesni de trei ori cu un bici =i tot palatul se f[cu un m[r, pe care ea]l lu[; iar[eu o]nh[ai de mijloc =i pe ici]i-e drumul.

Aleo! dar[zmeii c`nd sim`ir[! unde veneau cu o falc[]n cer =i cu una]n p[m`nt, =i unde r[cnea de-]i]nghe`a s`ngele]n vine. Eu]mi f[cui curaj, detei pinteni calului =i]mpreun[cu tovar[=ul meu fugeam ca v`ntul; zmeii]ns[veneau ca g`ndul. Dac[v[zu tovar[=ul meu a=a, =i c[nu este chip a sc[pa cu fa`a curat[, se opri]n loc, amenin`\[asupra lor =i se f[cur[stane de piatr[. Iar[noi ne urmar[m c[l[toria venind p`n[iar[=i]n c`mpia de unde plecasem, adic[pe mo=ia vulpoiului. Dup[ce ne-am odihnit =i am dat mul`umit[Domnului c[am terminat cu bine ast[treab[, l-am]ntrebat ce]nsemnau acele stane de piatr[. Atunci el]mi zise:

“De vei =ti, te vei c[i; de nu vei =ti, iar[=i te vei c[i”.

“Spune-mi te rog”,]i zisei.

“Ace=tia sunt fra`ii t[i,]mi r[spunse. Ei,]n loc s[fac[ca tine, s[primeasc[cu dragoste rug[ciunea mea, asmu`ar[ogarii dup[mine, ceea ce]mi prelungi sc`rbosul blestem de a purta le=ul vulpoiului; iar[eu]i]mpietrii.”

“Pentru dragostea mea, rogu-te,]i zisei eu, =i pentru prietenia ce am legat, f[-i iar[oameni cum au fost.”

“Mult mi-e drag[prietenia ta, r[spunse el, =i de aceea fie dup[voia ta; dar[o s[te c[ie=ti. “

+i]ntr-un minut nu =tiu ce f[cu din m`n[, c[deodat[pietrele acele se scuturar[=i fra`ii mei r[maser[]n mirare v[z`ndu-se fa\ cu noi.

Ne luar[m ziua bun[de la tovar[=ul meu =i plecar[m s[ne]ntoarcem acas[.

Pas[mite, fra`ii mei]mi coceau turta.

“Frate,]mi ziser[ei, dup[ce c[l[torir[m c`tva, am obosit de at`ta drum; c[lidura este mare; aide ici la un ele=teu pe care]l =tim noi, s[bem c`te ni`ic[ap[, s[ne r[corim.”

Am ascultat =i am mers. B[u cel mare, b[u =i cel mijlociu; iar[c`nd era s[beau =i eu, cum eram pus pe br`nci pe marginea ele=teului ca s[ajung cu gura la ap[, cum f[cuser[=i ei, m[trezii cu o usturime grozav[la am`ndou[picioarele; c`nd s[m[]ntorc s[v[z ce este pricina, nu m[mai putui scula]n picioare: mi le t[iaser[fra`ii mei, =i=i c[tau de drum, f[r[a mai asculta la rug[ciunile =i vaietele mele.

Trei zile =i trei nop`i am mas acolo prin prejurul ele=teului. Calul meu, biet, c`nd vedea c[vine c`te vrun balaur la mine, m[lua cu din`ii de pe la spate, de haine, =i fugea]ncotro vedea cu ochii, =i azv`rlea din picioare de nu se putea apropia de noi nici o fiar[s[lbatic[.

]n sf`r=it a patra zi am dat peste un orb care orbec[ia =i el pe dibuite.

“Cine este acolo?”]ntrebai eu. “Un biet neputincios”, r[spunse el.

=i dup[ce]mi spuse cum fra`ii i-au scos ochii, din pizm[, i-am povestit =i eu cum mi-au t[iat fra`ii picioarele. Atunci el]mi zise:

“+tii ce? Aide s[ne prindem fra`i de cruce. Eu am picioare, tu ai ochi; s[te port]n spinare. Eu s[umblu pentru tine; tu s[vezi pentru mine. Eu =tiu c[p-aci prin vecin[tate este o scorie mare. Cu s`ngele ei se poate vindeca orice boal[ar fi”.

M-am]nvoit cu d`nsul la aceasta =i am mers p`n[am dat de locuin`a scoriei. Ea nu era acas[. Orbul m[a=eze[dup[u=[=i]mi zise ca s[dau cu sabia s[o tai, cum va intra; iar[el se ascunse dup[sob[. Nu a=teptar[m mult =i iat[scoria venea sup[rat[, fiindc[sim`ise c[-i c[lcase cineva casa. Cum o v[zui, inima se f[cuse c`t un purice]n mine, iar[c`nd intr[pe u=[, a=teptai p`n[s[-mi vie bine, =i unde dedei o dat[cu sete,]nc`t dintr-o lovitur[]i t[iai c`te trele capetele.

M[unsei numaidec`t cu s`ngele ei cald, =i cum atinsei picioarele la loc, se lipir[de parc[fusese acolo de c`nd lumea. Unsei =i pe

orb, =i ji venir[vederile ca mai-nainte. Dup[ce mul\umir[m lui Dumnezeu, plecar[m fiecare la ale noastre.

N-am voit s[viu d-a dreptul acas[, ci am socotit mai bine s[m[bag cioban =i s[las ca Dumnezeu s[aduc[lucrrurile a=a]nc` t s[se dovedeasc[vinovatul. Nu m-am]n=elat]n credin\va mea, c[iat[puterea lui mare este =i judecata lui dreapt[.

— Spune =i tu, zise]mp[ratul g[in[resei, cum de ai ajuns g[in[reas[=i roab[?

— Dup[ce a t[iat picioarele fratelui celui mic, fiii cei mari ai]mp[r[\iei tale m[luar[unul pe mine =i altul pas[rea m[iastr[. Eu pl`ngeam de m[topeam, c[m[desp[r\ea de fiul cel mic al m[riei tale, pe care]mi era drag s[-l privesc, fiindc[-l v[zusem c[e un pui de rom`na=. Ei m[silir[s[m[iubesc cu unul din ei,]mi f[g[dui c[m[va lua de so\ie cum voi ajunge la curtea]mp[-r[teasc[. Dup[ce m-am]mpotrivit la toate siluirile ce am`ndoi voiau s[-mi fac[, am primit mai bine s[fiu roab[=i g[in[reas[la curtea]mp[r[\iei tale, dec`t s[m[duc aiurea, fiindc[=tiam c[Dumnezeu nu va l[sa s[se pr[p[deasc[acela care a umblat cu dreptatea]n s`n, =i acum, mul\umesc lui Dumnezeu c[mi-a ar[tat cum fapta bun[nu moare niciodat[.

— Po\i tu s[-mi dovede=ti,]ntreb[]mp[ratul, c[tu e=ti acea fat[=i nu alta?

— Acest m[r, zise ea, pe care]l scoase din s`n, poate s[]ncredin\eze pe ori=icine c[eu sunt. Fiii d-tale cei mai mari n-au =tiut de d`nsul, c[mi l-ar fi luat, =i nu m-a= mai fi]nt`lnit cu d`nsul.

Atunci, ie=ind afar[, plesni dintr-o biciu=c[de trei ori asupra m[rului =i unde se ridic[ni=te palaturi,]nc`t]n toat[]mp[r[\ia nu se g[sea altele ca acelea.

]mp[ratul r[mase =i el]n mirare. +i voind a s[rb[tori venirea fiului celui mic, acesta zise:

— Tat[,]nainte de a mul\umi lui Dumnezeu c[m-am]ntors s[n[tos, s[mergem c`te=itrei fra\ii]naintea lui la judecat[.

}mp[ratul n-avu ce zice. Se aduser[fra\ii]naintea }mp[ratului, care deter[]n genuchi =i cerur[iertare de la fratele cel mai mic. El le zise:

— Dac[Dumnezeu v[va ierta, ierta\i s[fi\i =i de mine.

Neav`nd]ncotro, se duser[]naintea bisericii =i puser[trei uleie dep[rtate deopotriv[unul de altul. Intrar[fiecare cu picioarele]n c`te unul, =i aruncar[cu pra=tia]n sus c`te o piatr[: pietrele fra\ilor celor mari se]ntoarser[=i lovir[pe fiecare]n cap cu a=a t[rie,]nc`t r[maser[mor\i. Piatra]ns[a fiului celui mic de]mp[rat c[zu dinaintea lui.

Lumea se adunase de se uita la ast[judecat[dumnezeiasc[, iar]mp[ratul, dup[ce f[cu nunt[=i=i]nso\i copilul cu g[in]reasa, se cobor] de pe tron =i puse pe fiul s[u]n locu-i, care, dac[o fi tr[ind,]mp[r]\e=te =i p`n[azi.

Eram =i eu fa\] la acele]nt`mpl[ri, pe care le povestesc acum celor ce m[ascult[.

G{ IN{ REASA

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat =i o]mp[r]teas[. }n c[s]toria lor ei au tr[it ca fra\ii, =i numai o fat[au fost f[cut. Ca =i mum[-sa, acest[fat[, din na=tere, era cu o stea]n frunte. Murind]mp[r]teasa, a l[sat cu sufletul la ceasul mor\ii ei =i cu jur[m`nt ca]mp[ratul, so\ul ei, s[nu v[duveasc[, ci s[ia de so\ie pe aceea la care se va potrivi condurul ei. }mp[ratul o iubea, nevoie mare. +i nici]n ruptul capului nu voia s[se]nsoare de a doua oar[. Un an]ntreg]ntregule\ o pl`nse dup[]nmorm`ntarea ei.

Sfatul]mp[r]\iei, =tiind hot[r`rea]mp[r]tesei, l[sat[cu gri de moarte, se tot \inea de c`ra]mp[ratului ca s[se]nsoare, =i mai multe nu. El se tot]mpotrivea cu fel de fel de cuvinte.

Dac[v[zu =i v[zu c[sc[pare nu este, se l[s[=i el dup[sfatul

mai-marilor]mp[r[\\iei. Dete condurul r[\\posatei]mp[r[\\tese =i doi trimi=i ai Sfatului]mp[r[\\tesc r[\\zb[\\tur[\\[ri =i cet[\\i, c[\\ut`nd la cine s-ar potrivi condurul. Nu trecu mult =i se]ntoarser[precum se duser[, f[r[\\nici o isprav[. Pas[\\mite condurul nu se potrivi la nici o fat[de]mp[r[\\rat, la nici o cucoan[, la nici o jup`neas[, la nici o \\[ranc[, ba chiar la nici o roab[.]mp[r[\\ratul nu mai putea de bucurie de aceast[]nt`mplare.

Condurul sta d-a pururea pe mas[]n c[\\mara]mp[r[\\ratului.

Oricine voia s[\\l]ncerce, avea toat[\\ voia.

]ntr-una din zile, c`nd]mp[r[\\ratul \\inea sfat cu boierii cei mari pentru trebile]mp[r[\\\\iei, iac[=i fie-sa c[\\vine =i se juca =i se zbenguia p-acolo prin c[\\mar[. Trec`nd =i pe l`ng[\\ mas[=i v[\\z`nd condurul,]l ia =i]l]ncal[\\; c`nd, ce s[\\vede\\i d-voastr[, cinsti\\i boieri, parc[\\fusesse d-acolo.]ncepu a alerga iar[dup[\\ juc[\\rii, ca un copil ce era. Ea luase condurul f[r[\\s[=tie al cui este =i pentru ce st[\\pe mas[. C`nd v[\\zur[\\ boierii una ca aceasta, r[\\maser[]nm[\\rmuri\\i de uimire.

Ce s[\\fac[\\ei? Hot[r`rea]mp[r[\\\\tesei era l[\\murit[. S[\\nu v[\\duveasc[]mp[r[\\ratul dup[\\prist[\\virea ei, ci s[\\ia pe aceea la care se va potrivi condurul ei. S[\\lase pe]mp[r[\\ratul s[\\v[\\duveasc[pentru c[\\nu s-a potrivit condurul la nici o muiere, c[\\lca jur[\\m`ntul]mp[r[\\\\tesei de la ceasul mor\\ii sale; s[\\sileasc[pe]mp[r[\\ratul s[\\ia de so\\ie pe fie-sa, se teame de Dumnezeu. Ce s[\\fac[\\dar?

Dup[\\multe chibzuiri, sfatul]mp[r[\\\\iei g[\\si cu cale c[\\]mp[r[\\ratul n-ar p[\\c[\\tui de ar lua de so\\ie pe fie-sa, fiindc[\\a=a l[\\sase cu sufletul]mp[r[\\\\teasa =i pentru c[\\Dumnezeu chiar or`nduise a=a, deoarece la nimeni de pe lume nu se potrivise condurul r[\\posatei.

Numaidec`t mai-marii \\[rii ziser[\\fetei s[\\se g[\\teasc[de nunt[. Acum alt[\\nevoie. Nici fata nu voia s[\\ia pe tat[\\-s[u de so\\. Ea zise:

— Unde a\\i mai auzit, boieri dumneavoastr[, batjocur[ca aceasta, s[\\ia tat[\\l de so\\ie pe fie-sa.

— Nu te sup[\\ra, domni[\\, =i nu fii a=a \\an\\o=[. Are s[\\curg[\\mult[ap[\\pe g`rl[p`n[\\s[\\ajungi a cunoa=te tainele]mp[r[\\\\iei

ca noi. +i apoi, r[osata maica]mp[r\iei tale, cea at` t de vestit[]n lume de cuminte, a l[sat cu sufletul ca]mp[ratul, tat[l t[u, s[nu v[duveasc[, ci s[se]nsoare cu aceea la care se va potrivi pe picior condurul ei.

— C[uta\i, mai zise fata, =i g[si\i pe vreuna la care s[se potriveasc[condurul mamei pe piciorul ei.

— Am r[zb[tut, r[spunser[boierii,]mp[r\ii =i cet[\i, t`rguri =i c[tune, am]ncercat =i la bun =i la r[u, la tinere =i la b[tr`ne, la femeii de neam =i la de cele proaste, p`n[=i la roabe, =i la nimeni nu s-a potrivit. Dumnezeu ne-a ar[tat pe aceea pe care]mp[ratul nostru trebuie s[o ia de so\ie.

V[z`nd fata c[n-are]ncotro, ceru timp de trei zile]n care s[se g`ndeasc[=i apoi s[-i dea r[spunsul.

+i trec`nd]n c[mara ei, se puse pe un pl`ns, de s[te fereasc[Dumnezeu; v[rsa ni-te lacr[mi c` t pumnul =i suspina de s[-i sparg[pieptul. Pl`nse ce pl`nse, dar[v[zu c[de la pl`ns nu c`=tig[nimic. Se duse deci la d[dac[-sa,]i spuse cele]nt`mplate =i]i ceru sfat.

D[dac[, dup[ce se g`ndi =i se r[zg`ndi,]i zise s[cear[a i se face trei r`nduri de haine: unul de aur, altul de m[rg[ritar =i al treilea de diamante, =i s[spuie c[dup[aceea se va g[ti.

Cererea ei se]ndeplini tocmai pe tocmai.

]n vremea aceasta, d[dac[]i preg[ti toate cele trebuincioase spre fug[.

C`nd]i aduse hainele,]i mai zise o dat[s[se g[teasc[de nunt[. Fata r[spunse c[este gata. Boierii r[maser[mul\umi\i, auzind r[spunsul fetei; ei crezur[c[]n cele din urm[ea a cunoscut c[trebuie s[se supuie Sfatului]mp[r\iei.

Seara,]i aduse =i d[dac[cele spre fug[. }=i b[g[hainele cele frumoase ce le c[p[tase]n desagi, se]mbr[c[cu o piele de m[gar pe care i-o adusesese d[dac[=i fugi.

*Asculta\i, boieri, cuv`ntul din poveste;
C[ci d-aci nainte mai frumos]mi este.*

Fugind fata]mp[ratului de la curtea t[ne-s[u, apuc[pe c[i dosnice, pe c[r[ri neumblate de picior de om. Ea se feri s[nu o vaz[nimeni, =i fugi =i fugi, p`n[ce ie=i din]mp[r[ia tat[lui s[u. Trec`nd hotarul,]i mai veni ni`ic[inim[. Unde p`n[aci umbla cu moartea]n s`n, acum se mai lini=ti olecu\[. Merse ce merse, =i ajung`nd la curtea]mp[ratului locului aceleuia, se puse la poart[cu chip umilit =i smerit. Iar[dac[ie=i buc[t[reasa =i o v[zu, i se f[cu mil[de d`nsa =i,]nduplec`ndu-se de rug[ciunile ei, o primi]n[untru. Spuse =i]mp[r[tesei c[o fat[s[rman[=i nenorocit[a n[zuit la curtea]mp[r[teasc[=i o rug[ca s[o primeasc[s[fie g[in[reasa cur`ii.

]mp[r[teasa se]nduio=i c`nd auzi c[o siriman[nevoia=[cere ad[post de la d`nsa =i porunci ca s[o puie]ngrijitoare de g[ini; dar[ea, buc[t[reasa, s[r[spunz[de d`nsa.

Fiind sub ascultarea buc[t[resei, fata de]mp[rat se silea]n toate chipurile s[-i fie pe plac. Unde s[se adune ea cu celelalte slugi din curte? Unde s[scoa\[ea un cuvin`el de p`r[sau de z`zanie? Unde s[calce ea cuv`ntul buc[t[resei =i s[se amestece]n certurile =i becniciile celorlali? Ferit-a Dumnezeu! Ea]ngrijea de p[s[rile din curtea]mp[r[teasc[, ca de ale d`nsei; dup[ce deschidea cote`ele, =i le da de m`ncare, apoi le cuib[rea, punea clo=tile =i vedea de pui, mai cu mil[dec`t clo=tile. M`ncarea =i apa, mai cu seam[, nu le lipsea niciodat[.

Iar[dac[ispr[vea treaba cu g[inile, venea pe l`ng[buc[t[reas[=i-i da =i ei ajutor. To`i slujba=i cur`ii o luau]n nume de bine, v[z`ndu-i vrednicia, =i to`i aveau mil[de ea. Se dusesese vestea p`n[la]mp[r[teas[de h[rnicia, de b[rb[ia =i de cur[\`enia de inim[a g[in[resei.]mp[r[teasa ceru s[i se]nf[\i=eze ca s[o vaz[=i d`nsa. Smerenia, nevinov[ia =i sfiala ce b[g[de seam[]mp[r[teasa la g[in[reas[]i pl[cu. Ea porunci buc[t[resei s[o ia mai de aproape, spre a nu c[dea]n gurile b`rfitorilor.

Nu trecu mult =i]mp[ratul cu]mp[r[teasa =i cu fiul lor fur[

pofti\i la nunt[la un alt]mp[rat. Ei se duser[. }n ziua aceea se ceru =i g[in[reasa de la buc[t]reas[cu rug[ciunea ca s[o lase s[se duc[=i ea prin cetate, s[se mai r[sufle pu\intel. Buc[t]reasa]i dete voie. G[in[reasa se]mbr[c[cu hainele de aur =i zic`nd: *“Lumin[]nainte,]ntuneric]napoi, nimeni s[nu m[vaz[ce voi face”*, se duse ca v`ntul =i, ajung`nd la nunt[, se prinse]n hor[tocmai l`ng[fiul]mp[ratului. Acesta cum o v[zu,]i c[zu tronc! la inim[. Se]ndr[gosti dup[d`nsa, vai de lume! El o]ntreb[a cui fat[este, =i de unde. Ea]i spuse alte gogleze. Iar[el tot vorbind cu d`nsa,]i lu[un inel =i nu mai voi s[i-l dea.

C`nd fu]ndesear[, ea, cu grij[, iar[zise vorbele ce zisese la venire, =i pieri ca o n[luc[din mijlocul horei. Buc[t]reasa o cert[c[prea z[bovise. Ea]=i ceru iertare =i se f[g[dui c[alt[dat[nu va mai face a=a. Fiul]mp[ratului nu mai putea de inim[rea, c[-i sc[pase a=a buc[\ic[bun[.

Dup[ni\el timp, acest]mparat fu iar[=i poftit la o nunt[de]mp[rat. Fiul]mp[ratului se duse =i el cu tat[-s[u =i cu mum[-sa.

G[in[reasa se ceru =i ea de la buc[t]reas[. +i c[p[t`nd voie se duse, ca =i]nt`i,]mbr[c`ndu-se]n hainele cu m[rg[ritare. Se prinse]n hor[, iar[=i l`ng[fiul]mp[ratului. P`n[seara nu juc[cu altul, dec`t numai =i numai cu d`nsul. C`nd dete]n amurg, ca =i de la r`nd, ea pieri.

S[se pr[p[deasc[fiul]mp[ratului de p[rere de r[u c[o pierduse. Nu-l mai]nc[pea locul. O c[uta prin toate p[r\ile, dar[ia-o de unde nu e!

Se]ntoarse dar[cu inima zdrobit[. Un fel de l`ncezeal[] cuprinse.

G[in[reasa,]ndat[ce se]ntoarse acas[, iute, iute, se]mbr[c[iar[=i cu pielea ei de m[gar, =i c[uta de g[ini cu voie bun[=i tot c`nt`nd.

Mai trecu ce mai trecu, =i iar[=i fu chemat]mp[ratul la o nunt[a altui]mp[rat. El se duse iar[=i cu fiul s[u.

Se ceru =i g[in[reasa]n ziua aceea. Dar[buc[t]reasa nu mai

voia s[-i dea drumul. Abia, abia, dup[multe rug[ciuni, =i cu f[g[duin\`a de a nu se mai cere niciodat[, se]nduplec[buc[t[reasa a-i da voie. Se]mbr[c[deci]n hainele sale cele cu diamante, =i zic`nd vorbele cele ce o ascundeau de la ochii oamenilor, ea se duse =i se prinse]n hor[iar[=i l`ng[fiul]mp[ratului. Acesta cum o v[zu,]i veni inima la loc, fiindc[fata cam]nt`rziase. Fiul]mp[ratului juca ce juca, =i tot se uita la d`nsa, parc[o tot pierdea din ochi. +i]n adev[r avea =i ce vedea. A=a de bine]i =eeda g[tit[, de p[rea c[este o z`n[. Sclipea diamantele de pe d`nsa de luau ochii celor ce se uitau la d`nsa. Fiul]mp[ratului era m`ndru, nevoie mare! fiindc[z`na numai cu d`nsul juc[c`t`nu ora. +i unde se rotea pe l`ng[d`nsa =i se]ng`mfa ca un curcan.

Iar[c`nd fu a da]ndesear[, g[in]reasa pieri iar[=i ca o n[luc[. C`nd v[zu fiul]mp[ratului c[z`na lipse=te, at`ta]i fu. C[zu la grea boal[. Pas[mite prinsese lipici. Se aduser[to\i vracii, toate babele =i to\i cititorii de stele; r[maser[]ns[ru=ina\i, c[ci n-avur[ce-i face. Atunci fiul]mp[ratului spuse m[-sii c[p`n[n-or g[si pe fata la care se va potrivi inelul ce-i dete el, nu se va face bine. Mum[-sa rug[pe]mp[ratul s[asculte rug[ciunea fiului lor. Iar[]mp[ratul porunci s[umble ni=te boieri din cas[]n cas[s[]ncerce inelul, =i la ce fat[ori muiere se va potrivi, s[o aduc[cu cinste la curtea]mp[r]teasc[.

Umblar[boierii =i r[zb[tur[toate col\ule\ele, =i ca s[se potriveasc[inelul la cineva, ba. Se]ntoarser[deci cum s-au fost dus. S[se dea fiul]mp[ratului de ceasul mor\ii, de ciud[, c`nd auzi una ca aceasta!]n cele mai de pe urm[porunci s[se cerceteze =i prin curtea]mp[r]teasc[. Chem[de fa\ pe toate muierele, slujnicele =i roabele. Toate se gr[bir[a veni.]ncerc[inelul =i la nici una nu se potrivi. Pas[mite pe g[in]reasa o uitaser[to\i cu totul. Buc[t[reasa]=i aduse aminte =i spuse]mp[r]tesei de d`nsa.

— S[vie =i ea, s[vie =i ea, r[spunse]mp[r]teasa.

O aduser[cu nepus[]n mas[, c[ci ei nu-i prea era voia s[se dea la iveal[]mbr[cat[]n pielea de m[gar. Dar[cine o ascult[! Cum o v[zur[slugile, se umflar[de r`s. Ea, cu capul plecat =i

plin[de ru=ine de batjocura tutulor slujitorilor, veni =i cu sfial[se apropie. Cum]i puse inelul, parc[fu de acolo; =i de unde s[nu fie a=a!

Cum auzi fiul]mp[ratului c[s-a potrivit inelul, o dat[r[s[ri ca din somn. Porunci de o aduse]n fa\ a]mp[ratului.

Acestuia nu prea]i venea a crede c[fiu-s[u s[fi c[zut la boal[pentru o a=a netrebnic[, =i c` t p-aci era s[-i oropseasc[.

Fiul]mp[ratului =i mum[-sa c[zur[cu rug[ciune la g[in[reasa ca s[se fac[cum era la nunt[. Dup[mai multe t[g[duiri, se]nduplec[=i, duc`ndu-se]n cocioaba ei, se]mbr[c[=i apoi veni sus,]mbr[cat[=i frumoas[ca o z`n[.]mp[ratul bleojdi ochii la d`nsa =i r[mase mult timp uimit de frumuse\ea ei. V[zu =i el acum c[bun[buc[\ic[]=i alesese fiul lui. Atunci]mp[ratul]=i scoase stema din cap =i o puse]n capul fiului s[u; tot a=a f[cu =i]mp[r[teasa, puind stema sa]n capul g[in[resei.

Fiul]mp[ratului o dat[s[ri din pat. Pare c[nu mai fusese bolnav de c`nd lumea.

Atunci g[in[reasa, dup[st[ruin\ a tutulor,]=i spuse toat[istoria. Nunta se hot[r]=i]mp[ratul, tat[l g[in[resei, fu =i el poftit. Acesta c`nd v[zu pe fie-sa la cununie, r[mase ca tr[snit de Dumnezeu. El o credea pierit[, socotind c[-=i f[cuse seam[singur[. Apoi se veselir[veselie]mp[r[teasc[, =i tr[ir[c`t tr[ie=te lumea, bucu-r`ndu-se]n pace de toate fericirile p[m`nte=ti.

]nc[licai p-o =ea etc.

| UGULEA, FIUL UNCHIA+ULUI +I AL M{ TU+II

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un mo= =i o bab[. Ei erau s[raci de n-aveau dup[ce bea apa. C`nd m[lai aveau, n-aveau sare; c`nd aveau sare =i m[lai, n-aveau legum[. Tr[iau =i ei de azi p`n[m`ine. Ei aveau trei copii, tren\[ro=i =i nesp[la\i, ca vai de ei. Cel mai mic se vedea

a fi mai iste\ dec`t cei doi mai mari, dar[era olog de am`ndou[picioarele. El se numea |ugulea.

Ei se]nvecinau cu Zmeoaica p[m`ntului. Aceast[zmeoaic[era a=a de rea,]nc`t nimeni din vecinii ei n-avea pace de d`nsa. Ea le c[lca mo=iile =i le f[cea fel de fel de neajunsuri.

La na=terea lui |ugulea, c`nd au venit ursitoarele, s-a]nt`mplat s[fie p-acolo =i Zmeoaica p[m`ntului. Ea auzise cum]l ursise =i, de pizm[, mai]n urm[]i lu[vinele =i d-aia era el olog.

Din aceast[pricin[, =i fiind =i s[raci, unchia=ul cu m[tu=a =i cu copiii lor ajunseser[de r`sul tutulor megia=ilor din sat. De bietul |ugulea]ns[r`deau =i chiar fra\ii lui.

Dup[ce se mai m[rir[copiii, |ugulea zise]ntr-o zi m[-sii, fa\ de fra\ii s[i:

— Mam[, am auzit c[dumneata ai un frate bogat, care locuie=te]n alt sat. De ce nu te duci la d`nsul s[ceri o m`rvoag[de iap[, pe care s[ie=im =i noi la v`nat, c[mi s-a ur`t clocind acas[pe vatr[?

— Ia nu mai tr[nc[ni =i tu de acolo, |ugulea ologu,]i ziser[fra\ii r`z`nd, mai bine mama noastr[s[se duc[la unchiul s[cear[pentru noi doi cai, c[ci noi suntem vrednici a]nc[leca =i desc[leca.

|ugulea]nghi\i ru=inea, plec[capul]n jos =i t[cu. Muma, tot mum[. Se duse la frate-s[u =i ceru doi cai pentru fra\ii cei mari =i o iap[pentru |ugulea.

Frate-s[u]i dete bucuros, mai cu seam[de mil[pentru |ugulea, ca s[poat[umbla =i el.

Nu mai putur[de bucurie fra\ii c`nd le aduse m[-sa caii. |ugulea nu se putea m`ng`ia pentru c[era olog =i nu =tia cum s[fac[s[se]nzdr[veneasc[.

Dup[c`teva zile |ugulea zise c[ar dori s[mearg[=i el cu fra\ii lui la v`n[toare.

R`ser[fra\ii de el. Apoi dac[se rug[=i m[-sa de ei,]l luar[=i pe d`nsul. Se g[tir[=i plecar[.]n p[dure se mirau fra\ii cum face

|ugulea de nimere=te a=a de bine v`natul pe care punea el ochii. Nici o s[geat[nu se ducea]n v`nt degeaba. Toate intrau]n carne.

Trei zile =i trei nopi z[bovir[la v`n[toare.

]n a treia noapte, |ugulea vis[un vis ce-i pl[cu. Se f[cea c[el era]ntr-o gr[din[frumoas[, frumoas[ca un rai. El =eeda acolo,]ntr-un col\, trist =i m`hnit c[nu putea umbla, s[se bucura =i el de frumuse\ile acelei gr[dini. P[s[rile c`ntau de se sp[rgeau. Frunzele de pomi f`=iau de adierea v`ntului =i florile r[sp`ndeau un miros de te]mb[ta. Se uita cu jind la toate astea, c[ci nu putea s[se desf[teze =i el. Atunci ridic`nd ochii]n sus, se rug[lui Dumnezeu s[-i ia via\a mai bine, dec`t s[tr[iasc[]n a=a tic[lo=ie.

Pe c`nd se f[cea c[se roag[, deodat[i se ar[t[dinainte o z`n[, a=a de frumoas[=i de bl`nd[, cum nu mai v[zuse el]n via\a lui a=a fiin[. +i se f[cea c[-l]ntreab[, zic`ndu-i:

— De ce te c[ine=ti, b[ie\ele, =i te am[r]=ti?

— Cum nu m-a= c[ina =i nu m-a= am[r], z`n[a frumuse\elor, se f[cea c[zise el, iat[sunt olog, =i din aceast[pricin[am ajuns de batjocura tuturor b[ie\ilor din sat.

— Las[, dragul meu, nu mai pl`nge, c[ei nu =tiu ce fac, se f[cea c[mai zise z`na. Tu ai s[te t[m[duie=ti =i o s[ajungi]mp[rat.

— Nu-mi trebuie mie]mp[r\ie. Eu a= fi bun bucuros, numai s[pot umbla. Dar[asta n-o s[se poat[, c[ci, uite, parc[n-am vine]n picioare.

— Ba o s[se poat[, se f[cea c[adaose z`na cu vorb[ap[sat[. Tu ai avut vine; dar[\i le-a luat Zmeoaica p[m`ntului de c`nd erai mic.]ine chimira=ul [sta. C`nd vei fi]ncins cu el, ce vei voi, te faci, dac[t-ei da de trei ori peste cap. Sile=te-te de-\i ia vinele de la zmeoaic[.

Lu[chimira=ul; dar[c`nd ridic[ochii =i voi s-o]ntrebe cine era ea, de are mil[de d`nsul, ia pe z`na de unde nu e! Parc[intrase]n p[m`nt.

Iar[el odat[se de=tept[. Se pomeni cu chimira=ul]n m`n[. Se]ncinse cu el, se dete de trei ori peste cap, g`ndind s[se fac[o

pas[re, =i]ndat[se f[cu. Se dete iar[de trei ori peste cap =i se f[cu om la loc.

C`t p-aci s[se piarz[de bucurie, dar[se st[p`ni. }ncinse chimirul pe piele ca s[nu se vaz[=i se feri d-a spune fra\ilor ceva.

Pas[mite, z`na aceea era ursitoarea lui cea bun[.

Dup[ce se f[cu ziu[, se]ntoarser[cu fra\ii lui la bordeiul lor, =i aduser[mul\ime de v`nat.

Peste c`teva zile plecar[iar[. D`nd caii la p[=une, fra\ii cei mari ziser[lui |ugulea s[p[zeasc[el caii, c[ci d`n-ii sunt obosi\i.

Cum se culcar[, =i adormir[.

|ugulea priponi caii, apoi, d`ndu-se de trei ori peste cap, se f[cu o albin[=i plec[]nspre miaz[-noapte]ncotro =eeda Zmeoaica p[m`ntului.

Dup[ce ajunse acolo, zb`rn!]n sus, zb`rn!]n jos, intr[]n casa zmeoaicei =i ascult[ce vorbea cu zmeii, ginerii s[i, =i cu zmeoaicele, fetele sale.

]ntre altele, auzi zic`nd zmeoaica b[tr`n[:

— Ia vede\i, fetelor, mai =ade vinele alea ale lui |ugulea]n cutia]n care le-am a=ezat eu dup[sob[?]

— Mai =ade, r[spunse zmeoaica cea mic[, azi le-am v[zut, nu mai departe.

— Iaca, voi o s[v[duce\i la casele voastre, zise b[tr`na cea zb`rcit[; s[=ti\i s[v[teme\i de |ugulea [sta, afurisitul; c[ci =i mie mi-e fric[de d`nsul, m[car c[i-am luat vinele.

Tot de la d`nsele mai auzi |ugulea c[peste c`teva zile are s[se fac[nunta zmeoaicei celei mici, =i pentru veseliiile de nunt[trebuindu-le v`nat, zgripsoroaica scof`lcit[]mp[r\i pe fiecare din gineri pe unde s[v`neze. }i fu destul pentru ast[dat[c[auzise =i at`t.

C`nd se]ntoarse la fra\ii s[i,]ncepuse a intra alba]n sat.

— Scula\i, fra\ilor, le zise el, c[iat[ne-a luat ziua de pe urm[.

— De ce ne-ai l[sat s[dormim at`t de mult? }i ziser[fra\ii, dojenindu-l.

El t[cu din gur[.

Se scular[ei =i plecar[dup[v`nat, apoi se]ntoarser[acas[. |ugulea acum se culca afar[]n toate nop`ile, =i tot pl[nuia cum s[fac[s[-i ia vinele. El se ducea mereu pe la zmeoaic[, f[r[s[=tie cineva, =i p`ndea vreme cu prilej c`nd s[-i vie bine s[-i ia vinele.

}ntr-o sear[se f[cu musc[, intr[pe co=]n c[mara unde era cutia cu vinele, pe c`nd zmeoaica nu era acas[; aci dac[intr[se f[cu om, lu[vinele din cutie =i le puse la picioarele lui. Cum le puse, se lipi, parc[fusese acolo de c`nd lumea. Se f[cu iar[musc[=i plec[acas[.

A doua zi, noaptea, trebuia s[mearg[zmeii la v`nat pentru nunt[.

|ugulea se duse mai]nt`i]n calea zmeului celui mai mare. C`nd se apropie de el, calul zmeului]ncepu a sfor[i; dar[zmeul]i zise:

— De! cal de paraleu, c[doar[nu va fi adus cioara osciorul =i v`ntul peri=orul lui |ugulea pe aici, c[ci vinele lui sunt la soacr[-mea dup[sob[.

— De unde =tii tu a=a bine?]i zise |ugulea. D[-te jos s[ne vedem =i s[ne lupt[m.

Zmeul, cum]l v[zu,]nghe\ s`ngele]ntr-]nsul. Se apucar[la lupt[]n buzdugane, dar[|ugulea cum aduse buzduganul s[u =i lovi pe zmeu,]i lu[mirul, apoi]i t[ie capul,]i lu[calul =i armele =i plec[]nainte zmeului celui mijlociu. Asemenea]i f[cu =i lui. Apoi plec[]nainte zmeului celui mic.

Dup[ce se]nt`lni =i cu zmeul cel mic, se lu[la lupt[=i cu d`nsul. Se b[tur[]nt`i]n buzdugane, buzduganele se sf[r`mar[; se luptar[cu sulivele, acestea se rupser[; se apucar[apoi]n s[bii, a zmeului se fr`nse. Dup[aceea se luar[la lupt[dreapt[, se luptar[ce se luptar[=i,]nfr`ng`nd pe zmeu,]i t[ie =i lui capul. }i lu[=i lui armele =i calul =i plec[acas[cu d`nsele.

C`nd ajunse se cr[pa de ziu[; leg[caii =i puse bine armele zmeilor.

Apoi scul[pe fra\i s[mearg[la v`nat. C`nd v[zur[fra\ii caii se minunar[.]]ntrebar[, dar[el nu voi s[le spuie nimic, zic`nd c[nu =tie.

]nc[lecar[fra\ii pe caii zmeilor =i pornir[. |ugulea]ns[]nc[lec[pe calul zmeului celui mic, c[ci era mai v`njos.

Zmeoaica, v[z`nd c[]nt`rzie ginerii, zise fiicelor sale:

— Asta nu e lucru curat. Ia vede\i vinele lui |ugulea, sunt ele unde le-am pus eu?

— Ba nici ca c`t,]i r[spunser[fetele, dup[ce c[utar[.

— B[rba\ii vo=tri trebuie s[fie r[pu=i. |ugulea a f[cut pozna. Duce\i-v[]n p[dure pe unde are a trece el =i face\i precum v-am zis.

|ugulea, trec`nd cu fra\ii s[i prin p[dure, v[zu o vie cu struguri. El sim\i c[asta nu poate s[fie lucru curat. Cum de nu mai v[zuse el ast[vie]n p[dure?

Frate-s[u cel mai mare vru s[ia un strugure. |ugulea]l opri. Apoi desc[lec[, scoase palo=ul =i]ncepu a t[ia la vi\.

Deodat[]ncepu a curge din vi\ele t[iate ni=te s`nge negru ca p[cura. Fra\ii se mirar[de aceasta.

Apoi,]nc[lec`nd ei, pornir[. Merser[ce merser[=i dete peste o livede cu pruni. |ugulea nu l[s[pe fratele cel mijlociu s[ia prune, ci f[cu ca =i la vi\, =i din prunii t[ia\i curse iar[s`nge. Dup[ce mai merse, dete peste o f`nt`n[. El =tia c[prin acea p[dure nu era nici o f`nt`n[. Nu l[s[pe fra\i s[bea ap[. Ci lu`nd suliva,]nep[fundul f`nt`nii de mai multe ori, =i deodat[]ncepu a g`lg`i i un s`nge mohor`t =i cu rea duhoare. G`lg`ia ca dintr-o vac[.

Acestea erau fetele zmeoaicei, care voiau s[otr[veasc[pe |ugulea, feciorul mo=ului =i al m[tu=ii.

Merg`nd ei]mpreun[, |ugulea zise fra\ilor s[i:

— Ia uita\i-v[, fra\ilor, de vede\i ce este, c[nu =tiu ce m[dogore=te.

— Ce s[fie! r[spunser[fra\ii uit`ndu-se, iac[un nori=or ro=u, vine dup[noi ca v`ntul.

— Aia este zmeoaica b[tr`n[, m[i, zise el. Vine dup[mine.

Voi]mpr[=tia\i-v[care]ncotro =i v[duce\i acas[, ca s[nu v[afla\i]n calea ei, c[ci v[face mici f[r`me.

Dup[ce se desp[r`ir[, |ugulea intr[]ntr-o pe=ter[s[se ad[posteasc[p`n[va trece zmeoaica. Urgisita de zmeoaic[; unde venea, m[re, venea turbat[de m`nie, trecu ca fulgerul pe l`ng[pe=ter[=i apuc[]nainte, c[nu vedea cu ochii de c[tr[nit[ce era.

|ugulea]ndat[ie=i din pe=ter[,]nc[lec[=i pe ici \i-e drumu. O lu[la s[n[toasa]napoi spre r[s[rit =i merse, =i merse, p`n[ajunse la curtea unui]mp[rat care de dou[zeci de ani lucra un zid nalt foarte, ce c[dea]nspre partea mo=iei zmeoaicei, nici el, vezi, nu avea pace de d`nsa, =i tocmai atunci]l ispr[vis.

Cum ajunsese acolo |ugulea, spuse]mp[ratului c[omor`se pe ginerii =i pe fetele zmeoaicei. Apoi]i zise s[dea porunc[grabnic[la to\i fierarii ca s[-i fac[]ndat[o m[ciuc[de fier mare cu care s[omoare =i pe zmeoaica b[tr`n[.

]mp[ratul primi bucuros s[fac[|ugulea orice o =ti el, numai s[se scape de blestemata de zmeoaic[.

|ugulea puse de f[cu o gaur[]n mijlocul zidului cet[\ii, apoi porunci =i se aduse o gr[mad[de buc[\i de lemne, c[roro le dete foc]n mijlocul cet[\ii;]n acel foc puse m[ciuca de fier ca s[arz[s[se fac[ro=ie.

Zmeoaica, dup[ce alerg[]ntr-o parte =i]ntr-alta =i nu g[si pe |ugulea, mirosi ea c[trebuie s[fie la]mp[ratul cel cu zidul mare. Se]ntoarse =i s[te \ii, p`rleo!]ntr-un suflet ajunse, c[z`nd l`ng[zid de osteneal[=i am[r]ciune. Apoi se scul[cum putu =i vru s[sar[peste zid. S[ri,]ns[]n sec. Dac[v[zu c[-i este peste putin\ a s[ri pe dasupra zidului, se urc[p`n[la gaura ce o f[cuse |ugulea =i]ncepu a sorbi, voind s[]nghi\ totul ce era]n cetate.

]mp[ratul =i oamenii din cetate se p[reau a fi scri=i pe perete, at`t]i]nm[rmurise frica. |ugulea nu=] pierdu cump[tul, ci, cu m[ciuca ro=ie ca focul =i \iind-o de coad[, merse la gaur[. C`nd sorbi o dat[zmeoaica, trase m[ciuca ars[tocmai]n inim[.

O dat[r[cni zmeoaica zic`nd:

— M-ai m`ncat fript[, |ugulea! =i muri pe loc.

mp[ratul, boierii =i locuitorii acelei mp[r\ii mul\umir[lui Dumnezeu c[i-a sc[pat de zmeoaic[, de fetele =i de ginerii ei, c[ci multe rele le f[ceau; iar[m`ntuitorului lor]i ziser[“ |ugulea viteazul =i]n\eleptul”. Dup[aceea, mp[ratul ridic[pe |ugulea la mare cinste.

|ugulea tr[i acolo c`tva timp ca]n s`nul m[-sii. Dar[ni=te zavistio=i de boieri b[g[]n inima mp[ratului frica c[|ugulea odat[, odat[are s[-i ia \ara.

Cum auzi unele ca acestea, mp[ratul se g`ndea ce me=te=ug s[fac[ca s[scape de el.]n sf`r=it ascult[pove\ele celui mai pizm[tare\ din boierii cei b[tr`ni.

Trimise =i chem[pe |ugulea. El veni.

— |ugulea viteazul, zise mp[ratul, Sfatul mp[r\iei mele a g[sit cu cale sa te duci la mp[ratul stririlor,]n pe\it, s[-i ceri fata pentru mine.

— Dac[Sfatul mp[r\iei a g[sit cu cale, eu sunt gata s[m[supui, r[spunse el.

— Apoi pe c`nd hot[r[=ti ziua plec[rii?

— C`nd ar fi dup[mine, =i m`ine.

]i g[tir[c[r\ile ce trebuia s[le duc[|ugulea,]i dete bani =i porni, dup[ce]=i lu[ziua bun[de la mp[rat =i boieri, iar[gloatele] petrecur[p`n[afar[din cetate =i se uitat[dup[d`nsul p`n[nu-l mai z[rir[.

|ugulea se duse mai]nt`i de se]nt`lni cu fra\ii lui. Le spuse =i lor cum a omor`t pe zmeoaica cea b[tr`n[, apoi le f[cu cunoscut =i treaba cu care l-a]ns[rcinat mp[ratul. Le dete =i lor ni=te bani ca s[-i duc[p[rin\ilor, apoi se]mbr[\i=ar[=i plecar[.

Fra\ii lui |ugulea]ncepuse a se uita la el cam chiondor`=. Ei nu se puteau]nvoi cum de |ugulea s[ajung[s[le fac[lor ru=ine. Ei mai mari, =i s[r[m`ie mai pe jos dec`t el, ca ni=te boble\i.

Duc`ndu-se |ugulea la treaba lui,]nt`lni]n cale pe un om care striga c[moare de foame. Se apropie de d`nsul s[vaz[ce fel de om este acela. C`nd, ce s[vaz[? un om ca to\i oamenii umbla dup[=apte pluguri ce ara =i din gur[nu mai t[cea.

— Ce voinic mare e=ti tu, omule, de m[n`nci brazda de la =apte pluguri =i tot strigi c[mori de foame?]l]ntreb[|ugulea ca p-un prieten.

— Eu nu sunt voinic, r[spunse fl[m`ndul, ci voinic este |ugulea, feciorul mo=ului =-al babei, care a omor`t pe zmeoaic[, pe fetele =i pe ginerii ei.

— Eu sunt acela,]i zise |ugulea.

— Dac[e=ti tu, ia-m[=i pe mine cu tine, c[poate \i-oi prinde bine la ceva.

] lu[=i plecar[. Dup[c`teva zile de c[l]torie, dete peste un alt om,]n gura c[ruia curge apa de la nou[f`nt`ni =i tot striga c[moare de sete.

]]ntreb[=i pe acesta ca =i pe fl[m`ndul. +i dac[c[p[t[un r[spuns care sem[na cu al fl[m`ndului,]l lu[=i pe acesta cu sine, =i plec[mai departe.

Se duse, se duse =i iar[=i se mai duse. Iar[c`nd fu s[treac[ni=te mun\i,]nt`lni un alt om, cu dou[pietre de moar[de picioare, care s[rea din munte]n munte =i c`nd fugea, iepurele pe spinare netezea, =i striga c[n-are loc unde s[fug[.

|ugulea]l]ntreb[ca =i pe ceilal\i, iar[omul r[spunse tot ca ei.]l lu[=i pe acesta =i porni]nainte cu Dumnezeu.

]n calea lor mai]nt`lni un om cu o musta\[alb[=i cu alta neagr[,]mbr[cat cu nou[cojoace =i striga c[moare de frig, de=i era pe la n[miezi =i soarele ardea ca]n luna lui cuptor.

Dup[ce]l]ntreb[=i el voi s[mearg[cu d`nsul, |ugulea]l lu[=i pe acesta, =i]nainte, tot]nainte =i]napoi nu se uita.

Merse ce mai merse =i, c`nd fu pe la amurgit,]nt`lni un om care se uita]n sus cu un arc]n m`n[. |ugulea]l]ntreb[:

— Da' ce faci acolo, omule?

— Ce s[fac, r[spunse el, iaca un `n`ar a ajuns tocmai la v`ntul turbat =i voi s[-l dobor d-acolo cu s[geata mea.

— Voinic trebuie s[fii, omule,]i zise |ugulea, dac[tu po`i s[v`nezi un `n`ar pe care noi nu-l vedem.

— Ce are a face! Voinic este |ugulea, fiul mo=ului =i al babei, care a omor`t pe zmeoaica cu fetele =i cu ginerii ei cu tot, zise omul.

— Eu sunt, r[spunse |ugulea.

— Dac[e=ti tu, ia-m[=i pe mine cu tine, c[poate \i-oi prinde bine la ceva.

Dup[ce mai merse ce merse, ajunse]n ni=te v[]i foarte frumoase de unde se]ntindeau ni=te mun`i]mpodob[]i cu copaci =i cu o verdea\ care desf[ta inima, =i acolo dete peste un om, care nu =tiu ce tot bomb[nea el din gur[=i c`nd amenin`a cu toiagul ce \inea]n m`n[, pe dat[se f[cea c`te o sut[de p[s[rele.

Apoi dac[]l]ntreb[|ugulea cu ce vitejii face el minunile astea, el r[spunse c[|ugulea este viteaz, care a f[cut at`tea =i at`tea voinicii.

Afl`nd omul c[vorbea cu |ugulea, s-a luat =i el dup[d`nsul, ca =i ceilal`i.

+i merse cu to`ii, merse, merse ca cuv`ntul din poveste ce d-aci]nainte se g[te=te, =i pe unde ajungea]ntreba de]mp[ratul stririlor. Pe la cet[\i =i sate, pe unde m`neau ei noaptea, to`i]i con[ceau =i]i g[zduiau cu bucurie c`nd auzea de numele lui |ugulea.

Iar[c`nd fu]ntr-una din dimine`i, z[rir[turnurile cet[\ii unde locuia]mp[ratul stririlor.]ntinser[piciorul la drum =i c`nd era]ndesear[, ajunser[=i ei la por`ile cet[\ii.

A doua zi se scular[, pe ochi mi se sp[lar[, se]mbr[car[, se scuturar[=i pe Domnul l[udar[, c[le-a ajutat de au ajuns vii, nev[t[ma`i.

Spuse |ugulea tovar[=ilor s[]i pentru ce a venit, iar[ei r[spun-

ser[c[dac[]mp[ratul nu va voi s[-i dea fata de bun[voie, apoi o vor lua-o ei cu nepus[]n mas[, c[doar[nu sunt ei de florile m[rului cu |ugulea viteazul.

Dup[ce a dat]mp[ratului c[r]ile ce adusesse |ugulea, acel]mp[rat]i zise:

— Sunt gata a-]i da fata, dac[]mi vei s[v`r=i cu bine slujbele cu care am s[te]ns[rcinez; iar[de nu, unde]]i stau picioarele]]i va sta =i capul. Aceasta s[o =tii. }]i dau soroc p`n[m`ine s[te g`nde=ti, dac[te]ncume]i ori ba.

— M[]ncumet, luminate]mp[rate,]i r[spunse |ugulea. Porunce=te.

— P`n[m`ine diminea\ s[-mi m[n`nci nou[cuptoare de p`ine,]i porunci]mp[ratul.

— S[se puie la cale coacerea lor c`t mai cur`nd, r[spunse |ugulea.

Hot[r`r[c`nd s[vie s[]nceap[a m`nca. Se puser[=i paznici care s[ia aminte.

Pe sear[venir[cu to]ii. Apoi uit`ndu-se la Fl[m`ndul, |ugulea]i zise:

— S[te vedem, nene Fl[m`ndule.

— Las' pe mine, r[spunse acesta. Lua]i-v[c`te o p`ine, ca s[ave]i =i voi ceva gust[ric[.

+i]ncep`nd a arunca c`te zece p`ini]n gur[=i a le]ng]i]i, sf`r=i cuptoarele p`n[la miezul nop]ii. Parc[arunca dup[spate. Mai adun[=i codriceii cei mai r[m[seser[de la tovar[=i,]i]ng]i]i =i pe ace=tia =i]ncepu a striga:

— Mor de foame! mor de foame!

Strejarii care r[maser[ca ni=te bostromengheri, uit`ndu-se cum piereau p`inile, se duser[de spuse]mp[ratului despre cele]nt`mplate.

Se minun[=i]mp[ratul. Apoi zise s[-i aduc[nou[bu]i de vin =i porunci lui |ugulea s[le bea p`n[la ziu[.

|ugulea zise Setosului:

— Pe d`nsele, nene Setos.

— Numai at`t?]ntreb[el.

Trase cepurile la c`teva bu`i dodat[, =i pe toate le]nghi\ea de p[rea c[intr[vinul]n p[m`nt.

Dup[ce le ispr[vi,]ncepu =i el a striga:

— Mor de sete! mor de sete!

]mp[ratul]ncepu a se]ngrijora c`nd]i spuser[strejarii cele ce se]nt`mplar[=i]ncepu a]nc[lzi cuptorul cel mare cu nou[car[de lemne.

D`nd porunc[lui |ugulea de a intra]n cuptor, el se uit[la Frigurosul =i-i zise:

— A venit =i vremea ta, nene Must[\io.

— Cum o s[v[pui s[face\i ni\ele cuie, cl[n\[nindu-v[din\ii! r[spunse el.

+i]n adev[r, cum ajunse la cuptor, carele era ro=u ca para focului, puse m`na pe musta\a lui cea alb[, smulse c`teva fire dintr-]nsa =i le arunc[]n cuptor. Deodat[la gura cuptorului se f[cu brum[. Apoi intrar[]n cuptor to\i megia=i lui |ugulea cu d`nsul]mpreun[=i]ncepur[a striga c[le deger[.

C`nd veni]mp[ratul =i v[zu, se lu[de g`nduri cu |ugulea [stan[zdr[vanu.

+i cer`nd ei,]mp[ratul porunci de mai aduse nou[car[de lemne, le dete foc, dar[parc[ardea pe ghea\].

]mp[ratul acela avea o pa\irc[de fat[slujitoare, care se lua]n goan[cu ogarii.

Porunci lui |ugulea s[trimi\ =i el pe cineva din ai s[i ca]mpreun[cu fata s[se duc[la F`nt`na Ielelor, s[aduc[c`te dou[urcioare de ap[. Dac[omul s[u va veni]nainte,]i va da pe fie-sa; iar[dac[slujitoarea lui va veni mai-nainte, s[=tie c[pe to\i megia=i lui]i pune]n \eap[=i pe d`nsul]ntr-una mai sus dec`t pe to\i.

|ugulea primi. Apoi uit`ndu-se la so\ul s[u cel cu pietrele de moar[de picioare,]i zise:

— Ce zici tu, veri=cane, umfl[m noi fata, ori ne odihnim]n v`rful \epelor?

— S[cerc[m =i noi, poate c[vom l[sa frig[rile alea pe seama]mp[ratului.

Omul cu pietrele de picioare =i fata fug[toare pornir[]mpreun[, fiecare cu c`te dou[urcioare, =i aide, aide, de verb[, ajunser[la F`nt`na Ielelor.

Aci, fata umbl[cu =mecherii. +i cum era =i cam nurlie, m`glisi pe omul cu pietrele de picioare =i]l]nduplec[s[se puie cu capul]n poala ei, p`n[s-or mai odihni ni\el, =i s[-i caute]n cap. Tot c[ut`ndu-i]n cap, el adormi. Fata cum]l v[zu c[adormi bine, lu[o c[p[\`n[de cal uscat[ce era acolo al[turea,]i puse capul bini=or pe d`nsa,]i vars[urcioarele lui, ia p-ale ei =i o plec[la s[n[toasa. Nici drumul ei, nici picioarele ei.

]ugulea cu ai s[i sta pe o m[gur[=i se uita]nspre locul de unde trebuiau s[vie cei trimi=i s[aduc[ap[. C`nd, vede pe fata. Unde venea, m[re, venea ca v`ntul. Omul nu se vedea, nu se auzea. Atunci zise s[get[torului celui dibaci:

— Ia te uit[, f`rtate, de vezi ce face megia=ul nostru.

— Doarme cu sfor[itele, r[spunse acesta, cu capul pe o c[p[\`n[de cal mort =i uscat[.

Unde]ntinde arcul, d[du drumul s[ge\ii, =i tranc! drept]n c[p[\`na de cal lovi, de s[ri c`t colo de sub capul omului. Acesta odat[s[ri]n sus, =i ia pe fat[de unde nu e.

Umplu urcioarele numaidec`t. Apoi ca g`ndul porni, s[rind c`te zece conace dodat[; ajunse pe fat[tocmai la poarta palatului =i trec`nd pe l`ng[d`nsa,]i sparse =i urcioarele cu pietrele de la picioarele lui.

C`nd duse urcioarele sus la]mp[ratul, acesta]ntreb[:

— Dar[fata unde a r[mas?

— Vine pe urm[,]i r[spunse]ugulea.

Ajung`nd =i fata =i merg`nd =i d`nsa la]mp[ratul,]i spuse toat[=iritenia.

]mp[ratul toat[noaptea n-a putut s[doarm[, fr[m`nt`ndu-se de g`nduri. A doua zi, unul din sfetnici, care =tia p[sul]mp[ratului, veni =i-i spuse ce s[mai zic[lui |ugulea s[mai fac[. Pl[cu]mp[ratului sfatul =i, chem`ndu-l,]i zise:

— |uguleo, mi-ai f[cut tot ce \i-am poruncit,]nc[o slujb[mai cer de la tine =i apoi pace.

— Porunce=te mai degrab[,]mp[rate, c[ci poate s[se supere]mp[ratul ce m-a trimis de at`ta z[bav[, =i aceasta n-a= voi-o nici]n ruptul capului.

— S[-mi faci s[nasc[]ntr-o noapte 50 de femei sterpe!

— Ce mai treab[! zise |ugulea. S[se aduc[numaidec`t la fa\`a locului.

Porunci]mp[ratul de aduse cincizeci de femei =i le-a b[gat pe fiecare]n c`te o c[mar[. |ugulea ridic[ochii c[tre vr[jitor =i zise:

— Arat[,]nv[`atule, ce poate toiagul t[u cel plin de vr[ji.

— Putea]mp[ratul s[dea porunci mai grele de f[cut; aceasta este juc[rie, r[spunse el.

+i intr`nd]n c[m[rile femeilor, bomb[ni la fiecare c`te ceva din gur[, =i pe fiecare le lovi u=or cu toiagul pe spinare, apoi ie=i. Una dup[alta ele n[scur[p`n[diminea\.

C`nd veni]mp[ratul a doua zi =i auzi or[c[itul copiilor de-i]mpuiase urechile, se lu[cu m`nile de p[r =i plec[]ndat[. C`nd s[p[=easc[pragul por\ii de la aceste case, ca s[se duc[la palatul lui, vr[jitorul]l atinse =i pe d`nsul cu toiagul, =i]ndat[se pomeni cu c`\iva boboci de ra\ m[c[ind dup[d`nsul.

R`ser[=i]mp[r[teasa =i sfetnicii c`nd v[zur[pe]mp[ratul cu bobocii dup[d`nsul.

Iar[el se sp[im`nt[de poznele ce f[cuse |ugulea =i, nemai-cutez`nd s[-i mai dea vreo porunc[, hot[r] s[-i dea fata.

Dup[ce se preg[tir[tot ce trebuia de drum, |ugulea lu[pe fata]mp[ratului =i porni, petrec`ndu-i]mp[ratul cu toat[sila lui, cu tr`mbi\e =i cu buciume, cu tobe =i cu surle p`n[afar[din cetate.

+i lu`ndu=-i ziua bun[de la]mp[ratul, |ugulea]=i c[t[de drum, l[s`nd pe fiecare din megia=i s[i pe la locurile de pe unde]i luase.

Merg`nd el, b[g[de seam[c[fata]mp[ratului stririlor era trist[. Iar[dac[o]ntreb[care s[fie pricina de st[trist[, ea]i r[spunse:

— Sunt]n stare s[-mi fac seam[singur[, dac[voi c[dea]n m`na]mp[ratului celui ce te-a trimis pe tine, =i nu m-[i lua tu.

]i pl[cu lui |ugulea vorbele astea =i]i meraser[tocmai la inim[. N-avea]ns[ce face. Trebuie s[se \ie de cuv`ntul ce dase celui ce l-a trimis.

Pe drum v[zu un vultur. |ugulea trase o s[geat[din tolb[, o a=eze[la arc =i]l lu[la ochi. Vulturul]i zise:

— Nu da, |uguiea viteazu, c[mult bine \i-oi prinde c`nd vei fi]n nevoie =i te vei g`ndi la mine.

|ugulea]l l[s[=i plec[]nainte. Ajung`nd]ntr-o p[dure mare =i]nnopt`nd, a mas acolo. F[cu un foc mare =i se puse a se odihni. C`nd fata, dodat[, strig[speriat[:

— Ursul!

|ugulea, de unde =eeda =i]ncepuse a a\ipi l`ng[foc, o dat[s[ri drept]n sus, puse m`na pe arc =i pe palo=; cum v[zu ursul,]l lu[la c[tare cu o s[geat[. Ursul]ns[st[]tu locului =i]ncepu a striga:

— Nu m[omor], |ugulea viteazul, ci mai bine scoate-mi =teapul ce mi-a intrat]n lab[, c[mult bine \i-oi prinde =i eu c`nd vei fi vrodac[]n nevoie =i te vei g`ndi la mine. |ugulea se opri, iar[dup[ce veni ursul la d`nsul, se c[zni p`n[ce]i scoase =teapul, apoi]l leg[la bub[=i ursul plec[morm[ind de unde a venit.

A doua zi, pornind dis-de-diminea\[, a mers toat[ziua. C`nd era]ns[pe la sc[p[atul soarelui, ajunse =i el la]mp[ratul ce-l trimisese. Cum ajunse,]i]nf[\i= pe fata]mp[ratului stririlor.

]mp[ratul, cum v[zu pe |ugulea, intr[]n grozile mor\ii. El]l credea pierit.

Apoi primi cu mare cinste pe fat[=i-i preg[ti pentru dormit c[maru unde dormea m[-sa. Lui |ugulea]i dete =i lui o c[mar[]n

palaturile]mp[r[te=ti. Apoi spuse]mp[ratului tot ce p[\i p`n[ce]i aduse fata.

Peste noapte,]mp[ratul \inu sfat. El zise sfetnicilor s[i:

— Ce socoti\i, boieri dumneavoastr[, s[facem cu |ugulea [sta? El ne-a sc[pat de neaga-reaua aia de zmeoaic[=i de ai s[i. Acum nu care cumva s[-i vie poft[s[=i domneasc[? +i atunci, ce ne facem noi? O s[se verse s`nge peste s`nge =i c`nd,]n cele de pe urm[, tot el, pare-mi-se, o s[biruiasc[.

— Nu te teme,]mp[rate, zise sfetnicul cel pizm[t[re\, ne cur[\m noi de el, numai s[porunce=ti cuiva s[-l otr[veasc[, ori s[-l puie bine.

— Ce stai dumneata de vorbe=ti? zise alt sfetnic; cu otrav[se r[sp]l[te=te cel ce a f[cut at`tea slujbe =i ne-a sc[pat de nevoia ce era pe capul nostru?

— Ai dreptate, r[spunse un al treilea sfetnic; eu dau cu p[rerea c[cinste]mp[r[teasc[s[se dea lui |ugulea =i s[se a=eze]n trebile]mp[r[\iei celei mai]nalte, s[se ridice la rangul de boier din doisprezece.

Mai ziser[unii una, al\ii alta, dar nicicum nu se]n\elegeau, din pricina pizm[t[re\ului de boier.

— Eu socotesc, r[spunse]mp[ratul t[indu-le cuv`ntul, c[ar fi cu dreptul ca el s[ia de nevast[pe fata]mp[ratului stririlor ce o aduse acum; c[ci el =i-a pus via\a]n primejdie de a adus-o. De=i]mi place prea mult, de mi se scurg ochii dup[o a=a buc[\ic ginga=[, dar[m[lipsesc de un a=a odor =i-l las pe seam[cui mi l-a adus. Apoi, dup[ce]l voi d[rui]mp[r[te=te pentru slujbele ce a f[cut mie =i locuitorilor]mp[r[\iei mele, s[-l poftesc a se duce]n \ara lui. Astfel putem scuti pe biat[s[r[cime de v[rsarea de s`nge, c[ci nu crez eu ca un viteaz ca d`nsul s[se cerce a se atinge de drepturile mele r[mase de la mo=i, de la str[mo=i. Numai s[]ntreb[m =i pe fat[, dac[vrea s[-l ia de b[rbat.

— }n\elep\e=te ai gr[it,]mp[rate, r[spunser[cea mai mare

parte din sfetnici, =i judecata m[riei tale va fi pl[cut[=i lui Dumnezeu.

A doua zi,]mp[ratul chem[pe |ugulea =i pe fata de]mp[rat]n divanul cel mare, =i le spuse ce a g[sit cu cale Sfatul]mp[r]tesc.

Fata]mp[ratului r[spunse:

— S[-\i dea Dumnezeu ani mul\i,]mp[rate, =i s[domne=ti cu pace. A=a mi se pare =i mie a fi dup[dreptate. Eu]ns[mi era s[\i-o spui, dac[n-ai fi voit s[cuno=ti. C`nd o]mp[r[\ie are parte de un st[p`nitor a=a de drept =i nep[rtinitor, ferice de noroadele din]mp[r[\ia aceea.

— V[zui =i eu,]mp[rate, o judecat[dreapt[]n via\a mea, zise =i |ugulea. +i fiindc[tu]mi dai fericirea, bra\ul meu este]nchinat]mp[r[\iei tale. C`nd va c[dea vro pacoste pe capul norodului t[u, g`nde=te-te c[este pe lume un |ugulea care va fi gata a=-i v[rsa s`ngele pentru tine =i pentru \ara ta.

Apoi |ugulea, dup[ce primi =i daruri]mp[r[te=ti, peste c`teva zile porni cu logodnica lui, g`ndul fiindu-i s[mearg[a=-i mai vedea p[rin\ii. +i]ntr-acolo =i porni.

C`nd a plecat |ugulea de la curtea]mp[r[teasc[,]mp[ratul cu ai lui l-a petrecut cu cinste]mp[r[teasc[p`n[la hotar. +i desp[r- \indu-se,]=i luar[ziua bun[unii de la al\ii.

Fata =i |ugulea parc[zburau, iar nu mergeau, de bucurie c[le]mplinise Dumnezeu dorin\a. +i merg`nd, ajunser[la locul de]nt`nire cu fra\ii s[i, pe c`nd soarele era]n cruci.

C`nd v[zur[fra\ii pe |ugulea cu o logodnic[mai frumoas[dec`t florile =i mai alb[dec`t spuma laptelui,]i puser[g`nd r[u. P`n[a nu se culca, ei se furi-ar[de |ugulea, se dar[mai c`t colea =i]ncepur[a pl[nui, cum s[fac[s[se scape de el.

— Noi acum o s[fim de r`s]n sat, pe l`ng[fratele nostru, zice cel mijlociu.

— S[r[punem pe |ugulea, zise fratele cel mai mare. Tu s[-i iei calul =i eu nevasta.

Cum pl[nuir[, a=a =i f[cur[.

Peste noapte se scular[=i cu o m`n[tremur`nd[taie pe |ugulea, |i ia fata =i calul =i o rup d-a fuga; =i fugi, =i fugi; p`n[ce, c`nd se cr[pa de ziu[, erau aproape de satul lor.

Fata se puse pe un pl`ns de nu o putur[m`ng`ia cu nici un chip.

— Noi suntem |n\ele=i, |i ziser[fra\ii. S[=tii c[te omor`m =i pe tine, dac[ne vei spune c[noi am ucis pe |ugulea.

Ajunser[la p[rin\ii lor.

C`nd auzir[p[rin\ii lui |ugulea c[a fost ucis |ntr-o b[taie cu ni=te zmei, dup[cum |i spuser[fra\ii, pl`ngeau =i lemnele =i pietrele de mila lor. Nu puteau ei face s[|i se usuce lacr[mile de la ochi, fereasc[Dumnezeu. +i se t`nguiau =i se boceau, de nu se mai puteau ast`mp[ra.

Fata pl`ngea =i ea, biet, |nfundat, c[ci nu cuteza s[dea grai din gura ei.

|ugulea sc[pase cu o sc`nteie de via\[, c[ci fra\ii nu-l omor`se detot. C`nd au fost dat ei cu sabia, le-a tremurat m`na de fric[=i nu i-au retezat capul. El, viindu-=i ni\el |n sim\iri, =i neput`ndu-se scula, a |nceput a geme de durere =i urgie, mai cu seam[c`nd v[zu c[nu era l`ng[d`nsul nici fata, nici calul.

+i g`ndindu-se la tri=tea lui =i la biata fat[pentru care nu =tia ce o s[pa\ =i ea din m`na fra\ilor lui, |i aduse aminte de vultur =i de urs.

Nu trecu mult =i se pomeni cu vulturul la capul lui. +i pe c`nd |i spunea ce p[\i, o dat[se auzi prin p[dure glasul ursului: mor! mor! mor!

Venea, nene, ursul, de duduia p[durea, trosneau usc[turile pe unde c[lca =i r[p]ia ramurile pe unde trecea.

Vulturul c`t p-aci era s-o ia la s[n[toasa, dar[dac[v[zu c[=i ursul vine |n ajutorul lui |ugulea, se l[s[din zbor iar[=i l`ng[d`nsul.

Abia mai putu |ugulea s[spun[=i ursului ce p[\i. Apoi cu grai

stins ceru ni\ic[ap[. Vulturul se repezi la f`nt`n[=i-i aduse ap[]n gu=[. P`n[atunci zise ursului s[-i pip[ie ranele, fiindc[el nu e c`rnic, =i s[-i a=eze toate oscioarele la locul lor, de vor fi zdrobite.

Cum]i aduse ap[, |ugulea b[u. Ursul zise vulturului:

— Ce vom face acum =i noi pentru binef[c[torul nostru, ca s[nu-l l[s[m s[moar[?

— S[-mi cau\i dou[citurele, r[spunse vulturul, s[mi le legi de picioare, =i m[voi duce ca g`ndul s[aduc leacuri pentru |ugulea de la apa Iordanului, unde sunt dou[f`nt`ni cu ap[vie =i ap[moart[, c[ci =i el ne-a f[cut at`ta bine.

C[ut[ursul citurelele, le leg[de picioarele vulturului =i acesta zbur[ca v`ntul]nspre apa Iordanului =i se]ntoarse ca g`ndul.

Ursul nu se mi=c[de la capul lui |ugulea. Cum veni vulturul, turn[ursul ap[moart[peste toate ranele =i se]ncheg[carnea, turn[apoi de dou[, trei ori ap[vie =i se vindec[|ugulea de toate metehnele, r[m`ind cum l-a f[cut m[-sa, s[n[tos =i]ntreg.

V[z`ndu-se |ugulea voinic ca =i mai-nainte, mul`umi vulturului =i ursului, apoi le zise:

— Eu v[z c[m-a\i iubit mai mult dec`t fra\ii mei. Nu mai am nimic pe lume acum. De azi]ncolo voi tr[i cu voi ca ni=te fra\i.

— Primum bucuro=i, r[spunse vulturul. Dar[cum vei putea tr[i departe de iubita ta =i de =oimuleanul t[u?

— Dac[nu este cu putin\[, mai zise |ugulea, s[...

— S[-\i tai cuv`ntul cu miere, r[spunse ursul; dar[trebuie s[fie cu putin\|. Vulturul se va duce ca =tafetar, s[afle ce este pe la fra\ii t[i. Eu voi =eeda cu tine =i, c`nd va fi vreme cu prilej, vei merge s[-\i iei so\ia =i, de voie=ti, vom conceni =i pe fra\ii t[i.

— Bune sunt pove\ele astea, adause |ugulea.

Se duce vulturul, afl[toate]nt`mpl[rile =i se]ntoarse de spuse lui |ugulea ca s[fac[ce o face mai cur`nd, c[ci pe fat[o silesc to\i cu totul s[ia de b[rbat pe unul din fra\i, cu g`nd c[|ugulea este mort.

Cum auzi |ugulea, porni cu tovar[=ii lui, vulturul =i ursul, =i

peste c`teva zile ajunser[aproape de casa lor. A=teptar[p`n[]nser[=i se duser[pe-ntunerec¹]n curte. Intr`nd]n curte, ursul]ncepu s[morm[ie. Fra\ii ie=ir[afar[speria\i =i se luar[dup[urs, ursul coti =i se]ntoarse l`ng[|ugulea.

]ntre acestea, fata]i lu[armele de unde le pusese fra\ii =i]nt`mpin[pe |ugulea cu ele. Iar[vulturul se repezi la co=ar, unde era calul lui |ugulea care tot necheza,]i dezleg[c[p[strul cu ciocul, =i el veni l`ng[st[p`nu-s[u.

Ursul =i vulturul]=i luar[ziua bun[dup[ce-l v[zur[]narmat =i plecar[zic`ndu-i s[se p[zeasc[a nu c[dea]n capcan[.

Dup[plecarea lor, |ugulea intr[]n cas[, la p[rin\i. Ei nu-l mai cuno=teau. Dar[fata, cu lacr[mile =uroaie pe obraz, le povesti adev[rata istorie a omor`rii lui |ugulea.

Fra\ii lui |ugulea adunase pe to\i megia=ii, zic`nd c[a intrat ursul]n sat. C`nd venir[=i v[zur[pe |ugulea, r[maser[ca b[tu\i de Dumnezeu.

Calul lui |ugulea s[ri =i-i omor] pe am`ndoi cu picioarele, apoi veni l`ng[st[p`nul lui cel adev[rat, l[crim[=i]i linse m`nile.

C`nd auzir[megia=ii faptele cele proclate ale fra\ilor lui, ziser[c[urgia lui Dumnezeu a c[zut peste d`n=ii, omor`ndu-i calul.

Tocmai istorisea p[rin\ilor lui tot ce p[\ise]n pribegia lui |ugulea, c`nd deodat[se auzi un zgomot]n curte.

Ie=ir[s[vaz[ce este. Ce g`ndi\i c[mi-au v[zut? O ceat[de osta=i. C[petenia osta=ilor desc[lec[, se apropie =i-i d[du ni=te c[r\i]mp[r[te=ti.

]mp[ratul stririlor murise. Aceast[carte ce-i aduse era adiata]mp[ratului. C[ci bolnav fiind pe patul mor\ii, l-au fost]ntrebat sfetnicii =i gloatele pe cine le las[]mp[rat, pentru c[n-avea al\i copii.

]mp[ratul le-a fost r[spuns c[mai vrednic nu cunoa=te pe

¹ *Pe-ntunerec*: Fila deteriorat[]n exemplarul de baz[.

nimeni dec`t pe |ugulea. Atunci s-a scris adiata, s-a isc[lit de]mp[rat =i de toat[ob=tea.

A doua zi, |ugulea a pornit la]mp[r[\ia lui cu so\ia =i p[rin\ii s[i. Cum ajunse acolo, veni =tire c[este ales de]mp[rat =i la cetatea ce o sc[pase din urgia zmeoaicei, a fetelor =i a generilor ei. Pas[mite murise =i]mp[ratul d-acolo =i nici el n-avea urma=i.

Apoi |ugulea, unind am`ndou[]mp[r[\iile, se cunun[cu fata, iubita lui, =i f[cu o nunt[de se duse vestea pestetot p[m`ntul =i r[mase de povestit la urma=ii urma=ilor lor.

=i domnir[p`n[ce Dumnezeu voi cu ei. Iar[eu:

*}nc[lecai pe un lemn,
La bine s[v[]ndemn;
}nc[lecai pe un coco=
S[v[spui la mo=i pe gro=i.*

COPIII V{ DUVULUI +I IEPURELE, VULPEA, LUPUL +I URSUL

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un om. El avea o fat[=i un b[iat. =i r[m`ind v[duv de muma copiilor,]l]ndemn[ariciul s[se]nsoare de a doua oar[. Neveste-sei]i sta ace=ti copila=i ca sarea]n ochi. Nu era diminea\[, nu era sear[, nu era clip[l[sat[de la Dumnezeu s[nu-i am[rasc[. C`nd]i ciocm[gea, c`nd]i cic[lea =i c`nd]i da tuturor r[ilor gonindu-i.

Copiii, biet, ca copiii, nu =tiau ce s[fac[, ce s[dreag[, ca s[umble dup[placul ei; dar[]n de=ert. Nu mai aveau zi alb[, c[ci ea se \inea mereu de c`ra lor. }ntr-o zi, ea zise b[rbatului ei:

— M[, b[rbate, de nu \i-ei lua copiii s[-i duci undeva]n pustietate, ca s[-i pr[p[de=ti, eu p`ine cu sare de pe un taler cu tine nu mai m[n`nc.

Da bine, fa nevast[, cum s[pr[p[desc eu a=a bun[tate de copila=i? +i unde s[-i duc?

— Nu =tiu eu de-alde astea. S[faci ce zic eu, ori mai multe nu.

Ce era s[fac[bietul om? S[nu o asculte,]i era c[i se risipe=te casa =i]=i pierde rostul. S[o asculte,]i era mil[de copii. Dup[ce-l mai ciocm[ni muierea o toan[, puse]n g`nd sa-i fac[voia, c[ci limbu\ia nevastei]l scoase afar[din \`\`ni.

Se scul[, deci, de diminea\[,]=i lu[copiii =i plecar[]mpreun[cu vorba c[merge la lemne. Fata, ca una ce era =i mai mare dec`t b[iatul, lu[]n =or\ vro doi pumni de m[lai =i pres[r[pe drum, p`n[]n p[dure. Aci dac[ajunser[, tat[l lor le f[cu focul, apoi le zise:

— Iat[, copii, v-am f[cut focul; sta\i aici =i v[]nc[lzi\i, c[eu m[duc ia, c`t colea, s[tai ni\ele lemne, =i c`nd m[voi]ntoarce am s[v[aduc mere.

— Bine, t[tu\[, r[spunser[copiii, numai s[nu z[bove=ti mult, c[ci ne este fric[singuri.

— Fi\i pe pace din partea asta.

Zise =i plec[. El se opri la o dep[rtare c`t arunci cu o zbur[tur[de \and[r[, =i se sui]ntr-un copaci =i leg[un c[p[t`i de sc`ndur[de v`rful, copaciului. De c`te ori b[tea v`ntul sc`ndura se lovea, iar[copiii ziceau:

— Auzi, tata taie lemne.

El]ns[se]ntoarce la nevast[, =i]i spuse ceea ce f[cuse. Iar[dac[se f[cu sear[, puser[masa =i m`ncar[. Mai r[m`indu-le ni=te f[r[mituri,]i zise nevasta:

— Unde or fi copiii t[i, b[rbate? Ar putea s[m[n`nce =i ei ceea ce ne-a r[mas.

— Iat[-ne aci =i noi, iat[-ne aci.

+i ie=ir[de dup[co-ul bordeiului =i m`ncar[. Dup[ce se scul[tat[l copiilor, vitrega]ntreb[pe copii cum au nimerit de s-au]ntors. Iar[fata]i povesti tot ce f[cuse, =i cum se ascunseser[dup[co=, dac[ajunser[acas[, de fric[s[nu-i bat[.

Pas[mite ei se luase dup[d`ra de m[lai ce o pres[rasede fata, c`nd merser[]n p[dure.

Mai trecu, ce mai trecu, =i strigoaica de vitreg[iar[se \inu de c`ra b[rbatului s[u ca s[-i pr[p[deasc[copiii.

+i neav`nd ce=-i face capului, tat[l]=i lu[copiii =i plec[cu d`n=ii iar[=i]n p[dure.

Fata voi s[ia =i de ast[dat[m[lai, dar[nu mai g[si; se duse la vatr[s[ia cenu=, dar[vitrega o lovi cu v[traiu peste m`n[.

Ajung`nd]n p[dure, tat[l lor le f[cu focul, =i]i l[s[acolo ca s[se duc[s[taie lemne. +i s-a cam mai dus, =i dus a fost, c[ci pe la d`n=ii nu se mai]ntoarse.

A=teptar[ce a=teptar[, =i dac[v[zur[copiii c[tat[l lor nu se mai]ntoarce, o luar[=i ei]nspre partea]ncotro se dusesese el, ca s[-l caute. +i neg[sindu-l, orbec[ir[=i ei prin p[dure p`n[]nde-sear[. B[iatul, mai mic fiind,]ncepu s[sc`nceasc[de osteneal[=i de foame. Fata se v[ic[rea =i ea c[nu =tia ce s[-i dea de m`ncare =i unde s[se aciuieze.

Umblau ce umblau, =i iar[=i se]ntorceau la focul unde]i l[sase tat[l lor. B[iatul sc`ncea mereu, c[era rupt de osteneal[. Amurgul dase peste d`n=ii nem`nca\i =i neodihni\i.

Atunci fata, ca s[]mpace pe copil, s[-l fac[a adormi cu g`ndul la m`ncare =i s[nu mai pl`ng[, b[g[]n spuza focului o balig[de vac[ce g[si p-acolo prin p[dure, =i zise fratelui s[u celui mai mic:

— Taci cu dada, b[ie\elul dadei, c[uite am pus turta]n foc s[se coac[. P`n[atunci pune capul ici]n poala dadei =i trage un somnule\ bun.

B[iatul crezu pe soru-sa =i t[cu. }ntr-acestea iat[c[se pomenesc cu un unchia=.

— Bun[vremea, nepo\ilor, le zise.

— Mul\umim dumitale, mo=icule,]i r[spunde fata.

— Dar[ce ave\i acolo]n foc?

— Ce s[avem, tat[mo=ule, iaca am pus o balig[de vac[ca s[]mpac copilul [sta, care este rupt de osteneal[=i poc`ltit de foame.

+i dup[ce mai =ezu ni\el, zise mo=ul s[o scoat[din spuz[c[s-o fi copt. Fata se supuse; dar[cam cu]ndoial[. C`nd, ce s[vede\i d-voastr[? scoase o p`ine alb[ca fa\ a lui Dumnezeu.

Pas[mite mo=ul acela era chiar Dumnezeu, f[r]]ns[s[=tie fata ceva despre asta.

V[z`nd fata o astfel de minune se sp[im`nt[. Vezi c[=tia ce pusese ea acolo, =i acum iaca ce scoase.

Se puser[cu to\ii =i m`ncar[. M`ncau mereu =i p`inea nu se mai sf`r=ea.

Apoi mo=ul lu[o vi\ de p[r din capul fetei, f[cu la\uri =i un arcule\, =i d`ndu-le b[iatului, le zise:

— Acum ave\i p`ine. Cu asta prinde\i p[s[rele ca s[ave\i ce m`nca.

— Mul\umim, tat[mo=ule, mul\umim, r[spunser[am`ndoi deodat[.

Apoi mo=ul]nv[\[pe b[iat cum s[se]ntrebuin\eze cu la\urile =i cu arcul,]i l[s[acolo =i el se f[cu nev[zut.

De aci]nainte b[iatul umbla prin p[dure =i prindea p[s[ri; iar[soru-sa le g[tea =i aveau de m`ncare.

Ei se f[cur[mari =i li se ur`se a mai m`nea seara prin scorburi =i prin h[\i=uri. Ar fi voit s[aib[=i ei un loc=or s[puie capul pe c[p[t`i.

Umb\`nd b[iatul]n v`nat,]ntr-una din zile]nt`lni un iepure. El]ntinse arcul s[-l s[geteze. Dar[iepurele]i zise:

— Nu m[s[geta, voinicule, c[\i=oi da un pui de ai mei carele]\i va fi de mare folos.

B[iatul ascult[pe iepure =i]i lu[puiul. Merse mai]nainte =i se]nt`lni cu vulpea. Ea]i zise ca =i iepurele, =i]i lu[un pui. Mai merse ce merse, =i]nt`lnindu-se cu lupul,]i lu[=i lui un pui, c[ci]l ascultase =i nu-l s[getase. Asemenea f[cu dac[se]nt`lni =i cu ursul.

Acum b[iatul avea patru fiare, pe care le numea c[\elu=ii lui. Se]ntoarse, deci, la soru-sa, cu c[\elu=ii dup[d`n sul =i]ngrijea de ei ca de un lucru mare.

Odat[, ce-i veni fetii]n g`nd, zise fratelui s[u:

— Urc[-te, leic[,]ntr-un copaci mare =i te uit[]n toate p[r\ile, doar[de vei vedea ceva a=a care s[semene a sat.

C[ci li se acrise tot umbl`nd]ncoace =i]ncolo prin p[dure ca ni=te haidamaci, urgisi\i de Dumnezeu.

+i se sui b[iatul =i-l]ntreb[soru-sa:

— Vezi ceva, leic[?

— Nu v[z nimic, dec`t, uite,]n partea asta]ncoa drept]nainte, mi le alice=te albind ceva; dar[nu =tiu ce este c[nu mi s-alege, fiind prea departe.

— Uit[-te bine,]i mai zise fata =i s[\ii minte]ncotro este, =i d[-te jos s[mergem drept acolo.

Dup[ce merser[o zi, iar[se sui]ntr-un pom nalt, se uit[]ntr-acolo =i v[zu bine c[sunt case. +i dac[]l]ntreb[fata, el spuse ceea ce v[zu.

+i plecar[=i merse voinice=te p`n[ce ajunser[drept acolo. C`nd colo, ce s[vaz[? ni=te palaturi ca de domn: era s[l[=luin\ a unui zmeu; intrar[, dar[nu v[zur[pe nimeni. Atunci se pune fata =i scutur[, =i deretic[, =i a=e z[toate lucru=oarele pe la locurile lor; apoi g[ti bucate =i se puse la mas[=i m`nc[cu frate-s[u. Apoi se ascunser[]ntr-o c[mar[.

Seara, iac[-te c[vine =i zmeul. V[zu el c[nu este toate tab[r[cum l[sase, =i]ncepu a zice:

— Cine mi-a f[cut]st bine s[-i fac =i eu lui. Ei ie=ir[de unde erau ascun=i, =i fata]i r[spunse:

— Eu am scuturat =i am dereticat.

+i a=a bine ce-i p[ru zmeului, c`t nu se poate spune. Puser[masa, m`ncar[cu to\ii =i se culcar[. A doua zi b[iatul]=i lu[c[\eii =i plec[]n v`nat, c[a=a era treaba lui. Asemenea f[cu =i

zmeul. Seara c`nd se]ntoarser[, g[sir[m`nc[ric[=i fierturic[gata. Se puser[de]mbucar[=i se veselir[.

Azi a=a, m`ine a=a, treceau zilele ca p[catele de iute.

De c`t[va vreme zmeul se]ntorcea de la v`n[toare]nainte b[iatului. Se dedulcise, vezi, la vorb[cu fata. +i din vorb[]n vorb[,]ncepu a mi-\i sim\i zmeul c[]i cam t`c`ie inima c`nd se da pe l`ng[fat[, ori c`nd aceasta]i z`mbe=te =i]i spune c`te ceva gogleze. El pricepu, ho\omanul, de ce nu-l mai trage inima s[mearg[la v`nat, =i c[ta fel de fel de pricini ca s[r[m`ie acas[.

+i tot astfel p`n[ce se]ndr[gosti cu fata cum se cade. B[iatul]=i c[ta de treaba lui =i nu b[ga de seam[c[zmeul]ncepuse a umbla cu =otia. El =tia o dreptate, =i]ncolo pace bun[. Zmeului =i fetei]ncepu a li se p[rea c[b[iatul le tot sta]n cale. Ce f[ceau, ce dregeau, li se p[rea c[tot de el se]mpiedic[. Dar[el, s[racul, nici nu vedea, nici nu auzea. El nu lua aminte la =oaptele lor, nu se uita la tertipurile =i la renghiurile ce-i tot jucau: ba, c[a venit prea t`rziu, =i, ca s[nu se treac[bucatele din fiert, ei m`ncaser[mai nainte, =i lui]i da, te mir[ce; ba c[a venit prea devreme =i s[mai a=tepte p`n[s[se puie masa; ba c[una, ba c[alta; c`nd se sup[ra soru-sa pe c[\eii lui, c`nd zmeul]i c[ta chiondor`=, =i multe d-alde astea, =i de toate.

]ntr-o zi zmeul se vorbi cu sora b[iatului ca s[-l omoare, =i s[se scape de el. Zmeul voia s[se duc[]n p[dure dup[d`nsul =i s[-l m[n`nce.

— Nu te duce, vai de mine,]i zise ea, c[te face mici f[r`me c`inii lui.

— Apoi cum s[facem dar[?

— Las[c[pui eu la cale, =i pe urm[]\i spui eu ce s[faci.

+i astfel fiind =iritenia, sora b[iatului]ncepu s[se milogeasc[pe l`ng[frate-s[u, c[]i este ur`t singur[acas[. Pentru aceasta] rug[ca s[-i lase c[\eii s[-i \ie de ur`t. Deocamdat[frate-s[u nu voi, c[ci se]nv[\ase cu ei. Dar[dup[mai multe rug[ciuni, i se f[cu mil[de soru-sa, =i-i l[s[c[\eii ca s[-i \ie de ur`t.

Plec`nd el]n v`nat f[r[c[\ei lui, soru-sa]i lu[,]i b[g[]ntr-o v[g[un[de munte, =i puse]mpreun[cu zmeul un bolovan mare la gura v[g[unei. Apoi zmeul se lu[dup[d`nsul]n p[dure.

V[z`nd el pe zmeu de departe c[vine nec[jit =i tr[c[nit dup[d`nsul, se sui]ntr-un copaci. Cum ajunse, zmeul]i zise:

— D[-te jos, vr[jma=ule, c[am s[te m[n`nc.

— De m`ncat, m[vei m`nca; dar[p`n[una alta, d[-mi r[gaz s[c`nt un c`ntecel de c`nd era tinerel, r[spunse b[iatul.

— Ei, aide, hat`rul \i-e mare. Dar[c`nt[mai cur`nd, c[n-am vreme de pierdut.

El c`nt[:

Uu! N-aude

N-a vede

Na greul p[m`ntului,

+i u=orul v`ntului,

C[\elu=ii mei,

C[v[piere st[p`nul.

— Ei acum d[-te jos s[te m[n`nc, zise zmeul.

— Mai stai ni\el, r[spunse b[iatul, s[mai c`nt un c`ntecel, =i na opinca asta de o roade p`n[atunci.

El c`nt[acela=i c`ntec. +i ca s[mai c`nte un c`ntec,]i dete]nc[o opinc[.

V[z`nd c[nu se simte nimic, el]i dete =i c[ciula s[o roaz[p`n[va c`nta =i a patra oar[.

Ce s[vezi d-ta? C`nd a strigat]nt`i, a auzit iepurele, =i zise:

— Auzi\i, fra\ilor, se pr[p[de=te st[p`nul nostru.

— Taci urechi de c`rp[,]i zise vulpea =i-i trase o palm[, tu s[g`nde=ti st[p`nului nostru a=a?

C`nd a strigat a doua oar[, a auzit vulpea. Zic`nd ea ce zise =i iepurele, lupul i-a tras o palm[=i i-a r[spuns]ntocmai cum f[cuse vulpea iepurelui.

C`nd a strigat a treia oar[, a auzit lupul. +i zic`nd =i el ceea ce

zisesse vulpea, ursul]i trase o palm[=i lui =i]l]nfrunt[de ce s[g`ndeasc[st[p`nului a=a r[u.

Dar[c`nd a strigat a patra oar[, auzi =i ursul. Iepurele]ncepu s[se f`\\iasc[c[pe nedrept a fost]nfruntat.

— Las[c[ne-om judeca pe urm[, zise ursul, acum s[v[vedem la lucru. Pune\i m`na to\i cu totul s[d[m bolovanul la o parte =i s[mergem]ntr-un suflet s[ne sc[p[m st[p`nul de la pieire.

Puse iepurele um[rul; dar[nu se cunoscua nimic. Puse =i vulpea, =i pare c[]ncepu s[se cunoasc[oarecum c[se mi=ca bolovanul. Puse =i lupul um[rul, =i cl[tin[; iar[c`nd puse, m[re, ursul, um[rul lui, se dete bolovanul d-a rostogolul, =i ursul peste el. +i ie=ir[cu to\ii afar[. Apoi se sf[tuir[a merge ca v`ntul; iar[nu ca g`ndul c[ci se pr[p]desc.

B[iatul dac[v[zu c[nu vin c[\elu=ii lui, tocmai]ncepuse a se da jos, c[ci zmeul]l]nte\ise cu]mbiala. C`nd, unde]mi veneau, m[re, c[\elu=ii, =i]mi veneau ca v`rtejul dus de furtun[, =i]ntr-o clip[ajunser[drept acolo. B[iatului]i veni inima la loc, c[ci o cam sfeclise.

Iar[zmeul, dac[]i v[zu =i el se f[cu un bu=tean p`rlit.

Cum ajunser[c[\elu=ii,]i ziser[:

— Ce porunce=ti, st[p`ne?

— Vede\i voi bu=teanul [la p`rlit?

— }l vedem.

— S[mi-l face\i harta, parta; s[mi-l scutura\i, s[mi-l sf`=ia\i, tot trupul s[-i m`nca\i, doar inima =i fica\ii s[-i l[sa\i, c[-mi trebuie mie.

Unde mi se puse, cinsti\i boieri, [i c[\elu=i pe bu=teanul cel p`rlit =i unde mi \i-l h[rt[nir[de nu se alese nici praful de d`nsul. }ntr-o clipeal[de ochi nu mai r[mase de d`nsul dec`t inima =i fica\ii.

+i d`ndu-se jos din copac, b[iatul f[cu o frigare, puse inima =i fica\ii zmeului]ntr-`nsa, =i o lu[d-a spinare. Apoi se]ntoarse acas[cu c[\elu=i cu tot.

Dac[ajunse acas[, dete frigarea soru-sei s[o puie la foc ca s[se frig[c[rnurile. Dup[ce]ncepu a se p[rp[li, b[iatul lu[frigarea din m`na suroru-sei, crest[friptura pe de toate p[r\ile =i]i dete sare mult[. +i puind-o iar[=i la foc o l[s[s[se frig[p`n[ce era cu mustul]ntr-`nsa. Apoi lu`nd frigarea]n m`n[, zise soru-sei:

— Uit[-te, soro, la mine, c[ci de c`nd te cunosc, eu nu \i-am v[zut ochi=orii.

Ea se uit[la d`nsul. Iar[el]i dete cu frigarea peste ochi, de o orbi. +i]i zise:

— Soru-mea! s[pl`ngi p`n[vei umplea cu lacr[mile tale nou[bu\i, la cea d-a noua voi veni =i eu s[-\i ajut, =i numai atunci s[-\i vie ochii la loc.

O l[s[acolo s[=i isp[=easc[p[catele; iar[el plec[cu c[\elu=ii s[i, c`nt`nd din caval. +i se duse, =i se duse, p`n[ce ie=i din codrul acela n[prasnicul. Mai merse ce mai merse =i dete de un sat. +i]nseto=`nd, se duse la o cas[=i ceru ni\ic[ap[. Baba, st[p`na casei,]i zise:

— N-am, dragul mamei, ap[; c[ci la noi se afl[numai o f`nt`n[. }n ea este s[la=ul unui balaur mare; =i el las[s[ia ap[numai pe cei ce]i d[ruie c`te un cap de om.

— Ad-o vadra, r[spunse el, s[m[duc eu s[aduc ap[. El lu[vadra =i se duse la f`nt`n[. Lu[ap[=i b[u, =i aduse babei vadra plin[. Cum o v[zu baba o b[u toat[, c[ci era fript[de sete. Ea]l rug[s[-i mai aduc[una, =i dac[]i aduse, o b[u =i pe aceea.

— Dumnezeu s[primeasc[, =i s[te noroceasc[, dragul mamei fl[cia=!]i mai zise baba. +i uitasem gustul apei de c`nd n-am mai b[ut. Nu mai r[m[sese suflet]n mine. P-aci, p-aci, era s[m[sf`r=esc de sete. Mai adu-mi una, =i s[o g[se=ti pe lumea cealalt[.

Fl[c[ul se duse s[mai aduc[o vadr[. C`nd ce s[vaz[?

La gura f`nt`nii o fat[frumoas[de s-o sorbi]ntr-o b[rdac[=i ginga=]mbr[cat[, pl`ngea cu lacr[mile c`t pumnul.

— De ce pl`ngi =i te t`nguie=ti, fat[mare, o]ntreb[el?

— Cum n-a=i pl`nge =i cum nu m-a=i t`ngui, c`nd]mi a=tept moartea din clip[]n clip[?

— Da de ce s[mori, surat[?

— Apoi dumneata nu =tii c[aici]n f`nt`n[este un balaur mare de =arpe care b`ntuie omenirea?

— Am auzit de a=a ceva; dar[nici nu =tiu, nici n-am v[zut; c[ci eu sunt de pe alte mo=ii, =i numai acum am ajuns aici. Dar[tu de ce s[stai aici s[te m[n`nce balaurul? Au doar[n-ai p[rin\i?

— Ba am =i p[rin\i =i tot. }ns[la noi este obiceiul ca fiecare s[dea c`te un cap de om acestui nes[\ios balaur, ca s[-i lase s[ia ap[de la f`nt`n[, c[ci numai ast[f`nt`n[este]n cuprinsul acesta; =i acum este r`ndul nostru s[d[m om pentru m`ncare acestei jivine. +i tata numai pe mine m[are; el m-a adus ca s[-i fac[r`ndul =i tata este]mp[ratul locului acestuia.

Lui i se f[icu mil[de d`nsa =i]i zise:

— Nu te teme, fetico, de nimeni, c[ci sunt =i eu pe aici. E=ti cu mine.

— C`i voinici ca d-alde tine, =i]nc[=i mai chipe=i, =i mai \an\o=i dec`t tine, mai r[puse ast[fiar[blestemat[.

— S[m[bizui =i eu; =i de m-o r[pune =i pe mine, at`ta jaf]n ciuperci, c[ci n-are cine s[pl`ng[dup[mine, afar[doar[de c[\elu=ii mei, dac[m[vor l[sa =i ei s[m[pr[p[desc.

— Du-te, voinicule, de-\i scap[m[car via\ta, c[ci st`nd aici, am`ndoi, pierim.

— Ce semne are balaurul c`nd iese afar[?

— }ncepe a urla f`nt`na.

— Bine. Ia caut[-mi tu mai bine ni\el]n cap, =i c`nd vei auzi urletul s[m[scoli, de voi fi adormit; dar[nu care cumva s[umbli]n tolba mea cu s[ge\ile.

+i puse capul]n poala fetei, =i]ndat[adormi, ca =i c`nd l-ar fi lovit cineva cu muchea securii]n cap.

Fata nu se putu \ine =i umbli[la uneltele lui =i-i pierdu o s[ge\ic[de care punea el]n arcule\ul lui. +i auzind f`nt`na c[]ncepe a

urla, ea se temu de a-l scula, ca s[n-o dojeneasc[c[i-a c[lcata vorba. +i unde]ncepu a pl`nge cu foc =i cu p`rjol, de \i se rupea inima de mila ei. +i pic`nd o lacrim[de ale ei pe obrazul lui, el o dat[s[ri drept]n sus, zic`nd:

— Ce fu oare aceea ce pic[pe obrazul meu c[m-a fript]n fica\i?

— Lacr[mile mele,]i r[spunse fata. A]nceput s[urle pu\ul.

Atunci fl[c[ul]=i lu[arcule\ul]n m`n[. +i duc`ndu-se la gura f`nt`nei, o dat[r[cni:

— Ie=i mai cur`nd afar[, fiar[spurcat[!

— Ce ai cu mine, voinicule, r[spunse =arpele, c[te l[sai s[iei ap[c`t voi=i.

— Ie=i, dihanie ur`t[, cu mine s[te lup\i.

— Eu n-am nimic cu tine, du-te]ntr-ale tale =i d[-mi pace s[-mi f[ptuiesc treburile mele, dup[]nvoiala ce am eu cu oamenii locului acestuia, =i dup[cum m-a l[sat pe mine Dumnezeu].

Atunci b[iatul nici una, nici dou[,]ntinse arcu =i zbur`nd s[geata, lu[o limb[balaurului; c[ci avea nou[limbi acea jiganie. +i ie=ind =arpele se lu[la lupt[cu d`nsul. }i juca limbile]n gur[ca fulgerul =i le arunca asupra b[iatului, de s[-l pr[p[deasc[. Iar[el mai trase o s[geat[, =i-i mai lu[o limb[, =i]nc[una, =i iar[una, p`n[ce]i s[get[opt limbi. C`nd s[puie =i a noua s[geat[, ia-o de unde nu e. Se repezi iute =i lu[fetei din cap un ac,]l puse la arc, =i cu el lu[=i limba a noua a balaurului. +i curse din fiar[ni=te s`nge negru =i mohor`t =i cu o duhoare de-\i era sc`rb[. Se mai zv`rcoli ce se mai zv`rcoli dihania, =i r[mase moart[bumben[.

+i cer`nd batista de la fat[, leg[limbile]ntr-`nsa =i plec[c`nt`nd din caval, cu c[\eii dup[d`nsul.

]l strig[fata,]l chem[, =i dac[v[zu c[nu se]ntoarce, se uita cu jind dup[d`nsul. Apoi se puse la iznoav[pe pl`ns.

V[z`nd tat[l fetei c[se]nt`rzie timpul, =i crez`nd c[balaurul]i va fi m`ncat fata, trimise un \igan cu vadra s[aduc[ap[.]iganul fiind la buc[t[rie, avea un cu\it mare la br`u.

Dac[ajunse la f`nt`n[, se sperie, bahni\,a, v[z`nd fata vie, nev[t[mat[, iar[pe balaur mort]ntr-un b[ltac de s`nge c`t pe colo de mare. Apoi viindu=-i ni\el]n fire, =i]ncredin`\ndu-se c[=arpele e mort, ce-i da lui dracul]n g`nd, c[=-i scoase cu\itul din teac[=i]ncepu a mi-\i cresta pe =arpe =i cruci= =i curmezi=, p`n[ce]l f[cu ciop[\i, ciop[\i, =i se umplu de s`nge de sus p`n[jos. A=a plin, ca un parlagiu de la zahana, se]ntoarse fuga la]mp[ratul =i spuse c[a f[cut o izb`nd[mare, c[omor`se, adic[, pe =arpele ce-i b`ntui]mp[r[\ia =i-i sc[pase =i fata de la moarte.

}mp[ratului nu prea]i venea s[creaz[spusele \iganului, dar[dup[ce-i aduse fata =i o v[zu, crezu.

Fata spuse c[altul l-a omor`t, dar[\iganul striga]n gura mare c[el a f[cut acea vitejie =i cerea s[-i dea fata de so\ie, c[ci a=a zisese]mp[ratul, c[cine i-o sc[pa fata de la moarte, a lui so\ie s[fie.

Fata nu vrea nici]n ruptul capului s[ia pe \igan de b[rbat. Atunci se uit[prin butia ro\ii]nspre partea]n care plecase voinicul cu c[\elu=ii lui =i-l v[zu, =i-l ar[t[=i tat[lui s[u.

}mp[ratul trimise numaidec`t dup[d`nsul ni=te ol[care,]l ajunse =i-l rugar[s[se]ntoarc[c[voie=te]mp[ratul s[-l vaz[=i s[-i vorbeasc[.

El se mai]mpotrivi ni\el. Dar[, dac[v[zu c[-l]nte\esc cu rug[ciunile, se]nduplec[=i se]ntoarse.

Cum]l v[zu]mp[ratul,]i zise:

— Fl[c[ule, tu mi-ai sc[pat fata de la moarte?

— Eu,]mp[rate.

— Minte,]mp[rate, zise =i \iganul.

— Putere-ai tu, voinicule, s[ne dovede=ti, c[tu e=ti acela ce a ucis fiara spurcat[?

— Limbile chiar ale dihaniei ar putea s[m[rtruriseasc[, r[spunse el.

Atunci scoase batista =i-i ar[t[limbile.

— Aceasta este batista mea, tat[,]i zise =i fata. Eu i-am dat-o de a pus limbile]ntr-`nsa.

|iganul o sfleclise. El r[mase ca tr[snit din cer, c`nd v[zu limbile.

]mp[ratul trimise de aduse c[p[\`na balaurului. +i c[ut`nd, v[zur[to\i cei de fa\ c[ea n-avea limbi.

]mp[ratul hot[r] ca pe fat[s[o ia de so\ie voinicul carele a ucis balaurul, iar[pe \igan porunci de-l leg[de coadele a doi cai ne]nv[\a\i, =i d`ndu-le drumul l-a rupt]n dou[.

Apoi f[cu o nunt[d-alea]nfrico=atele. A=a nunt[=-a=a veselie mai rar.

Iar[el dac[se v[zu]n bine,]=i aduse aminte =i de p[c[toasa de soru-sa. Nu trecu mult de la cununie, =i se duse cu c[\eii dup[d`nsul s[o caute =i s[o m`ntuiasc[=i pe d`nsa. O g[si deci pl`ng`ndu-=i p[catele. Umplusese op\i bu\i de lacrimi. El]i ajut[la butia a noua =i o umplu =i pe aceasta. Apoi sp[l`ndu-se ea pe obraz =i pe ochi cu amestec[tura aceasta de lacrimi,]i veni v[zul.

Ea]ns[tot cu g`ndul dracului. Cum se f[cu cu lumini]i zise:

— Frate, este mult timp de c`nd nu \i-am mai c[utat]n cap. Pune capul ici]n poala dadei, =i mai trage un somni=or, ca s[ne mai aducem aminte din copil]rie.

— C[bine zici, soro. Ia s[mai uit[m necazurile.

+i puse capul =i adormi. Soru-sa atunci]i]nfipse un os din oasele zmeului dup[urechi, =i]ndat[muri fratele s[u. Apoi lu`ndu-i trupul,]l b[g[]ntr-un butoi,]l]nfund[bine =i]l dete pe g`rl[.

C[\eii cum sim\ir[c[li s-a r[pus st[p`nul, se puser[pe un chiloman de-\i venea s[\i iei lumea]n cap. Iar[lupul]ncepu a alerga cu nasul]n v`nt]n toate p[r\ile p`n[]i dete de urm[. +i se luar[cu to\ii dup[d`nsul pe marginea g`rlei p`n[]l dete apa mai [la] mal. Ursul se a\inea mereu, p`n[]i veni bine, se repezi]n ap[, lu[butoiul]n bra\e, ie=i cu d`nsul la uscat =i tr`ntindu-l o dat[, se sparse. Scoaser[trupul st[p`nului lor din butoi =i]ncepur[s[-l pl`ng[.

St`nd ei acolo =i pl`ng`nd, iat[c[vine o co\ofan[=i tot juc`nd =i f``ind din coad[, zicea:

— Ca\!a, ca\!a! s[prinde\i o co\ofan[faur[, dar[nu pe mine, ci alta ca mine; s[-i rupe\i g`tu]n dou[, =i s[pica\i trei pic[turi de s`nge peste mort[ciunea ce o pl`nge\i, =i va]nvia.

Dar[vulpea cea =ireat[]i r[spunse:

— Ce zici, tu, ce zici? ia d[-te mai]ncoace =i mai spune o dat[, c[n-auz bine.

Co\ofana se dete mai aproape =i tot juca. +i c`nd era s[mai zic[]nc[o dat[, ha\! pune vulpea ghiara pe d`nsa =i o prinde.

+i, rup`ndu-i g`tul, pic[trei pic[turi de s`nge peste st[p`nului =i]nvie.

— Of! Doamne! greu somn mai dormii, zise el.

— Puteai tu s[dormi mult =i bine, dac[nu eram noi.

El spuse c[nu =tie ce are de]l doare dup[ureche. Ursul se uit[, =i v[z`nd osul zmeului, puse gura =i supse rana p`n[ce ie=i osul, apoi]ncepu a linge, =i linse, =i linse, p`n[ce se]nchise =i se vindec[. Se sp[] pe ochi, =i lu`ndu-i cavalul plec[cu c[\elu=i dup[d`nsul =i ajunse la so\ioara lui care]l a=tepta cu inima s[rit[.

Trimise slujitori]mp[r[te=ti de aduse pe soru-sa. +i adun`nd pe judec[torii cei mari, tot boieri din doisprezece, merse de se jelui, =i ceru s[fac[judecat[dreapt[]ntre el =i soru-sa. Boierii g[sir[cu cale ca ea cu moarte s[se omoare. Iar[]mp[ratul se cobor] atunci din scaunul]mp[r[\iei =i puse pe ginere-s[u, fiindc[v[zu =i el acum c[era viteaz, drept =i milos ca un]mp[rat bun.

Iar[eu]nc[lecai etc.

FATA MO+ULUI CEA CU MINTE

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un om b[tr`n care avea o fat[mare, de se dusesse vestea]n lume de vrednicia ei. Mo=neagul (unchia=ul) se c[s[tori de a doua oar[cu o bab[, care avea =i ea o fat[mare.

Baba,]ns[, punea pe fata unchia=ului la toate greu[\ile casei; iar[fata ei se clocise de =edere.

Biata fata unchia=ului torcea, \esea, f[cea p`ine, m[tura =i scutura f[r] s[zic[nici pis! dar[baba punea parte fetei sale, =i p`ra la unchia= pe fiica lui =i o tot oc[ra.

Nu era ziuli\ l[sat[de Dumnezeu s[nu se certe cu el, ca s[-=i goneasc[copila, =i-i zicea:

— Dac[nu\i vei duce fata de aici, p`ine =i sare pe un taler cu tine nu mai m[n`nc.

Bietul om se cam codea; dar[baba]ntr-o noapte turn[ap[pe vatr[=i stinse focul ce-l]nv[lise fata unchia=ului de cu sear[.

A doua zi, dis-de-diminea\, se scoal[fata s[fac[focul, fiindc[tot pe ea c[deau p[catele; dar[foc nu mai g[si]n vatr[. Atunci, de fric[s[nu o oc[rasc[mum[-sa cea vitreg[, se urc[pe bordei, se uit[]n toate p[r\ile, doar[va vedea]ncotrova vreo zar[de foc, ca s[se duc[s[cear[m[car un c[rbune; dar[nu se v[zu nic[iri ceea ce c[uta ea. C`nd, tocmai c`nd era s[se dea jos, z[ri spre r[s[rit abia lic[rind o mititic[v`lvotaie: se cobor] de pe coperi= =i o lu[]ntr-acolo.

Se duse, se duse =i la foc nu mai ajunse; dar[]n drumul ei]nt`lni o gr[din[p[r]ginit[, care o strig[zic`ndu-i:

— Fat[mare, fat[mare! vino de-mi cur[\] pomii ce mi-au mai r[mas de omizi; =i, c`nd te-i]ntoarce, \i-oi da poame coapte s[m[n`nci.

Se apuc[fata de lucru numaidec`t =i cum ispr[vi,]ndat[plec[. Mai]ncolo dete peste un pu\, care]i strig[:

— Fat[mare, fat[mare! vino de m[sleie=te, c[\i-oi da ap[rece, s[te r[core=ti c`nd te-i]ntoarce.

Fata slei pu\ul =i plec[]nainte.

Merse ce merse =i dete peste un cuptor, care-i strig[=i acesta:

— Fat[mare, fat[mare! vino de m[lipe=te =i m[=terge de cenu=[, =i, c`nd te-i]ntoarce,]\i voi da azim[cald[.

Fata lipi =i =terse cuptorul =i=i c[ut[de drum.

Mai merse ni\el =i dete peste o c[scioar[, =i b[tu la poart[.

— Cine e acolo?]i zise din[untru; dac[e om bun s[intre, dac[nu, s[nu vie, c[ci am o c[\elu=[cu din\ii de fier =i cu m[selele de o\el, =i-l face mici f[r`me.

— Om bun, r[spunse fata.

Dup[ce intr[, fiindu-i fric[de mum[-sa vitreg[s[nu o bat[dac[se va]ntoarce acas[, pentru c[]nt`rziase,]ntreb[dac[nu cumva are trebuin\[, de o slujnic[. S`nta Vinerea, care locuia]n[untru =i care primi pe fat[,]i r[spunse c[are trebuin\[, de o asemenea fat[; ea r[mase acolo.

Mai]nt`i]i spuse c[treaba ce are s[fac[diminea\`a este s[dea de m`ncare puilor ce-i avea]n curte,]ns[m`ncarea s[fie nici cald[, nici rece; apoi s[scutire =i s[deretice prin cas[. Iar[maica S`nta Vinerea plec[la biseric[. Fata f[cu tot, precum]i poruncise.

C`nd veni acas[, S`nta Vinerea]ntreb[pe puii ei, care erau balauri, =erpi, nev[stuici, ciuhurezi, =op`rle, n[p`rci =i gu=teri, cum le-a dat m`ncarea, =i to\i r[spunser[c[n-a b[gat de sam[dac[a lipsit ea de acas[: a=a de bine au fost c[uta\i.

Intr[]n cas[maica S`nta Vineri =i v[zu toate lucrurile a=eazate la locul lor =i r[mase foarte mul\umit[.

Dup[c`tva timp, zise fata:

— Maic[S`nt[Vinere, mi s-a f[cut dor de p[rin\i, f[bine =i-mi d[voie s[m[duc.

— Du-te, fata mea; dar[mai-nainte caut[-mi]n cap, =i s[vezi c[o s[curg[o ap[pe dinaintea casei =i o s[aduc[fel de fel de cutii, de tronuri =i de l[zi; pe care din ele]\i vei alege, aceea s[fie simbria ta.

Se a=eazar[=i]ndat[v[zu curg`nd apa de care-i spusese, =i pe d`nsa veni ni=te l[zi =i tronuri preafrumoase.

Fata se g`ndi c[, dac[va lua o lad[d-ale frumoasele, slujba ei nu f[cea at`ta, =i mai a=tept[p`n[mai v[zu c[venea o cutie mic[=i necioplit[; atunci zise ea:

— Maic[S`nt[Vinere, iat[c[mi-am ales lucru pe c`t face slujba mea.

— Ia-l, fata mea, dac[n-ai voit s[-\i alegi altceva mai frumos, =i du-te cu Dumnezeu.

Fata unchia=ului]=i lu[ziua bun[, plec[cu cutia la sub\ioar[, =i]ntorc`ndu-se pe la cuptor, c[p[t[o azim[cald[, =i trec`nd pe la pu\, b[u ap[rece de se r[cori; iar[c`nd ajunse la gr[din[, m`nc[poame coapte.

Fata ajunse acas[=i g[si pe tat[-s[u zdrobit la inim[de m`hnire;]i spuse tot ce a f[cut =i deschise cutia. Dar ce s[vaz[]n[untru? M[rg[ritare, pietre nestemate, m[rg[e], ie numai cu fluturi de aur =i catrin\e de m[tase.

Baba =i fiic[-sa pizmuia pe fata mo=ului; iar[lui]i cre=tea inima de bucurie.

Baba trimise =i ea pe fie-sa, s[fac[ce f[cuse fata unchia=ului. Se duse, se duse =i fata babei, =i ajunse la gr[dina care o chem[=i pe d`nsa ca s[o cure\e; dar ea r[spunse:

— Da ce! nebun[sunt eu s[-mi zg`rii m`nile prin tine? O]s[=i porni mai departe, sosi p`n[la pu\, =i dac[o chem[pu\ul, ea]i r[spunse =i lui:

— Da ce! am m`ncat laur ca s[m[ostenesc eu cu tine p`n[s[te sleiesc?

+i plec[mai departe =i se duse p`n[ce dete =i peste cuptor, carele o strig[ca =i pe fata unchia=ului; ea]i zise =i lui:

— Da! ce-am v[zut s[-mi murd[resc m`inu=i\ele =i s[m[v`r prin tine?

+i plec[]nainte, p`n[ce ajunse =i ea tot la S`nta Vinerea.

Acolo fu]ntrebat[ca =i fata unchia=ului =i primit[]n slujb[, apoi maica S`nta Vinerea]i zise =i ei s[fac[ceea ce zisese =i fetei mo=neagului, =i plec[la biseric[.

C`nd veni S`nta Vinerea acas[, toate lighioanele, cu g`turile]ntinse, se pl`nser[c[li s-au op[rit g`tlejurile; intr[]n cas[=i v[zu o arababur[de nu-i mai da nimeni de c[p[t`i.

]n cele din urm[, zise fata cea lene=[:

— Maic[S`nt[Vinere, mi s-a f[cut dor de p[rin\i, d[-mi dreptul meu, c[ci mi s-a ur`t aci, s[m[duc acas[.

— Du-te fata mea, r[spunse S`nta Vinerea, dar[mai a=teapt[ni\elu=, c[o s[treac[o ap[pe dinaintea porti\ei, aduc`nd fel de fel de lucruri; pe care \i-o pl[cea ca s-o iei, alege; iar[p`n[atunci s[-mi cau\i]n cap.

N-apuc[s[puie m`nile]n capul ei =i se repezi de lu[de pe g`rl[lada cea mai mare =i mai frumoas[ce v[zu. S`nta Vinere]i zise:

— Deoarece \i-ai ales ast[lad[, ia-o; dar[s[nu o deschizi p`n[acas[; =i c`nd o vei deschide, s[fii numai cu mum[-ta singur[]n cas[, ca s[nu vaz[nimeni ce e]ntr-]nsa.

Fata lu[lada =i plec[.

C`nd se]ntoarse pe la cuptor, v[zu azime calde, se cerc[s[ia =i nu putu; ea nu mai putea r[bdare de foame. Pe la pu\ trecu cu jind, c[nu-i dete m[car o pic[tur de ap[, ca s[se r[coreasc[; iar[c`nd trecu pe la gr[din[,]i l[sa gura ap[=i nu putu nici s[se umbreasc[pu\in de ar=i\va soarelui.

Ajung`nd acas[obidit[de osteneal[=i fl[m`nd[, n-avu r[bdare, ci chem[pe mum[-sa la o parte =i-i zise s[fac[pe unchia= =i pe fie-sa s[ias[afar[.

Cum r[mase singurele, deschise lada; dar ce ie=i d-acolo? balauri, =erpi, =i c`te lighioane toate, c[rorale arseser g`tlejurile c`nd le dase de m`ncare, =i]ndat[le sf`=iar[=i le m`ncar[.

Tot satul se sp[im`nt[de]nt`mplarea asta; =i fiecare om b[g[de seam[c[asta vine de la r[spl[tirea dumnezeiasc[. Fata mo=neagului]ns[se c[s]tori cu un fl[c[u din cei mai frumo=i ai satului, care o ceru de la tat[-s[u =i o lu[de so\ie.

Mare veselie se f[cu]n sat la nunta lor, =i tr[iesc]n fericire p`n[]n ziua de azi. Cine nu crede s[fac[bine s[se uite]mprejur, =i va vedea multe de aceste case.

Iar eu]nc[lecai p-o =ea etc.

FATA DE]MP{RAT +I FIUL V{DUVEI

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat foarte bogat =i puternic. Acest]mp[rat avea un fecior =i o fat[.]nt`mpl`ndu-se s[-i moar[feciorul,]]ngrop[cu mare cinste =i alai ca pe un]mp[rat. C`nd fu a duce mortul la biseric[, fata]mp[ratului ceru a merge =i d`nsa s[-l petreac[. A=a de p[zit[era fata aceasta de tat[-s[u,]nc`t p`n[atunci nici soarele nu-i v[zuse fe\i=oara, nici v`ntul nu-i b[tuse peri=orul. Ea se]mbr[c]n negru =i=i l[s p[rul despletit[pe] spate, =i a=a merse de petrecu pe frate-s[u la groap[. +i a=a g[tit[]i =edeia mai bine dec`t altminteri. C[ci, nu e vorba, ea era foarte frumoas[. Crinii =i viorelele r[m[seser[pe jos =i nici la degetul cel mic al ei nu le punea.

C`nd o v[zu lumea a=a de ginga=[=i de pl[p`nd[, r[mase cu ochii zg`i\i la d`nsa. +i a=a de pu`ntic[=i dr[g[la=[mai era,]nc`t s-o sorbi]ntr-un pahar cu ap[. Lumea uitase =i mort =i tot uit`ndu-se la d`nsa. Atunci veni un v`nti=or lin =i u=or, de-i resfir[pletele; iar[ea sim\i c[un fior rece i se strecoar[prin inim[.

Cum, cum,]ngropar[mortul =i toat[lumea se]ntoarse acas[.

Tot pe atunci]n cetatea aceea se afla o v[duv[s[rac[. Ea avea un fiu. El era de treab[, smerit =i sfiicios ca o fat[mare. To\i feciorii de boieri aveau pizm[pe d`nsul =i-i puseser[g`nd r[u. Nu-i g[sea]ns[nici o pricin[, ca s[puie m`na pe d`nsul. Fiul v[duvei]ntrecuse pe to\i boierii =i]mp[ra\ii la boi =i la stat. El era ar[tos nevoie mare. Ai fi pus ochii pe d`nsul d-ar fi fost]ntr-o mie. +-apoi era dulce la cuv`ntare. Curgea graiul din gura lui ca mierea. Nu se mai s[tura cineva de d`nsul ascult`ndu-l.

De la moartea fratelui s[u, fata nu se prea sim\ea bine. Ba c-o fi una, ba c-o fi alta, ba c-o fi deochi, ba c-o fi s[get[tur[, =i toate desc`nt[toresele =i vracii nu-i putur[da de leac.

M[-sa b[g[de seam[c[fie-sa era]ns[rcinat[.]n zadar se jura

fata c[nu =tie la sufletul ei nimic de prihan[. Cine s[o creaz[? Burta o da de gol. Ea]ns[nu spunea minciuni, se pomenise =i ea a=a. D-apoi c`nd afl[tat[-s[u c[fie-sa are s[fie mum[, f[r] s[fi pus pirostriile pe cap? se f[cu foc =i p`rjol. Nu mai ascult[nici rug[ciuni, nici nimic. A se dezvinov[\i]naintea lui nu era cu putin\]. Porunci deci ca numaidec`t s[se adune Sfatul]mp[r[\iei]n tain[, ca s[hot[rasc[pedeapsa ce s-ar cuveni fie-sei pentru o a=a neleguire =i ca s[se spele ru=inea ce adusese ea p[rului c[run\it al tat[lui s[u.

Sfatul]mp[r[\iei g[si cu cale c[spre a se sp[la o a=a grozav[necinste, fata cu moarte s[se omoare. Unii ziceau ca s[se arz[de vie. Al\ii ca s[-i scoat[ochii =i s[se goneasc[]n pustiet[\i spre a fi m`ncat[de fiare s[lbaticice. Al\ii iar[ziceau ca s[i se lege o piatr[de g`t =i s[se dea pe Dun[re.

Tocmai pe atunci, din p[cate, iat[c[=i feciorul v[duvei trecea pe acolo]n treaba lui. Cum]l v[zur[boierii, numaidec`t se]nvoir[, =i hot[r`rea fu gata, cam ce, adic[, s[fac[cu fata]mp[ratului.

To\i fur[]ntr-o gl[suire ca fata s[se dea pierz[rii.]ns[ca una ce este fat[de]mp[rat, =i ca una ce trebuie s[fi s[v`r=it neleguirea cu un om, carele =i acela trebuie s[piar[, acel om s[fie fiul v[duvei, deoarece fata nu vrea s[spuie pe adev[ratul nelegiuit, =i pentru c[Sfatul]mp[r[\iei nu poate s[-l ghiceasc[. Cum hot[r`r[, a=a =i f[cur[.

]mp[ratul porunci, =i numaidec`t se aduse un poloboc mare; puse de-l smoli =i, b[g`nd]ntr-]nsul pe fata de]mp[rat cu fiul v[duvei, porunci de]nfund[polobocul bine, =i]l dete pe Dun[re.

Pe c`nd]ns[dogarii]nfundau polobocul, una din roabele fetei de]mp[rat, mai mihoas[la inim[, se strecur[prin calabal`c =i le dete pe sub ascuns o copaie de mere, dou[azime =i un fedele= cu ap[. Noroc c[nu o v[zu nimeni.

Se duse butoiul pe Dun[re trei zile =i trei nop\i, f[r] a se opri undeva. Merindea din butoi se ispr[vise. Biata fat[]=i pl`ngea

nevinov[\ia cu ni=te graiuri de-\i rupea b[ierile inimii, iar[bietul b[iat, =i el nevinovat ca =i d`nsa, o m`ng`ia =i nu o l[sa s[-i piarz[n[dejdea de la Dumnezeu. C`nd, ce s[vezi dumneata? A patra zi, dis-de-diminea\[, polobocul se love=te de un bu=tean =i se sparge. Pas[mite polobocul ajunse la margine, adus fiind de talazurile Dun[rii, =i-l ciocni de bu=teanul pe care tot apa]l dase la margine.

Ie=ir[deci la uscat dos[di\ii de ei, =i dar[mul\umit[lui Dumnezeu c[le-a sc[pat zilele, =i-i f[cur[s[mai vaz[o dat[lumina.

Apucar[pe o potec[=i intrar[]ntr-un bunget de p[dure. Aci o luar[apoi pe o p`rtie, =i merse, =i merse, p`n[ce v[zu c[se deschide o poieni\[. }n ast[poieni\[dete de ni=te case foarte frumoase, b[t[tura c[roro era c`mpul cu florile. Toate lucrurile]n aceast[cas[erau cu =art. Nimic nu lipsea. Toate catrafusele]=i aveau v[taful lor =i nimic nu era nerostit. C`nd voiai ceva, era destul numai s[porunce=ti =i]ndat[se f[cea. Aci era]n adev[r: pune-te mas[, ridic[-te mas[.

Trecur[mul\i ani de la aceast[]nt`mplare. }mp[ratul]=i uitase de fiica sa. Fata de]mp[rat =i fiul v[duvei se]nvoiser[=i se]nso\iser[. Nici unul din am`ndoi nu s-a c[it mai]n urm[pentru aceasta. Vezi c[el]n via\o lui nu alunecase p`n[atunci, era curat cum]l f[cuse m[-sa; =i pe fata]mp[ratului o g[sise acas[. Copilul cu care era]ns[rcinat[fata c`nd o goni tat[-s[u se n[scu, =i se f[cuse un b[iat de s[nu te]nduri de el. Iar[ei petrec`nd cu bine,]=i uitaser[de necazurile cele trecute. Puterea lui Dumnezeu]i ocrotea =i-i ferea de rele. At`ta numai c[p-acolo, nu se vedea nici pui de om. Parc-ar fi fost la sf`r=itul p[m`ntului.

]ntr-una din zile,]mp[ratul, tat[l fetei, plec[la v`n[toare. El se]ncumese a r[zbi mai]n[untru p[durii dec`t alt[dat[. +i, din v`nat]n v`nat, el se r[t[ci. Orbec[i]n sus, c[ut[]n jos =i peste poteca pe care s[ias[la lumin[nu putea s[dea. Se luase de g`nduri. C`nd, iac[d[]n poieni\o cu casele. V[zu =i casele. El se

minun[c`nd v[zu a=a cas[frumoas[]ntr-o astfel de s[lb[t[cime de p[dure. De voie, de nevoie, trebui s[se duc[acolo, c[ci ochii nu-i dase]n gean[de nu =tiu c`t timp.

Mai]nt`i]=i trimise sluga care nu se desp[r]vise de d`nsul nici c`t ai sc[p]ra. El se]ntoarse =i spuse]mp[ratului c[este primit a g[zdui acolo cu drag[inim[. Intr`nd]mp[ratul,]=i trimise sluga la buc[t[rie s[-i frig[dou[pot`rnichi din cele ce v`nase el. Dup[ce a=e z[pot`rnichile]n frigare =i le puse la foc, acolo le uit[: c[ci ce v[zu =i auzi]l buim[cise. Toate lucr=oarele vorbeau]n casa aceea, p`n[=i oalele =i v[traul.

La vatra aceea erau dou[oale puse la foc. Aceste oale se certau. Sluga]mp[ratului auzi cu urechile sale cum se ciorovoiau aceste oale.

— F[buzato, d[-te la o parte c[tu ai fiert destul.

— Ba, d[-te tu mai la o parte, scurto ce e=ti, c[au fiert =i ma`ele din tine.

+i c[sc`nd gura la d`nsele, sluga uit[=i pot`rniche =i tot. C]nd se de=tept[sluga]mp[ratului, friptura se f[cuse scrum.

Se bocea, bietul, =i se t`nguia de-i pl`ngeai de mil[. Fata]mp[ratului]l lini=ti spuindu-i c[o s[roage pe]mp[ratul s[-l ierte pentru aceast[gre=eal[.

Apoi trimise =i pofti pe]mp[ratul]n casa cea mare. Aci, st`nd de vorb[, st[p`nul casei porunci s[se puie masa. R[mase]mp[ratul st`lpit c`nd v[zu masa viind singur[, talerele, lingurile =i celelalte tac`muri cu v[ta=ii lor =i le a=e zau care=i pre unde. Venir[bucatele =i m`ncar[. Dup[ce sf`r=ir[de m`ncat, =edeau la vorb[, c`nd,]n loc de a str`nge masa, v[zur[c[lingurile]ncepu a s[]ta pe mas[. V[taful le suduia, dar[ele nu ascultau de cuv`ntul lui.]mp[ratul nu b[g[de seam[, c[ci vorbea cu fiul gazdei, un copilandru dezghe`at =i sf[]tos, de te tr[gea inima s[stai cu d`nsul de vorb[.

Atunci gazda, ca s[fac[pace, zise:

— Nu se poate ca]mp[ratul s[fi f[cut o asemenea fapt[.

— C[n-are la cine altul s[fie, r[spunse v[taful lingurilor. Trebuie s[-l c[ut]m.

— Nu mai tranc[ni,]i mai zise gazda. Aide, ridic[masa =i te car[de aci.

Auzind]mp[ratul cele ce se vorbir[, ceru s[fie c[utat, ca s[-i ia s[din b[nuial[, c[ci el nu se =tia vinovat.

Atunci, tr[g`ndu-i]nc[l\mintea,]i c[zu lingura pe care o c[utau din cizma]mp[ratului.

Pas[mite gazda se vorbise cu v[taful lingurilor ca s[-i joace renghiul]sta.

]mp[ratul se f[cu ca sfecla de ro=u de ru=inea ce p[\i =i zise]nc`lcindu-se de ciud[:

— Arat[-\i, Doamne, minunea ta! Nu =tiu la sufletul meu de nici un furt. N-am b[gat eu lingura]n cizm[.

— Cum nu =tii dumneata, zise =i gazda, despre lingur[, asemenea nu =tiu nici eu p`n[]n ziua de azi cu cine am f[cut copila=ul]sta.

Atunci, cunosc`ndu-se, se]mbr[\i=ar[=i se iertar[unul pe altul.

Fata de]mp[rat mul\umi apoi]mp[ratului c[i-a dat Dumnezeu]n g`nd de a pus]n poloboc]mpreun[cu d`nsa pe junele cu care ea s-a]nso\it mai pe urm[; c[ci el s-a]ndr[gostit de d`nsa, a iubit-o =i a]ngrijit-o ca pe o so\ie credincioas[.

]mp[ratul nu =tia cum s-o mai m`ng`ie, cunosc`ndu-i nevinov[\ia. L[ud[=i pe so\ul ei pentru buna sa purtare de grije, =i cu to\ii]mpreun[se]ntoarser[la scaunul]mp[r[\iei, d`nd m[rire lui Dumnezeu c[nevinov[\ia a ie=it dasupra ca untul de lemn.

Iar[eu]nc[lecai p-o =ea etc.

CELE TREI RODII AURITE

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat, =i avea un fecior; acesta, =ez`nd la fereastr[, vede o bab[b[tr`n[, care venea cu tivga s[ia ap[de la f`nt`n[. Ce-i vine lui, ia o piatr[=i arunc`nd-o c[tre f`nt`n[, nimere=te drept]n tivg[, =i aceasta se sparge; baba, care sim\ise

de unde venise piatra,]=i arunc[ochii la fereastra]mp[ratului =i vede pe fiul de]mp[rat f[c`nd haz; atunci baba zise:

— P`n[nu vei g[si cele trei rodii aurite, s[nu te]nsori, dragul mamii; =i se]ntoarse acas[trist[=i f[r[tivg[=i f[r[ap[.

Fiul de]mp[rat, auzind acest blestem, st[tu, =i dup[ce se g`ndi mult timp la rodiile aurite, se aprinse dorin`a]n el de a le vedea =i de a le avea; deci se duse la tat[-s]u =i-i zise:

— Tat[, s[-mi faci trei r`nduri de haine de fier, c[ci am s[fac o c[l]torie mare.

+i toat[silin`a ce puse]mp[ratul a opri pe fiul s[u de la aceasta, fu]n zadar.

Dac[v[zu =i v[zu c[nu-l poate opri, porunci numaidec`t =i i se f[cu hainele; dup[ce le lu[, fiul]mp[ratului]nc[lec[=i plec[.

Un an de zile trecuse de c`nd, c[l]torea; ajunsese prin pustiet[]nelocuite de oameni; =i tot r[t[cind]n sus =i]n jos, dou[r`nduri de haine se rupseser[=i le lep[dase. Ne=tiind ce s[fac[, hot[r] a mai merge c`tva, =i dac[nu va putea descoperi nimic, s[se]ntoarc[.

Abia mai f[cu c`iva pa=i =i iat[c[z[ri o colib[. Se repezi]ntr-acolo iute ca s[geata =i]ndat[=i ajunse. C`nd, o m[tu=[sihastr[cum]l v[zu,]i =i zise:

— Da bine, fl[c[ule, cum ai ajuns p-aici pe unde nu se vede pas[re cu aripioare, dar]nc[mite om cu picioare?

— Mam[, zise fiul de]mp[rat, caut cele trei rodii aurite; nu =tii d-ta]ncotro se pot afla?

— Nu =tiu, dragul mamii, nici n-am auzit p`n[acum de a=a minune, dar[poate soru-mea s[=tie, care =ade pu`in mai departe de aici, de ai curaj s[mai mergi, po`i s[o]ntrebi pe d`nsa.

N-a=tept[s[-i zic[de dou[ori, =i o tuli]ntr-acolo repede =i merse, =i merse, cale lung[neumblat[, p`n[ce dete de o alt[colib[, de unde asemenea ie=i o m[tu=[sihastr[, =i mai b[tr`n[, =i mai scof[lcit[, care =i ea]i zise:

— Cum ai ajuns p-aici, om cu picioare, pe unde nu vin nici pas[ri cu aripioare?

— Mam[, zise fiul]mp[ratului, caut cele trei rodii aurite, =i dorin\`a de a le avea m-a adus p-aici, nu =tii d-ta]ncotro se afl[?

La auzirea acestor vorbe, b[tr`na]ncepu s[pl`ng[, apoi]i r[spunse:

— Am avut =i eu un fecior, care auzise despre acele blestemate rodii, =i care, tot umbl`nd dup[ele,]ntr-una din zile se]ntoarse =chiop =i]n cele din urm[]=i rupse =i capul pentru ele; dac[a=i fi =tiut atunci, dragul mamei, cum s[le g[seasc[cineva f[r[primejdie, nu-mi pierdeam copila=ul.

Cum auzi fl[c[ul nostru,]ncepu a se ruga s[-i spuie cum s[fac[s[le ia; iar[b[tr`na]l pov[ui cum s[umble =i cum s[se poarte; =i dac[va izbuti, l-a jurat pe tinere\`ile lui ca s[se]ntoarc[tot pe acolo, ca s[-i arate =i ei acele rodii, dup[care s-a pr[p[dit fiul s[u.

Dup[ce i-a f[g[dui c[se va]ntoarce, i-a mul\`umit pentru sfaturile cele bune ce a primit de la d`nsa, =i ca o n[luc[pieri dinaintea ei, c`nd, dup[o c[l]torie]nc[d-o s[pt[m`n[=i mai bine, v[zu un balaur cu o buz[]n cer =i cu alta]n p[m`nt. }ndat[ce ajunse la d`nsul]i zise:

— Bun[ziua, frate, =i trecu]nainte.

Iar balaurul]i r[spunse:

— Noroc bun, frate.

Ajunse apoi la o f`nt`n[, muceg[it[=i plin[de n[mol; el se apuc[]ndat[de cur[vi =i primeni apa din f`nt`n[=i=i c[ut[de drum p`n[dete de ni-te porvi]ncuiate, pline de praf=i de p[ianjeni; cur[vi acei p[ianjeni, scutur[praful, dete poarta de perete =i trecu]nainte. }n drumul s[u]nt`lni o brut[reas[care =tergea un cuptor cu `ele sale; cum o v[zu,]i dete bun[ziua, =i t[indu=i o bucat[din haina sa,]i zise:

—]ine asta, leiculi[, de =terge cuptorul.

Iar[ea, lu`nd-o,]i mul\`umi.

La spatele cuptorului, fiul]mp[ratului v[zu o gr[din[ca un rai,]n care se r[t[ci c` tva timp.

}n cele de pe urm[v[zu cele trei rodii cum at`rna de o crac[]n pom;]=i f[cu curaj, scoase cu\ita=ul =i t[ie cr[culi\`a de care erau at`rnate, =i o tuli d-a fuga]napoi.

N-apuc[s[fac[zece pa=i =i toat[gr[dina]ncepu s[\ipe =i s[cheme]n ajutor pe brut[reas[, por\ile, f`nt`na =i pe balaur.

— Ba aia-i vorb[, r[spunse brut[reasa, c[de c`nd sunt urgisit[a sta aci, nu s-a]ndurat nimeni s[vie a m[scuti de ars[tura de toate zilele.

— C[alt g`nd n-am, r[spunser[por\ile, c[de c`nd suntem f[cute, n-a venit nimeni s[ne mai scuture, s[ne deschiz[, de]n\elenisem a=a.

— Ba s[ne ierta\i, zice f`nt`na, c[de c`nd sunt f[cut[, m`n[de om n-a venit s[-mi cure\`e apele,]nc`t ajunsesem a m[]mpu\i.

— Ba c[chiar, r[spunse =i balaurul, c[de c`nd sunt os`ndit a sta cu gura c[scat[=i cu ochii sticli\i la stele, nimeni nu mi-a dat m[car o bun[ziua, =i s[-mi zic[frate. Acest om ne-a sc[pat de urgia ce era pe noi, =i ne vom c[uta de treab[.

Fiul]mp[ratului care f[cuse]ntocmai cum]]nv[\ase b[tr`na, se]ntoarse la d`nsa =i dup[ce-i mul\umi =i-i dete =i ei c`te ceva, plec[s[se]ntoarc[la]mp[r\ia tat[lui s[u.

Pe drum, ce-i veni lui, v[z`nd c[nu mai poate r[bda, scoase cu\ita=ul =i t[ie una din rodii, ca s[guste =i s[se]ncredin\eze de bun[tatea lor. C`nd, ce s[vezi? Deodat[iese din rodie o fat[, ca o z`n[de frumoas[, =i]ndat[]ncepu a striga cu un glas m`ng`ios:

— Ap[, ap[, c[mor.

}ntoarse fiul]mp[ratului ochii]n toate p[r\ile s[vaz[ap[, dar[geaba, ap[nu era; iar[fata c[zu =i muri; p-aci, p-aci era s[caz[=i el, dar[se \inu.

Tot merg`nd el, nu putu s[\ie p`n[s[nu guste dintr-o rodie, =i scoase cu\ita=ul de t[ie]nc[una; deodat[, iese =i dintr-]nsa o fat[ca o z`n[, =i moare ca =i cea dint`i, fiindc[n-avu ap[s[-i dea.

M`hnit de ciudata]nt`mplare, mergea c[tre]mp[r\`ia tat[lui s[u cu rodia care]i mai r[m[sese, =i se uita la d`nsa ca la un cire=copt; =i merse p`n[ce ajunse la o c`mpie frumoas[pe unde]ncepu a cunoa=te urme de oameni. Aici]i mai veni inima la loc, =i se puse jos s[se odihneasc[ni\el. G`ndul lui nu se lua de la rodii =i de la fetele cele frumoase ce muriser[; =i tot g`ndindu-se se aprinse]n el dorin\`a de a gusta din rodia, care o mai avea,]nc`t nemai-pu`ndu-se \ine, ot[r] s[o taie =i pe aceasta; dar[tem`ndu-se s[nu i se]nt`mple ca =i cu celelalte, c[ut[o f`nt`n[, lu[ap[]n c[ciul[, =i acolo, la umbra unui copaci mare, t[ie =i rodia care]i mai r[m[sese, c`nd, ce s[vezi? unde ie=i o fat[ca soarele de frumoas[, =i cu p[rul de aur.

— Ap[! ap[! strig[ea.

+i el]i dete de b[u =i o stropi cu ap[, =i a=a sc[p[fata cu via\].

Fiul]mp[ratului]i da t`rcoale, =i se tot minuna de frumuse\ea =i de ging[=ia ei. Apoi o lu[de m`n[=i]i zise:

— So\ie s[-mi fii. +i ea primi.

El nu voi s[o duc[pe jos acas[la tat[-s[u, ca s[nu osteneasc[, fiindc[o vedea c[era pu\intic[la trup]nc`t ar fi b[ut-o]ntr-un pahar de ap[, =i a=a de sup\iric[de parc[era tras[prin inel.

El o pov[\ui s[se urce]n pomul de l`ng[f`nt`n[, =i]i zise s[-l a=tepte acolo p`n[se va]ntoarce de la tat[l] s[u cu care]mp[r[te=ti =i cu c[l]r\`i, ca s[o ia, fiindc[el cunoscuse locurile c[nu mai este a=a departe.

Fata cea frumoas[zise copaciului s[se lase jos, =i el se l[s[, apoi se puse]n el =i se ridic[. Fiul]mp[ratului r[mase cu gura c[scat[uit`ndu-se la ea =i la minunea cum de se l[sase =i se ridicase copaciul, apoi, rup`nd-o d-a fuga, s[te p[ze=ti, p`rleo, c[]i sf`r`iau c[lc`iele de iute ce se ducea.

Nu trecu mult de c`nd se duse fiul de]mp[rat, =i o fat[de \igan veni s[ia ap[de la f`nt`n[, dar c`nd v[zu chipul care str[lucea]n ap[, crezu c[e al ei, =i sp[rg`nd ulciorul se]ntoarce fuga la mum[-sa:

— Nu m[mai duc la ap[, zise ea, o frumuse\le ca a mea nu aduce ap[.

— Du-te la ap[, arapino, ce tot spui astfel de fleacuri,]i zise m[-sa, ar[t`ndu-i coceanul m[turei.

Ea se duse =i iar[se]ntoarse, ca =i]nt`i, f[r[isprav[=i tot cu astfel de vorbe.

M[-sa]n\elese c[acolo nu e lucru curat =i]i dete un ac vr[jit s[-i \ie]n p[r, =i o]nv[\[ce s[fac[cu el la]nt`mplare de ar da peste cineva p-acolo, =i o trimise iar[.

]iganca, cum ajunsese la f`nt`n[, c[t[]n sus =i v[zu de unde venea]n f`nt`n[acel chip]ngeresc.

— Suie-m[=i pe mine acolo, rogu-te, zise \iganca, uit`ndu-se gale= c[tre z`na frumuse\ilor.

Iar[fata cu p[rul de aur zise copacului de se l[s[, lu[pe \iganc[ca s[-i \ie de ur`t, =i copacul se ridic[la loc.

St`nd ele de vorb[, \iganca se lingu=i =i rug[pe fat[, ca, de voie=te s[doarm[ni\el, s[puie capul]n poala ei, =i ea]i va c[uta]n cap.

Fata se]nduplec[=i se puse cu capul]n poala \ig[ncii, =i, c`nd era s[o fure somnul, \iganca]i]nfipse acul otr[vit]n cap, iar[fata se f[cu o p[s[ric[cu totul =i cu totul de aur, =i]ncepu a zbura de colo p`n[colo, prin cr[cile pomului.

Atunci \iganca zise:

— Ah! fat[de lele ce mi-ai fost, cum mi-ai sc[pat, eu socoteam c[dormi, dar[, fie, tu n-o s[-mi scapi,]i viu eu \ie de hac.

Nu trecu multe zile =i iaca =i fiul de]mp[rat cu oaste =i c[l]re\i =i cu car[]mp[r]te=ti veni s-o ridice; iar[\iganca cum]l v[zu,]i zise:

— Da bine,]mp[rate, m-ai l[sat s[te a=tept at`ta,]nc`t soarele mi-a ars fe\i=oara =i v`ntul mi-a b[tut peri=orul.

]mp[ratul, cum o v[zu, r[mase la]ndoial[=i nu-i venea s[creaz[c[ea este z`na pe care o l[sase el acolo.

Dar[, dup[vorbele ce-i zise, pare c[ar fi crezut, =i deci se]nduplec[=i o lu[.

Nu =tiu cum, nu =tiu ce fel, dar[parc[-i spunea inima c[n-o s[fie ea;]n sf`r=it, dac[nu v[zu pe altcineva, plec[cu ea, =i nu =tia cum s[fac[s[nu creaz[tat[-s[u c[spusese minciuni.

C`nd ajunse la curtea]mp[r[teasc[, le ie=i]mp[ratul]nainte, =i r[mase]nm[rmurit c`nd v[zu]n loc de z`na frumuse\ilor, cu fa\la ca soarele =i cu p[rul de aur, pe o arapin[neagr[ca fundul c[ld[rui. +i m[car c[fiul s[u]l]ncredin\la c[soarele]i arsesse fe\i=oara =i v`ntul]i b[tuse peri=orul,]mp[ratului tot nu-i venea s[creaz[.]ns[n-avu ce face; de bine, de r[u]i puse]ntr-o parte a palatului =i tot am`na cununiile.

D-a doua zi chiar,]n gr[dina]mp[r[teasc[,]n toate dimine\ile, venea o p[s[ric[=i c`nta cu dor de-\i rupea inima; apoi striga c`t]i lua gura:

— Gr[dinar! Doarme]mp[ratul?

— Doarme,]i r[spundea gr[dinarul.

— S[doarm[somn dulce =i mai dulce, de pe c[p[t`i s[s-aridice, ad[oga p[s[rica. Dar[cioroai ca de]mp[r[teas[doarme?

— Doarme,]i r[spundea.

— S[doarm[somnul de urgie, de acum p`n[-n vecie.

+i pe care pom se punea de c`nta, pe loc se =i usca.

Gr[dinarul spuse]mp[ratului toat[=iretenia cu pas[rea =i cum se usuc[pomii pe care se punea ea de c`nta.]mp[ratul se lu[de g`nduri.

Mai to\i pomii din gr[din[se uscar[]n c`teva zile, mai r[m[sese unul. Atunci]mp[ratul porunci s[se pun[pe fiecare cr[culi\c[c`te un lan\, =i a=a se =i f[cu; iar[a doua zi]n rev[rsat de zori, veni la]mp[ratul cu pas[rea de aur care dedese]n la\.]mp[ratul porunci de-i f[cu o colivie cu totul =i cu totul de aur, puse pas[rea]n ea =i, de dragul ei, o \inea pe fereastra lui.

]iganca cum auzi de istoria cu pas[rea,]i trecu un fier ars prin inim[. Se f[cu bolnav[, mitui pe to\i vracii care spuser[]mp[ratului c[p`n[nu va t[ia pas[rea de aur =i s[dea]mp[r[tesei s[m`nce din ea, nu se va]ns[n[to=i.

Plin de sc`rb[]mp[ratul nu se putea]nvoi la asta: dar[, dup[rug[ciunea fiului s[u, o dete; r[mase]ns[nem`ng`iat =i din ce]n ce ura mai mult pe \iganc[.

Luar[, deci, pas[rea =i o t[iar[, o fierser[=i o duse]mp[r[tesei; iar[ea, dup[ce se pref[cu c[se]ns[n[to=e=te]ncepu a se g[ti de cununie.

Din s`ngele p[s[relei crescua la fereastra]mp[ratului un brad]nalt =i frumos, =i era o minune cum de]ntr-o noapte crescuse a=a de mare =i falnic.]mp[ratul chem[pre gr[dinar =i-i porunci s[aib[cea mai mare]ngrijire de acel pom. Iar[\iganca cum auzi, n-avu odihn[=i-i puse g`nd r[u. Pricepuse, dr[coaica, c[]nc[nu sc[pase cu totul =i cu totul de primejdie.

Se f[cu iar[bolnav[, mitui iar[pe vraci, care spuser[]mp[-ratului c[p`n[nu va t[ia bradul s[-l fiarb[=i cu apa aceea s[-i fac[baie, nu va trece]mp[r[tesei.

]mp[ratul se sup[r[p`n[la suflet, v[z`nd c[logodnica fiului s[u e piaz[rea, fiindc[de c`nd a venit ea, n-a avut parte de nici un lucru ce i-a fost lui drag.

L[s[s[taie =i bradul ca s[nu mai aib[nici un cuv`nt a-l mai sup[ra cineva cu ceva, =i se hot[r] ca de aci]nainte s[nu mai fac[pe voia nim[nui, dac[ar mai da peste ceva care s[-i plac[.

Pe c`nd t[ia bradul, la care toat[lumea se uita cu jind, o b[tr`n[cer=etoare se opri =i ea s[priveasc[l`ng[cealalt[lume, =i c`nd vru s[plece, lu[cu d`nsa o surcea ce c[zuse de la o \and[r[a bradului =i o duse acas[. B[g]]ns[de seam[c[era un ac]nfipt]n surcea; ea] scoase; =i fiindc[surceaua era oarecum m[ricic[=i lat[, o f[cu capac la oala care o avea =i ea dup[sufletul ei.

A doua zi plec[]n prosteal[ca totdeauna; dar[c`nd se]ntoarse acas[, r[mase]ncrementit[v[z`nd coliba m[turat[=i deretecat[de-\i era drag[inima s[prive=ti.

Nu]n\elegea baba ce minune s[fie asta, adic[cine s[fi venit s[-i fac[ei astfel de bine.

C`teva zile urm[tot astfel;]n sf`r=it hot[r] s[p`ndeasc[, doar[

va da peste cel ce-i deretec[=i-i pune toate alea la r`nduiala lor prin colib[=i a=a =i f[cu. }ntr-o zi dup[ce plec[, ea se ascunse, =i uit`ndu-se pe furi=, pe cr[p[tura u=ii, v[zu cum din capacul oalei s[ri o fat[mai alb[dec`t neaua =i cu p[rul de aur.

— Cine e-ti, mam[, zise ea, de]mi faci astfel de bine?

— O fat[f[r[tri=te, zise ea; dac[m[prime=ti s[=ez la d-ta, mult bine \i-oi face =i eu dumitale.

Se]nvoir[=i r[mase; ba]nc[baba se m`ndrea, c[a=a fat[nici]n casa]mp[ra\ilor nu se g[sea, frumoas[=i vrednic[.

Baba mergea mereu]n prosteal[, cum]nv[\ase ea; dar[]ntr-o zi]i zise fata s[-i cumpere din t`rg p`nz[=i m[tase ro=ie =i verde; baba, biet, din paralele ce adunase din cer=it,]i cump[r[.

Fata]=i cusu toat[istoria pe dou[sangulii; =i dup[ce le ispr[vi, zise babei s[se duc[cu d`nsele la]mp[ratul, =i c`nd va fi pe tron al[tura cu fiul s[u, sangulia cusut[cu verde s[o pun[pe genuchii]mp[ratului; iar[cea cusut[cu ro=u pe ai fiului s[u.

Baba ascult[=i se duse; dar[osta=ii n-o l[sa s[intre. Atunci ea f[cu zgomot, =i]mp[ratul porunci s[o lase a intra. Ea, cum intr[, f[cu cum]i zisese fata, =i ie=i ca s[a=tepte s[vaz[isprava.

Cum v[zur[sanguliile,]mp[ratul =i fiu-s[u]n\eleser[totul. Porunci s[cheme pe logodnica]mp[ratului =i-i zise:

— Pentru c[o s[te faci]mp[r[teas[, trebuie s[te deprinzi a=i judeca pe femei, c`nd judec[torii nu se domiresc la c`te un lucru. Ast[zi ni s-a ar[tat cu pl`ngere o femeie, care zise c[, av`nd un coco= de soi, cu mare cheltuial[a alergat prin \[ri de a cump[rat =i o g[in[, a=ijderea de soi; c[vecina ei nu s-a mul\umit c[i-a omor`t g[ina, dar[i-a furat =i coco=ul =i l-a dat la o g[in[d-ale ei, =i a=a cere dreptate. Ce zici despre aceasta?

— Zic, r[spunse bahni\va, dup[ce se g`ndi pu\in, c[femeia care a omor`t g[ina =i a furat coco=ul, cu moarte s[se omoare, =i coco=ul s[se]ntoarc[st[p`nului]mpreun[cu g[ina os`nditei =i cu ou[le ce va fi f[cut.

— Bine ai judecat, r[spunse]mp[ratul. Eu sunt femeia cu coco=ul, =i tu e=ti care l-ai furat; g[te=te-te la os`nda care tu]nsu\i ai g[sit-o cu cale.

]iganca]ncepu a pl`nge, a se ruga, a se jeli, dar[toate fur[degeaba. O dete pe m`na osta=ilor care f[r[mil[]i r[spl[tir[nelegiuirea ce f[cuse.

Dup[aceasta se duser[cu to\ii la casa babei, =i fiul de]mp[rat cu tat[-s[u]nainte, ridicar[pe fat[cu toat[cinstea; =i dup[ce o aduse la palat,]ndat[]i =i cununar[, =i mare veselie fu]n toat[]mp[r[\ia trei zile d-a r`ndul, pentru c[s-a g[sit vie =i nev[t[mat[fata cu p[rul de aur, dup[care at`ta a umblat fiul de]mp[rat, =i to\i cu totul oropsea pe \iganc[c`nd s-a auzit istoria nelegiuirilor sale.

]nc[lecai p-o =ea etc.

HO | U }MP{ RAT

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat mare =i puternic. Abia la vremea c[run\etii dob`ndi =i el un copil. Bucuria lui fu nespus[c`nd se v[zu =i el tat[, =i toat[]mp[r[\ia lui fu vesel[dinpreun[cu d`nsul, c[ci acest]mp[rat era bun, drept =i tem[tor de Dumnezeu. Pentru aceasta, el f[cu mult bine poporului s[u. +i to\i]ntr-un g`nd =i]ntr-o gl[suire dete m[rire Domnului c[s-a]ndurat a le da un mo=tean al]mp[r[\iei.

Acest]mp[rat puse de g`nd ca pe fiul s[u s[-l dea s[]nve\e toate meseriile =i toat[procopseala c[rturarilor.

Fiul]mp[ratului cre=tea]ntr-o lun[c`t al\ii]ntr-un an. C`nd fu de opt ani, p[rea c[este de optsprezece.

Dac[v[zu a=a, tat[-s[u,]mp[ratul,]l dete la carte; dup[ce]nv[\ filosofia =i citirea pe stele, de la cei mai iscusi\i dasc[li,]l dete la cel mai me=ter vraci, de]nv[\ =i me=te=ugul leacurilor.

V[z`nd tat[-s[u,]mp[ratul, c[fiu-s[u are \inere de minte grozav[=i ia]n cap u=or cele ce i se ar[ta, se umplu de mul\umire sufleteasc[, c[ci Dumnezeu]i dase un copil tocmai dup[g`ndul s[u.

]nv[\`nd el toat[cartea,]mp[ratul a]nceput a trimite pe fiu-s[u din cetate]n cetate s[]nve\`e toate meseriile. Cum auzea c[]n cutare cetate este c`te vrun me=ter mai dibaci =i c[acea meserie nu se afl[pe la d`nsul,]ndat[]l trimitea s[]nve\`e =i acea meserie.

Astfel umbl[fiul]mp[ratului din \ar[]n \ar[, ca =i un pribeag, p`n[ce]nv[\` toate meseriile de pre p[m`nt. +i]ntorc`ndu-se la palaturile tat[lui s[u, socotea c[acum s-a sf`r=it; are s[se str`ng[de pre drumuri.

De bucurie c[are un fiu a=a de procopsit =i de iscusit, tat[l s[u f[cu o mas[mare, unde chem[pe to\i]mp[ra\ii, vecinii lui, ca s[le arate fiul s[u procopseala.

]nsu=i fiul]mp[ratului porunci la buc[tari =i le ar[t[cum s[fac[bucatele. Mesenii nu =tiau cum s[mai laude gustul acestor bucate. C`nd, iat[c[vine =i fiul]mp[ratului la mas[. Se chefur[, deci, =i =tii, vorba [luia, vorba vorb[aduce.]ncepur[]mp[ra\ii a=i povesti despre judec[\ile =i drept[\ile ce f[cuse fiecare]n]mp[r[\ia sa.]ntre altele, unul spuse c[se va c[i c`t va tr[i el, pentru c[a os`ndit pe un om drept,]nvinov[\it fiind c[ar fi furat ni=te lucruri, pe c`nd altul a fost ho\ul, precum se dovedi mai]n urm[.

Cum auzi]mp[ratul care dedese osp[\ul, se]ntoarse c[tre fiul s[u =i zise:

— +tiu c[, dac[un]mp[rat voie=te s[fie drept =i adev[rat st[p`nitor supu=ilor s[i, trebuie s[=tie toate meseriile, ca s[cunoasc[prin]n=i=i ochii s[i p[surile fiec[ruia. De aceea, f[tul meu, te-am dat s[]nve\`i toate me=te=ugurile. Nu mi-a venit]n g`nd c[=i ho\ia este un me=te=ug. Aceasta]i r[m`ne s[mai]nve\`i, dup[care te vei face un]mp[rat ca Solomon]mp[rat =i cum altul nu va mai fi pe lume.

— Ii! tat[, r[spunse fiul de]mp[rat, carele se ru=in[=i se ro=ise ca o sfec[, cum de m[os`nde=ti astfel ca pe un vinovat de codru?

+i scul`ndu-se de la mas[, se duse unde se duse el, =i se]ntoarse numaidec`t, peste a=teptarea tutulor, cu o slug[a lui credincioas[, aduc`nd ni=te sc`nduri, stinghii, drugi, odgoane =i p`nze. Cu aceste se apuc[, ajutat de sluga lui, de cl[di un fel de foi=or.

G[tindu-se foi=orul, se urc[]ntr-]nsul =i,]nv`rtind ni=te =uruburi =i ni=te v`rtejuri la ni=te me=te=ugiri ce avea acest foi=or,]ncepu a pluti]n v`nt =i, pe c`nd se tot urca, el]=i lu[ziua bun[de la to\i cei de fa\[, care r[m[seser[cu gurile c[scate =i cu ochii blejdi\i la d`nsul. Mum[-sa c`t p-aci era s[-i vie r[u de inim[rea; dar[]=i]nu firea.

Dup[ce]l pierdur[din ochi, mesenii se scular[=i se]mpr[=tiar[ca pui de pot`rniche, nemaivoidn a ad[oga m`hnirea]mp[ratului, care se vedea de pe fa\[c[era prea mare.

Fiul]mp[ratului, dup[ce c[l]tor[c`tva timp prin v[zduh, prinse a se cobor]. Ce s[vezi dumneata? Or`nda]l duse a se l[sa tocmai dinaintea unei cocioabe de bordei s[r[c[cios.

Era seara. B[itu la u=[. Cei din[untru, o pereche de oameni jig[ri\i,]ntrebar[:

— Cine e acolo?

— Om bun, le r[spunse fiul de]mp[rat. Deschide\i, c[sunt un c[l]tor.

]i deschiser[. C`nd intr[]n bordei, el b[g[de seam[c[muierea aruncase ceva sub pat.

— Dar[ce v`nt te aduce pe la noi?

— Sunt strein. Acum am sosit din alte]mp[r[\ii. Rogu-v[s[m[g[zdui\i.

— Bucuros, cu ce vom putea.

— Foarte v[mul\umesc, le mai zise el. Nu v[va fi degeaba. Dar[de ce v[stingheri\i din lucru? Lucra\i, nu v[opri\i pentru mine. Am b[gat de seam[c[f[cea\i ceva c`nd am venit!

Muirea vru s[]ndruga c`teva minciuni. Dar[b[rbatul]i lu[vorba din gur[=i zise:

— S[-\i spunem drept. Dumneata e=ti oaspele nostru, =i crez c[nu ne vei da pe m`na st[p`nirii. Eu sunt ho\. Meseria aceasta nu mai are c[utare, de c`nd]mp[ratul a pus ni=te slujba=i ai dracului de stra=nici=i de aspri pentru unii ca noi. Abia ne mai \inem zilele, cu c`te o g[in] sau alt[pas[re ce putem s[]ciordim de pe ici, de colo. +i tocmai jumulea o g`sc[nevas[[-mea c`nd ai venit d-ta.

— Tocmai ce c[utam =i eu. Dumnezeu m-a adus la voi. Scoate\i g`sca de sub pat =i face-v[-\i me=te=ugul. De azi]ncolo sunt al vostru. M[bag ucenic la d-ta s[m[]nve\i acest me=te=ug.

+i p`n[jumuli =i g[ti g`sca, fiul]mp[ratului ie=i afar[,]=i str`nse foi=orul, desf[c`ndu-l din toate]ncheieturile, =i-l puse bine, unde s[nu dea nimeni peste d`nsul.

Se puser[, deci, la mas[=i se chefuir[, p`n[ce coco=i]ncepur[a vesti c[vine alba]n sat.

A doua zi se]nveleser[ei la cuvinte, =i fiul de]mp[rat r[mase sub ascultarea ho\ului, ca s[]nve\e me=te=ugul de la d`nsul.

— Tot me=te=ugul este, zise ho\ul]ntr-una din zile, s[ciorde=ti, f[r] s[te prinz[cineva; s[buzun[re=ti =i pe dracul, f[r] s[te vaz[nici pui de om sau de alt[gadin[; s[n-apuce s[caz[=i tu s[g[se=ti; orice \i s-o p[rea c[nu este pus bine de altul, tu s[iei =i s[p[strezi; marghiolia, vicle=ugul,]ndr[zneala, iste\imea, =otia =i cu tot neamul lor, s[fie uneltele tale.

Fiul de]mp[rat asculta =i b[ga la cap.

Dup[trecere de timp,]n care fiul]mp[ratului se]ndeletnicise la me=te=ugul ho\iei, v[z`nd el c[lucrurile]i merg strun[, zise:

— Me=tere, c`nd ai de g`nd s[m[sco\i calf[?

— C`nd mi-oi fura ipingeaua de pe mine.

Dup[ce mai trecu, merser[]ntr-o zi la v`nat. Acolo]n p[dure, st`nd s[fac[popas, se tol[nir[fiecare pe ce avea, la umbr[de copaci =i la r[coare, ca s[-i aromeze oarecum. Ho\ul]=i a=ternuse ipingeaua.

Deodat[ho\ul auzi mierc[itul unui iepure, ca =i c`nd]l apucase ogarul. Se scoal[, se uit[prin prejur, =i nu vede nimic. So\ul s[u, fiul]mp[ratului, adormise, =i-i da ni=te sfor[ieli de p[rea c[m`n[porcii. Se culc[iar[=i.

Nu =ezu mult, =i tocmai c`nd era s[-l fure =i pe el somnul, auzi]nc[o dat[acela=i mierc[it =i cu totul p-aproape.

Odat[s[ri drept]n sus.

— Ce naiba, trebuie s[fie ceva. M[repez s[v[z ce dracovenie s[fie aceea.

+i fiind un cr`ngule\]ntr-o dep[rtare c`t arunci cu piatra, se duse]ntr-acolo, de unde i se p[ru lui c[vine mierc[itul iepurelui.

Pe c`nd se ducea ho\ul fiul]mp[ratului se scoal[bini=or, =i p`=! p`=!]i ia ipingeaua frumu=el, o]ndoie=te =i o ascunde]ntr-o scorbur[de copaci =i iar[=i se culc[.

Acestea le f[cu el mai iute dec`t ai g`ndi.

Ho\ul, dac[v[zu c[nu este nimic]n cr`ng, dete tuturor r[ilor =i iepure =i tot, =i se]ntoarse s[se odihneasc[. C`nd, ia ipingeaua de unde nu e. Se uit[prin prejur, =i nici o frunzuli\ m[car nu se mi=ca. Fiul]mp[ratului horc[ia de socoteai c[o s[de=tepte =i pe morvi.

Bietul ho[r[mase ca lovit de tr[snet. Sim[i c[alt n-are cine s[-i fi jucat renghiul acesta, dec`t ucenicul lui.

Se suci, se]nv`rti, dete t`rcoale prejmetelor, ipingeaua nu e. }n cele de pe urm[, dup[ce]l]necase necazul, se duse s[-i de=tepte ucenicul.

Acesta dormea mort. }l zgudui,]l scutur[, ca de c`nd]ncepui s[v[povestesc =i abia, abia se de=tept[.

Somnoros cum era, =i tot frec`ndu-se la ochi,]ncepu s[se jeluiasc[c[n-are parte s[doarm[=i el m[car un somn, =i c[din pricina asta o s[se duc[de la un asemenea st[p`n, care nu-i d[r[gaz c`t ar aromea cineva.

Ho\ul v[zu c[ucenicul lui are s[-l]ntreac[, =i zise:

— Ia las[astfel de vorbe, ci d[-mi ipingeaua, c[acum e=ti calf[, ai sc[pat de ucenicie.

C`nd auzi fiul]mp[ratului de unele ca acestea, se duse]ntr-un suflet de-i aduse ipingeaua, =i legar[am`ndoi tov[r[=ie pe bine =i pe r[u.

]ncepuse a mi=ca bini=or la meseria lor, de c`nd se f[ur[tovar[=i. Vezi c[fiul]mp[ratului era mai ager de m`n[, mai iste\ =i mai]ndr[zne\.

]ntr-una din zile, feciorul de]mp[rat se duse la v`nat, ia a=a cam]n dorul lelii, fiindc[n-avea alt[treab[. Umbl`nd el prin p[dure, o dat[aude un groh[it de porc p-aproape de d`nsul; caut[=i, mai iute dec`t ai g`ndi, fu =i acolo. C`nd, ce s[-i vaz[ochii? Un mistre\ c`t toate zilele de mare pr[v[lise pe un fl[c[u t`n[r la fa\[, =i se silea a=i descurca col\ii din arcul fl[c[ului spre a-l sf`=ia.

Fiul]mp[ratului]=i scoase cu\itul de v`n[toare =i, cu un curaj nemaiauzit, se repede asupra mistre\ului,]i]nfige cu\itul drept]n ochi =i]l d[tumba peste cap,]i mai d[vro dou[lovituri bune]n cap =i-l las[mort acolo locului.

F[cu ce f[cu =i aduse ni\ic[ap[]n c[ciul[, stropi pe fl[c[ul care le=inase, =i]l mai]nvior[.

Acesta, c`nd se de=tept[=i v[zu pe izb[vitorul s[u, zise:

— Cere-mi oric`t vei voi =i=vi voi da, pentru aceast[facere de bine.

— Bani au =i]iganii,]i r[spunse fiul de]mp[rat, dar[cinste nu. S[nu socote=ti c[pentru bani am f[cut ce am f[cut eu acum pentru tine.

Se ru=in[oarecum fl[c[ul cu pricina; dar[mai prinz`nd limb[,]i spuse =iritenia, cum venise]n v`n[toare cu mai mul\i tovar[=i, cum z[rise mistre\ul =i se luase dup[d`nsul, =i cum nu-l lovise bine, =i el se n[pustise asupra lui =i-l pr[v[lise de era s[-l trimi\ pe lumea cealalt[.

Pas[mite =i acesta era fiu de]mp[rat, =i]nc[fiul]mp[ratului locului acealua.

Se]mprietenir[=i se duser[la palaturile]mp[r[te=ti. }mp[ratul nu =tia cum s[mul\umeasc[streinului c[i-a sc[pat copilul de la moarte. }i dete voie ca s[vie]n palat oric`nd va voi, fiindc[el nu primi nici o alt[r[splat[.

Streinul fiu de]mp[rat, de c`te ori mergea pe la]mp[ratul de at`tea ori el cerceta =i b[ga de seam[la tot ce era pe acolo.

Dup[c`t[va vreme, el zise o dat[tovar[=ului s[u:

— Tovar[=e, mi s-a ur`t cu borf[=ia, s[facem =i noi o ho`vie care s[se mai sim\[.

— Ce vrei s[facem?

— Iaca, s[mai mergem =i pe la haznaua]mp[r[teasc[, c[doar[n-o fi foc.

— De ce stai d-ta de vorbe=ti, omule? D-apoi acolo, aoleo! ce de p[zitori mai sunt!

— Noi s[mergem pe unde nu sunt p[zitori.

Se hot[r`r[, =i]ntr-o noapte =i plecar[. Ei]=i luar[=i uneltele trebuincioase. +i fiindc[fiul de]mp[rat =tia toate me=te=ugurile, el cuno=tea =i zid[ria. Se apuc[=i, numai din dou[cazmale, scoase c`teva c[r[mizi, c`t putea omul s[intre. Aceasta pe de la uli\[, pre unde nu p[zea nimeni. El intr[, umplu dou[c[ciuli cu galbeni =i ie=i. Apoi potrive c[r[mizile la loc, ca s[nu se cunoasc[pe unde au intrat.

Nu se poate spune bucurie ce avur[c`nd se v[zur[cu at`ta c[c]l[u de bani. Venir[acas[=i dormir[, ca =i c`nd usturoi nu m`ncase =i gurile nu le miroseau.

A doua zi mare v`lv[se f[cu]n ora= c`nd se afl[c[s-a spart visteria]mp[ratului. To`i se minunau =i se cruceau, nedomirindu-se pe unde s[fi intrat t`lharii.

Nu mai pu`in =i]mp[ratul intr[la chibzuri, cum ar face s[prinz[pe ace=ti ho`i cutez[tori.

Fiul]mp[ratului, cel ce f[cuse bosmaua, se duse ca totdeauna pe la]mp[ratul, se f[cu =i el c[se mir[de at`ta cutezare, =i zise:

— Cel ce a f[cut o asemenea ho\ie]ndr[znea\] nu se poate s[nu mai vie m[car]nc[o dat[.

}mp[ratul locului puse tot felul de paznici la visteria lui =i a=tepta.

Ho\ii, dup[c`teva zile, c`nd se mai potoli v`lva, venir[iar[=i, fiindc[se dedulciser[ca calul la t[r`\e, scoase c[r[mizile =i fiul]mp[ratului zise tovar[=ului s[u:

— De r`ndul trecut am intrat eu; acum intr[tu. A=a mi se pare c[cere dreptatea.

Tovar[=ul n-avu ce zice, c[ci a=a era. }ntr[deci]n hazna =i, fiind mai lacom, lu[c`vi galbeni putu el duce =i-i aduse tovar[=ului la gaur[. Acesta]i primi. C`nd s[ias[=i el, h`!\]n sus, h`!\]n jos, se sim\i c[este prins]n la\, =i c[nu poate ie=i. Fiul]mp[ratului n-avea timp de pierdut, ce s[fac[? Se apuc[=i el de-i taie capul,]l lu[cu d`nsul =i p-aci \i-e drumul.

Dar[c`nd ajunse acas[? ao! Ude era Dumnezeu s[vaz[bocetele =i vaietele muierii, c`nd]i ar[t capul b[rbatului ei?]ipa de socoteai c[o pune]n \eap[.

Fiul]mp[ratului]i puse m`na la gur[=i-i zise:

— St! c[ne-am topit. S[nu te auz[cineva, c[nu e bine de noi.

+i dup[ce]i spuse toat[=iretenia pricinii, o]mp[c[spuindu-i c[-i las[ei to\i banii ce au furat, =i]i mai f[g[dui c[-i va aduce =i trupul b[rbatului, ca s[-l]ngroape ca oamenii =i cu toat[r`nduiala.

Iar[dac[se f[cu ziu[, slujitorii]mp[r[te=ti g[sir[trupul f[r[cap =i-l duser[la]mp[ratul.

Acesta se da de ceasul mor\ii =i mai multe nu, cum de s[nu prinz[pe t`lhar viu, nev[t]mat.

Fiul]mp[ratului se duse =i el pe la palat =i, auzind cele ce se pl[nuiiau, se preg[ti =i el a=i \ine f[g[duiala ce dase nevestei tovar[=ului s[u.

Sf[tuind cei doisprezece boieri, socotir[cu mintea lor c[t`lharii trebuie s[fie pu\in doi; c[cel viu este peste poate s[nu vie a lua trupul mortului. G[sir[, deci, cu cale a pune trupul cel f[r[cap]n

mijlocul pie\ei, pe o schel[cu trei trepte, =i de jur]mprejur slujitori]mp[r[te=ti, care s[p[zeasc[toat[noaptea.

A=a =i f[ur[.

Fiul]mp[ratului, ho\ul, se duse =i el de cump[r[o m`r\oag[de cal r[pcigos =i bubos, =i slab, de era numai pielea =i osul, mai cump[r[oodoroag[de c[ru\ =i un butoi de rachi. +i dup[ce]nc[rc[c[ru\,]nh[m[la d`nsa rabla lui de cal =i o porni]nspre locul unde era pus trupul mortului spre vedere.

P-aci prin prejur era o uli\ noroioas[. P-acolo avu poft[el a trece. C`nd, ce s[vede\i dumneavoastr[, cinsti\i boieri? Unde mi se]nnomoli a o\opin[de cal, de nu mai putea nici picioarele s[=i le mi=te, necum s[mai t`rasc[=i c[ru\ul cu butoiul de rachi. Hi!]n sus, h[!\]n jos; s[se mi=te din loc calul, ba.

+i unde mi-\i]ncepu a face o g[l[gie, de credeai c[s-a aprins t`rgul.

C[petenia p[zitorilor trimise pe unul s[vaz[ce pacoste a mai dat peste nevoia=ul [la de om, carele are de g`nd s[scoale tot ora=ul]n gura lui.

V[z`ndu-l p[zitorul cum se nevoia a=si scoate calul =i c[ru\,a din noroi, i se f[cu mil[de el.

Fiul]mp[ratului, cum]l v[zu,]i zise:

— Du-te, neiculi\[, de mai ad[vro c`\iva oameni de-mi ajuta\i s[ies din acest noroi, =i v[voi cinsti ca pe ni=te oameni de treab[.

]ndat[venir[mai mul\i p[zitori,]i luar[=i cal, =i telegu\[, =i butoi =i tot, pe sus, de-l scoaser[din glodul unde se nomolise.

El nu =tia cum s[le mul\umeasc[mai bine;]=i fr[m`nta m`inile de bucurie =i prinse a da cep butoiului. Le dete de b[u c`t poftir[, =i duse =i celor ce r[m[seser[de paz[pe l`ng[trupul mortului cel f[r[cap.

Nu trecu mult =i to\i p[zitorii fur[cuprin=i de un somn sor[cu moartea. Unde]mi mai sfor[iau voinicii no=tri de paznici, de pare c[era cine =tie ce mare turm[de r`m[tori. Pas[mite rachiul din butoi era cu afion.

Fiul]mp[ratului, cum]i v[zu lungi\i =i tr`nti\i ca cine =tie ce blende, se apuc[de-i dezbr[c[de hainele lor =i]i]mbr[c[]n haine c[lug[re=ti. Apoi, lu`nd trupul mortului, se duse]n treaba lui.

C`nd v[zu femeia trupul, iar[]ncepu a se boci. El iar[]i puse m`na la gur[=i o opri de a face zgomot, c[ci, de se va afla, nu va fi bine de ei. Ea t[cu dup[ce v[zu c[nu e glum[, =i primi =i cea mai mare parte din suma furat[.]n chiar aceea=i noapte, ei se puser[=i]ngropar[mortul.

C`nd se de=teptar[p[]zitorii =i se v[zur[]mbr[ca\i]n haine c[lug[re=ti, nu puteau crede celor ce li [se] arat[. Se mai frecar[la ochi, se mai uitar[, =i v[zur[c[a=a este. Cel ce se de=teptase mai]nt`i se duse la tovar[=ul de l`ng[d`nsul =i,]ncep`nd a-]nghioldi,]i zise:

— Mo= c[lug[ra=, mo= c[lug[ra=, ce ca\i tu aci?

— Dar[tu, c[lug[re, ce cau\i?]i r[spunse.

Atunci to\i deodat[]ncepur[a r[cni unul la altul:

— Ce cau\i aci, c[lug[re? ar[t`ndu-se cu degetul.

+i se f[cu o tulburare =i o r[scoal[]ntre d`n=ii, de nu-i putea da nimeni de c[p[t`i. Ei! tocmai t`rziu se dezmeticir[=i se domirir[c[omul cu rachiul de ast[-noapte n-a fost lucru curat.

Dar[c`nd mai v[zur[c[trupul lipse=te? atunci, atunci: unde]mi]ncepur[o ceart[=i o h[l[laie]ntre d`n=ii, de-\i venea s[-\i iei c`mpii. Se]nvinov[\eau ca dracii, unii pe al\ii:

— Ba c[tu e=ti de pricin[.

— Ba c[tu ne-ai f[cut s[bem rachiu.

— Ba c[tu ne-ai]ndemnat s[ne ducem s[-i ajut[m.

— Ba c[tu ai fost cel dint`i care ai b[ut.

Toate erau cum erau. Dar[cum =i c`nd s-au c[lug[rit ei? +i cum s[se]nf[\i=eze ei la]mp[ratul?

N-avur[]ncotro. A=a se duser[.

]mp[ratul se lu[cu am`ndou[m`inile de barb[c`nd v[zu c[vine la d`nsul o ceat[de c[lug[ri. El nu =tia, vezi, cine sunt =i ce vreau.

C`nd afl[c[sunt paznicii lui, unde mi-l umfl[un r` s d-alea cu lacr[mi, =i r` se p`n[ce se str`mb[.

Paznicii, biet, deter[]n genunchi =i=i cerur[iertare. Ei spuser[toat[=iretenia.

]i iert[]mp[ratul de vro os`nd[, chipul; dar[intr[la mai mare grije. El se temea ca nu carecumva acest ho` at` t de iscusit s[nu-i ia =i domnia. Nu mai chem[sfatul]mp[r[\iei, fiindc[]ncepuse a-l cam b[nui =i pe d`nsul, ci]=i fr[m`nta cugetul, ca ce ar face s[puie m`na pe ho`, spre a-i face de petrecanie.

Hot[r] dar[, el cu mintea lui, ca s[iscodeasc[=i pe mari =i pe mici, s[ispiteasc[=i prin boierime =i prin prostime, ca doar, doar[va ajunge s[puie m`na pe un a=a t`lhar vestit, care]l pusese pe a=a g`nduri negre.

Pentru aceasta puse s[se g[teasc[un osp[\]nfrico=at, la care pofti numai boierime neao=e. La acest osp[t fu poftit, f[r] doar =i poate, =i fiul de]mp[rat cel strein.

La ziua hot[r`t[se adunar[to`i oaspe`ii. Veseliile se]ntinser[p`n[noaptea t`rziu. C[ci, dup[ce se scular[de la mas[, se puser[pe joc. +i trage-i la dan\uri, la hori, la br`uri, p`n[ce, c`nd se de=teptar[, ajunseser[pe la c`ntatul coco=ilor de miezul nop`ii.

C`nd s[se sparg[adunarea,]mp[ratul veni la mijloc =i zise cu grai cam poruncitor:

— Boieri dumneavoastr[, noaptea este]naintat[, =i ca s[nu se]nt`mple cuiva vro meteahn[de la niscaiva duhuri necurate, ori f[c]tori de rele, eu am g[sit cu cale]n mintea mea s[m`nevi aci p`n[la ziu[. C[mara este mare; v[]ncape pe to`i. Al[turi de aci este c[mara fiicei mele. Fi`i f[r] grij[=i v[repauza`i de ostenele dan\ului =i s[lt[r]ilor din ast[-noapte. Domnul s[privegheze asupra voastr[a tutulor.

A=a zise]mp[ratul, =i a=a trebuia s[se fac[. C[h`r, c[m`r, pace; zisa]mp[ratului nu se putea deszice.

— Vai de mine, tat[, cum s[m[culc eu cu u=a descuiat[, al[turi

cu c[mara unde are s[doarm[at`\ia b[rba\i streini? zise fata tat[lui s[u.

— Nu numai at`t, fata mea, dar[]nc[s[fii cu lum`narea stins[=i s[ai la]ndem`n[ni\el muc de lum`nare. De va veni cineva la tine, tu s[-l m`ng`i cu m`na pe obraz, rug`ndu-l s[mai stea; =i m`ng`indu-l s[-l m`nje=ti ni\el cu muc de lum`nare, =i aceasta, draga mea copil[, cu at`t mai mult trebuie s[o faci, cu c`t ea este pentru m`ntuirea]mp[r\iei.

Pas[mite]mp[ratul umbla s[prinz[pe ho\ prin viclenie. Asta fu chemarea boierilor la osp[\. C[ci,]=i zicea]mp[ratul, de va fi dintre boieri un asemenea om iste\, trebuie s[fie =i]ndr[zne\. De nu va fi dintre boieri, apoi, tot cu tertipuri, prin tagma prostimei s[-l caut.

Hot[r`rea]mp[ratului se puse]n lucrare]ntocmai. Se culcar[to\i cu totul =i adormir[. Numai pleoapele fetei de]mp[rat nu putur[da]n gene, c`tu= de c`t.

Fiul de]mp[rat cel ho\, nici el nu adormi m[car c`t ai da]n cremene. El]=i tot r[sucea musta\va =i se]ncumeta, duce-se-va or ba? Iar[c`nd fu cam pe dup[miezul nop\ii, c`nd =i apele dorm, se scul[bini=or, se uit[pe la so\ii s[i, care to\i dormeau bumbeni, =i p`=! p`=! trecu]n c[mara fetei de]mp[rat, o s[rut[=i se]ntoarse apoi s[se culce =i el.

Fata]mp[ratului]=i f[cu dresurile cum o]nv[\ase tat[l s[u,]mp[ratul.

Ho\ul, p`n[a nu se culca, se duse la doni\[s[bea ni\ic[ap[, c[ci]i era sete. Uit`ndu-se]n doni\[, el v[zu c[pe obrazul lui din st`nga sunt ni=te pete negre.]n c[mara unde dormeau oaspe\ii]mp[ratului lum`narea arse toat[noaptea.

— E! a=a mi \i-a fost povestea? zise el]nceti=or, stai m[i, dar[, s[\i ar[t eu cu cine ai a face.

+i cu inima tic[ind[, =i umbl`nd mai u=or dec`t o pisic[c`nd p`nde=te la =oareci, lu[muc de lum`nare =i m`nji pe to\i oaspe\ii

care dormeau, pe obraz, la fel cu m`njitura lui de pe fa\[, apoi se culc[=i el.

}mp[ratul se scul[mai de diminea\[, dec`t to\i. +i]n rev[rsat de zori vine prin c[mara unde dormeau oaspe\ii, spre a se uita la d`n=ii, nu carecumva este vreunul din ei m`njit dup[cum]=i pov[\uise fata.

C`nd colo, ce s[-i vaz[ochii? To\i erau m`nji\i. Speriat, se duse]ntr-un suflet]n c[mara unde dormea fie-sa; =i cu grai nelini=tit zise fie-sei:

— Bine, frate drag[, to\i te-au s[rutat?

— Ba nu, tat[, unul numai a venit, pe care l-am m`njit, dup[cum mi-ai poruncit dumneata.

— +i-l cuno=ti?

— Ba nu, c[ci era]ntunerec.

}mp[ratul]=i mu=c[buzele. Apoi porunci p[zitorilor s[nu lase pe nici unul din oaspe\i care ar voi s[plece.

Dup[ce se f[cu ziu[bine, veni]mp[ratul iar]=i]n mijlocul oaspe\ilor =i zise cu glas mare:

— Boieri dumneavoastr[, ho\ul care a tulburat o \ar[prin iscusin\,a, m[iestria =i iste\imea lui, =i care mi-a r[pit odihna sufletului meu, se afl[]n mijlocul domniei voastre, =i]l rog s[se dea pe fa\[: pe f[g[duiala mea de]mp[rat c[nu-i voi face nimic.

To\i boierii]ncepur[a=si scutura hainele =i a se lep[da ca de satana de o astfel de n[past[, zic`nd:

— Departe de noi o astfel de b[nuial[. Noi nu =tim la sufletul nostru nici o fapt[neomenoas[s[fi s[v`r=it, nici cu =tiin\[, nici cu ne=tiin\[.

— Acum nu este vorb[nici de ocar[, nici de pedeaps[.

Totul este s[se dea pe fa\[, =i m[jur pe viul Dumnezeu =i pe stema mea de]mp[rat, c[nu numai nu-i voi face nimic r[u, dar[]nc[]i voi da pe fata mea dup[d`nsul.

Atunci ie=i]n fa\ streinul fiu de]mp[rat =i zise:

— Eu sunt.

P[ru mult bine]mp[ratului c`nd]l v[zu. Iar[el]=i ceru voie s[ias[afar[, =i se jur[pe cuv`ntul lui de cruce de voinic c[se va]ntoarce]nainte de namiezi.

]mp[ratul crezu =i-i dete voie. El se]ntoarce, cu mai mul\i oameni]ns[x[na\i cu buc[\elele foi=orului s[u. +i acolo de fa\ cu to\ii, a=e-z[fiecare lemni=or la]mbuc[tura lui =i c[di foi=orul din nou. Apoi, viind]naintea]mp[ratului,]i s[rut[m`na, =i ceru ca so\ia lui, fata]mp[ratului, s[se urce cu d`nsul]n foi=or, ca de acolo s[m[rturiseasc[cine este =i ce a f[cut.

]mp[ratul primi.

Cum se suir[]n foi=or, fiul]mp[ratului prinse a]ntoarce v`rtejele; =i, pe c`nd foi=orul]ncepu a se sui]n slav[=i a pluti]n aer, el zise cu grai]murit:

— S[=ti\i c[sunt fiu de]mp[rat, c[mi-a fost dat s[-mi fur nevasta, ceea ce =i f[cui, =i c[acum m[duc la]mp[r\ia tat[lui meu.

Astfel vorbind, foi=orul se urca mereu p`n[c`nd se pierdu din ochii tuturor, ce r[maser[cu gurile c[scate uit`ndu-se la d`nsul.

Iar[dac[se cobor] la palaturile tat[lui s[u =i=i ar[t[cartea de me=ter de ho\ie, precum =i nevasta ce=i aduse tot prin furti=ag, se]nveseli tat[l s[u =i, cobor`ndu-se din scaun,]n[l\] pe fiul s[u, zic`nd:

— +i acum c[are s[se duc[pomina de domnia fiului meu peste \ar[. +tiu c[popoarele au s[=tie =i ele acum ce este dreptatea, c[ci a fi bun domnitor =i drept, trebuie s[=tii totul.

Dup[ce se]nsc[un[, trimise sol la socrul s[u cu carte prin care]i spunea c[s-a urcat]n scaunul t[t`ne-s[u, =i mult se bucur[acel]mp[rat de norocul ce dase peste fie-sa.

Iar[eu]nc[lecai p-o =ea =i v-o spusei dumneavoastr[a=a.

LUCEAF{RUL DE ZIU{ +I LUCEAF{RUL DE NOAPTE

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat =i o]mp[r[teas[; ei nu f[ceau copii; umblase pe la to\i vacii =i vr[jitorii, pe la toate babele =i cititori de stele, =i to\i r[maser[de ru=ine, c[ci n-avur[ce le face. }n cele din urm[se puser[pe posturi, pe rug[ciuni =i milostenii; c`nd,]ntr-o noapte, Dumnezeu v[z`nd r`vna lor, se ar[t[]mp[r[tesei]n vis =i-i zise:

— Rug[ciunea voastr[am auzit-o =i vei face un copil cum nu se va mai afla pe fa\ a p[m`ntului. M`ine s[se duc[]mp[ratul, b[rbatul t[u, cu undi\ a la g`rl[, =i pe=tele ce va prinde s[-l g[te=ti cu m`na ta =i s[-l m`ncãvi.

Nu se f[cuse]nc[bine ziu[=i]mp[r[teasa se duse la]mp[ratul =i-l scul[zic`ndu-i:

— }mp[rate! scoal[c-a sosit alba]n sat.

— Dar asta, r[spunse]mp[ratul, ce ai ast[zi s[m[scoli a=a de noapte; nu carecumva vr[jma=ii au c[lcat hotarele]mp[r[\iei mele?

— Din mila lui Dumnezeu, de nici unele ca astea n-am auzit; dar[am visat iaca ce. . .

+i-i spuse visul.

]mp[ratul cum auzi, s[ri din a=ternut, se]mbr[c[, lu[undi\ a =i se duse la p`r`u g`f`ind. Arunc[undi\ a =i nu trecu mult, =i vazu pluta undi\ii mi=c`ndu-se. Trase undi\ a; c`nd, ce s[vezi? un pe=te mare, cu totul =i cu totul de aur. Doar[c[nu-i c[zu le=in de bucurie. Dar[mite c`nd]l v[zu]mp[r[teasa? Ea fu =i mai oleoleo.

G[ti]mp[r[teasa singur[cu m`na ei pe=tele =i m`ncar[. Ea]ndat[se sim\i]ns[rcinat[.

Roaba care ridic[masa v[zu pe talerul]mp[r[tesei un os de pe=te =i o b[tu g`ndurile s[sug[acel os, ca s[=tie =i ea gustul bucatelor g[tite de]mp[r[teasa.

Cum supse osul, se sim\i =i ea]ns[rcinat[.

Dup[nou[luni n[scu]mp[r[teasa, ziua, un copil frumos, frumos, ca un]ngera=. Peste noapte n[scu =i roaba un copil, aidoma ca al]mp[r[tesei,]nc` t nu aveau deosebire unul de altul. Cum era copilul]mp[r[tesei era =i al roabei. Sem[nau, cum se zice, ca dou[pic[turi de ap[.

Fiului de]mp[rat i s-a dat numele de *Busuioc*, iar[fiului de rob, *Siminoc*.

Cresc`nd]mpreun[=i f[c`ndu-se mari, i-a dat la carte, =i]nv[\au]ntr-o zi c` t]nv[\au al\i copii]ntr-un an. C`nd se jucau ei]n gr[din[,]mp[r[teasa se uita cu drag la d`n=ii de pe fereastr[.

Se f[ur[mari. Ei sem[nau at` t de mult,]nc` t nu cuno=tea nimeni care este fiu de]mp[rat =i care de rob. Boinul lor era m`ndru, am`ndoi aveau pe vino=ncoace, vorba lor era vorb[cu lipici =i am`ndoi erau voinici, nevoie mare.

]ntr-o zi se hot[r`r[s[mearg[la v`n[toare.]mp[r[teasa se tot ciudea cum s[-=i cunoasc[pe fiul s[u: fiindc[=i fe\ele =i]mbr[c[min\ile fiind la fel, de multe ori nu putea s[deosebeasc[pe unul din altul. Se g`ndi s[fac[fiului s[u un semn. } chem[=i, pref[c`ndu-se c[]i caut[]n cap,]i]nnod[dou[v\ve de p[r, f[r[s[=tie el.

Apoi plecar[la v`n[toare.

Alergar[zburdalnici prin c`mpiile]nverzite =i se zbenguiau ca mielu=eii; culeser[la floricele, se udar[de rou[, privir[fluturii cum s[ltau =i s[reau din floare]n floare, cum albinele culegeau ceara =i adunau mierea, =i se desf[tar[foarte mult. Apoi merser[la f`nt`n[, b[ur[ap[de se r[corir[=i priveau cu nesa\iu cum se las[cerul]n dep[rtare pe p[m`nt, =i ar fi dorit s[mearg[p`n[la sf`r=itul p[m`ntului, s[vaz[cerul din apropiere, sau m[car p`n[vor da de locurile acelea unde p[m`ntul este ca piftia.

Apoi intrar[]n p[dure. C`nd v[zur[frumuse\ile p[durilor, r[maser[cu gurile c[scate. Vezi c[ei nu mai v[zur[d-alde astea de c`nd]i f[cuse m[-sa. C`nd b[tea v`ntul =i se mi=ca frunzele,

asculta la f`= `itul lor =i li se p[rea c[]mp[r[teasa umbl[t`r`nd dup[sine rochia cea de m[tase; apoi se a=ezar[pe iarba fraged[, la umbra unui copac mare. Aci se puser[a cugeta =i a sf[tui cum s[]nceap[v`n[toarea. Ei, nici una, nici alta, voiau s[v`neze tot lighioane s[lbatice.

P[s[relele care alergau]mjurur lor =i se puneau pe cr[cile copaciului, nici nu le b[gaui ei]n seam[; lor le era mil[s[-i puie mintea cu ele; dar[le pl[cea s[le asculte ciripind. P[s[relele parc[b[gaser[=i ele de seam[una ca aceasta, =i nu se sfiau, ba]nc[c`ntau de se sp[rgeau; iar[privighetorile tr[geau la geamparale numai din gu=, ca s[fie mai dulce c`ntarea lor. +i a=a, st`nd ei aci =i sf[tuindu-se, pe fiul]mp[ratului]l apuc[o moliciune de nu putea sta]n sus =i]=i l[s[capul]n poala lui Siminoc, rug`ndu-l s[-i caute nivel]n cap, p`n[va aromi el.

Dup[ce]i c[ut[ce-i c[ut[, Siminoc se opri =i zise:

— Ce este asta din capul t[u, frate Busuioc?

— Ce s[fie? +tiu eu de ce m[]ntrebi, frate Siminoc?

— Iaca v[z, r[spunse Siminoc, c[dou[v[ve de p[r]n capul t[u sunt]nnodate.

— Cum se poate? zise Busuioc.

Aceasta sup[r[at`t de mult pe Busuioc,]nc`t se hot[r] s[plece]n lume.

— Frate Siminoc, zise Busuioc, eu m[duc]n lume fiindc[nu pot s[pricep de ce mama mi-a]nnodat p[rul c`nd mi-a c[utat]n cap.

— M[i, frate Busuioc,]i r[spunse Siminoc, vino-\i]n fire =i nu mai face una ca asta. C[ci dac[]mp[r[teasa \i-a]nnodat p[rul, nu crez s[o fi f[cut cu vreun g`nd r[u.

Busuioc]ns[a r[mas nestr[mutat]n hot[r`rea sa =i c`nd =i-a luat r[mas bun de la Siminoc, i-a zis:

— Na, frate Siminoc, batista asta. C`nd vei vedea pe d`nsa trei pic[turi de s`nge, s[=tii c[sunt mort.

— S[-\i ajute Dumnezeu, frate Busuioc, s[nimere=ti cu bine; dar[eu]nc[o dat[te rog, pentru dragostea mea, s[r[m`i, s[nu mai pribege=ti prin lume.

— Peste poate, r[spunse Busuioc.

Apoi se]mbr[\i=ar[=i Busuioc plec[; iar[Siminoc r[mase de se uita gale= dup[d`nsul p`n[] pierdu din ochi.

Siminoc se]ntoarse acas[=i povesti p[rin\ilor toate cele ce se]nt`mplase.

]mp[r[teasa nu mai putea de inim[rea.]=i fr`ngea m`inile =i pl`ngea, de s[fereasc[Dumnezeu. Dar[n-avu ce-=i face capului, =i se m`ng`ia oarecum v[z`nd pe Siminoc.

Dup[c`tva timp, acesta scoase batista, se uit[la d`nsa =i v[zu trei pic[turi de s`nge. Atunci zise:

— I! a murit fr[\iorul meu. M[duc s[-l caut.

=i lu`ndu-=i merinde, plec[dup[d`nsul s[-l caute. Trecu prin ora=e =i sate, str[b]tu c`mpile =i codrii, merse, merse, p`n[ce ajunse la o c[su\]. Acolo]nt`lni pe o b[tr`n[=i]ntreb[de fratele s[su. B[tr`na]i spuse c[se f[cuse ginere al]mp[ratului din acea parte de loc.

Ajung`nd la palaturile]mp[ratului aceleuia, cum]l v[zu fie-sa, socoti c[e barbatu-s[su, =i alerg[]ntru]nt`mpinarea lui.

El zise:

— Eu sunt fratele b[rbatului t[su; am auzit c[a pierit din lume, =i am venit s[aflu de c[p[t`iul s[su.

— Eu nu crez una ca asta, zise fiica de]mp[rat. Tu e=ti b[rbatul meu, =i nu =tiu de ce te prefaci a=a acum. Au doar[credin'a mea a fost pus[la cercare =i eu te-am am[git?

— Nici unele din acestea nu este. Ci eu]i spui]n cuget curat, nu sunt eu b[rbatul t[su.

Ea nu voia s[creaz[cu nici un chip.

Atunci el zise:

— Dumnezeu s[-i arate dreptatea. Pe cine nu va fi drept din am`ndoi, s[-l cresteze sabia care st[]n cui.

+i]ndat[sabia s[ri =i crest[pe fat[la deget, =i atunci crezu =i ea. Apoi g[zdui dup[cum se cuvenea pe Siminoc.

A doua zi el afl[c[Busuioc se dusesse la v`n[toare =i nu se mai]ntoarse.]nc[lec[deci =i el pe un cal, lu[ogari =i plec[dup[frate-s[u,]n partea locului pe unde se dusesse acesta. Merse ce merse =i ajunse]n p[dure; acolo se]nt`lni cu Muma-p[durii.

Cum o v[zu, se lu[dup[d`nsa, =i d[-i goan[. Ea fugea, el dup[d`nsa, p`n[ce Muma-p[durii v[z`nd c[n-are]ncotro, se sui]ntr-un copac]nalt =i acolo sc[p[.

Siminoc desc[lec[=i el, priponi calul, f[cu focul, scoase merindele =i]ncepu s[m[n`nce l`ng[foc, arunc`nd =i ogarilor c`te ceva.

— Aoleo! cum mi-e de frig, zise Muma-p[durii,]mi cl[n\nesc din\ii.

— D[-te jos,]i r[spunse Siminoc, de te]nc[lze=te la foc.

— Mi-e fric[de c`ini, zise ea.

— Nu te teme, c[nu-\i fac nimic.

— Dac[vei s[-mi faci bine, mai zise ea, na o vi\[din cosi\[=i leag[-\i c`inii.

El puse vi\`a de cosi\[pe foc.

— Uf! ce greu miroase, zise Muma-p[durii, cosi\`a ce \i-am dat-o =i pe care tu ai pus-o pe foc.

— Ai te car[de aici,]i r[spunse Siminoc, =i nu mai spune la nimicuri. Iaca unul din ogari a dat cu coada prin foc, s-a p`rlit ni\el =i d-aia miroase greu. Dac[\i-e frig, d[-te jos =i vino de te]nc[lze=te; dac[nu, tac[-\i fleoanca =i m[las[]n pace, nu m[tot sup[ra.

Atunci ea crezu, se dete jos, =i al[tur`ndu-se de foc, zise:

— Mi-e foame.

— Ce s[-\i dau s[m[n`nci? Iaca ia ce-\i place din ceea ce am dinainte.

— Eu voi s[te m[n`nc pe tine, zise Muma-p[durii, g[te=te-te!

— Ba te voi m`nca eu pe tine, r[spunse Siminoc.

+i asmu\i c`inii la d`nsa ca s[o sf`=ie.

— Stai, zise Muma-p[urii, opre=te c`inii s[nu m[sf`=ie, c[\i-oi da pe frate-t[u, cu cal =i cu ogari cu tot.

Siminoc opri c`inii; atunci Muma-p[urii icni de vro trei ori =i dete afar[dintr-]nsa pe Busuioc, calul =i ogarii; iar[Siminoc]=i asmu\i ogarii =i o f[ur[mici f[r`me. De=tept`ndu-se, Busuioc se mir[cum de vede pe Siminoc aci =i-i zise:

— Bine ai venit s[n[os, frate, dar[mult am dormit.

— Puteai tu s[dormi mult =i bine, dac[nu eram eu.

Apoi]i spuse toat[=iritenia de la desp[r]irea lor p`n[acum. Busuioc b[nuind pe Siminoc c[s-o fi]ndr[gosit de femeia lui, nu voi s[-] creaz[c`nd acesta]i m[rturisi adev[rul, spuindu-i c[nici prin g`nd nu i-a trecut una ca asta vreodat[. El se f[ur[d`rz,]ncep`nd a=i teme nevasta. +i a=a puindu-=i g`nd r[u, se]nvoi cu Siminoc ca s[se lege la ochi, ei =i pe caii lor, apoi s[]ncalce, s[le dea drumul, =i unde i-o scoate s[-]i scoat[.

A=a f[ur[. C`nd Busuioc, auzind un geam[t, opri calul, se dezleg[la ochi, se uit[, =i Siminoc nic[iri. Pas[mite el c[zuse]ntr-o f`nt`n[=i]nec`ndu-se, n-a mai ie=it d-acolo.

Busuioc se]ntoarse acas[,]=i ispiti nevasta, =i ea spuse ca =i Siminoc. Apoi ca s[se]ncredin\eze =i mai bine de adev[r, zise =i el sabia s[sar[din cui =i s[cresteze pe cel vinovat. Sabia s[ri =i-l crest[pe d`nsul la degetul cel mare.

Se t`ngui el, se jeli, pl`nse cu amar c[pierduse pe Siminoc; se c[i c[se prea iu\ise, dar[toate fur[]n de=ert, c[n-avu ce-i mai face. Atunci, plin de obid[=i de durere, nici el nu mai voi a tr[i f[r[frate-s[u, ci leg`ndu-se iar[=i la ochi, precum =i pe cal,]nc[lec[=i-i dete drumul]n p[durezza]n care pierise fratele s[u. Alerg[calul ce alerg[, =i, b`ld`b`c! dete]n f`nt`na]n care c[zuse =i Siminoc, =i acolo]=i sf`r=i zilele =i Busuioc, =i de atunci a r[s[rit luceaf[rul de ziu[, fiul]mp[ratului, Busuioc, =i luceaf[rul de noapte, fiul roabei, Siminoc.

Iar[eu]nc[lecai p-o =ea etc.

B{ IATUL CEL BUBOS +I GHIGOR | UL

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un b[iat. El, de la na=terea lui, se pomenise bubos. Ce n-a f[cut el ca s[se cur[\e de bube? dar[]n de=ert. B[ie\ii la joc, fetele la hor[]l huiduia =i fugeau de d`nsul ca de o lepr[.

+i fiindc[n-avea]ncotro, =i el, biet,]=i]nghi\ea amarul =i r[bd a. Nici tu joc, nici tu veselie, nici tu dezmiardare. Se uita cu jind la ceilal\i b[ie\i =i fl[c[i, cum unii se]ncurcau juc`ndu-se, cum al\ii se zbenguiau cu fetele, =i r`mnea la d`n=ii.

]n toate zilele se ducea el la un pu\ de aducea ap[pentru cas[. Drumul]ns[]i era pe la curtea]mp[r[teasc[.]ntr-o zi, c`nd scoase ap[v[zu]n ciutur[un ghigor\. Bucuria lui, c[o s[aib[]n ziua aceea legum[mai deosebit[. C`nd, ce s[vezi d-ta? pe=tele]ncepu s[-i vorbeasc[:

— Fl[c[ule, arunc[-m[iar[]n pu\, =i nu-\i face p[cat cu mine, c[mult bine \i-oi prinde =i eu vrod[at].

B[iatul se minun[de asta: cum de s[vorbeasc[un pe=te?! Sim\i el c[trebuie s[fie aci la mijloc ceva n[zdr[van =i-i dete drumul]n pu\.

Fata]mp[ratului nu voia cu nici un chip s[se m[rite. Ce nu f[cu bietul tat[-s[u, ce nu drese ca s[=-i dea fata la casa ei, dar[ca s-o]nduplece, ba. +i nu-i da inima s[-i lege capul cu nici unul din pe\itorii ce veneau s[o cear[, de=i to\i erau]mp[ra\i =i fii de]mp[ra\i.

B[iatul cel bubos]ns[de c`te ori trecea cu cofa la ap[=i ea era la fereastr[, vedea c[]i tot r`de. El nici c[se g`ndea c[pentru d`nsul se punea la fereastr[, =i c[]l p`ndea p`n[ce trecea, ci socotea c[a=a este felul ei cu z`mbetul pe buze. Pas[mite fata]mp[ratului, ori c[cunoscuse c[el o s[fie un om frumos, ori c[o tr[gea a\ a ca spre ursitul ei.

Azi a=a, m`ine a=a, p`n[ce]ntr-o zi,]l chem[de vorbi cu el. S[se pr[p[deasc[b[iatul de ru=ine c`nd v[zu c[pe d`nsul]l cheam[!

Se f[cu ro=u ca sfecla, se z[p[ci p`n[]ntr-at`ta de nu =tiu deocamdat[s[zic[nici dou[boabe leg[nate. At`t de mult se f`st`cise el.

Apoi \iidu-=i firea =i lu`ndu-=i inima]n din\i, dete ni=te r[spunsuri de merse fetei tocmai la inim[.

Vezi c[=i vorba lui ca =i a fetei era vorb[cu lipici, dragul neichii; fetei]i tic[ia inima nu-i tic[ia, dar[lui =tiu c[-i tic[ia de sta s[-i ias[afar[din piept. +i dintr-acel minut, nu =tiu ce f[cea el, nu =tiu ce dregea, c[se pomenea, f[r[voia lui, trec`nd pe la curtea]mp[r[teasc[, ia a=a, numai ca s[treac[.

El]=i uitase de pe=te. Acum]=i aduse aminte de d`nsul, =i duc`ndu-se la pu\]ntr-o zi, se uit[]n[untru =i zise:

— Pe=te, pe=ti=or, ghiror\ule drag[, mi-ai zis c[ai s[-mi prinzi bine odat[, odat[, rogu-te, scap[-m[de bubele astea uricioase =i]mpu\ite.

N-apuc[s[sf`r=easc[vorba bine, =i ce s[vezi dumneata? odat[]i c[zur[bubele, =i r[mase curat =i luminat, ca un pui de brad.

C`nd l-a v[zut fata de]mp[rat a=a m`ndru =i frumos, nu s-a mai putut opri, =i l-a s[rutat. Vezi c[inima]i da br`nci c[tre d`nsul, =i se bucur[, nevoie mare, c[pusese ochii pe un a=a boboc de fl[c[u.

Ea frumoas[de pica, el frumos ca un bujor, v[zu c[sunt numai buni de a se lua]n c[s[torie, =i duc`ndu-se la]mp[ratul, tat[l s[u,]i zise:

— Tat[, eu mi-am g[sit logodnicul. Nu =tiu dac[\ie]\i place ori ba, dar[mie]mi sf`r`ie inima dup[d`nsul.

— Cum se poate s[-mi faci tu ast[ru=ine, fata mea? Unde ai mai auzit tu ca o fat[de]mp[rat s[ia de b[rbat pe un fluier[-v`nt, golan =i f[r[nici un c[p[t`i?

— Tat[, poate s[fie s[rac, poate s[fie golan, cum zici d-ta, dar[este om de omenie, de=tept =i apoi mie]mi place. Eu am s[

tr[iesc cu el. Pe el]mi zice inima s[-l iau. Dac[nu vei voi s[m[]ns\esc cu el, s[=tii cu hot[r`re c[pe altul nu iau, o dat[cu capul.

Dac[v[zu tat[l fetei,]mp[ratul, c[fie-sa pusese piciorul]n prag=i nu voia nici]n ruptul capului s[ia pe altul de b[rbat, mi i-a luat bini=or pe am`ndoi, i-a b[gat]ntr-o butie =i i-a dat pe g`rl[.

Ei]ncepur[a se boci =i a pl`nge de mi \i se rupeau r[unchii. El, biet, nevinovat, p[lea necazul dup[urma fetei]mp[ratului, c[ci el nici nu-i b[tuse capul, ba nici c[visa c[o s[ia de nevast[pe fata]mp[ratului.

V[z`nd]ns[c[cu boceala nu o scoate la nici un c[p[t`i, se ru=in[singur de sine, cum de s[se arate el, cruce de voinic, a=a pu\in la inim[c`nd se]nt`mpl[de caz]n nevoie, =i]ncepu a se g`ndi, ca ce ar face s[scape de primejdie. C`nd, odat[]i veni]n g`nd ghiror\ul.

— I! . . . zise, ghiror\ule dr[gu\, acum s[te v[d! Mi-ai dat dovezi de n[zdr[v[nia ta. +tiu c[po\i multe. Scap[-m[de nevoia]n care am c[zut.

Abia]i ie=i din gur[vorba cea din urm[, =i, ce s[vezi dumneata? dintr-o p[c[toas[de butie, unde mi se f[cu un palat, de nici]mp[ratul, tat[l fetei, nu avea a=a palat bogat =i]mpodobit cu de toate frumuse\ile lumii. At`ta numai, c[butia ajunsese la mare, =i acest palat acolo se]nfiin\.

Mai g`ndi o dat[b[iatul cel bubos la ghiror\ =i dori ca palatul s[se str[mute]ntr-o p[dure.

Dorin\ a lui se]mplini numai c`t te =tergi la ochi.

Dar a=a palat m[iestru nici c[s-a mai v[zut, m[re. Toate lucru=oarele dintr-]nsul erau puse la r`nduiala lor =i toate]mi vorbeau ca ni=te n[zdr[vane.

Ei acolo au f[cut nunta. Fa\ la nunt[au fost: fiarele p[durii, copacii cei m[re\i, floricelele cele frumoase, pas[rile v[zduhului =i stelele cerului]mpreun[cu s`nta lun[.

Tr[iau acolo ei ca]n s`nul mumei lor. Unde s[auzi la d`n=ii

ceart[! Ferita s`ntule\ul s[vezi la d`n=ii neunire. C[ci diavolul vajabei nu cuteza s[-i v`re coada]ntre ei.

+i a=a petrec`nd ei, c[s[toria lor fu binecuv`ntat[cu un copila=, ce se n[scu]mpl[to=at cu un piept de aur. Mum[-sa, fata]mp[-ratului, cum]l v[zu a=a, se sperie, =i]i =i puse g`nd r[u.

Dar[fiind rodul p`ntecelui s[u,]i fu mil[s[-i fac[de petrecanie. Se duse deci de-l puse]ntr-un pom nalt =i]l n[пусти acolo.

Venind ursitoarele, ele ursir[pe copil c[va ajunge om mare; c[va ridica tulpina, din care ie=ise m[-sa, la mare m[rire; c[hrana i-o va aduce o pas[re; c[va]nt`mpina un zabrac bun de la ai hr[nitoarei sale, din care va sc[pa cu fa\a curat[; apoi c[va fi pov[\uit de o alt[pas[re.

+i]n adev[r, chiar de a doua zi]ncepu a veni un vultur]n toate zilele, =i a-i aduce de m`ncare.

]n vremea aceasta,]mp[ratul, tat[l fetei, plecase]n v`n[toare cu o mul\ime de curteni, slujitori =i v`n[tori. +i v`neaz[ici, v`neaz[colea, se dep[rtase de oamenii s[i, pe neb[gate]n seam[. Cum, cum, el se r[t[ci, r[m`ind numai cu credincerul s[u. E! ce te faci acum? c[ci seara se apropie, =i loc de repaus nu este, =i cas[de g[zduit nici pomeneal[.

Tot b`jb`ind ei prin amurg, dete peste palaturile b[iatului celui bubos. Cum ajunser[, desc[lecar[, =i voind s[lege c[p[strul calului de propteaua por\ii, aceasta]i]nfrunt[, zic`ndu-le:

— De, m[, neghiobilor, da ce, aici lega\i voi caii? locul cailor este la grajd.

]mp[ratul r[mase st`lpit de mirare. +i apoi]i veni =i cu ru=ine cum el,]mp[ratul, s[fie muștrat de o proptea.

+i, tot str`ng`nd pumnii =i din\ii de necaz, se plimba de colo p`n[colo pe dinaintea por\ii, ca s[se mai r[coreasc[ni\el =i s[-i ast`mpere necazul.

Bubosul v[zu de pe fereastr[c[tot umb[l pe dinaintea por\ii ni-te oameni, lucru ce nu mai v[zuse el de c`nd intrase]n butie,

cobor] scara palatului =i veni la poart[de pofti pe ace=ti c[l[tori
]n[untru =i-i osp[t[ca pe ni=te oameni de omenie =i r[t[ci]i.

St[p`nii palatului cunoscur[pe]mp[ratul, dar[el nu-i cunos-
cur[pe d`n=ii, vezi c[nici nu-i tr[snea lui prin cap ca ei s[mai
tr[iasc[.

]mp[ratul nici n-avea vreme s[se minuneze de ceea ce v[zu]n
acele palaturi. N-apuca s[priveasc[cu b[gare de seam[la lucrurile
ce mergeau singure =i=i f[ceau slujba, =i sta s[asculte la altele
care vorbeau =i se]mb[rb[tau una pe alta la lucru. Masa se puse
]n lini=te =i bun[r`nduial[. Toate]=i aveau v[taful lor: tac`murile
mesei, tr[nc[n]ile de la buc[t[rie, a=ternuturile, m[turile de cas[
=i de curte, grajdurile, curtea, toate erau cu r`nduielele lor.

Dup[ce osp[t[ca un]mp[rat, a doua zi plecar[v`n[torii cei
r[t[ci]i. G[sind o potec[care]i scoase la lumini=, de unde
cunoscur[drumul,]mp[ratul plec[la curtea lui cu hot[r`re
des[v`r=it[a pune gonaci care s[afle ale cui erau palaturile acelea
din cuprinsul]mp[r\iei sale, =i despre care nimeni nu-i povestise
nimic. El avea de g`nd ca s[porunceasc[mai apoi s[i-l aduc[lui
acolo.

Vulturul urma a hr[ni copila=ul lep[dat de m[-sa =i pus]n copac,
carele cre=tea repede ca o floare, p`n[ce]ntr-o zi se privi ceea ce
f[cea,]=i zburli penele de pe d`nsa =i puse g`nd r[u copilului. Ea
se ascunse =i stete acolo p`n[ce plec[vulturul.

Cum se duse el, vulturoaica veni la copil =i cu pliscul]ncepu a
ciocni]n pieptul copilului, ca s[-i m[n`nce r[runchii. Pieptul fiind
tare, pentru c[era, cum zisei, din aur, nu-l putu sparge a=a lesne.
Copilul, cum sim\i ciocniturile vulturoaicei,]ntinse m`inu=i]ele,
parc[l-ar fi]nv[\at cineva, apuc[pe vulturoaic[de g`t, =i str`nse,
=i str`nse, p`n[ce o sugrum[=i c[zu jos moart[.

Atunci =i copilul cobor`ndu-se din copac, o apuc[razna pe c`mp.
]n cale se]nt`lni cu un cocor. Cum]l v[zu, se]mprieteni cu el.
Cocorul d`nd peste o a=a bun[tate =i frumuse\e de copil, nu se

mai]ndur[a se dezlipi de d`nsul, =i tr[iau]mpreun[]n cuibul lui. G[sind o carte pe unde colinda cocorul, o aduse b[iatului, =i acesta]nv[\[s[citeasc[=i s[scrie.

Dup[ce se mai m[ri b[iatul, cocorul]l]nv[\[a face o luntre, cu care se plimba pe ap[. El lua oameni cu d`nsul]n luntre, cu care]nv[\a la m`nat. Mai t`rziu el]i =i]ntrecu]n me=te=ugul de a m`na luntrea =i]i plimba =i pe d`n=ii.

Plimb`ndu-se el a=a pe ap[, a z[rit palaturile tat[lui s[u. A cercetat ce era aceea =i a aflat c[acolo tr[ie=te o pereche de oameni. El s-a dus s[fac[cuno=tin\[cu d`n=ii. Acolo, din una, din alta, se dar[]n vorb[=i despre copii, =i afl[c[el este copilul lor.

Dup[aceasta p[rin\ii]l rugar[s[r[m`ie cu d`n=ii. El nu voi, vezi c[ursita lui]l tr[gea]n alt[parte.

Se puse]n luntre =i ie=i la lume. Aci dac[ajunse, dete peste palaturile]mp[ratului, tat[l m[-sii.

Cum]l v[zu]mp[ratul, nu =tiu ce parc[]i zicea s[ia]n nume de bine pe acest june. Iar lui, f[r[s[=tie de ce,]i tic[ia inima de bucurie. Vezi c[, m[re, s`ngele ap[nu se face, =i rubedenia la rubedenie trage ca acul la magnet.

El intr[]n slujb[la]mp[ratul. +i ispr[vile ce aduse]mp[r\iei prin iscusin\a lui, f[cu pe]mp[rat s[aib[pe acest t`n[r mai de aproape al s[u.

Fiind tot pe l`ng[]mp[ratul, =i v[z`nd adesea pe fata]mp[ratului, c[ci dup[surghiunirea fetei celei mari, dob`ndise]mp[ratul alt[fat[,]l b[itu g`ndurile s[se]ntinz[p`n[la d`nsa =i nu gre=i, c[ci =i ea pusese ochii pe d`nsul. }ntr-o zi se]ncumese a-i face cu musta\, dar[cam cu sfial[; ea se uit[gale= la d`nsul. Azi a=a, m`ine a=a, p`n[ce]ntr-o zi merser[am`ndoi]naintea]mp[ratului, d[ur[]n genunchi, m[rturisir[c[sunt]ndr[gi\i, =i se rugar[de]mp[ratul s[-i c[s]toreasc[.

}]mp[ratul carele =tia de patarama celei dint`i fete, nu se]mpotrivi nici o cirt[de timp, ci =tiind =i pe b[iat de=tept =i ager la minte, puse de le f[cu un pui de nunt[de =tiu c[s-a dus pomina.

Apoi fiind =i b[tr`n, se cobor] din scaunul]mp[r[\iei =i]i urcar[pe d`n=ii, care domnir[cu omenie c`te zile avur[.
+i]nc[lecai p-o =a etc.

FATA CU PIEZE RELE

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat. El avea doisprezece feciori. C`nd se punea la mas[, copiii stau]mprejuru-i cunun[deplin[. El era totdeauna cu voie bun[, fiindc[vedea c[trebile]i merg strun[.

]mp[ra\ii, vecinii lui, r`vneau la traiul lui cel ticnit. Vezi c[=i el era bun la inim[, =i nu sup[ra]ntru nimic pe popor, =i nu asupra pe v[duv[, nici pe siriman.

Adic[, de! nimeni nu =tia ce vierme]l rodea la inim[=i pe d`nsul. Ar fi dorit, boieri d-voastr[, s[aib[=i o fat[barim, la at`ia feciori.

+i mai una, =i mai alta, dete Dumnezeu]n cele din urm[de i se]mplini =i aceast[poft[a inimii: nevasta lui,]mp[r[teasa, r[mase grea =i peste nou[luni f[cu o fat[, frumoas[, de seam[n pe lume n-avea.

De unde se a=tepta acum]mp[ratul ca s[fie pe deplin fericit, a=i! unde? iaca se adeveri =i la d`nsul, ca la toat[lumea asta p[c[toas[, povestea c`ntecului:

*]n lume n[scut,
Nimeni n-a st[tut
A fi fericit
Cu des[v`r=it.*

]ncepu a-i t`nji trebile]mp[r[\iei.]ncepu adic[a da]nd[r[t. Ba cutare]mp[rat]l amerin\[c[voie=te s[se scoale cu r[zboi asupra lui, dac[nu o face cutare lucru; ba, cutare]mp[rat cere cutare lucru; ba, supu=ii lui vor s[fac[r[zmeri\[; ba, vitele de pe

mo=ile lui au c[lcat hotarele altei]mp[r[\ii =i sunt luate de pripas; ba, c[moartea a dat]n ele, =i c`te neajunsuri toate se \ineau lan\, de ajunsese bietul]mp[rat]n sap[de lemn.

Se silea bietul]mp[rat, cu to\i cei doisprezece fii ai s[i, s[fac[pace, s[fie]ntre oameni bun[]nvoire, s[opreasc[relele ce-l b`ntuiau, dar geaba, pagubele curgeau g`rl[.

]n cele mai de pe urm[chem[un cititor de stele s[-i spuie ce e pricina de-i merg lucrurile anapoda =i nu poate s[dea]nainte.

Dac[veni filosoful,]i puse la stele, =i a doua zi zise s[bage de seam[]n trei zile d-a r`ndul cum]i dorm copiii.

Trec`nd cele trei zile filosoful veni din nou.

]mp[ratul]i spuse c[b[ie\ii dormeau cu m`nile deasupra capului, care]ntr-o parte, care cu m`nile pe piept, =i care pe spate =i cu m`nile pe l`ng[d`n=ii, iar fata doarme pe br`nci, ori str`ns[f[cut[ghem, sau cu m`nile]ntre genuchi.

— Aceasta este piaza rea a]mp[r[\iei tale, r[spunse filosoful; de nu o vei dep[rta din cas[, nu se va alege nici praful de d-ta =i de copiii dumitale.

]mp[ratul b[gase =i el de seam[c[se cam adevereau zisele filosofului, c[de c`nd, adic[, dob`ndise fata, d-atunci =i el d[]nd[r[t. Dar[nu =tia ce s[fac[, cum s[scape de pr[p[d pe cei doisprezece copii.

Bietul]mp[rat! =i acesta]i era copil. N-ar fi vrut, vezi, s[piar[nici unul.]n cele de pe urm[se l[s[dup[pova\a filosofilor. Ei ziceau c[mai bine este s[piar[unul =i s[scape doisprezece, dec`t to\i s[ajung[ca vai de ei =i de r`sul lumii.

Se]ndoia]mp[ratul, se]ndoia]mp[r[teasa s[fac[o a=a fapt[, dar[]nte\i de toate relele ce-i n[p[deau din toate p[r\ile, se]nduplecar[la sfaturile celor mai aproape de d`n=ii, =i se hot[r`r[]n cele din urm[s[fac[o jertf[dec`t treisprezece.

Vorbi deci]mp[ratul cu credinciosul s[u cum s[fac[. S[zic[adic[c[vrea s[mearg[la v`nat, s[ia =i pe fat[cu d`nsul, mai cu

seam[c[tot zicea ea c[-i place s[vaz[cum merg oamenii la v`nat, =i s[o lase acolo]n p[dure. Aceasta]ns[f[r[s[=tie ea.

I se rupeau r[runchii]mp[ratului de m`hnire pentru r[punerea fiicei sale, se m`hni]mp[r[teasa p`n[]n fundul sufletului ei c`nd]i a=eza merinde]n co=, sub care puse primeneli, =i c`teva giuvaiericale d-ale ei.

C`nd fu c[ru`a gata, puse co=ul cu merinde, un urcior cu ap[, =i se urcar[=i ei, adic[fata =i cu credincerul]mp[ratului. Pornir[=i ajunser[]ntr-o p[dure mare.]n urma lor acas[se boceau]mp[ratul,]mp[r[teasa =i fra`ii fetei, de-`i venea s[-`i iei lumea]n cap.

Dac[ajunser[]n p[dure, stete c[ru`a mai d-o parte la o potec[, luar[cu d`n=ii co=ul =i urciorul, =i plecar[prin p[dure dup[v`nat. St`nd la un colnic, fata se dete s[culeag[ni=te floricele, s[-`i fac[un m[nunchi; iar[credincerul]mp[ratului umbla razna prin p[dure dup[p[s[rele, =i,]ncet,]ncet se dep[rt[o bucat[bun[, ajunse la c[ru`[, se puse]ntr-]nsa =i pe ici `i-e drumul.

C`nd b[g[de seam[fata]mp[ratului, credincerul nu e. D[du chiot, strig[, `ip[, dar[nimeni nu-i r[spunse. Ce s[fac[ea? iar[dac[v[zu c[d[]ndesear[, fata se urc[]ntr-un copaci, se uit[]ntr-o parte, se uita]ntr-alta, nu care cumva vede vro colib[ceva. Nu e. Se mai]ntoarse de se mai uit[=i]n alte p[r`i =i z[ri, tocmai ee!]ntr-o dep[rtare lic[rind o lumin[ca o stelu`[. Atunci se dete jos =i cu co=ul]ntr-o m`n[, iar cu urciorul de ap[]ntr-alta, t`r` = dup[d`nsa, merse drept la lumina ce z[rise.

Aci dac[ajunse, dete peste o colib[,]n care ardea un opai`]n ciob. B[tu la u=[=i-i deschise. Acolo =edeo o b[tr`n[cer=etoare. Fata se rug[ca s[o ad[posteasc[=i pe d`nsa. S[raca o primi; dar[]i spuse c[n-are ce s[-i dea de m`ncare fiindc[tot avutul ei este o g[in[, un c[`el =i o piscic[.

Fata scoase din co= =i dete =i b[tr`nei.

A doua zi c`nd se scular[, b[tr`na]ncepu s[se vaiete c[i-a

murit g[ina pe cuib. Ea se pl`ngea acum c[are s[moar[de foame, deoarece cu ou=orul ce lua de la g[in[pe fiecare zi se hr[nea ea.

Biata fat[de]mp[rat]i dete o giuvaierica d-ale ei, ca s[-i cumpere o alt[g[in[cu care s[se hr[neasc[.

Baba cam cu m`r`ial[, cam de voie, cam de nevoie, primi darul fetei =i t[cu.

A doua noapte]i muri c[\elu=ul. Atunci ea zise:

— Fata mea, s[-i iei ale trei fuiuare =i s[te duci din casa mea, c[de c`nd ai venit tu, pagubele se \in lan\. C[\elu=ul [sta nu l-a=fi dat nu =tiu pe ce, fiindc[]mi p[zea coliba, =i-l am de at`ia mari de ani.

— Las[, m[mu=oar[, nu te sup[ra,]\i dau eu cu ce s[-i cumperi altul, ba]nc[s[-i mai =i r[m`ie.

+i scoase de-i mai dete o giuvaierica.

A treia zi g[sir[=i pisica moart[.

— S[te duci, fetico, din casa mea, zise baba =i]nd[r[t s[nu te mai]ntorci. Te v[z a fi fat[de oameni, te v[z c[ai scule, dar[lips[de a=a bog[\ii. Mai bine eu cu s[r[cia mea =i s[tr[iesc]n ticn[. De c`nd ai venit tu, belelele mi-au t[iat inima. Du-te, dragul mamei, =i ia]mpreun[cu tine tot ce ai adus]n casa mea =i bun =i r[u.

Fata n-avu]ncotro, =i c[t[s[plece din coliba babei. }nainte]ns[d-a pleca, se dezbr[c[de hainele sale cele bune =i ceru de la bab[ni=te zdren'e d-ale ei. Baba, ca s[scape de d`nsa, c[ut[pe dup[perne, pe sub pat, pe culme, =i-i dete ni=te \oale de puse pe d`nsa, numai s[se duc[din casa ei.

Hainele ce le l[s[fata, baba le scoase din cas[=i le dete]n celarul ce avea l`ng[coliba ei.

+i a=a fata]mbr[cat[]n haine de cer=etoare, plec[din casa babei =i]ncepu a orbec[i prin bungetul cela de p[dure, c[doar d-o g[si vro potec[care s[o scoat[la lume.

+i tot merg`nd a=a, dete peste o st`n[de oi. Acolo nu g[si pe nimeni, c[ci st[p`nii erau trei tovar[=i, care se duceau c`te trei cu oile. Aci dac[ajunse, fata]mp[ratului se puse de m[tur[coliba,

r`ndui fiecare lucru la loc=orul lui, f[cu focul =i at`rn[c[ld[ru=a de m[m[lig[]n cr[can. P`n[una, alta, mai sp[l[vasele, precum =i vedrele =i h`rdaiele]n care adunau ciobanii laptele. Apoi se ascunse.

Venind ciobanii =i v[z`nd toate astea, se mirar[. Se uitar[]ncoace =i]ncolo, dar[nu v[zur[pe nimeni. Atunci ziser[:

— Cine ne-a f[cut [st bine, de va fi b[iat, frate s[ne fie, iar[de va fi fat[, sor[s[ne fie.

Fata]mp[ratului atunci se ar[t[. Ea se rug[s[o primeasc[a locui cu d`n=ii c[ci era o nenorocit[=i n-avea unde s[se ad[post-teasc[, nici s[=-i plece capul.

Ciobanii o primir[=i]i spuser[ce are s[fac[. Seara c`nd venir[g[sir[iar[=i toate gata, =i de m`nc[ric[=i h`rdaiele,]n care f[ceau br`nz[, curate, =i toate bune la st`n[.

]ns[unul din tovar[=i se pl`nse c[nu =tie ce au oile de t`njesc de azi-diminea\[: pas[mite dase boala]n ele, c[piaser[ori nu =tiu ce li se]nt`mplase.

A doua zi se pl`nse altul c[a dat v[rsatul]n oi, =i nu =tie c`te vor sc[pa.

A treia zi altul veni cu nu =tiu ce brum[de oi. El spuse c[voinde a trece peste o punte, pe unde trecea]n toate zilele cu oile, de ast[dat[nu =tie cum]=i f[cu n[luc[o oaie =i s[ri]n r`u, dup[d`nsa alta, dup[asta alta, p`n[ce se n[pustir[oile =i s[rir[mai toate]n r`u. Se sili bietul cioban s[le opreasc[, dar a=i! pe dracul s[-l opre=ti? c`nd intr[spaima]n oi, degeaba toat[munca; abia sc[pase vro c`teva oi, cu care veni acas[.

Se luaser[de g`nduri bie`ii ciobani, cum de]n cele trei zile de c`nd venise fata aia la st`na lor s[dea ei peste o a=a pagub[. Ei v[zur[c[surata lor trebuie s[fie piaz[rea, =i c[a c[zut ca o pacoste peste d`n=ii. Atunci se vorbir[ca s[o goneasc[de la d`n=ii, =i]i ziser[:

— Surat[, cum ai venit, s[te duci de la noi unde mila Domnului te va pov[\ui. Noi nu te mai putem]ine. Tu ai intrat]n coliba

noastr[cu s[r[cia. Paguba ce am]ncercat]n aceste trei zile de c`nd e=ti tu la noi, nici]n zece ani nu o vom putea pune la loc.

Fata n-avu ce zice. V[zu =i ea c[a=a este. Se scul[dar[=i cer`ndu-=i iert[ciune de r[ul ce le f[cuse f[r[voia ei, plec[]ntr-o doar[, ia a=a peste c`mp unde o vor duce-o ochii. +i merg`nd ea cu inima plin[de obid[=i cu lacr[mile =i roaie, z[ri]ntr-o dep[rtare mare ni-te palaturi. }ntinse pasul =i se duse]ntr-acolo ca s[nu]nseraze pe drum. Acolo =eada o ar[poaic[bogat[.

Se rug[de slugile palatului s[o primeasc[. Ar[poaica, care o v[zuse de sus c`nd intr[pe poart[, porunci s[o aduc[]nainte ea. Cum o v[zu, o cunoscu, =i puse de o]mb[ie frumos, o]mbr[c[cu ni-te haine curate, =i o lu[pe l`ng[d`nsa.

+i a=a,]ntr-o zi ar[poaica o puse s[-i caute]n cap, c[ci, zice-se c[arapii c`t de cura\i s[fie, tot se g[sesc condr[\ei]n capul lor: pentru c[le e p[rul]mb`csit, p`slos =i des, nevoie mare! Fata]mp[ratului v[z`nd]n capul ar[poaicei, ce nu mai v[zuse de c`nd o f[cuse m[-sa, i se f[cu sc`rb[=i]i veni s[scuipe.

Se uit[]n dreapta, se uit[]n st`nga, =i nu-i dete de ochi dec`t scumpeturi, pe care]i fu mil[s[scuipe. S[se duc[ceva mai]ncolo, nu putea, c[ci ar[poaica adormise cu capul]n poala ei. Se apuc[=i ea de scuipe]n la\ele ar[poaicei.

Ar[poaica, ca dracu, sim\i =i odat[se scul[. Ea se uit[cu mil[la fat[, =i]i zise:

—S[nu te =tiu cine e=ti, ai vedea tu ce ai p[\i din m`na mea. Dar[a=a, te iert. S[te g[te=ti s[mergem la un loc. Zi s[prinz[caii la c[ru\].

P`n[se g[tir[ele, c[ru\ a trase la scar[. Se deter[jos =i se puser[]n c[ru\]. Ar[poaica spuse vizitiului unde s[mearg[.

Pe drum]ns[]nv[\[=i pe fat[ce s[fac[acolo unde merg.

Abia sf`r=i de vorbit ar[poaica =i ajunser[]n curtea unui palat cu mii de mii de c[m[ri. Cum se dar[jos din c[ru\], ar[poaica merse la o c[mar[unde erau doi oameni: unul t`n[r =i gras, =eada]ntr-un pat de aur r[sturnat =i se juca cu dou[gheme de m[tase;

altul mo=neag umbra de colo p`n[colo =i ast`mp[r nu mai avea. El se coco=ase de munc[, era tren\[ros =i slab =i pipernicit de credeai c[este alt[aia, nu fiin\[de om. P[s[mite, t`n[rul era norocul fetei, iar[b[tr`nul norocul ar[poaicei.

Cum v[zu fata pe t`n[r, juc`ndu-se cu ghebele de m[tase, odat[se repezi la d`nsul, dup[cum o]nv[\ase ar[poaica,]i smulse ghebele din m`n[, =i pe ici \i-e drumul! Ie=i fuga, se sui]n c[ru\[, vizitiul dete bice cailor =i nu st[tur[dec`t tocmai acas[.

Cela, greoi =i mototol cum era el, p`n[s[se scoale, p`n[s[ias[afar[, p`n[s[se ia dup[d`nsa, r[mase cu buzele umflate, c[n-o mai putu ajunge =i]ntorc`ndu-se c[ru\, lu[=i pe ar[poaica =i o duse =i pe d`nsa acas[.

Tocmai atunci]mp[ratul locului aceluia se hot[r`se s[se]nsoare, c[era holtei. Logodnica]i ceruse s[-i fac[o hain[de o m[t[s[rie foarte scump[. F[cu ce f[cu]mp[ratul, g[si o asemenea m[t[s[rie =i o =i dase la croitor. Dar[ce-i faci necazului, c[m[t[s[ria nu ajungea.]i mai trebuia un petec. Puse]mp[ratul s[-i caute petecul, dar[asemenea m[t[s[rie nu se mai g[si]n toat[]mp[r\ia.

Ei! cum r[m`ne cu haina miresei? Dac[n-o face-o dup[=artul ei, logodnica nu o prime=te; dac[n-o g[si petecul ce-i trebuia, r[m`ne haina neispr[vit[. +i aceasta nu se putea, adic[s[r[m`ie ie nunta dintr-un fleac de nimic.

Mai pusese]mp[ratul oameni de cercetar[=i afl[c[la ar[poaica cutare se g[se=te un petec de m[t[s[rie aidoma celeia ce c[uta]mp[ratul, =i tocmai at`t c`t]i trebuia.

Pas[mite]n ghebele luate de fata]mp[ratului de la norocul ei cel lene= se afla acel petec de m[t[s[rie.

Trimise]mp[ratul oameni s[-l cumpere. Ar[poaica le spuse c[petecul]l d[celuia ce]i va da at`\i galbeni care s[trag[la cump[n[c`t =i m[t[s[ria. Puse, deci,]ntr-un taler al cumpenei petecul de m[t[s[rie =i]ndat[bra\ul cumpenei cu petecul se l[s[jos. Puse =i

galbeni]n cel[lalt taler, dar[el r[mase sus. Mai puse, mai puse =i iar[mai puse, dar[cump[na nu se l[sa]n jos, puser[oamenii]mp[ratului to\i banii ce avur[la d`n=ii, cump[na sta tot sus.

Atunci se duser[de spuser[]mp[ratului. Se mir[]mp[ratul de]nt`mplarea aceasta. Trimise c`\iva saci cu galbeni, dar[trimi=i se]ntoarser[=i spuser[c[diavoli\a de cump[n] nu vrea s[se lase]n jos deloc, deloc. Atunci]mp[ratul lu[cu d`nsul]nc[c`\iva saci cu galbeni =i se duse singur, ca s[vaz[cu ochii lui ast[minune, c[ci altfel nu-i venea s[creaz[.

Ajung`nd =i intr`nd]n cas[la ar[poaic[, v[zu pe fata]mp[ratului, ceea pe care o gonise tat[l s[u,]mp[ratul, ca p-o piaz[rea, =i-i r[mase la inim[. Vezi c[nu era ur`t[; avea nuri, avea pe vino-ncoace, cum se zice, avea]nv[\tur[, m[rog, dac[era fat[de]mp[rat, dar[fuse seac[de noroc.

V[zu =i]mp[ratul cump[na. Bra\ul cu talerul]n care erau pu=i banii sta sus! Puse un sac cu galbeni de care]i adusese, =i ca s[se lase cump[na]n jos, ba. Mai puse unul, ba]nc[unul, cump[na habar n-avea. Puse to\i sacii, cump[na pare c[era pro\pit[acolo sus. Atunci ce-i veni]mp[ratului, se sui =i el dasupra banilor, cam cu necaz, =i odat[bra\ul cu talerul]n care era pu=i banii se l[s]]n jos =i st[tu drept la linie, tocmai pe tocmai cu acela]n care era petecul de m[tase, veni adec[la cump[na dreapt[.

— Care va s[zic[, petecul de m[tase se poate cump[ra numai cu mine, zise]mp[ratul, care]n\elesese el noima acestei cumpene, ca un]mp[rat ce era el acolo.

— Cam a=a,]mp[rate, r[spunse ar[poaica.

— Apoi dac[este a=a, mie mi-ar fi voia s[stric logodna n[zuroasa aia de fat[cu care sunt]n vorb[, c`nd a= =ti c[st[p`na m[t[s]riei [=tia m-ar vrea.

— Cum socote=ti d-ta c[n-ar vrea ea, r[spunse iar[=i ar[poaica, c`nd d-ta vezi bine c[]nsu=i petecul de m[t[s]rie al cui este el te vrea.

+i a=a se f[cu vorba =i apoi nunta, nu dup[mult[vreme, cu mare veselie =i dragoste.

Dar[mite tat[l, muma =i fra\ii fetei c`nd auzir[de una ca asta,
ce bucurie g`ndi\i c[n-avur[?

Se]ntrolocar[cu to\ii cu totul =i f[cur[o nunt[d-alea
]mp[r[te=tile de se duse vestea de d`nsa.

+i]nc[lecai p-o =ea etc.

APRECIERI

Basmul este o operă de creație literară cu o genă specială, o oglindire în orice caz a vieții în moduri fabuloase, prin urmare supunerea lui la analiza critică este nu numai posibilă ci și obligatorie, din ea decurgând atât adevăruri estetice cât și observații de ordin structural folclorice. Un studiu de folclor care nu este în esență o analiză literară (bineînțeleasă supusă la obiectul specific) nu poate fi bun. [...] Sunt (ca și ne mîrginim la obiectul nostru) basme bune și basme anodine și rele. Acest lucru nu-i foarte important. Un basm ratat nu-i foarte important. Un basm ratat nu poate să dea material serios pentru speculații estetice, sociologice, etnologice, cum poezia unui oarecare Titus sau Căjuz nu poate caracteriza literatura latină.[...]

Basmul este un gen vast, depășind cu mult romanul, fiind mitologie etică, +tiință, observație morală etc. Caracteristica lui este că eroii nu sunt numai oameni, ci și anumite ființe himerice, animale. +i fabulele vorbesc de animale, dar acestea sunt simple mijlocuri pentru felurite tipuri de indivizi. Ființele neomenești din basm au psihologia și sociologia lor misterioasă. Ele comunică cu omul, dar nu sunt oameni. Când într-o narațiune lipsesc acești eroi himerici, n-avem de a face cu un basm.

O primă operație în analiza basmului este deci de a determina și caracteriza protagoniștii specifici.

George Călinescu, *Introducere*, în vol. *Estetica basmului*, Editura pentru Literatură, București, 1965, p. 5,9.

Domnule Ispirescu,¹

Privind la volumul de povești populare ce mi-ai trimis la vară, îmi pare că mă află în fața cu o comoră pe care aș fi pierdut-o de mult și am regăsit-o într-o zi de noroc.

¹ Aceste pagini au apărut sub forma unei scrisori particulare, în fruntea culegerii de basme a lui Petre Ispirescu *Legende sau basmele românilor*, 1882.

Un geniu farmec[tor iese din cuprinsul lui =i vine de m[ia pe arpele sale ca s[m[transporte]n timpul copil[riei mele =i]n lumea aceea mult ademenitoare, locuit[de zei, de balauri, de pajuri, de cai n[tdr[vani, de paseri m[estre, de Str`mb[-Lemne, de Sfarm[-Piatr[, de Fe\i-frumo=i, de fete de]mp[ra\i cu plete de aur etc.,]ntr-un cuv`nt, de toate minunile ce-mi povestea manca (doica)]n nop\ile de iarn[la gura sobei. Dr[g[la=e povestiri, care]mi]ng` nau somnul cu visuri]nc`nt[toare =i care au avut o fericit[]nr` urire asupra]nchipuirei mele de c`nd sunt pe lume. Ele au contribuit a m[face poet!

]n adev[r, aceste fantastice roduri ale imagina\iei poporului rom`n au un caracter de originalitate, care le ridic[mai presus dec`t basmele altor neamuri, c[ci sunt =i]navu\ite de tradi\iile mitologice ale anticilor no=tri str[buni =i viu colorate de razele soarelui oriental. Ele, dar, sunt de natur[a na=te mirarea =i admirarea str[inilor cul\i, care se ocup[cu studiul producerilor intelectuale ale semin\iilor r[s[ritene. A se interesa de aceste basme feerice este un lucru natural; a le feri de nimicirea, la care ar fi expuse cu timpul, este o dorin\[patriotic[;]ns[a =ti de a le p[stra naivitatea poetic[a graiului povestitorilor de la =ez[tori este o oper[din cele mai meritorii.

Acest merit l-ai avut d-ta, domnule Ispirescu, =i eu te felicit cu toat[sinceritatea unui adorator al poeziei poporului nostru pentru modul iscusit cu care ai cules =i ai publicat importanta colec\ie ce ai]ntreprins cu mult[osteneal[=i mari sacrificii.

Ai f[cut un bun serviciu neamului rom`nesc adun`nd]ntr-un =irag mul\ime de pietre scumpe din averea na\ional[, un =irag care nu mai este amenin[at de a se pierde. Recuno=tin\va noastr[]\i este dar c`=tigat[pentru totdeauna. Pre\iosul d-tale volum trebuie s[se afle]n fiecare cas[; c[ci]n el genera\iile nou[vor]nv[\a a cunoa=te valoarea inteligen\ii =i a naturii poporului rom`n.

Cea mai scump[recompens[pentru d-ta este de a-\i vedea numele legat de comoara pove=tilor din \ar[=i de a-\i putea zice cu fal[c[ai]ndeplinit o sarc[datoric[tre Patrie!

Vasile ALECSANDRI,]n loc de prefa\[,]n vol. V. Alecsandri, *Dridri*, proz[, vol II, Colec\ia "B.P.T.", Editura Minerva, Bucure=ti, 1984, p. 235 — 237.

[...] Numele lui Ispirescu r[m`ne legat de *Basmele rom`nilor*, publicate de el cu]ncepere din 1862, c`nd apar =i cele mai frumoase: *Tinerele fl[r] b[tr`nele*

=i via\| f[r] de moarte, Balaurul cu =apte capete =i, indiscutabil, capodopera lui, Pr`slea cel voinic =i merele de aur. }n pofida faimei acestor basme =i a faptului c[noi to`i le-am auzit]nc[]nainte de a merge la =coal[, istoriile literaturii]i acord[rareori un loc=or autorului. Explica`ia trebuie c[utat[]n p[rearea aproape unanim[c[Ispirescu a fost un simplu culeg[tor, nu un creator, nici m[car pentru copii, =i c[iese strivit din compara`ia cu Ion Creang[. Aceasta nu-i]mpiedic[pe copii s[-i =tie pove=tile pe de rost, ca =i pe cele ale moldoveanului, =i pe filosofi s[-i analizeze simbolistica. Nici un basm rom`nesc n-a avut arte de comentarii mai bogate dec`t *Tinerele f[r] b[tr`nele*,]ncep`nd cu acela al lui Eminescu =i sf`r=ind cu acela al lui Noica. E]ns[de notat c[tocmai criticii literari s-au ab`inut. Chestiunea "nedrept[`ii" f[cute lui Ispirescu a fost rediscutat[de cur`nd de Mircea Anghelescu,]n succinta lui monografie (1987). Nu e]ns[limpede argumenta`ia: pe de o parte, criticul depl`nge ingratitudea istoricilor =i criticilor literari fa[de un autor care nu s-ar fi m[rginit la culegerea textelor, pe de alta, recunoa=te cu onestitate c[,]n afara unui stil]ntruc`va "mai]nflorit, mai]mpodobit dec`t se poate]n general]nt`lni]n basmele fantastice de acela=i tip, culese (sau scrise)]n aceea=i perioad[" (p. 51) =i a unor interven`ii succesive ale lui Ispirescu, denot`nd preocuparea pentru expresie, exist[pu`ine merite de originalitate sau de art[. Aceasta din urm[=i este principala dificultate. Cu siguran[, Ispirescu este un prelucr[tor, nu un culeg[tor fidel (nici unul dintre contemporani nefiind, dealtfel, folclorist]n sensul de ast[zi =i, de la Alecsandri citire, to`i umblau dup[bunul lor plac]n textele culese), dar un prelucr[tor foarte modest, c`tu-i de pu`in artist. Limba basmelor lui este lipsit[de orice culoare: nici \[r]neasc[, nici or[=eneasc[, nici popular[, nici cult[; nara`iunea este liniar[=i din cale afar[laconic[(except`nd Pr`slea, unde g[sim dovad[a unui lux ne]nchipuit, str`nse laolalt[o mare cantitate de motive =i procedee); singura atitudine perceptibil[a povestitorului este de obicei aceea moralizatoare, el nep[r`nd s[pun[pre` pe alte valori dec`t pe acelea stricte de con`inut. Era normal,]n aceste conditii, ca Ispirescu s[ajung[la *Pove=tile unchia=ului sf[tos*, adic[la repovestirea]ntr-o manier[simplificat[=i naiv[a unor mituri sau legende istorice, sau la]nsemnarea de c[lorie mai mult instructiv[dec`t estetic[. Tonul prozei lui veste=te tot mai mult, dup[1880, s[m[n]torismul.

Nicolae MANOLESCU, *Petre Ispirescu*,]n vol. *Istoria critic[a literaturii rom`ne, I*, Editura Minerva, Bucure=ti, 1990, p. 273.

Folcloristica =i critica literar[au stabilit de mult c[Ispirescu este autorul celei mai ample =i valoroase colec`ii de basme rom`ne=ti *Legende sau basmele rom`nilor*, adunate din gura poporului de Ispirescu, culeg[tor-tipograf [...], "irag de pietre scumpe din averea na`ional[" (V. Alecsandri), "]nt`ia mare colec`ie de basme din Muntenia" ce de`ine "locul]nt`i]n folcloristica rom`neas-c[" (Ov. B`rlea). Ispirescu a cules 70 de basme reprezent`nd 57 de tipuri. Prin colec`ia sa de basme, cele mai multe fantastice, epica folcloric[Bucure=tean[intr[]n circula`ie scris[, ad[ug`ndu-se liricii folclorice Bucure=tene cultivate de Anton Pann =i ulterior de G. Dem. Teodorescu. Pentru colec`ia amintit[Ispirescu a fost elogiat de V. Alecsandri, I. Ghica, N. Filimon, A. I. Odobescu, M. Eminescu, C. A. Rosetti, I. Ionescu de la Brad, B. P. Hasdeu, B. Delavrancea, dintre rom`ni, iar dintre str[ini de Jules Brun, Émil Picot, Kr. Nyrop. Colec`ia sa a]ntrecut]n popularitate pe oricare alta similar[, iar numele i-a fost pus adeseori al[]turi de acelea ale lui I. Creang[=i Anton Pann ("acele trei astre str[lucite de b[rb[ri care =i-au c[p[]tat merite nemuritoare pentru cultivarea adev[ratei limbi a poporului rom`n", scria J. U. Jarnik), iar dintre str[ini, de acelea ale lui Charles Perrault, fra`ilor Grimm, Vuk Karadzic =i Afanasiev. [...] Cele mai multe — dintre care se disting prin originalitatea simbolurilor =i expresia elevat[*Tinerele f[r] b[tr`nele =i via[f[r] de moarte, Pr`slea cel voinic =i merele de aur, Balaurul cel cu =apte capete, Fiul v`n[torului* =. a. — sunt culese de la povestitori din Bucure=ti,]n genere informatori de condi`ie modest[— mici meseria=i, muncitori, solda`i —, fapt care atest[originea folcloric[a basmelor, numai c`teva fiind povestite de studen`i, farmaci=ti, offi`eri. Ispirescu nu =i noteaz[textul]n timpul povestirii, ci numai schema tematic[, miz`nd pe memorie care, e drept, s-a dovedit excep`ional[. Procedeu, frecvent]n epoc[, reiese dintr-o m[rturie revelatoare a lui J. U. Jarnik: "... punea pe una =i aceea=i persoan[s[-i povesteasc[nu numai o dat[, ci de dou[-trei ori acela=i basm,]=i]ntip[rea bine]n minte mersul ac`iunii, dup[aceea se a=eza la mas[=i \es[tura asta o]mbr[ca, dup[cum era deprins,]n limba sa]mpestriat[cu multe locu`iuni curat populare, cu multe expresiuni metaforice". Pe l`ng[precizarea faptului c[Ispirescu era interesat]ndeosebi de "mersul ac`iunii", de "\es[tura" basmului mai amintim c[unele basme tip[rite]n 1862 fuseser[auzite cu aproape dou[decenii]n urm[, ele fiind a=ternute pe h`rtie la o distan` enorm[de momentul ascult[rii. L. +]ineanu consemneaz[chiar c[Ispirescu obi=nuia s[compare, s[selecteze mai multe

secven\ e din mai multe variante pentru a alc[tui un basm; supun`nd unui asemenea examen variantele, “alegea =i cernea p[r]ile ce-i p[re]au astfel mai potrivite =i reconstituaia Jntregul”. Ar fi vorba deci de procedeul pe care l-a aplicat, Jn mai mare m[sur] [At. M. Marinescu Jn cazul baladelor =i colindelor. Jn acela=i sens pot fi amintite cele spuse de B. Delavrancea, care vedea Jn Ispirescu “furnalul enorm Jn care s-au topit r[m] =i\ele nel[murite ale legendelor noastre; artistul care a croit =i modelat fericitele calapoade Jn care s-au Jnchegat formele acestor legende”. +i al\i folclori=ti mai recen\i propun, Jntr-o forma ori alta, imaginea unui Ispirescu care a “modelat” basmele. Se adaug[, totodat[, cu Jndrept[\ire, c[de=i basmele lui Ispirescu poart[sigiliul personalit[\ii culeg[torului artist, acesta, cu o cunoa=tere intim[a stilului povestitorilor populari, a =tiut s[p[streze autenticitatea zicerii populare, s[-i fereasc[scrisul de influen\ e c[rtur[re=ti prea marcate. Amprenta lui Ispirescu se recunoa=te Jn deosebi Jn descrieri, Jn analiza st[r]ilor suflete=ti ale personajelor; Ispirescu a p[strat Jns[basmelor caracteristicile lingvistice ale ariei muntene=ti, =i-a acordat tonul =i tehnica cu ale povestitorilor talenta\i, a p[strat autenticitatea genuin[, patina arhaic[a prozelor culese. Iorgu Jordan a observat Jnrudirea organic[, de substan\ =i expresie, a stilului (familiar, oral, colocvial) lui Ispirescu cu cel al prozei populare. [...] Chiar =i unele Jnfrumuse\ri stilistice, repro=ate Jnainte vreme lui Ispirescu (L. +[ineanu spunea c[“poporul rom`n nu vorbe=te nici a=a de frumos, nici a=a de bine”), sunt interpretate acum ca proprii povestitorilor talenta\i, Jntre care la loc de cinste este plasat Ispirescu. C. B[r]ulescu crede c[=i Jn acest sens basmele lui Ispirescu reflect[realitatea folcloric[: “Experien\ a noastr[de teren =i numeroasele Jnregistr[ri de povestitori pe band[de magnetofon pot demonstra oric`nd c[poporul, vorbe=te, prin gura povestitorilor talenta\i, =i frumos, =i bine, o limb[vie, Jmbog[\it[mereu cu no\iuni noi, cu mai mult[m[iestrie dec`t unii m`nuitori profesioni=ti ai condeielui”. [...] Preocup[rile teoretice ale lui Ispirescu sunt restr`nse =i lipsite de originalitate.

Jordan DATCU, S. C. STROESCU, *ISPIRESCU...* Jn vol. *Dic\ionarul folclori=tilor*, Editura =tiin\ific[=i enciclopedic[, Bucure=ti, 1979, p 244 — 245, 246.

[...] Stilul lui P. Ispirescu seam[n] cu cel popular =i prin Jnsu=irile pur exterioare: este, Jn general, sobru, lipsit de podoabele at`t de curente =i adesea at`t de artificiale din operele culte; pentru aceasta pare a=a de natural =i de

adevat la lucrurile povestite. Grija lui pentru stil n-a dep[=it limitele fire=ti ale genului. A scris ca un \[ran, care av`nd oarecare cultur[=i=tiind c[pove=tile sale vor circula]n forma, fixat[pentru vecie, a c[r]ii, s-a sim[it obligat numai s[=i cizeleze felul de a vorbi, adic[s[]nl[ture expresiile prea populare, s[introduc[unele construc\ii mai complicate =i s[amplifice fraza spre a o apropia]ntr-o m[sur[de modelul literar. +i]n aceast[privin\[a dovedit Ispirescu]n\elegerea just[pentru natura intim[a povestirii; =i nu numai a celei populare: pe povestitor]l intereseaz[]n primul r`nd evenimentele,]nl[n]uirea lor logic[=i, pe c`t posibil, dramatic[, pentru a interesa =i emo\iona pe ascult[tor.

Iorgu IORDAN,]n vol. *Dic\ionarul folclori=tilor*, Editura =tiin\ific[=i enciclopedic[, Bucure=ti, 1979, p 245 — 246.

[...] }nzestrat cu sim\ artistic, Ispirescu a compus versuri, a scris proz[memorialistic[, dar]ncerc[r]ile sale r[m`n]mbin[ri hibride de influen\e insuficient asimilate. Talentul s[u se dezvolt[]ns[]n basme, c[ci limbajul popular]i era mai apropiat =i]l st[p`nea ca un adev[rat povestitor anonim. Primele basme le public[]n "]ranul rom`n",]n 1862, la]ndemnul lui N. Filimon =i I. Ionescu de la Brad. Cel dint`i este "*Tinerele f[r] b[tr`nele =i via[\ f[r] de moarte*";]n acela=i an tip[re=te =i prima culegere de basme. Consacrarea sa are loc abia dup[zece ani, c`nd]i apare primul volum din *Legende sau basmele rom`nilor. Ghicitori =i proverbur* (1872) =i]ncepe colaborarea la "Columna lui Traian". [...] Dup[ce a]nv[\at singur limba francez[,]ncerc`nd chiar o t[lm[cire, *Ruinele Palmieriei din Volney*, Ispirescu scrie un articol de folclor comparat, semn[nd motive comune]n basmele rom`ne =i cele franceze. F[r] a renun[a la preferin[a pentru proza folcloric[— dovad[volumul de basme din 1882 prefa[at de V. Alecsandri — Ispirescu mai public[jocuri de copii, ghicitori, proverbe =i zic[tori,]nso\ite uneori de comentarii documentate. Scrierile sale de evocare a unor momente =i personalit[\i din istoria na\ional[sunt o dovad[a ader[rii sale la ideile avansate ale vremii. Nefiind]ns[formulat[o metod[unitar[de culegere a folclorului, Ispirescu s-a transformat din folclorist]n inten\ie,]n povestitor de fapt. Influen[at de principiile lui Hasdeu, indic[, totu=i informatorii =i data culegerii, chiar dac[basmul a fost scris dup[mai mul\i ani de la ascultare, iar jocurile de copii, ghicitorile =i proverbele le transcrie cu mai mult[rigoare. De=i a abordat

toate speciile prozei folcloristice, basmele sunt acelea care i-au asigurat lui Ispirescu popularitatea. El recrează [basmul,]ntocmai ca povestitorii populari, p[str`nd schema, formulele fixe specifice folclorului, oralitatea, expresiile populare. Personalitatea proprie transpare, totu=i, din inten`iile moralizatoare, din tonul uneori romantic, din am[nuntele istorice =i mitologice pe care le include]n povestire. Ceea ce se remarc[]n mod deosebit este deplina unitate de atmosfer[=i de stil a celor 70 de basme scrise de Ispirescu. Unele dintre ele sunt cele mai vechi variante rom`ne=ti cunoscute ale unor motive universale: *Pr`slea cel voinic =i merele de aur*, *Fata de]mp[rat =i pescarul*, *Balaurul cel cu =apte capete*, *Coman v`n[torul*, *Ileana Simziana =i Ciob[na=ul cel iste\ sau]urloaiele blendei*; altele sunt specifice numai teritoriului rom`nesc: *Un basm mitologic* (motivul bouului n[zdr[van] =i *Fata cu pieze rele*. Basmele lui Ispirescu reprezint[un bogat material de studiu pentru cunoa=terea culturii noastre populare =i pentru cercetarea comparativ[a motivelor =i variantelor]n spa`iul universal. Fondul general uman =i larga lor accesibilitate a permis reintegrarea basmelor]n circuitul folcloric. Devenite clasice, ele au contribuit, al[turi de operele marilor scriitori, la formarea limbii noastre literare.

Lucia CIRE+, Ispirescu..., *]n Dic`ionarul literaturii rom`ne de la origini p`n[la 1900*, Editura Academiei Rom`ne, Bucure=ti, 1979, p. 457 — 458.

Pentru lectorul *avizat* ori pentru criticul profesionist, pervertit, =i, uneori *agent* al pervertirii prin simulacrul candorii =i acela, malign' al eviden`ierii cu orice pre\ a a=a-zisului *spirit lucid* validat]n cadrul unor exegeze exhaustive, care mai poate fi s`mburele viu, nealterat, substan\a regeneratoare a basmelor —]nt`iele de factur[“cult[”, “prelucrate” — lui Petre Ispirescu? }ngrijind o edi`ie a *Pove=tilor* lui Ion Creang[(Editura Municipiului Bucure=ti, 1940) Liviu Rebreanu “semnala” acea caducitate a evalu[rrii “infailibile” a unor universuri singulare (implicit a unor creatori *solitari*) prin filtrul pulverizator, anihilat, al criticii academice, mortificatoare: “La ”Junimea” era iubit (Ion Creang[, *n. n.*)” pentru hazul lui specific \r[nesc, dac[nu chiar mai mult pentru glumele =i anecdotele corosive. Arta scriitorului,]ns[, de=i apreciat[, nu se bucura de vreun prestigiu deosebit [...]. }n orice caz contemporanii =i chiar genera`ia urm[toare au v[zut]n Creang[un emul, mai talentat, al lui Ispirescu sau Pop-Retaganu, iar]n opera lui hran[suflteasc[pentru scriitorii

simpli, popor =i copii. [...] Timpul r[m`ne judec[torul =i selectorul cel mai ne]ndur[tor, dar =i cel mai drept pentru opera de art[. Ceea ce nu rezist[timpului nu va fi dec`t amintire goal[, fantomatic[. Cartea care nu se mai poate citi cu bucurie e un *orm`nt* (s. n.) chiar dac[lectura ei ar fi comandat[de anume conven]ii. Du=manii dragostei de carte sunt]n general “clasicii” manualelor didactice, f[r[valoare real[=i pe deasupra extrem de p[ctico=i. [...] *Nu exist[obliga]ie mai grea ca obliga]ia de a citi c[r]vi moarte.* (s. n.) Ceea ce a]nl[aturat din circula]ie filtrul natural al timpului nu poate fi men]inut]n via[\ cu nici o sil[, precum nu se p[streaz[cadavrele]n lumea celor vii.” Ne propunem deci a releva —]n`nd cont de fondul =i structura muta]iilor]nregistrate privind receptarea valen]elor arhaice ale fabulosului folcloric — elementul spectacular, interpretarea critic[urm`nd a defini, de fiecare dat[, coordonatele visului, ale tragicului poten]ate ori obnubilate prin rigoarea imperativelor moralei, prin degajarea elementului de mister.

]ncerc`nd s[descoperim “traseele” unui “scenariu mitico-ritual”]n spa]iul fic]iunii basmelor lui Petre Ispirescu, universul spiritual arhaic pare a avea o stratificare a sugestiei simbolice, magice,]n func]ie pe de o parte de *elementul spectacular* (c[il]toriile, “dispari]iile”, p[trunderea “privilegiat[”]n t[r]muri liminare, descrip]ia str[ucitoare,]n regimul fabulosului folcloric, a unor medii de existen[\ greu accesibile, descrip]ie viz`nd *stilizarea* extrem[a detaliilor de decor =i atmosfer[) iar pe de alta de *imperativul etic, aspira]ia* justi]iar[suprapun`ndu-se, adesea, coordonatelor visului compensator.

Feericul, magicul apar adesea]n trama epic[printr-un incident cu dimensiuni totodat[obi=nuite =i stranii (echivalent: fantastice).Pl`nsul care precede na=terea feciorului de]mp[rat din *Tinere]e f[r[b[tr`ne]e =i via[\ f[r[de moarte* se]nscrie]n normele firescului]ns[promisiunea neobi=nuit[a tat[lui: “taci, f[tul meu, c[]i-oi da tinere]e f[r[b[tr`ne]e =i via[\ f[r[de moarte”, atinge un prag al magicului anticip`nd contactul cu elemente ale fabulosului.

De asemeni, furtul merelor de aur (acest atribut neobi=nuit put`nd fi “minimalizat”]n mod conven]ional prin asumarea =i acceptarea reperelor unei sfere de existen[\ arhaic[care suprapune cotidianului, feericul) are p`n[]n clipa confrunt[rii cu vinovatul misterios un caracter banal, firesc.]n momentul impactului *incidentul*]=i relev[]ns[valen]ele fantastice, magice. “Furtul” merelor din basmul *Lupul cel n[zdr]van =i F[t-Frumos* las[]n urma sa, sub

pomul fermecat, “dou[pene cu totul =i cu totul de aur”, iar cel din Pr`slea cel
voinic =i merele de aur o d`r[de s`nge care-i conduce pe cei trei feciori de
]mp[rat la o pr[pastie care nu comunic[dec`t cu \[r`mul cel[lalt. [...]

De la Tinerele f[r[b[tr`nele =i via\[f[r[de moarte la Sarea]n bucate
]nt`lnim aceea=i disponibilitate spre edificarea unui univers moral dublat[de
germenele eternei refaceri a mitului genezei.

Viola VANCEA, *Basmele lui Petre Ispirescu. Universul moral=i ipoteze ale genezei*,
]n vol. Petre Ispirescu, *Basmele rom`nilor*, Antologie de Aurora Slobodeanu,
Editura Minerva, Bucure=ti, 1986, p. 236 — 237, 250.

CUPRINS

<i>Not[asupra edi'iei</i>	2
<i>Tabel cronologic</i>	3
TINERE E F{ R{ B{ TR~NETE +I VIA { FAR{ DE MOARTE.....	7
ILEANA SIMZIANA	17
BROASCA ESTOAS{ CEA FERMECAT{	38
ALEODOR }MP{ RAT	45
PORCUL CEL FERMECAT	52
}N+IR'-TE M{ RG{ RITARI	64
LUPUL CEL N{ ZDR{ VAN +I F{ T-FRUMOS	74
PR~SLEA CEL VOINIC +I MERELE DE AUR.....	83
VOINICUL CEL CU CARTEA }N M~N{ N{ SCUT	96
VOINICUL CEL F{ R{ DE TAT{	112
GEORGE CEL VITEAZ.....	124
F{ T-FRUMOS CU P{ R DE AUR	136
F{ T-FRUMOS CEL R{ T{ CIT	150
FATA S{ RACULUI CEA ISTEAM {	163
Z~NA MUN ILOR	172
F{ T-FRUMOS CU CAR~TA DE STICL{	177
BALAUUL CEL CU +APTE CAPETE	187
NUMAI CU VITELE SE SCOATE S{ R{ CIA DIN CAS{	192
Z~NA Z~NELOR	197
GREUCEANUL	204
CELE DOU{ SPREZECE FETE DE }MP{ RAT +I PALATUL CEL FERMECAT	215
CIOB{NA+UL CEL ISTE SAU URLOAIELE BLENDEI	229
POVESTE { R{ NEASC{	239
CEI TREI FRATI IMP{ RA I	251
COTO+MAN N{ ZDR{ VANU	270
PAS{ REA M{ IASTR{	279
G{ IN{ REASA	290
UGULEA, FIUL UNCHIA+ULUI +I AL M{ TU+II	296
COPIII V{ DUVULUI +I IEPURELE, VULPEA, LUPUL +I URSUL	316

FATA MO+ULUI CEA CU MINTE	329
FATA DE }MP{ RAT +I FIUL V{ DUVEI	334
CELE TREI RODII AURITE	338
HO U }MP{ RAT	347
LUCEAF{ RUL DE ZIU{ +I LUCEAF{ RUL DE NOAPTE	361
B{ IATUL CEL BUBOS +I GHIGOR UL	367
FATA CU PIEZE RELE	373
<i>Referin\le critice</i>	<i>382</i>

Petre Ispirescu

LEGENDE
SAU
BASMELE ROMÂNILOR

Ap[rut: 1997. Format: 70x108^{1/32}
Coli tipar:17,15. Coli editoriale: 18,28. Tiraj: 5000 ex.

Casa de editur[«LITERA»
str. B. P. Hasdeu nr. 2, Chi=in[u, MD 2005, Republica Moldova

Culegere =i tehnoeditare: *Vitalie E=anu*

Corector: *Nadina Marciuc*

Redactor: *Tudor Palladi*

Editor: *Anatol Vidra=cu*

Tiparul executat sub comanda nr.
Combinatul Poligrafic, str. Mitropolit Petru Movil[, nr. 35,
Chi=in[u, MD 2004, Republica Moldova
Departamentul Edituri, Poligrafie =i Comer\uul cu C[r\ui